

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ,
МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ

Черкаський національний університет
імені Богдана Хмельницького

Орлова Н.В.

English in the Context of Psychology

Correspondence Course in English for Students of Psychology

навчально-методичний посібник з англійської мови
для студентів психологічних спеціальностей
заочного відділення вищих навчальних закладів

*Рекомендовано Міністерством освіти і науки, молоді та
спорту України як навчальний посібник для студентів вищих
навчальних закладів*

Черкаси 2012

УДК 811.111 (075.8): 159.9

ББК 81.2Ан – 923 + 88

Рецензенти:

Бідюк Н.М. – доктор педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри практики іноземної мови та методики викладання Хмельницького національного університету

Куліш І.М. – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри іноземної мови Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького

Е 56 English in the Context of Psychology (Correspondence Course in English for Students of Psychology): навчально-методичний посібник з англійської мови для студентів психологічних спеціальностей заочного відділення вищих навчальних закладів – Черкаси: Вид. від. ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2012. – 324 с.

ISBN

Посібник представляє собою комплекс навчальних матеріалів для вивчення англійської мови за професійним спрямуванням. У посібнику врахована специфіка заочного відділення вищих навчальних закладів, де здебільшого передбачена самостійна робота студентів. Методичні рекомендації призначені для допомоги студентам у самостійній роботі над розвитком практичних навичок оволодіння іноземною мовою. Комплекс вправ для самостійного опрацювання цілком реалізує мету курсу вивчення англійської мови студентів психологічних спеціальностей заочного відділення вищих навчальних закладів. Матеріали завдань для контрольних робіт підібрані за принципом професійної спрямованості, що відповідає основним цілям вивчення іноземної мови у немовних спеціальностей.

УДК 811.111 (075.8): 159.9

ББК 81.2Ан – 923 + 88

*Рекомендовано Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України
як навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів
(лист № 1/11 – 4514 від 04.04.2010)*

*Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради Черкаського університету
імені Богдана Хмельницького*

ISBN

© Орлова Н.В., 2012

© ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2012

Contents

Передмова.....	4
Методичні рекомендації.....	4
Загальні фонетичні та фонетико-лексичні відомості.....	6
Розділ I Writing a C.V	8
Розділ II Speaking on the Future Career.....	13
Розділ III Psychology Study Tips.....	18
Розділ IV How to Read a Psychology Journal Article.....	23
Розділ V The Rise of the Science.....	30
Розділ VI Important Names in Psychology.....	35
Розділ VII Defining the Science.....	41
Розділ VIII Areas of Psychology.....	46
Розділ IX Academic Psychology vs Applied Psychology.....	51
Розділ X Historical Perspectives in Psychology.....	56
Розділ XI Current Psychological Waves.....	62
Розділ XII Some Practical Issues of Social Psychology.....	68
Розділ XIII Applied Bio-psychology.....	73
Розділ XIV Positive Psychology in our Life.....	79
Граматичний довідник.....	85
Appendix 1	
Завдання для самостійної роботи.....	149
Appendix 2	
Important Names in Psychology to Study.....	176
Appendix 3	
Texts for Further Reading.....	182
Appendix 4	
Abbreviations in Psychology.....	200
Appendix 5	
List of Irregular Verbs.....	205
Appendix 6	
Word-building Elements.....	207
Dictionary.....	215

Передмова

Представлений навчально-методичний посібник з англійської мови для студентів психологічних спеціальностей заочних відділень вищих навчальних закладів охоплює різні види перед - і післятекстових вправ, які розвивають усі види діяльності: вивчаючу, оглядову, аналітичну, а також формування у студентів необхідної комунікативної спроможності у сферах професійного напрямку, в обсязі тематики, що обумовлена професійними потребами.

В основу посібника покладені базові принципи методичної системи: полі - функціональність вправ, сконцентрованість навчального матеріалу, що включає оригінальні тексти з психологічно-спрямованої тематики і зумовлює реалізацію навчання іноземної мови, що розвиває і виховує майбутнього фахівця. Загальні фонетичні та фонетико-лексичні відомості допоможуть студентам у самостійному опануванні правил вимови букв і буквосполучень, а також правил читання. Граматичні явища і структури, що характерні для наукових та фахових текстів сучасної англійської мови подані у посібнику в розділі «Граматичний довідник» та в ілюстрованих таблицях. Зміст посібника також передумовлює формування умінь складання анотацій і резюме англійською мовою до прочитаного матеріалу за фахом. Курс англійської мови для заочного відділення не має на меті вивчення теоретичного аспекту, він здебільшого орієнтований на реалізацію практичної мети. Через це тексти, що увійшли до складу посібника, є виключно професійного спрямування. Фонетичні та лексичні передтекстові вправи, лексичні вправи після тексту, граматичні вправи мають на меті допомогти студенту-заочнику навчитися працювати з текстами самостійно. Крім того, у посібнику представлені тексти для домашнього читання і додаткові матеріали спеціального фахового напрямку і словник. Комплекс вправ для самостійного опрацювання цілком реалізує мету курсу вивчення англійської мови студентів психологічних спеціальностей заочного відділення вищих навчальних закладів. Матеріали завдань для контрольних робіт підібрані за принципом професійної спрямованості, що відповідає основним цілям вивчення іноземної мови у немовних спеціальностей. У посібнику врахована специфіка заочного відділення вищих навчальних закладів, де здебільшого передбачена самостійна робота студентів. Методичні рекомендації призначені для допомоги студентам у самостійній роботі над розвитком практичних навичок оволодіння іноземною мовою. Посібник представляє собою комплекс навчальних матеріалів для вивчення англійської мови за професійним спрямуванням.

Методичні рекомендації до самостійної роботи над навчальним матеріалом

Щоб досягти успіху у вивченні англійської мови, необхідно розпочати роботу над мовою з перших днів занять установчої сесії у вищому навчальному закладі і намагатися займатися мовою щодня, відводячи для цього 30-45 хвилин. Характерною особливістю вивчення іноземної мови на заочному відділенні є те, що більша частина мовного матеріалу має вивчатися самостійно. Послідовна робота над матеріалом – запорука успішного навчання і гарних результатів. Навчальний матеріал необхідно засвоювати не механічно, а свідомо і методично, практично опановуючи кожне правило вимови, читання і граматики. Звертайтеся до граматичного довідника, якщо вам незрозумілий той чи інший матеріал. У разі виникнення складніших питань, варто завжди знаходити час для того, щоб проконсультуватися з викладачем, що читає курс, не відкладаючи це на заліково-екзаменаційний період.

Рекомендації щодо опрацювання текстів професійного спрямування

Для того, щоб читати і розуміти психологічну літературу, необхідно оволодіти визначеним запасом слів, спеціальних фахових термінів та словосполучень. Для поповнення такого лексичного запасу потрібно регулярно читати англійською мовою навчальні тексти, газети і літературу за фахом.

Перш за все, необхідно навчитися правильно вимовляти і читати слова. Опануйте правила вимови букв і буквосполучень. Вивчіть транскрипційні значки, знання яких допоможе вам під час роботи з незнайомими словами. Якщо є можливість, радимо слухати записи англійською мовою, що допоможе краще оволодіти навичками правильної вимови.

Для більш ефективної роботи зі словником треба вивчити алфавіт і розібратися з поняттям «алфавітний порядок». Це полегшить і прискорить пошук слів у словнику.

Під час роботи над засвоєнням і збагаченням лексичного запасу рекомендується виписувати нові слова, терміни і словосполучення у зошит у вихідній формі з відповідною граматичною характеристикою. Тренуйте свою пам'ять у засвоєнні нових слів. Використовуйте на практиці свої знання з практичної психології щодо покращення запам'ятовування.

Як відомо, основною метою навчання іноземної мови на заочних відділеннях є формування вміння виокремлювати корисну фахову інформацію з іншомовних джерел. Тому особливої уваги потребує читання текстів. Кожний окремий вид читання вимагає дотримання певних правил і послідовності дій.

Під час ознайомлювального читання необхідно зрозуміти загальний зміст тексту.

Під час пошукового читання треба зрозуміти зміст завдання для того, щоб у тексті відшукати саме потрібну інформацію.

Під час навчального читання точне і повне розуміння тексту здійснюється шляхом уважного читання тексту і детального проникнення у зміст окремих частин, для чого потрібно ознайомитися з усім лексичним матеріалом, що входить у нього. Робота над текстом у такому випадку має здійснюватися у наступній послідовності:

- Уважно прочитайте текст, намагаючись зрозуміти його загальний зміст.
- Виписіть слова у словниковий зошит і вивчіть їх. Перевірте читання кожного слова за транскрипцією, що дається у словнику. За потребою запишіть їх транскрипцію. Поряд виписіть переклад цього слова, який найбільше підходить до даного контексту.
- Після опрацювання лексичного матеріалу, прочитайте текст ще раз, намагаючись схопити не лише загальний зміст, а й деталі.
- Опрацюйте кожне речення тексту, щоб зрозуміти його зміст. У складних випадках проаналізуйте речення, звертаючи увагу на порядок слів у ньому.
- Якщо до тексту є питання, дайте на них відповіді (по-можливості, письмові). Якщо питань немає, спробуйте поділити текст на логічні частини і поставити до них питання.

Загальні фонетичні та фонетико-лексичні відомості

The ABC

A /eɪ/ **B** /bi:/ **C** /si:/ **D** /di:/ **E** /i:/ **F** /ef/ **G** /dʒi:/
H /eɪf/ **I** /aɪ/ **J** /dʒeɪ/ **K** /keɪ/ **L** /el/ **M** /em/ **N** /en/
O /əʊ/ **P** /pi:/ **Q** /kju:/ **R** /a:/ **S** /es/ **T** /ti:/ **U** /ju:/
V /vi:/ **W** /'dʌblju:/ **X** /eks/ **Y** /waɪ/ **Z** /zed/

В англійській мові існують наступні звуки:

1. Голосні: **ɑ:**, **ʌ**, **ə**, **z:**, **æ**, **e**, **ɪ**, **i:**, **ɔ:**, **ɒ**, **ʊ**, **u:**. Знак двокрапка в транскрипції після голосної позначає довгий звук.
2. Двоголосні (дифтонги): **aɪ**, **aʊ**, **eɪ**, **ɔɪ**, **əʊ**, **ɪə**, **ɛə**, **ʊə**.
3. Трифтонги: **аю**, **аюə**.
4. Приголосні: **b**, **p**, **d**, **t**, **f**, **v**, **w**, **k**, **g**, **h**, **j**, **l**, **m**, **n**, **ŋ**, **r**, **s**, **z**, **θ**, **ð**, **ʃ**, **ʒ**.
5. Складні приголосні (африкати): **dʒ**, **tʃ**.

Докладніші характеристики звуків і особливості вимови наведені у таблиці:

Англійська фонетична система

Фонетичне позначення звука	Вимовляння звуку	Приклади
e	Вимовляється приблизно, як е у слові <i>пес</i>	pen
ʊ	Вимовляється приблизно, як у у слові <i>тупий</i>	book
u:	Вимовляється приблизно, як у у слові <i>Шура</i>	goose
ɑ:	Вимовляється, як горлове довге а	task
i:	Вимовляється, як довге і	meet
ɪ	Вимовляється, як звук, середній між і та и	sit
æ	Звук середні між а та е	man
ʌ	Вимовляється приблизно так, як о у слові <i>солдат</i> . Цей звук на слух більше наближений до а , ніж до о .	cut
ə	Вимовляється невиразно ненаголошено, близько до ʌ	reader
z:	Вимовляється приблизно, як довге ə під наголосом	girl
ɒ	Вимовляється, як коротке, дуже відкрите о	mob
ɔ:	Вимовляється, як довге о	call
aɪ, aʊ, eɪ, ɔɪ, əʊ, ɪə, ɛə, ʊə	Ці дифтонги утворюють один склад, причому перший елемент дифтонга – наголошений (як в українських ай , ей , ой). Перший елемент дифтонгу ɛə вимовляється приблизно як е у слові <i>поет</i>	side, mouth, pain, toy, go, fear, wear,
p, b, k, g, f, v, m	Ці приголосні вимовляються приблизно, як українські п , б , к , г (у словах <i>гедзь</i> , <i>грунт</i>), ф , в , м , але з тією різницею, що англійські вимовляються більш чітко, ніж українські, до того ж р , к вимовляються з невеликим придином у позиції перед голосним.	pub, key, gift, vest, monk
t, d, n	Для того, щоб вимовити їх треба відвести язик назад, поки він не перейде за ясна і не торкнеться заглибини за ними. У позиції перед голосним t вимовляється з невеликим придином.	ten, day, name
ʃ, ʒ	Ці звуки – м'які у англійській мові, язик переміщується далі (назад) у теж місце, що під час вимовляння англійських t , d , n	shake, chess

ʒ, ʒʒ	На відміну від попередніх глухих звуків, ці звуки – дзвінкі. Язик перебуває у тій самій позиції, що й при вимовлянні попередніх звуків.	measure , joy
s, z	Вимовляються майже у тій самій позиції язика, що й t, d, n , але кінчик язика відсувається назад трохи менше.	size
r	Для вимовлення цього звуку обираємо таку ж позицію язика, як і при вимовлянні t, d, n , але на відміну від українського p , англійський звук вимовляється без вібрації кінчика язика.	rat, great
θ	Цей глухий звук не має відповідного в українській мові, проте, якщо правильно розмістити кінчик язика між зубами, зробити видих через вузьку щілину для повітря, ви отримаєте цей звук.	think tenth
ð	Позиція язика для цього дзвінкого звука така сама, але він вимовляється з участю голосу.	these rhythm
l	Існують дві різновидності цього англійського звуку, хоча обидва вимовляються, коли язик знаходиться у позиції, як під час вимовлення t, d, n . Перша різновидність l близька за вимовою до українського твердого л (у словах <i>ложка, лапа</i>) і вживається перед приголосними і в кінці слова. Друга різновидність l близька до українського м'якого л (у слові <i>любов</i>), але має менший ступінь м'якості і вживається перед голосними.	love, small
w	Звук близький до українського в у слові <i>вовк</i> (друга в)	wake
h	За звучанням він середній між українськими г та х .	heel, hope
j	Цей звук наближається до українського й , але відрізняється від нього більшою сонорністю. Під час вимовлення його язик піднімається до піднебіння нижче, ніж для українського й .	unit, usually
ŋ	Під час вимовлення цього звуку язик торкається м'якого піднебіння, і повітря, що видихається, виходить не через рот, а через ніс.	sink, drinking

Розділ 1 Writing a C.V.

Grammar: The ABC (*Revision*)

To be

Possessive Pronouns (*Revision*)

Numerals (*Revision*)

 Pre-text exercises.

Exercise 1. Practise your sounds.

/ i: /	/ ɪ /	/ eɪ /	/ ɜ: /	/ aɪ /	/ ð /	/ θ /
Peter	did	say	third	night	that	think
street	finish	name	first	knight	this	thick
please	military	date	birth	fight	those	thin
mean	think	rate	service	bright	these	thunder
see	list	place	surname		then	
degree	it	native	further		further	
			certainly			

Exercise 2. Study the reading of the words.

A secretary	/ 'sekɹətəri / секретар
A certificate	/ sə'tɪfɪkət / сертифікат, свідоцтво
Military service	/ 'mɪlɪtəri 'sɜ:vɪs / військова служба
Qualification	/ ,kwɒlɪfɪ'keɪʃən / кваліфікація
Bachelor of Sciences	/ 'bætʃələ əv'saɪənsɪz / Бакалавр технічних наук
A client consultant	/ 'klaɪənt kən'sʌltənt / консультант
An applicant	/ 'æplɪkənt / кандидат, претендент
C.V. (curriculum vitae)	/ kə'ɹɪkjʊləm 'vi:tai / резюме, автобіографія

Exercise 3. Read the title of the text below. What is it about? What information do you expect to get?

 Reading

An Interview

Secretary: What did you say your name was?

Andrew: Andrew Byrne.

S.: Could you spell that, please – surname first.

A.: Byrne, B-Y-R-N-E. First name, Andrew, A-N-D-R-E-W.

S.: OK, Mr. Byrne. Now, can we have your date of birth?

A.: 17.05.1971 in Stratford-upon-Avon, England.

S.: And what about your education? - Secondary education, I mean.

A.: In 1989, I finished secondary school in Stratford and got the General Certificate of Secondary Education Qualification.

- S.:** I see. Where did you go then?
A.: From 1989 to 1990, I did my military service.
S.: Well, what about further education?
A.: In 1990, I entered Cambridge University.
 In 1995, I graduated from it.
S.: And that led to – a degree?
A.: Yes, I got a Bachelor of Sciences Degree.
S.: And when you finished that, you started work?
 To what company did you go?
A.: I went to the Bryan Duncan Company, UK.
S.: What post did you hold?
A.: I was a client consultant.
S.: Well, I think we'd certainly like to have your C.V., Mr. Byrne. As time is short, why don't you e-mail it to us today or tomorrow? I'll put your name on our list of applicants.

 Text-based exercises.

Exercise 4. Use the dialogue to fill in the blankets in Andrew's C.V.

Curriculum Vitae

Personal information

Name: _____

Home address: *Flat 7, 26 Newcastle Road, Consett, County Durham, DU 4 3ME, England.*

Present address: *31 Evington Gardens, Eastbourne, Sussex B 48 6RD*

Date and place of birth: _____

Nationality: _____

Sex: _____ (male / female)

Marital status: _____ (single / married / divorced)

Children: none

Education and qualifications

Secondary education:

1986 - 1989 _____

Further education:

1989 – 1990 _____

1990 - 1995 _____

Employment / Experience

Sept. 1995 - present: _____

Current salary: equivalent to £90.000 including bonuses, plus car, health insurance, pension scheme, etc.

Other information

Languages: English (native), German (fluent, spoken/written), French (fairly fluent).

Referees

(Names of referees will be supplied on request)

Exercise 5. Match Ukrainian and English equivalents.

1. Date of birth	a) отримати звання (науковий ступінь);
2. Secondary education	b) переслати електронною поштою;
3. To get a degree	c) консультант;
4. Military service	d) занести до списку;
5. To enter smth.	e) військова служба;
6. To graduate from	f) кандидат, претендент;
7. A client consultant	g) закінчити (середній навчальний заклад);
8. To e-mail	h) вступити;
9. To put in the list	i) середня освіта;
10. An applicant	j) дата народження;
11. To finish smth.	k) закінчити (ВНЗ).

Exercise 6. Use your personal data to complete your C.V.

Exercise 7. Complete the sentences using your current vocabulary.

(correspondence, date and place, degree, address, marital, experience)

1. What is your _____ of birth?
2. What is your _____ status?
3. Do you hold any academic _____?
4. Do you have any _____?
5. Could you, please, tell your home _____?
6. Do you have different _____ address?

Grammar exercises

Exercise 8. 1. Practise your spelling.

A. Read the ABC using the transcription signs in brackets.

A / eɪ / B / bi: / C / si: / D / di: / E / i: / F / ef / G / dʒi: /
H / eɪf / I / aɪ / J / dʒeɪ / K / keɪ / L / el / M / em / N / en /
O / əʊ / P / pi: / Q / kju: / R / a: / S / es / T / ti: / U / ju: /
V / vi: / W / 'dʌblju / X / eks / Y / waɪ / Z / zed /

B. Read the letters as they sound in ABC.

U, v, a, c, k, j, s, d, o, t, m, i, y, w, r, e, b, x, y, f, l, n, o, w, g, h, c, k, i, o, m, v,
z, y, j, i, e, a, b, d, s, w, g, h, q, p, y, w, u, v, k, j, i, o, l, f, d, q, r, c, h, u, z, g, d,
t, w, y, g, h, b, a.

Exercise 9. A. Try to spell the following words.

Name, did, mean, place, birth, your, further, secondary, education, Cambridge, university, finish, company, qualification, fax, Stratford.

B. Try to spell the following abbreviations. Give their Ukrainian translation using Appendix 4.

ADD, REM, SAD, APD, CAT, SWS, GAD, DSM, ICD, OCD, Vs, AHA.

Exercise 10. Read and then write down the following cardinal numerals.

3, 7, 1, 4, 8, 2, 9, 5, 10, 6, 20, 31, 19, 56, 12, 69, 11, 43, 100, 92, 13, 75, 200, 87, 5500, 394, 1163.

Exercise 11. A. Study the example.

One - the first, two - the second, three - the third, six - the sixth, ten - the tenth, thirty-one - the thirty-first, sixty-eight - the sixty-eighth.

B. Form the ordinal numerals.

4, 10, 15, 18, 17, 22, 46, 9, 18, 1, 73, 106, 12, 19, 6, 25, 30, 3, 26, 5, 34, 8, 16, 2, 11, 27, 14, 20, 16, 7, 21, 93, 28, 61, 29, 52.

Exercise 12. Fill in each blank with the correct word or letter. Translate the sentences.

am

is

are

E.g. I am a student.

a

an

...s

My sister _____ teacher.

His mother _____ housekeeper.

He _____ worker. They _____ engineer ___.

Your brother _____ bookkeeper.

We _____ student __. Her aunt _____ typist.

Their grandparents _____ pensioner ___.

Our uncle _____ veterinary.

My father and his grandpa _____ driver ___.

Exercise 13. Transform the verb *to be* from Present Simple form into the Past Simple and Future Simple forms.

E.g. Now I am a student.

Some years ago, I was a pupil.

In some years, I will be a Master of Sciences.

1. Peter is a doctor.
2. My mother is a typist.
3. Her grandpa is an artist.
4. Their dad is a surgeon.
5. Our grandma is a pensioner.
6. His aunt is a cashier.
7. Her husband is unemployed.

8. My brother is an oil worker.
9. Their son is a dentist.
10. Their daughter is a ballerina.
11. Our parents are vets.
12. Our friends are students.
13. Peter's uncle is a barber.
14. Ann's children are teachers.
15. Simon's parents are pensioners.
16. Andrew's wife is a doctor.
17. Mary's father is a scientist.
18. Natalie's friend is a welder.
19. Her boyfriend is a singer.
20. His girlfriend is an interpreter.

Speaking Task

Write some C.V.s for all members of your family.

Speak about your mother's, father's, etc. biography.

Розділ 2 Speaking on the Future Career

Grammar: The Adjective. The Adverb. Degrees of Comparison (*Revision*)
Verbs and Modal Verbs of Obligation and Necessity
Simple Tenses
Continuous Tenses

Pre-text exercises

Exercise 1. Read the words.

/ ʌ /	/ tʃ /	/ ju: /	/ eɪ /	/ i: /	/ dʒ /
become	culture	attitude	obtain	reason	enjoy
nothing	choice	communicate	break	field	knowledge
discover	future	view	great	people	overjoy
country	question	situation	cultivate	seek	encourage
encourage	teacher	curriculum	create	least	injury
enough	chain	individual	vocation	appreciate	subject

Exercise 2. Study the following words. Pay attention to their pronunciation.

Perennial	/ pe'reniəl /	вічний
Self-sacrifice	/ 'self'sækrɪfaɪs /	самопожертва
Occasional	/ ə'keɪzənəl /	випадковий
Share	/ ʃeə /	ділити, поділяти
Appreciate	/ ə'pri:ʃieɪt /	цінити
Competence	/ 'kɒmpɪtəns /	компетенція
To injure	/ 'ɪndʒə /	ушкоджувати, шкодити
Sphere	/ sfɪə /	сфера
Attitude	/ 'ætɪtju:d /	відношення
Varied	/ 'veəriəd /	різнопланові, різноманітні
Disorders	/ dɪs'ɔ:dəz /	розлади
To get rid of	/ rɪd /	позбавитись від чогось
Identification	/ aɪ, dentɪfɪ'keɪʃən /	визначення
Application	/ ,æplɪ'keɪʃən /	застосування
Enough	/ ɪ'nʌf /	достатньо
Succeed	/ sək'si:d /	досягати успіху

Exercise 3. Read the title of the text. What facts related to the topic come to your mind?

Reading

My Future Profession

It is almost a perennial problem for people to make a right choice of their future profession, because they have to choose one job out of hundreds.

Some people do this still at the industrial centres, some follow the advice of their parents, others cannot decide even several years after leaving school. But it is very important not to mistake their vocation. The successful solution to this complex problem depends to a great degree on the ability to give intelligible answers to some very important questions. For instance, people have to decide finally, what they are good at, what they enjoy doing most, what their vocation is. They should be ready to some sort of self-sacrifice as well as taking into consideration the objective economic situation in the country.

As for me, my decision to become a psychologist was far from being occasional. I enjoy communication with people, sharing my knowledge with them. I like people and overjoy at helping them to get rid of their problems, complexes, and bad habits. I highly appreciate the work of the psychologists who are devoted to it.

So, I entered the Psychology Department of Cherkasy University. I have read many books on popular psychology by Ukrainian, Russian and world-famous authors. I understand that psychology helps people in their self-identification and in solving different life problems. I would like to learn more to help people. I know that to be a psychologist means to have a very difficult job of great responsibility and the most specific character. A good psychologist is not only a communicator but also a model of competence. Their knowledge, their personal qualities form and change people's attitude to life. Thus, a psychologist has a power: a power to make and help an individual. Moreover, the application of this power has to be for good things. That is why a psychologist is a person who studies all their life, with their mind always active in seeking ways and means of working with people who need help.

Besides, we are aware of the difficulties psychology faces nowadays, when our country undergoes a deep economic crisis that injures all the spheres of social life and causes varied kinds of mental disorders. A well-qualified psychologist should solve these problems.

As for me, I think that I have made a right choice. Moreover, love for psychology combined with the knowledge I will get at the University would be quite enough to succeed in my work.

 Text-based exercises

Exercise 4. Fill in the blanks with the words and word combinations given in brackets below:

(**Helping people, very high, seeks, missed or not their vocation, to make and help an individual, a perennial problem, far from being occasional, a communicator of knowledge, the psychologists-to-be**)

1. To make a right choice of the future profession is _____ for any person.
2. My decision to choose this profession was _____.
3. I want to be a psychologist because I enjoy _____.
4. A good psychologist is not only _____, but a model of competence.
5. A psychologist has a power _____.
6. A good psychologist always _____ ways and means of working with people.
7. The level of popularity of a psychologist's profession is _____ today.
8. It is a very important for students, _____, to know whether they _____.

Exercise 5. Choose the most suitable word in each sentence.

1. While choosing our future profession we need **to take into consideration** / **to ignore** the objective economic situation in our country.
2. Personal qualities of a good psychologist can change people's **altitude** / **attitude** to life.
3. A well-qualified psychologist can **solve** / **save** many problems of their clients.
4. Any successful solution **defends** / **depends** on many subjective and objective factors.
5. One day we all need to give **illegal** / **intelligible** answers to some very **important** / **impotent** questions.

Exercise 6. Answer the following questions to check your understanding of the text.

1. Why did you enter the Psychology Department?
2. What kind of job is a psychologist?
3. Who is a good psychologist?
4. What are the difficulties psychology faces nowadays?

Exercise 7. Complete the sentences with the correct words and word-combinations from the list below.

(**challenging, rewarding job, apply for, stressful job, looking for a job, lost his job, boring job**)

1. I don't think teachers and physicians are paid enough for doing such a _____.
2. Helping sick people is very satisfying. It is a very _____.
3. His job is so routine one. Doing it all day is such a _____.
4. My job is not _____.

_____ enough for me – I want something more creative. 5. You know, I have been _____ for 6 months, but I have not had much success so far. 6. I have the right qualifications for the job, so I can _____. 7. He _____ last month, as he cannot hold down any job for long.

Grammar exercises

Exercise 8. State what part of speech each word belongs to. Translate these words into Ukrainian.

Act – active; decide – decisive; success - successful; important - importance; appreciate - appreciative; create - creative; communicate - communicative; protect - protective; stimulate -stimulative; efficient – efficiency.

Exercise 9. Read the sentences. Point out adjectives and adverbs and state what their forms are. Translate into Ukrainian.

1. It is the worst experience in my life. 2. Many roads are open before school-leavers. 3. I was surprised how easy it was to make a decision. I thought it would be more difficult. 4. It is the most difficult job of great responsibility and the most specific character. 5. He was a better psychologist than I had expected. 6. Her illness is far more serious than they thought at first. 7. You are older than I am. 8. You were a bit depressed yesterday but you look happier today. 9. You need to have a better understanding of what you are good at. 10. It is the most important question for all psychologists-to-be.

Exercise 10. Insert *must, have to, should*.

1. To enter this college school-leavers _____ pass entrance exams. 2. We want you to become a psychologist. You _____ enter the Psychology Department. 3. My advice is that you _____ think again over your decision to become a psychologist, because it is a very responsible profession. 4. My parents say that I _____ go to study to the University to get a diploma. 5. I think a psychologist _____ always be tactful with his patients whatever the situation. 6. I think a good psychologist _____ always be well informed about the latest news and techniques. 7. It is not always easy to get into contact with people but a psychologist _____ do it for the process of solving problems to be successful.

Exercise 11. Read the proverbs. Give their Ukrainian equivalents. Define the tense forms used in the sentences.

1. Time flies. 2. Nothing succeeds like success. 3. He that has a long nose thinks everybody is speaking of it. 4. Nature will have its course. 5. An old dog will learn no new tricks. 6. Curiosity killed the cat. 7. Every cook praises his

own broth. 8. He that will steal a pin will steal a pound. 9. The times are changing and we are changing in them. (J.Owen) 10. He who never climbed never fell. 11. Since Adam was a boy. 12. Throw nature out of the door, it will come back again through the window. 13. Charity begins at home. 14. Don't cut the bough you're standing on.

Exercise 12. Rewrite the following sentences as negative and interrogative. Follow the model.

Model: He is reading an article at the moment.

He is not reading an article at the moment.

Is he reading an article at the moment?

1. She was standing alone in front of the fireplace.
2. A stranger is standing near the door.
3. Mary will be wearing a pale green dress tomorrow night.
4. I was reading that newspaper the whole evening yesterday.
5. We were having our dinner when the phone rang.
6. I am trying to concentrate.
7. At 11 am, we will be decorating my flat.
8. According to weather forecast, it will be raining all the day tomorrow.
9. The population of the world is rising very fast.
10. This time tomorrow, she will be lying on a beach and swimming in the sea.

Exercise 13. Read and translate the following pairs of words. Pay attention to the formation of the plural nouns. Fill in some of them with the correct plural forms.

- A. A video - videos, a radio - _____, a photo - _____, a kayak - kayaks, a canoe - canoes, a drama - dramas, a café - cafés, a boutique - _____, a taxi - _____, a bistro - bistros;
- B. A baby - babies, a city - _____, a strawberry - strawberries, a community - _____, a fly - _____, a gallery - galleries;
- C. A man - men, a woman - _____, a child - children, an ox - _____, a fish - fish, a sheep - _____, a mouse - mice, a louse - _____, a goose - geese, a tooth - _____, a foot - _____.

Speaking task

Speak on your future profession. Use the following phrases to describe a job of a psychologist: **The job entails The job involves** and to describe the qualities needed for a job we say: **The job demands The job requires**

Розділ 3 Psychology Study Tips

Grammar: Modal Verbs of Obligation (*Revision*)
The Imperative Mood
Perfect Tenses

Pre-text exercises

Exercise 1. Read the words. Practise your sounds.

/æ/	/aɪ/	/əʊ/	/ʌ/	/z:/	/θ/
can	realise	social	study	learn	thick
that	utilise	own	discuss	learning	thin
exam	aside	slow	instructor	person	thumb
act	write	slowly	struggle	personality	through
add	identify	notes	sum	research	theory
actively	might	know	summarise	certain	therapeutic
active	assign	approach	summary	diverse	methods
practice	assigned	coach	subject		
chapters	assignment	alone	much		

Exercise 2. Study and learn new word-combinations and terms.

Psychology	/saɪ'kɒlədʒi/	психологія
Grade	/greɪd/	оцінка; ступінь, звання, якість, рівень
Theory	/'θiəri/	теорія
Concept	/'kɒnsəpt/	поняття, ідея, концепція, загальне уявлення
Quiz	/kwɪz/	<i>n.</i> перевірочні питання, іспит; <i>v.</i> перевіряти
To review	/rɪ'vju:/	перевіряти, переглядати; повторювати вивчений матеріал
To cover material		охоплювати, містити у собі матеріал
An assignment	/ə'saɪnmənt/	завдання, домашнє завдання, призначення
To skim through	/'skɪm 'θru:/	побіжно, поверхнево переглянути; ознайомитись
Initial	/ɪ'nɪʃəl/	початковий, первісний, попередній
To utilise	/'ju:tɪlaɪz/	використовувати, утилізувати

Exercise 3. Read the title of the text. What facts related to the topic come to your mind?

Reading

Study Tips for Psychology Students

Learning to study effectively can improve your grades, marks, and your understanding of psychology. Students of psychology soon realise that the subject covers a huge range of material. That is why, it is important to develop ways of effective studying and mastering new theories and concepts.

1. Study Regularly

- **Plan Your Study Time:** The amount of time you need may vary, but you should set aside time each week for reviewing study materials.

- **Schedule Study Time:** Ideally, you should schedule a specific block of time to devote to each subject. Even when you are busy, set aside short periods of time each day to concentrate on your class work.

2. Study Actively

- **Think Critically About the Material:** Effective studying involves more than just reading the assigned text and skimming through your notes. You need to analyse and understand the material.

- **Take Notes:** Read your materials slowly and write down key points. Write down any questions you have about the material that you can later discuss with your classmates or course instructor.

- **Test Your Understanding:** Quiz yourself on the material you have just read.

3. Study Alone Initially, Then In Groups

- **Individual Study:** Your initial study sessions should take place alone. By doing this, you are able to concentrate on the material better.

- **Group Study:** Once you have a good grasp on the material, utilise review lessons with classmates or study groups. These lessons are good way to refresh your knowledge of the material before a quiz or exam.

Text-based exercises

Exercise 4. Match proper Ukrainian translations with the following word combinations.

1. Learning to study effectively	a) добре володіти матеріалом
2. Understanding of psychology	b) запланувати конкретний відрізок часу
3. A huge range of material	c) уміння навчатися результативно
4. To schedule a specific block of time	d) використовувати перевіірочні заняття
5. To set aside short periods of	e) розуміння психології

time

6. **To have a good grasp on the material** f) величезний обсяг матеріалу
7. **To utilise review sessions** g) залишати короткі проміжки часу

Exercise 5. Re-write the sentences giving the synonyms to the underlined words.

1. To get better knowledge a student has to study methodically.
2. The diverse themes students study include behaviour, development, therapeutic techniques, and much more.
3. You need to set aside short periods each day to focus on your class work.
4. Read your materials slowly and write down the main questions.
5. Once you have the good knowledge of the material, use revision sessions with your classmates.

Exercise 6. Answers to the following questions to check your understanding of the text.

1. Why is it important to know study tips for psychology students?
2. How should you act to study regularly?
3. What should you do to study actively?
4. What do you need to do to concentrate on the material?
5. Do you need all these study tips to develop ways of effective psychology studying?

Exercise 7. Complete the sentences with the suitable words from the list.

(a quiz, assignments, review lessons, alone, broad, need to, a good grasp, initial, reviews, to refresh)

1. Psychology consists of such a _____ range of topics.
2. You _____ analyse and understand the material.
3. When will you complete your _____, readings, and _____?
4. Your _____ study sessions should take place _____.
5. Once you have _____ on the material, utilise _____ with your classmates.
6. They are a good way _____ your knowledge before _____.

 Grammar exercises

Exercise 8. Complete the sentences using *should, need, have to, must*.

1. You _____ spend two hours of your own time studying the material.
2. You _____ an amount of time to review study materials.
3. You _____ schedule a block of time to devote to each subject.
4. You _____ to analyse and understand the material.
5. You _____ write down key points.
6. You _____ discuss it with your classmates.
7. Your class notes _____ be a summary of what you learned in class.
8. Your initial study sessions _____ take place alone.
9. You _____ much time to study and master new theories and concepts.

Exercise 9. Read the following sentences. Pay attention to the usage of the Imperative Mood. Translate into Ukrainian.

1. Study regularly.
2. Plan your time.
3. Schedule your study time.
4. Analyse the material.
5. Read your material slowly.
6. Write down key points.
7. Write down your question.
8. Test your understanding.
9. Quiz yourself on the new material.
10. Summarise the main points.

Exercise 10. Complete the following proverbs and quotations using the correct form of the verbs in brackets. Give their Ukrainian translation.

1. In every beginning _____ of the end. (**to think**)
2. When in Rome _____ as the Romans do. (**to do**)
3. First _____ and then _____. (**to try, to trust**)
4. _____ and _____. (**to live, to learn**)
5. _____ all and you will please none. (*Aesop*) (**to please**)
6. _____ me a firm place to stand, and I will move the earth. (*Archimedes*) (**to give**)

Exercise 11. Write down three forms of the following verbs. Keep in mind that not all of them are regular.

To read, to skim, to spend, to set, to devote, to write, to start, to stand, to know, to learn, to have, to do, to discuss, to state, to need, to study, to form.

Exercise 12. Read and translate the sentences. Point out the Perfect tenses.

1. These graduates look as though they have been together since the first year.
2. Children build on the knowledge they have acquired at primary school.
3. This instructor has just described this approach as an effective one.
4. He was deeply ashamed of what he had committed.
5. Mary thanked him for what he had done to solve her problems.
6. I hope you will not have forgotten all this by tomorrow.
7. I will have finished writing my psychology paper long before you get back.
8. From structuralism to cognitivism, numerous schools of thought

have emerged throughout psychology's history. 9. Who knows which theoretical outlooks will have dominated the field by the end of the century?

Exercise 13. Put each verb in brackets into a suitable form (Present Perfect, Past Perfect or Future Perfect). Translate the sentences into Ukrainian.

1. By the time we get home, they (**stop**) a quarrel. 2. I know the methods now. I (**learn**) just them. 3. After all hardships she (**know**) nothing was difficult for her. 4. Recent tests (**prove**) that a lack of sleep can be extremely harmful to our health. 5. By the end of the next term, we (**return**) from the scientific conference. 6. The secretary asked why we (**come**) so early. 7. Recently I (**spend**) a lot of time developing my reading and writing skills. 8. At first I thought I (**do**) the right thing, but I soon realised that I (**make**) a serious mistake. 9. I cannot give you my report today because I (**not finish**) it. 10. By the time the bell rang my classmates (**manage**) to cope with their test papers.

Speaking task

Give your own pieces of advice for those who are new to the subject to help them get started effectively on their studies.

Розділ 4 How to Read a Psychology Journal Article

Grammar: Nonfinite Forms of Verbs (*General notion*)
The Perfect Continuous Tenses
Types of Questions
Word-formation

Pre-text exercises

Exercise 1. Read the words. Mind your sounds.

/ ʒ /	/ ð /	/ tʃ /	/ au /	/ θ /	/ ju: /
treasure	this	mixture	now	think	few
measure	these	structure	wow	thick	new
leisure	that	literature	how	thunder	review
pleasure	whether	sculpture	down	author	confuse
	further		allow	methods	confusing
			clown	through	
			crown	hypothesis	
				thorough	

Exercise 2. Study these words and word-combinations.

High school	/ 'haɪ 'sku:l /	інститут, вищий навчальний заклад
Simple tactics	/ 'sɪmpəl 'tæktɪks /	проста тактика
An overview	/ 'əʊvəvju: /	загальна уява; огляд
To be relevant to	/ 'reləvənt /	бути доречним
A participant	/ pɑ:'tɪsɪpənt /	учасник (експерименту)
A variable	/ 'veəriəbəl /	змінна величина
To outline the implications of	/ 'aʊtlaɪn ðɪ , ɪmplɪ'keɪʃənz /	накреслити підтекст (в загальних рисах)
To provide descriptions	/ prə'vaɪd dɪsk'rɪpʃənz /	надавати (подавати) описання
To be cited	/ 'saɪtɪd /	цитуватися, бути згаданим
A source	/ 'sɔ:s /	джерело
In-depth reading	/ 'ɪndepθ 'ri:dɪŋ /	глибинне (серйозне) читання
To be (not) well-suited	/ 'wel'sju:tɪd /	бути (не) придатним
Terminology	/ ,tɜ:mɪ'nɒlədʒɪ /	термінологія
Hypothesis	/ haɪ'pɒθɪsɪs /	гіпотеза, припущення
Findings	/ 'faɪndɪŋz /	отримані дані, добути відомості, результати
To overlook the references	/ ,əʊvə'lʊk ðɪ 'refərənsɪz /	пропустити посилання на джерела

Exercise 3. Read the title of the text. What do you know about a structure of an academic journal article? What can make reading and working with an article easier for you?

How to Read (and Understand) a Psychology Journal Article

If you are studying psychology in high school or college, you will need to read articles published in academic and professional journals at some point. Research articles can be complex, especially to beginners who have no experience in reading or writing them. Learning how to read this type of writing can make this process much easier.

1. Start by understanding how a journal article is structured:

Most articles follow a standardised format. Moreover, by understanding this structure, you will feel more comfortable working your way through each section.

- **The Abstract or the Summary:** This short paragraph-long section provides a brief overview of the article. Reading this section first can help you decide if the article is relevant to your topic or interests.

- **The Introduction:** The second section of the article introduces the problem and reviews previous research and literature on the topic. This part of the article will help you understand the background of the research and the current question that is under investigation better.

- **The Method Section:** This part of the article details *how* the research was conducted. Information about the participants, the procedures, the instruments, and the variables that were measured are all described in this section.

- **The Results Section:** This important section details what the researchers found, so pay careful attention to this part of the article. Tables and figures are frequently included in addition to the text.

- **The Discussion Section:** In this section, the authors interpret the results, outline the implications of the study, and provide possible descriptions of future research that should be conducted.

- **The References Sections:** This section lists all of the articles and other sources cited within the article.

2. Skim through the article:

Once you understand the basic structure of the article, your first step should be to skim through the material briefly. Never start by doing an in-depth reading of an article before you have skimmed over each section. Skimming is

a great way to become familiar with the topic and the information included in the paper.

3. Take notes on each section and ask questions:

Your next step should be to read each section carefully, taking notes as you go. Write down important points, but also make notes of any terminology or concepts that you do not understand in order to consult your dictionary later.

4. Note the sources cited:

The reference section can actually be one of the most important parts of the paper, especially if you are looking for further sources for your own paper.

Text-based exercises

Exercise 4. Match the following English words and word-combinations with their proper Ukrainian equivalents (translations).

1. A research article	a) гіпотеза
2. The abstract	b) добуті відомості
3. A section	c) дослідницька стаття
4. To skim through	d) введення
5. The hypothesis	e) огляд літератури
6. Introduction	f) резюме, анотація
7. Findings	g) розділ
8. The reference	h) пробігти очима

Exercise 4. Complete the following sentences. Use the words in brackets.

(informative, contains, copy, whole, title, end, author, series, main idea)

1. The _____ of the article is “Why do we dream?”. 2. The _____ of the article is James Maslow. 3. The article _____ lots of handy tips for making study much easier. 4. I came across an _____ article on personality disorders. 5. She doesn't have time to read the _____ article - just the title and the abstract. 6. The sources can be found at the _____ of the article in the references section. 7. The making of unauthorised _____ of this article is strictly prohibited. 8. This psychology journal runs a _____ of articles on environmental and biological rhythms. 9. What is the _____ of the article you've just read?

Exercise 6. Read and translate the structure of an annotation on an article.

How to Make an Annotation on an Article

I. Introduction

The article under review is taken from ...

The headline of the article is ...

The title of the article is ...

The author of the article is ...

II. Characteristics of the article in general

1. The article carries material about ...

The	topic subject theme	of the article is devoted to ...
-----	---------------------------	----------------------------------

The article	touches upon describes deals with discusses	the issue of ...
-------------	--	------------------

- 2.

The article gives	figures. tables. facts. illustrations. diagrams. photos.
-------------------	---

3. At the beginning of the article the author

pays great attention to ... develops the idea about... mentions that ... describes ... insists that ... points out ...

4. Then
After that
Next
the author	comes down to ...
the article	tackles the problem of ...

III. Point out the main idea

The main idea of the article is ...

The key question of the problem is ...

IV. Define your own personal attitude to the article

1. To round up I'd like to say that ...
To sum up I'd like to say that ...
 2. To my mind, the problem is
of great interest.
of great use.
important. |
|---|

3. The article is worth reading and discussing.

Exercise 7. Skim through the article below taken from the magazine *Scientific American Mind*. Use the expressions from the previous exercise to write an annotation on it.

Baby Stress

A gene may affect infant anxiety, but good parenting can overrule it.

Some babies stay calm when something changes in their life or environment, whereas others get fussy and fidget at even the slightest deviation from the norm. Researchers do not fully understand why some children are able to cope better with stress or whether kids' response to such situations is influenced by parenting or genes. According to a new study, it is shaped by both.

Cathi Propper, a developmental psychologist at the University of North Carolina at Chapel Hill, and her colleagues studied infants at several periods over their first year of life, inducing stress by separating them from their mothers. Using an electrocardiogram, the researchers determined the babies' vagal tone, an indicator of how strongly the vagus nerve, which runs from the brain stem to most organs in the body, is suppressing heart rate. During stress, vagal tone decreases, allowing the heart

to speed up and the body to handle the stressor. But some of the babies did not show this normal decrease in vagal tone during distressing periods; the researchers found that these infants who lacked an effective response at ages three and six months shared a particular variant of the DRD2 gene, which regulates receptors for the neurotransmitter dopamine. The variant has been associated with a decreased number of dopamine receptors in the brain and linked with risk-taking behaviour, such as gambling, in adults. Infants in the study who had different versions of the gene showed a more typical response to stress.

But these genes are not destiny. The researchers also evaluated the parenting styles of the infants' mothers. "Exposure over time to sensitive parenting seems to counteract the effects" of the higher-risk version of the gene, Propper says. By 12 months of age, infants with this gene variant whose needs were consistently attended to responded to stress just as effectively as did the babies with other versions of the gene.

-Emily Anthes

To stay calm / ka:m / залишатися спокійним

To get fussy and fidget /'fʌsɪ / /'fɪdʒɪt / ставати схвильованим і нервовим

To be shaped by формуватися чимось

To induce / ɪnd'ju:s / стимулювати, викликати

Vagal tone / 'veɪgəl / тон, тону́с, що стосується блукаючого нерва

Vagus nerve / 'veɪgəs / блукаючий нерв

Risk-taking behaviour ризикована поведінка

To counteract / , kaʊntər'ækt / протидіяти; нейтралізувати

Grammar exercises

Exercise 8. A. Form and write down Participle II of the following verbs. Translate them into Ukrainian.

To go, to do, to read, to review, to spend, to study, to publish, to write, to understand, to find, to learn, to conduct, to measure, to describe, to cite.

B. Point out Participle II in the following proverbs. Give their Ukrainian equivalents.

1. United we stand, divided we fall. 2. A watched pot never boils. 3. Forewarned is forearmed. 4. A forced kindness deserves no thanks. 5. A trouble shared is a trouble halved.

Exercise 9. Read and translate the sentences. Pay attention to the *-ing* forms:

A. Participle I

1. Barking dogs never bite. 2. No living man all things can. 3. Fear the Greeks bearing gifts. 4. You will feel more comfortable working your way through each section of an article. 5. When reading a research article, it's too easy to focus on the main idea. 6. You need to spend some time reviewing the reference section.

B. The Gerund

1. Doing is better than saying. 2. What is worth doing is worth doing well. 3. Clean hands want no washing. 4. It goes without saying. 5. In doing we learn. 6. Appetite comes with eating. 7. A good beginning is half the battle. 8. Never start by doing an in-depth reading before you have skimmed through the contents. 9. Skimming is a great way to become familiar with the topic. 10. By understanding the structure, you'll feel more comfortable writing an annotation on an article.

Exercise 10. Choose the correct sentence.

1. How long have you been waiting?
How long did you wait?
2. What have you been doing with that vase?
What have you done?
3. I've been walking for hours. I need a rest.
I walked for hours. I need a rest.
4. Mary is learning the violin for two weeks.
Mary has been learning the violin for two weeks.
5. I have not seen Tom for a long time.
I did not see Tom for a long time.
6. Andy is writing his research paper for the last three years.
Andy has been writing his research paper for the last three years.
7. We have been trying to get in touch with Polly for ages.
We tried to get in touch with Polly for ages.
8. My friend was teaching English for 5 years.
My friend has been teaching English for 5 years.

Exercise 11. Read and translate the sentences. Point and name all tense forms. Change each of them into interrogative form. Use *how long* if necessary.

1. My friend has been studying psychology since 2000. 2. Professor Collins has been publishing his scientific articles in *Journal of Applied Psychology* for many years. 3. Your instructor has been explaining you the importance of skimming through any article since your first lesson. 4. James told us that he had been

utilising some simple tactics to make reading of scientific articles much easier for two years. 5. Alice will have been looking for supporting information for the hypothesis for more than three months by the next week. 6. Sarah will have been studying English for 5 years by the end of the year.

Exercise 12. Read and translate into Ukrainian. Pay attention to the negative meaning of the prefixes *un-* and *in-* .

A. Unknown, unfamiliar, unauthorised, unpublished, uneatable, unequal, unlearned, unmerciful, unofficial, unpleasant, unpaid, unwell, unworthy.

B. Inappropriate, intolerant, invisible, intact, insubstantial, insoluble, innocent, inoccupation, inedible, infallible, indecent, indifferent.

Exercise 13. Translate the sentences. Define types of questions.

1. What factors influence wisdom?
2. How much control do you have in your life?
3. Have you ever stopped yourself from doing spontaneous actions?
4. How does wisdom direct us in leading a meaningful life and knowing what to do in uncertain situations?
5. When was the term *neuroscience* originally forged?
6. We are destined to live out our lives based on patterns that we were born into, aren't we?
7. Why do we want more than we need?
8. What makes you lose your temper?
9. Are you an optimist or a pessimist?
10. Do you know the difference between two of them?

Speaking task

Describe a structure of a journal scientific article. Use your knowledge to make an annotation on one of them.

Розділ 5 The Rise of the Science

Grammar: The Subjunctive Mood
Countable and Uncountable Nouns
Word-formation

Pre-text exercises

Exercise 1. Read the words. Mind your sounds.

/ k /	/ aɪ /	/ ɪ /	/ ʌ /	/ ɔ: /	/ əʊ /
school	psyche	discipline	colourful	order	go
psychology	iconic	history	study	born	soul
archaeologist	highly	intriguing	structuralism	thought	known
chemistry	minds	thinkers	number	disorders	focus
chrome	derived	glimpse	functionalism		overcome
Christmas	applied	prominent	conduct		emotional

Exercise 2. A. Read and learn the following words and expressions.

To evolve out	/ ɪ'vɒlv /	еволюціонувати, розвинутися з
A school of thought		напрямок, наукова школа
To compose the mind		складатися, формувати розум
To be perceived as competing forces		сприйматися як конкуруючі сили
An archaeologist	/ a:kɪ'ɒlədʒɪst /	археолог
An evidence	/ 'eɪdəns /	явність, очевидність; свідчення, дані, доказ
Species	/ 'spi:ʃi:z /	вид, рід
A trephination	/ trefɪ'neɪʃən /	трепанация
A hole	/ həʊl /	отвір, дірка
Carving	/ kɑ:vɪŋ /	різьблення, вирізання, випилювання
A skull	/ skʌl /	череп
Treatment	/ 'tri:tmənt /	лікування
Parameter	/ pə'reɪmɪtə /	параметр, характеристика

B. Match the transcription with the proper name of the prominent Greek and Latin thinkers.

Plato	/ 'sɒkrəti:z /	Сократ
Democritus	/ 'æɪstɒtəl /	Аристотель
Socrates	/ dɪ'mɒsθəni:z /	Демосфен
Aristotle	/ 'pleɪtəʊ /	Платон
Demosthenes	/ dɪ'mɒkrɪtəs /	Демокрит

Exercise 3. Read the title of the text. What facts from the history of psychology can you recollect?

 Reading

The Rise of a Science

As the early memory researcher Hermann Ebbinghaus wrote, “Psychology has a long past, but only a short history.” Even though he made his statement a hundred years ago, psychology is still considered young. While psychology is a relatively young discipline, it has a rich and colourful history. Archaeologists and historians find evidence that humans have always thought about our behaviour and thoughts, so in a way, the study of psychology is as old as our species. Archaeologists find evidence of trephination – Stone Age humans carving holes through the skull to release evil spirits. Greek philosophers, such as Plato and Democritus theorised about the relationship between thought and behaviour. However, thinking about psychology is different than studying it scientifically.

Psychology evolved out of both philosophy and biology. Such discussions of the two subjects date as far back as the early Greek thinkers such as Aristotle and Socrates. The word psychology is derived from the Greek word *psyche*, meaning “soul” or “mind”.

The field and study of psychology was born when Wilhelm Wundt established the first psychology lab in Leipzig, Germany. He is seen as the father of psychology because he insisted it should be a separate discipline, more empirical than philosophy and more focused on the mind than physiology. William James, an American philosopher, however, is also considered a “founding father” of modern psychology. James helped to define the parameters of psychology, but it was Sigmund Freud’s writings and work that really made it a subject of interest to the general public.

Throughout psychology’s history, a number of different schools of thought have emerged to explain human thought and behaviour. These schools of thought often rise to dominant for a period of time. While these schools of thought are sometimes perceived as competing forces, each perspective has contributed to our understanding of psychology. The following are some of the major schools of thought in psychology: structuralism, functionalism, psychoanalysis, behaviorism, humanism, cognitivism, etc.

 Text-based exercises

Exercise 4. Complete the sentences using the words and expressions below.

(Parameters, relatively young, schools of thought, rich, colourful, species, the first psychology)

1. Psychology is known to be a _____ discipline with a _____ and _____ history. 2. Wilhelm Wundt established _____ lab in Leipzig, Germany. 3. There was a number of different _____ in psychology's history. 4. William James defined the _____ of psychology. 5. The study of psychology is as old as our _____.

Exercise 5. Match English words and word-combinations to their Ukrainian equivalents.

1. A memory researcher	a) предмет зацікавленості;
2. A school of thought	b) широкий загал;
3. A founding father	c) дослідник пам'яті;
4. A separate discipline	d) наукова школа;
5. A subject of interest	e) батько-засновник;
6. The general public	f) окрема дисципліна

Exercise 6. Answer the following questions to check your understanding of the text.

1. Is psychology an old discipline?
2. What iconic figures of psychology are mentioned in the text?
3. What sciences did psychology evolve out?
4. What is the meaning of the word *psyche*?
5. When was the field and study of psychology born?
6. What major schools of thought in psychology do you know?

Exercise 7. Match the following terms to their definitions.

1. A theory	is	the process of gaining knowledge either using theories or empirical data collection.
2. Research		a way of thinking about human behaviour and thought or a way of looking at psychology.
3. A school of thought	means	a characteristic way of looking at the world.
4. A perspective		a systematic collection of interrelated facts put forward as a description or explanation of a set of observed phenomena.

Grammar exercises

Exercise 8. Read and translate the proverbs. Point out the verbs in the form of the Subjunctive Mood.

1. If each swept before his own door, we should have a clean city. 2. Pigs might fly if they had wings. 3. If things were to be done twice all would be wise. 4. Nothing is so good but it might have been better. 5. I would if I could but I can't.

Exercise 9. Read the sentences. Point out the form of the Subjunctive Mood. Choose proper Ukrainian translation.

1. I wish Sarah were here. **Ось про що мріє Сара. / Як би Сара була тут.**
2. I wish I hadn't eaten so much. **Я би бажав не їсти стільки. / Як би ж я не з'їв так багато.** 3. If I had seen you, I'd have said hello. **Як побачу я тебе – одразу привітаюсь. / Як би я тебе бачив, я б привітався.** 4. If you didn't live so far away, we would visit you more often. **Через те, що ти так далеко живеш, я не буваю у тебе часто. / Як би ти не жив так далеко, я б навідував тебе частіше.**

Exercise 10. Underline the correct word and translate the sentences into Ukrainian.

1. What **would/will** you do if you wanted to predict human behaviour? 2. If I **was/were** you, I would focus on school psychology. 3. If I **have/had** time I would employ a variety of more complicated scientific methods. 4. Mrs. Scone would look at human growth and development if she **studies/studied** developmental psychology. 5. If he only knew what the main focus of forensic psychology **is/was**. 6. I wish I **had/have** some additional material on comparative psychology. 7. You **can/could** get a job more easily if you could not only speak English, but **had/have** an experience in abnormal psychology. 8. I wish it **had been/will be** easier to study biopsychology. 9. He wishes he **could/can** diagnose mental disorders.

Exercise 11. A. Read and translate the following nouns. Say whether they are countable or uncountable nouns.

Water, furniture, work, weather, travel, behaviour, advice, time, coffee, sleep, happiness, respect, traffic, scenery, equipment, cash, health, fun, life, paper, iron,

plastic, tea, information, business, money, permission, rubbish, help, progress, air, knowledge, snow, anger, hair.

B. Complete the table using the words above.

Substances	Abstract ideas	Activities	Human feelings	Groups of items	Natural phenomena

Exercise 12. Use phrases like *a piece of*, *a bit of*, *a set of*, *a sheet of*, *an item of*, *a slice of*, etc to count the following uncountable nouns. Follow the example:

Information - several pieces of information;
Advice - two pieces of advice.

Paper, bread, tea, ice cream, news, toast, cutlery, coffee, luggage, cash, chicken, knowledge, money, furniture, equipment, progress, sleep.

Exercise 13. Read and translate the following pairs of words. Pay attention to the meanings of their prefixes.

A. **Over** - *по-над-, над-, надмірно, пере-*.

To act - to overact, to look - to overlook, to crowd - to overcrowd, to do - to overdo, to boil - to over boil, to write - to overwrite, to fill - to overfill, to come - to overcome, to build - to overbuild.

B. **Un-** *надає дієсловам протилежного значення.*

To do - to undo, to deceive - to undeceive, to build - to unbuild, to cover - to uncover, to fold - to unfold, to seal - to unseal, to seat - to unseat, to settle - to unsettle.

 Speaking task

Prepare and tell your classmates some interesting facts from the history of psychology.

Розділ 6 Prominent Psychologists

Grammar: The Article: a/an, the, and zero article
The Passive Voice

Pre-text exercises

Exercise 1. Read the following words. Mind your sounds.

/ iə /	/ dʒ /	/ ɔɪ /	/ θ /	/ ɜ:/
clear	job	toy	think	certain
hear	journal	destroy	thought	emerged
ear	John	spoil	theory	research
fear	major	enjoy	theoretical	internal
sphere	James	join	through	learning
career	objective	point	throughout	observe
			therapy	Germany

Exercise 2. Read and learn the following words and expressions.

An iconic figure / aɪ'kɒnɪk 'fɪɡə / канонична постать

A prominent thinker / 'prɒmɪnənt 'θɪŋkə / видатний мислитель,
філософ

A school of thought напрям, наукова школа

An approach /ə'prəʊtʃ/ підхід

Exercise 3. Read the title of the text. Can you name some of the most pre-
eminent psychologists?

Reading

Important Names in Psychology

Psychology is known as a relatively young science with iconic figures like Sigmund Freud and B.F. Skinner. It is difficult to distinguish who is the first psychologist. Even the early Greek thinkers Aristotle and Socrates theorised about the relationship between thought and behaviour. However, it was Wilhelm Wundt who established the first psychology lab.

Among those of early psychologists, we can name the representatives of functionalism John Dewey and Harvey Carr, a Gestalt thinker Max Wertheimer. With the development of various schools of thought there appeared many figures

famous for their work and research within their particular field. Major psychodynamic thinkers include Anna Freud, Carl Jung and Erik Erikson. Behaviourism was based upon the work of thinkers such as John B. Watson, Ivan Pavlov, and B.F. Skinner. Abraham Maslow, Carl Rogers, Gordon Allport, Fritz Perls and Erich Fromm are the representatives of humanistic psychology. Speaking about cognitive psychology, we can name Jean Piaget, Noam Chomsky and Daniel Goleman. Developmental psychology has its own representatives such as Lawrence Kohlberg with his stage theory of moral development, Harry Harlow and attachment theory, Howard Gardner with the theory of multiple intelligence and others.

Many prominent thinkers in psychology worked not only within one school of thought and sometimes moved from one into another. The examples are Erik Erikson who changed neo-Freudian approach into developmental psychology, Albert Bandura who moved from behaviourism to social cognitivism, Albert Ellis who changed Freudian psychoanalytic approach to developmental psychology, and so on. However, the most outstanding example will be Martin Seligman who decided to found a new school of thought in 1989 after more than 20 years spent in the field of abnormal psychology. His new approach is known now as positive psychology.

Text-based exercises

Exercise 4. Give English equivalents to the following Ukrainian words and word-combinations.

Відносно молода наука, психоаналітичний підхід, вікова психологія, наукова школа, патопсихологія, теорія морального розвитку, багатоскладовий інтелект, представники гуманістичної психології, біхевіоризм, у сфері.

Exercise 5. Rewrite the sentences using the opposites to the words in bold.

1. Psychology is a relatively young **discipline**.
2. The development of **diverse** schools of thought caused many new names in psychology to emerge.
3. Some of the most **prominent** names are Sigmund Freud, Jean Piaget, Abraham Maslow and others.
4. Psychologists work and **undertake** scientific research in their particular **sphere**.
5. He **founded** a new **school of thought** in psychology.

Exercise 6. Answer the following questions to check your understanding of the text.

1. What are the iconic figures in the history of psychology?
2. What early thinkers are associated with psychology?
3. Who is the founding father of psychology as a science?
4. Who are the representatives of functionalism?
5. Who are the psychodynamic thinkers?
6. Name the developmental psychologists and their well-known theories.
7. Do you know the examples of scientists who didn't work within one perspective?

Exercise 7. Complete the names of major psychology thinkers.

A	C	R	O	G	E	R	S	K	W	Y	N	O	W
B	P	I	A	G	E	T	Z	O	P	R	T	X	A
E	R	I	K	S	O	N	L	H	N	O	U	F	T
C	E	J	O	J	Q	S	K	I	N	N	E	R	S
F	G	N	U	P	A	V	L	O	V	T	Q	E	O
C	A	R	R	M	D	M	Y	T	P	M	B	U	N
S	Z	X	E	O	R	E	E	L	O	N	Q	D	N
J	U	N	G	D	W	A	K	S	M	T	P	K	Q
S	B	Q	V	E	T	I	T	C	H	E	N	E	R
W	U	N	D	T	O	C	Y	I	V	A	J	O	W

1. Wilhelm _____;
2. John _____;
3. William _____;
4. Edward _____;
5. B.F. _____;
6. Sigmund _____;
7. John B. _____;
8. Carl _____;
9. Erik _____;
10. Abraham _____;
11. Carl _____;
12. Ivan _____;
13. Harvey _____;
14. Jean _____.

Grammar exercises

Exercise 8. Complete the sentences. Use **a** or **an**. Translate the sentences into Ukrainian.

1. Psychological disorders may be manifested in **a/an** person's behaviour and thoughts. 2. To determine whether or not someone has **an/a** mental disorder, psychologists and psychiatrists use **a/an** book called "The Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders" in the US. 3. In Europe, "The International Classification of Diseases and Related Health Problems" is issued by the World Health Organisation in Geneva. It is primarily designed for research, not for **a/an** clinical diagnosis. 4. Anxiety disorders share **an/a** common symptom of anxiety. 5. People with antisocial personality disorder view the world as **a/an** hostile place. 6. **An/a** child with attention deficit/hyperactivity disorder may have difficulty paying attention or sitting still.

Exercise 9. Complete the sentences. Put **a/an** in each space, or leave the space blank. Translate into Ukrainian.

1. Most people are terrified by the prospect of meeting _____ schizophrenic.
2. Have you ever been to _____ London?
3. Psychopathy is _____ personality disorder characterised by people who have no conscience and are incapable of _____ empathy, guilt or loyalty to anyone but themselves.
4. Lean studied _____ interpersonal psychology at _____ University.
5. We went to _____ England by _____ train.
6. Being _____ psychopath affects _____ every aspects of _____ person's life.
7. _____ Hyde Park is near _____ Paddington Station.
8. Give me _____ dozen healthy infants, well-formed, and my own specified world to bring them up in and I'll guarantee to take anyone at random and train him to become any type of specialist I might select - doctor, lawyer, artist, merchant-chief and, yes, even beggar-man and thief, regardless of his talents, penchants, tendencies abilities, vocations and race of his ancestors. (*J. Watson*)

Exercise 10. Complete the sentences using **the** where necessary.

1. ___ elderly with dementia-related psychosis (an inability to perform daily activities due to increased memory loss) taking this medicine have an increased risk of death or stroke. 2. The question is how to get ___ most from garlic to enhance our body's immune function. 3. ___ University of London offers an exceptional on-line degree opportunity for serious students. 4. ___ Institute of transpersonal psychology provides graduate education for body and spirit. 5. ___ Dnieper flows into ___ Black Sea. 6. France and Britain are separated by ___ Channel. 7. ___ California Southern University, School of Behavioural Sciences

offers courses to focus in general psychology, chemical dependency, and compulsive disorders, industrial/organisational psychology and sports psychology. 8. Touch is ___ most basic way of connecting.

Exercise 11. Read the sentences. Pay attention to the translation of the underlined verbs into Ukrainian.

1. Personality is made up of the characteristic patterns of thoughts, feelings, and behaviour. 2. Many topics are studied by social psychologists. 3. Millions of people are affected by disorders of the brain and nervous system. 4. These topics are related to human consciousness. 5. From the day we were born, we begin a process of learning.

Exercise 12. Choose the correct form of the verbs and complete the sentences. Give their Ukrainian equivalents.

1. The road to hell is **paved/paves** with good intentions.
2. The man is **knew/known** by the company he keeps.
3. What may be **done/did** at any time is **done/do** at no time.
4. Rome was not **build/built** in a day.
5. Fingers were **make/made** before forks.
6. Ask no questions and you will **be told/tell** no lies.

Exercise 13. A. Use the Past Participle (II) of the following verbs to form Passive Infinitives. Follow the example.

E.g. To explain - explained (the Past Participle);
Simple Infinitive - to be explained;
Perfect Infinitive - to have been explained;
Continuous Infinitive - to be being explained.

To write - written (the Past Participle);
Simple Infinitive - to be written;
Perfect Infinitive - to have been written;
Continuous Infinitive - to be being written.

To make, to send, to learn, to ask, to base, to create, to study, to introduce, to do, to change, to describe, to know, to develop, to affect, to relate, to alter, to define, to store, to leave, to evoke, to allow, to produce.

B. Complete the sentences. Put each verb in brackets into a suitable form.

1. Unpredictable mother's parenting style (**to base**) purely on mood.
2. Fear (**to evoke**) by our mind imaging negative possibilities.
3. Most of our vitamin D (**to produce**) from exposure to sunlight.

4. Some days ago adults (**to ask**) to look into the eyes of babies just a few weeks old without showing any emotion.
5. It (**to know**) quite well that the mammal brain, particularly in humans, requires a constant exchange of signals, an emotional give-and-take, for its early development.

 Speaking task

Describe some of your favourite psychologists, their areas of work, theories, and writings.

Розділ 7 Defining the Science

Grammar: The Nonfinite Forms of Verbs: The Past Participle (II)

The Passive Voice

Word-formation

Pre-text exercises

Exercise 1. Read the words. Mind your sounds.

/ eɪ /	/ θ /	/ ð /	/ k /	/ a: /	/ ʃ /
main	both	this	unique	pass	station
relate	path	these	critique	class	creation
gain	health	they	technique	glass	emotion
daily	think	that	clique	path	social
made	theory	them	antique	branch	perception
explained	method	those		grass	application
basis	thought	their		vast	information
create	thorough	rhythm		grasp	
brain	growth	without			

Exercise 2. Learn these words and word combinations.

Theoretical perspectives /θiə'retikəl pə'spektivz/ теоретичні погляди

Application /, æplɪ'keɪʃən/ застосування, використання;

Performance enhancement / pə'fɔ:məns ɪn'hɑ:nsmənt / збільшення
продуктивності

Ergonomics /, z: gə'nɒmɪks / ергономіка

To be made up of складатися

Disorders of smth. / dɪs'ɔ:dəz / розлади, хвороби

Human consciousness / 'hju:mən 'kɒnʃənsɪs / людська свідомість

To predict / prə'dɪkt / передрікати, передбачати

Exercise 3. Read the title of the text. What do you know about it? What new facts do you expect to get?

Reading

What is Psychology?

Before you begin studying psychology, you need to gain a clear understanding of exactly what psychology is. It is important to learn some basic information such as the different branches of psychology, theoretical perspectives, and history and research methods.

So, what is psychology? It is one of the most common questions asked by students new to the study of psychology. William James defined psychology as the science of mental life, but it could equally be defined as the science of human nature. Psychology is both an applied and academic field that studies the human mind and behaviour. Research in psychology seeks to understand and explain thought, emotion and behaviour. Applications of psychology include mental health treatment, performance enhancement, self-help, ergonomics, and many other areas. Psychology is an enormous and diverse topic, touching on almost every aspect of our lives including personality, family, and social behaviour.

Today, psychologists prefer to use more objective scientific methods to understand, explain, and predict human behaviour. Psychological studies are highly structured, beginning with a hypothesis that is then empirically tested. Psychology has two major areas of focus: academic psychology and applied psychology. Academic psychology focuses on the study of different sub-topics within psychology including personality psychology, social psychology, and developmental psychology. These psychologists conduct basic research that seeks to expand our theoretical knowledge, while other researchers conduct applied research that seeks to solve everyday problems. Applied psychology focuses on the use of different psychological principles to solve real world problems, to benefit the society as a whole.

Text-based exercises

Exercise 4. Match English expressions with their Ukrainian equivalents.

1. Branches of psychology	a) проводит засадничі дослідження
2. An applied field (science)	b) людська свідомість
3. Human consciousness	c) розширювати знання
4. To predict behaviour	d) об'єктивні методи
5. Theoretical knowledge	e) психічне (душевне) здоров'я
6. To expand one's knowledge	f) гіпотеза
7. Hypothesis	g) прикладна сфера (наука)
8. To conduct basic research	h) галузі психології
9. Objective methods	i) передбачувати поведінку

Exercise 5. Match the following terms to their definitions.

1. Self-help		• an assumption or a statement presented so as to be empirically tested and then either

2. Behaviour	is	supported or rejected by the evidence.
3. A hypothesis		<ul style="list-style-type: none"> • a mental view, a cognitive orientation, a way of seeing a situation or a scene.
4. A perspective		<ul style="list-style-type: none"> • any behaviour of an individual, which has social components.
5. Social behaviour		<ul style="list-style-type: none"> • a kind of psychotherapy that encourage personal growth.
		<ul style="list-style-type: none"> • a term covering acts, activities, responses, reactions, movements, processes, operations, etc that is any measurable response of an organism.

Exercise 6. Answer the following questions.

1. What is psychology?
2. What does psychological research seek to do?
3. What are the spheres of psychology application?
4. What is the focus of academic psychology?
5. What is the focus of applied psychology?
6. How did William James define psychology?
7. Is psychology a simple and easy subject to study?

Exercise 7. Make up the sentences.

Psychology	include	to understand and explain thoughts, emotions and behaviour.
Applications of psychology	seeks	the study of human thoughts and behaviour in social situations.
Research in psychology	is	an applied and academic field that studies the human mind and behaviour.
		mental health treatment, self-help, ergonomics and so on.

Exercise 8. Form Participle II of the following verbs. Translate them into Ukrainian.

To study, to gain, to ask, to create, to apply, to make, to know, to vary, to name, to explain, to affect, to bear, to begin, to define, to describe, to change, to store, to leave, to include.

Exercise 9. Complete the sentences. Put each verb in brackets into a suitable Passive form.

1. My reading (**to devote**) to the research I need to do for my work.
2. In a ritual of “slow tea-ing”, tea (**to serve**) in a glass cup, which lets you watch the changing colours of the tea as it brews.
3. A child who (**to ignore**) or (**to misunderstand**), will immediately experience distress.

Exercise 10. Rewrite each sentence, putting the underlined verbs into the Passive. Follow the example:

E.g. Many characteristic patterns make up the personality. – The personality is made up of many characteristic patterns.

1. Students asked many questions in class.
2. Social psychologists study many topics including attitudes, aggression, self-identity and so on.
3. Disorders of the brain and nervous system affect millions of people every year.
4. Psychologists define learning in a number of different ways.
5. How can you describe social psychology?

Exercise 11. Complete the table below.

Singular	Plural	Translation
datum	_____	_____
_____	stimuli	_____
_____	_____	явище
spectrum	_____	_____
_____	_____	вид
_____	fungi	_____
cortex	_____	_____
schema	schemata	_____
_____	_____	тавро ганьби, стигма

Exercise 12. Read and translate the sentences. Point out the Passive voice.

1. Personality is made up of the characteristic patterns of thoughts, feelings, and behaviour. All mistakes we made yesterday were very serious. 2. Many topics are studied by social psychologists. His friend studied here three years ago. 3. These topics are related to human consciousness. We are discussing some issues related to trait theory of personality. 4. From the day we were born, we begin a process of learning.

Exercise 13. Make up new words using the following suffixes and prefixes. Translate them into Ukrainian.

- mis-** is used with the negative meaning: believe, behave, deed, give, match, name, step, print, understand;
- inter-** is used with meanings *(по)між, серед -, взаємно*: act, connect, marry, play, lock, link, flow;
- dis-** is used for a negative meaning: able, appoint, like, order, honour;
- ness** is used to form a subject with the meaning of a state or characteristics: kind, ill, dark, happy, weak, clean, sharp, sad, and tired.

 Speaking task

Think over the place (role) of psychology in our day-to-day life.

Розділ 8 Areas of Psychology

Grammar: The Nonfinite Forms of Verbs: The Infinitive
Infinitive Constructions

Pre-text exercises

Exercise 1. Read the words. Mind your sounds.

/ aɪ /	/ʌ /	/ tʃ /	/ ŋ /	/ ɪ /
psychology	such	which	think	within
applied	under	nature	drink	different
distinguish	production	nurture	following	clinical
design	industrial	children	sink	distinguish
private	consultant	teacher	focusing	empirical
define	function	research	linked	system

Exercise 2. Read and learn the following words and expressions.

Empirically	/ em'pɪrɪklɪ /	емпірично, базуючись на досвіді
To focus on		зосереджуватися на чомусь
To solve problems		вирішувати проблеми
Forensic psychology	/ fə'rensɪk /	судова психологія
To overcome disorders		долати розлади
Aetiology	/ , i:tɪ'ɒlədʒɪ /	етіологія, наука про причини виникнення хвороб
An evidence	/ 'eɪvɪdəns /	явність, очевидність; свідчення, дані, доказ
Mental disorders		психічні розлади
An assessment	/ ə'sesmənt /	оцінка, думка, судження
Diagnosis	/ , daɪəg'nəʊsɪs /	діагноз, оцінка
Legal	/'li:gəl /	юридичний, правовий; законний; судовий; легальний
Criminal	/ 'krɪmɪnəl /	карний, кримінальний, злочинний
Usability	/ ju:zə'bɪlɪtɪ /	вживання, використання; поведження
Issue	/ 'ɪʃju:/	спірне питання, проблема, предмет обговорення; примірник
Correlational	/ , kɒrɪ'leɪʃənəl /	кореляційний; співвідносний, взаємозв'язаний

Exercise 3. Read the title. What areas of psychology can you name?

Reading

Areas of Psychology

Psychology is a broad and diverse field. A number of different subfields and specialty areas have emerged. The following are some of the major areas of research and application within psychology:

Abnormal Psychology is the study of abnormal behaviour and psychopathology. This area is focussed on research and treatment of a variety of mental disorders and is linked to psychotherapy and clinical psychology. This branch of psychology is also devoted to the study of classification, aetiology, diagnosis, and prevention of mental disorders and disabilities.

Clinical Psychology is an area of applied psychology, which is focussed on the assessment, diagnosis, and treatment of mental disorders. One of the major professions of psychology, concerned with the nature of mental disorders and disabilities, to be distinguished from abnormal psychology, which is the scientific study of mental disorders.

Forensic Psychology is an applied field focussed on using psychological research and principles in the legal and criminal justice system.

Industrial-Organisational Psychology (in the US) or Occupational Psychology (in the UK and the rest of Europe) is the area of applied psychology that uses psychological research to enhance work performance, select employee, and improve product design. Work in this field focuses on vocational guidance and selection, problems of work motivation and job satisfaction, absenteeism in organisations, improvement of communication within organisations, design and implementation of training courses, teaching of social and human relations skills and problems of safety and welfare. Its major branches are personnel psychology, ergonomics or human factors psychology, and organisational psychology. Moreover, it falls under the umbrella of work psychology.

School (in the US) or Educational (in the UK) Psychology is the branch of psychology that works within the educational system to help children with emotional, social, and academic issues. The work of school psychologists involves the diagnosis and treatment of educational, emotional, and behavioural problems in children of all ages up to the late teens. In the US, educational psychologists are trained in education rather than psychology, and they work mainly as counsellors in universities and colleges. In the UK, they are trained in both psychology and education and are employed mainly in child guidance clinics and school psychological services or as independent or private consultants.

As psychology moved away from its philosophical roots, psychologists began to employ more and more scientific methods to study human behaviour. Today, researchers employ a variety of scientific methods, including experiments, correlational studies, longitudinal studies, and others to test, explain, and predict behaviour.

Text-based exercises

Exercise 4. Give English equivalents to the following Ukrainian words and word-combinations.

Шкільна психологічна служба, філософське коріння, класифікація психічних розладів, судова психологія, шкільна психологія, ергономіка, індустріально-організаційна психологія, клінічна психологія, поведінкові проблеми, використовувати різноманітні наукові методи.

Exercise 5. Match the terms to their definitions.

1. Counselling psychologists		<ul style="list-style-type: none"> the study of the causes of diseases.
2. Psychopathy	is	<ul style="list-style-type: none"> generally, any lack of ability to perform some function; more specifically, a congenital impairment or loss of function through trauma, disease, etc.
3. Aetiology (etiology)		<ul style="list-style-type: none"> the aspect of industrial psychology concerned with the selecting, supervising and evaluating of personnel and a variety of job-related factors, such as morale, personal satisfaction, management-worker relations and counselling.
4. Disability	are	<ul style="list-style-type: none"> clinicians who specialise in guidance in marital problems, drug abuse, vocational selection, community work, etc.
5. Personnel psychology		<ul style="list-style-type: none"> the scientific study of mental disorders. The term refers to a scientific domain that includes the research work of psychologists, psychiatrists, neurologists, endocrinologists and pharmacologists.

Exercise 6. Write down the answers to the following questions to check your understanding of the text.

1. What are the major areas of focus in psychology?
2. What does the occupational psychology focus on?
3. What is the difference between abnormal and clinical psychology?
4. What are the examples of applied areas of psychology?
5. Which areas are you interested in most?
6. Name some of scientific methods researchers employ to test, explain and predict behaviour.

Exercise 7. Complete the sentences using your current vocabulary.

(longitudinal, diverse, studies, occupational, experiments, legal and criminal justice, abnormal)

1. Psychology is a _____ field. 2. The main focus of _____ psychology is research and treatment of various mental disorders. 3. Forensic psychology utilises psychological principles in the _____ system. 4. The area of applied psychology that falls under the umbrella term of work psychology is known in the UK as _____ psychology. 5. A variety of scientific methods employed by modern researchers includes _____, correlational _____, _____ studies, etc.

Grammar exercises

Exercise 8. Read and translate the sentences. Point out all the Infinitives.

1. It is easy to name all major schools of thought in psychology. 2. He asked us to focus on observable behaviour. 3. Here is an example to be followed. 4. She has many home assignments to do. 5. His idea was to explain new research methods to the students. 6. It was essential for humanistic psychology to develop as a response to psychoanalysis and behaviourism. 7. Almost immediately, other theories began to emerge and to vie for dominance in psychology.

Exercise 9. Read the sentences. Point out the Infinitives and define their forms. Translate into Ukrainian.

1. Behavioural theories demonstrate how conditioning can be used to learn new information about behaviour. 2. You can gain a deeper understanding of psychology's past, present and future. 3. Today, behavioural techniques are widely used in therapeutic settings to help clients. 4. Humanistic psychology theories began to grow in popularity during the 1950s. 5. To make a choice was quite difficult. 6. He is witty enough to solve this problem. 7. The best-known theories in psychology are meant to learn, to explain, and to predict human thought and behaviour.

Exercise 10. Read the following verb forms. Give their infinitives.

Has, believed, thought, assumes, are, rose, sought, described, discovered, occurs, triggers, associated, comes, are able, helps, will learn, is made, causes, is, are presented, increases, decreases, is removed, studied, are observing, shapes.

Exercise 11. Read and translate the sentences. Point out the infinitive constructions. Name them.

1. Watson declared that for psychology to be considered a science it must limit itself to observable phenomena.
2. John Watson wanted a little boy named Albert to fear a white rat.

3. The students find the results of this experiment to have been remarkable.
4. A reinforcer is known to be anything that makes behaviour more likely to occur.
5. It was essential for her to use those techniques to create positive surroundings for the disable students.

Exercise 12. Complete the sentences. Which type of the infinitive constructions are they?

1. It is necessary for him to _____.
2. It was important for us to _____.
3. There was no reason for you to _____.
4. It is essential for me to _____.
5. They waited for her to _____.
6. It was impossible for _____ to _____.
7. It is desirable for _____ to _____.
8. It was advisable for _____ to _____.

Exercise 13. A. Read and translate the sentences. Underline those with the Objective-With-the Infinitive Construction.

1. She thought him to be a prominent thinker. 2. He saw that students went to the library. 3. You can hardly expect a true scientist to keep to the limits of his/her narrow field. 4. They assume these errors to be of no importance. 5. A teacher wants them to study key concepts in operant conditioning. 6. They expected learning to occur through observing and imitating others. 7. He expected that his research wouldn't be long and difficult. 8. We know that conditioned stimulus eventually comes to trigger a conditioned response.

B. Rewrite the sentences left using the Objective-With-the Infinitive Construction.

Speaking task

Describe the areas of psychology you are interested in most.

Розділ 9 Academic Psychology vs Applied Psychology

Grammar: Participial Constructions
Word-formation

Pre-text exercises

Exercise 1. Read the word. Mind your sounds.

/ k /	/ ʃ /	/ ɔ /	/ a: /	/ ʌ /	/ eɪ /
psyche	exploration	sort	dance	cut	aim
academic	contribution	brought	part	current	same
recognise	prediction	author	advantage	structure	break
scandal	connection	cause	chance	muscle	make
tick	relation	pause	cask	under	pain

Exercise 2. Learn your new vocabulary.

For one's own sake		за ради власної вигоди
To make smb tick	/ tɪk /	спонукати когось поводитись певним чином
To glean	/ gli:n /	збирати (факти, знання)
Deliberate	/ di'libərət /	повільний, поступовий
Forging	/ 'fɔ:dzɪŋ /	формування
To recognise	/ 'rekəɡnaɪz /	визнавати, усвідомлювати
To enable	/ i'neɪbəl /	робити можливим, надавати можливість
To feed back	/ 'fi:d bæk /	реагувати у відповідь, даючи оцінку або критикуючи діяльність інших

Exercise 3. Read the title of the text. What are the common features of those subdisciplines within psychology?

Reading

Academic and Applied Psychology

Academic psychology is largely concerned with developing psychological knowledge – exploring our understanding of human beings, mental processes, developing better ways of looking at human experience, and observing how physiological and developmental factors influence people. That knowledge, for

the most part, is gathered for its own sake – it all helps us to understand more about people and what makes them “tick”.

Applied psychologists have brought together knowledge and insights that have been gleaned from academic psychology, and applied them to everyday life.

Applied psychology is not quite as old as theoretical psychology, but it is much older than many people think. In fact, psychology has probably been applied from the moment that theoretical psychology became well enough developed to make predictions.

Academic psychology and applied psychology do not always work hand-in-hand, though. Indeed, for much of the twentieth century, applied psychology and academic psychology were often quite separate. When the founder of behaviourist psychology, J. B. Watson, was asked to leave his university following the scandal of an affair with his secretary, he went into advertising, where he made a successful career applying the theory he had previously been developing. That was in the 1930s, and the general view was that his move into applied psychology was a complete break from academic work, because the two had nothing to do with one another.

These days we can observe the deliberate forging of closer links between applied psychology and academic psychology, as people recognised the risks and disadvantages of that sort of separation. This also enabled psychologists to recognise that the contribution was not one way. Both applied and academic psychologies feed back one into another, contributing insights and areas of exploration. They both have the same aim – to give us better understanding of what is going on, so that we can help people to resolve problems, and use our knowledge to benefit of society as a whole.

Text-based exercises

Exercise 4. Match Ukrainian words and word-combinations to their English equivalents.

1. Тісно співпрацювати	a) forging of close links
2.Робити припущення	b) to feed back one into another
3. Вирішувати проблеми	c) academic psychology
4. Теоретична психологія	d) applied psychology
5.Формування тісних зв'язків	e) to work hand-in-hand
6. Академічна психологія	f) to resolve problems
7.Давати поради або критикувати одне одного	g) to make predictions
8. Практична психологія	h) academic psychology

Exercise 5. Re-write the sentences using the synonyms to the words in bold.

1. We can observe the deliberate **building** of close links between applied and academic psychology.
2. Some decades ago, academic psychology and applied psychology **were not related** to one another.
3. Thus, they have the same **goal**.
4. Academic psychology is largely **involved** in gathering psychological knowledge.
5. Applied psychology **employs** that knowledge to everyday life.

Exercise 6. Answer the following questions to check your understanding of the text.

1. What is academic psychology?
2. What do applied psychologists do?
3. What are the peculiarities of their relations?
4. What tendencies can we observe in present-day psychology?
5. What are the advantages of the forging of close links between academic and applied psychology?
6. What is the aim of psychology?

Exercise 7. Complete the sentences using the most suitable word.

1. When J.B. Watson moved into applied psychology that meant **a start of / a break from** academic work.
2. Both applied and academic psychologies have the **same / different** aims.
3. In 1930s those two had **lots / nothing** to do with one another.
4. Psychology can be applied from the moment it is developed enough **to gather knowledge / to make predictions**.
5. Psychological knowledge helps to understand what makes people **sick / tick** better.

 Grammar exercises

Exercise 8. Complete the table below. Translate verbs and their forms into Ukrainian.

Infinitive	Past Simple	Past Participate (II)
feel	_____	felt
_____	found	found
learn	_____	_____
_____	bore	_____
_____	had	_____
take	_____	taken
_____	was, were	_____
make	_____	made
_____	_____	got (gotten)
know	_____	_____
_____	ate	_____

drink	_____	drunk
_____	met	_____
build	built	_____
_____	_____	taught
set	_____	_____
_____	saw	_____
_____	_____	spoken
_____	meant	_____
_____	_____	meant
_____	became	_____

Exercise 9. Give Past and Present Participles of the following verbs. Translate them into Ukrainian.

To talk, to advertise, to worry, to hear, to bear, to find, to spend, to see, to write, to do, to sit, to make, to put, to watch.

Exercise 10. Read and translate the sentences. Point out the Participial Constructions and say what type of construction they are.

1. Alice found Jim talking about his past in order to understand certain patterns of his life. 2. I heard him discussing people's desire to maintain family ties by all costs. 3. Jane was found spending much time worrying about ageing. 4. Mrs. Still disliked him advertising his honesty. 5. Sue was seen fixated on her own situations, security and wellbeing. 6. Timothy had the term paper checked in some hours. 7. Sammy wanted her doing something to help other people. 8. His mother was seen sitting there with her head in her hands. 9. Peter was watched turning his feelings of jealousy into motivation to improve his life. 10. Leah heard them asking Keena not to compare herself with others. 11. Lily disliked this current trend making private affairs public on blogs and social networking sites gaining popularity. 12. Karen saw her husband put all his unnecessary anxieties down on paper allowing room for the clever ideas to emerge. 13. As a psychologist, she often watched people writing lists of pros and cons.

Exercise 11. Read and translate the following sentences into Ukrainian. Define the types of Participial constructions.

1. With her term paper completed, she started writing an article on scientific researches by Elizabeth Loftus. 2. The crisis having passed, they could think about their future. 3. Nobody having anything more to say on the utilisation of mnemonic devices to remember information, the meeting was closed. 4. With his eyes and mind wide opened, he became a first year student of psychology. 5. His outlook influenced by psychoanalysis, he committed a number of errors in his

judgments as for humanistic perspective. 6. Being known for his research on children's cognitive development, Piaget conducted research in genetics.

Exercise 12. Study the word-building elements. Read and translate the words below.

In-: Prefix with the meaning of movement *inside*.

Innate, infant, in-come, include, internal, indirect.

Ex-: Prefix with the meaning "former or previous" or of movement *outside*.

External, extravert, exhale, ex-president, exhaust, exclude, exhibit, expand.

Un-: Prefix with negative, or opposite meaning.

Unconscious, unable, unborn, undeniable, unknown, untidy, unsure, unworthy.

-tion: Suffix that forms nouns with the meaning of a process, a result of an action, or state.

Assumption, satisfaction, gratification, fixation, question, notion, action, interaction, evaluation, application.

Exercise 13. A. Read and translate the words. Pay attention to the meaning of the prefix *Pre-* (before, beforehand, in advance).

Precaution, prehistoric, prepay, preview, premature, prefix, pre-war, prearrange.

B. Form new words using the prefix *Pre-*. Translate them into Ukrainian.

Arrange, judgement, school, dominant, position.

 Speaking task

Describe the aims, places and roles of applied and academic psychology in our life.

Розділ 10 Historical Perspectives in Psychology

Grammar: Participial and Infinitive Constructions (*Revision*)
Types of Sentences

➡ *Pre-text exercises*

Exercise 1. Read the words. Mind your sounds.

/ u: /	/ e /	/ i: /	/ ɜ: /	/ f /
include	heavy	these	emerge	physics
school	elements	believe	research	physiology
through	perspective	dream	early	philosophy
who	therapy	three	first	trepination
group	mental	ego	observable	hypophyses

Exercise 2. Read and learn new vocabulary.

To vie for / vaɪ / суперничати, змагатися

To influence smth. впливати на щось

To break smth. down into smth. розбивати щось

To be based upon базуватися на чомусь

Internal forces внутрішні сили

Observable behaviour видима поведінка

Psychodynamic / 'saɪkəʊdaɪ'næmɪk / психодинамічний

An approach / ə'prəʊtʃ / підхід

Influence of smth. / 'ɪnfluəns / вплив чогось

Unconscious mind / ʌn'kɒnʃəs / несвідоме

A response to smth. відповідь, реакція на щось

Actualisation / ,æktʃʊəlaɪ'zeɪʃən / реалізація; актуалізація

Unified / 'ju:nɪfaɪd / уніфікований, об'єктивний

Whole / həʊl / ціле

Molecular approach / mə'lekjʊlə / молекулярний підхід

Exercise 3. Read the title of the text. What schools of thought could you name? Is it an easy task to distinguish whether a perspective is historical or modern?

➡ *Reading*

A Glimpse into Historical Psychological Perspectives

From structuralism to positive psychology, numerous schools of thought have been emerging throughout psychology's history. Many of these theoretical outlooks have dominated the field at certain points in time.

When psychology was first established as a science separated from biology and philosophy, the debate over how to describe and explain the human mind and behaviour began. The first school of thought, structuralism, was advocated by the founder of the first psychology lab, Wilhelm Wundt. Almost immediately, other theories began to emerge and vie for dominance in psychology.

The following are some of the major schools of thought that have influenced our knowledge and understanding of psychology:

Structuralism vs. Functionalism: Structuralism was the first school of psychology, and focussed on breaking down mental processes into the most basic components. Major structuralist thinkers include Wilhelm Wundt and Edward Titchener. Functionalism formed as a reaction to the theories of the structuralist school of thought and was heavily influenced by the work of William James, who examined how structures Wundt had identified function in our lives. Major functionalist thinkers included John Dewey and Harvey Carr.

Gestalt psychology: While Wundt and James were experimenting with introspection, another group of early psychologists, like Max Wertheimer (1889-1943), was explaining thought and behaviour in a very different way. Gestalt psychology is based upon the idea that we experience things as unified wholes. This approach to psychology began in Germany and Austria during the late 19th century in response to the molecular approach of structuralism. Rather than breaking down thoughts and behaviour to their smallest elements, the Gestalt psychologists believed that you must look at the whole of experience. According to the Gestalt thinkers, the whole is greater than the sum of its parts. Like the introspective theories, Gestalt psychology has relatively little influence on current psychology.

Psychoanalysis: Sigmund Freud was the founder of psychodynamic approach. This school of thought emphasises the influence of the unconscious mind on behaviour. Freud believed that the human mind was composed of three elements: the id, the ego, and the superego, and that to understand human thought and behaviour truly, we must examine the unconscious mind through dream analysis, word association, and other psychoanalytic therapy techniques. Other major psychodynamic thinkers include Anna Freud, Carl Jung, and Erik Erikson.

Behaviourism was the dominant school of thought from the 1920s through the 1960s. Based upon the work of thinkers such as John B. Watson, Ivan Pavlov, and B. F. Skinner, behaviourism held that all behaviour could be explained by

environmental causes, rather than by internal forces. Behaviorism was focussed on observable behaviour. Theories of learning including classical conditioning and operant conditioning were the focus of a great deal of research.

Text-based exercises

Exercise 4. Match English words and expressions with their Ukrainian equivalents.

1. A school of thought	a) “воно”;
2. To vie for dominance	b) “я”;
3. To be advocated by	c) боротися за домінування;
4. The id	d) розумові процеси;
5. Unconscious mind	e) наукова школа;
6. The super ego	f) аналіз снів;
7. An observable behaviour	g) несвідоме;
8. Mental processes	h) теоретичні погляди;
9. The ego	i) молекулярний підхід;
10. Molecular approach	j) об’єднане ціле;
11. A unified whole	k) видима поведінка;
12. Theoretical outlooks	l) бути пропагованим;
13. Dream analysis	m) спадкові фактори;
14. An approach	n) “супер-я”; “над-я”;

Exercise 5. Re -write the sentences using synonyms to the words in bold.

1. Many theoretical **outlooks** dominated the **field** at certain points of time.
2. The first school of thought **established** by Wilhelm Wundt was structuralism.
3. Gestalt psychologists **analysed** the experience as a unified whole.
4. The founder of psychodynamic approach believed that human mind **was made up** of three elements.
5. Behaviourism **was focussed** on **visible** behaviour.

Exercise 6. Give written answers to the following questions to check your understanding of the text.

1. Who is connected with the first school of thoughts?
2. What is structuralism?
3. What do you know about functionalism?
4. When did behaviourism become the dominant school of thought?
5. What is behaviourism focussed on?
6. Who was Sigmund Freud?
7. What is the human mind composed of (according to Freud)?

8. What school of thought appeared in Germany and Austria in the late 19th century?
9. What is it famous for?

Exercise 7. Complete the sentences using the words in brackets.

(Freud, established, school of thought, mental, structuralism, a unified whole, Gestalt, thinkers, according, id, focussed, human, basic components, Gestalt psychology, analysis, unconscious, association, inherited, encompasses, behaviour, observable behaviour, ego, unconscious mind, human mind, super ego, greater, psychodynamic)

1. When psychology was _____, the debate over how to describe and explain the mind and _____ began.
2. The first _____ was _____.
3. It _____ on breaking down _____ processes into the most _____.
4. Behaviourism is focussed on _____.
5. Sigmund _____ was the founder of _____ approach.
6. He emphasised the influence of the _____ on behaviour.
7. Freud believed that _____ was composed of three elements: the _____, the _____ and the _____.
8. _____ psychology is based upon the idea of an experience as _____.
9. _____ to the Gestalt _____, the whole is _____ than the sum of its parts.
10. Max Wertheimer is the representative of _____.
11. According to psychoanalysis, we must examine the _____ mind through dream _____, and word _____.

 Grammar exercises

Exercise 8. Complete the table.

Singular	Plural	Translation
_____	schemata	_____
soma	_____	СОМА = ТІЛО
_____	hypophyses	_____
hypnosis	_____	_____
_____	_____	СТИМУЛ
habitus	_____	_____
vertebra	vertebrae	_____
datum	_____	данні
phenomenon	_____	_____
_____	cortices	_____
hypothesis	_____	_____

Exercise 9. Read and translate the text. Point out all the constructions with infinitives and participles. Name them. Are there sentences that can be changed into those with the previously mentioned constructions?

Two of the most influential humanistic psychologists were Abraham Maslow and Carl Rogers. Both of these men believed people to be motivated to reach their full potential or self-actualise. Maslow developed the hierarchy of needs with self-actualisation atop it. Rogers created self-theory. According to this theory people are believed being innately good and requiring certain things from their interactions with others in order to self-actualise. Just as Maslow believed one required to satisfy the needs lower on the hierarchy for him or her to move upwards, Rogers saw people being obliged to feel accepted in order to make strides towards self-actualisation. Humanists were criticised for putting forth an overly optimistic theory of human nature. If people are known to do their best, it is difficult to explain the number and range of truly terrible acts that people commit.

Exercise 10. Translate the following sentences into Ukrainian. Pay attention to the structures *it is said / supposed / believed/ known; he is said / supposed / believed / known* which are translated as "*відомо, що...*", "*уважається, що...*", "*говорять, що...*". Define the type of those constructions.

1. It is known that dreams reflect our waking life. 2. Brain is considered to be never fully inactive. 3. Young children are considered to have poor memory. 4. Human character is known to be influenced both by hereditary and environmental factors. 5. It is supposed that psychology touches every aspect of our life. 6. It is said that individual characteristics are not stable throughout life. 7. Biological psychology is known to study the biological basis of behaviour. 8. It is believed that human consciousness can be altered in many different ways. 9. Learning is supposed to be a kind of permanent change in behaviour. 10. Students of psychology are supposed to study effectively.

Exercise 11. A. Read and translate the sentences. Point out the differences in their structures.

1. You must give your children the tools to manage their own emotions.
2. You will give your children the tools to manage their own emotions and they will become confident, well-adjusted adults.
3. If you give your children the tools to manage their own emotions, they will become confident, well-adjusted adults.
4. You must give your children the tools to manage their own emotions for them to become confident, well-adjusted adults.

B. Which one is

- 1) A simple sentence (просте речення);
- 2) A compound sentence (складносурядне речення);
- 3) A complex sentence (складнопідрядне речення)?

Exercise 12. A. Read and translate the following simple sentences.

1. She is alone in a room. 2. The clock is ticking. 3. Her pangs of hunger are growing. 4. That sandwich in front of her looks pretty tempting. 5. Water boosts energy levels, helps the brain to function at its peak, and regulates our body temperature. 6. These simple facts are well known. 7. Your symptoms can indicate poor blood circulation. 8. Blue-tinged skin around the lips suggests low-oxygen level. 9. There is a genetic component to willpower. 10. The upbringing may also have an effect.

B. Choose pairs to make five compound sentences, using *and* or *but*.

Exercise 13. Read and translate the following complex sentences.

1. Scientists still are not sure why some people seem to have more willpower than others do. 2. Children raised in authoritarian environments are likely to have less practice at self-control, which translates to less willpower. 3. When you begin to feel happy with the changes in your behaviour, you can move on to another goal of your life. 4. If you want a child to regulate his/her emotional life then you had better start helping him/her understand and categorise his/her feelings. 5. Many feelings, we avoid and ignore, are often the ones that cause us problems in the long term.

Speaking task

Speak on historical perspectives in psychology. Follow the chronological order in your narrations. What school of thought strongly influenced the development of modern psychology? State your opinion.

Розділ 11 Current Psychological Waves

Grammar: The Article (*Revision*)
Direct and Indirect Speech

Pre-text exercises

Exercise 1. Read the words. Mind your sounds.

/ʃ/	/aɪə/	/əʊ/	/tʃ/	/θ/
definition	science	social	nature	thinker
functioning	scientific	emotions	nurture	through
action	wire	bipolar	future	throughout
observation	desire	growth	natural	both
intention	appliance	focus	maturation	thought

Exercise 2. Read and learn new words and word-combinations.

Cognitive	/ˈkɒɡnɪtɪv/	пізнавальний; когнітивний
To perceive	/rəˈsi:v/	усвідомлювати, розуміти; відчувати, сприймати
Neuro	/ˈnjuərəʊ/	нейро-, невро-
A stage	/steɪdʒ/	фаза, період, стадія
Introspection	/,ɪntrəˈspekʃən/	інтроспекція, самоспостереження, самоаналіз
Current	/ˈkʌrənt/	нинішній, сучасний
Conspecific	/,kɒnsprɪˈsɪfɪk/	що належать до одного й того ж виду
Attitude	/ˈætɪtju:d/	позиція, ставлення; атитюд, постава
Attribution	/ætrɪˈbjʊ:ʃən/	атрибуція; компетенція, спроможність
To engage	/ɪnˈɡeɪdʒ/	займатися, залучатися
Assumption	/əˈsʌmpʃən/	припущення, удавання, допущення
Ultimately	/ˈʌltɪmɪtli/	зрештою, кінець кінцем; у кінцевому підсумку
Hormone	/ˈhɔ:məʊn/	гормон
Maturation	/,mæʃəˈreɪʃən/	досягнення повного розвитку
Puberty	/ˈpju:bəti/	статева зрілість
Nurture	/ˈnɜ:tʃə/	виховання, навчання
Insight	/ˈɪnsaɪt/	раптове розуміння, усвідомлення, інтуїція; інсайт
Drawback	/ˈdrɔ:bæk/	недолік, вада, дефект
Intelligence	/ɪnˈtelɪdʒəns/	розум, інтелект, розумові здібності
To suffer	/ˈsʌfə/	страждати; терпіти, зносити
To manifest	/ˈmænɪfest/	робити очевидним, виявляти; доводити
To encompass	/ɪnˈkʌmpɹəs/	містити (в собі), торкатися (проблеми)
Substance abuse	/ˈsʌbstəns əˈbjʊ:s/	зловживання речовинами
Schizophrenia	/ˈskɪtsəʊˈfri:nɪə/	шизофренія
Bipolar disorders	/baɪˈpəʊlə/	двофазні (біполярні) розлади

Exercise 3. Read the title of the text. What facts come to your mind linked to it? What other information do you expect to obtain?

 Reading

Major Modern Schools of Thought in Psychology

Current schools of thought in psychology are great in number and very diverse in their points of view on human nature and mind. The common feature of them all is that they seek ways to study, to explain and predict human behaviour.

Humanistic psychology developed as a response to psychoanalysis and behaviourism. Humanistic psychology instead focussed on individual free will, personal growth, and self-actualisation.

Cognitive psychology is the branch of psychology that studies mental processes including how people think, perceive, remember, and learn. As part of the larger field of cognitive science, this branch of psychology is related to other disciplines including neuroscience, philosophy, and linguistics.

Social psychology is concerned with how your behaviour can be explained in terms of the way that other co-specifics (members of your species) affect you. It is a broad field devoted to studying the way that people relate to others. It focuses on the development and expression of attitudes, people's attributions about their own behaviour and that of others, the reasons why people engage in both antisocial and prosocial behaviour and how the presence and actions of others influence the way people behave.

Physiological psychology seeks to explain behaviour in terms of body system. The key assumption is that ultimately all behaviour can be reduced to and explained at the level of the functioning of physiological (body) systems. These systems include the central and peripheral nervous systems, the action of nerves and hormones, and the activity of individual cells.

Developmental Psychology:

Development refers to the changes that take place over a person's lifetime. These changes may be the result of inherited factors (nature), which include events that occur as a result of maturation, such as puberty, and lifetime experiences (nurture), which include interactions with other people.

Comparative psychology seeks to make comparison between the behaviour of different animals, with the intention of gaining insights into human behaviour. Much of the research relies on observations of animals in their natural environment. Experimental research has the drawback of not necessarily being applicable to real-life behaviour, as is the case throughout psychology.

Traditionally, **personality psychology** has involved the study of personality and intelligence. Psychologists define personality as the unique attitudes, behaviour, and emotions that characterise a person. Nevertheless, psychologists from each of the different perspectives have different ideas about how an individual's personality is created.

Abnormal psychology is the study of people who suffer from psychological disorders. These disorders may be manifested in a person's behaviour and/or thoughts. Abnormal psychology encompasses the study of relatively common problems such as depression, substance abuse, and learning difficulties, as well as study of fairly rare, and particularly severe, disorders such as schizophrenia and bipolar disorders.

Positive Psychology: For many years, psychology was interested in happiness surprisingly little. Positive psychology is a more recent development in the cognitive field, which has sought to reorient the discipline away from mental problems to the study of what makes people happy, optimistic, and productive.

What is the future of psychology? Today's sciences of the brain are enabling us to return to William James's definition of psychology as the "science of mental life," except that this time we are able to advance knowledge based on what we know at the molecular level. Having evolved partly out of the field of physiology, psychology may be returning to its physical roots. Perhaps all we can be certain of is that it will become a science more and more based on knowledge of the brain.

 Text-based exercises

Exercise 4. Use the information from the text to make up a table to describe psychology theories and schools of thought.

Name	The main focus	Major thinkers	Applications

Exercise 5. Match English words and expressions with their Ukrainian equivalents.

1. Environmental causes	a) само- реалізація; само-актуалізація;
2. Personal growth	b) когнітивний, пізнавальний;
3. Self-actualisation	c) етапи розвитку;
4. Stages of development	d) особистий розвиток;
5. Cognitive	e) зовнішні причини;
6. Substance abuse	f) спадкові фактори;
7. Key assumption	g) життєвий досвід;
8. Experimental research	h) статевая зрілість;
9. Lifetime experience	i) зловживання речовинами;
10. Puberty	j) розумові здібності;
11. Intelligence	k) експериментальне дослідження;
12. Inherited factors	l) ключове (головне) припущення.

Exercise 6. Give written answers to the following questions to check your understanding of the text.

1. What branch of psychology studies mental processes?
2. What is the focus of humanistic psychology?
3. What does social psychology focus on?
4. What is the key assumption of physiological psychology?
5. What is the study of developmental psychology?
6. What does comparative psychology seek to make?
7. What problems does abnormal psychology study?
8. What is the interest of positive psychology?
9. What is the future of psychology as a science?

Exercise 7. Complete the sentences using the words and expressions in brackets.

(Think, studies, perceive, suffer, thinkers, self-actualisation, growth, focussed, human, changes, social, body systems, nature, lifetime, nurture, inherited, abnormal, disorders, encompasses, bipolar, behaviour, free will, substance abuse, schizophrenia.)

1. Humanistic psychology focussed on individual _____, personal _____ and _____.
2. Cognitive psychology _____ mental processes including how people _____, _____, remember and learn.
3. _____ psychology is devoted to studying the way that people relate to others.
4. _____ psychology seeks to explain behaviour in terms of _____.
5. Development refers to the _____ that take place over a person's _____.
6. These changes may be the result of _____ and _____.
7. "Nature" is the _____ factors, while "nurture" is the _____.

lifetime experiences. 8. _____ psychology is the study of people who _____ from psychological _____. 9. It _____ the study of depression, learning difficulties, and _____, as well as _____ and _____ disorders.

Grammar exercises

Exercise 8. Read and translate the sentences. Point out the articles. Explain their usage.

1. Freud's psychoanalytic theory is the best-known theory of its kind.
2. During development, a child seeks for gratification through different body organs.
3. Behaviourism is a school of thought in psychology that assumes that learning occurs through interaction with environment.
4. There are many real-world applications for classical conditioning.
5. A humanistic psychologist explains rare social contacts of an introverted person with others because of the satisfaction of social needs by contact with a few close friends than large groups.

Exercise 9. Complete the sentences using **a/an, the, or zero article**.

1. Abraham Maslow described humanistic psychology as ____ third force in psychology.
2. Humanistic psychologists focus on ____ importance of ____ person's self-concept and self-esteem.
3. Cognitive psychologists viewed psychology as ____ pure science.
4. First, you need to skim through ____ article. Then, it is time to define ____ structure of ____ article.
5. ____ major area of research in social psychology is how ____ individual's behaviour can be influenced by another person's presence.
6. Our sleep-wake cycle is ____ example of ____ circadian rhythm.

Exercise 10. Complete the sentences with *tell* or *say* in the correct form.

1. Jane _____ that she agreed.
2. _____ us about your new book on the life and work of Sigmund Freud.
3. Don't just stand here! _____ something!
4. Mike _____ that his sister would be there in some minutes.
5. It is our secret. Please, don't _____ anybody!
6. Jack _____ to me that he had not seen anything.

Exercise 11. Re-write each sentence as direct speech.

1. The well-known psychiatrist suggested that women who had had a Caesarean might experience more difficulty bonding with their babies.

2. Dr Prytt said that telling your partner everything about your day was good only for your psychological health, not theirs.
3. Psychotherapist Emma Baskerville said that you could forgive someone without understanding why he or she hurt you.
4. Professor Prue Scott Thomas said that we might have more power to influence our partners than we thought.
5. Dr Hill told us that the longer we had known someone, the more confident we became that we could predict his or her behaviour.

Exercise 12. Rewrite each sentence as indirect speech.

1. "Mutuality is a key factor in every friendship," said Apter.
2. "Why can't you be faithful to the man you love?" asked Leah.
3. "I'll gladly spend some hours with your kids tomorrow," told Alice.
4. "I feel lucky to have this circle of friends who will understand the situation," said Polly.
5. "I saw him safe and sound yesterday," added Jim.
6. "Are you trying to turn your friend into the person you'd like them to be?" asked Blair.
7. "Many people have an underlying fear of darkness," confessed Dr Jacquie Vernon.

Exercise 13. Complete the table.

Singular	Plural	Translation
_____	phenomena	_____
criterion	_____	_____
_____	data	_____
schema	_____	_____
_____	somata	_____
crisis	_____	_____
_____	diagnoses	_____
psychosis	_____	_____

Speaking task

What theories or schools of thought are your favourite? Speak on any of them presenting the facts that can prove your point of view.

Розділ 12 Some Practical Issues of Social Psychology

Grammar: Indirect Speech
Word-formation

Pre-text exercises

Exercise 1. Read the following words. Mind your sounds.

/ɔ:/	/iə/	/əʊ/	/aɪə/
false	peer	social	science
thought	theory	overestimate	scientific
cause	queer	Halo	bias
more	near	exposure	anxiety
called	severe	associations	reliable
befall	sphere	motivate	diagnosis

Exercise 2. Read and learn your new vocabulary.

Self-serving своєкорисливий

Attribution theory /,ætrɪ'bjʊ:ʃən/ теорія атрибуції (відношення до чогось)

Error /'erə/ помилка, відхилення

Consensus /kən'sensəs/ консенсус; погодженість, одностайність

Dispositional /dɪspə'zɪʃənəl/ диспозиційний; розташований; схильний

Outcome /'aʊtkʌm/ наслідок, результат, кінець

To evidence /'evɪdəns/ показувати, доводити

Misfortune /mɪs'fɔ:ʃən/ нещастя, невдача, напасть

The Halo effect /'heɪləʊ/ “гало ефект”, ефект ореола, загальне благоприємне враження

The mere exposure effect /'mɪə ɪks'pəʊʒə/ “краєм ока”, ефект постійного знаходження в полі зору, виникнення позитивних емоцій в наслідок легкості упізнання

The implicit associations /ɪm'plɪsɪt ə'səʊsɪ'eɪʃənz/ приховані асоціації, імпліцитні асоціації

The in-group bias схильність на користь своєї групи

The black sheep effect ефект шолудивої вівці

Exercise 3. Read the title of the text. What causes our mistakes in perceiving and judging people around us?

Reading

The Mistakes We Make

We may define social psychology as a discipline that uses scientific methods to understand and explain how the thought, feeling and behaviour of individuals are influenced by actual, imagined or implied presence of other human beings. Social psychology looks at a wide range of social topics, including group behaviour, conformity, aggression, and prejudice.

Attribution theory is an area of study within the field of social cognition. Attribution theory tries to explain how people determine the cause of what they observe. When making attributions people tend to make the same kinds of errors. A few typical biases are the fundamental attribution error, false-consensus effect, self-serving bias, and the just-world belief. When looking at the behaviour of others, people tend to overestimate the importance of dispositional factors. This tendency is known as the fundamental attribution error. The tendency for people to overestimate the number of people who agree with them is called the false-consensus effect. Self-serving bias is the tendency to take more credit for good outcomes than for bad ones.

Researchers have found that people evidence a bias towards thinking that bad things happen to bad people. This belief in a just world, known simply as the just-world bias, in which misfortunes befall people who deserve them, can be seen in the tendency to blame victims.

When we perceive someone as being likeable or attractive, we are more likely to think of him or her as intelligent and good. People with round faces, big eyes and soft features tend to be seen as more honest and warm. In reality, these traits aren't always found together, but we tend to group them that way. It is called the Halo effect.

We can speak about the mere exposure effect when we assume that simply spending more time with someone else will increase our liking of him or her. Although some research suggests we like people less the more we know.

We also judge people not just as individuals, but also as members of social groups, and our opinion is often subconsciously influenced by our implicit preferences for certain groups (such as age, race, and gender) over others. Here we deal with implicit associations.

Until recently, psychologists believed that we would always treat members of the same social group as ourselves more favourably. This is known as the in-group bias. However, recent research suggests that when in-group members behave negatively, we judge them more harshly than we would if they weren't part of our circle. It's thought that this is because they taint the value of group membership, which is connected to our individual identity and self-worth. This is the concept of the black sheep effect.

Text-based exercises

Exercise 4. Match English terms to their Ukrainian equivalents.

1. Social perception	a) симпатія;
2. Stereotypes	b) конформність;
3. Attitude	c) теорія атрибуції;
4. Liking	d) ефект ореола;
5. Attraction	e) міжособистісне розуміння;
6. Conformity	f) упередженість;
7. Attribution theory	g) стереотипи;
8. the Halo effect	h) соціальна установка;
9. Bias	i) притягання.

Exercise 5. Read the definitions. Complete them using the terms in brackets.

(A bias, social perception, attribution, in-group bias, a schema)

1. The process of explaining causes of behaviour is known as _____.
2. A distortion, a systematic factor that overuses or underuses information providing errors in social perception is called _____.
3. The tendency to show a preference towards members of your own group is _____.
4. _____ is concerned with how we interpret our social world from available data.
5. A cognitive structure that contains knowledge about a thing is called _____.

Exercise 6. Answer the questions to check your understanding of the text.

1. How can we define social psychology?
2. What is attribution theory?
3. What are typical biases?
4. What biases cloud our vision as members of social groups?
5. What is the Halo effect?
6. What tendency is called the fundamental attribution error?

Exercise 7. Read the statements. Say whether they are true or false. Correct the wrong ones.

1. Social psychology looks at a very narrow range of personality topics.
2. Social perception and social interaction are not vital to understand social behaviour.

3. Social psychology doesn't differ from other disciplines.
4. The study of attitudes and prejudice comes within the area of social cognition.
5. We never judge people as members of social groups.
6. The just world bias is seen as the tendency to blame winners.
7. The concept of the Black Sheep effect is that we judge members of our in-groups more harshly than we judge non-members.

Grammar exercises

Exercise 8. Complete the sentences with **tell** or **say** in the correct form.

1. "Did Jamie _____ you what he had written in his test paper?" "No, he did not _____ anything to us." 2. Mom _____ me to be quiet. 3. Our tutor _____ us that our participation in the annual meeting was obligatory. 4. Andrew _____ that he would be working on the critique on Ann's article.

Exercise 9. Re-write each sentence as indirect speech.

1. "Darkness is important to us, because it triggers our bodies to begin producing melatonin," explains Professor Gaby Kenneth.
2. "What did you read last night?" asked Eddie.
3. "How does sunlight affect your bodily rhythms?" asked Professor Luscious Macfoy.
4. "Where shall we go tomorrow?" asked Millie.
5. "Yes, all right. I'll help you with your paper on psychodynamic theories tomorrow," agreed Ann.
6. "I had no idea that his book had been published three months before," said William.

Exercise 10. Choose the correct word to complete the following sentences.

Give proper Ukrainian translation.

1. Peter told us he **had / has** read an interesting article on the ways personality affected a person's taste in home décor.
2. Jane said she **must / had to** get up early in the morning.
3. Lilly said she had met them **yesterday / the day before**.
4. Sue thought cheerfulness **is / was** a fortune in itself.
5. Chloe declared she **had never read / didn't read that / this** issue of *Psychology Today*.
6. Clare said she **was / is** very tired as she **has / had** been writing her paper for six hours.

Exercise 11. A. Read and translate the following pairs of words.

Advantage-disadvantage, likes-dislikes, miss-dismiss, to prove- to disprove, graceful-disgraceful, to believe-to disbelieve, to agree-to disagree.

B. Make some sentences using one pair of words to show the differences in their meaning.

Exercise 12. Write down the infinitives to the following verb forms.

Had , winning, was working, translated, met, kept, is called, will be affected, has seen, are, blaming, would be shaped, thought, seeks, predicted, studying, applied.

Exercise 13. Read and translate the following pairs of words. Complete each line.

Wide - width, broad - breadth, long - length, strong - _____;

High - height, weigh - _____;

Happy - happiness, conscious - _____, neat- _____;

Stupid - stupidity, human - humanity, solid - _____, active- _____, productive- _____, positive- _____.

Speaking task

Describe some aspects of the attribution theory. Define its place in our day-to-day life.

Розділ 13 Applied Bio-Psychology

Grammar: Linking Words and Text-Organisers
The Imperative Mood (*Revision*)
Word-formation

Pre-text exercises

Exercise 1. Read the words. Mind your sounds.

/ ð /	/ i: /	/ ʌ /	/ dʒ /	/ aʊ /
rhythm	dream	suddenly	jet lag	outcome
there	sleep	ultimately	biological	mouth
thus	seek	disrupted	management	sound
though	key	unable	endogenous	compound
worthy	feel	functioning	exogenous	account

Exercise 2. Read and learn new vocabulary.

Autonomic / ɔ:tə'nɒmɪk / зв'язаний з вегетативною нервовою системою

Hormone / 'hɔ:məʊn / гормон

Cell / sel / клітина

Bodily rhythms / 'bɒdɪli 'rɪðəmz / фізичні ритми

Sleep / sli:p / сон

Dreaming / 'dri:mɪŋ / сновидіння, марення, мріяння; фантазування

Motivation / 'məʊtɪ'veɪʃən / мотивування; спонука, спонукання

Circadian / sɜ:'kædɪən / циркадний, зорієнтований на 24 години, ритм

Circa / 'sɜ:kə / приблизно, близько

Jetlag / 'dʒet'læg / десинхроноз, несинхронність; адаптаційний період.

Exercise 3. Read the title of the text. Have you ever experienced that kind of problems? Why is it vital for biopsychology to study such issues?

Reading

The Problem of Jet Lag

Biopsychology seeks to explain behaviour in terms of body systems. The key assumption is that ultimately all behaviour can be reduced to and explained at the level of the functioning of physiological (body) systems. These systems include

the central and autonomic nervous systems, the action of nerves and hormones, and the activity of individual cells.

Biopsychology seeks to study bodily rhythms, including sleep and dreaming; motivation and emotion; stress as a bodily response, the sources of stress and stress management. Biological bodily rhythms are periodically repeated behaviour. During a 24-hour day, our metabolic and thought processes follow a certain pattern. This sleep/wake cycle is an example of a circadian rhythm. The term “circadian” comes from Latin “circa” (about) and “dies” (day). There are external and internal stimuli, which cause the sleep/wake cycle. When external cues (such as light) change suddenly, we have to re-adjust our internal clock. Thus, it is not an easy task for our body to cope with disruption of the biological clock. So, it is time to define the jet lag.

Jet lag is an invariable part of any long-haul flights. If you are fatigued and unable to sleep, there are chances that you are suffering from jet lag, which occurs when biological clock is disrupted by crossing a number of time zones.

Characterised by insomnia, irritability, headaches, dehydration and general disorientation, jet lag is a physical setback that can ruin the first days of any trip. Jet lag is a physiological condition. Our body is programmed for sleep at a certain time. Sleep is influenced by a circadian rhythm that controls our natural cycle of sleepiness and wakefulness as well as other body functions.

When the cycle is affected, it can lead to fatigue, anxiety and insomnia. Everybody wants to avoid the effect of jet lag. And the good news is that it can be fixed or at best minimised.

Text-based exercises

Exercise 4. Choose some tips from the list below to counter jet lag. Keep in mind that some of them are false.

- √ Eat before you board a flight to maximise in-flight sleep time.
- √ Feel free to take melatonin, which can help activate sleep.
- √ Reset your body clock two to three days before you leave. You could start by going to bed earlier or later, depending on the time zone of your destination.
- √ Drink much, especially alcohol, caffeinated fluids such as tea and coffee.
- √ Set you watch to the destination time as soon as you step on the plane.
- √ Drink plenty of water, and try to sleep in-flight.
- √ Wear loose-fitting clothes that breathe.
- √ Do not waste your energy by walking and doing mini-exercises.
- √ Consult your physician before using melatonin to activate in-flight sleep.
- √ Get up at regular intervals to walk the aisles to keep your blood flowing.

√ Stave off the negative effects of cabin air, jet lag and differing climates on your skin by using travel-friendly skin care products.

Exercise 5. Match English terms to their Ukrainian equivalents.

1. Nervous system	a) причини стресу;
2. Body systems	b) безсоння та зневоднення;
3. Motivation and emotion	c) справлятися з порушенням ритму;
4. Stress management	d) дратівливість та головний біль;
5. A circadian rhythm	e) ключове припущення;
6. Dreams	f) переліт на довгу відстань;
7. To cope with the rhythm disruption	g) мотивування та емоції;
8. The sources of stress	h) 24 годинний ритм;
9. Insomnia and dehydration	i) сновидіння;
10. Irritability and headache	j) фізіологічні системи;
11. A long-haul flight	k) нервова система;
12. A key assumption	l) керування стресом.

Exercise 6. Answer the following questions to check your understanding of the text.

1. What is physiological psychology?
2. What is the key assumption of it?
3. What are bodily rhythms?
4. What is a circadian rhythm?
5. What is jet lag?
6. What are the characteristic features of a jet-lagged person?
7. What causes jet lag?
8. How can you minimise the effects of jet lag?

Exercise 7. Read the statements. Say whether they are true or false. Correct those that are wrong.

1. Biopsychology seeks to explain behaviour in terms of physiological systems.
2. Biological rhythms are a kind of stable behaviour.
3. There are external and internal stimuli that causes the sleep and wake cycle.
4. Among external stimuli, we may name the day length, the seasons, the food availability and social stimuli.
5. The internal stimulus is the body clock that is regulated by hormones, produced in the thalamus.

6. Jet lag is an inevitable part of our every-day life.
7. Nobody can combat the symptoms of jet lag.
8. Jet lag affects nearly everyone on long-haul flights.
9. The symptoms of jet lag result from a temporary disruption of biological rhythms.

Grammar exercises

Exercise 8. Read the sentences. Point out linking words and text-organisers. State their functions.

1. The results of a series of experimental meetings came as something of a surprise to the researchers.
2. As the recession bites, taking on extra work can seem like a professional survival technique.
3. As telling ourselves we do not have time to exercise, we may speak about “symptom of low self-esteem” and a sign that we do not feel we deserve time to devote to looking after ourselves.
4. Therefore, you need to tackle the goal first so that you would begin to feel happy with the changes in your behaviour.
5. There are so many external factors to threaten success in waking up your willpower such as hunger, stress, and temptation.
6. However, in economic meltdown, there is not an abundance of attractive alternatives.
7. So all too often, we respond with a “why bother?” approach.
8. It may help her and you to realise that what she really means is loyal and family orientated, rather than, highly ethical relationships.
9. As you become familiar with clean language, you are able to start slowly separating what is true for you and what is true for the other person.

Exercise 9. Complete the sentences using proper linking words or text-organisers.

(instead, because, in the end, such as, while)

1. While research suggests men and women have affairs for different reasons, under extreme conditions – _____ recession – can change this.
2. _____ confusing our circadian rhythms by not getting a regular eight hours’ sleep, we get the lack of sleep resulting in boost of hunger and appetite.
3. _____ the brain has a limited capacity for self-control; exerting willpower in one area weakens your resolve in another.
4. _____, a classic Freudian slip made the situation clear.

5. _____, an affair could provide nothing more than a distraction, instant gratification.

Exercise 10. Read the following words. Point out word-building elements. Translate the words into Ukrainian.

Nervous, interrelation, bodily, unspeakable, illegal, engagement, fully, misprints, happiness, boyhood, freedom, psychologist, worth, strengthen, efficiency, grotesque.

Exercise 11. Complete the table.

Infinitive	Past Simple	Past Participle
hide	_____	hidden
lie	lay	_____
_____	bore	born
tear	tore	_____
_____	_____	worn
bring	_____	_____
_____	bought	bought
_____	fought	fought
seek	_____	_____
_____	thought	thought
catch	_____	_____
_____	taught	taught
win	_____	_____

Exercise 12. Arrange the following sentences into three columns.

The Indicative Mood	The Imperative Mood	The Subjunctive Mood

1. He is reading an e-mail from Dr Aaron T. Beck, the founder of cognitive behavioural therapy (CBT). 2. Only a message from Sigmund Freud would have surprised him more. 3. Don't dig deep into unconscious hidden processes to understand what troubles you. 4. A person would feel depressed if he or she were having self-critical thoughts. 5. If she only knew! 6. Give the guy another chance. 7. If her appearance were to change, she'd feel like I'd lost her identity. 8. People feel fear when something happens that they were not expecting. 9. Trust your emotions!

Exercise 13. Rewrite the sentences in the Imperative Mood.

Model: He needs to explain his reasons to study English. – Explain your reasons to study English.

1. They study the main assumption of physiological psychology. 2. They need to follow a definite pattern. 3. We have to be quite to hear everything clearly. 4. She tried to keep her sleep cycle on track and boost her mood, and productivity. 5. First, you should look on the picture below. 6. You need to pass all your papers to me.

 Speaking task

Prepare a short report on some biological bases of human behaviour, including bodily rhythms and jet lag.

Розділ 14 Positive Psychology in our Life

Grammar: The Article (*Revision*)
Word-formation
The Passive Voice (*Revision*)

Pre-text exercises

Exercise 1. Read the words. Mind your sounds.

/ a: /	/ ʌ /	/ tʃ /	/ ʃ /	/ æ /
past	cutting	question	wish	altruism
dance	lucky	challenge	reaction	happy
start	courage	approach	sure	practical
Harvard	justice	research	share	active
chance	puppy	couching	emotion	banish
enhance	scull	structure	education	happiness

Exercise 2. Read and learn some new words and word-combinations.

To enhance	/ ɪn'ha:ns /	посилювати, покращувати; підвищувати
Contentment	/ ək'tentmənt /	задоволеність, вдоволеність; задоволення
Appreciation	/ ə, pri:ʃi'eɪʃən /	вдячність, висока оцінка; визначення; правильне розуміння
Courage	/ 'kʌrɪdʒ /	мужність, відвага; сміливість
Cooperation	/ kəʊ, prə'reɪʃən /	співробітництво; взаємодія
Altruism	/ 'æltrɪzəm /	альтруїзм
Engagement	/ ɪn'geɪdʒmənt /	процвітання, досягнення успіхів; перебування у розквіті; певна позиція у житті
Humanity	/ hju:'mænɪti /	людяність; гуманність; людинолюбство
Justice	/ 'dʒʌstɪs /	справедливість
Tolerance	/ 'tɒlərəns /	терпимість, толерантність; витривалість
Temperance	/ 'tempərəns /	стриманість; поміркованість
Excess	/ ɪk'ses /	крайність; нестриманість; перевищення

Exercise 3. Read the title of the text. What benefits of positive attitude to life can you recollect? Is it possible for positive psychologists to fine tune people's attitude to life?

Reading

Benefits of Positive Psychology

Positive psychology is the scientific study of what enhances life. It is all about positive experiences, positive traits, and positive organisations, leading to an increased quality of life for people. For the first time, science has tried to answer questions about what makes us happy, what a good life is, and how you can increase life satisfaction.

Positive psychology is the science of valued psychological phenomena, such as contentment and satisfaction (*with the past*), hope and optimism (*for the future*), and happiness and well-being (*in the present*). It focuses on the positive subjective experiences, such as love and aesthetic appreciation; positive individual qualities, such as courage, interpersonal skill, originality, and wisdom; and positive social phenomena, such as cooperation, altruism, and tolerance. Altruism – living and acting in the interests of others without obvious benefit to yourself – is good for your health and wellbeing. Research shows that helping others boosts both self-esteem and the immune system.

At Duke University, patients who had suffered a heart attack recovered 60 percent faster after taking it on themselves to help other patients get on their feet again. A Harvard study shows that being a witness to an act of kindness can have a positive effect on your immune system by cutting stress-related problems, making you feel more positive and hopeful. In such situations, you can experience *helper's high* – a mild release of endorphins from the brain, bringing you a buzz after seeing a kind act or doing one yourself.

The US psychologist Martin E. P. Seligman introduced the term “positive psychology” in 1998. However, the first books on the psychology of happiness started appearing in 1980s. Then a few specialised academic journals appeared. Positive psychology became the research focus of many famous psychologists; today it encompasses considerably more than the study of happiness. Positive psychology is evolving into a useful practical positive science in the areas of work, education, and health. So, what can positive psychology do for you? It can help you in finding pleasures in life, engaging in life, developing meaning in life, staying, and overcoming stress by developing a positive outlook and knowing positive strategies. You can also apply positive psychology in real life situations, strengthening significant relationships, making the best of parenting your children and stepchildren, and rising to the challenges of the extended family.

 Text-based exercises

Exercise 4. Match Ukrainian and English equivalents.

1. To enhance life	* отримання задоволення від життя
2. Valued psychological phenomena	* людяність (людинолюбство)
3. Humanity (Love)	* ставлення до життя
4. Approach to life	* велика родина
5. Day-to-day situations	* щоденні ситуації
6. Positive effect on one's immune system	* позитивний вплив на імунну систему
7. An extended family	* значущі (цінні) психологічні явища
8. Engaging in life	* покращувати життя

Exercise 5. Complete the following sentences. Use the most suitable words from the brackets.

(altruism, three routes, happiness and well-being, wisdom, subjective experience, positive, attitudes, meaning, constructively)

1. Valued psychological phenomena include contentment and satisfaction; hope and optimism; _____.
2. Positive individual qualities encompass courage, interpersonal skill, originality, and _____.
3. Among _____ social phenomena, we can name cooperation, _____, and tolerance.
4. Positive _____ are love and aesthetic appreciation.
5. Positive _____ include confidence, hope, trust, and faith.
6. According to positive psychology, there are _____ to happiness. They are pleasure, engagement, and meaning.
7. "Engagement" means being able to use your strength _____.
8. "_____ " in life denotes that you are part of something bigger than yourself.

Exercise 6. Answer the questions to check your understanding of the text.

1. What is positive psychology?
2. What are valued psychological phenomena?
3. Who introduced the term "positive psychology" and may be called a "founding father" of it?
4. What does it mean "to be fully engaged in life"?
5. What is "living a meaningful life"?
6. What do you know about usefulness and practical application of positive psychology?
7. What is altruism?

8. What are the results of research concerning the effects of altruistic actions on people's health and life in general?
9. What is *helper's high*?

Exercise 7. Say whether the following statements are true or false. Correct those that are not true.

1. You cannot apply positive psychology in real life situations, because it has no practical value.
2. Positive psychology tries to answer questions about what makes us happy, what a good life is, and how we can increase life satisfaction.
3. The term "positive psychology" was introduced in 1898.
4. Today, positive psychology encompasses only the study of happiness.
5. Research shows that optimistic people are high-achievers and enjoy good health.
6. Having humanity is about having capacity to show care and concern for others.
7. To be happy you must practise an unbalanced approach to life and to be not self-disciplined.
8. Living a meaningful life is about devoting time and attention to the needs of others.
9. Positive psychology is evolving into a very academic science with no practical applications in the areas of work, education, and health.

Grammar exercises

Exercise 8. Read and translate the sentences. Define the voice of the verbs. Rewrite the sentences in the Passive Voice.

Model: They wrote their term papers very quickly. – Their term papers were written very quickly.

1. The environment can have profound influences on us before we are born.
2. The way the fetal brain develops can be changed by even small amounts of alcohol.
3. We are born with a unique mix of genes, which have been inherited from our parents.
4. Parenting style of unpredictable mother is based on mood.
5. Some people tend to be self-absorbed and insecure.
6. They described the well-known concepts of comparative psychology as they had understood them.

Exercise 9. Choose the most suitable form to complete the sentences.

1. A man **are/is** happy so long as he **chooses/choose** to be happy. (*A. Solzhenitzyn*)
2. Happiness **is/to be** a mystery like religion and should never be rationalised. (*G.K. Chesterton*)
3. If you **wants/want** to be happy, be. (*Leo*)

Tolstoy) 4. The **greater/greatest** happiness of the greatest number is the foundation of morals and legislation. (*Jeremy Bentham*)

Exercise 10. Read the following words. State what part of speech they are. Translate into Ukrainian.

-ous : mysterious, enormous, spacious, conscious, dangerous, various, ambitious;

-ial : artificial, official, social, racial, special

Exercise 11. Read and translate the sentences. Pay attention to the use of articles. Explain the cases of zero article usage.

1. ___ Actions towards ___ goals other than ___ happiness makes us happy. ___ University of Wisconsin neuroscientist Richard Davidson has found that working hard toward **a** goal, and making progress to **the** point of expecting **a** goal to be realised, doesn't just activate ___ positive feelings - it also suppresses ___ negative emotions such as fear and depression.

2. If you are not living according to your values, you will not be happy, no matter how much you are achieving. It is **a** well-known rule.

Exercise 12. Read and translate the sentences. Define tense forms of the verbs.

1. The psychology of happiness attempts to answer some fundamental questions about definition and measurement of happiness, and ways to increase happiness. 2. The first books on positive psychology started appearing in the late 1980s. 3. Researchers have listed a number of myths about the nature and cause of happiness. 4. Positive psychology has now attracted the interest of economists and even theologians and business people. 5. Prof. D. A. Hues said that happy people made better decisions and tended to be more creative. 6. Only 10 years ago, the study of happiness was thought to be unimportant, even trivial. 7. It has been found that if you act happy (smile, express optimism) it makes others react to you differently and you actually feel happy.

Exercise 13. Choose the correct words to complete the sentences.

1. He **is/are** a relatively young man. Forty-five is not **a/an** age for him. 2. It is not **an/the** easy task to write a paper about any iconic figure in psychology. 3. What prominent thinkers of the 19th and 20th centuries **do/does** you know? 4. Psychology **evolved/was evolving** out of both philosophy and biology. 5. What **does/do** the word psyche mean? 6. He **had described/described** the structures that compose **the/a** mind. 7. Some schools of thought **rose/has risen** to dominance for **a/the** period of time. 8. But they contributed to our **understanding/understandable** of psychology. 9. Now they use **more/most** objective scientific methods. 10. Academic psychology **focuses/focus** on the study

of different sub-topics within psychology. 11. Applied psychology focuses on the use of different psychological principles **to solve/solving** real problems.

 Speaking task

Speak on your favourite aspects of positive psychology: happiness, altruism, engaging in life and so on.

Граматичний довідник

Іменник **The Noun**

Іменники називають предмети. Розрізняють загальні іменники (**Common Nouns**), власні іменники (**Proper Nouns**), абстрактні (**Abstract Nouns**), речовинні іменники (**Material Nouns**), збірні іменники (**Collective Nouns**).

Загальні іменники є простими назвами звичайних речей. Вони пишуться з малої букви.

E.g. stimulus, brain, person

Власні іменники – це індивідуальні назви окремої особи чи предмета, які є неповторними і єдиними. Власні назви завжди пишемо з великої букви.

E.g. William James, Sigmund Freud, Martin Seligman

Абстрактні іменники – це слова із значенням назв процесів, ознак або властивостей, почуттів, ідей, вимірів.

E.g. thought, behaviour, love, happiness, insight, beauty

Речовинні іменники позначають однорідну за своїм складом речовину з ознакою цілого, що підлягає виміру, а не лічбі.

E.g. water, honey, coffee, wine

Збірні іменники – це слова, які позначають сукупність однакових або подібних предметів, що сприймаються як одне ціле, і, як правило, потребують дієслово в однині.

E.g. furniture, nation, machinery, police

Іменник має ряд граматичних ознак, що вирізняють його з-поміж інших частин мови. Це категорії роду, числа і відмінка.

Рід іменника **Gender**

Кожний іменник (крім тих, що вживаються тільки в множині) належать до одного з чотирьох родів:

Чоловічий рід (**Masculine**) для осіб та тварин чоловічої статі

Жіночий рід (**Feminine**) для осіб та тварин жіночої статі

Загальний рід (**Common**) для слів, що позначають людей і тварин, які можуть належати до одного з двох попередніх родів

Середній рід (**Neuter**) для позначення речей без статевих ознак

Проте у сучасній англійській мові існування граматичної категорії роду знаходиться під сумнівом, тому що вона майже не виражається засобами граматичних форм. Існує практично один суфікс для утворення іменників жіночого роду – **ess**.

E.g. actor – actress, host – hostess

Особливої уваги на сьогоднішній день набуває питання гендерної рівності як у суспільстві, так і у мові. Деякі іменники з вираженим чоловічим відтінком замінюють на більш нейтральні слова.

E.g. a policeman → a police officer; a housewife → a housemaker;
a fireman → a fire fighter; a businessman → a businessperson

Число іменника **Number**

Більшість іменників має два числа – однину (**Singular**) і множину (**Plural**). Форму множини можуть утворювати іменники, що означають предмети, які можна полічити.

Умовно вони називаються зчислюваними (**Countable Nouns**). Переважна кількість іменників утворює множину за допомогою **-s** та **-es**, але існує багато інших способів утворення множини.

Шляхи утворення множини

До більшості іменників ми додаємо **-s**:

Singular Однина	Plural Множина
leg	legs
book	books
phobia	phobias

До слів, які в однині закінчуються на **-s**, **-ss**, **-x**, **-sh**, та **-ch**, ми додаємо **-es**:

Singular Однина	Plural Множина
box	boxes
dash	dashes
sandwich	sandwiches
floss	flosses

Якщо слова закінчуються на **-is**, у множині це закінчення змінюється на **-es** і вимовляється довго як / **i:z**/.

Singular Однина	Plural Множина
analysis	analyses
crisis	crises
hypothesis	hypotheses
thesis	theses

Слова, що закінчуються **-y**, поділяються на дві групи. В першій ми маємо іменники, в яких **-y** передує голосна (**boy**, **guy**), у другу групу підпадають ті, у яких перед **-y** іде приголосна (**fly**, **difficulty**). Слова першої групи утворюють множину шляхом додавання **-s**.

Singular Однина	Plural Множина
way	ways
monkey	monkeys
boy	boys

У словах другої групи для утворення множини ми змінюємо **-y** на **-i**, а потім додаємо закінчення **-es**

Singular Однина	Plural Множина
cry	cries
fly	flies
party	parties
victory	victories

Коли слова в однині закінчуються на **-f** або **-fe**, ми додаємо **-s** для утворення множини.

Singular Однина	Plural Множина
roof	roofs
café	cafés

Проте існує декілька виключень з цього правила, коли нам необхідно змінювати **-f** на **-v**, і вже потім додавати закінчення **-es** для утворення множини.

Singular Однина	Plural Множина
------------------------	-----------------------

calf	calves
elf	elves
half	halves
knife	knives
leaf	leaves
life	lives
loaf	loaves
self	selves
sheaf	sheaves
shelf	shelves
thief	thieves
wife	wives
wolf	wolves

Існує також небагато слів, які утворюють множину обома цими способами

Singular Однина	Plural Множина
hoof	hoofs OR hooves
scarf	scarfs OR scarves
turf	turfs OR turves
wharf	wharfs OR wharves

Слова, що закінчуються на **-o**, також утворюють множину двома способами. Зазвичай, для утворення множини ми додаємо закінчення **-s**

Singular Однина	Plural Множина
avocado	avocados
solo	solos
studio	studios
photo	photos
verso	versos
video	videos

Але і тут існують виключення. Наступним словам для утворення множини необхідно додати закінчення **-es**.

Singular Однина	Plural Множина
domino	dominoes
echo	echoes
embargo	embargoes
hero	heroes
mosquito	mosquitoes
no	noes
potato	potatoes
tomato	tomatoes
torpedo	torpedoes
veto	vetoes
volcano	volcanoes

І ще декілька іменників можуть утворювати множину обома способами

Singular Однина

cargo
mango
memento

Plural Множина

cargoes OR cargos
mangoes OR mangos
mementoes OR mementos

Іменники іншомовного походження

В англійській мові існує багато запозичених з інших мов слів. Окремі слова підпорядковуються правилам англійської граматики, інші все ще залишаються під впливом граматики мови оригіналу.

Латинські іменники на **-a**

Слова латинського походження, що закінчуються на **-a**, утворюють множину за допомогою додавання **-e** (утворюючи закінчення **-ae**, що вимовляється як / i:/). Деякі з цих слів можуть утворювати множину і за допомогою закінчення **-s**.

Singular Однина

alga
alumna
amoeba
formula
larva
vertebra

Plural Множина

algae
alumnae
amoebae/amoebas
formulae/formulas
larvae
vertebrae

Латинські іменники на **-um**

Слова латинського походження, що закінчуються на **-um**, для утворення множини змінюють його на **-a**. В певних виключеннях множина може бути утворена додаванням **-s** до **-um**.

Singular Однина

aquarium
bacterium
curriculum
datum
erratum
maximum
medium
ovum

Plural Множина

aquaria/aquariums
bacteria
curricula
data
errata
maxima/maximums
media/mediums
ova

Латинські слова на **-us**

Іменники латинського походження, що закінчуються на **-us**, змінюють його на **-i** для утворення множини. Як і в попередніх випадках, окремі слова можуть утворювати множину за допомогою **-es**.

Singular Однина

alumnus
focus
fungus
genius
nucleus
radius

Plural Множина

alumni
foci/focuses
fungi/funguses
genii/geniuses
nuclei
radii/radiuses

stimulus	stimuli
stylus	styli/styluses
syllabus	syllabi/syllabuses
terminus	termini/terminuses
tumulus	tumuli
villus	villi

Латинські слова на **-ix**

Іменники латинського походження, що закінчуються на **-ix**, змінюють його на **-ices** для утворення множини. Альтернативою цьому способу, в окремих словах може стати додавання **-es** до всього слова.

Singular Однина	Plural Множина
appendix	appendices/appendixes
index	indices/indexes
matrix	matrices/matrixes
vertex	vertices/vertexes
vortex	vortices/vortexes

Французькі іменники на **-u**

В англійську мову було запозичене декілька слів з закінченням на **-u** в однині. Для утворення множини більшість з них дотримується правил мови оригіналу і потребує додавання **-x**, але окремі іменники підпали під більший вплив англійської мови і можуть утворювати множину за допомогою закінчення **-s**.

Singular Однина	Plural Множина
adieu	adieux/adieus
bureau	bureaux/bureaus
chateau	chateaux/chateaus
milieu	milieux/milieus
plateau	plateaux/plateaus
tableau	tableaux

Грецькі іменники на **-on**

Ці слова грецького походження змінюють своє закінчення на **-a**, проте, деякі з них можуть утворювати множину шляхом додавання **-s** до всього незміненого слова.

Singular Однина	Plural Множина
automaton	automata/automatons
criterion	criteria
ganglion	ganglia/ganglions
phenomenon	phenomena

Незмінювані іменники

Наступні слова мають однакову форму однини і множини

aircraft	bison
cannon	deer
dozen	fish
grouse	sheep

shot(bullets)

swine

Слова з цього списку ніколи не вживаються в однині

barracks

shears

bellows

spectacles

billiards

thanks

gallows

tidings

measles

tongs

news

trousers

pincers

tweezers

pliers

victuals

scissors

Виключення складають ті випадки, коли іменник використовується атрибутивно, тобто знаходиться поряд з іншим іменником для дескриптивних цілей, для опису:

trouser press прасувальний брючний прес

billiard ball більярдний м'яч

Утворення множини у словах, що пишуться через дефіс

В цих випадках важливо додати закінчення – s до правильної частини таких складних слів. Зазвичай, змінюється перша частина цих слів.

Singular Однина

Plural Множина

brother-in-law

brothers-in-law

sister-in-law

sisters-in-law

mother-in-law

mothers-in-law

father-in-law

fathers-in-law

daughter-in-law

daughters-in-law

son-in-law

sons-in-law

coat-of-arms

coats-of-arms

hanger-on

hangers-on

maid-of-honour

maids-of-honour

man-of-war

men-of-war

passer-by

passers-by

Наступні слова слугують прикладом того випадку, коли у множині збільшується кількість другої частини слова, тому саме до нього додається закінчення –s.

Singular Однина

Plural Множина

bye-law

bye-laws

do-gooder

do-gooders

mouse-trap

mouse-traps

man-eater

man-eaters

Неправильні іменники

Окремі слова мають форми множини, які не підпадають під жодне з правил. Ці слова необхідно вивчити.

Singular Однина

Plural Множина

brother (in a religious context)

brethren

child	children
ox	oxen
die	dice
louse	lice
mouse	mice
foot	feet
goose	geese
tooth	teeth
man	men
woman	women
person	people

Відмінок іменників **Case**

Категорія відмінка суто граматична. До того ж у англійській мові не існує такої складної системи відмінків як в українській мові. Існує лише два відмінки: загальний (**the common case**) та присвійний (**the possessive case or the genitive**).

Загальний відмінок – це відмінок з нульовим закінченням на противагу присвійному відмінку, який має закінчення –’s.

Присвійний відмінок виражає належність і відповідає родовому відмінку української мови. Присвійний відмінок утворюється за допомогою додавання апострофа і букви s (–’s) до форми іменника у загальному відмінку. Закінчення –’s вимовляється як /s/ після глухих приголосних, як /z/ після дзвінких приголосних і голосних та як /ɪz/ після шиплячих та свистячих.

Однина

Загальний відмінок	Присвійний відмінок
student	student’s
friend	friend’s
boy	boy’s
Jones	Jones’s
horse	horse’s

Присвійний відмінок іменників у множині, що закінчуються на –s, утворюється додаванням лише апострофа.

Множина

Загальний відмінок	Присвійний відмінок
students	students’
friends	friends’
boys	boys’

Якщо іменник у множині не закінчується на –s, присвійний відмінок утворюється за допомогою –’s.

Множина

Загальний відмінок	Присвійний відмінок
children	children’s
women	women’s
people	people’s

Артикль у сполученнях типу *іменник у присвійному відмінку плюс іменник* найчастіше відноситься до першого іменника, тобто іменника у присвійному відмінку. Таким чином, якщо у присвійному відмінку стоїть власне ім'я, артикль не вживається:

Freud's psychoanalytic theory
Bandura's social learning theory
Piaget's theory of moral development

Зчислювані та незчислювані іменники Countable and Uncountable Nouns

Зчислювані іменники можуть бути пораховані. Вони мають форму як однини, так і множини. Ми можемо використовувати з ними числівники.

Незчислювані іменники мають лише одну з форм. Ми не можемо використовувати з ними числівники. Типові незчислювані іменники можуть позначати:

Речовини	Абстрактні ідеї	Діяльність	Почуття	Групи предметів
water	life	sleep	hope	furniture
iron	health	help	happiness	luggage
plastic	time	research	respect	machinery

Проте ми можемо посередньо порахувати ці іменники, використовуючи фрази типу *a piece of, a bit of* і таке інше.

Деякі з незчислюваних іменників мають закінчення **-s**, але вони не є іменниками у множині. Ці незчислювані іменники за правилами потребують дієслово в однині.

E.g. The news is not so optimistic these days.

Окремі незчислювані іменники можуть бути використані як зчислювані іменники, коли вони описують категорію.

Вживання у якості незчислюваного іменника: **Would you like some fruit after your coffee?**

Вживання як категорії або виду: **There are two main fruits exported from Madeira, bananas and pineapples.**

Деякі слова мають різні значення в залежності від того використовуються вони як зчислювані, або незчислювані.

E.g. Countable a chicken – курча (тварина); **a help** – помічник;
Uncountable chicken – курча (м'ясо птиці); **help** – допомога.

Окремі іменники можуть узгоджуватися з дієсловами як у однині, так і в множині. Це залежить від того, чи думаємо ми про цю групу як ціле (для дієслова в однині), або про кожного окремого члена групи (для дієслова у множині). Серед найбільш відомих прикладів: **class, crew, company, data, family, group, press, public, team**, тощо.

E.g. Their family come from Sweden originally.
My extended family usually gets together at holidays.
The company employs over 10 000 people worldwide.

On the whole, the public are conservative about education.

Деякі іменники узгоджуються лише з дієсловами у множині. До них відносяться **cattle, police, people**.

E.g. The police were called.

Отже, зчислювані іменники можуть мати як форму однини, так і множини. Ми можемо вживати неозначений артикль *a/an* з цими іменниками. З формою множини зчислюваних іменників ми вживаємо **many** та **few**.

E.g. I have a few jobs to do. There are many examples of antisocial behaviour in her book.

Незчислювані іменники мають лише форму однини. Ми не вживаємо неозначений артикль з цими іменниками. З незчислюваними іменниками ми вживаємо **much** і **little**.

E.g. I didn't do much shopping yesterday. She has a little work to do today.

В англійській мові існують певні пари іменників, що мають подібне, інколи, спільне значення, але відносяться до різних груп. Зверніть увагу на ці іменники і запам'ятайте їх уживання.

E.g.

What a beautiful view!	What beautiful scenery!
He is looking for a job!	He is still looking for work!
What a nice day today!	What nice weather today!
It was a good suggestion!	It was good advice!
He has many bags with him.	He has much luggage with him.

Артикль **The Article**

В англійській мові існує два види артикля: означений (**the definite article**) та неозначений (**the indefinite article**).

Неозначений артикль **The Indefinite Article**

Ми вживаємо неозначений артикль *a/an*, як правило, з іменниками в однині, які є зчислюваними, так як цей артикль пішов від числівника **один one**. Неозначений артикль має два варіанти: *a* та *an*. *A* вживається перед іменниками, що починаються з приголосної букви, а також, перед голосними **u**, **y**, коли вони вимовляються з приголосним призвучком /j/:

E.g. a student, a theory, a concept, a university, a unity, a year

An вживається перед іменниками, які починаються з голосної, а також з приголосної **h**, якщо вона німа, тобто не вимовляється:

E.g. an assumption, an extrovert, an altruist, an hour.

Загальне значення неозначеного артикля полягає у позначенні належності предмета до будь-якого класу подібних предметів. Так, наприклад, **a theory** означає одну з багатьох, будь-яку, любую теорію. Тобто, неозначений артикль не виокремлює предмет, а лише зараховує його до класу подібних предметів.

Використання неозначеного артикля з абстрактним іменником відображає зміну значення слова і перехід абстрактного поняття в конкретне. Так, слово **thought** маючи

значення мислення, діяльності людського розуму, не може вживатися з неозначеним артиклем, а також мати форму множини. Проте, у значенні ідеї, думка слово **thought** конкретизується і отримує артикль і здатність мати форму множини.

Іменник **science**, що вживається без артикля, має значення наука (взагалі), але неозначений артикль перед словом надає йому значення галузі науки.

Вживання неозначеного артикля з речовинними іменниками означає зміну значення слова, а також перехід його в конкретний іменник:

iron	залізо	an iron	праска
copper	мідь	a copper	мідна монета
tin	жерсть	a tin	бляшанка
ice	лід	an ice	морозиво
hair	волосся	a hair	волосина
paper	папір	a paper	газета

Отже, ми вживаємо неозначений артикль

- Перед зчислюваними іменниками в однині
E.g. Coaching is a skill many people need to develop as a practical tool or a technique to apply in day-to-day situations.
- З тими предметами, про які ми згадуємо вперше
E.g. Recently the term *placebo* was inverted into a new term. The term to describe the negative effects of a doctor's opinion is known as *nocebo*.
- З будь-яким предметом групи подібних речей
E.g. You need to choose a book from the list.
- З назвами професії
E.g. Jamie was immediately referred to a blood specialist, a hematologist.
- З одиничними дробами, груповими числівниками і великими числівниками
E.g. One and a half kilos, a dozen eggs, a hundred envelopes
- У значенні *на, за*
E.g. To earn £500 a week; ninety miles an hour
- З особистісними характеристиками
E.g. He is an optimist. She is an extrovert.
- Коли ми використовуємо прикметник для описання іменника
E.g. It is a beautiful life! What a wonderful idea!
- З іменником в однині, якому передує конструкція **there is**
E.g. There is a class of mental disorders with disturbance of mood as the predominant feature.
- З іменниками, яким передують наступні слова: **what** який, що за; **such** такий; **rather** достатньо; **quite** зовсім; **as** в якості, як
E.g. It was rather a long way for him to overcome his obsessive habits.
Jack has faced such a difficult problem.
- У складі сталих словосполучень та обертів: **a lot of, a great deal of, to take a fancy, to be in a hurry** та інших

E.g. You can make many mistakes if you do things in a hurry.

Означений артикль **The Definite Article**

Означений артикль вживається з іменниками як в однині, так і в множині. Своїм походженням означений артикль **the** завдячує вказівному займеннику **that** той. Отже, ми використовуємо означений артикль **the**:

- З іменниками, про які вже згадувалось раніше

E.g. In the mid-1980s, scientists started discussing a brain's vocabulary. The brain vocabulary has turned to be far larger, encompassing thousands of combinations of separate signals, not just "yes" or "no", as it is in a computer.

- З іменниками, які ми згадуємо вперше, але всім зрозуміло, про кого або що іде мова

E.g. This was the reality of loving and living with a man with Asperger's syndrome.

- З іменниками, що означають предмет або поняття єдине у своєму роді

E.g. The sky, the sun, the moon, the north, the south, the east, the west (**but** northern, southern, western, eastern).

- З іменниками, після яких іде дескриптивна фраза, яка все роз'яснює. До цього випадку підпадають і власні іменна з описовою фразою.

E.g. He is the man I told you about.

The Tower of London is one of the saddest places in London.

Peter graduated from the University of London.

- З національними групами

E.g. The Spanish, the Ukrainians, *etc*

The British have a reputation for coolness and formality, so visitors are often surprised at use of familiar forms of address such as dear, love and darling, even with strangers.

- З класами людей.

E.g. The rich, the poor, the disabled, the young, the injured, the elderly

- З індивідуальними одиницями, які репрезентують клас

E.g. The lion is fast disappearing.

- З музичними інструментами, на яких ми можемо грати.

E.g. I cannot play the piano, but I can play the guitar.

- З деякими географічними назвами. Зокрема: назвами океанів, морів, річок, каналів і регіонів, груп островів, гірськими пасмами

E.g. The Atlantic Ocean, the Mediterranean Sea, the (River) Thames, the Channel, the British Isles, the Alps, the Dnieper, the Black Sea

- Також з назвами країн у множині, або якщо назва країни містить іменник

E.g. The United Kingdom, the United States, the Netherlands, the Philippines

- З найвищими ступенями порівняння прикметників, з порядковими числівниками, а також з **the same той самий**, **the only єдиний**, **the next**,

the following наступний, **the very** той самий, **the previous** попередній, **the last** останній.

E.g. He is the best.

You were the first to complete your work.

She is the only one for Craig.

- З назвами готелів, ресторанів, пабів, газеті деяких організацій

E.g. The WestPoint Hotel, the Five Restaurant, the Welsh Arms Pub, the Shakespeare's Head Pub, the Sun (British newspaper), the Financial Times, the BBC, the CNN

Відсутність артикля **Zero article**

Іменники, які в однині вживаються з неозначеним артиклем, не мають артикля у множині.

E.g. A psychological disorder may be manifested in a person's behaviour and thoughts.

– Psychological disorders may be manifested in a person's behaviour and thoughts.

Ми не вживаємо артикль з іменниками, коли ми говоримо про них взагалі, не конкретизуючи їх.

E.g. Give peace a chance.

I hate flies.

All he talks about is women.

Більшість назв країн, континентів, островів, гір, озер, міст, парків, доріг, вулиць, скверів, мостів, палаців, кафедральних соборів, станцій та аеропортів вживається без артикля.

E.g. We live in Ukraine.

To get to Atlow Mill Centre for Emotional Education you need to take the train from Victoria to Ashbourne.

Артикль не вживається перед іменниками, які означають назви днів тижня, місяців та пір року: on Monday, in October, in spring. Проте, коли мова іде про певний період або дату, використовується означений артикль: **the autumn of 2010, the March of 2009**. Також ми не вживаємо артикль з назвами компаній.

E.g. I will be there in February.

We like to fly with British Airlines.

Артикль також не ставиться перед назвами їжі, транспортними засобами, якщо йде загальна мова.

E.g. It is time for dinner.

What's for breakfast?

You'd better go to college by car.

(**Note** that if we use *in* or *on*, we need an indefinite article.

E.g. They went to Chislehurst in a car/on a car.)

Нульовий артикль вживається з прийменниками місця (просторовими прийменниками) для позначення окремих будівель, коли призначення їх більш важливе, ніж місце само по собі (церква, клас, ліжко, суд, шпиталь, школа, університет, в'язниця).

E.g. Peter is in prison. (*We mean he is a prisoner.*)

Jane is at school. (*We mean she is a student or a teacher.*)

Peter is in the prison. (*We mean he is a visitor to that building.*)

Jane is at the school. (*We point the place (that particular building) where we can find Jane.*)

Артикль відсутній перед іменниками, що вживаються парами і з'єднуються прийменниками типу **from ... to, from ... till**: from beginning to end, from north to south, from morning till evening тощо.

Нульовий артикль присутній у сталих словосполученнях типу:

To go to bed; to go to school; to go on foot; at home; hand in hand; by day, by night

Зазвичай, артикль не вживається у назвах газетних і журнальних статей:

E.g. Neuroscience Meets Psychoanalysis

Food for Thought

Займенник **The Pronoun**

Займенник – це повнозначна частина мови, яка вказує на предмети, ознаки або кількість, не називаючи їх. За лексичним значенням і морфологічними ознаками, займенники поділяються на певні розряди:

- Особові займенники (**Personal Pronouns**);
- Присвійні займенники (**Possessive Pronouns**);
- Зворотні займенники (**Reflexive Pronouns**);
- Взаємні займенники (**Reciprocal Pronouns**);
- Вказівні займенники (**Demonstrative Pronouns**);
- Питально-відносні займенники (**Interrogative and Relative Pronouns**);
- Неозначені займенники (**Indefinite Pronouns**).

Особові займенники **Personal Pronouns**

Особовими називаються ті займенники, які вказують на осіб, інших істот, предмети, явища, поняття.

ЧИСЛО	ОСОБА	ВІДМІНОК	
		НАЗИВНИЙ	ОБ'ЄКТНИЙ
ОДНИНА	1а	I я	Me мене, мені
	2а	You ти	You тебе, тобі
	3я	{ He він She вона It воно	Him його, йому Her її, їй It його, її, йому, їй
МНОЖИНА	1а	We ми	Us нас, нам
	2а	You ви	You вас, вам
	3я	They вони	Them їх, їм

Присвійні займенники **Possessive Pronouns**

Присвійними називають займенники, що вказують на належність предмета певній особі.

ОСОБОВІ ЗАЙМЕННИКИ	Присвійні займенники	
	1-а форма	2-а форма
	ОДНИНА	
I я	my мій, моя, моє. мої	mine мій, моя, моє. мої
You ти	your твій, твоя, твоє, твої	yours твій, твоя, твоє, твої
He він	his його	his його
She вона	her її	her її
It воно	its його, її	its його, її
	МНОЖИНА	
We ми	our наш, наша, наше, наші	ours наш, наша, наше, наші
You ви	your ваш, ваша, ваше, ваші	yours ваш, ваша, ваше, ваші
They вони	their їх	theirs їх

Зворотні займенники **Reflexive Pronouns**

Зворотні займенник і вказують на особу або предмет, що виконую дію, яка спрямована на неї ж.

Особа	ОДНИНА	МНОЖИНА
1а	myself себе	ourselves себе
2а	yourself себе	yourselves себе
3я	himself себе	} themselves себе
	herself себе	
	itself себе	

Взаємні займенники **Reciprocal Pronouns**

До взаємних займенників відносяться подвійні займенники **each other, one another** одне одного.

Вказівні займенники **Demonstrative Pronouns**

Вказівними називають займенники, що лише вказують на предмет, ознаку, не називаючи їх.

ОДНИНА	МНОЖИНА
this цей, ця, це	these ці
that той, та, те	those ті

Питально-відносні займенники **Interrogative and Relative Pronouns**

Питально-відносні займенники виконують у реченні подвійну функцію. Питальними вони бувають тоді, коли містять запитання про особу, предмет, ознаку, кількість.

Якщо ці займенники служать для зв'язку головного і підрядного речення (як сполучні слова), то їх називають відносними.

До цього розряду займенників відносяться **who** хто, **whom** кого, кому, **what** що, який, **whose** чий, **which** котрий, а також відносний займенник **that** котрий.

Who та whom

Ці два питальні займенники не є взаємозамінними. **Who** відноситься до осіб, які виступають підметами у реченні, **whom** є формою об'єктного відмінку займенника **who** і відноситься до осіб, які виступають додатками у реченні. У випадках невпевненості щодо вживання одного з них, рекомендується уявити відповідь на запитання. Якщо у відповіді будуть вживатися **I, he, she, we** або **they**, тоді у питанні потрібно використовувати **who**.

Question: Who is the founding father of psychology? (**Answer:** Wilhelm Wundt (he) is the founding father of psychology.)

Якщо відповідь містить **me, him, her** або **them**, необхідно використовувати **whom**.

Question: By whom was the hypothesis supported? / Whom was the hypothesis supported by? (**Answer:** The hypothesis was supported by them.)

What та which

Займенник **what** відноситься до предметів, які в реченні можуть бути як підметами, так і іменниковими частинами присудка. В першому випадку дієслово-присудок вживається в однині: What has happened? У другому випадку дієслово-присудок узгоджується з іменником(або займенником), які є підметом у реченні в особі, числі: What are the key assumptions of humanistic approach? **Which** в якості питального займенника може відноситись як до осіб, так і до предметів. Цей займенник вживається, коли необхідно зробити вибір з певної кількості осіб або предметів: Which of you will describe the basic concepts of psychoanalysis?

Who, what та which в якості відносних займенників у сполученні з прислівником **ever** вживаються для посилення значень займенників: **whoever** хто би (ні), **whatever** що би (ні), який би (ні), **whichever** котрий би (ні).

Неозначені займенники **Indefinite Pronouns**

До неозначених займенників відносяться займенники **some, any, no, every,** (а також складні займенники, до складу яких вони входять у сполученні зі словами **body, one** або **thing**), **much, many, few, little, one, none, all, both, each, either, neither, other, another.**

У стверджувальних реченнях

some	}	будь-який, деякий,
		декілька
somebody	}	хтось,
someone		хто-небудь

У питальних реченнях

any	}	який-небудь, якийсь,
		скільки-небудь
anybody	}	хто-небудь,
anyone		хтось

something щось, що-небудь

anything що-небудь, щось

E.g. He knows some facts about place of comparative psychology in our day-to-day life.
Does he know anything about it?

У заперечних реченнях

not ... any	ніякий, ніскільки	no	ніякий, ніскільки
not ... anybody	ніхто	nobody	ніхто
not ... anyone		no one	
not ... anything	ніщо	nothing	ніщо

E.g. He knows nothing about it. OR He doesn't know anything about it.

Числівник **The Numeral**

Числівник – це повнозначна змінна частина мови, яка позначає число, кількість предметів або їхній порядок при лічбі. За значенням і граматичними ознаками числівники поділяються на кількісні (**Cardinal Numerals**) та порядкові (**Ordinal Numerals**).

КІЛЬКІСНІ ЧИСЛІВНИКИ

1	one
2	two
3	three
4	four
5	five
6	six
7	seven
8	eight
9	nine
10	ten
11	eleven
12	twelve
13	thirteen
14	fourteen
15	fifteen
16	sixteen
17	seventeen
18	eighteen
19	nineteen
20	twenty
21	twenty-one
22	twenty-two
30	thirty
40	forty
50	fifty
60	sixty
70	seventy
80	eighty
90	ninety
100	a (one) hundred
101	a (one) hundred and one
102	a (one) hundred and two

ПОРЯДКОВІ ЧИСЛІВНИКИ

the first
the second
the third
the fourth
the fifth
the sixth
the seventh
the eighth
the ninth
the tenth
the eleventh
the twelfth
the thirteenth
the fourteenth
the fifteenth
the sixteenth
the seventeenth
the eighteenth
the nineteenth
the twentieth
the twenty-first
the twenty-second
the thirtieth
the fortieth
the fiftieth
the sixtieth
the seventieth
the eightieth
the ninetieth
the one hundredth
the one hundred and first
the one hundred and second

200	two hundred	the two hundredth
253	two hundred and fifty-five	the two hundred and fifty-fifth
1,000	a (one) thousand	the one thousandth
1,001	a (one) thousand and one	the one thousand and first
2,260	two thousand two hundred and sixty	the two thousand two hundred and sixtieth
3,000	three thousand	the three thousandth
100,000	a (one) hundred thousand	the one hundred thousandth
1,000,000	a (one) million	the one millionth
2,000,000	two million	the two millionth

Кількісні числівники від 13 до 19 включно утворюються шляхом додавання суфікса **-teen** до відповідних назв одиниць першого десятку: **seven – seventeen**.

Назви кількісних числівників, які означають десятки, утворюються за допомогою суфікса **-ty** до назв одиниць: **seven – seventy**.

Окремі числівники не підпадають під загальні правила:

E.g. Two – twelve – twenty
 Three – thirteen – thirty
 Five – fifteen – fifty
 Eight – eighteen – eighty

Числівник **forty** відрізняється у написанні від **four** та **fourteen**.

Для утворення порядкових числівників необхідно додати суфікс **-th** до кількісних числівників: **seven – the seventh**.

Утворення трьох перших числівників складає виключення з правил:

E.g. One- the first
 Two – the second
 Three – the third

В англійській мові під час позначення номерів сторінок, глав, частин книг, аудиторій, будинків, автобусів тощо зазвичай вживаються кількісні числівники. В таких випадках кількісні числівники необхідно вживати після іменника, причому іменник вживається без артикля: **part one** перша частина, **lesson three** третій урок, **page fifteen** п'ятнадцята сторінка.

E.g. Open your books at page twenty-six.

Figure 1 shows the structure of our nervous system.

Прості дробові числівники складаються з двох частин: першу, виражену кількісним числівником, називають чисельником дробу, другу, виражену порядковим числівником, – знаменником: 1/5 **one fifth**, 1/100 **one hundredth**.

Дробові величини $\frac{1}{2}$ та $\frac{1}{4}$ передаються спеціальними словами: **one half** та **one quarter** (відповідно).

Якщо у чисельнику стоїть число більше, ніж одиниця, то до слова, яке означає знаменник, додається закінчення – **s**: 2/3 **two thirds**, 8/10 **eight tens**. Іменник, який іде після дробового числа, стоїть у однині: 3/5 **metre** (і читається: **three fifths of a metre**). Іменник, що стоїть після змішаного числа, вживається у множині: 2 $\frac{1}{4}$ **metres** (і читається: **two and a quarter metres** або **two metres and a quarter**).

Десяткові дробі читаються наступним чином : **5.39** читається як **five point thirty-nine** OR **five point three nine**. Іменник, який іде після десятинного дробу, стоїть в однині, якщо у дробу немає цілих одиниць, і стоїть у множині, якщо є цілі одиниці: **0.5**

centimetre читається **nought point five centimetre**, **6.4 centimetres** читається **six point four centimetres**.

Прикметник **The Adjective**

Прикметники в англійській мові не змінюються за родами, числами і відмінками. Прикметники змінюються лише за ступенями порівняння.

За своїм складом прикметники поділяються на прості, похідні та складні.

Прості прикметники в своїй основній формі не мають суфіксів або префіксів: **red, big, long, small, large, tall**.

Похідні прикметники мають у своєму складі суфікс або префікс, або і те і інше одночасно: **useful, understandable, abnormal, reliable, comprehensive**.

Складні прикметники складаються з двох або більше основ, що утворюють одне слово з єдиним значенням: **red-hot, double-edged, open-hearted, narrow-minded**.

Ступені порівняння прикметників **Degrees of Comparison**

Прикметники англійської мови мають три ступеня порівняння: позитивний (**the Positive Degree**), порівняльний (**the Comparative Degree**), найвищий (**the Superlative Degree**).

Односкладові прикметники утворюють ступені порівняння шляхом додавання суфіксів до прикметників у позитивному ступені: для порівняльного ступеня додається суфікс **-er**, для найвищого ступеня – суфікс **-est**. Таким же чином утворюються ступені порівняння двоскладових прикметників, що закінчуються на **-le**: *simple, humble*; на **-y**: *happy, easy*; на **-er**: *clever, bitter*; на **-ow**: *shallow, narrow*.

Під час утворення ступенів порівняння прикметників необхідно дотримуватися певних правил:

- Якщо односкладний прикметник закінчується на одну приголосну з попереднім коротким голосним, в написанні подвоюється кінцева приголосна буква: *hot – hotter – the hottest*;
- Кінцева **-y** змінюється на **-i** перед суфіксами **-er** та **-est**, якщо перед **y** іде приголосна: *happy – happier – the happiest*;
- Кінцева голосна **-e** (німа **e**) опускається перед суфіксами **-er** та **-est**: *white – whiter – the whitest*.

big - bigger - the biggest;

cheap - cheaper - the cheapest;

large - larger - the largest;

wide - wider - the widest;

late - later - the latest;

wet - wetter - the wettest;

thin - thinner - the thinnest;

loud - louder - the loudest;

quiet - quieter - the quietest;

long - longer - the longest;

new - newer - the newest;

bright - brighter - the brightest;

cold - colder - the coldest;

old - older (elder) - oldest (eldest);

easy - easier - the easiest;

early - earlier - the earliest.

Двох- та багатоскладові прикметники утворюють ступені порівняння за допомогою додавання спеціальних слів до позитивного ступеню: для порівняльного ступеню додається **more**, для найвищого – **most**.

E.g. *modern - more modern - the most modern;*

expensive - more expensive - the most expensive;

interesting - more interesting - the most interesting;
difficult - more difficult - the most difficult.

Існує декілька прикметників, що утворюють ступені порівняння обома способами, за допомогою суфіксів **-er** та **-est**, а також слів **more** та **most** відповідно для порівняльного і найвищого ступенів.

E.g. quiet – quieter (more quiet) – the quietest (the most quiet)
clever – cleverer (more clever) – the cleverest (the most clever)
narrow – narrower (more narrow) – the narrowest (the most narrow)
shallow – shallower (more shallow) – the shallowest (the most shallow)
simple – simpler (more simple) – the simplest (the most simple)

Для утворення ступенів порівняння, які вказують на зменшення якості предмета, вживаються слова **less** у порівняльному ступеню та **least** у найвищому ступеню.

E.g. useful – less useful – the least useful
numerous – less numerous – the least numerous

Окремі прикметники утворюють ступені порівняння від інших коренів, як і в українській мові. Ці прикметники необхідно завчити.

E.g. good – better - the best
bad – worse - the worst
far – further/farther - the furthest/the farthest
little - less, lesser – the least
many – more – the most
old – older/ elder – the oldest/the eldest
(в цьому випадку форми **elder/the eldest** вживаються, коли мова йде про членів родини)

Прислівник **The Adverb**

Прислівник – це повнозначна незмінна частина мови, яка виражає ознаку дії, стану, предмета або іншої ознаки. За своєю формою прислівники поділяються на прості (**Simple Adverbs**), похідні (**Derivative Adverbs**), складні (**Compound Adverbs**) та складені (**Composite Adverbs**).

Прості прислівники не можуть бути розкладені на складові частини: **soon** *незабаром*, **fast** *швидко*, **here** *тут*, **there** *там*, **then** *тоді*, **enough** *достить* і так далі.

Похідні прислівники утворюються за допомогою суфіксів. Основним суфіксом для утворення прислівників є суфікс **-ly**. За допомогою цього суфікса прислівники утворюються головним чином від прикметників та окремих іменників.

ПРИКМЕТНИКИ/ІМЕННИКИ

bad	поганий
usual	звичайний
quick	швидкий
hour	година
day	день
week	тиждень
month	місяць

ПРИСЛІВНИКИ

badly	погано
usually	звичайно
quickly	швидко
hourly	погодинно
daily	щоденно
weekly	щотижнево
monthly	щомісячно

year	рік	yearly	щорічно
name	ім'я	namely	тобто
part	частина	partly	частково

Складні прислівники утворюються шляхом словоскладання: **sometimes** інколи, **meantime** тим часом, **anyway** так чи інакше, **inside** всередині, **overhead** зверху і таке інше.

Складені прислівники являють собою сполучення службового слова і повнозначного слова, яке об'єднане спільним єдиним значенням: **at length** детально, **at first** спочатку, **in vain** даремно, **at least** найменшою мірою тощо.

Ступені порівняння прислівників утворюються таким же чином, як і ступені порівняння прикметників. Прислівники, що закінчуються на **-ly**, утворюють ступені порівняння шляхом додавання слів **more** в порівняльному ступені та **most** в найвищому ступені.

<i>Позитивний ступінь</i> (Positive Degree)	<i>Порівняльний ступінь</i> (Comparative Degree)	<i>Найвищий ступінь</i> (Superlative Degree)
firmly ґрунтовно	more firmly	the most firmly
easily легко	more easily	the most easily
slowly повільно	more slowly	the most slowly

Однокладові прислівники утворюють ступені порівняння шляхом додавання суфікса **-er** у порівняльному ступеню і суфікса **-est** у найвищому ступеню.

<i>Позитивний ступінь</i> (Positive Degree)	<i>Порівняльний ступінь</i> (Comparative Degree)	<i>Найвищий ступінь</i> (Superlative Degree)
fast швидко	faster	the fastest
high високо	higher	the highest
soon скоро	sooner	the soonest

Ступені порівняння прислівників **quickly**, **slowly** і **often** утворюються двома способами.

quickly – **more** quickly – the **most** quickly
 або
 quickly – **quicker** – the **quickest**.

Ступені порівняння прислівника **early** утворюються лише за допомогою суфіксів:

early – **earlier** – the **earliest**

Окремі прислівники мають ступені порівняння, які утворені від інших коренів:

<i>Позитивний ступінь</i> (Positive Degree)	<i>Порівняльний ступінь</i> (Comparative Degree)	<i>Найвищий ступінь</i> (Superlative Degree)
well добре	better	the best
badly погано	worse	the worst
much багато	more	the most
little мало	less	the least
far далеко	{ farther further	{ the farthest the furthest

Дієслово **The Verb**

Дієслово – це повнозначна частина мови, яка означає дію або стан предмета. Дієслово має наступні граматичні категорії: особу (**person**), число (**number**), час (**tense**), стан (**voice**) і спосіб (**mood**). Ці категорії можуть бути виражені через афіксацію, зміни голосної у корені та шляхом словотворення.

Дієслова можуть бути перехідними (**transitive**) та неперехідними (**intransitive**) за своїм значенням і відношенням до інших частин мови.

Дієслова мають особові (**Finite Forms**) та безособові (**Non-finite Forms**) форми. Особові форми дієслова виражають стан, час, спосіб, особу і число. Вони можуть виступати лише в ролі присудка. Безособові форми відрізняються від особових форм тим, що не мають категорій особи, числа, способу, а також звичайних форм часу, які притаманні дієсловам. Вони не можуть виступати у ролі присудка, проте можуть виконувати функції інших членів речення. До безособових форм дієслів відносяться інфінітив (**the Infinitive**), герундій (**the Gerund**), дієприкметник (**the Participle**).

Основними формами англійського дієслова є: інфінітив (**Infinitive**), минулий неозначений/простий час (**Past Indefinite/Simple**), пасивний дієприкметник минулого часу (**Past Participle** або **Participle II**): to work – worked – worked; to speak – spoke – spoken.

Згідно зі шляхом утворення минулого неозначеного часу та пасивного дієприкметника минулого часу, дієслова поділяються на три групи: правильні (**regular**), неправильні (**irregular**) та змішані (**mixed**). Більша частина англійських дієслів належить до правильних дієслів.

Правильні дієслова утворюють форму минулого неозначеного часу (**Past Indefinite/Simple**) та форму пасивного дієприкметника минулого часу (**Past Participle**) шляхом додавання закінчення **-ed** до основи дієслова: to stay – stayed – stayed, або лише **-d**, якщо основа дієслова закінчується на **-e**: to unite – united – united.

Важливо пам'ятати декілька правил під час додавання закінчення – **ed**:

- Кінцева **y** змінюється на **i**, якщо їй передує приголосна
E.g. to carry – carried
to reply - replied
- Кінцева **y** залишається незмінною, якщо їй передує приголосна
E.g. to enjoy - enjoyed
- Якщо дієслово закінчується на приголосну, якій передує короткий наголошений голосний, кінцева приголосна подвоюється
E.g. to skim – skimmed
to commit – committed
to admit - admitted
- Кінцева **r** подвоюється, якщо перед нею іде наголошений голосний
E.g. to refer - referred
- Кінцева **r** не подвоюється, якщо перед нею іде дифтонг
E.g. to appear - appeared

- Кінцева **l** подвоюється, якщо їй передує короткий голосний, будь-то наголошений, або ненаголошений

E.g. to compel – compelled
to counsel - counselled

Неправильні дієслова (**irregular**) утворюють форму минулого неозначеного часу (**Past Indefinite/Simple**) та форму пасивного дієприкметника минулого часу (**Past Participle**) наступними шляхами:

- Додаванням до основи дієслова **-t** або **-d** зі зміною або без зміни голосної у корені дієслова

E.g. to burn – burnt – burnt
to tell – told – told
to sleep – slept – slept

- Зміною кінцевої **-d** на **-t** у формах **Past Indefinite/Simple** та **Past Participle**

E.g. to build – built – built
to send – sent – sent

- Зміною голосної у корені

E.g. to sing – sang – sung
to meet – met – met
to win – won – won

- Зміною кореневої голосної та додаванням **-en** у формі **Past Participle**

E.g. to speak – spoke – spoken
to write – wrote – written
to take – took – taken
to drive – drove - driven

- Утворюючи форми від інших основ

E.g. to be – was, were – been
to go – went - gone

- Маючи одну й ту ж саму форму для **the Infinitive**, **Past Indefinite/Simple** та **Participle II**

E.g. to cut – cut – cut
to shut – shut – shut
to set – set – set

Крім того, існує ще група особливих неправильних дієслів:

E.g. to have – had – had
to make – made – made
to do – did – done

Змішані дієслова утворюють форму **Past Indefinite/Simple** за типом правильних дієслів, а форму **Past Participle** за типом неправильних дієслів:

E.g. to show – showed – shown
to sow – sowed – sown

Перехідні та неперехідні дієслова **Transitive and Intransitive Verbs**

За своїм значенням і відношенням до інших частин мови дієслова поділяються на дві групи: перехідні (**Transitive Verbs**) та неперехідні (**Intransitive Verbs**).

Перехідні дієслова означають таку дію, яка спрямована безпосередньо на якийсь предмет, явище або особу. Тобто, це ті дієслова, які мають при собі прямиий додаток:

E.g. to see, to give, to show, to make, to find, to bring etc.

Неперехідні дієслова означають стан або дію, що не переходить безпосередньо на об'єкт. Тому при неперехідному дієслові в реченні не має прямого додатка.

E.g. to stand, to sleep, to laugh, to think, to lie, to swim etc.

Самостійні дієслова, допоміжні дієслова, дієслова-зв'язки та модальні дієслова

Notional Verbs, Auxiliary Verbs, Link Verbs, Modal Verbs

За значенням та синтаксичній ролі в реченні дієслова поділяються на самостійні (**Notional Verbs**), допоміжні (**Auxiliary Verbs**), дієслова-зв'язки (**Link Verbs**) та модальні дієслова (**Modal Verbs**).

Самостійні дієслова, як вже зрозуміло з назви, мають повне лексичне значення і можуть виступати у реченні як простий дієслівний присудок:

E.g. Psychology seeks to study mental processes.

Допоміжні дієслова слугують допоміжним засобом для утворення різних форм дієслова і в цій функції не мають власного лексичного значення. До них відносяться дієслова **do, have, will, shall, etc.**

E.g. That kind of knowledge will extend our understanding of our life.

Дієслова - зв'язки слугують для утворення складеного іменного присудка і для вираження в ньому часу, способу, та інших категорій дієслів. За правилами англійської мови, іменний присудок у всіх часах обов'язково повинен мати дієслово - зв'язку.

Основним дієсловом, що виконує функцію зв'язки, виступає дієслово **to be**. Але цю функцію можуть також мати дієслова **to look, to turn, to feel** тощо.

E.g. She was very tired. She looked very tired. She felt tired.

Модальні дієслова виражають не дію або стан, а відношення того, хто говорить, до дії або стану. Вони виражають значення можливості, необхідності, вірогідності, бажаності дії, яка означена інфінітивом самостійного дієслова, з яким модальні дієслова утворюють складений дієслівний присудок. До модальних дієслів відносяться дієслова **can, must, ought, may, shall**.

E.g. Tom can predict her behaviour.

В якості модальних дієслів вживаються також **have to, should**.

Спосіб дієслова **Mood**

Спосіб дієслова вказує на відношення дії до дійсності. В англійській мові існує три способи дієслів: дійсний, умовний і наказовий.

Дійсний спосіб (**The Indicative Mood**) виражає реальну дію, яка може відноситися до теперішнього, минулого або майбутнього:

E.g. Relational aggression includes spreading rumours, gossiping, and giving others the silent treatment.

Умовний спосіб (**The Subjunctive Mood**) означає дію, можливу лише за певних умов або бажану:

E.g. If James were a woman, he would express hostility in the context of romantic relationships.

Наказовий спосіб (**The Imperative Mood**) у формі наказу, заклику, побажання, прохання, поради виражає спонукання до дії:

E.g. Don't express angry emotions with your fists!

Стан дієслів **Voice**

В англійській мові існує два стани дієслів: активний і пасивний.

Активний стан (**Active Voice**) показує, що особа або предмет, які виступають у ролі підмета, виконують певну дію самі:

E.g. James completed his term paper yesterday. *Джеймс завершив свою курсову роботу вчора.*

Пасивний стан (**Passive Voice**) демонструє, що дія присудка спрямована на особу або предмет, виражений іменником або займенником у функції підмета:

E.g. His term paper was completed yesterday. *Його курсова робота була завершена вчора.*

Часи дієслів **Verb Tenses**

Час дієслова – це морфологічна ознака, що виражає відношення реальної дії до моменту мовлення або іншій дії. До системи часів дієслова англійської мови належать неозначені/прості часи (**The Indefinite/Simple Tenses**), тривалі часи (**The Continuous/Progressive Tenses**), перфектні/доконані часи (**The Perfect Tenses**), перфектні тривалі часи (**The Perfect Continuous Tenses**). Основне значення цих часів полягає у наступному:

- Неозначені/прості часи (**The Indefinite/Simple Tenses**) означають факт відбування дії у теперішньому, минулому або майбутньому.
- Тривалі часи (**The Continuous/Progressive Tenses**) означають дію у процесі її протікання в даний момент у теперішньому, минулому або майбутньому.
- Перфектні/доконані часи (**The Perfect Tenses**) означають дію, яка вже завершена до певного моменту в теперішньому, минулому або майбутньому.
- Перфектні тривалі часи (**The Perfect Continuous Tenses**) означають дію, яка продовжувалась певний період часу до настання даного моменту і, можливо,

продовжується й після цього моменту в теперішньому, минулому або майбутньому.

Утворення і вживання часів дієслів Неозначені/прості часи **Simple Tenses**

Як правило, ми вживаємо ці часи для обговорення речей взагалі. Ми використовуємо їх для того, щоб описати те, що відбувається регулярно, повторюючись у теперішньому, минулому або майбутньому.

E.g. I usually go away at weekends.

We have two English classes a week.

She gets up at 7 am every day.

I went to the cinema three times last week.

She helped me with my homework yesterday.

They studied very hard last term.

I will have four classes tomorrow.

We will be back at 5.30 pm next Monday.

He will have enough time for his hobby next month.

Теперішній неозначений час **The Simple Present**

I	work,	He	works,
You	go,	She	goes,
We	have,	It	has,
They	drive, etc.		drives, etc.

E.g. They come from Britain.

My girlfriend comes from Italy.

Ми використовуємо **do/does** для утворення питальних та негативних речень.

Do	I/we/you/they	work? come?	I/we/you/they	don't	work. come.
Does	he/she/it	do?	He/she/it	doesn't	do.

E.g. He does not do anything to help me.

Do you live in the hostel?

Does it take you much time to get to the University?

We do not have five or six classes a day.

Зверніть увагу на вживання the Simple Present Tense у наступних фразах для вираження або супроводження чийось пропозицій, порад тощо.

If you please

If you don't mind

I don't mind if you do

I'll tell you what

It goes without saying

Минулий неозначений час **The Simple Past**

Дуже часто форми у **the Simple Past** закінчуються **-ed** (для правильних дієслів).

E.g. We worked hard at our home assignment last Thursday.

I entered the University two years ago.

Проте багато дієслів в англійській мові не правильні. Вони мають власні особливі форми для **the Simple Past**.

E.g. We had four lessons yesterday.

I wrote my test papers poorly.

Для питальних і негативних речень ми використовуємо **did/didn't + Infinitive** (see/go/work, etc.)

Did	I		I		
	you	work?	You		work.
	she	see?	She		see.
	he	have?	He	didn't	have.
	they	go?	They		go.
	we		We		
	it				

E.g. Did you read the book last night?

Did you come in time yesterday?

I did not take a shower last morning.

They did not answer an easy question.

Майбутній неозначений час **The Simple Future**

Ми вживаємо **shall/will + Infinitive** для позначення дій у майбутньому.

E.g. I will be back soon.

We will schedule our time properly.

Shall	I		I		
	we	come?	We		come.
Will	you	go?	You	shall not	go.
	she	have?	He		have.
	he	see?	She	will not	see.
	it		It		
	they		They		

E.g. Will you tell me the truth?

Shall we go to bed earlier tomorrow?

He will not come to classes next Friday.

I will give you some new magazines in an hour.

Тривалі часи **Continuous Tenses**

Ми використовуємо **Continuous Tenses** для описання дії, яка ще не завершена. Це означає, що хтось *is / was, were / will be* у середині виконання чогось у певний час. Ми утворюємо **Continuous Tenses** за допомогою допоміжного дієслова **to be + Ving**.

Теперішній тривалий час **Present Continuous Tense**

am / are / is + Ving

Стверджувальна форма	Заперечна форма	Питальна форма
I am You are He } She } is It } We are You are They are	I am not You are not He } She } is not It } We are not You are not They are not	Am I Are you Is { he she it Are we Are you Are they
} writing	} writing	} writing?

E.g. “Where is Mary?” “She is driving to work”.

I am tired. I am going to bed now. Good night!

What weather! It’s raining cats and dogs!

We are watching TV now.

Ми вживаємо теперішній тривалий час коли:

- Дія відбувається у момент говоріння.

E.g. Look! She is talking to her counsellor.

- Ми розповідаємо про речі або дії, які мали місце у період близький до моменту говоріння (зараз). Наприклад, сьогодні, на цьому тижні, цього вечора, у цьому році тощо.

E.g. You’re working hard today.

Is Susan working this week?

- Коли говоримо про зміни, які відбуваються приблизно у цей період.

E.g. The cost of living is rising. Every year things are more expensive.

The economic situation is already very bad and it is getting worse.

Минулий тривалий час **Past Continuous Tense**

was / were + Ving

Стверджувальна форма	Заперечна форма	Питальна форма
I was You were He } She } was It } We were You were They were	I was not You were not He } She } was not It } We were not You were not They were not	Was I Were you Was { he } she } it Were we Were you Were they
writing	writing	writing?

Ми вживаємо минулий тривалий час:

- Для того, щоб сказати, що дія або ситуація розпочалася до того часу і не була завершена, тобто все ще тривала.

E.g. This time last year, I was having my holiday in Italy.
I waved to her but she was not looking at me.

- Для того, щоб продемонструвати, що одна дія відбувалася у середині іншої. Для цього ми вживаємо the Simple Past and the Past Continuous разом.

E.g. My father was working in the garden when somebody knocked at the door.
Mary was playing the piano when they came to her.

Майбутній тривалий час **Future Continuous**

will be + Ving

Стверджувальна форма	Заперечна форма	Питальна форма
I You He She } It } will be writing We You They	I You He She } It } will not be } writing We You They	Will { } I } you } he } she } it } we } you } they } be } writing?

Ми використовуємо майбутній тривалий час для того, щоб показати, що хтось буде перебувати у процесі виконання дії.

E.g. Tomorrow at 9.15 a.m. he will be working.
Do you think he will be doing the same job in ten years time?

NB! Не забудьте, що існують дієслова, які зазвичай не вживаються у тривалому часі: *know, want, believe, hear, smell, taste, see*. З цими дієсловами, як правило, вживаються прості неозначені часи.

E.g. Do you see that man over there?

Ми часто використовуємо **can** + *see / hear / smell / taste*, etc.:

E.g. Listen! Can you hear me?

Проте ви можете вживати тривалий час з дієсловом *see (I'm seeing)* у значенні “мати заплановану зустріч з кимось” (особливо у майбутньому).

E.g. I'm seeing my best friend tomorrow evening.

Форма теперішнього тривалого часу дієслова **to be** – **am/are/is being**. Ми вживаємо її для того, щоб показати, що хтось діє або поводить себе в даний момент незвично для самого себе і оточуючих.

E.g. Why are you being so silly about this matter? You aren't usually like that.

I also started to reconsider how ambitious I was being.

Перфектні часи **The Perfect Tenses**

The Present Perfect Simple

Теперішній перфектний час утворюється за допомогою

have/has + Past Participle (II)

Стверджувальна форма	Заперечна форма	Питальна форма
I have	I have not	Have I
You have	You have not	Have you
He } has	He } has not	Has he
She } has	She } has not	Has she
It } has	It } has not	Has it
We have	We have not	Have we
You have	You have not	Have you
They have	They have not	Have they
		written?

1. Ми використовуємо теперішній перфектний час для надання нової інформації або проголошення того, що тільки-но трапилось.

E.g. Wow! I have got an A mark!

Oh, no! I have cut my finger.

2. Коли ми використовуємо теперішній перфектний час, ми завжди маємо зв'язок з **now** (з теперішнім моментом). Дія у минулому має результат в даний момент (зараз). Ми можемо вживати цей час з **just, already** та **yet** (останній вживається у запереченнях і питаннях).

E.g. I have written my homework. Now I can watch the television.

I have not found her phone number yet.

3. Коли ми говоримо про період часу, що триває з минулого по теперішній час, ми також використовуємо the Present Perfect Simple. Ми вживаємо цей час з **today / this morning / this evening / this week / this month / this year** etc, якщо ці періоди не закінчені на момент говоріння.

E.g. I haven't seen Tom this morning? Have you?

Have you had a holiday this year (yet)?

Ron has not worked very hard this term.

Минулий перфектний час **The Past Perfect Simple**

The Past Perfect Simple утворюється за допомогою **had + Past Participle (II)**.

Стверджувальна форма	Заперечна форма	Питальна форма
I had	I had not	Had I
You had	You had not	Had you
He had	He had not	Had he
She had	She had not	Had she
It had	It had not	Had it
We had	We had not	Had we
You had	You had not	Had you
They had	They had not	Had they
} written	} written	} written?

Ми використовуємо минулий перфектний час, для того, щоб показати, що одна подія у минулому трапилася перед іншою подією у минулому. Для описання більш ранньої події ми і використовуємо минулий перфектний час (**the Past Perfect Simple**).

E.g. We were not hungry. We had just had lunch.

Jamie missed the party because no one had told him about it.

When we got home last night, we found that somebody had broken into the flat.

When their first child was born, they had been married for five years.

Майбутній перфектний час **The Future Perfect Simple**

Стверджувальна форма	Заперечна форма	Питальна форма
I will have	I will not	Will I
You will have	You will not	Will you
He will have	He will not	Will he
She will have	She will not	Will she
It will have	It will not	Will it
We will have	We will not	Will we
You will have	You will not	Will you
They will have	They will not	Will they
} written	} have written	} have written

Ми використовуємо **will have + Past Participle (II)** для утворення the Future Perfect Simple, для вираження майбутньої дії, яка завершиться до певного моменту у майбутньому.

E.g. By the time we get to the University our classes will have already started.

Tom will have spent all his money by the end of his holiday.

By the time we reach home, the rain will have stopped.

Перфектні тривалі часи **The Perfect Continuous/Progressive Tenses**

Теперішній перфектний тривалий час

The Present Perfect Continuous/Progressive

have / has been V -ing

Стверджувальна форма	Заперечна форма	Питальна форма
I have	I have not	Have I
You have	You have not	Have you
He has	He has not	Has he
She has	She has not	Has she
It has	It has not	Has it
We have	We have not	Have we
You have	You have not	Have you
They have	They have not	Have they
been writing		been writing?

Теперішній перфектний тривалий час означає дію, яку хтось розпочав в минулому і продовжує її виконувати (або тільки-но зупинився).

E.g. I have been studying for hours. It is time to have a rest.

Ми вживаємо теперішній перфектний тривалий час, коли ми зацікавлені у самій діяльності. Для нас не має значення, чи завершилася дія чи ні. Ми також можемо вживати теперішній перфектний тривалий час для позначення дій, які повторювалися протягом періоду часу.

E.g. She has been waiting for ages.

We have been living in this town for 10 years.

Отже, цей час описує стан / дію, що триває до теперішнього моменту. Завжди ми маємо зв'язок із «зараз». Зазвичай, ми використовуємо *how long*, *since*, та *for* з цією часовою формою.

E.g. How long have you been waiting for the bus?

Since відноситься до моменту, коли розпочався незакінчений період часу.

E.g. We have been waiting there since five o'clock pm.

For відноситься до закінченого або незакінченого періоду часу.

E.g. They have been discussing the problem for two hours.

Ми вживаємо теперішній перфектний тривалий час з метою зосередити увагу на тривалості дії. Цей час підкреслює тривалість часу дії.

E.g. We have been writing our homework all the evening.

Минулий перфектний тривалий час

The Past Perfect Continuous/Progressive

had been V-ing

Стверджувальна форма	Заперечна форма	Питальна форма
I had	I had not	Had I
You had	You had not	Had you
He had	He had not	Had he
She had	She had not	Had she
It had	It had not	Had it
We had	We had not	Had we
You had	You had not	Had you
They had	They had not	Had they
} been writing	} been writing	} been writing?

Ми вживаємо минулий перфектний тривалий час для того, щоб сказати, що дія відбувалася протягом періоду часу, перед тим, як мала місце інша дія/подія.

E.g. Jane was very tired when she got home. She had been working hard all day.

Frank was rather annoyed with Ann because she was late and he had been waiting for a very long time.

Майбутній перфектний тривалий час

The Future Perfect Continuous/Progressive

will have been V-ing

Стверджувальна форма	Заперечна форма	Питальна форма
I will have	I will not	Will I
You will have	You will not	Will you
He will have	He will not	Will he
She will have	She will not	Will she
It will have	It will not	Will it
We will have	We will not	Will we
You will have	You will not	Will you
They will have	They will not	Will they
} been writing	} have been writing	} have been writing?

Майбутній перфектний тривалий час використовується для описання діяльності, яка буде відбуватися протягом якогось періоду часу в майбутньому (або закінчиться до певного часу у майбутньому).

E.g. She will have been working at her references section of the paper for two months by next week.

Mrs. Byrd will have been reviewing the results section for a month by tomorrow.

Пасивний стан **The Passive Voice.**

1. Ми вживаємо дієслова в активному стані, для того, щоб сказати, що предмет/ особа сама виконує дію:

E.g. My dad is a builder. He built this house in 2007.

Ми вживаємо дієслова у пасивному стані, щоб показати, що трапилося з предметом / особою:

E.g. This house is not very old. It was built in 2007.

2. Лише дієслова з доданком, тобто перехідні дієслова, можуть мати форму пасивного стану.

E.g. They sent the letter.

The letter was sent.

They arrived late.

(Не може мати пасивну форму.)

Дієслова, які мають прямі та непрямі доданки, можуть утворювати форму пасивного стану двома шляхами:

E.g.

They told me the whole story.

I was told the whole story.
The whole story was told to me.

Проте, деякі перехідні дієслова не можуть мати форму пасивного стану. Наприклад, *like* та *love*.

3. Коли ми вживаємо в реченні пасивний стан, ми показуємо, що причини або особа, які призвели до цих дій, невідомі або неважливі. Тому ми не включаємо їх у речення. Коли ми хочемо уточнити це, ми використовуємо *by*.

E.g. The letter was delivered yesterday.

The letter was delivered yesterday by courier.

3. Пасивна форма утворюється за допомогою дієслова

be

+ the Past Participle (II).

(am/are/is/was/were/have been etc.)

Present Simple

active: clean(s)/tell (s) etc.

Somebody cleans the room every day.

passive: am/are/is cleaned/told etc.

The room is cleaned every day.

Past Simple

active: cleaned/told etc.

Somebody cleaned the room yesterday.

passive: was/were cleaned/told etc.

The room was cleaned yesterday.

Future Simple

active: will clean/tell etc.

Somebody will clean the room tomorrow.

passive: will be cleaned/told etc.

The room will be cleaned tomorrow.

Present Perfect

active: have/has cleaned/told etc.

The room's nice. Somebody has cleaned it.

passive: have/has been cleaned/told *etc.*

The room's nice. It has been cleaned.

Past Perfect

active: had cleaned/told *etc.*

The room was nice. Somebody had cleaned it.

passive: had been cleaned/told *etc.*

The room was nice. It had been cleaned.

Present Continuous

active: am/are/is cleaning/telling *etc.*

Somebody is cleaning the room at the moment.

passive: am/are/is being cleaned/told *etc.*

The room is being cleaned at the moment.

Past Continuous

active: was/were cleaning/telling *etc.*

Somebody was cleaning the room when I came in.

passive: was/were being cleaned/told *etc.*

The room was being cleaned when I came in.

Безособові форми дієслів **Non-finite Forms of Verbs**

До безособових форм дієслів в англійській мові відносяться інфінітив (**The Infinitive**), герундій (**The Gerund**) та дієприкметник (**The Participle**).

Безособові форми дієслів англійської мови характеризуються наступними спільними для них рисами:

1. Безособові форми дієслів не виражають особи, числа та способу.
2. Безособові форми дієслів не можуть виражати час дії, вони лише вказують на відповідність у часі.
3. Безособові форми дієслів мають стан:

Інфінітив (**The Infinitive**) to write (активний стан) – to be written (пасивний стан);

Дієприкметник (**The Participle**) і герундій (**The Gerund**) writing (активний стан) – being written (пасивний стан).

The Infinitive

Інфінітив, або неозначена форма дієслова, має наступні форми:

	Simple	Continuous	Perfect	Perfect Continuous
Active	to include	to be asking	to have asked	to have been asking
Passive	to be included	-	to have been asked	-

Заперечна частка **not** вживається перед інфінітивом:

E.g. not to go, not to be done, not have asked.

Зверніть увагу, що ми вживаємо «голий» інфінітив (**The "bare" Infinitive**) без частки **to**:

- 1) після модальних дієслів **must, can/could, may/might, needn't**:

E.g. Can you speak any foreign languages?

You must start working harder.

I might see you later if I finish my work, but I don't count on it.

I needn't have arrived at seven. **but** I didn't need to arrive at seven.

- 2) після дієслів **to make** - змушувати, **to let** - дозволяти.

E.g. Let him go.

That made him focus on observable behaviour.

3) після **had better** - краще б, **would rather, would sooner** - надав би перевагу.

E.g. You had better emphasise the influence of the unconscious mind on behaviour.
He would rather focus on individual free will, personal growth, and self-actualisation.

Інфінітивні звороти **The Infinitive Constructions**

The "For ... to Infinitive" Construction

Інфінітивна конструкція з прийменником **for** перекладається українською повним підрядним реченням, яке вводиться сполучниками *що, щоб*. Крім того, іменник або займенник цієї конструкції разом із **for** перекладаються іменником або займенником у функції підмета підрядного речення, а інфінітив – дієсловом-присудком у відповідній особовій формі.

It is important for them to learn the key concepts of behaviourism. *Важливо, щоб вони вивчили головні положення біхевіоризму.*

For the study to be successful, you have to follow the advice given by your teacher. *Для того, щоб навчання було успішним, Вам необхідно слідувати поради, яку дав вчитель.*

Colin waited for his first scientific article to be published in that renowned academic journal. *Колін чекав, щоб його перша наукова стаття була опублікована у цьому відомому академічному виданні.*

There was the only thing for me to do. *Це єдине, що я міг зробити.*

The Objective - With - the Infinitive Construction

В об'єктному інфінітивному звороті іменник у загальному відмінку або особовий займенник у об'єктному відмінку означають предмет або особу, яка виконує дію або знаходиться під впливом дії, яка визначена інфінітивом. Тому об'єктний інфінітивний зворот перекладається українською підрядним реченням, яке вводиться сполучниками **що, щоб, як**. До того ж, підмет цього підрядного речення відповідає іменнику в загальному відмінку або займеннику в об'єктному відмінку звороту, що перекладається, а присудок відповідає інфінітиву даного звороту.

His father wants him to become a psychologist. *Його батько хоче, щоб він став психологом.*

У об'єктному інфінітивному звороті інфінітив може вживатися й у пасивній формі.

Chloe did not want her problems to be discussed in public. *Клоя не хотіла, щоб її проблеми обговорювали прилюдно.*

Об'єктний інфінітивний зворот вживається після дієслів, які виражають волевиявлення: **to want хотіти, to wish, to desire бажати**; після дієслів, що виражають думку, судження, припущення: **to believe, to consider вважати, to think думати, to suppose, to assume припускати, to expect очікувати, to understand розуміти** тощо.

She considers them to be nice people. *Вона вважає їх гарними людьми.*

Об'єктний інфінітивний зворот вживається після дієслів **to hear чути, to see бачити, to feel відчувати, to watch, to observe спостерігати**. Після цих дієслів частка **to** перед інфінітивом не ставиться:

I saw him read that textbook. *Я бачила(в), як він читав цей підручник.*

The Subjective - With - the Infinitive Construction

У суб'єктному інфінітивному звороті інфінітив означає дію або стан особи (або предмета), яка позначена іменником або займенником у складі цього звороту.

Mrs. Drake was supposed to know everything about this theory. *Припускають, що місіс Дрейк знає все про цю теорію.*

Переклад речення з таким зворотом українською мовою необхідно починати зі службової частини складеного дієслівного присудка. Значення службової частини передається неозначено-особовим зворотом: *Відомо, Доведено, Кажуть*. Іменник або займенник, що виступає підметом у головному англійському реченні, стає підметом українського підрядного речення, а інфінітив перекладається дієсловом-присудком українського підрядного речення. Підрядне речення в цьому випадку з'єднується з головним за допомогою сполучника **що**.

Речення із суб'єктним інфінітивним зворотом також можна перекладати простим реченням, у якому неозначено-особовий зворот вживається як вставлена конструкція: *Місіс Дрейк, як відомо, знає все про цю теорію.*

He is said to know all the details about recent research. *Кажуть, що він знає всі подробиці про нещодавнє дослідження.*

She seems to have read all books by B. F. Skinner. *Здається, вона прочитала всі книги Б.Ф.Скінера.*

He is likely to pass his qualification exams. *Імовірно, він складе кваліфікаційні іспити.*

Ми можемо використовувати у цьому звороті низку дієслів, які можуть бути як активними (A) так і пасивними (B).

A. To seem / to appear	здаватися;
To prove / to turn out	виявлятися;
To happen	випадково зробити, траплятися
B. To be believed	перекладаються як "вважають, думають, убачають, припускають"
To be considered	
To be thought	
To be supposed	
To be assumed	
To be expected	очікують;
To be estimated	оцінюють;
To be said	говорять;
To be reported	повідомляють

Існує також декілька словосполучень, які ми також можемо вживати з суб'єктним інфінітивним зворотом:

To be likely	мабуть, імовірно;
To be sure/to be certain	напевно

В цьому випадку інфінітив у звороті зазвичай виражає дію або стан, що відносяться до майбутнього:

Tom is sure to get the Doctor Degree of Psychology. *Безумовно, Том отримає докторський ступінь з психології.* або *Том, безумовно, отримає ступінь з психології.*

Дієприкметник **The Participle**

Дієприкметник – це особлива безособова форма дієслова, яка поєднує у собі ознаки дієслова, прикметника та прислівника.

Подібно до прикметника, дієприкметник може виступати означенням по відношенню до іменника або іменної частини складеного присудка:

E.g. a written paper – *написана робота; робота у письмовій формі*

The paper was written. – *Робота була написана.*

Подібно до прислівника, дієприкметник може бути обставиною, яка характеризує дію, що виражена присудком:

Writing his paper John used all available references. – *Пишучи свою роботу, Джон використовував усі доступні довідники.*

Подібно до дієслова, дієприкметник володіє такими якостями, як перехідність і неперехідність, вираження співвідносності у часі, стан, а також може мати прислівник у якості обставини.

Дієприкметники, що утворюються від перехідних дієслів, мають два стани (активний і пасивний) і п'ять форм:

	Present Participle (I)	Past Participle (II)	Perfect Participle
Active	writing	–	having written
Passive	being written	written	having been written

Дієприкметники, що утворюються від неперехідних дієслів, мають лише один стан (активний). Існують три форми дієприкметника активного стану:

	Present Participle (I)	Past Participle (II)	Perfect Participle
Active	falling	fallen	having fallen

Утворення форм дієприкметників

Дієприкметник активного стану теперішнього часу (**Present Participle (I)**) як від перехідних так і від неперехідних дієслів утворюється шляхом додавання суфікса **–ing** до основи дієслова: **to speak – speaking, to skim – skimming, to drive – driving, to lie – lying.**

Дієприкметник пасивного стану (**Past Participle (II)**) правильних дієслів утворюється шляхом додавання суфікса **–ed** до основи дієслова: **to start – started, to train – trained.**

Дієприкметник пасивного стану (**Past Participle (II)**) неправильних дієслів утворюється особливими шляхами, які притаманні цим дієсловам: **to write – written, to know – known, to bring – brought.**

Усі інші форми дієприкметників утворюються за участі допоміжних дієслів **to be** та **to have** і дієприкметника пасивного стану основного дієслова.

Дієприкметникові звороти **The Participial Constructions**

У об'єктному дієприкметниковому звороті іменник у загальному відмінку або займенник в об'єктному відмінку означає особу або предмет, які виконують дію, що визначена дієприкметником. Тому іменник або займенник цього звороту перекладається українською іменником або займенником у функції підмета підрядного речення, а дієприкметник – дієсловом в особовій формі у функції присудка цього ж речення. Все речення приєднується до головного сполучником **як** (інколи **що**). Таким чином, англійське речення з об'єктним дієприкметниковим зворотом **Prof. Lockwood watched his students writing their essay.** буде відповідати українському складнопідрядному реченню: *Професор Локвуд спостерігав, як його студенти писали твір.*

Об'єктний дієприкметниковий зворот дещо подібний до об'єктного інфінітивного звороту.

The Objective Participial Construction

We saw them speaking.

Ми бачили, як вони розмовляли.

We saw it finished.

Ми бачили, як воно закінчилось.

Зверніть увагу на розбіжності:

The Objective-with-the Infinitive Construction

I saw you pass our lab.

Я бачив, що ти проходив повз нашу лабораторію.

The Objective Participial Construction

I saw you passing our lab.

Я бачив, як ти проходив повз нашу лабораторію.

Різниця між об'єктним дієприкметниковим зворотом і об'єктним інфінітивним зворотом полягає у тому, що зворот з дієприкметником показую дію у процесі, а зворот з інфінітивом виражає лише факт виконання дії. Об'єктний дієприкметниковий зворот вживається після дієслів: *to hear, to see, to feel, to watch, to find, to like, to dislike, etc.*

E.g. We heard our classmates discussing a new topic. – *Ми чули, як наші однокласники обговорювали нову тему.*

Якщо ми вживаємо Past Participle в об'єктному дієприкметниковому звороті, ми демонструємо результат дії:

E.g. She saw his article published in the journal of applied psychology. – *Вона бачила, що його стаття надрукована у журналі з практичної психології.*

Об'єктний дієприкметниковий зворот з пасивним дієприкметником після дієслів *to have* або *to get* підкреслює, що дія була виконана не особою, яка визначена підметом, а кимось іншим для цієї особи:

E.g. She had her hair cut. *Вона підстриглась.* (Вона була у салоні, де їй підстригли волосся)

She had her hair done. *Вона зробила зачіску.* (Вона була в салоні, де їй зробили зачіску)

Ми використовуємо **to get** у неформальному спілкуванні.

The Subjective Participial Construction

У суб'єктному дієприкметниковому звороті іменник у загальному відмінку (або займенник у називному відмінку) означає дійову особу (або предмет), яка виконує дію, що визначена дієприкметником. Тому іменник (або займенник) цього звороту перекладається українською іменником (або займенником) у функції підмета підрядного речення, а дієприкметник – дієсловом у особовій формі у функції присудка цього речення. Дієслово пасивного стану (**were seen**) перекладається неозначено-особовим або безособовим реченням, яке виконує функцію головного речення в українському складнопідрядному реченні і з'єднується з підрядним реченням сполучником **як** (інколи **що**).

E.g. They were seen speaking. *Бачили, як вони розмовляли.*

Суб'єктний дієприкметниковий зворот дещо схожий із суб'єктним інфінітивним зворотом. Проте різниця між ними полягає у тому, що перший виражає дію у її процесі, розгортанні, а другий – факт виконання дії.

E.g. The students were heard discussing the problem-solving methods and their place in cognitive approach. *Чули, як студенти обговорювали методика вирішення проблем та їх місце у когнітивній психології.*

The Absolute Participial Construction

Абсолютний дієприкметниковий зворот виконує по відношенню до основного складу речення роль будь-якого члена речення, зазвичай, обставини часу, причини або умови. Абсолютний дієприкметниковий зворот перекладається українською

1. як підрядне обставинне речення
2. реченням у складі складнопідрядного речення, яке вводиться сполучниками *причому, а, і*
3. реченням у складі складнопідрядного речення, яке вводиться шляхом безсполучникового з'єднання

All preparations being made, the experiment started.
(When all preparations were made, the experiment started.)

Коли були зроблені всі приготування, експеримент розпочався.

The article deals with organisation of memory, particular attention being paid to explanations of forgetting.

Стаття присвячена структурі пам'яті, причому особлива увага приділена поясненням забування.

His speech finished, the audience started with discussing the topic.

Коли його виступ був закінчений, аудиторія почала

обговорення проблеми.

With additional facts having been added, the value of his research paper increased.

Після того, як були включені додаткові факти, цінність його дослідницької роботи збільшилась.

Герундій **The Gerund**

Герундій – це безособова форма дієслова, що поєднала у собі ознаки іменника та дієслова. В українській мові не існує форми дієслова, яка б відповідала англійському герундію.

Герундій має наступні форми:

	Indefinite	Perfect
Active	writing	having written
Passive	being written	having been written

В залежності від функції герундія в реченні, ми перекладаємо його по різному. У якості підмета герундій може перекладатися українською іменником або неозначеною формою дієслова:

E.g. Skimming is a good way to be familiarised with an article. – *Поверхнєве читання – гарний спосіб ознайомитися зі статтею.*

Skimming through an article is a good way to be familiarised with it. – *Поверхнєво пробігти очима статтю – гарний спосіб ознайомитися з нею.*

Як частина складеного присудка герундій перекладається інфінітивом або іменником:

E.g. All he thought of was writing his term paper on current methods of psychological research. – *Все, про він думав, було написання його курсової роботи про сучасні методи психологічних досліджень.*

В якості означення герундію часто передує прийменник **of** (інколи **for**). В цій функції герундій перекладається українською іменником у родовому відмінку, іменником з прийменником або неозначеною формою дієслова:

E.g. the possibility of using *можливість використання*
the ability of seeing *здатність побачити*
the way of speaking *манера говорити*

У функції обставини герундій завжди вживається з прийменником і зазвичай перекладається іменником з прийменником, дієприслівником недоконаного або доконаного виду або дієсловом у особовій формі (у функції присудка) у складі підрядного речення:

E.g. Peter spent two days in looking for scientific evidence to dismiss the myth of multitasking. – *Пітер провів два дні у пошуках наукових свідчень, щоб зруйнувати міф про багатозадачність або вміння без проблем виконувати декілька справ одночасно.*

Часто герундій входить до складу складних іменників для демонстрації призначення предмета, який визначений іменником:

E.g. writing paper *письмовий папір*
driving force *рушійна сила*

Відмінності герундія та віддієслівного іменника

Віддієслівний іменник (**The Verbal Noun**) – це іменник, що був утворений від дієслова шляхом додавання суфікса **-ing** до основи дієслова: **to read – reading** *читання*, **to come – coming** *пришестя, прихід*, **to begin – beginning** *початок* тощо. Різниця між ними полягає у тому, що віддієслівний іменник, будучи звичайним іменником, має перед собою артикль, форму множини, може вживатися з вказівними або неозначеними займенниками та визначатися прикметником:

E.g. They watched its comings and goings. *Вони спостерігали, як він приїздив і від'їздив.*

Модальні дієслова **Modal Verbs**

Модальні дієслова – це такі дієслова, які виражають не дію або стан, а відношення особи, яка визначена займенником або іменником у функції підмета, до дії або стану, який виражений інфінітивом. Модальні дієслова виражають значення можливості, необхідності, імовірності, тощо. До модальних дієслів відносяться дієслова **can, may, must, need, ought, should**.

Модальні дієслова відрізняються від решти дієслів тим, що не мають ряду форм:

- Дієслова **can, have to, shall, will** і **may** мають як форми теперішнього часу, так і минулого часу. Проте модальні дієслова **must, ought, need** мають лише одну форму – теперішнього часу.
- Модальні дієслова не мають безособових форм – інфінітива, герундія і дієприкметника.

Питальна та заперечна форми модальних дієслів утворюються без допомоги дієслова **to do**. У питальній формі модальне дієслово ставиться перед підметом:

Can you explain this term to me?

May I do it?

Must he learn those concepts?

Need she start this?

Значення і вживання модальних дієслів

Can

Модальне дієслово **can** має значення володіти фізичною або розумовою здібністю, вмінням виконувати дію, яка виражається інфінітивом дієслова, з яким узгоджується **can**. Це модальне дієслово перекладається українською як *могти, мати можливість, бути спроможним, уміти*.

E.g. She can speak English and French. – *Вона може розмовляти англійською і французькою.*

Sue can show you the recent data. – *С'ю може продемонструвати вам останні дані.*

Дієслово **can** у заперечній формі зазвичай перекладається як *не можна*.

E.g. It cannot be done. – *Цього не можна зробити.*

Сполучення **cannot but** перекладається як *не можу не*.

E.g. He cannot but agree with them. – *Він не може не погодитися з ними.*

У значенні дієслова **can**, а також замість його відсутніх форм вживається сполучення **to be able** з інфінітивом з часткою **to**.

E.g. He will be able to use his knowledge later. – *Він зможе використати власні знання пізніше.*

May

Дієслово **may** має наступні значення:

1. Дозвіл

E.g. He may enter. – *Він може увійти.*

May I ask you a question? – *Я можу поставити питання?*

2. Можливість

E.g. The answer may give you the key to the whole problem. – *Відповідь може дати вам ключ до вирішення цілої проблеми.*

3. Припущення, сумнів, невпевненість з боку того, хто говорить, у можливості дії, яка виражена інфінітивом.

E.g. So you say he may come today or tomorrow. *Отже, Ви кажете, що він, можливо, прийде сьогодні або завтра.*

4. У значенні зауваження вживається лише дієслово **might**.

E.g. You might do it yourself. *Ви могли б це зробити самостійно.*

Must

Дієслово **must** виражає *необхідність, моральний обов'язок* і відповідає українським *повинен, треба, необхідно*. Разом з цим дієсловом, а також на заміну його невивстаючих форм вживаються дієслова **to have to, should**.

Ми вживаємо **must**, коли подаємо свої власні відчуття: **You must do it. (I say it is necessary).** Ти повинен це зробити. (Я сказав, що це необхідно.)

E.g. I want you to become a psychologist. You must study actively and learn many subjects.

Ми вживаємо **have to** для надання фактів, а не особистих почуттів: **You have to do it. (Because of a rule or a situation.)** Ти маєш це зробити. (Через існуючі правила або ситуацію.)

E.g. If one wants to become a psychologist, he (she) has to study actively and learn many subjects.

Ми використовуємо **should**, для того, щоб дати пораду або висловити думку: **You should do it. (It is a good/right thing to do).** Тобі бажано це зробити. (Так буде краще для тебе.)

E.g. You should study actively and learn many subjects if you want to be a good psychologist.

Ought

Дієслово **ought** у сполученні з інфінітивом виражає моральний обов'язок, бажаність дії, яка відноситься до теперішнього та майбутнього часу. Українською це дієслово перекладається як *треба було б, треба*.

E.g. You ought to do it at once. *Вам треба було б це зробити негайно.*

Способи дієслів Mood

Спосіб дієслова вказує на відношення дії до дійсності. В англійській мові, як і в українській, є три способи дієслів: дійсний (**The Indicative Mood**), умовний (**The Subjunctive Mood**) і наказовий (**The Imperative Mood**).

Дійсний спосіб виражає реальну дію, яка відбувається (теперішній час), відбулася (минулий час) або відбудеться (майбутній час).

E.g. Your behaviour seems to be antisocial.

Умовний спосіб означає дію, можливу тільки за певних умов або бажану.

E.g. If you were in my shoes, you would act similar.

Наказовий спосіб у формі наказу, заклику, побажання, прохання, поради виражає спонукання до дії.

E.g. Tell them everything. Stop smoking! Be quieter!

Умовний спосіб The Subjunctive Mood

Українською мовою речення умовного способу перекладаються з використанням дієслів минулого часу у сполученні з часткою *би (б)*.

E.g. They helped me a lot. I don't know what I would have done without their help. – *Вони мені дуже допомогли. Я не знаю, щоб я робив би без їхньої допомоги.*

I wish it would stop raining. – *Як би дощ вихнув.*

If I had known you were in hospital, I would have gone to visit you. – *Якби я знав, що ти у шпиталі, я провідав би тебе.*

Ми утворюємо умовний спосіб за допомогою допоміжних **were, should** і **would** + **Infinitive** без частки **to**.

E.g. If I were you, I shouldn't worry about this. *Якби я був на Вашому місці, я би не турбувався про це.*

Ми також можемо використовувати форми минулого часу смислових дієслів і дієслів **may/might** + **Infinitive**.

E.g. I wish we had a rest. – *Я хотів би, щоб ми відпочили.*

If I found a wallet in the street, I would take it to the police. – *Як би я знайшов на вулиці гаманець, я б відніс би його до поліції.*

What would you do if you won a million? – *Щоб ти зробив, якби виграв мільйон?*

If I knew his number, I would phone him. – *Якщо б я знав його номер, я би зателефонував би йому.*

It would be nice to have a holiday but we can't afford it. – *Було б гарно мати відпустку, але ми не можемо дозволити це собі.*

Використання умовного способу в сучасній англійській мові обмежено формальними виразами і закликами або лозунгами.

E.g. Bless you! May the best man win!
May you be happy!
Be it so!
Happen what may, we must remain cheerful.
Come what it may/will, I shall not return.

Наказовий спосіб **The Imperative Mood**

Наказовий спосіб висловлює волю того, хто говорить, його або її прохання, наказ, примус до дії. В англійській мові у наказовому способі існує лише одна форма дієслова для другої особи. Вона відповідає двом формам дієслова у наказовому способі для другої особи в українській мові – формі однини і формі множини. Форма наказового способу утворюється із інфінітива шляхом відкидання частки **to**.

E.g. Read the abstract once more!
Be attentive while working with new concepts!

Заперечна форма дієслова у наказовому способі утворюється за допомогою частки **not**, яка, зазвичай, зливається з допоміжним дієсловом **to do**.

E.g. Don't lean against the wall!
Don't be so jealous!

Для посилення прохання перед дієсловом у наказовому способі вживається допоміжне дієслово **to do**.

E.g. Do write about all approaches of current psychology you know.

Для спонукання до дії третьої особи, вживається сполучення дієслова **let** з особовим займенником у формі об'єктного відмінку або іменником у формі загального відмінку та інфінітивом без частки **to**. Українською ці конструкції перекладаються за допомогою слів *нехай, дай, дайте* у сполученні з займенником і дієсловом.

E.g. Let him speak out! *Нехай він вимовиться!*
Дайте йому вимовитися!

Let them complete their work! *Нехай вони закінчать свою роботу!*
Дайте їм закінчити свою роботу!

Сполучення дієслова **let** з особовим займенником першої особи множини у формі об'єктного відмінка та інфінітива без частки **to** висловлює спонукання до сумісної дії.

E.g. Let us return to the key issues of the subject! *Давайте повернемося до ключових проблем теми! Повернемося до ключових проблем теми!*

Речення **The Sentence**

Реченням називають граматично та інтонаційно оформлену синтаксичну одиницю, що виражає закінчену думку. Речення є одиницею спілкування. Саме у ньому формується і виражається думка, передаються повідомлення, питання, накази, прохання, почуття та волевиявлення. Речення має смислову й інтонаційну завершеність. У реченні виділяють граматичну основу. Її утворюють головні члени речення – підмет і присудок. Будова речення визначається за кількістю граматичних основ. Речення з однією граматичною основою – просте, з двома або більше – складне.

Типи простих речень **Types of Simple Sentences**

В англійській мові розрізняють наступні типи простих речень:

- В залежності від мети висловлювання прості речення (**Simple Sentences**) поділяються на розповідні (**Declarative Sentences**), питальні (**Interrogative Sentences**), спонукальні (**Imperative Sentences**) та окличні. Всі ці речення можуть бути як стверджувальними (**Affirmative**), так і заперечними (**Negative**).
- В залежності від структури, прості речення (**Simple Sentences**) поділяються на двоскладні (**Two-member Sentences**) з наявними двома головними членами речення – підметом і присудком, і односкладні (**One-member Sentences**), що мають тільки один головний член речення – підмет або присудок.
- За наявністю другорядних членів речення прості речення (**Simple Sentences**) можуть бути непоширеними (**Unextended Sentences**) і поширеними (**Extended Sentences**).

Розповідні речення **Declarative Sentences**

Характерною ознакою розповідних стверджувальних речень є сталий порядок слів. Як правило, порядок слів у розповідному стверджувальному реченні наступний: підмет (**Subject**) займає перше місце, за ним іде присудок (**Predicate**), потім додаток (**Object**), на останок, обставини (**Adverbials**). Проте обставини місця та часу можуть стояти і попереду підмета.

E.g. The symptoms of her disorder are more obvious in autumn and spring.

In autumn and spring, the symptoms of her disorder are more obvious.

Проте сталий порядок слів у англійському реченні не завжди зберігається. Порядок слів у реченні, коли підмет ставиться після присудка, називається зворотнім порядком слів або інверсією. Інверсія має місце, коли речення починається зворотом **there is** і в деяких інших типах речень, а також під час емоційного виокремлення членів речення.

Зворот **there is**

Зворот **there is** має значення *є, знаходиться, має місце*. В українській мові речення такого плану починаються з обставин місця або часу:

E.g. На столі лежать курсові роботи.

Завтра матиме місце консультація цієї подружньої пари.

В англійській мові ці речення починаються саме зворотом **there is (there are)**, після якого іде іменник і вже після обставини місця і часу. Дієслово **to be** узгоджується з іменником, що іде після нього. Під час перекладу таких речень, сам зворот **there is (there are)** не перекладається.

E.g. There are some term papers on the table.

There will be a counselling session for this married couple tomorrow.

В питальних реченнях прості форми дієслова **to be (am, are, is/was, were)** ставляться попереду **there**, у випадках зі складною формою дієслова **to be (have been, has been, will be)** попереду **there** ставиться допоміжне дієслово.

E.g. Is there a difference between abnormal psychology and clinical psychology?

Will there be a new tendency in current psychology?

Заперечна форма звороту **there is (there are)** утворюється з допомогою займенника **no**, що ставиться перед іменником. В даному випадку артикль перед іменником не ставиться.

E.g. There is no healthy-living dogma based on external criteria.
There are no additional facts on brain plasticity.

Якщо перед іменником є означення, що виражене займенниками **any**, **much** і таке інше, вживається частка **not**, що ставиться після дієслова **to be**.

E.g. Are there any important differences in women's and men's conversational styles?
No, there are not. There are not many differences in women's and men's conversational styles.

Відповіді на питання із зворотом **there is** утворюються за загальним правилом:

E.g. Are there any specialists in mind-body connection in this assembly?
Yes, there are. There are some specialists in mind-body connection in this assembly.
No, there are not. There are not any specialists in mind-body connection in this assembly.

Частка **there** може вживатися також і з наступними дієсловами: **to remain залишатися**, **to exist існувати**, **to arise виникати**, **to come приходити**, **to happen траплятися**, **to appear з'являтися** та іншими.

E.g. There appeared many schools of thought during the history of psychology.
There exists a key to a healthy life.

Питальні речення **Interrogative Sentences**

В англійській мові розрізняють наступні типи питальних речень або питань: загальні (**General OR Yes/No Questions**), спеціальні (**Special OR Wh- Questions**), альтернативні (**Alternative Questions**) та розділові або питання з перепитуванням (**Tag Questions**). Існують також окличні питання (**Exclamatory Questions**) та риторичні питання (**Rhetorical Questions**).

Питальні речення мають свій сталий порядок слів у реченні, який відрізняється від порядку слів у стверджувальних реченнях. Відмінність полягає у тому, що у питаннях присудок або частина присудка ставиться перед підметом. Лише в спеціальних питаннях, що відносяться до підмета або до означення підмета, вживається прямий порядок слів.

Загальні питання **General Questions**

Загальні питання (**Yes/No Questions OR General Questions**) – це такі питання, що мають за ціль отримати підтвердження або заперечення думки, що була висловлена у питанні, і потребує стверджувальну або заперечну відповідь, тобто, відповідь *так* чи *ні*.

Порядок слів у загальних питаннях наступний:

1. Присудок ставиться перед підметом на початку речення у випадку, якщо присудок виражений дієсловом **to have** або **to be** у **Simple Present** або **Simple Past**:

E.g. Have you a copy of the article on dissociative disorder?
Is she busy at the moment?

2. Перед підметом ставиться допоміжне дієслово або модальне дієслово, якщо воно входить до складу присудка:

E.g. Have you ever read works by Albert Bandura?

Can you introduce the key concepts of your theory to us?

3. Якщо присудок виражений дієсловом у **Simple Present** або **Simple Past** (крім дієслів **to have** і **to be**), то перед підметом ставиться допоміжне дієслово **do** (**does**) або **did**, а основне дієслово займає місце після підмета:

E.g. Does he study regularly?

Did you find out anything new to the topic?

Відповідь на загальне питання може бути короткою та повною. Коротка відповідь, крім слів **yes** або **no**, містить підмет, що зазвичай виражений займенником, і допоміжне або модальне дієслово у стверджувальній або заперечній формі. У заперечній формі частка **not** зливається із допоміжним або модальним дієсловом:

E.g. Does Kate work as a school psychologist? Yes, she does. No, she doesn't.

Did Emma graduate from the University of London last year? Yes, she did. No, she didn't.

Has Harry spoken to the dean? Yes, he has. No, he hasn't.

Can you help me with new terminology? Yes, I can. No, I can't.

У повній відповіді повторюється основне дієслово у повній формі зі словами, що відносяться до нього, і які були у питанні:

E.g. Did Emma graduate from the University of London last year?

Yes, she did. She graduated from the University of London last year.

No, she didn't. She didn't graduate from the University of London last year.

Спеціальні питання **Special Questions/ Wh- Questions**

Спеціальні питання – це питання, які ставляться до окремих членів речення і починаються з питального слова, що вказує, до якого з членів речення дане питання відноситься. Спеціальним питанням, так само як і загальним питанням, притаманний зворотній порядок слів. Різниця полягає лише у тім, що спеціальні питання починаються з питального слова, а загальні – з дієслова (допоміжного або модального дієслова). Присудок у спеціальних питаннях узгоджується з підметом.

Питання до присудка починається з питального займенника **what?** *що?*. В цих питаннях дієслово **to do** вживається як у функції допоміжного дієслова, так і у функції самостійного дієслова:

E.g. Wilhelm Wundt founded the first psychology lab in Leipzig, Germany.

What did Wilhelm Wundt do?

Питання до іменної частини присудка починається з питального слова **what?** у значенні *хто? який? що?* Дієслово-зв'язка у питанні узгоджується з підметом, тобто з іменником або займенником, що стоїть після дієслова-зв'язки:

E.g. What is psychology?

What are the key assumptions of Gestalt psychology?

NB! Якщо питання до іменної частини складеного присудка має на меті з'ясувати професію, заняття, посаду особи, тоді ми використовуємо питальний займенник **what?**:

E.g. What is she? She is a clinical psychologist.

Але, якщо з'ясується прізвище або родинний статус особи, ми використовуємо займенник **who**?:

E.g. Who is he? He is Wilhelm Wundt.
Who is she? She is his mother.

Питання до прямого додатка починаються з питального слова **what? що?** або **who(m)? кого?**:

E.g. Who(m) has Jane seen there?
What does Tom study?

Питання до непрямого додатку починається з питального займенника **who(m)?** або **what?** з прийменником і відповідає в українській мові займенникам *хто?* або *що?* у відмінкових формах як з прийменником, так і без нього:

E.g. What were his panic attacks caused by? *Чим були спричинені його приступи паніки?*

Питання до додаткового означення починається з питального займенника **what? який?**, **which? котрий?**, **whose? чий?**, **how many? how much? скільки?**, після якого іде іменник у функції додатку. Далі зберігається звичний для питального речення порядок слів:

E.g. How many subjects do you study at the University?
What approaches in psychology can you name?

Питання до обставин починаються питальними словами **where? де?, куди?, where from? звідки?** у питаннях до обставин місця; **when? коли?, how long? як довго?, скільки часу?** у питаннях до обставин часу; **why? чому?** у питаннях до обставин причини; **what for? why? для чого?** у питаннях до обставин мети; **how? як?** у питаннях до обставин способу дії; **how much? наскільки?** у питаннях до обставин ступеню:

E.g. Where was the first psychology lab founded?
When was the first psychology lab founded?
Why is Wilhelm Wundt called the founding father of psychology?

Питання до підмета починається з питальних займенників **who? хто?**, **what? що?**, які виконують роль підмета. Безпосередньо після питального займенника іде дієслово, що виконує в реченні функцію присудка. Таким чином, у таких питаннях зберігається прямий порядок слів стверджувального речення. Присудок виражений дієсловом в однині, що збігається з формою присудка в українській мові:

E.g. Who founded the first psychology lab?
What motivated you?

Питання до означення підмета починається з питального займенника **what? який?** **which? котрий?**, **whose? чий?** або **how much?, how many? скільки?**, за яким іде іменник. Прямий порядок слів зберігається:

E.g. Whose works influenced psychology?
What factors are called stressors?

Відповідь на питання до підмета або його означення зазвичай дається у короткій формі. Коротка відповідь містить підмет, виражений іменником або займенником і присудком, вираженим допоміжним або модальним дієсловом. У короткій відповіді на питання з дієсловом-присудком у **Simple Present** або **Simple Past** вживається допоміжне дієслово **do (does)** або **did**:

E.g. Who established the first psychology lab? Wilhelm Wundt did.

Альтернативні питання **Alternative Questions**

Альтернативне питання має значення вибору одного з двох предметів, осіб, дій, якостей і таке інше, і може бути поставлений до будь-якого члену речення. Альтернативне питання може починатися з допоміжного або модального дієслова (як загальне питання), або з питального слова (як спеціальне питання), але обов'язково містить сполучник **or** або.

Відповіді на альтернативні питання до всіх членів речення, крім підмета, даються у повній формі:

E.g. What do you study: psychology or sociology? – I study psychology.

Does she work or study? – She studies.

Якщо альтернативне питання відноситься до підмета, то допоміжне дієслово вживається як перед першим підметом, так і перед другим. Таке питання потребує короткої відповіді:

E.g. Did Sigmund Freud or did Carl Rogers found the client-oriented therapy? – Carl Rogers did.

Питання з перепитуванням **Tag Questions**

Цей тип питання складається з двох частин: перша частина представляє собою стверджувальне або заперечне речення з прямим порядком слів; друга частина – це коротке загальне питання, що складається з відповідного допоміжного або модального дієслова і займенника. В другій частині використовується зворотний порядок слів. Ця частина такого питання відповідає українському *чи не так?*

Якщо перша частина питання представляє собою стверджувальне речення, то дієслово в другій частині вживається у заперечній формі. До того ж у другій частині повторюється те допоміжне або модальне дієслово, що входить у склад присудка першої частини. Якщо присудок першої частини виражений дієсловом у **Simple Present** або **Simple Past**, то у другій частині вживається дієслово **do (does)** або **did**:

E.g. You have already learnt the terminology, haven't you?

She can explain those concepts, can't she?

Якщо перша частина питання представляє заперечне речення, то допоміжне або модальне дієслово у другій частині вживається у стверджувальній формі:

E.g. You didn't write your term paper, did you?

He couldn't prove her findings, could she?

Якщо присудок першої частини виражений дієсловом **to be** або **to have**, то в другій частині повторюється те ж саме дієслово.

E.g. You are tired, aren't you?

You have your own point of view, haven't you?

Відповіді на такі питання зазвичай бувають короткими, стверджувальними або заперечними в залежності від змісту:

E.g. He is very lazy, isn't he? Yes, he is. No, he is not.

Він дуже лінивий, чи не так? Так. Ні.

Окличні питання **Exclamatory Questions**

Ці питання дуже нагадують питання за своєю структурою, але вживаються як окличні речення. Вони виражають сильні почуття того, хто говорить, запрошують слухача погодитися з ним.

E.g. Hasn't she grown! Wasn't the idea absurd!

Риторичні питання **Rhetorical Questions**

За своєю структурою риторичні питання нагадують спеціальні питання, але вони містять твердження і не вимагають відповіді:

E.g. Who cares? How should I know?
What difference does it make?

Спонукальні речення **Imperative Sentences**

Спонукальні речення виражають спонукання до дії, прохання, наказ або протест.

E.g. Read! Don't talk!

Для вираження прохання в кінці спонукального речення використовуються **will you?** або **won't you?**, що відокремлюються комою.

E.g. Start reading, will you? Come and see me, won't you?

Спонукальні речення використовуються у наступних випадках:

- Команди **Sit down immediately!** *Сідай негайно.*
- Запрошення **Have a talk with us!** *Порозмовляй з нами.*
- Попередження **Watch your mouth!** *Слідкуй за своєю мовою.*
- Благання **Help me!** *Допоможіть мені.*
- Поради **Go to bed!** *Йди спати.*
- Прохання **Open the window, please.** *Відкрий вікно, будь ласка.*
- Висловлювання добрих побажань **Have a nice day!** *Гарного Вам дня.*

Окличні речення **Exclamatory Sentences**

Окличні речення починаються займенником **what** *який, що за* або прислівником **how** *як*, за яким іде іменник з прикметником (після **what**) або прислівник або прикметник (після **how**). Далі зберігається звичайний порядок слів розповідного речення, тобто підмет передує присудку:

E.g. What interesting article I have read!
How exciting it was!

Заперечні речення **Negative Sentences**

Розповідні, питальні та спонукальні речення набувають заперечного значення, якщо присудок виражений дієсловом у заперечній формі. Заперечна форма дієслова утворюється за допомогою частки **not**, що входить до складу присудка.

Частка **not** може займати місце:

1. Після допоміжного дієслова. У складній формі допоміжного дієслова частка займає місце після першого допоміжного дієслова.

E.g. They do not remember anything concerning instrumental conditioning.

2. Після модального дієслова у складеному дієслівному присудку.

E.g. He cannot recollect any aspects of non-invasive methods of brain studying.

У англійській мові речення в цілому набуває заперечного значення, якщо в ньому вживається один з заперечних займенників (**no** ніякий, жодний; **nobody, no one, none** ніхто, нікого; **nothing** нічого, ніщо), заперечних прислівників (**never** ніколи, **nowhere** нікуди, **none** ніде) або заперечний сполучник **neither ... nor** ні...ні. Присудок у реченнях, що містять одне з вказаних заперечних слів, виражається дієсловом у стверджувальній формі, адже в англійському реченні може бути лише одне заперечення.

E.g. I never saw anything like that.

Neither Jack nor Jill tried to predict the bystander behaviour.

Односкладні означено-особові речення, неозначено-особові речення, безособові речення

Означено-особовими називають речення, у яких головний член виражає дію, що виконується або буде виконуватися певною визначеною особою (або особами). Головний член у означено-особових реченнях виражається дієсловом у формі 2-ої особи однини або множини у формі дійсного або наказового способу. Відсутній підмет у означено-особових реченнях легко відновити, але потреби у цьому немає: на певну особу вказує дієслово-присудок.

E.g. Don't do this! (You don't do this.)

Неозначено-особовими називають такі односкладні речення, у яких головний член виражає дію, що стосується невизначеного кола осіб. Підмет в англійських неозначено-особових реченнях виражається займенником **one**. Українською цей займенник не перекладається, і все речення відповідає українському неозначено-особовому або безособовому реченню.

E.g. One can easily see observable behaviour. *Легко побачити видимі поведінкові прояви.*

У функції підмета неозначено-особових речень може вживатися також займенник **they** у значенні невизначеної особи.

E.g. They say he is an interesting person. *Кажуть, що він цікава людина.*

Безособові речення в англійській мові не мають суб'єкта дії, хоча, за правилами граматичної структури англійських речень, завжди містить підмет, виражений займенником **it**. В безособових реченнях **it** не має лексичного навантаження, він виконує лише граматичну функцію формального підмета і не перекладається українською мовою.

Безособові речення використовуються для описування явищ природи, стану погоди, часу і відстані.

E.g. **It was summer.** *Було літо.*

It is cold today. *Сьогодні зимно.*

It is too late. *Вже дуже пізно.*

It often rains in spring. *Навесні часто іде дощ.*

It is eight o'clock now. *Зараз вісім годин.*

До безособових речень відносяться речення, до складу яких входять займенник **it** як формальний підмет і дієслова, що виражають сумнів, вірогідність, випадковість, в якості дієслова-зв'язки. Сюди ми можемо віднести наступні безособові звороти: **it seems здається**, **it appears очевидно**, **it happens виявляється** тощо.

E.g. It seems that she has learned all the assumptions of social psychology.

Здається, вона вивчила всі припущення соціальної психології.

Складні речення

The Compound Sentences and the Complex Sentences

Складні речення можуть бути складносурядними (**Compound Sentences**) і складнопідрядними (**Complex Sentences**).

Складносурядне речення The Compound Sentence

Складносурядними називають такі речення, граматично рівноправні частини якого поєднуються за допомогою сполучників сурядності: **and і, а; as well as також як і; neither ...nor ні ...ні; but але; not only ...but не тільки ... але також** тощо.

E.g. Mike went there by train, but Jane went by car.

Складносурядне речення може складатися з двох чи більше простих речень, що не з'єднуються сполучниками. При безсполучниковому з'єднанні речення відокремлюються одне від одного комою.

E.g. The wind was blowing softly, the rain began suddenly.

Складнопідрядне речення The Complex Sentence

Складнопідрядним називають таке складне речення, у якому одне просте речення за змістом і граматично залежить від іншого і з'єднується з ним за допомогою підрядних сполучників або сполучних слів. Складнопідрядне речення складається з частин, що виконують різні функції стосовно одна одної. Незалежну частину речення називають головною, або головним реченням (**the Principle or Main Clause**). Частину складнопідрядного речення, яка підпорядкована головній, пояснює її і залежить від неї, називають підрядною, або підрядним реченням (**the Subordinate Clause**).

E.g. These are our parents who become one of the biggest influences in our own parenting methods.

В цьому випадку ми маємо складнопідрядне речення з підрядним означальним (**the relative clause**). Підрядна частина його виражає ознаку предмета або особи, що названа у головній частині. Ми вживаємо **who** в підрядних означальних, коли мова іде про людей. Коли мова іде про предмети, ми використовуємо **that** або **which** у .

E.g. The experience of parents **who** grew up watching television is misleading when it comes to judging the hours already spent by typical net generation on the internet and playing video games today.

It is the inadequacy of the educational system in many countries **that** does not allow children to achieve their potential.

Here the fault is the education, not the internet, **which** needs to be given a much bigger role in classrooms (real and virtual).

Крім підрядних означальних за значенням і будовою існують ще підрядні речення підмета, підрядні предикативні, підрядні доданкові і підрядні обставинні.

Підрядні сполучники, сполучні слова і співвідносні слова

Linking Words and Text-Organisers

Підрядні сполучник, сполучні слова і співвідносні слова є засобами зв'язку між головною і підрядною частинами. Вони можуть поділятися на сполучники, сполучні слова і співвідносні слова мети, результати, контрасту, причини тощо.

While – це сполучне слово порівняння або контрасту. Воно використовується для порівняння двох фактів і наголошення на відмінностях між ними. Ми вживаємо його у формальному спілкуванні і на письмі.

E.g. While social psychologists have devoted a lot of time to antisocial behaviour, they have also studied helping behaviour known as prosocial behaviour.

Although – є також сполучним порівняльним словом. Воно може лише розпочинати речення.

E.g. Although you might think that people's attitudes would tell you much about their behaviour, researchers have found that it is not true

Існують також сполучні слова і співвідносні слова, що слугують для поєднання думок у реченнях і параграфах. Їх інколи називають організаторами тексту “**text organisers**”, адже вони прояснюють структуру того, що ми кажемо або пишемо. Вони зазвичай стоять на початку речення і виокремлюються комою. Також можуть стояти в середині та в кінці речення і також виокремлюються комами. Ось деякі з них:

* для побудови логічної або часової послідовності висловлювання

First (of all) ..., Next ..., Then ... , Finally

E.g. First, you need to understand what makes social psychology different from folk wisdom. **Next**, you will find out those different spheres of interests of personality and social psychology. **Finally**, it is important to distinguish between social psychology and sociology.

* введення додаткової інформації

In addition to ..., As well as ..., Besides this ..., ... as well

E.g. In addition to group behaviour, conformity, aggression, and obedience, social psychologists study the effects of fundamental attribution error, in-group biases, social facilitation and loafing.

Conformity has been an area of much research as well.

* додавання особистісних суджень або оцінок

Personally ..., In my own opinion/view ..., As for me ...

E.g. Personally, I would like to study what factors increase the change that people will like one another.

* надання прикладів

For example ..., For instance ..., ... such as

E.g. Social psychology is often confused with other disciplines, such as folk wisdom, personality psychology, and sociology.

* демонстрація результатів

As a result ... , Consequently ... , Thus ... , So ...

E.g. As a result, research has shown that people perform tasks better in front of an audience than they do when they are alone.

* під час зіставлення або порівняння

On the other hand ... , However ... , Nevertheless ... ,

In contrast ... , In comparison

E.g. Psychologists devote tremendous time and attention to the concept of love. On the other hand, they devote a lot of effort to studying aggression and antisocial behaviour.

Nevertheless, the mood-enhancing effects of watching penguins could be useful.

* для підсумовування раніше зроблених висловів

To sum up ... , In conclusion ... , To round up

E.g. In conclusion, I'd like to explain why social perception and social interaction are vital to understand social behaviour.

Сполучникові слова мети **Linking Words of Purpose**

Ми можемо вживати **so (that)** для того, щоб виразити мету, причину, через яку особа виконує певні дії. Після **so (that)**, як правило, вживаються *can/could, will/would*.

E.g. As a marital therapist, Andrew G. Marshall adapted the concepts into five interlocking strategies so that his clients could use them to improve their relationships.

Існують більш формальні способи для вираження мети: **In order to/in order not to; so as to/ so as not to**.

E.g. In order not to be incorrect in judging other people, you should better learn not to judge anyone.

In order to interpret events more positively, we need to challenge our instinctive negative thought patterns.

For допомагає описати як і для чого використовуються предмети.

E.g. The bright colours in my clothes are for a feminine outlook.

Сполучникові слова наслідку **Linking Words of Result**

So вживається з прикметниками або прислівниками. **Such a** використовується з прикметником + іменник в однині. **So many/few** вживаються з іменниками в множині. **So much/little** вживаються з незчислюваними іменниками.

E.g. Jane did not expect her to be such a talkative person.

“How wrong I was, spending so much time analysing my former relationship,” said Anita.

Too/Not enough + to

Too означає більше, ніж необхідно або добре. **Not enough** означає менше, ніж **means** необхідно або добре. Вони обидва вживаються з прикметником + *to*.

E.g. It is not enough to allow your friends to change, but to have the willingness to adapt if they grow or evolve.

Сполучникові слова причини **Linking Words of Reason**

As і **since** мають значення *because* і можуть розпочинати речення.

E.g. As he grew older he became softened somewhat.

У неформальному, письмовому мовленні ми можемо вживати **for** у значенні *because*, проте ми не можемо розпочинати ним речення.

E.g. Claire has given up stitching, for she does not have the time.

Examinations are formidable even to the best prepared for the greatest fool may ask more than the wisest man can answer. (*Ch. Colton*)

Ми можемо використовувати **because of**, **on account of**, **due to**, і **owing to** у значенні *because of*, але необхідно брати до уваги певні особливості:

Ми вживаємо **due to** у конструкціях *noun+be+due to*.

E.g. Elizabeth's success was due to her hard work.

Тоді як **owing to** вживається у конструкціях *verb+owing to*.

E.g. Elizabeth succeeded owing to her work.

Пряма і непряма мова **Direct and Indirect Speech**

Під час спілкування часто виникає необхідність відтворити чиєсь мовлення, передаючи не лише зміст, а й саму форму та інтонацію. У зв'язку з цим існує кілька способів передачі чужого мовлення:

- Пряма передача чужої мови – пряма мова (**Direct Speech**);
- Непряма передача чужої мови – непряма мова (**Indirect/Reported Speech**).

Пряма мова **Direct Speech**

Прямою мовою називають чуже мовлення, передане дослівно, з повним збереженням змісту, форми та інтонації. Пряму мову беруть у лапки. Лапки на початку прямої мови ставлять зверху на тому ж рівні з лапками, що закривають пряму мову. Після слів автора, що вводять пряму мову, як правило ставиться кома, а не дві крапки, як в українській мові. Перше слово прямої мови починається з великої букви.

E.g. Joe said, 'I am not interested.'

Непряма мова **Indirect/Reported Speech**

Непряма мова часто вводиться певними дієсловами. Ми кажемо *say something to somebody*, але *tell somebody*.

E.g. I said I saw him. I told them that I saw him.

Ми можемо вживати *to* після *say*, але ніколи не ставимо *to* між *tell* і доданком.

E.g. I said to them that I saw him.

Існують також інші дієслова, що вводять непряму мову, такі **to ask smb. to do smth, to offer to do smth, to remind smb. to do smth., etc.**

Під час змінення прямої мови у непряму мову розповідних речень дотримуються наступних правил:

1. Кома, що відокремлює слова, які вводять пряму мову, опускаються. Лапки у непрякій мові не вживаються.
2. Усі особові та присвійні займенники змінюються в залежності від зміни особи, від якої ведеться мова.
3. Перед непрямою мовою вживається сполучник **that**. Сполучник **that** може не використовуватися після дієслів **to say** казати, говорити; **to know** знати; **to think** думати. Після інших дієслів, що вводять непряму мову, наприклад, **to answer** відповідати; **to state** стверджувати; сполучник **that**, як правило, вживається. Непряма мова є підрядним реченням, а слова, що вводять непряму мову, - головним реченням.
4. Коли ми вживаємо непряму мову, дієслово, що вводить її, як правило, стоїть у формі минулого часу. Решта речення також у минулому часі. Всі часи рухаються назад, крім минулого перфектного, що залишається без змін.

E.g. "I know". Jane said she knew.
"Oh, no. I had forgotten". Sam said that he had forgotten.

Взагалі, форми теперішнього часу змінюються на форми минулого часу.

Am/is	→	was	have/has	→	had
Are	→	were	will	→	would
Do/does	→	did	can	→	could
Know/see/want, etc.	→	knew/saw/wanted, etc.			

У складнопідрядних реченнях змінюється лише перше дієслово.

E.g. "I was reading an article on abnormal behaviour when Pete came in to show his term paper on some aspects of personality disorders."

Sue said that she had been reading an article on abnormal behaviour when Pete came in to show his term paper on some aspects of personality disorders.

5. Відбувається також наступна заміна прислівників часу і місця.

E.g. Now	→	then;
Tomorrow	→	the next/following day
Yesterday	→	the day before
Today	→	that day
Last weekend	→	the previous weekend
Last night	→	the night before
This morning/afternoon/evening	→	that morning/afternoon/evening
Tonight	→	that night
Two days/hours/weeks/months/years ago	→	Two days/hours/weeks/months/years earlier/before

Here —→ *there*

This/these —→ *that/those*

Питання у непрямій мові

Питання у непрямій мові поділяються на два типи: питання, що відповідають у прямій мові загальним питанням (**Yes/No questions**), і питання, що відповідають у прямій мові спеціальним питанням (**Wh- questions**).

Питання у непрямій мові, що відповідають у прямій мові загальним питанням, тобто питанням, що починаються з допоміжного дієслова, приєднуються до головного за допомогою сполучників **whether** або **if**. Ці сполучники відповідають в українській мові частці *чи*. Перед цими сполучниками кома не ставиться. Під час змінення у непряму мову зворотній порядок слів питань у прямій мові замінюється на прямий порядок слів, тобто підмет передує присудку. В кінці речення не ставиться знак питання.

E.g. Professor Oliver asks, ‘Do you mean the term “sexual” as “physical” or “sensual”?’

Professor Oliver asked him if he meant the term “sexual” as “physical” or “sensual”.

Питання у непрямій мові, що відповідають у прямій мові спеціальним питанням, тобто, які починаються з питального слова, приєднуються до головного речення за допомогою того ж питального слова, що у непрямому питанні стає сполучниковим словом. У непрямих спеціальних питаннях також застосовується прямий порядок слів, як у звичайному стверджувальному реченні. Знак питання в кінці речення не ставиться.

E.g. Professor Curtis asks, ‘What are the three strands of Freud’s theory of development?’

Professor Curtis asked us what the three strands of Freud’s theory of development were.

Проте ми не завжди змінюємо часову форму дієслова у непрямій мові. Якщо мова йде про те, що є незмінним фактом, усім відомою правдою, у реченні не відбуваються зміни у часі.

E.g. Peter said “Sigmund Freud is psychology’s most famous figure.”

Peter said that Sigmund Freud is psychology’s most famous figure.

Jeremy told us “I’m going to attend a one-year introductory course in psychodynamic couple counselling next January”.

Jeremy told us that he is going to attend a one-year introductory course in psychodynamic couple counselling next January.

У непрямій мові ми можемо робити перефразування головної думки висловлювання у випадках, коли немає потреби повторювати або передавати кожне сказане слово.

E.g. “Excuse me, do you think you could tell me about Freud’s interpretation of dreams.”

He asked to tell about Freud’s interpretation of dreams.

Спонукальні речення у непрямій мові

Спонукальні речення у непрямій мові вводяться одним з наступних дієслів: **to ask, to request, to beg** *просити*; **to tell** *наказувати, казати*; **to order** *наказувати*. Після дієслова іде іменник у загальному відмінку або займенник у об'єктному відмінку, що виконують функцію доданка і означають особу, до якої спрямовані наказ або прохання. Під час змінення у непряму мову спонукального речення дієслово у наказовому способі замінюється інфінітивом. Заперечна форма дієслова у наказовому способі замінюється інфінітивом з часткою **not**, що стоїть перед ним.

E.g. Kate said to him, 'Open the window, please.'

Kate asked him to open the window.

Zack said to the boy, 'Don't go away.'

Zack told the boy not to go away.

Словотвір **Word-building**

В англійській мові існують наступні основні способи творення слів:

1. За допомогою суфіксів і префіксів.
2. Шляхом переходу слів з однієї частини мови в іншу без змін у вимові та написанні слів у основній формі.
3. Шляхом складання слів або основ слів.

Крім цих основних способів словотворення, слова можуть утворюватися шляхом чергування наголосу і чергування голосних або приголосних тощо.

Словотвір шляхом додавання суфіксів і префіксів **Affixation**

Суфікси стоять в кінці слова і слугують для утворення похідних слів, наприклад: **to teach** *вчити*, **a teacher** *вчитель*; **to research** *досліджувати*, **a researcher** *дослідник*. Шляхом додавання суфіксів утворюються похідні слова, що належать до іншої частини мови (наприклад: **to behave** *поводити себе*, **behaviour** *поведінка*) або до тієї ж частини мови, до якої належить основне слово (наприклад: **a child** *дитина*, **childhood** *дитинство*).

Слова можуть бути утворені шляхом додавання двох суфіксів, кожний з яких зберігає своє значення:

E.g.	care	careful	carefully
	<i>турбота</i>	<i>турботливий</i>	<i>турботливо</i>
	to hope	hopeful	hopefulness
	<i>надіятись</i>	<i>оптимістичний</i>	<i>оптимізм</i>
	mind	mindless	mindlessly
	<i>розум</i>	<i>нерозумний</i>	<i>нерозумно</i>

Префікси стоять на початку слова і слугують для утворення похідних слів. На відміну від суфіксів, додавання префікса, як правило, не змінює належність слова до тієї чи іншої частини мови, наприклад: **to appear** *з'являтися* (дієслово), **to disappear** *зникати* (дієслово); **dependent** *залежний* (прикметник), **independent** *незалежний* (прикметник); **trust** *довіра* (іменник), **mistrust** *недовіра* (іменник).

В результаті утворення нових слів шляхом суфіксації та префіксації одне й те саме слово може містити у собі як суфікс, так і префікс.

E.g. conscious unconscious unconsciousness

<i>свідомий</i>	<i>несвідомий</i>	<i>несвідомість</i>
to produce	to reproduce	reproduction
<i>продукувати</i>	<i>репродукувати</i>	<i>репродукція</i>
to adjust	adjusted	maladjusted
<i>приспосовуватися</i>	<i>приспосований</i>	<i>погано приспосований</i>

Найбільш вживані префікси і суфікси, а також їх значення подані у Додатку 6 (**Appendix 6**) для зручності під час опрацювання матеріалу самостійних робіт.

Утворення слів шляхом переходу слів із однієї частини мови у іншу.

Conversion

Цей спосіб утворення нових слів є дуже продуктивним у сучасній англійській мові.

E.g. the act *дія* **to act** *діяти*

clear *чистий* **to clear** *чистити*

to guess *здогадуватися* **a guess** *здогадка*

winter *зима* **to winter** *зимувати*

В окремих випадках відбувається перенесення наголосу. Іменники і прикметники мають наголос на першому складі, а відповідні дієслова – на другому складі.

E.g. increase *збільшення* **to increáse** *збільшувати*

présent *подарунок* **to presént** *представляти; дарувати*

В деяких випадках відбувається чергування голосних і приголосних під час зміни частини мови. При цьому може змінюватися написання слова.

E.g. bath /ba:θ/ *ванна* **to bathe** /beɪð/ *купатися*

use /ju:s/ *використання* **to use** /ju:z/ *використовувати*

life /laɪf/ *життя* **to live** /lɪv/ *жити*

Утворення слів шляхом складання слів або основ слів

Compounding/Composition

Деякі слова можуть бути утворені шляхом поєднання двох слів або основ слів в одне слово. Таким словами можуть бути :

- а) складні іменники;
- б) складні прикметники;
- в) складні займенники;
- г) складні дієслова;
- д) складні прийменники.

а) Складні іменники

До основних способів утворення складних іменників належать наступні:

Іменник + іменник

Newspaper *газета*

Bathroom *ванна кімната*

Brainsurgery *мозкова хірургія*

Прикметник + іменник

Greenhouse *теплиця*

Free-will *свобода волі*

Blackboard *дошка*

Дієслово + іменник

Playground *ігровий майданчик*

Герундій + іменник

Reading-room *читальна зала*

Writing-paper *папір для письма*

Прислівник (або прийменник) + іменник або прислівник

(або прийменник) + дієслово

Afterbirth *післяпологовий період*

Bystander *свідок*

Input *введення, завантаження (інформації)*

Окремі складні іменники можуть бути утворені з іменників, між якими стоїть прийменник. Ці нові слова пишуться через дефіс.

E.g. brother-in-law *зять, свояк*

coat-of-arms *герб*

б) Складні прикметники

Основними способами утворення складних прикметників є наступні:

Іменник + прикметник

Life-long *довічний; що триває все життя*

Blood-red *яскраво червоний*

Structure-dependent *що залежить від структури*

Sugar-free *що не містить цукру*

Прикметник + прикметник

Light-green *світло-зелений*

Dark-blue *темно-синій*

Іменник + дієприкметник

Sunburnt *засмаглий*

Text-based *що базується на тексті*

Awe-inspiring *що викликає благоговіння*

Прислівник + дієприкметник

Everlasting *вічний*

Shortsighted *короткозорий*

Forthcoming *прийдешній; що наближається*

в) Складні займенники

someone *хтось, хто-небудь*

somebody *хтось, хто-небудь*

something *хтось, де що, що-небудь*

no one *ніхто*

nothing *ніщо, нічого*

everyone *кожен, кожний*

everybody *кожний, усякий*

г) Складні дієслова

Прикметник + дієслово

To safeguard *охороняти*

д) Складні прийменники

somewhere *десь, де-небудь*

nowhere *ніде*
everywhere *усюди, скрізь*

Ще одна група складних слів відноситься до так-званої категорії неокласичних складних слів. Ці слова формуються на базі морфем, що називаються неокласичними елементами, адже вони були запозичені з латини та грецької мови, проте їх комбінації є відносно сучасними (звідси і назва *неокласичні*).

E.g. biorhythm *біоритм*
neurology *нейрологія*

Перелік неокласичних форм представлений у наступній таблиці:

Форма	Значення	Приклад	Переклад
a) astro-	<i>космос</i>	astrology	<i>астрологія</i>
bio-	<i>життя</i>	biopsychology	<i>біопсихологія</i>
biblio-	<i>книга</i>	bibliotherapy	<i>книготерапія</i>
electro-	<i>електрика</i>	electrography	<i>електрографія</i>
geo-	<i>земля</i>	geographic	<i>географічний</i>
hydro-	<i>вода</i>	hydrology	<i>гідрологія</i>
morpho-	<i>фігура, форма, структура</i>	morphogenesis	<i>морфогенез</i>
philo-	<i>любов</i>	philology	<i>філологія (любов до слова)</i>
retro-	<i>старий</i>	retro-design	<i>ретродизайн</i>
tele-	<i>далекий</i>	telepathy	<i>телепатія</i>
theo-	<i>бог</i>	theology	<i>теологія</i>
b) -cide	<i>вбивство</i>	suicide	<i>самогубство</i>
-cracy	<i>правило, правління</i>	bureaucracy	<i>бюрократія</i>
-graphy	<i>писати</i>	bibliography	<i>бібліографія</i>
-itis	<i>захворювання</i>	laryngitis	<i>ларингіт</i>
-logy	<i>наука про</i>	neurology	<i>нейрологія</i>
-morph	<i>фігура, тіло</i>	anthropomorphic	<i>антропоморфний</i>
-phile	<i>любов</i>	anglophile	<i>англофіл</i>
-phobe	<i>ненависть, страх</i>	Anglophobe	<i>англофоб</i>
-scope	<i>дивитися на</i>	telescope	<i>телескоп</i>

Злиття **Blending**

Злиття, як утворення нових слів, поєднує у собі процеси, що характерні для формування складних слів, і втрату фонетичних (або орфографічних) складових похідних слів для утворення нових по принципу формування скорочень.

E.g. motor + hotel → motel
science + fiction → sci-fi
boom + hoist → boost
breakfast + lunch → brunch
modulator + demodulator → modem
smoke + fog → smog

Скорочення **Truncation**

Скорочення як процес, під час якого відносини між похідним словом і основним словом виражаються відсутністю певного фонетичного матеріалу у похідному слові, включає скорочення імен, зменшені імена на **-y** і кліпінг.

E.g. Mike (←Michael), Patty (←Patricia), Charlie (←Charles),
lab (←laboratory), prof (←professor)

Скорочені імена та зменшені імена на **-y** мають розрізнятися як семантично, так і формально. Скорочені імена (як і кліпінг типу **lab**) використовуються для того, щоб виразити близькість, близьке знайомство. Тобто, скорочені імена як правило використовуються людьми, які відчують близькість стосунків з особою, до якої звертаються, і прагнуть висловити її прилюдно. Зменшені імена, такі як **sweetie** або **Robbie**, виражають не лише близькість, але й позитивне ставлення до особи або предмета, до якого звертаються або про який говорять. Зазвичай, скорочена форма імен завжди односкладова, незважаючи на те, яким би довгим не було початкове ім'я.

E.g. Bartholomew → Bart, Alfred → Alf, Raymond → Ray

Зменшені імена на **-y** (**-ie**, **-ee**), як правило, двоскладові з наголосом на першому складі.

E.g. Albert → Bertie; aunt (*тітка*) → auntie (*тітонька*); Barbara → Barbie; beast (*звір*) → beastie (*звірятко*); Australian → Aussie; comfortable → comfy

Для того, щоб завершити описання скорочень, варто згадати підклас скорочень, що називають кліпінг. Кліпінг об'єднує достатньо різні форми скорочень великих слів спільною для усіх функцією висловити добру обізнаність або поінформованість у точному обсязі поняття похідного скороченого слова.

E.g. ad ← advertisement; demo ← demonstration; disco ← discotheque; lab ← laboratory; phone ← telephone; photo ← photography; prof ← professor; vet ← veterinary

Абревіатури і акроніми **Abbreviations and Acronyms**

Абревіатури утворюються шляхом виокремлення перших букв багатослівної фрази для формування нового слова.

E.g. BA Bachelor of Arts
FAQ frequently asked question

Крім слів, що складаються з перших букв, можна зустріти абревіатури, до складу яких увійшли не лише перші букви слів фрази:

E.g. BSc Bachelor of Science
fMRI Functional magnetic resonance imaging
ACh Acetylcholine

Особливої уваги потребує не тільки правильне написання абревіатур, але й правильна вимова їх у залежності від написання тієї або іншої абревіатури.

E.g. ASAP, a.s.a.p. as soon as possible
e.g. for example
etc. et cetera
NATO North Atlantic Treaty Organisation
VAT, vat value added tax
radar radio detecting and ranging

USA

United States of America

Написання	Вимова	Приклад
великими буквами	окремими буквами	ASAP, VAT
великими буквами	як звичайне слово	ASAP, NATO,
маленькими буквами	як звичайне слово	asap, radar, vat
маленькими буквами з крапками	окремими буквами	a.s.a.p., e.g., etc.
маленькими буквами з крапками	кожне скорочене слово повністю	a.s.a.p., etc.

Як правило, ми можемо поділити аббревіатури на дві групи. У першій вони вимовляються окремими буквами. Це – так-звані ініціалізми (**initialisms**), або ініціальні аббревіатури.

E.g. USA [ju. ɛs.eɪ]

e.g. [i:. dʒi:]

У другій, ми читаємо їх як звичайні слова. В цьому випадку ми маємо справу з акронімами (**acronyms**).

E.g. radar ['reɪdə]

NATO [neɪtəʊ]

lasar [leɪzə] (light amplification by stimulated emission of radiation)

Завдання для самостійної роботи
I курс Установча сесія
Завдання для самостійної роботи на зимову сесію
Змістовий модуль I
Контрольна робота № 1

Read the text. Think over the title of it. Give written Ukrainian translation of the text.

A psychologist can be defined as a person who is trained in psychology. Nevertheless, determining to just whom this term applies is no simple matter. The difficulties stem from the fact that some who claim it do so because they practise psychology, others because they apply it, others because they teach it and still others because they research it. So, it is really difficult to provide a formal definition. Governmental criteria require that a person has completed an advanced degree (a Master's minimally, often a doctorate), undertaken one or more years of supervised internship or practicum and passed a written examination. Those criteria are applied when a psychologist is defined as one who recognised or qualified to undertake any of a number of professional duties, e.g. a clinical psychologist, a consulting/counselling psychologist, a forensic psychologist, or a school psychologist. A more common definition among lay-people can be the following: a psychologist is a specialist or an expert in psychology.

Psychologists look below the surface, to understand the underlying processes and mechanisms, which reproduce in human behaviour. They study how people interact in groups, and in pairs; and what sorts of communication are likely to become effective. Moreover, they look at the different areas and functions of the human mind.

Text-based exercises

Exercise 1 Make up pairs of synonyms.

To be trained, official, to research, to teach, to carry out, effective, to be educated, to instruct, common, to investigate, formal, underlying, to give, to provide, degree, grade, to undertake, fundamental, successful, general.

Exercise 2 Make up pairs of antonyms.

An expert, formal, different, advanced, some, an amateur, similar, difficult, all, informal, simple, basic.

Exercise 3 Give English equivalents to the following Ukrainian words and word-combinations.

1. No simple matter	a) проявлятися в людській поведінці;
2. Governmental criteria	b) людська психіка;
4. To undertake professional duties	c) серед звичайних людей;
5. Among lay-people	d) непростя річ;

6. To understand the underlying processes	e) урядові критерії
7. The human mind	f) виконувати професійні обов'язки;
8. To reproduce in human behaviour	g) розуміти стрижневі процеси

Exercise 4 Match the terms to their definitions.

1. Criteria		* a job that someone, who has nearly finished training, does in order to gain experience
2. A degree	is	* with individuals, couples and families providing facilitation without direct guidance.
3. Internship	work	* with the nature, diagnosis, classification, treatment, and prevention of mental disorders and disabilities.
4. Counselling psychologists	are	* standards that we use to judge something or make a decision about something.
5. Clinical psychologists		* the qualification that is given to a person when they have successfully completed the course.

Exercise 5 Complete the sentences using current vocabulary.

1. It is difficult to provide a formal _____ of a psychologist.
2. To undertake any professional _____ a psychologist needs to hold an advanced _____, to spend some years of internship and to pass a written examination.
3. Laypeople can define a psychologist as an _____ or a specialist in psychology.
4. Psychologists seek to understand the _____ processes and mechanisms.
5. Psychologists _____ how people interact.

Exercise 6 Answer the following questions.

1. How can we define a psychologist?
2. Is it a simple matter?
3. What difficulties can we face while determining a psychologist?
4. What are the main governmental criteria?
5. What definition of a psychologist can laypeople give?
6. What do psychologists do?

Exercise 7 Write down your own definition of a psychologist.

Контрольна робота № 2

Exercise 1 Choose the correct form of the verb *to be*.

1. Some films **are/were** so aggressive these days.
2. As they know, Jane's family **was/is** very music oriented, focusing on classical music.
3. Collective emotion **is/was** not fake; it **was/is** usually a projection of what are really feeling.
4. When she **was/is** 16, she had very high expectations of society.
5. Later, you **will be/are** less anxious.
6. What **are/is** your priorities

when you do a supermarket shop? 7. You would never **be/is** attracted to someone who is/was too changeable. 8. In some years her house **is/will be** stuffed with bits and pieces of every kind.

Exercise 2 Complete the sentences using the proper form of the verb *to be*.

1. As you know, the beautiful faces _____ likely to seem the most welcoming. This _____ the beautiful-is-good effect. 2. Only then, she understood that eating together _____ an opportunity for her family to solve problems as a team. 3. Last year _____ very difficult for her. 4. Blueberries _____ known to improve short-term memory loss. 5. The ancient thinkers often said that laughter _____ the best medicine. 6. There _____ good months and bad months for people with bipolar disorder. 7. He stated that the concept of this theory _____ very complicated and unsupported by scientific evidence.

Exercise 3 Complete the sentences using the proper possessive pronoun.

1. Abraham Maslow is one of the representatives of humanistic approach. _____ hierarchy of needs is well known around the world.
2. Anna Freud is well known as a Neo-Freudian psychologist. _____ contribution to the development of psychodynamic approach can hardly be underestimated.
3. Wilhelm Wundt is viewed as the founding father of psychology. It was _____ lab established in Leipzig.
4. David Hubel and Torsten Wiesel studied sensation and perception. _____ work concerned investigation of groups of neurons in the visual cortex.
5. We really succeeded in _____ research. _____ findings have supported the hypothesis.

Exercise 4 Read the dates as in the model.

Model: 17.05.1961 - the seventeenth of May, nineteen sixty-one.

02.10.1956; 13.04.1990; 16.03.1988; 24.07.1967; 10.12.1996; 31.11.1971; 27.09.1969; 04.02.1972; 15.08.1958; 07.04.1973; 22.06.1997; 19.01.1980; 03.05.1989; 11.03.1990; 30.01.1991; 01.10.1992.

Exercise 5 A. Write degrees of comparison of the following adjectives.

Special, clever, good, common, important, high, strong, anxious, effective, bright.

B. Use the words from part A to complete the sentences.

1. We are glad, you are getting _____. 2. This will be the _____ day for you. 3. For the past 15 years, the dominant theory of success has been that the people who win are not necessarily the _____ – they are the ones with the _____ levels of emotional intelligence. 4. According to Daniel Goleman, the _____ leaders have a high degree of what is known as emotional intelligence. 5. The _____ lie is that emotional intelligence is _____ than real intelligence. 6. One day she will recognise that she is _____ than she thinks. 7. The more he tried to be grateful, the _____ she became. 8. An optimist is always on the _____ side of life.

Exercise 6 Complete the sentences choosing the most suitable verb: *must, have to, should*.

1. All visitors _____ report to Reception. It is obligatory.

2. We _____ wear a uniform, because of a school rule.
3. To build her future successful career she _____ undertake an advanced degree course in psychiatry.
4. For better results, you _____ work hard.

Exercise 7 Define tense forms. Give written Ukrainian translation.

1. Alfred Adler is famous for his idea of “birth order”. 2. As a psychologist, Louann Brizendine worked with women suffering from the extremes of hormonal changes. 3. Aaron T. Beck believed that most depression or anxiety was simply a result of illogical and negative thinking. 4. Together, they will learn the three dimensions of psychoticism-extraversion-neuroticism of a personality. 5. Howard Gardner claims that all human beings possess a unique blend of seven intelligences through which we engage with the world and seek our fulfilment.

Exercise 8 Complete the sentence. Use the proper tense forms of the verbs in brackets (Present Simple, Past Simple or Future Simple).

to study, to finish, to graduate from, to get (got, got), to enter

1. Some years ago I _____ secondary school.
2. I _____ the General Certificate of Secondary Education Qualification.
3. Now I _____ at the University.
4. In 5 years I _____ the University.
5. I _____ the Diploma.
6. Some years ago my sister _____ school №8.
7. My mother _____ from Taras Shevchenko State University in Kyiv.
8. Her brother _____ at Oxford College of Arts.
9. His friend _____ at Cherkasy State University.
10. Our nephew _____ secondary school last year.
11. As for their father, he _____ Odesa State University in 1970.
12. Some years ago her sister _____ Kyiv conservatory.
13. So, she _____ there now.
14. After graduating from the University his uncle _____ the Bachelor of Arts Degree.
15. Eight months ago our aunt _____ Kharkiv University and _____ the Bachelor of Sciences Degree.

Exercise 9 Rewrite the sentences as negative or interrogative. Mind the Tense differences.

Model: Our intuition seems to be the most reliable source of protection. – Our intuition doesn't seem to be the most reliable source of protection. Does our intuition seem to be the most reliable source of protection?

1. Carl Rogers felt the psychologists had the most important job in the world. 2. Neurology provides knowledge of the brain's anatomy and circuitry. 3. This will lead to great insights into understanding of human mind and behaviour. 4. Pavlov's research had a major impact on the behavioural school of thought in psychology. 5. Most people take for granted a level of certainty about them. 6. For Carl Jung, the goal of life was the “individuation” of the self. 7. You will be a remarkable person. 8. Happy marriages are unusually open and honest.

Exercise 10 Make up the -ing forms and translate pairs into Ukrainian.

1.	Sing - _____	work - _____	rain - _____
	play - _____	start - _____	sleep - _____
	stand - _____	eat - _____	wash - _____
	read - _____	go - _____	speak - _____
	stay - _____	spend - _____	walk - _____
	bring - _____	watch - _____	wear - _____
-

- 2.
Make - _____	prepare - _____
smoke - _____	come - _____
write - _____	shine - _____
dance - _____	change - _____
drive - _____	take - _____
-

- 3.
Stop - _____	win - _____
sit - _____	skim - _____
get - _____	knit - _____
shop - _____	drop - _____
run - _____	set - _____
begin - _____	cut - _____
put - _____	bet - _____

Exercise 11 Complete the sentences using the verbs in brackets in their proper form.

Model: At 10 am yesterday, Sam was working in his office. **(to work)**

At 10 am tomorrow, he will be working in his office. **(to work)**

It is 10 am and Sam is working in his office. **(to work)**

- This time yesterday, we **(to write)** our psychology paper on the famous behavioural theories.
Do not make so much noise, please. We **(to write)** our psychology paper on the famous behavioural theories.
This time tomorrow, we **(to write)** our psychology paper on the famous behavioural theories.
- Last evening at about 8 o'clock, I **(to study)** how social psychology differs from other disciplines.
I **(to study)** how social psychology differs from other disciplines.
Tomorrow at about 8 o'clock I **(to study)** how social psychology differs from other disciplines.
- Yesterday when they came to see me. I **(to read)** an interesting article about fundamental characteristics of personality.
Hush! Don't be so noisy! I **(to read)** an interesting article about fundamental characteristics of personality.
Don't phone me tomorrow between 7 and 8 pm! I **(to read)** an article about fundamental characteristics of personality.

Exercise 12 Choose the correct tense form of the verbs in brackets to complete the sentences.

1. This time yesterday, Jamie (**to study**) the key concepts of biopsychology.
2. Every day my brother (**to read**) various interesting psychological articles.
3. Look at him! He (**to speak**) on some disputable aspects of his recent experiment.
4. Last year, Lilly (**to graduate**) from the university and (**to get**) a Master's degree.
5. I'm sure, they (**to be**) there in some hours.
6. Ivan Pavlov (**to work**) in his laboratory when he (**to die**) in 1936, at the age of 87.
7. As we can see, she (**to prepare**) her report on the eclectic approach in psychology.

Домашнє читання: сторінки 181 – 185

1. Читати, письмово перекладати тексти. Оформлювати словник.
2. Письмово поставити по 5 проблемних питань до кожного тексту.

Індивідуальне читання:

1. Прочитати і перекласти зі словником адаптований текст.
2. Записати і вивчити 50-100 лексичних одиниць.

Теми для вивчення: About Myself, My Family, Plans for the Future, My Future Career, Who is a Psychologist?

Змістовий модуль II

Контрольна робота № 1

Read the text. Think over the title of it. Give written Ukrainian translation of the text.

For you as a psychology student, there are many things to be studied. It is important to develop the key skills throughout the courses you take, to work hard during your lessons; as it demonstrates your ability to put certain ideas across to other people, collect data and use up-to-date technology in your work.

Effective studying will help you obtain knowledge and understanding of psychological theories, terminology, concepts, studies and methods in the core areas of psychology. Your experience will assist you to communicate knowledge and understanding of psychology in a clear and effective manner. Just for the reason of your better professional qualification, you need to analyse and evaluate various aspects in the key fields of psychology. The next important issues are the necessity to be able to design, conduct and report psychological investigations, choosing from a range of methods and taking into account the issues reliability, validity and ethics, and then collect and draw conclusions from data. As you can understand, the depth of your knowledge is the result of your own hard work.

Text-based exercises

Exercise 1 Make up pairs of synonyms.

Key, experience, to plan, core, to obtain, data, to perform, basic, to help, skill, proficiency, to achieve, facts, main, to assist, range, knowledge, to design, to conduct, variety.

Exercise 2 Make up pairs of antonyms.

To collect, reliability, to help, certain, clear, depth, to disperse, height, untrustworthiness, incomprehensible, unsure, to hinder.

Exercise 3 Give English equivalents to the following Ukrainian words and word-combinations.

1. The key skills	a) проводити психологічні дослідження
2. Up-to-date technology	b) брати до уваги
3. Professional qualifications	c) обґрунтованість, чинність
4. To conduct psychological investigations	d) аналізувати та оцінювати аспекти
5. To take into account	e) професійні якості
6. Validity	f) ключові уміння
7. To analyse and evaluate aspects	g) сучасні технології

Exercise 4 Match the terms to their definitions.

Ability	* is the term meaning any event through which one has lived; the knowledge gained from participation in an event; the sum of total knowledge accumulated.
Knowledge	* is the property of being true, correct, in conformity with reality.
Ethics	* is an individual's potential to perform.
Experience	* is the body of information possessed by a person, or by a group of persons; those mental components that result from any and all processes, be they innately given or experimentally acquired.
Validity	* is a branch of philosophy concerned with what is good or bad, right or wrong in human conduct in pursuit of goals and aims.

Exercise 5 Complete the sentences using the words in brackets.

(**design, data, phenomena, report, schools of thought, key**)

1. Psychology students need to develop the _____ skills.
2. It is important for students to know how to collect _____ for their research.
3. Effective studying is vital for understanding of psychological theories, concepts of the main _____ in psychology.
4. In order to obtain professional qualification, students need to analyse and evaluate different psychological _____.
5. One of the important issues is the ability to _____, conduct and _____ psychological investigations.

Exercise 6 Answer the following questions.

1. What should psychology students develop?
2. What abilities do they need to demonstrate while studying?
3. What is the aim of effective studying?

4. Can you explain the role of your experience in your studying?
5. What other important issues can you name?

Exercise 7 Write down the list of psychological topics you want to have a thorough knowledge of.

Контрольна работа № 2

Exercise 1 Define the Mood.

1. To obtain thorough knowledge you need to study actively. 2. Watch your head while crossing the bridge. 3. Stop comparing your children to others. 4. I think you are absolutely right. 5. Take the following test to find out your motives. 6. Think about all challenges of modern life. 7. To cultivate a sense of belonging in any team is vital for great workplace relationships. 8. Adjust your expectations about your professional life to the reality.

Exercise 2 Rewrite the sentences into the Imperative Mood.

1. First, you should be very attentive when reading the text.
2. Then, you'd better start collecting new data for your research.
3. Could you handle your emotions, please?
4. She'd better follow her natural biological cycle.
5. You should make some time for daydreams.

Exercise 3 Choose the correct modal verb to complete the sentences.

1. For you to understand the fundamental mental processes better, you **must/should** study regularly and actively. 2. As Pete wants to be a clinical psychologist, he **must/have to** complete a Master's degree course. 3. After you have designed and conduct your investigation, you **have to/should** draw conclusions from the obtained data. 4. In order to get reliable and valid results of your experiments, you **must/should** take into account the issues of ethics. 5. As a psychology student, you **should/have to** study a wide range of topics.

Exercise 4 Read and define the tense forms.

1. They were very tired at the end of their journey because they had been travelling for more than 20 hours. 2. Have you seen this? They have published my article at last. 3. When I saw Missy, she was out of breath. She has been exercising for two hours. 4. By the time, we get to the library John will have been working on the discussion section of his article for four hours. 5. When I met him, he had been applying new more objective methods of research since 1997. 6. By the end of the month, Fiona will have finished her term paper.

Exercise 5 Rewrite the sentences from the previous exercise as interrogative.

Model: They will have published his new book by the end of the month. – When will they have published his new book?

Exercise 6 Complete the sentences choosing the most suitable form from those in bold.

1. He who **has/have** never tasted bitter knows not what is sweet. 2. When children stand quiet, they **did/have done** something ill. 3. What man **have done/has done** man can do. 4. A thief passes for a gentleman when stealing **made/has made** him rich. 5. We know not what is good until we **have lost/lost** it.

Exercise 7 Complete the sentences using Past, Present or Future Perfect Tense forms of the verbs in brackets.

1. We (**to do**) our home assignment since 3 o'clock pm. 2. He (**to wait**) for his bus for two hours. 3. They (**to live**) in the town since 1975. 4. We (**to write**) the critique on her article for some hours now. 5. James explained that he (**to check out**) the actual results of his research for more than two years. 6. Mr. Hoover (**to carry out**) his experiment for 10 years by the end of the month. 7. Nick (**to write down**) all important points and new terminology and concepts for three hours now.

Exercise 8 Choose the correct tense form.

1. We **have been writing / were writing** our term paper for about half an hour when we were interrupted by some noise. 2. I **was analysing/have been analysing** the obtaining variables when my assistant informed me about new data. 3. This prominent researcher **will have been interpreting / will be interpreting** the results of his investigation for 5 months by the end of the year.

Exercise 9 Point out non-finite verb forms. Name them. Give proper Ukrainian translation of the sentences.

1. Before you begin studying psychology, you need to understand what psychology is. 2. It was the most common question asked by students. 3. Installations created by a well-known artist always raise great interest. 4. Do you know what an applied science is? 5. Her research seeks to explain human behaviour. 6. Psychology is a subject touching on almost every aspect of our lives. 7. Personality is one of the most studied topics in psychology. 8. Many topics are studied by social psychology, including attitudes, aggression, self-identity and many more. 9. Many psychologists describe learning as a change in behaviour because of experience. 10. From remembering where you left your phone to memorising information for a class, your memory allows you to interact with others. 11. You need to build good foundation for your future career.

Exercise 10 Put down all types of questions to the following statements.

1. The old debate over "nature vs nurture" has gained new energy.
2. The work of both Jean Piaget and Alfred Kinsey suggests that while biology is always a dominant influence on behaviour, environment is critical to its expression.
3. Part of the reason why psychology has become a popular field of study is that its early titans, including W. James, S. Freud, C. Jung, A. Adler and others, wrote books that ordinary people could understand.

Exercise 11 Write out the Past Participles and Infinitives from the sentences below.

1. The stages of cognitive development to be found in his paper were proposed by Jean Piaget. 2. You need to learn better the basic components of human mind. 3. To tell the truth, we

expected quite different results of our experiment. 4. It seeks to make comparisons between the behaviour of animals and human behaviour. 5. The key assumption of physiological psychology is that all behaviour can be reduced to and explained at the level of the functioning of body systems.

Exercise 12 Make up new words using the prefix *self*-. Translate them into Ukrainian.

Advertisement, appointed, assertion, assurance, command, conceited, confident, control, defence, discipline, esteem, identity, actualisation, fish, made, murder, portrait, sacrifice, satisfaction, service, teacher.

Домашнє читання: сторінки 185 – 187

1. Читати, письмово перекладати тексти. Оформлювати словник.
2. Письмово поставити по 5 проблемних питань до кожного тексту.

Індивідуальне читання:

1. Прочитати і перекласти зі словником адаптований текст.
2. Записати і вивчити 50-100 лексичних одиниць.

Теми для вивчення: Ways to Successful Studying, The Advantages of Being a Psychology Student, What is a Journal Article, The Necessity of Reading and Understanding a Psychology Academic Articles.

І курс Зимова сесія

Завдання для самостійної роботи на літню сесію

Змістовий модуль III

Контрольна робота № 1

Read the text. Think over the title of it. Give written Ukrainian translation of the text.

People have been thinking about human thought, emotion, intelligence, and behaviour for thousands of years, but as a discipline based on facts rather than speculations, psychology is still in its infancy.

It emerged from two other disciplines, physiology and philosophy. In 1870s, the first experimental psychology laboratory was created, but 80 years after Alfred Adler made the remark that psychology was not considered a science. We still have a long way to go in terms of creating a rock-solid science that could match the certainty of some quite different subjects.

In the mean of time, we all need a theory of human nature, a personal theory of what makes people tick. To survive and to thrive, we have to know who and what we are, and to be canny about the motivation of others. The common route to this knowledge is life experience. Today, it is easy to take for granted how much the average person is familiar with psychological concepts such as Gestalt, the ego, the unconscious, the archetypes, self-actualisation,

motivation, conditioning, facilitation and others, but they all are the legacy of the pre-eminent figures of psychology, such as S. Freud, A. Freud, Ivan Pavlov, B. F. Skinner, Aaron Beck, David D. Burns, Abraham Maslow, Carl Jung, Fritz Perls, and many other thinkers.

Text-based exercises

Exercise 1 Make up pairs of synonyms.

To think, some, facts, motivation, route, legacy, to match, to thrive, to need, remark, science, to consider, several, discipline, data, to go with, to succeed, drive, way, comment, to require, inheritance.

Exercise 2 Make up pairs of antonyms.

Intelligence, common, today, worst, personal, certainty, infancy, stupidity, adulthood, uncertainty, public, pre-eminent, rare, yesterday.

Exercise 3 Give English equivalents to the following Ukrainian Words and word-combinations.

1. A discipline	a) бути обізнаним у чомусь
2. Speculations	b) сприймати як належне
3. A rock-solid science	c) пересічна людина
4. In the mean of time	d) бути спадком
5. To be canny about smth	e) видатний, винятковий
6. To take for granted	f) з плином часу
7. An average person	g) незби́ліма наука
8. A pre-eminent figure	h) дисципліна, предмет, галузь знання
9. To be the legacy	i) припущення, абстрактне теоретизування

Exercise 4 Match the terms to their definitions.

The ego	* In Abraham Maslow's theory of personality, the final level of psychological development that can be achieved when all basic and meta needs are fulfilled and the actualisation of the full personal potential takes place.
The unconscious	* The name for an intervening process or an internal state of an organism that impels or drives it to action.
An archetype	* A generic term for a set of empirical concepts, particularly those that specify the conditions under which associative learning takes place.
Self-actualisation	* The act of making something easier, removing impediments or difficulties.
Motivation	* In Jung's characterisation of the psyche, the inherited, unconscious ideas and images that are the components of the collective unconscious.
Conditioning	* The collected psychological processes that are concerned with <i>self</i> . Also one of the components of the Freudian model of the psychic

apparatus.

Facilitation

* In psychoanalysis, a domain of the psyche encompassing the repressed id functions, the primitive impulses and desires, the memories, images and wishes that are too anxiety-provoking to be accepted into consciousness.

Exercise 5 Complete the sentences using your current vocabulary.

1. Psychology _____ from two disciplines, physiology and philosophy.
2. The _____ lab was created in 1870s.
3. The common route to knowledge of human nature is life _____.
4. Today, an _____ person is to a large degree familiar with many psychological concepts.
5. There were many _____ figures in the history of psychology.

Exercise 6 Answer the following questions.

1. Is psychology a young or old discipline?
2. What disciplines did psychology emerge from?
3. What remark did Alfred Adler make?
4. What do people need in order to survive and to thrive?
5. What are the widely known psychological concepts?

Exercise 7 Write some sentences on your own view of psychology history and development.

Контролна работа № 2

Exercise 1 Read the sentences. Point out the Subjunctive Mood.

1. If wishes were horses, beggars would ride.
If turnips were watches, I would wear one by my side.
And if "ifs" and "ands"
Were pots and pans
There'd be no work for tinkers. (*Nursery rhyme*)
2. I wish I loved the Human Race;
I wish I loved its silly face;
I wish I liked the way it walks;
I wish I liked the way it talks;
And when I'm introduced to one,
I wish I thought what Jolly Fun! (*W. Raleigh*)

Exercise 2 Complete the sentences choosing the correct verb form.

1. Most people **would succeed** / **will succeed** in small things if they **are** / **were** not troubled with great ambitions. (*H. Longfellow*)
2. If dogs **could** / **can** talk, perhaps we would find it just as hard to get along with them as we do with people. (*K. Čapek*)
3. There **will** / **would** be no great ones, if there were no little ones. (*G. Herbert*)
4. If youth **had known** / **knew**, if age **could** / **can**. (*H. Estienne*)

Exercise 3 Arrange the nouns into two columns: countable and uncountable.

Behaviour, stimulus, concept, discipline, archetype, knowledge, psychologist, motivation, thought, theory, water, bread, element, construction, student, book, happiness, moment, growth, abstract, research, datum, finding, exam, communication, fact, muscle, mind, issue, analysis.

Exercise 4 Complete the sentences choosing the correct nouns from those in bold.

1. His psychologist gave him **some advices** / **bits of advice** to solve the problem.
2. John feels at ease while watching **a football/a football match**.
3. Psychology students work hard to gain **many knowledges** / **thorough knowledge** of their subject.
4. The government has to spend more money on **a mental health** / **mental health** of the citizens.
5. According to Martin Seligman, intelligence, education levels, and climate have no appreciable effect on **happiness** / **a happiness**.

Exercise 5 Complete the sentences. Put a/an in each space, or leave the space blank.

1. We went to _____ England by _____ train.
2. Lean studied _____ interpersonal psychology at _____ University.
3. Have you ever been to _____ Glasgow?
4. _____ Harrods is situated in _____ Knightsbridge.
5. There is _____ large hall devoted to human development and mental disorders there.
6. What present did they give you for _____ Christmas?
7. Polly goes to _____ library at least four times _____ week.
8. Diana has been working as _____ couple-counselling psychologist for 9 years.

Exercise 6 Complete the sentences. Choose the most suitable article.

1. As **a/the** writer, she regularly reflects on what makes people unhappy or happy.
2. Schizophrenia is for many **the/a** debilitating and long-lasting problem.
3. Some people believe diagnosing or calling someone **a/the** psychopath is vague and used by psychiatrists as **the/a** catchall category for people too difficult or dangerous to diagnose.
4. **An/the** only thing I want is to be **the/a** positive person.

Exercise 7 Make up new word using word-building elements. Translate them into Ukrainian.

- **hood**: child, adult
- **ness**: conscious, unconscious, happy, helpless
- **ion**: evaluate, create, contribute, suggest

Exercise 8 Read and translate the sentences. Point out verbs in the Passive Voice.

1. This word is derived from the Latin word. 2. He was born just some days ago. 3. He was known by his contribution to the theoretical aspects. 4. These schools of thought are perceived as competing forces. 5. Psychological studies are structured, beginning with a hypothesis that is empirically tested.

Exercise 9 Complete the sentences using the correct form of the verb to be.

1. Seasonal Affective Disorder (SAD) **is/were** caused by a disturbance in the normal circadian rhythm of the body. 2. Yesterday, Miriam **was/is** prescribed a diet not only to lose

weight, but to improve her mental wellness. 3. That new technology **will be/was** based on research of direct influence of brainwave patterns. 4. The concept of emotional intelligence **was/is** popularised by Daniel Goleman some years ago. 5. Feelings of jealousy can often **be/is** traced back to past experiences.

Exercise 10 Write down Past Participle of the following verbs. Translate them into Ukrainian.

To influence, to imagine, to imply, to introduce, to interest, to continue, to contribute, to confuse, to focus, to base, to devote, to bias, to predict, to see, to call, to explain, to term, to attract, to prove, to perceive.

Exercise 11 Complete the sentences choosing the correct verb form. Give written Ukrainian translation.

1. Remember this, - that very little **is needed / needs** to make a happy life. (*M. Aurelius*)
2. Nothing great **achieved / was ever achieved** without enthusiasm. (*R. Emerson*)
3. Laws **were making / were made** to be broken. (*Ch. North*)
4. One **is deceived / deceives** easily by what one loves. (*J. Molière*)
5. The human heart has hidden treasures,
In secret kept, in silence sealed; –
The thoughts, the hopes, the dreams, the pleasures
Whose charms **were broken / are broken** if revealed. (*Ch. Brontë*)

Exercise 12 Rewrite the following sentences into the Passive. Follow the model:

Model: Educator **uses** a number of cognitive tests to diagnose learning difficulties. – A number of cognitive tests **are used** to diagnose learning difficulties.

1. We discussed the aspects related to the trait personality theory. 2. Finally, they found a decision to their complicated problem. 3. As a rule, he studies two units during his sessions. 4. No doubt, she will explain new material concerning social facilitation and social loafing clearly. 5. Many aspects of our environment influence the processes of attitude formation.

Домашнє читання: сторінки 187 – 189

1. Читати, письмово перекладати тексти. Оформлювати словник.
2. Письмово поставити по 5 проблемних питань до кожного тексту.

Індивідуальне читання:

1. Прочитати і перекласти зі словником адаптований текст.
2. Записати і вивчити 50-100 лексичних одиниць.

Теми для вивчення: The Rise of the Science, Important Names in Psychology, The Impact of Freudian Psychoanalytic Theory , Abraham Maslow and his Hierarchy of Needs.

I курс Літня сесія

Завдання для самостійної роботи на II курс 3ій семестр

Змістовий модуль IV

Контрольна робота № 1

Read the text. Think over the title of it. Give written Ukrainian translation of the text.

Psychology has its advocates and detractors. Some think of it as the “queen of the social sciences” whose progress, insights and applications are crucial to health, happiness, and growth. Detractors see psychologists as deluded and even dangerous perpetrators of either commonsense or wrong ideas or practices.

Psychology is everywhere in today’s society. No crime fiction, documentary, chat show, or medical consultation is complete without the introduction of a psychological angle. The design of our cars, our houses, our choices of clothes, the way we bring up and teach our children – all have been the topic of, and influenced by, psychological research. It also has an accepted place in management, sports, consumer marketing, legal and criminal justice system.

Psychology is a pure and applied science with its aim to understand behaviour and the basic mechanisms that influence human feelings and thoughts. It also tries to solve human problems. It is multidisciplinary, having close connections with many other subjects including anatomy, medicine, psychiatry and sociology as well as economics, mathematics, and zoology.

Text-based exercises

Exercise 1 Make up pairs of synonyms.

To understand, progress, aim, to solve, place, to teach, topic, fiction, crucial, an advocate, to comprehend, clothes, to resolve, a supporter, a detractor, a critic, growth, vital, literature, goal, position, subject, garments, to educate.

Exercise 2 Make up pairs of antonyms.

Dangerous, happiness, basic, wrong, including, complete, health, safe, fundamental, excluding, right, partial, disease, sadness.

Exercise 3 Give English equivalents to the following Ukrainian words and word-combinations.

1. An advocate	a) визнане місце
2. A detractor	b) споживацький маркетинг
3. Commonsense	c) багато дисциплінарний
4. To bring up	d) противник, наклепник
5. An accepted place	e) здоровий глузд
6. Consumer marketing	f) прихильник, захисник
7. Multidisciplinary	g) виховувати

Exercise 4 Correct the false statements.

1. All people think of psychology as the queen of the social sciences.
2. Psychology doesn’t influence today’s society.
3. Psychology still has no accepted place in spheres of people’s life.
4. Psychology is solely a pure science.
5. Psychology has no connections with other sciences.

Exercise 5 Complete the sentences using the most suitable words from the brackets.

(pure and applied, advocates, mathematics, understand, detractors, a psychological angle, bring up, topic, solve, sociology)

1. _____ of psychology state that its progress and applications are crucial to people's health and growth.
2. _____ see it as a dangerous science to our society.
3. All spheres of our life are not complete without viewing them from _____.
4. Even our choice of clothes is the _____ of psychological study.
5. The way we _____ and teach our children is also influenced by psychological research.
6. Psychology is both a _____ science.
7. Its aim is to _____ human mind and behaviour.
8. Psychology also tries to _____ human problems.
9. Psychology has close connections with various subjects including medicine, _____, _____, and others.

Exercise 6 Answer the following questions.

1. Do people have the same attitudes toward psychology as a science?
2. What are the differences in their points of view?
3. What can serve the topic for psychological research and be influenced by psychology?
4. What place does psychology occupy in modern society?
5. What is the aim of psychology?
6. How is psychology connected to other disciplines?

Exercise 7 What is the place of psychology in our life, in our society? Write down 5-6 sentences on the topic.

Контрольна робота № 2

Exercise 1 Arrange the following verbs between three columns.

Present Participle	Past Participle	Infinitive

Built, arranging, to include, made, writing, known, using, to have fallen, to be explaining, thought, translating, to conduct, to have done, chosen, connecting, learnt, to be reading, taking, seen, undertaken, competing.

Exercise 2 Make up Past Participles of the following irregular verbs.

To discuss, to seek, to learn, to study, to think, to begin, to read, to correct, to use, to choose, to have, to expect, to name, to make, to understand, to evaluate, to put, to graduate.

Exercise 3 Complete the sentences.

1. A liar **is not believed/was not believed** when he tells the truth.
2. A name **lost/is lost** sooner than won.
3. What **is done/was done** cannot be undone.

4. Acorns were good until bread **were found/was found**.
5. Everything **will be done/will do** in time.

Exercise 4 Rewrite the sentences in the Passive. Follow the model:

Model: Mr. Flynn **explained** new concepts of humanistic psychology to his students. – New concepts of humanistic psychology **were explained** to the students.

1. Usually students study key assumptions of behaviourism during their first year.
2. Tomorrow, she will learn the main facts of Bandura's Bobo Doll experiment.
3. Kate will have translated the article on recent cognitive therapy techniques by the end of this week.
4. Harvard psychology professor Howard Gardner wrote "Frames of Mind: The Theory of Multiple Intelligence" over 20 years ago.

Exercise 5 Make up new words using the following word-building elements. Translate them into Ukrainian. Pay attention to the meanings of prefix *de-*:

- 1) *Removing* (as in *to defrost*);
- 2) *Down, away* (as in *to descend*);
- 3) *Completely* (as in *to denude*).

To claim, to code, to compose, to form, to emphasise, to moralise, to press.

Exercise 6 Point out Participial Constructions. Name them. Give written Ukrainian translation of the sentences.

1. With her term paper completed, she started writing an article on scientific researches by Elizabeth Loftus. 2. The crisis having passed, they could think about their future. 3. Nobody had anything more to say on the utilisation of mnemonic devices to remember information, the meeting was closed. 4. With his eyes and mind wide opened, he became a first year student of psychology. 5. His outlook influenced by psychoanalysis, he committed a number of errors in his judgments as for humanistic perspective. 6. Being known for his research on children's cognitive development, Piaget conducted research in genetics. 7. She suddenly noticed his mate students discussing differences between male and female depression. 8. Mrs. Peterson saw her husband encouraging their boys to act as caretakers in order to improve their social skills.

Exercise 7 Complete the sentences using correct Participial Construction.

1. She heard them **arguing/argued** very loudly.
2. They watched her **explaining/had explained** new hypothesis of her term paper.
3. Chloe found Tom **thinks/thinking** over his life after this terrible loss.
4. Jacob wants his test paper **checking/checked** as quickly as possible.
5. Lucy disliked them **being/was** so pessimistic.
6. Alfred saw the couple **working out/had worked out** new style of their relationship.

Exercise 8 Point out the Infinitive Constructions. Name them. Give proper written Ukrainian translation.

1. It is important for you to read articles published in academic journals. 2. At first glance, this article is known to be a collection of unknown terminology and complicated tables. 3. For

you to read the abstract is a great way to get the whole information. 4. The references section is sure to list the sources cited within the article. 5. It is advisable for him to start looking up the information using another source. 6. When reading a research article, she is likely not to overlook the references.

Exercise 9 Complete the sentences using the correct form among those in bold.

1. Mental health professionals consider depression **to be/was** a disorder. 2. Post-traumatic stress disorder is more likely **to have been/to be** associated with depression in women and anxiety in men. 3. Men and women are reported **to have/having** an equal likelihood of developing bipolar disorders. 4. Many people know aggression and empathy **being/to be** inversely related. 5. Some psychological disorders are known **been/to be** difficult to diagnose.

Exercise 10 Rewrite the sentences as the Subjective-with-the-Infinitive Constructions. Give proper Ukrainian translations of the following sentences.

Model: People know that observational learning is also can be identified as modelling. – Observational learning is known to be identified as modelling.

1. People know that jealousy is devastating to any relationship. 2. Educators and scientists know that boys need more frequent physical breaks to satisfy their higher activity levels. 3. Studies show that men with schizophrenia may have cognitive deficits, such as language difficulties. 4. According to recent studies reports, depression is not a malfunction, but a mental adaptation that focuses the mind to solve the complex problems better.

Exercise 11 Complete the sentences using your current vocabulary.

1. It was important for her to _____.
2. It is crucial for them to _____.
3. It will be _____ for _____ to _____.
4. It _____ vital for _____ to _____.
5. It _____.

Exercise 12 Underline the word-building elements. Translate the words.

Interpersonal, dysfunction, rewrite, information, neighbourhood, developmental, relationship, growth, nurture, author, conscious, normally, complexity, happiness, helpless, unexpectedly, freedom, efficacy, behaviourism, humanist, evaluate, irregular, beautiful, clarify, importance, misunderstanding.

Домашнє читання: сторінки 189 – 193

1. Читати, письмово перекладати тексти. Оформлювати словник.
2. Письмово поставити по 5 проблемних питань до кожного тексту.

Індивідуальне читання:

1. Прочитати і перекласти зі словником адаптований текст.
2. Записати і вивчити 50-100 лексичних одиниць.

Теми для вивчення: What is Psychology? Areas of psychology, Academic vs Applied Psychology.

**Завдання для самостійної роботи на зимову сесію II курсу
Змістовий модуль V**

Контрольна робота № 3

Read the text. Think over the title of it. Give written Ukrainian translation of the text.

Much of what we know about human thought and behaviour has emerged thanks to various psychology theories. For example, behavioural theories demonstrated how conditioning could be used to learn new information about behaviour. Psychology students typically spend a great deal of time studying these different theories. Some theories have fallen out of favour, while others remain widely accepted, but all have contributed tremendously to our understanding of human thought and behaviour. By learning more about these theories, you can gain a deeper and richer understanding of psychology's past, present and future.

Cognitive theories of psychology are focussed on internal states, such as motivation, problem solving, decision-making, thinking, and attention.

Theories of development provide a framework for thinking about human growth, development, and learning. If you have ever wondered about what motivates human thought and behaviour, understanding these theories can provide useful insight into individuals and society.

Humanistic psychology theories began to grow in popularity during the 1950s. While earlier theories often focussed on abnormal behaviour and psychological problems, humanist theories instead emphasised the basic goodness of human beings. Some of the major humanist theorists include Carl Rogers, Abraham Maslow, Gordon Allport, Fritz Perls and Erich Fromm.

Text-based exercises

Exercise 1 Make up pairs of synonyms.

Different, to remain, major, abnormal, development, to provide, tremendously, to focus, various, useful, to stay, widely, to give, main, strange, enormously, growth, to concentrate, extensively, practical.

Exercise 2 Make up pairs of antonyms.

Different, major, past, infamy, often, internal, goodness, earlier, similar, minor, present, popularity, seldom, external, later, badness.

Exercise 3 Give English equivalents to the following Ukrainian words and word-combinations.

1. Conditioning	a) основні чесноти;
2. Internal states	b) корисне усвідомлення;
3. To provide a framework	c) обумовлювання;
4. To grow in popularity	d) внутрішні стани;
5. The basic goodness	e) надавати структуру;

6. Useful insight

f) набувати популярності.

Exercise 4 Rewrite the sentences using synonyms to the underlined words.

1. Psychology students typically spend a great deal of time studying different theories.
2. Some theories have fallen out of favour, while others remain widely accepted.
3. Students can gain a deeper understanding of what psychology is.
4. Cognitive theories are focussed on internal states.
5. That theory can provide useful insight into human motivation.

Exercise 5 Complete the sentences using the words in brackets.

(Rogers, Maslow, behaviour, emphasise, day-to-day, cognitive, human, Erich, demonstrate, Fritz)

1. Behavioural theories _____ how we can use conditioning in our _____ life.
2. Among the major humanistic theorists, we can name Carl _____, Fritz _____, _____ Fromm, Abraham _____.
3. Certain psychological theories focus on abnormal _____ and problems.
4. Humanistic approach _____ the basic goodness of _____ beings.
5. Thinking and attention, motivation and problem-solving are the main areas of focus of _____ psychology.

Exercise 6 Answer the following questions.

1. What is the role of psychological theories in the history of psychology?
2. What is the reason for psychology students to learn all major theories?
3. What aspects are cognitive theories focussed on?
4. What do developmental theories provide?
5. What is the difference between humanistic theories and other psychological approaches?

Exercise 7 Give written descriptions of your favourite psychological theories.

Контрольна робота № 2

Exercise 1 Point out the Participial and Infinitive Constructions. Give written Ukrainian translation of the sentences.

1. It is difficult for parents, teachers, and physicians to discern whether a child's perceptual development lags behind that of his/her peers. 2. Those people who abuse substances are reported to be at risk for committing violent acts against others. 3. James saw his article on popular forms of treatment mental disorders published in *Psychological Studies*. 4. Kathie found her parents arguing in their sitting room. 5. Prof Anderson and his colleagues are known to seek ways to help people with debilitating phobias or posttraumatic stress disorders.

Exercise 2 Rewrite the sentences as the Infinitive Constructions.

1. Artists as well as illusionists used illusions to gain insights into inner workings of the visual system.

2. Scientists believe that depression is in fact an adaptation, as during depression the mind becomes more analytical and focussed.

3. It is well known that stressful experiences cause nightmares.

4. They advised her to go and talk to a mental health professional.

Exercise 3 Translate the sentences. Define whether they are simple, complex, or compound.

1. Even the most renowned psychologists and neuroscientists would agree there are realms of our imagination that we still know almost nothing.

2. An automatic process is fast and it requires little conscious control.

3. The study of action slips has important applications as they may explain the causes of many accidents, such as driver, pilot, or machine-operator errors.

4. Problem-solving and decision-making are examples of thinking.

Exercise 4 Rewrite the sentences as compound, using *and* or *but*.

1. Our rich imagination sparks our creativity. It also helps to guide us when we are trying to find our direction. 2. Sociologists are interested in the institutions and culture that influence social psychology. Psychologists focus on situational variables that affect social behaviour. 3. The word "attitudes" refers to relatively permanent feelings. It can be used to explain why people behave in certain ways.

Exercise 5 Complete the sentences using *which*, *that*, *who*.

1. Imagination feeds the dreams _____ most of us have on a daily basis. 2. Long-term memory refers to the continuing storage of information, _____ has unlimited capacity and uses a semantic code. 3. Memory is the process by _____ we encode, store and retrieve information. 4. It was Plato _____ referred to the idea of the "crowd mind". 5. Prejudices are often based on stereotypes; _____ can be defined as a social perception of an individual in terms of group membership.

Exercise 6 Choose the correct article *a/an*, or leave the space blank.

1. Even _____ healthy person in _____ unhealthy society is often labelled as abnormal.

2. In 1991, Kendler sought to see whether bulimia had _____ genetic basis.

3. It was _____ natural experiment. His findings showed that bulimia had _____ strong genetic component, though it was not as strong as found for _____ anorexia.

4. The data suggest that there is _____ link between all mental disorders.

5. _____ individual may inherit _____ risk for _____ mental disorders rather than just for bulimia, and _____ life events act as triggers for specific disorders.

6. Patients with obsessive-compulsive disorders develop _____ compulsive rituals, which relieve them from obsessive thoughts.

Exercise 7 Choose the correct article *a/the* or zero article.

1. Sometimes, ___ best thing to do is to do nothing. 2. ___ true happiness came to Chris after he clarified what were ___ most important things to him and cut out nearly everything else. 3. Have you ever been to ___ Tate Gallery? 4. ___ human beings have evolved a set of positive emotions - gratitude, mirth, awe, and compassion - and it is these that enable us to lead meaningful lives. ___ key to happiness is to let these emotions arise in ourselves and to evoke them in others.

Exercise 8 Fill in the proper article where necessary.

1. Lewis Graham is _____ postdoctoral researcher at _____ Princeton.

2. _____ hippocampus plays _____ critical role in learning _____ new information, forming spatial memories and storing short-term memories as long-term ones.
3. _____ popular form of treatment that has undergone intense commercialisation is group support therapy, which began with Alcoholics Anonymous.
4. Tara suffers from dissociative identity disorder (DID), _____ condition formerly known as multiple personality disorder, which may result from childhood trauma.
5. Many factors have shaped _____ way we diagnose and remedy _____ mental illness.

Exercise 9 Translate the sentences. Define whether those are direct or indirect speech.

1. “We are moving into a time when the distinction between online and offline is going to disappear”, says Cliff Lampe.
2. Last year Nicolas Kervyn published studies showing how we jump to conclusions about people’s competence based on their warmth.
3. Daniel H. Pink cited a body of behavioural research that suggested that optimal performance appeared when people had found intrinsic meaning in their work.
4. As she said, brains could get better with age like certain French cheese.
5. “Would you do me a favour?” addressed Timothy to Mrs Clifton.

Exercise 10 Rewrite the sentences as direct speech.

1. George said that he wrote the term paper some days before.
2. Phillip asked them to come next day.
3. Sue told him that people would continue to try to make sense of the world through the prism of birth order.
4. James Eaton stated that one of the most important tools used by neuroscientists to understand how the brain had created its sense of reality was the visual illusion.

Exercise 11 Rewrite the sentences as indirect speech.

1. “Visual illusions are defined by the dissociation between the physical reality and the subjective perception of an object or event” explained our lecturer.
2. “When we learn something, for it to become a memory, the event must be imprinted on our brain. This phenomenon is known as consolidation”, continued Prof Johnson.
3. “I saw them yesterday”, exclaimed Tina.
4. “I will learn English for my personal growth and successful career”, added Tim.

Exercise 12 Put as many questions as possible to the following statements.

1. Life in a big city can be exhausting at times.
2. To live in a big city one must learn to change destructive patterns, increase self-esteem, and maximise their potential.
3. Her psychoanalytic explained how to alleviate anxiety and feeling of pain before any exam.

Домашнє читання: сторінки 193 – 195

1. Читати, письмово перекладати тексти. Оформлювати словник.
2. Письмово поставити по 5 проблемних питань до кожного тексту.

Індивідуальне читання:

1. Прочитати і перекласти зі словником адаптований текст.
2. Записати і вивчити 50-100 лексичних одиниць.

Теми для вивчення: Major Schools of Thought in Psychology, Historical Perspectives of Psychology, Current Psychological Waves.

Змістовий модуль VI

Завдання для самостійної роботи на літню сесію II курсу

Контрольна робота № 1

Read the text. Think over the title of it. Give written Ukrainian translation of the text.

...In 2008 4 000 books were published on happiness, while a mere 50 books on the topic were released in 2000. The most popular class at Harvard University is about positive psychology, and at least 100 other universities offer similar courses. A new generation of psychologists built up a respectable body of research on positive character traits and happiness-boosting practices. At the same time, developments in neuroscience provided new clues to what makes us happy and what that looks like in the brain.

According to recent research, people are becoming sadder and more anxious while the happiness movement is flourishing. Moreover, it may be that college students sign up for positive psychology lessons because a full 15 percent of them report being clinically depressed.

Therefore, it is not surprising that the happiness movement has unleashed a counterforce, led by a troika of academics. Jerome Wakefield of New York University and Allan Horwitz of the Rutgers have penned “The Loss of Sadness: How Psychiatry Transformed Normal Sorrow into Depressive Disorder”, and Wake Forest University’s Eric Wilson has written a defence of melancholy in “Against Happiness”. They observe that our preoccupation with happiness has come at the cost of sadness, an important feeling that we have tried to banish from our emotional repertoire.

However, both the happiness and anti-happiness forces actually agree on something important - that people tend to grab superficial quick fixes to subdue any negative feelings that overcome us. A body of research shows that instant indulgences do calm us down - for a few moments, but they leave us poorer, physically unhealthy, and generally more miserable in the end. Happiness is not about smiling all the time. It is not about eliminating bad moods. Happiness encompasses living a meaningful life, utilising your gifts and your time, living with thought and purpose. It is maximised when you also feel part of a community. It involves a willingness to learn, stretch, and grow, which sometimes involves discomfort.

Text-based exercises

Exercise 1 Make up pairs of synonyms.

Important, sadness, happiness, to learn, calm, to overcome, discomfort, to offer, recent, significant, grief, to gain knowledge of, peaceful, to beat, to propose, latest, uneasiness, contentment.

Exercise 2 Make up pairs of antonyms.

Negative, to leave, to maximise, to agree, a few, willingness, physically, positive, generally, to stay, to differ, many, rarely, to minimise, reluctance, mentally.

Exercise 3 Give English equivalents to the following Ukrainian words and word-combinations.

Щастя, подібні курси, позитивні риси характеру, останні дослідження, процвітати, бути пригніченим, надмірна захопленість, придушувати негативні почуття, поверховий, використання талантів, відчувати себе часткою спільноти, готовність зростати.

Exercise 4 Rewrite the sentences using synonyms to the underlined words.

1. According to the recent research, people are becoming sadder and more anxious.
2. Our preoccupation with happiness may cause emotional harm to us.
3. Both the happiness and anti-happiness forces actually agree on some very important aspects.
4. Happiness encompasses living a meaningful life.
5. Happiness can be maximised when you feel part of a community.
6. You can familiarise yourself with a respectable body of research on positive character traits.

Exercise 5 Complete the sentences.

1. The most popular books are on **abnormal/positive** psychology.
2. While the happiness movement is flourishing, people are becoming **more sad/sadder** and more anxious.
3. Happiness involves a willingness to learn and grow, which **sometimes/always** involves **discomfort/relax**.
4. The obsession with happiness has come at the cost of **grief/sadness**.
5. **Neither/Both** the happiness and anti-happiness forces agree on some aspects of human tendencies in overcoming negative feelings.
6. Happiness encompasses **just smiling/living a meaningful life**.

Exercise 6 Answer the following questions.

1. What is the most popular class at Harvard University?
2. What do new generation of psychologists build up?
3. Are there any problems concerning human emotional states?
4. What is the role of sadness in people's life?
5. What is happiness?

Exercise 7 Complete the table using the information from the text.

Happiness

Pros <i>(Pro-happiness arguments)</i>	Cons <i>(Anti-happiness arguments)</i>

Контрольна робота № 2

Exercise 1 Make up new word using word-building elements.

E.g. Read – re-read; quick - quickly; develop - development.

Re- : write, build, view, search, fresh;

-ly : slow, brave, effective, regular, active, initial, certain;

-ment : develop, assign, refresh.

Exercise 2 Underline word-building elements. Translate the words. Define what parts of speech they belong to.

- 1) Examiner, hiker, dancer, teacher, buyer;
- 2) Hardship, membership, ownership, authorship;
- 3) Enjoyment, agreement, payment, placement.

Exercise 3 Choose the most suitable words to complete the sentences.

1. The only thing she needs is **an advice** / **a piece of advice**. 2. **How many luggages/ How many pieces of luggage** do you have? 3. That reference book contains **many informations** / **plenty of information** on psychological schools of thought. 4. In case you want to change the theme of your term paper, you have to ask for **a permission** / **permission**. 5. If you want to make some sandwiches you need to buy **a bread** / **some fresh bread**, butter, **a big hunk of cheese** / **a big cheese** and **smoked meats** / **slices of smoked meat**.

Exercise 4 Complete the table. Give Ukrainian translation.

Singular	Plural
man	_____
_____	women
child	_____
_____	oxen
foot	_____
_____	geese
tooth	_____
mouse	_____
_____	lice

Exercise 5 Complete the sentences using **a/an, the**.

1. Finally, Pete started ___ new blog. With more than 70 000 subscribers, ___ blog discusses productivity, motivation, and healthy eating, among other hot topics. 2. At first, ___ only reader was his mother. But quickly many people connected with ___ things Leo was writing about. 3. James concluded that achieving goals were ___ key to happiness, and that ___ key to reaching them is ___ cultivation of good habits through daily practice. 4. ___ French are famous for their cuisine.

Exercise 6 Rewrite the sentences as indirect speech

1. “Women’s and men’s conversational styles turned out to be different ways of reaching the same goals”, continued Mrs. Hues.

2. “Although, some people continue to believe nightmares reduce psychological tensions by letting the brain act out its fears, recent research have found no evidence to support this”, said R.J. Thornton.

3. “Parkinson’s disease is known to result from the loss of dopamine-producing brain cells. Almost 200 years ago English doctor James Parkinson described a degenerative nerve disorder, which several decades later was named after him”, explained her group mate.

4. “Yesterday, they focussed on the methods used to treat mental disorders. But, tomorrow, they will describe all of them, starting with lobotomy to antidepressants and to scream therapy in their quiz”, uttered Phibs.

5. “In some studies patients were removed and replaced by new patients if they failed to show an early response to the antidepressant”, added Prof D. Orpington.

Exercise 7 Rewrite the sentences as direct speech

1. Pete told them to learn the terms to the topic.
2. Ann said that by the end of the next day she would complete her article.
3. July asked him to close the door.
4. Sam said that they were working on their papers the whole evening the day before.
5. Lucy added that all her relatives would be there the next day.

Exercise 8 Rewrite the sentences in the Imperative.

1. You must make hay while the sun shines. 2. You need to live not to eat, but to eat in order to live. 3. You’d better make the best of a bad job. 4. You must learn to walk before you run. 5. Whatever advice you give, you’d better be short. (*Horace*) 6. When you have nothing to say, you’d better say nothing. (*Ch. Colton*) 7. You must know the true value of time; snatch, seize, and enjoy every moment of it. No idleness, no laziness, no procrastination: never put off till tomorrow what you can do today. (*Ph. Chesterfield*)

Exercise 9 Rewrite the sentences into the Passive Voice.

1. Every year people publish about 3 500 self-help books and books on mental health. 2. We know little about the neural basis for sex difference in empathy. 3. Social networking provides a series of mini mental rewards that do not require much effort to receive. 4. The unique features of online conversation draw socially anxious individuals who have problems with face-to-face interactions. 5. Aging cannot explain depression.

Exercise 10 Form new words with the following word-building elements: **-er, -ship, -ment.**

- 1) To listen, to sing, to think, to begin, to write, to jog, to bike, to read;
- 2) Relation, friend, champion, partner;
- 3) To develop, to encourage, to endorse, to nourish, to refine.

Exercise 11 Complete the sentences in the passage using proper text-organisers: **second, additionally, first.** Give proper written Ukrainian translation.

The brain's exact storage capacity for memories is difficult to calculate. _____, we do not know how to measure the size of a memory. _____, certain memories involve details and thus take up more space; other memories are forgotten and thus free up space. _____, some information is just not worth remembering in the first place.

Exercise 12 Complete the sentences using the most suitable word from those in bold.

1. Female depression is more likely **to be/being** severe, so they are more likely **to take/to be taking** medication for it. 2. Recent research suggests that bad dreams are more likely **to increase/to be increased** anxiety in waking life. 3. Usually, it is fine for scientists **to tell/to say** "more study **is needed/needs**". 4. People **are known/knew** to experience their first bout of depression in adolescence and young adulthood.

Домашнє читання: сторінки 196 – 198

1. Читати, письмово перекладати тексти. Оформлювати словник.
2. Письмово поставити по 5 проблемних питань до кожного тексту.

Індивідуальне читання:

1. Прочитати і перекласти зі словником адаптований текст.
2. Записати і вивчити 50-100 лексичних одиниць.

Теми для вивчення: Practical Issues of Social Psychology, Applied Biopsychology, Positive Psychology in Our Life.

Important Names in Psychology to Study

1. Adler, <i>Alfred</i>	Psychoanalytical Psychology	<ul style="list-style-type: none"> • The founder of individual psychology; • Famous for his ideas of “birth order” and a person’s striving toward a goal; • Opened clinics for children’s health
2. Ainsworth, <i>Mary</i>	Developmental Psychology	<ul style="list-style-type: none"> • Placed human infants into a “strange situation” in order to examine attachment to parents
3. Asch, <i>Solomon</i>	Social Psychology	<ul style="list-style-type: none"> • Conformity experiment – people incorrectly reported the length of lines; • Impression formation study
4. Bandura, <i>Albert</i>	Behaviourism Social Cognitivism	<ul style="list-style-type: none"> • Social learning theory (modelling); • Reciprocal determinism (triadic reciprocity); • Self-efficacy
5. de Becker, <i>Gavin</i>	Social Psychology	<ul style="list-style-type: none"> • A pioneer in the field of threat assessment and the prediction and management of violence
6. Berne, <i>Erick</i>	Psychoanalytic Approach	<ul style="list-style-type: none"> • Worked on ego states; • Formed the International Transactional Analysis
7. Binet, <i>Alfred</i>	Developmental Psychology	<ul style="list-style-type: none"> • A creator of the first intelligence test
8. Bolton, <i>Robert</i>	Cognitive Psychology	<ul style="list-style-type: none"> • Focuses on workplace communication and interpersonal skills
9. de Bono, <i>Edward</i>	Cognitive Psychology	<ul style="list-style-type: none"> • Is associated with the word “thinking”; • Coined the term “lateral thinking”
10. Branden, <i>Nathaniel</i>	Objectivism	<ul style="list-style-type: none"> • Popularised the concept of self-esteem; • Was considered the objectivism’s second voice (after Ayn Rand)

11. Briggs Myers, <i>Isabel</i>	Personality Psychology	<ul style="list-style-type: none"> • Created her Type Indicator • Helped lay the foundations of the psychometric testing methods
12. Brizendine, <i>Louann</i>	Neuropsychiatry	<ul style="list-style-type: none"> • Studies the female brain as being shaped by dramatic changes in hormonal chemistry, driving a woman's behaviour and creating her reality; • Established Woman's Mood and Hormone Clinic
13. Burns, <i>David D.</i>	Cognitive Psychology Psychiatry	<ul style="list-style-type: none"> • Stresses the beneficial role of cognitive therapy in treating depression
14. Chomsky, <i>Noam</i>	Cognitive Psychology	<ul style="list-style-type: none"> • Aspects of language acquisition
15. Cialdini, <i>Robert</i>	Social Psychology	<ul style="list-style-type: none"> • Stresses the importance of knowing the techniques of psychological influence to avoid becoming their victim; • Is considered the world's leading authority on the subject of influence and persuasion
16. Csikszentmihalyi, <i>Mihaly</i>	Positive Psychology	<ul style="list-style-type: none"> • Creativity; • Founded Quality of Life Research Center to explore aspects of positive psychology
17. Ellis, <i>Albert</i>	Cognitive Psychology (former Freudian analytic)	<ul style="list-style-type: none"> • Sparked a revolution in psychology with a new form of therapy – “rational emotive therapy” (RET)
18. Erikson, <i>Erik</i>	Neo-Freudian Approach Developmental Psychology	<ul style="list-style-type: none"> • Psychosocial stage theory of development (eight stages)
19. Eysenck, <i>Hans</i>	Personality Psychology Psychiatry	<ul style="list-style-type: none"> • Worked on the biological basis of personality; • As an intelligence researcher maintained that its levels were largely heritable and genetic
20. Forward, <i>Susan</i>	Psychiatry	<ul style="list-style-type: none"> • An authority on child abuse; • An author of many good self-help books

21. Frankl, <i>Viktor</i>	Neurology	<ul style="list-style-type: none"> • Founded psychology of meaning; • Refutes the behaviourist school of psychology
22. Freud, <i>Anna</i>	Neo-Freudian Approach Psychodynamic	<ul style="list-style-type: none"> • Made the ego more important; • Studied how exactly the ego, id and superego interacted; • Explored the concept of psychological defence mechanisms; • Established a world centre in child psychology
23. Freud, <i>Sigmund</i>	Psychoanalytic Approach	<ul style="list-style-type: none"> • States of consciousness; • Psychosexual stage theory of personality; • Importance of unconscious and sexual drive; • Theory of dreaming; • Psychoanalytic therapy
24. Gardner, <i>Howard</i>	Developmental and Cognitive Psychology	<ul style="list-style-type: none"> • The theory of Multiple Intelligence; • Long-term study of human intellectual and creative development
25. Gilbert, <i>Daniel</i>	Social Psychology	<ul style="list-style-type: none"> • The editor of The Handbook of Social Psychology; • Interested in the regular mistakes that our brain makes in order to provide us with a quick picture of reality
26. Gillian, <i>Carol</i>	Developmental Psychology	<ul style="list-style-type: none"> • Challenged the universality of Kohlberg's moral development theory
27. Gladwell, <i>Malcolm</i>	Cognitive psychology	<ul style="list-style-type: none"> • Worked on rapid cognition; • Emphasised the power of first impression
28. Goleman, <i>Daniel</i>	Cognitive Psychology	<ul style="list-style-type: none"> • Emotional Intelligence; • Presented 25 emotional competencies; • Seeks to promote social, emotional and academic learning to enhance children's success at school and life
29. Gottman, <i>John M.</i>	Cognitive and Family Psychology	<ul style="list-style-type: none"> • Provides training to professionals and families; • Establisher of the Relationship Research Institute
29. Harlow, <i>Harry</i>	Developmental Psychology	<ul style="list-style-type: none"> • Attachment Theory

30. Hoffer, <i>Erick</i>	Social Psychology	<ul style="list-style-type: none"> • Studied the power of mass movement to shape minds; • Worked on the aspects of the psychology of group identification
31. Horney, <i>Karen</i>	Psychoanalysis	<ul style="list-style-type: none"> • Worked on cognitive therapy and the self-help movement; • Highlighted the social and cultural factors in psychology
32. Hubel, <i>David</i>	Physiological Psychology	<ul style="list-style-type: none"> • Discovered feature detectors, group neurons in the visual cortex that respond to different types of visual stimuli
33. James, <i>William</i>	Functionalism	<ul style="list-style-type: none"> • Published the first psychology's textbook
34. Jung, <i>Carl</i>	Psychodynamic Approach	<ul style="list-style-type: none"> • Highlighted a number of archetypes; • Studied the collective unconscious; • Had a strong interest in ethnology and anthropology
35. Kinsey, <i>Alfred</i>	Social Psychology	<ul style="list-style-type: none"> • Studied gall wasps as a zoologist; • Explored disparate aspects of sexuality in the human males and females (sexual behaviour)
36. Klein, <i>Melanie</i>	Psychoanalytical Approach	<ul style="list-style-type: none"> • Helped forge a whole subfield of psychoanalysis focussing the earliest months of life
37. Kohlberg, <i>Lawrence</i>	Developmental Psychology	<ul style="list-style-type: none"> • Stage theory of moral development

38. Laing, <i>R. D.</i>	Psychoanalysis Psychiatry	<ul style="list-style-type: none"> • Changed the way people looked at psychoses; • Studied the nature of schizoid and schizophrenic people
39. Loftus, <i>Elizabeth</i>	Cognitive Psychology	<ul style="list-style-type: none"> • Demonstrated the problems with eyewitness testimony and constructive memory
40. Maslow, <i>Abraham</i>	Humanistic Psychology	<ul style="list-style-type: none"> • Hierarchy of needs; • Self-actualisation
41. Milgram, <i>Stanley</i>	Social Psychology	<ul style="list-style-type: none"> • Conducted obedience studies
42. Pavlov, <i>Ivan</i>	Behaviourism	<ul style="list-style-type: none"> • Principles of classical conditioning
43. Perls, <i>Fritz</i>	Gestalt Psychology	<ul style="list-style-type: none"> • Developed the Gestalt method of therapy practice, articulated in ego, hunger and aggression
44. Piaget, <i>Jean</i>	Cognitive Psychology Developmental Psychology	<ul style="list-style-type: none"> • Stage theory of cognitive development (sensorimotor, preoperational, concrete operations, and formal operations)
45. Pinker, <i>Steven</i>	Experimental and Cognitive Psychology	<ul style="list-style-type: none"> • Known for his research into language and cognition
46. Ramachandran, <i>V. S.</i>	Neuroscience Cognitive Neuroscience	<ul style="list-style-type: none"> • Works on the issues of the human brain organisation and functioning
47. Rescorla, <i>Robert</i>	Behaviourism	<ul style="list-style-type: none"> • Developed the contingency model of classical conditioning
48. Rogers, <i>Carl</i>	Humanistic Psychology	<ul style="list-style-type: none"> • Self theory of personality; • Client-centred therapy; • Unconditional positive reward
49. Sacks, <i>Oliver</i>	Neurology	<ul style="list-style-type: none"> • Studies a physical dysfunction of the brain that affects a person's sense of who they are (e.g. Tourette's syndrome)

50. Schachter, <i>Stanley</i>	Cognitive Psychology	<ul style="list-style-type: none"> • Two-factor theory of emotion
51. Schwartz, <i>Barry</i>	Cognitive and Social Psychology	<ul style="list-style-type: none"> • Works in the field of decision-making; • The theory about limiting the number of choices in life
52. Seligman, <i>Martin</i>	Abnormal Psychology Positive Psychology	<ul style="list-style-type: none"> • The founder of the “positive psychology” movement; • Researches optimism and positive emotion; and how their presence could be increased in people’s life
53. Skinner, <i>B. F.</i>	Behaviourism	<ul style="list-style-type: none"> • Operant (Instrumental) conditioning; • Reinforcement; • Invented Skinner box
54. Thayer, <i>Robert E.</i>	Biopsychology	<ul style="list-style-type: none"> • Works on biological grounds of mood and arousal; • Is considered the foremost expert on the subject
55. Vygotsky, <i>Lev</i>	Personality Psychology Developmental Psychology	<ul style="list-style-type: none"> • Theory of cognitive development; • Emphasis on knowledge acquisition through social interaction
56. Wiesel, <i>Torsten</i>	Physiological Psychology	<ul style="list-style-type: none"> • Discovered feature detectors, group neurons in the visual cortex that respond to different types of visual stimuli
57. Watson, <i>John</i>	Behaviourism	<ul style="list-style-type: none"> • A father of behaviourism; • Baby Albert experiment – classically conditioned fear
58. Whorf, <i>Benjamin</i>	Cognitive Psychology	<ul style="list-style-type: none"> • The linguistic relativity hypothesis
59. Wundt, <i>Wilhelm</i>	Structuralism	<ul style="list-style-type: none"> • Set up the first psychological lab; • Theory of structuralism

Texts for Further Reading

Розділ 1 Writing a C.V.

Complete the following application forms

I

1.

(Please write in BLOCK CAPITALS)

Surname or family name _____ Mr/MRS/Miss/Ms

First names _____

Nationality _____ Mother tongue _____

Date of birth _____ Occupation _____

Home address _____

Telephone _____ Fax _____

Correspondence address if different from home address _____

Telephone _____ Fax _____

2. Do you want us to arrange your accommodation? Yes No

Do you have any special wishes? _____

Do you smoke? (Some families prefer non-smokers) Yes No

Will you bring or hire a car or motorbike? Yes No

For courses SO 01-SO10 (Saffron Walden), please give your accommodation preference:

Family Residential

If arranging your own accommodation, please give the address:

3. Do you suffer from any illness or disability? Yes No

Have you recently had an operation? Yes No

Do you need to take any medicines/drugs at present? Yes No

Are you receiving any medical treatment at present? Yes No

Do you have any special dietary requirements? Yes No

If you have answered 'Yes' to any of these questions please give details:

II

Application Form

Please complete in type or black ink

PART A: PERSONAL DETAILS

Family name: Title: Mr. / Ms /Dr (*delete as applicable*)

Other names: Male/Female:

Place of birth: Date of birth:

Country of residence: Nationality:

Address for correspondence:

.....

.....

Telephone number Fax number

E-mail address (*if available*)

Name and address of next of kin:

.....

Telephone number Relationship to you:

PART B: DETAILS OF HIGHER EDUCATION

Qualifications obtained: (1) (undergraduate)

(2) (postgraduate)

Institution:

Dates attended: (1)..... (2)

Please attach photocopies of all relevant academic certificates together with an English translation

PART C: EMPLOYMENT HISTORY

1. Name of present employer:

Address:

Position: Dates:

Brief description:

2. Name of previous employer:

Address:

Position: Dates:

Brief description:

.....

PART D: REFEREES

First referee's Name: Position:

Institution Telephone number:.....

Second referee's Name: Position:

Institution Telephone number:

Your two references, including comments on your academic ability/professional experience and suitability for a scholarship must be attached to this application.

PART E: PROPOSED COURSE OF STUDY AT THE UNIVERSITY OF LONDON

1. Type of study requested (please tick appropriate box):

- 3-month research attachment
- 6-month research attachment
- 12-month Master's course

(If you are not successful in obtaining a place on a Master's course, are you interested in undertaking a period of non-degree research? Yes / no)

Subject

2. State month and year in which you wish to begin your course:

First preference:

Second preference:

Is there someone within the University of London with whom you would like to work or consult?
(please, give name, department and institution)

.....

4. Is your English: Fluent [Passive /Active

Acceptable [Passive /Active

Give details of formal English language qualifications:

.....

TOEFL / IELTS score.....

(It is a requirement that applicants have an acceptable standard of English)

Are you applying for any other scholarship or award? If so, please give full details:

.....

6. Research Interests and Purpose of Study

(Please describe below your reasons for wishing to undertake this programme of postgraduate study, your particular research interests, and your likely future career).

.....

.....

III

Please complete Parts A, B and C.

PART A (To be completed by all students)

Family Name _____

Other Names _____

Address _____

Telephone _____

Fax _____

Nationality _____

First language _____

Date of birth _____

Occupation _____

How did you find out about Anglian School _____

General English

I wish to enroll for Exam Course

Tourism Course

Teachers Course

PART B

I will study for _____ weeks

Starting date - Monday

Finishing date - Friday

20 hours per week 25 hours per week

My present level of English is

Beginner Elementary

Low Intermediate Mid- Intermediate

High Intermediate Advanced

Do you wish to have family accommodation? YES NO

If **YES**, do you prefer Half-board Full-board

Do you smoke? YES NO

Do you need a special diet? YES NO

If **YES**, please give details _____

Do you want details of our Airport Escort Service? YES NO

PART C To be completed by all students

Please tick (✓) **ONE** box only

I enclose my deposit.

A cheque for my deposit will arrive separately.

I have sent my deposit by bank transfer.

I understand that:

1. All fees must be paid at the beginning of course.
2. If I cancel my course after I begin, no fees will be returned.

Signed _____

Date _____

Розділ 2. Speaking on the Future Career

How to Stay Positive and Healthy During the Recession

The world recession affects all of us. It creates tremendous uncertainty, stress, and fear. In fact, the crisis can bring some of us close to mental and physical breaking point. Words and moods can make us ill. The global economic crisis not only causes fear, but also can stretch people's physical and emotional resources to the limit.

When the world around us changes dramatically, it is essential to retain a positive attitude to bear up to that challenge. At the time when living and working conditions are becoming increasingly complex, self-care and self-healing are more important than ever.

So, what can physicians and psychologists offer? They can help people to stay calm and healthy and improve their (people's) power of self-healing. Based on a test of the function of adrenal glands, they can regulate and balance our acid-base and mineral metabolism. In this test, physicians measure the response to low strain by bicycle ergo metrics, whereby the changes caused by low strain help to identify the metabolic situation of our adrenal glands. They determine phases of stress and relaxation by measuring heart frequency using a 24-hour EGG, which also permits assessing people's sleep architecture and consequently their regeneration capabilities. This diagnostic procedure also yields a reliable picture of people's personal triggers for all stress symptoms. It therefore forms the foundation for your personal therapy and suitable prevention measures.

Physicians and psychologists examine not only physical, but also emotional and mental status, because it plays a vital role in the healing and prevention process. They can use the Lürscher colour test to make people's emotional situation visible. Stress disrupts the natural balance of the biological rhythm and mineral metabolism. The innovative light therapy results in improved regeneration and intensifies the positive effect of other therapeutic measures.

Therefore, what we need in this situation are people to support us, to help us stand up to the challenges of the crisis and improve our abilities of self-help and self-healing. In other case, we should ask therapists to develop our personal treatment programme that will help convert physical fragility and mental anxiety into health and positive outlook on life to meet the crisis with fresh personal energy.

Розділ 3 Psychology Study Tips

Does Adams Have an Advantage over Williams? (Or How the First Letter of Our Surname Can Affect Our Lives)

There are certain things in life we cannot choose, but which still affect our lives. We know we are judged on our looks and that where we were born can influence our prospects. However, the first letter of our surname is not something that tends to worry us. Perhaps it should.

Why can the first letter of your surname lead you to success? If your surname is Allen or Benson then, from the day you start school, you will have to be ready to answer when the teacher takes the register. You learn to pay attention. Whenever alphabetical order is used, you will be expected to take the lead, filing into exams first or presenting your report. Alison Andersen had to go first throughout her school career, something she used to find annoying, but she now finds she expects to go first and is surprised when she does not.

A feature of memory called the primacy effect means that in any list we are most likely to remember the first few items. Therefore, every time we see an alphabetical list, we are more likely to remember names beginning with A, B or C. At school, teachers might learn the names at the top of the register first and pay them more attention. One study found that primary school children with names in the first half of the alphabet scored better on IQ tests. The same happens later in life: whether it is a list of job applicants or political candidates.

We tend to view alphabetical order as the fairest way of doing things. No one can complain because it appears fair, yet in fact, it is always the same people who get to go first. But those with initials from the end of the alphabet can take steps to ensure that they are noticed – phoning up to discuss a job before an interview, for example, or volunteering for projects before they're given to those at the top of the list. Moreover, they can take heart from a new inconvenience for those with names beginning with A.

Розділ 4 How to Read a Psychology Journal Article

Worrying: Effects and Benefits

Many psychologists believe that worry, which defined as a person's negative thought about a future event, evolved as a constructive problem-solving behaviour. Worry is supposed to be an integral part of what makes us human and can serve a positive function. Some recent research supports the idea that elevated levels of worry can improve performance and encourage action. If worrying motivates people to go above and beyond, then it is a good thing. But any excessive fretting does more harm than good.

Thought patterns of chronic worriers cause overstimulation of emotion- and fear-processing areas in the brain. That can lead to cardiovascular problems. An understanding of how excessive worry (the thought-driven aspect), which is linked with anxiety (the emotional element), affects our mental and physical functions, can help us cope with the often self-induced foible.

Worry began to draw the attention of researchers about 25 years ago, when they started to fine-tune understanding of the spectrum of anxiety-related pathologies. Worries showered increased activity in areas of the brain associated with executive functions, such as planning, reasoning and impulse control. After using an electroencephalogram (EEG) to measure activity in the prefrontal cortex of some worried participants, researchers confirmed previous evidence that the left frontal cortex plays a prominent role in worrying. Two emotion-processing areas of the brain are also involved in worry: the anterior insula and the amygdala.

Several studies have confirmed that excess fretting reduces activity in the sympathetic nervous system in response to a threat. This branch of the nervous system normally allows the body to react quickly to impending danger by accelerating breathing and also increasing heart rate to oxygenate muscles to flight or flee. At the same time, worry hinders a person's physical reaction to a threat by amplifying activity in the parasympathetic nervous system. When working properly, this part of the nervous system quiets the body as it recovers from a stressful experience. By consciously trying to be ready for the worst, worriers are actually compromising their body's ability to react to a truly traumatic event. Overworrying can tax the body and promote cardiovascular problems. Prolonged periods of stress can even weaken a person's endocrine and immune function. Some studies report that excess worry is linked to

elevated levels of cortisol, which slows immune response and make chronic worries more susceptible to disease.

Do not forget, that spending too much time fretting actually undermines the body's ability to react to stress, weakening the cardiovascular system, and disrupting normal functioning. Though worrying about the future is a natural tendency, the key for most of us is not letting our worries become problems themselves.

Розділ 5 The Rise of the Science

Gestalt = Wholeness

The book by Fritz Perls became the manifesto of a new type of psychotherapy. Its purpose was to lay out the theoretical basis of Gestalt therapy ideas. Its theme of shaking off the straitjackets of normal societal roles to live in the “here and now” made it a very confronting work.

Have you ever seen those pictures where if you look one way you see a beautiful woman, but then from the same drawing an old hag appears? If so, you have had a gestalt or “a-ha!” experience. There is no exact English translation, but the German word *Gestalt* roughly means “shape” or “form”, or the wholeness of something. The Gestalt school of psychology (associated with figures such as Max Wertheimer, Wolfgang Köhler, Kurt Lewin, Kurt Goldstein, Lancelot Law Whyte, and Alfred Korzybski) showed that in experiments to do with visual perception, the brain always tries to “complete the picture” when incomplete images are put before it. We are programmed to find a “figure” against a “ground” or background; that is, to give attention to one thing at the expense of another, and find meaning amid a chaos of colour and shape.

Perls took ideas from Gestalt psychology and fashioned from it his own form of therapy. He wanted to apply the idea of wholeness to personal wellbeing, and borrowed the notion that a person is always being shaped by a certain dominant need – the figure – and when this need is satisfied, it drops back into the background – the ground – making way for another need. In this way, all organisms regulate themselves, getting what they require for their survival.

In traditional Freudian analysis, the “doctor” tries to “understand” such a person by trying to delve into their mind, by treating them as an object. The Gestalt therapist, in contrast, appreciates the person as part of their environment. The mind, the body, the environment are all part of one consideration. Instead of psychology's tendency to break things down into pieces, Gestalt therapy apprehends the whole. In Perls' words: “The Gestalt outlook is the original, undistorted, natural approach to life; that is, to man's thinking, acting, feeling. The average person, having been raised in an atmosphere full of splits, has lost his Wholeness, his Integrity.”

The goal of Gestalt is to stop living as if you are on automatic. Many people find that they truly live in actuality only a small amount of time; when they consciously do it more, this can be a breakthrough. Full awareness and attention resolved an issue, Perls thought, not rationalising about it. Most of us find that the parts of ourselves we try to throttle into non-existence always come back. Yet purposeful reduction of awareness, or repression, means that we can never change or resolve the issue. If something terrible happened in the past, Perls taught that we have to bring it fully into the present, even act it out again, in order to “own” it.

Trying to ignore it only gives it more energy. Perls' philosophy of doing what you feel instead of what you ought to do ensured his place in many hearts and minds. His famous "Gestalt Prayer" summed up the spirit of the 1960s:

*"I do my thing, and you do your thing.
I am not in this world to live up to your expectations.
And you are not in this world to live up to mine.
You are you and I am I,
And if by chance we find each other, it's beautiful.
If not, it can't be helped."*

Being a master at reading body language, Perls was often less interested in what someone said than in the tone of their voice and how they were sitting in group sessions. People were not allowed to discuss anyone not in the room, reinforcing the "here and now" intensity of Gestalt therapy. He considered himself a good "shit detector" in people, a skill vital in life that was a long way from the hazy "love and peace" mantra of the times.

*(Source: "Gestalt Therapy: Excitement and Growth in the Human Personality"
by Fritz Perls)*

Розділ 6 Prominent Psychologists

William James and "The Principles of Psychology"

Psychology was once an area of study within philosophy, and James was a number of years a philosophy professor. The distinction he made between the two fields was this: Psychology was the "science of mental life"; that is, of minds within a particular body, which exist in time and space, having thoughts and feelings in relation to the physical world they are in. On the other hand, explanations of thoughts as the product of some deeper force, such as the soul or ego, were really the realm of metaphysics or philosophy.

James considered this new subject a natural science that required analysis of feelings, desires, cognitions, reasoning, and decisions according to their own features and dynamics, in the same way that one would explain building a house by looking at its stones and bricks. His choice to look at the phenomena of psychology, rather than some theory behind them, advanced the subject considerably and achieved his aim of putting it on a firmer scientific footing.

James was often depressed or in frail physical health, and "The Principles of Psychology" took him all of 12 years to write. James's understanding of psychology revolved around the personal self. That is, general talk about "thought" and "feeling" as abstract concepts did not mean much next to the personal reality of "I think" and "I feel". He wrote that each person is separated from every other by a wall – that is the skull enclosing the brain – and ventured that the world is neatly divided into two halves, with us taking up one whole half, and the rest of the world, with everyone in it, the other.

James also famously observed that thought is continuous, like a stream. We use phrases like a "chain of thoughts", but the real nature of thought is flowing. Since James, the science of psychology has parsed every thought, feeling, and emotion into thousands of categories, which indeed is the work of a science. However, psychology would do well to remember that this is

not how it feels to be conscious. Consciousness is not at all like the processing of a computer. Rather, to be alive is to experience a constantly flowing river of ideas, thoughts, and feelings.

James's focus on the self does not seem remarkable now, as we live in such an individualistic age. Nevertheless, at the time he was writing, the social fabric was much thicker and one's place in society was arguably of much greater import than what went on inside one's head. James's definition of psychology as the science of mental life meant the life within individual brains, the thoughts and feelings of individual people – not the “human mind” in general.

While the twentieth-century psychologists who came after him were caught up in rather mechanical models of the mind and behaviour, James described human consciousness as like *the aurora borealis*, the luminous northern lights. Such a poetic gift of explanation did not endear James to the lab-rat-in-mazes brand of modern psychology, but it was precisely his artistic sensitivity, deep philosophical knowledge, and even openness to mystical ideas that followed him to push out the boundaries of his field. Others would follow to do the laborious job of turning psychology into a science, but it needed a philosopher of his caliber to first paint a picture of the landscape.

“The Principles of Psychology” is no easy read. James himself suggested that readers skip around and read what interested them, rather than going through the whole work – from someone who helped establish a science, a typically humble suggestion.

Розділ 7 Defining the Science

Cure in the Mind

Belief is a powerful medicine, even if the treatment itself is a sham. New research shows placebos can also benefit patients who do not faith in them.

In recent decades, reports have confirmed the efficacy of such sham treatments in nearly all areas of medicine. Placebos can help not only to alleviate illnesses with an obvious psychological component, such as pain, depression, and anxiety, but also to lessen the symptoms of Parkinson's disease and inflammatory disorders. The latest research has shown that placebo effect does not always arise from a conscious belief in a drug. Alternatively, it may grow out of subconscious associations between recovery and the experience of being treated. Such subliminal conditioning can control bodily processes, including immune responses and the release of hormones. Meanwhile researchers have decoded some of the biology of placebo responses, demonstrating that they stem from active processes in the brain.

The placebo effect is probably as old as the healing professions themselves. In the 18th century, physicians deliberately used inert pills when they had no suitable drug in their armamentarium. After the middle of the 19th century, medical scientists began viewing disease in purely physical and chemical terms, and by 1900, placebos had lost much of their previous popularity as therapy. Indeed, modern medical investigators have often regarded the placebo response as a nuisance. However, many psychologists, biologists, and other behavioural and social scientists instead view placebos as a key to understanding how the brain can control bodily processes to promote healing.

In classic placebo effect, a person consciously believes that a substance is therapeutic, and this faith has a physiological consequence that dampens the pain. Inversely, in the so-called nocebo effect, a negative attitude or expectation leads to harm or another undesirable outcome.

Despite the proved power of suggestion, investigators have been unable to identify personality traits that increase susceptibility to placebos. Personality, after all, has little effect on subconscious conditioning. For such subliminal responses presentation matters more than personality does. Giving a medication a popular brand name or prescribing doses that are more frequent can boost the efficacy of a placebo. Similarly, a physician can maximise a placebo effect by radiating confidence or spending more time with the patient. Such tactics may subconsciously build a patient's trust in a therapy.

In recent years extensive research revealing the many medical applications, types, and mechanisms of placebo effects has given credence to this once orphaned phenomenon. Doctors are now considering placebo pills and procedures as a way of enhancing the effectiveness of drugs and surgery. Such uses may elicit new controversies and questions such as the use of placebos to boost athletic performance. In the meantime, sophisticated doctors might decide to manipulate the conscious and subconscious mind in ways that could cure.

(Source: Scientific American Mind)

Розділ 8 Areas of Psychology

The Serious Need for Play

Most psychologists agree that play affords benefits that last through adulthood, but they do not always agree on the extent to which a lack of play harms kids, as we know concerned about getting their children into the right colleges, parents today are sacrificing playtime for more structured activities. As early as preschool, youngsters' after-school hours are now being filled with music lessons and sports – reducing time for the type of imaginative and rambunctious cavorting (“free play”) that fosters creativity and cooperation.

A handful of studies support the conviction that a play-deprived childhood disrupts normal social, emotional, and cognitive development in humans. Therefore, limiting free play in children may result in a generation of anxious, unhappy, and socially maladjusted adults. Nevertheless, children play football, basketball, Scrabble, chess – so why are experts concerned that these games and more structured activities are eating into free play? Certainly, games with rules are fun and sources of learning experience – they may foster better social skills and group cohesion. However, games have a priori rules – set up in advance and followed. Play, in particular, free play, on the other hand, does not have a priori rules, so it affords responses that are more creative. This creative aspect is a key one because it challenges the developing brain more than following predetermined rules do. In free play, children use their imagination and try out new activities and rules. You do not become socially competent via teachers telling you how to behave. You learn those skills by interacting with your peers, learning what is acceptable, what is not acceptable. Children learn to be fair and take turns – they cannot always demand to be the fairy queen, or soon they have no playmates. Keeping things friendly requires a fair bit of communication – arguably the most valuable social skill of all. Studies show that children use more sophisticated language when playing with other children than when playing with adults.

If play helps children become socialised, then lack of play should impede social development. According to a 1997 study of children living in poverty and at risk of school failure, kids who enrolled in play-oriented preschool are more socially adjusted later in life than are children who attended play-free preschools where teachers constantly instructed them.

Research suggests that play is also crucial for emotional health, possibly because it helps children work through anxiety and stress. Relieving stress and building social skills may seem to be obvious benefits of play. But research hints at a third, more counterintuitive area of influence: play actually appears to make children smarter. In addition, play fighting also improves problem solving. According to a study published in 1989, the more elementary school boys engaged in roughhousing, the better they scored on a test of social problem solving. During the test, researchers presented children with five pictures of a child trying to get a toy from a peer and five pictures of a child trying to avoid being reprimanded by his/her mother. The subjects were then asked to come up with as many possible solutions to each social problem; their score was based on the variety of strategies they mentioned, and children who play-fought regularly tended to score much better.

Playing also appears to help with language development according to a 2007 study. All these facts are the evidence that play helps children excel. Some child psychologists agree with the fact that play is a way in which children learn, and in the absence of play, children miss learning experience.

Of course, many parents today believe they are acting in their kids' interests when they swap free play for what they see as valuable learning activities. Some mothers and fathers may hesitate to let their children play outside unattended, and they may fret about possibility of the scrapes and broken bones that sometimes arise during play fighting or rambunctious fantasy play. Although those instincts are natural, protecting children simply defrays those costs to later, when those same children will have difficulty in dealing with an unpredictable, complex world. A child who has had a rich exposure to social play experiences is more likely to become an adult who can manage unpredictable social situations. Parents should let children be children – not just, because it should be fun to be a child, but because denying youth's unfettered joys keeps kids from developing into inquisitive, creative creatures. Curiosity, imagination, and creativity are like muscles: if you do not use them, you lose them.

Play is also vital for adults to promote adult creativity, emotional health and stress reduction. The role of adult play is hard to overestimate. Psychologists of different approaches know the value of play to promote interest, involvement, and improvement. Play looks different for adults, but discovery, fun problem-solving, creative daydreaming, a little competition, and many other techniques produce stunning results. Playfulness and periods of free thought and action produce a sense of satisfaction and mastery for people in the work place.

(Source: Scientific American Mind)

Розділ 9 Academic Psychology vs Applied Psychology

How to Boost Brainpower

Researchers now know that neurogenesis (the birth of new neurons) is a normal feature of the adult brain. Studies have shown that one of the most active regions for neurogenesis is the hippocampus, a structure that is vitally important for learning and long-term memory. Nevertheless, not all the neurons that are born survive; in fact, most of them die. To survive,

the new cells need nutrients and connections with other neurons that are already thriving. Scientists are currently identifying the factors that affect the rate of neurogenesis and the survival of new cells. Mental and physical exercise both boost neuron survival.

Method 1. Exercise

Exercise can improve the brain's executive functions: planning, organising, multitasking and more. Physical activity improves the delivery of oxygen and nutrients to brain cells. Exercise also improves sleep quality and immune function.

Method 2. Diet

The brain needs fuel just as the body does. However, what you eat can also influence how effectively your brain operates. The brain is mostly fat, so it is important to eat certain fats, particularly omega-3 fats, which are found in fish, nuts, and seeds. Alzheimer's disease, depression, schizophrenia and other disorders may be associated with low levels of omega-3 fatty acids. Fruits and vegetables also appear to be brain superfoods. Some of the best brain foods include walnuts, blueberries, spinach, salmon, broccoli, and some seeds. Populations that traditionally eat diets high in omega-3 fatty acids tend to have lower rates of disorders of the central nervous system.

Method 3. Stimulants

Stimulants are substances that rev up the nervous system, increasing heart rate, blood pressure, energy, breathing and more. Caffeine is probably the most famous of the group. By activating the central nervous system, caffeine boosts arousal and alertness. In high doses, though, this stimulation can go too far, causing anxiety and insomnia. Cocaine and amphetamines are less benign. Although they work on the brain through different mechanisms, they have similar effects. Taking them increases the release of some of the brain's feel-good neurotransmitters – including dopamine and serotonin – and produces a rush of euphoria. They also increase alertness and energy. However, both of them are extremely addictive drugs and in high doses, they can cause psychosis and withdrawal. The withdrawal symptoms are nasty and can lead to depression, the opposite of that euphoric feeling. In addition, of course, an overdose can kill you.

Method 4. Video games

Research has shown that video games can improve mental dexterity, while boosting hand-eye coordination, depth perception, and pattern recognition. One researcher has even found that white-collar professionals who play video games are more confident and social.

Of course, we cannot talk about the effects of video games without mentioning the popular theory that they are responsible for increasing real-world violence. A number of studies have reinforced this link. Young men who play many violent video games have brains that are less responsive to graphic images. Another study revealed that gamers had patterns of brain activity consistent with aggression while playing first-person shooting games. This does not necessarily mean these players will actually be violent in real life.

Method 5. Music

Music can activate your brain's reward centres and depress activity in the amygdala, reducing fear and other negative emotions. It can treat anxiety and insomnia, and help premature babies to gain weight and leave the hospital sooner. Music training can bolster the brain. The motor cortex, cerebellum, and corpus callosum (that connects the brain's two sides) are bigger in musicians than in non-musicians. There is no agreement yet on whether musical training makes you smarter, but some studies have indeed shown that music lessons can improve the spatial abilities of young children. Music lessons and practice during childhood

increase the sensitivity of the brain stem to the sounds of human speech. According to a recent study, the brain stem is involved in very basic encoding of sound, and lots of exposure to music can help fine-tune this system, even in children without particular musical gifts.

The auditory cortex is activated by singing a song in your head. The visual cortex is activated by merely imagining a musical score.

Method 6. Meditation

Meditation, or the turning of the mind inward for contemplation and relaxation, seems to help all types of conditions – anxiety disorders, but it can also reduce pain and treat high blood pressure, asthma, insomnia, diabetes, depression, and even skin conditions. In addition, regular meditators say they feel more at ease and more creative than non-meditators do. Meditation can increase the thickness of cerebral cortex, particularly in regions associated with attention and sensation. Meditation can also increase focus, improving performance on cognitive tasks.

*(Source: “The Instant Egghead Guide to the Mind”
by Emily Anthes and Scientific American)*

Розділ 10 Historical Perspectives in Psychology

Dream Interpretation

Sigmund Freud’s theory of dreams is one of the best-known models of dream interpretation. Dreams can be mysterious, but understanding the meaning of our dreams can be downright baffling. The content of our dreams can shift suddenly, feature bizarre elements, or frighten us with terrifying imagery. The fact that dreams can be so rich and compelling is what causes many to believe that there must be some meaning to our dreams.

While many theories exist to explain why we dream, no one yet fully understands their purpose, let alone how to interpret the meaning of dreams. In fact, some prominent researchers such as G. William Domhoff suggest that dreams most likely serve no real purpose. Despite this, dream interpretation has become increasingly popular. While research has not demonstrated a purpose for dreams, many experts believe that dreams *do* have meaning.

Freud: Dreams as the Road to the Unconscious Mind

In his book *The Interpretation of Dream*, Sigmund Freud suggested that the content of dreams is related to wish fulfillment. Freud believed that the manifest content of a dream, or the actually imagery and events of the dream, served to disguise the latent content, or the unconscious wishes of the dreamer.

Freud also described four elements of this process that he referred to as ‘dream work’:

Condensation – Many different ideas and concepts are represented within the span of a single dream. Information is condensed into a single thought or image.

Displacement – This element of dream work disguises the emotional meaning of the latent content by confusing the important and insignificant parts of the dream.

Symbolisation – This operation also censors the repressed ideas contained in the dream by including objects that are meant to symbolise the latent content of the dream.

Secondary Revision – During this final stage of the dreaming process, Freud suggested that the bizarre elements of the dream are reorganised in order to make the dream comprehensible, thus generating the manifest content of the dream.

Jung: Archetypes and the Collective Unconscious

While Carl Jung shared some commonalities with Freud, he felt that dreams were more than an expression of repressed wishes. Jung suggested that dreams revealed both the personal and collective unconscious and believed that dreams serve to compensate for parts of the psyche that are underdeveloped in waking life. However, later research by Hall discovered that the traits people exhibit while they awake are also expressed in dreams.

Jung also suggested that archetypes such as the anima, the shadow, and the animus are often represented symbolic objects or figures in dreams. These symbols, he believed, represented attitudes that are repressed by the conscious mind. Unlike Freud, who often suggested that specific symbols represents specific unconscious thoughts, Jung believed that dreams can be highly personal and that interpreting these dreams involved knowing a great deal about the individual dreamer.

Hall: Dreams as a Cognitive Process

Calvin S. Hall proposed that dreams are part of a cognitive process in which dreams serve as ‘conceptions’ of elements of our personal lives . Hall looked for themes and patterns by analysing thousands of dream diaries from participants, eventually creating a quantitative coding system that divided the content of dreams into a number of different categories.

According to Hall’s theory, interpreting dreams requires knowing:

- √ The actions of the dreamer within the dream
- √ The objects and figures in the dream
- √ The interactions between the dreamer and the characters in the dream
- √ The dream’s setting, transitions, and outcome

The ultimate goal of this dream interpretation is not to understand the dream, however, but to understand the dreamer.

Domhoff: Dreams as a Reflection of Waking Life

G. William Domhoff is a prominent dream researcher who studied with Calvin Hall at the University of Miami. In large-scale studies on the content of dreams, Domhoff has found that dreams reflect the thoughts and concerns of a dreamer’s waking life. Domhoff suggests a neurocognitive model of dreams in which the process of dreaming results from neurological processes and a system of schemas. Dream content, he suggests, results from these cognitive processes.

Popularising Dream Interpretation

Since the 1970s, dream interpretation has grown increasingly popular thanks to work by authors such as Ann Faraday. In books such as *The Dream Game*, Faraday outlined techniques and ideas than anyone can use to interpret their own dreams. Today, consumers can purchase a wide variety of books that offer dream dictionaries, symbol guides, and tips for interpreting and understanding dreams.

Dream research will undoubtedly continue to grow and generate interest from people interested in understanding the meaning of their dreams. However, dream expert G. William Domhoff recommends that “...unless you find your dreams fun, intellectually interesting, or artistically inspiring, then feel free to forget your dreams.” Others such as Cartwright and Kaszniak propose that dream interpretation may actually reveal more about the interpreter than it does about the meaning of the dream itself.

Розділ 11 Current Psychological Waves

Insights into the Brain's Circuitry

A novel brain-imaging technique called diffusion tensor imaging uncovers the structural connections underlying personality, behaviour, and diseases. Neuroscience has long focussed on the brain in terms of components: the visual cortex processes what we see; Broca's area is the centre for language, and so on. As our understanding of the brain has improved, however, it has become clear that a more accurate model depends on how these modules are wired together in circuits. A technique called diffusion tensor imaging (DTI) gives us a tool to probe the nature of those connections. A recent study suggests, for instance, that the more a person seeks out new experiences and relies on social approval, the stronger his or her wiring is among brain areas involved in reward, emotion and decision-making.

Cognitive neuroscientist Michael Cohen and his colleagues at the University of Bonn in Germany asked 20 adults how often they sought out new experiences and relied on social approval. Then they used DTI to look at the subjects' white matter, which connects disparate regions of the brain. Cognition and high-level processing happen in grey matter, found mostly in the outer layer of the brain and made up of the main cell bodies of neurons. On the other hand, long, spindly "arms" of neurons, called axons, along which electrical signals travel make up white matter. (This interior part of the brain looks white because the axons are sheathed in myelin, a white insulating protein that helps signals travel more quickly.)

Cohen's team found that the more the subjects sought new experiences, the stronger their connections were from the hippocampus and amygdala, brain regions involved in decision-making and emotion, to the ventral and mesial striatum, areas that process information related to emotion and reward. The scientists also found that the subjects who were most dependent on social approval had stronger than normal connections between the striatum and the prefrontal cortex, a brain area involved in higher-order decision-making.

What exactly do these connections of varying strengths mean? DTI, which maps white matter tracts by measuring water flow along them, is not yet easy to interpret: no one knows exactly the strength or abundance of white matter connections correlates to the quality of neural communication. However, studies using the technique have already uncovered white matter's important role in health. Malfunctioning or damaged white matter can lead to multiple sclerosis, Alzheimer's disease, and epilepsy, and a study published in 2008 suggested that pedophiles have less white matter connecting the brain regions involved in sexual arousal.

Never before, it has been possible to link cognition and behaviour to the brain's intrinsic wiring. A better understanding of the brain's communication network will lead to a better understanding of how the brain supports cognitive, emotional and social functions and, perhaps more important, why disconnections between parts of the brain might contribute to pathologies such as schizophrenia, autism and drug abuse.

(Source: Scientific American Mind)

Розділ 12 Some Practical Issues of Social Psychology

Mastering Our Emotions Is a Powerful Life Skill

Jane has a terrible temper. When she is angry, you know it. However, she also suffers from anger hangovers. A sense of shame often follows her outbursts, partly because she is afraid of what her temper reveals about her, and partly because she alienates people on the receiving end. Zoë, on the other hand, never shouts and never vents her frustrations on another person. When she is angry, she just walks away. While Jane suffers instantly and obviously for her temper, Zoë lets her anger eat away at her, so that small hurts and grievances grow bigger and bigger. What would help them both – is to learn emotional mastery. It is a subtle and profound concept. It is not about repressing or denying our feelings – whether they are anger, jealousy, or joy – or about acting on them in the heat of the moment. It is about learning to become a true emotional adult, and is one of the simplest but most powerful life skills any of us can learn.

An emerging body of science is revealing a wealth of psychological and physical benefits that accrue from learning to keep one's emotions in check. We can all learn how to improve what psychologists call our “emotional regulation”, or ER. When emotions are running high, the civilised, reasoning, evolved area of our brain – the neocortex – is often overridden by the more reactive, fear-driven lower regions. These instinctive “old mammal” areas can react more quickly than the neocortex, elbowing it aside when it thinks that our survival or status is under threat. Keeping calm is a complex mental skill that is nothing short of cerebral plate spinning. It is a response that involves controlling four different things at once – our subjective experience of an emotion, our intellectual reaction to it, our physical responses, such as heart rate, and our external appearance, for example, not looking upset or throwing things. The core skill here lies in noticing an emotion, rather than being swept along by it. The very action of reflecting on a strong emotional response as it happens means that you are no longer just being run by your lower brain, as your “civilised” neocortex is intervening to put things into wider perspective. This can also help break the cycle of negative emotions prompting the production of stress hormones, causing more distress. Interrupting the physiological response also makes you feel calmer – we all know that bodily sense of relief when an emotional storm has passed. Levelheaded people feel the same emotions and provocations as the rest of us. Inside most cool heads, a process of assessment and reconsideration – a mental stepping back that says, “Hold on, what's actually going on here”, interrupts the instinctive fight-or-flight response.

It is important to be able to strike a balance. A good balance is a skill that can be learned. Like any art, this takes time, and practice, though simply changing your attitude to strong emotional reactions reaps benefits. Reframing situations – seeing them differently – is one of the most effective ways to back emotional control. One way involves distancing – looking at the event in your mind but as if you were physically further away than you were, in space or in time. You are not denying the reality, just understanding it from another perspective.

One thing to avoid is suppression. Constantly suppressing thoughts can be similarly perilous, particularly when it involves violent emotions. By adopting a range of reflective habits – and learning to question our emotional knee jerks rather than just going with them –, we can develop much healthier strategies for reflecting, understanding and expressing strong emotions that may initially feel overwhelming. The art of cool is a complex skill, but a learnable one that, with practice, can help us break free from destructive cycles of reaction and over-reaction, and make the world a calmer, less provocative place.

Розділ 13 Applied Bio-psychology

Hidden Benefits of Darkness

To be in the dark is to be ignorant, vulnerable, and fearful. While it is a natural survival instinct for us to be wary of dark places, new research reveals that psychologically and physiologically, we need to spend some time in utter darkness in order for our minds and body to function normally. “Darkness is important to us, not so much in terms of the quality of sleep we get, but because it triggers our bodies to begin producing melatonin”, explains Professor Gaby Badre, consultant in sleep medicine and clinical neurosciences at The London Clinic. Melatonin stabilises our biological clock and regulates our circadian rhythms. Studies have revealed that people who do have light surroundings at night do not have the same peaks and troughs of melatonin production as normal adults. Instead, your body behaves in much the same way as that of an elderly person. You do not have periods of alertness and restfulness, just general lethargy.

After a few days of disruption to your circadian rhythms, your completely biological function can be affected, everything from your metabolism to your appetite. It is like being jetlagged, but having that disruption continue for more than just a few days. If your hormones are not in phase with your sleep and wake pattern, this can cause serious health issues with your cardiovascular system, blood pressure, and cognitive problems. There has also been a string of new studies linking exposure of lights at night to breast cancer, colon cancer, and leukaemia in children. In a recent study by the National Cancer Institute and National Institute of Environmental Health Sciences in the US, scientists found out the first proof that light indeed is a risk factor for cancer. Breast tumours are “awake” during the day, and melatonin puts them to sleep at night. Adding artificial light makes cancer cells become insomniacs. There is no absolute proof this link exists yet, but what the scientists do know is that melatonin does have an antioxidant effect and by stimulating its production, the darkness does help to protect us against cancer.

(Source: Psychologies Magazine)

Розділ 14 Positive Psychology in Our Life

Happiness

Apart from making us feel good, why is happiness worth pursuing? Happiness helps us in several key ways. It benefits our health – we know that happy people tend to live longer and are sick less often. Happiness is also beneficial for our social relationships. Being a happy person means that you are going to have better relationships, to be a better leader, and probably be a warmer person. Happiness also helps us to perform better at work. When we are happy, we are more creative, and better organisational citizens in that we are more involved with improving the way our companies and team work, there is also evidence that happier people have higher incomes.

Today, some researchers talk about the AIM (attention, interpretation, and memory) model of happiness. They believe that it can make us happier, if we know the principles of it. First, attention is crucial because a positive focus determines the information that is interpreted and

recalled later. Our brains are information processors and the world is just too full of stimuli to take them all in effectively. We have to select what we pay attention to. In order to be made happy by something, you have to know it is out there in the first place. If people always focus on negatives, these are the only things that are going to come into their attention span. Changing this is effortful – we fall into cognitive styles of looking for negatives rather than positives – but these are habits we can change.

Then, whether something is good or bad depends on how you interpret it. We interpret things so differently. It is not enough to say that interpreting events positively leads to happiness. We need to know more about the thinking habits of chronically happy and unhappy people. In order to interpret events more positively, we need to challenge our instinctive negative thought patterns in positive way.

Finally, we will find out the role memory plays in our happiness. Research shows that memory reconstructs past events rather than duplicate them. Yet our memory can be more important in shaping our present feelings and our future decisions than an actual experience. By placing an emphasis on positive events as they happen, and paying less regard to negative events, the happier moments should subsequently be uppermost in our memory. This is savouring, taking the time to appreciate the positive when it happens, and laying it down as a mental snapshot that makes it easier to recall and enjoy later on.

(Source: Psychologies Magazine)

Abbreviations in Psychology

This appendix includes terms that are more commonly used in their abbreviated forms, such as IQ and PET scan.

- ABA** *Applied Behaviour Analysis* **прикладний аналіз поведінки**
- ACh** *Acetylcholine* **ацетилхолін, оцтовий ефір холіну** (*медіатор нервового збудження багатьох безхребетних і хребетних*)
- AD** 1) *Alzheimer's disease* **хвороба Альцгеймера**; 2) *average deviation* **середнє відхилення**
- ADD** *Attention-deficit disorder* **розлад нестачі/дефіциту уваги**
- АНА** 1) *Anger, hostility, and aggression* **гнів, ворожість і агресія** (асоціації з А типом особистості); 2) *a-ha experience* **раптове осяяння**
- AI** *Artificial Intelligence* **штучний інтелект**
- AIDS** *Acquired immune (or immuno-) deficiency syndrome* **синдром набутого імунодефіциту (СНІД)**
- AN** *Anorexia Nervosa* **нервова анорексія**
- ANS** *Autonomic Nervous System* **вегетативна нервова система**
- APA** 1) *American Psychiatric Association* **Американська психіатрична асоціація**;
2) *American Psychological Association* **Американська психологічна асоціація**
- APD** *Antisocial Personality Disorder* **антисоціальний розлад особистості**
- AQ** *Achievement (accomplishment) quotient* **показник (коефіцієнт) досягнень (успіху, виконання завдання)**
- ASC** *Altered State of Consciousness* **змінений стан свідомості**
- ASD** 1) *Acute Stress Disorder* **гострий стресовий розлад**; 2) *Autism Spectrum Disorder* **аутичний спектральний розлад**
- AT** *Attribution Theory* **теорія атрибуції**
- A-U-D** *agree-undecided-disagree* **тест на вибір відповіді: так, не знаю, ні**
- BAC** *Blood Alcohol Concentration* **концентрація алкоголю в крові**
- BAL** *Blood Alcohol Level* **рівень алкоголю в крові**
- Basic-ID** *Behaviours, affective processes, sensations, images, cognitions, and interpersonal relationships springing from drugs, or biological factors* **базове “воно”: поведінка, афективні процеси, відчуття, образи, пізнавальні здібності, міжособистісні відносини, що виникають під впливом ліків (наркотичних засобів) або біологічних факторів**
- BC** *Behaviour Control* **контроль поведінки**
- BDD** *Body Dysmorphic Disorder* (раніше *dysmorphophobia*) **дісморфофобія; страх найменших тілесних дефектів**
- BDSM** *Bondage, domination, sadism, and masochism* **залежність (рабство), влада, садизм, мазохізм**
- BFLPE** *Big-Fish-Little-Pond Effect* **ефект “великої риби у малому ставку”**
- BN** *Bulimia Nervosa* **булемія нервова**
- BO** *Blackout* **тимчасове вимкнення зору (свідомості); “чорна завіса” перед очима**

BPD *Borderline Personality Disorder* межовий розлад особистості

BPS *British Psychological Society* Британське психологічне товариство

BRAC *Basic Rest-Activity Cycle* базовий цикл відпочинку-активності

BZ *Benzilic Acid* бензилова кислота

CA *Chronological Age* хронологічний вік

CAGE *Cut, annoyed, guilty, eye-opener* питальник для виявлення алкогольної залежності:
Чи відчували Ви потребу зменшити вживання алкоголю?
Чи драгували Вас люди, критикують Ваше пияцтво?
Чи відчували Ви провину за своє пияцтво?
Чи вживали Ви алкоголь з ранку для того, щоб продерти очі ?

CAT 1) *Children Apperception Test* тест тематичної апперцепції, адаптований для дитячого віку; 2) *Computed (or computerised, or computer-aided, or computer-assisted) Axial Tomography* комп'ютерна аксіальна томографія; 3) *College Ability Test* тест на готовність навчатися у коледжі

CBA *Cost-benefit Analysis* аналіз затрат-зиску

CBF *Cerebral Blood Flow* кровопостачання головного мозку

CBM *Cognitive Behaviour Modification* когнітивна модифікація поведінки, як форма психотерапії, що базується на когнітивній терапії та модифікації поведінки

CBT *Cognitive Behaviour Theory* когнітивна теорія поведінки

CD *Conduct disorder* розлад поведінки

CDD 1) *Cerebellar developmental delay* відставання у розвитку, що пов'язане з недорозвиненістю зв'язків між мозочком і головним мозком; 2) *Childhood disintegrative disorder* дитячий дезінтеграційний розлад

cdNA *Complementary DNA* комплементарна ДНК, штучно синтезована з кур'єрської РНК форма ДНК для процесів клонування генетичною інженерією

CER *Conditioned emotional response* умовна емоційна відповідь (реакція)

CFA *Confirmatory Factor Analysis* факторний аналіз підтвердження

CNS *Central Nervous System* центральна нервова система

CR *Conditioned Response* умовна відповідь (реакція)

CS *Conditioned Stimulus* умовний стимул

CSA *Child Sexual Abuse* сексуальне розбещення дитини

CSB *Compulsive Sexual Behaviour* компульсивна сексуальна поведінка

CT *Computed (or computerised) tomography* комп'ютерна томографія

DA 1) *Discourse Analysis* дискурсивний аналіз; 2) *Dopamine* допамін

DAM *Draw-a-Man Test* тест "Намалюй людину"

DAP *Draw-a-Person Test* тест "Намалюй людину"

DAT *Differential Aptitude Tests* тести різних здібностей, низка інтелектуальних тестів для диференціації здібностей

DCD *Developmental Coordination Disorder* розлад моторних навичок, що мають бути у наявності у певному віці

DD *Dissociative disorders* дисоціативні розлади

df *degrees of freedom* ступені свободи

DID *Dissociative Identity disorder* дисоціативний розлад особистості

DNA *Deoxyribonucleic acid* дезоксірибонуклеїнова кислота, ДНК

DQ *developmental quotient* показчик (коефіцієнт) розвитку

DS *Down's syndrome* синдром Дауна

DSM *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders* Діагностичний і статистичний посібник з психічних розладів

ECT *Electroconvulsive Therapy* шокова терапія

EEG *Electroencephalograms* електроенцефалограма

EFT *Embedded-Figures Test* тест “захованих (замаскованих) фігур”

EPQ *Eysenck Personality Questionnaire* анкета (питальник) особистісних якостей за Айзенком

EQ *Educational Quotient* показчик (коефіцієнт) навчання

ESN *Educationally Subnormal* нижче норми за освітніми показниками

EST *Electric Shock Therapy* шокова терапія

EV *Expected Value* очікувана цінність

FAS *Foetal Alcohol Syndrome* алкогольний синдром плоду

FC *Facilitated Communication* полегшене спілкування (методика навчання і лікувальна техніка, що застосовується у роботі з аутичними дітками, особами з церебральним паралічем, синдромом Дауна)

FCE *False-consensus Effect* ефект фальшивої однастайності (консенсусу)

FFM *Five-Factor Model* п'яти факторна модель особистості

FLE *Flash-lag Effect* ефект відставання сполоху

FMS *False Memory Syndrome* синдром фальшивої пам'яті

FSD *Female sexual dysfunction* жіноча сексуальна дисфункція

g *Intelligence* розумові здібності, інтелект

GAD *Generalised Anxiety Disorder* розлад загальної тривоги

GAS *General Adaptation Syndrome* синдром загальної адаптації

Gc *Crystallised Intelligence* кристалізований інтелект

Gf *Fluid Intelligence* плинний (поточний) інтелект

GID *Gender Identity Disorder* розлад тендерної (статевої) ідентичності

Glu *Glutamic Acid* глютамінова кислота

GM *Genetically Modified* генетично модифікований

GSA *Genetic Sexual Attraction* генетична сексуальна атракція

HIT *Holtzman Inkblot Technique* техніка чорнильної плями Хольцмана

HIV *Human immunodeficiency virus* вірус імунодефіциту людини (ВІЛ)

HPD *Histrionic Personality Disorder* істеричний розлад особистості

Hs *Hypochondriasis* іпохондрія

H-T-P *House-Tree-Person Technique* техніка “будинок-дерево-людина”

Hу *Hysteria* істерія

IAS *Internet Addiction Syndrome* синдром залежності від Інтернету

IAT *Implicit Association Test* тест імпліцитних (прихованих) асоціацій

ICD *International Classification of Diseases and Related Health Problems* Міжнародна класифікація Всесвітньої організації охорони здоров'я

Ie *Intellectual efficiency* розумова спроможність

INDSCAL *Individual differences scaling* градування індивідуальних розбіжностей

I/O *Industrial/Organisational Psychology* індустріальна / організаційна психологія

IQ *Intelligence Quotient* коефіцієнт інтелекту (розумового розвитку)

IT *Information Technology* інформаційна технологія

LAD *Language Acquisition Device* засіб оволодіння мовою

LAS *Language Acquisition System* система оволодіння мовою

LD 1) *Learning Disability* нездатність до навчання; 2) *Lethal Dosage* смертельна доза

LGBT *Lesbian, Gay, Bisexual, Transgendered* лесбійський, гомосексуальний, бісексуальний, транс сексуальний

LTM *Long-Term Memory* довготривала пам'ять

MA *Mental Age* психічний вік

MADM *Multi-Attribute Decision- Making* багато атрибутивне прийняття рішень

MANOVA *Multivariate Analysis of Variance* мультіваріантний дисперсійний аналіз

MAPS *Make-A-Picture-Story Test* тест складання розповіді за малюнками

MBD *Minimal brain dysfunction* мінімальна дисфункція мозку

MBTI *Myers-Briggs Type Indicator* індикатор типу особистості за Майєрс-Брігґс

MC *Multiple Choice* множинний вибір

MD 1) *Manic-depressive* маніакально-депресивний; 2) *mental deficiency* розумова відсталість

MDD *Major depressive Disorder* основний депресивний розлад

MDP *Manic-depressive Psychosis* маніакально-депресивний психоз

MED *Minimum Effective Dosage* мінімальна ефективна доза

MPD *Multiple Personality Disorder* розлад розщеплення особистості

MR 1) *Mental Retardation* розумова відсталість; 2) *Motivational Research* дослідження мотивацій; 3) *metabolic rate* інтенсивність обміну речовин

MRI *Magnetic Resonance Imaging* магнітно-резонансна томографія

MSS *Medical Student Syndrome* синдром студента-медика

NMR *Nuclear Magnetic Resonance* ядерно-магнітний резонанс

NPD *Narcissistic Personality Disorder* нарцистичний розлад особистості

NREM *Non-Rapid-Eye-Movement* нешвидкий рух очей

NVC *Non-verbal Communication* невербальне спілкування

OCD *Obsessive-Compulsive disorder* розлад нав'язливих станів (обсесивно-компульсивний)

ОHP *Occupational Health Psychology* психологія професійного здоров'я

OPQ *Occupational Personality Questionnaire* анкета для виявлення особистісних професійних якостей

PD 1) *Panic Disorder* панічний розлад; 2) *Parkinson's Disease* хвороба Паркінсона;

3) *Personality disorder* розлад особистості

PET scan *Positron emission tomography scan* позитронно-емісійна томографія

PMA *Primary Mental Abilities* первинні (початкові) психічні/розумові здібності

PMS *Premenstrual Syndrome* перед менструальний синдром

PS *Paradoxical Sleep* парадоксальний сон

PSAS *Persistent Sexual Arousal Syndrome* синдром постійного сексуального збудження

PTSD *Post-Traumatic Stress Disorder* посттравматичний стресовий розлад

PVS *Persistent Vegetative State* стабільний (постійний) вегетативний стан

QS *Quiet Sleep* тихий сон

REM *Rapid Eye Movement* швидкий рух очей; **REM sleep** фаза швидкого сну

RET *Rational Emotive Therapy* раціонально-емоційна терапія

SA *Social Age* соціальний вік

Sa *Self-acceptance* сприймання себе

SAD *Seasonal Affective Disorder* сезонний афективний розлад (зимова депресія)

SAT 1) *Scholastic Aptitude Test* шкільний тест здібностей; 2) *Scholastic Assessment Test*
шкільний оцінювальний тест

SCT *Social Cognitive Theory* соціально-когнітивна теорія

SEN *Special Education Needs* спеціальні освітні потреби

Si *Social introversion* соціальна інтроверсія

SIT *Social Identity Theory* теорія соціальної ідентичності (тотожності)

SLD *Specific Learning Disability* специфічна нездатність до навчання

SNS *Somatic Nervous System* соматична нервова система; *Sympathetic Nervous System*
симпатична нервова система

So *Socialisation* соціалізація

SPECT *Single photon emission computed tomography* томографія одиночних фотонів емісійна
комп'ютерна

SPET *Single photon emission tomography* емісійна томографія одиночних фотонів

SST *Social skills training* навчання спілкуванню

SWS *Slow-Wave Sleep* фаза повільного сну

TAT *Thematic Apperception Test* тест тематичної апперцепції

ToM *Theory of Mind* теорія розуміння ментальних станів (думки і почуття) інших людей

TOT *Tip-of-the-tongue phenomenon* феномен “на кінчику язика”

UR *Unconditioned Response* безумовна відповідь, реакція

US *Unconditioned Stimulus* безумовний стимул

Vs *Versus* проти, протиставлення

WAT *Word-Association Test* тест мовних асоціацій

WM *Working Memory* активна (працююча) пам'ять

YRMODA *Year, month, day* рік, місяць, день

List of Irregular Verbs

Infinitive	Past Simple	Past Participle
bet	bet	bet
broadcast	broadcast	broadcast
burst	burst	burst
cast	cast	cast
cost	cost	cost
cut	cut	cut
forecast	forecast	forecast
hit	hit	hit
hurt	hurt	hurt
let	let	let
put	put	put
set	set	set
shut	shut	shut
split	split	split
spread	spread	spread
bend	bent	bent
build	built	built
creep	crept	crept
deal	dealt	dealt
feel	felt	felt
keep	kept	kept
kneel	knelt	knelt
lend	lent	lent
mean	meant	meant
meet	met	met
read	read	read
send	sent	sent
sweep	swept	swept
weep	wept	wept
be	was, were	been
beat	beat	beaten
bite	bit	bitten
blow	blew	blown
break	broke	broken
choose	chose	chosen
draw	drew	drawn
drive	drove	driven
eat	ate	eaten
fall	fell	fallen
fly	flew	flown
forbid	forbade	forbidden
forget	forgot	forgotten
forgive	forgave	forgiven
freeze	froze	frozen
give	gave	given

Infinitive	Past Simple	Past Participle
grow	grew	grown
know	knew	known
ride	rode	ridden
rise	rose	risen
see	saw	seen
shake	shook	shaken
speak	spoke	spoken
steal	stole	stolen
take	took	taken
throw	threw	thrown
wake	woke	woken
write	wrote	written
dig	dug	dug
feed	fed	fed
flee	fled	fled
find	found	found
get	got	got
hang	hung	hung
have	had	had
hear	heard	heard
hold	held	held
lay	laid	laid
lead	led	led
leave	left	left
light	lit	lit
lose	lost	lost
make	made	made
pay	paid	paid
say	said	said
tell	told	told
sell	sold	sold
sew	sewed	sewed/sewn
shine	shone	shone
shoot	shot	shot
show	showed	showed/shown
sit	sat	sat
sleep	slept	slept
slide	slid	slid
spend	spent	spent
spit	spat	spat
stand	stood	stood
stick	stuck	stuck
sting	stung	stung
strike	struck	struck
swing	swung	swung

hide	hid	hidden
lie	lay	lain
bear	bore	born
tear	tore	torn
wear	wore	worn
bring	brought	brought
buy	bought	bought
fight	fought	fought
seek	sought	sought
think	thought	thought
catch	caught	caught
teach	taught	taught
win	won	won

spin	spun	spun
understand	understood	understood
become	became	become
come	came	come
do	did	done
begin	began	begun
ring	rang	rung
run	ran	run
shrink	shrank	shrunk
sing	sang	sung
sink	sank	sunk
spring	sprang	sprung
swim	swam	swum

Найуживаніші суфікси та їх значення

Суфікси іменників

1. Суфікси, що утворюють іменники, які означають виконавця дії або предмет, за допомогою якого дія виконується. Подібні іменники утворюються головним чином від дієслів.

-er, -or *особа, яка виконує певні дії*

to reseach	<i>досліджувати</i>	researcher	<i>дослідник</i>
to lead	<i>керувати, вести</i>	leader	<i>керівник, лідер</i>

-ant, -ent *приводить щось у дію, виконує обов'язки*

to assist	<i>допомагати</i>	assistant	<i>помічник, асистент</i>
to preside	<i>головувати</i>	president	<i>голова, президент</i>

-eer, -eur, -ier *виконавець певних дій*

mountain	<i>гора</i>	mountaineer	<i>горянин, альпініст</i>
to carry	<i>перевозити</i>	carrier	<i>перевізник</i>

-ist *особа, яка дотримується принципів, є прихильником чогось*

psychology	<i>психологія</i>	psychologist	<i>психолог</i>
------------	-------------------	--------------	-----------------

-ian, -ese *належність до певної нації, течії, науки*

Ukraine	<i>Україна</i>	Ukrainian	<i>українець</i>
China	<i>Китай</i>	Chinese	<i>китаєць</i>
Mathematics	<i>математика</i>	mathematician	<i>математик</i>

-ess *належність до жіночої статі*

lion	<i>лев</i>	lioness	<i>левиця</i>
duke	<i>герцог</i>	duchess	<i>герцогиня</i>

-ette, -let, -ling, -icle, -ock *щось маленьке*

book	<i>книга</i>	booklet	<i>буклет, книжечка</i>
duck	<i>качка</i>	duckling	<i>качечка</i>
part	<i>частина</i>	particle	<i>частка</i>
cigar	<i>сигара</i>	cigarette	<i>сигарета, цигарка</i>
bull	<i>бик, бугай</i>	bullock	<i>віл, бичок</i>

2. Суфікси для утворення іменників, що означають загальні поняття (процеси, стани, якості, тощо). Ці іменники можуть утворюватися від дієслів, прикметників та іменників.

а) від дієслів

-ion, -tion, -ation, -sion, -ssion *акт дії*

to communicate	<i>спілкуватися</i>	communication	<i>спілкування</i>
to apply	<i>використовувати</i>	application	<i>використання</i>
to admit	<i>допускати</i>	admission	<i>доступ</i>

-age *процес дії*

to clear	<i>очищати</i>	clearage	<i>очищення</i>
----------	----------------	----------	-----------------

-ment *стан дії*

to develop	<i>розвиватися</i>	development	<i>розвиток</i>
to measure	<i>вимірювати</i>	measurement	<i>вимірювання</i>

-ure *акт дії*

to press	<i>тиснути</i>	pressure	<i>тиск</i>
-ance, -ence	<i>специфічна особливість</i>		
to depend	<i>залежати</i>	dependence	<i>залежність</i>
to disturb	<i>порушувати</i>	disturbance	<i>порушення</i>
-ing	<i>стан дії</i>		
to begin	<i>починати</i>	beginning	<i>початок</i>
-ability, -ibility	<i>здатність до дії</i>		
to suit	<i>відповідати вимогам</i>	suitability	<i>відповідний</i>
to perceive	<i>сприймати</i>	perceptibility	<i>сприйманість</i>
b) від прикметників			
-ness	<i>стан дії</i>		
effective	<i>ефективний</i>	effectiveness	<i>ефективність</i>
-ity	<i>особливість дії</i>		
similar	<i>подібний</i>	similarity	<i>подібність</i>
active	<i>діяльний, активний</i>	activity	<i>діяльність, активність</i>
-th	<i>(як правило зі зміною кореневої голосної) стан</i>		
wide	<i>широкий</i>	width	<i>ширина, широта</i>
strong	<i>сильний</i>	strength	<i>сила, міць</i>
long	<i>довгий</i>	length	<i>довжина</i>
deep	<i>глибокий</i>	depth	<i>глибина</i>
c) від прикметників і іменників			
-dom	<i>показує владу або контроль</i>		
wise	<i>мудрий</i>	wisdom	<i>мудрість</i>
king	<i>король</i>	kingdom	<i>королівство</i>
-ism	<i>показує дію, стан, принципи тощо</i>		
human	<i>людина</i>	humanism	<i>гуманізм</i>
-hood	<i>вказує на стан</i>		
child	<i>дитина</i>	childhood	<i>дитинство</i>
adult	<i>дорослий</i>	adulthood	<i>дорослість</i>
-ship	<i>статус, належність до групи</i>		
friend	<i>друг</i>	friendship	<i>дружба</i>
-arium	<i>вказує на місце</i>		
planet	<i>планета</i>	planetarium	<i>планетарій</i>
-itis	<i>гостре захворювання</i>		
appendix	<i>апендикс</i>	appendicitis	<i>апендицит</i>

Суфікси прикметників

1) Суфікси, що вказують на наявність відповідних якостей і властивостей. Ці прикметники утворюються від дієслів і іменників.

a) від дієслів

-able, -ible *показує здатність до чогось*

to adjust	<i>регулювати</i>	adjustable	<i>регульований</i>
to sense	<i>усвідомлювати, розуміти, почувати</i>	sensible	<i>який відчуває, розумний, чутливий</i>

-ant, ent *вказує на специфічну властивість*

to differ	<i>різнитися</i>	different	<i>різний</i>
to resist	<i>не піддаватися</i>	resistant	<i>стійкий, міцний</i>
-ive показує якості			
to create	<i>створювати</i>	creative	<i>творчий</i>
to express	<i>виражати</i>	expressive	<i>виразний</i>
b) від іменників			
-al, -ate, -ative вказує на відношення до чогось			
music	<i>музика</i>	musical	<i>музичний</i>
argument	<i>дискусія, спірка</i>	argumentative	<i>дискусійний, спірний</i>
-ful багатий на щось, повний			
success	<i>успіх</i>	successful	<i>успішний</i>
use	<i>користь</i>	useful	<i>корисний</i>
-en наявність специфічних якостей			
wood	<i>деревина</i>	wooden	<i>дерев'яний</i>
gold	<i>золото</i>	golden	<i>золотий</i>
-esque для описання манери або стилю			
picture	<i>малюнок</i>	picturesque	<i>мальовничий</i>
Chaplin	<i>Чаплін</i>	Chaplinesque	<i>у стилі Чапліна</i>
-ic зв'язок з чимось, відношення до чогось			
psyche	<i>душа</i>	psychic	<i>душевний, психічний</i>
-ous повний, сповнений			
advantage	<i>користь, вигода</i>	advantageous	<i>корисний, вигідний</i>
-y наявність особливої якості			
luck	<i>щастя, вдача</i>	lucky	<i>щасливий, удачливий</i>
-ly вказує на манеру, частотність			
day	<i>день</i>	daily	<i>щоденний</i>
2) Суфікс, що вказує на відсутність відповідних якостей і властивостей.			
-less вказує на брак, нестачу певних якостей			
harm	<i>шкода</i>	harmless	<i>нешкідливий</i>
use	<i>користь</i>	useless	<i>некорисний</i>
3) Суфікси, що вказує на наявність ознаки, якості у слабкій ступені або на належність до національності.			
-ish			
white	<i>білий</i>	whitish	<i>білуватий</i>
Pole	<i>поляк</i>	Polish	<i>польський</i>
girl	<i>дівчина</i>	girlish	<i>дівочий</i>
-ile			
infant	<i>дитина</i>	infantile	<i>дитячий</i>
Суфікси дієслів			
Наступні суфікси утворюють дієслова від прикметників та іменників.			
-en додавати більше певної якості, робити якимось			
weak	<i>слабкий</i>	weaken	<i>ослаблювати</i>
light	<i>світло</i>	lighten	<i>освітлювати</i>
-ify робити якимось			
simple	<i>простий</i>	simplify	<i>спрошувати</i>

intense	<i>інтенсивний, сильний</i>	intensify	<i>посилювати</i>
-ise, -ize	<i>робити, ставати, відноситися певним чином</i>		
real	<i>реальний, дійсний</i>	realise (realize)	<i>реалізувати, усвідомлювати</i>
emphasis	<i>наголос, виділення</i>	emphasise (emphasize)	<i>підкреслювати, виділяти</i>

Суфікси прислівників

Найбільш поширеним продуктивним суфіксом прислівників є суфікс **-ly**. Він, як правило, додається до прикметників і утворює прислівники способу дії.

-ly			
practical	<i>практичний</i>	practically	<i>практично</i>
easy	<i>легкий</i>	easily	<i>легко</i>
-ward(s)			
in	<i>в</i>	inward	<i>всередину</i>
up	<i>у (гору)</i>	upward(s)	<i>угору, наверх</i>
-wise			
length	<i>довжина</i>	lengthwise	<i>у довжину, уздовж</i>
cross	<i>хрест, перехрестя</i>	crosswise	<i>хрест-навхрест, хрестоподібно</i>

Найуживаніші префікси

Префікси з негативним значенням

un-	<i>не</i>		
common	<i>звичайний</i>	uncommon	<i>незвичайний</i>
known	<i>відомий</i>	unknown	<i>невідомий</i>
dis-	<i>не, відокремлення</i>		
ability	<i>спроможність</i>	disability	<i>неспроможність</i>
a-	<i>не, відсутність певних якостей</i>	(якщо слово починається з голосної використовується an- , e.g. anarchy)	
moral	<i>моральний</i>	amoral	<i>аморальний</i>
un-, dis-, de-	<i>надають дієсловам значення протилежної дії</i>		
to fasten	<i>зв'язувати</i>	to unfasten	<i>розв'язувати</i>
to join	<i>об'єднуватися</i>	to disjoin	<i>роз'єднуватися</i>
to activate	<i>активувати, формувати</i>	to deactivate	<i>дезактивувати, розформувати</i>
in-	<i>(перед l префікс in- перетворюється на il-; перед r – на ir-; перед m та p – на im-)</i>		
attentive	<i>уважний</i>	inattentive	<i>неуважний</i>
legal	<i>законний</i>	illegal	<i>незаконний</i>
rational	<i>раціональний</i>	irrational	<i>нераціональний</i>
possible	<i>можливий</i>	impossible	<i>неможливий</i>
material	<i>матеріальний</i>	immaterial	<i>нематеріальний</i>
non-	<i>не</i>		
aggressive	<i>агресивний</i>	non-aggressive	<i>неагресивний</i>
ego	<i>я (сам), суб'єкт</i>	non-ego	<i>не я, об'єкт, зовнішній світ</i>

conformity	покоря, конформність	nonconformity	непокоря
mis-	надає дієслову значення <i>робити щось неправильно, помилково</i>		
to understand	розуміти	to misunderstand	неправильно розуміти
to guide	вести, спрямовувати	to misguide	вводити в оману

under- має значення *недостатньо, нижче, під*. Протилежний за значенням префіксу **over-** (у значенні *надмірно*)

to estimate	оцінювати	to underestimate	недооцінювати
ground	земля, поверхня	underground	підгрунття, підземний
size	розмір	undersized	маломірний

Префікси з різними значеннями

a- на

shore	берег	ashore	на берег
-------	-------	--------	----------

ante- до

natal	що стосується народження	antenatal	утробний, періоду утробного розвитку
-------	-----------------------------	-----------	---

anti- проти

clockwise	за часовою стрілкою	anticlockwise	проти часової стрілки
-----------	------------------------	---------------	-----------------------

be- все навкруги, надавати риси

fog	туман	befog	затуманювати
fool	дурень	befool	обдурювати

bi- два

cycle	коло	bicycle	двоколісний велосипед
lingual	мовний	bilingual	двомовний

by-, bye- вторинний, побічний, підпорядкований

product	продукт, виріб	by-product	побічний продукт
laws	закон	bye-laws	регламент

circum- навколо

locution	вислів, ідіома	circumlocution	багатослівність, іносказання, парафраза
navigate	плавати	circumnavigate	плавати навколо

co- спільний, сумісний

author	автор	co-author	співавтор
to exist	існувати	to co-exist	співіснувати

con- з, разом

joined	з'єднаний	conjoined	об'єднаний, одночасний
--------	-----------	-----------	---------------------------

contra- проти

dictum	заява, вислів	contradict	суперечити
--------	---------------	------------	------------

counter- має значення *проти*. Відповідає українським префіксам *проти -*, *контр -*.

to act	діяти	to counteract	протидіяти
proposal	пропозиція	counter-proposal	контрпропозиція

dys- поганий, недостатній, порушений

function	<i>функція</i>	dysfunction	<i>дисфункція</i>
em- додається до іменників і прикметників для утворення дієслів, вживається перед b або p			
power	<i>сила, влада</i>	to empower	<i>уповноважувати</i>
en- додається до іменників і прикметників для утворення дієслів із значенням надавання певних якостей			
courage	<i>сміливість, мужність</i>	to encourage	<i>підбадьорювати, вселяти мужність</i>
large	<i>великий</i>	to enlarge	<i>збільшувати</i>
endo- <i>усередині, внутрішньо</i>			
centric	<i>центральний</i>	endocentric	<i>ендоцентричний</i>
epi- <i>на, серед</i>			
central	<i>центричний</i>	epicentral	<i>епіцентричний</i>
ex- <i>з, із</i>			
to cave	<i>рити</i>	to excavate	<i>видобувати</i>
ex- <i>колишній</i>			
wife	<i>дружина</i>	ex-wife	<i>колишня дружина</i>
president	<i>президент</i>	ex-president	<i>колишній президент</i>
exo- <i>ззовні</i>			
derm	<i>шкіра</i>	exoderm	<i>екзодерма</i>
hyper- <i>гіпер, над</i>			
active	<i>активний</i>	hyperactive	<i>гіперактивний</i>
for- <i>здаватися, забороняти</i>			
swear	<i>присягати</i>	forswear	<i>зрікатися, відмовлятися</i>
fore- <i>перед</i>			
cast	<i>припускати</i>	forecast	<i>передрікати</i>
see	<i>бачити</i>	foresee	<i>передбачати</i>
infra- <i>нижче</i>			
red	<i>червоний</i>	infra-red	<i>інфрачервоний</i>
structure	<i>структура</i>	infrastructure	<i>інфраструктура</i>
inter- <i>між</i>			
personal	<i>особистий</i>	interpersonal	<i>міжособистий</i>
national	<i>національний</i>	international	<i>міжнаціональний</i>
intra- <i>в межах</i>			
personal	<i>особистий</i>	intrapersonal	<i>внутрішньо особистий</i>
intro- <i>між</i>			
version	<i>варіант, версія</i>	introversion	<i>самозаглиблення, інтроверсія</i>
macro- <i>великий</i>			
economics	<i>економіка</i>	macro-economics	<i>макроекономіка</i>
mal- <i>поганий</i>			
function	<i>функція</i>	malfunction	<i>несправна робота, відмова</i>
micro- <i>маленькій</i>			

wave	<i>хвиля</i>	microwave	<i>мікрохвильовий</i>
mono- <i>один</i>			
lingual	<i>мовний</i>	monolingual	<i>одномовний</i>
multi- <i>багато</i>			
coloured	<i>кольоровий</i>	multicoloured	<i>багатокольоровий</i>
neo- <i>новий</i>			
Freudian	<i>фрейдиський</i>	neo-Freudian	<i>неофрейдиський</i>
omni- <i>всюди, навколо</i>			
present	<i>присутній</i>	omnipresent	<i>всюдисущій, повсюдний</i>
over- <i>надмірно</i>			
to estimate	<i>оцінювати</i>	to overestimate	<i>переоцінювати</i>
pressure	<i>тиск, напруження</i>	overpressure	<i>надмірне розумове (нервове) напруження</i>
para- <i>подібний</i>			
synthetic	<i>синтетичний</i>	parasynthetic	<i>парасинтетичний</i>
per- <i>скрізь</i>			
annual	<i>річний</i>	perennial	<i>багаторічний, вічний</i>
pseudo- <i>хибний</i>			
science	<i>наука</i>	pseudo-science	<i>лженаука, псевдонаука</i>
poly- <i>багато</i>			
basic	<i>основний</i>	polybasic	<i>багатоосновний</i>
post- <i>після</i>			
graduate	<i>випускник</i>	post-graduate	<i>аспірант</i>
pre- <i>до, перед</i>			
war	<i>війна</i>	pre-war	<i>довоєнний</i>
to determine	<i>визначати</i>	to predetermine	<i>заздалегідь визначати</i>
pro- <i>за, про-; що передує або знаходиться ближче</i>			
rector	<i>ректор</i>	pro-rector	<i>проректор</i>
re- <i>знову</i>			
take	<i>брати</i>	retake	<i>знову взяти</i>
write	<i>писати</i>	rewrite	<i>переписувати</i>
construct	<i>будувати</i>	re-construct	<i>перебудовувати</i>
retro- <i>назад</i>			
act	<i>діяти</i>	retroact	<i>рухатися у зворотному напрямку</i>
semi- <i>нів</i>			
conscious	<i>притомний</i>	semi-conscious	<i>напівнепритомний</i>
sub-, sus- <i>під</i>			
way	<i>шлях, дорога</i>	subway	<i>підземний тунель</i>
super- <i>зайвий, над</i>			
impose	<i>нав'язувати</i>	superimpose	<i>накладати одне на одне</i>
trans- <i>крізь, через</i>			
atlantic	<i>атлантичний</i>	transatlantic	<i>трансатлантичний</i>

uni- <i>один</i>			
lateral	<i>бічний</i>	unilateral	<i>однобічний</i>
ultra- <i>крайній, ультра</i>			
modern	<i>сучасний</i>	ultramodern	<i>ультрасучасний</i>
under- <i>під</i>			
ground	<i>земля</i>	underground	<i>підземний</i>
vice- <i>віце-, заступник</i>			
president	<i>президент</i>	vice-president	<i>віце-президент</i>
chairman	<i>голова (зборів)</i>	vice-chairman	<i>заступник голови</i>

Dictionary

СПИСОК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

LIST OF ABBREVIATIONS

Англійські – English	Українські - Ukrainian
<i>adj.</i> – adjective – прикметник	<i>анат.</i> – анатомія
<i>AE</i> – American English – американізм	<i>біол.</i> – біологія
<i>attr.</i> – attribute – атрибутивне вживання	<i>заг. терм.</i> – загальний термін
<i>adv.</i> – adverb – прислівник	<i>зоопсих.</i> – зоопсихологія
<i>BE.</i> – British English – британська англійська	<i>мед.</i> – медицина
<i>comparat. d.</i> – comparative degree – порівняльний ступінь	<i>пед.</i> – педагогіка
<i>conjunct.</i> – conjunction – сполучник	<i>перен.</i> – у переносному значенні
<i>count.</i> – countable – зчислюваний (іменник)	<i>псих.</i> – психологія
<i>n.</i> – noun – іменник	<i>психоан.</i> – психоаналітичний термін
<i>num.</i> – numeral – числівник	<i>розм.</i> – розмовний
<i>pl.</i> – plural – множина	<i>соц. псих.</i> – соціальна психологія
<i>prefix</i> – префікс	<i>техн.</i> – технічний термін
<i>prep.</i> – preposition – прийменник	<i>терм.</i> – термін
<i>uncount.</i> – uncountable – незчислюваний (іменник)	<i>фіз.</i> – фізика
<i>v.</i> – verb – дієслово	<i>фізіол.</i> – фізіологія
	<i>фр.</i> – французький
	<i>хім.</i> – хімія

Аа

abase / ə'beɪs / *v.* принижувати, зневажати
abasement / ə'beɪsmənt / *n.* приниження, зневажання
abashment / ə'bæʃmənt / *n.* ніяковість; збентеження; сором
ABC / 'eɪ'bi:'si:/ основи, початки
aberration / ,æbə'reɪʃən / *n.* відхилення від істини; помилка
abhorrence / əb'hɒrəns / *n.* огида, відроза
abidance /ə'baɪdəns / *n.* дотримання; **~by rules** дотримання правил
abilit||y /ə'bɪlɪti/ *n.* здібність, уміння; здатність; спритність; **~ test** тест здібностей; **abstract** ~ здібності розуміти абстракції; **educational** ~ здібності до навчання; **empathic** ~ здатність співчувати; **final** ~ кінцевий рівень умінь; **general** ~ загальні здібності; **inborn (innate) ~ies** природжені здібності; **initial** ~ початковий рівень умінь; **intellectual ~ies** розумові (інтелектуальні) здібності; **learned** ~ опановане уміння; **mechanical ~ies** технічні здібності; **mental ~ies** розумові (психічні) здібності; **specific ~ies** специфічні здібності; **special ~ies** спеціальні здібності; **grasping ~ies** хапальні уміння; **a tear-jerking** ~ здатність до сльозовиділення; **verbal ~ies** мовні можливості
abjection / əb'dʒekʃən / *n.* приниження
ablaze / ə'bleɪz / *adj.* збуджений; **~ with anger** дуже розгніваний
able / 'eɪbl / *adj.* 1) спроможний, здатний; **to be able to do** бути спроможним, могли; 2) здібний, талановитий
abnormal / əb'nɔ:məl / *adj.* 1) ненормальний, аномальний; 2) що не відповідає або відхиляється від норми; **~ psychology** психопатологія

abnormality /y /, æbnɔ:'mælti / *n.* 1) ненормальність, неправильність, аномалія; потворність; 2) відхилення від норми; **congenital** ~ природжена ненормальність, аномалія розвитку; **neurological** ~ неврологічна аномалія; **cognitive ~ies** когнітивні розлади

aboriginal /, æb'ɔ:dʒənəl / *adj.* 1) споконвічний; первісний; 2) корінний, місцевий

abridge / ə'bri:dʒ / *v.* скорочувати; обмежувати; позбавляти (чогось **of**)

abroad / ə'brɔ:d / 1) за кордоном; 2) поза домівкою; не вдома; **to be all** ~ розгубитися, зніяковіти

abrupt / ə'brʌpt / *adj.* 1) раптовий, несподіваний; 2) різкий, грубий; ~ **reply** різка відповідь

abruptness / ə'brʌptnis / *n.* різкість, грубість у поведінці

absence / 'æbsəns / *n.* відсутність; ~ **from school** пропускання занять у школі

absent / 'æbsənt / *adj.* 1) відсутній; 2) неуважний; ~ **mindedness** неуважність

absentee /, æbsən'ti: / *n.* 1) прогульник; 2) відсутній

absenteeism /, æbsən'ti:izəm / *n.* 1) *терм.* абсентеїзм, ухилення від обов'язків; 2) прогул, невихід на роботу

absent-minded /'æbsənt 'maɪndɪd / *adj.* неуважний, неуважливий

absentmindedness / 'æbsənt'maɪndɪdnɪs / *n.* неуважність

absorb / əb'sɔ:b / *v.* 1) поглинати; 2) захоплювати; **to be ~ed in** захоплюватися чимось

absorbing / əb'sɔ:biŋ / *adj.* 1) захоплюючий; звабливий; 2) поглинаючий

abstain / əb'steɪn / *v.* утримуватися, стримуватися (від – **from**)

abstainer / əb'steɪnə / *n.* 1) непитущий; 2) той, хто утримався

abstinence / 'æbstɪnəns / *n.* 1) утримання, помірність; 2) тверезість

abstract / 'æbstrækt / *n.* 1) абстрактне поняття; **in the** ~ абстрактно; 2) стисле передавання змісту; *adj.* 1) абстрактний; ~ **learning** абстрактне навчіння; 2) теоретичний

abstract / 'æb'strækt / *v.* 1) віднімати; витягувати; 2) відвертати, відволікати; **to ~ attention from** відволікати увагу від; 3) абстрагувати(ся); 4) реферувати; підсумовувати

abstracted / 'æb'stræktɪd / *adj.* 1) неуважний; заглиблений у думки; 2) відокремлений; 3) абстрактний

abstractionism / 'æb'strækʃənɪzəm / *n.* абстракціонізм

absurd / əb'sɜ:d / *adj.* безглуздий; абсурдний

abuse / ə'bju:s / *n.* 1) образа; **verbal** ~ словесна образа; 2) жорстоке поводження; **child** ~ жорстоке поводження з дитиною; **elder** ~ жорстоке поводження з літніми людьми; **spouse** ~ жорстоке поводження одного із членів подружжя з іншим; 3) зловживання; **abuse** ~ зловживання алкоголем; **drugs** ~ зловживання наркотичними засобами

abuse / ə'bju:z / *v.* 1) образати; ганьбити; 2) зловживати; 3) розбещувати

abusive / ə'bju:sɪv / *adj.* 1) образливий; ~ **language** лайка; 2) готовий образити, скривдити

abysmal / ə'bɪzməɪ / *adj.* 1) глибокий; 2) цілковитий, надзвичайний; ~ **ignorance** страшенне нецтво

academic /, ækə'demɪk / *n.* 1) викладач (професор, науковий працівник) вищого навчального закладу; *adj.* 1) академічний, університетський; 2) теоретичний, відірваний від практики; ~ **psychology** теоретична (академічна) психологія; 3) традиційний; 5) навчальний; ~ **year** навчальний рік; ~ **skill disorders** розлад навчальних здібностей

academy /ə'kædəmi / *n.* 1) академія; 2) вищий навчальний заклад; 3) спеціальний навчальний заклад; школа; училище

accelerate / ək'seləreɪt / *v.* прискорювати(ся); збільшувати швидкість

acceleration / ək, selə'reɪʃən / *n.* прискорення; акселерація

accent / 'æksənt / *n.* 1) наголос; 2) акцент, вимова; 3) характерна ознака, риса

accent / ək'sent / *v.* 1) наголошувати; підкреслювати; виділяти; 2) робити наголос

accept / ək'sept / *v.* 1) приймати; 2) допускати, погоджуватися; 3) прихильно ставитись

acceptance / ək'septəns / *n.* 1) прийняття; визнання; схвалення; 2) *псих.* акцептація

access / 'æksəs / *n.* 1) доступ; 2) приступ; 3) зростання

access / 'æksəs / *v.* звертатися за інформацією до бази даних (комп'ютера)

accession / ək'seʃən / *n.* 1) доступ; 2) поповнення; ~ **catalogue** каталог нових надходжень; 3) припадок

accessories / ək'sesəriz / *n., pl.* аксесуари

accident / 'æksɪdənt / *n.* 1) випадок; **by** ~ випадково; 2) нещасний випадок, аварія; **fatal** ~ смертельний нещасний випадок; ~ **prevention** техніка безпеки; ~ **free** безаварійний; ~ **prone** схильний до аварій; ~ **proneness** схильність до аварій; **human-factor error** ~ нещасний випадок, що був спричинений помилкою людини (людським фактором); **industrial** ~ виробнича травма, нещасний випадок на виробництві; **professional skill error** ~ аварія через помилку у професійному умінні

acclaim / ə'kleɪm / *n.* вигуки схвалення, бурхливе схвалення

accommodate / ə'kɒmədeɪt / *v.* 1) пристосовувати; **to** ~ **one's own id to the environment** пристосовувати внутрішні вимоги ("воно") до оточуючого середовища; 2) допомагати; робити послугу

accommodating / ə'kɒmədeɪtɪŋ / 1) лагідний, послужливий; люб'язний; зговірливий; 2) що пристосовується

accommodation / ə'kɒmə'deɪʃən / *n.* 1) акомодация; пристосованість; **social** ~ соціальна адаптація; **visual** ~ візуальна (зорова) акомодация; ~ **reflex** рефлекс пристосування; 2) помешкання; житло

accomplish / ə'kɒmplɪʃ / *v.* 1) завершувати; доводити до кінця; 2) удосконалювати

accomplished / ə'kɒmplɪʃt / *adj.* 1) закінчений; довершений; 2) вправний, досконалий; досвідчений; кваліфікований; 3) освічений; культурний; вихований; 4) з вишуканими манерами

accomplishment / ə'kɒmplɪʃmənt / *n.* 1) виконання, завершення; 2) досягнення

accordingly / ə'kɔ:dnɪli / *adv.* 1) відповідно; згідно; 2) таким чином

account / ə'kaʊnt / *n.* 1) рахунок; 2) звіт; 3) відгук; оцінка; **to take into** ~ брати до уваги

acculturation / ə'kʌltʃəreɪʃən / *n.* акультурація. *По відношенню до дитячого розвитку термін означає поступове засвоєння дітьми зразків поведінки оточуючого середовища, тобто підкультурних особливостей, у яких вони виховуються. Це поняття входить до складу явища культурної трансмісії та пов'язується з процесом соціалізації. У більш широкому сенсі, він відноситься до адаптації або асиміляції з культурними елементами інших країн, інших культур.*

accumulator / ə'kjʊ:mjʊleɪtə / *n.* користолобець, здирник

accurately / ə'kjʊrətli / *adv.* 1) точно, правильно; 2) безпомилково; ретельно

accuse / ə'kjʊ:z / *v.* обвинувачувати, звинувачувати

acetylcholine / ə'setɪlhəli:n / *n.* ацетилхолін

achieve / ə'tʃi:v / *v.* 1) досягати, добиватися; 2) доводити до кінця

achievement / ə'tʃi:vmənt / *n.* 1) досягнення, здобуток; 2) успіх; 3) завершення

acid / 'eɪsɪd / *n.* кислота; *attr.* кислотний ~ **based metabolism** кислотний метаболізм

acknowledge / ək'nɒlɪdʒ / *v.* 1) усвідомлювати; **to** ~ **one's mistakes** визнавати свої помилки; 2) висловлювати подяку, виявляти вдячність

acknowledgement / ək'nɒlɪdʒmənt / *n.* 1) визнання; 2) вдячність, подяка

acquiescence / , ækwɪ'esəns / *n.* неохоча, мовчазна згода; покірність

acquiescent / , ækwɪ'esənt / *adj.* покірний, мовчазний, слухняний

acquire / ə'kwaɪə / *v.* здобувати

acquired / ə'kwaɪəd / *adj.* здобутий, придбаний; набутий; ~ **skills** придбані (опановані) навички

acquirement / ə'kwaɪəmənt / *n.* 1) набуття; опанування; оволодіння; 2) *pl.* навички, знання

acquisition / , ækwɪ'zɪʃən / *n.* надбання, здобуття; **language** ~ наuczання мови; оволодіння мовою

act / ækt / *n.* 1) діло, вчинок; **unconscious** ~ несвідомий вчинок; ~ **of attention** акт уваги
acting-out /'æktɪŋ, aʊt / *n.*, *псих.* відреагування; зовнішня демонстрація підсвідомих психічних процесів

action / 'æksjən / *n.* 1) дія, акція; ~ **slip** помилкова несвідома дія (*часто через неухважність або розщеплену увагу*); 2) діяльність; **mental** ~ розумова діяльність, 3) вплив; **social** ~ колективне зусилля (дія); **corrective** ~ корегуюча діяльність

activation / ,æktɪ'veɪʃən / *n.* активація, спонукання до дій

active / 'æktɪv / *adj.* 1) активний, енергійний, діяльний; 2) ефективний; 3) дієвий, дійсний; ~ **mind** жвавий розум; ~ **(REM) sleep** швидкий сон; ~ **imagination** активна багата уява; ~ **vocabulary** активний словниковий запас

activity / 'æktɪvɪti / *n.* 1) діяльність, активність; 2) енергія; 3) праця; **heavy** ~ важка праця; **environmental** ~ вплив навколишнього середовища; **mental** ~ розумова діяльність; **play** ~ діяльність-гра; ігрова діяльність; **vital** ~ життєдіяльність; **workplace** ~ **ies** виробнича практика; **cortical** ~ коркова активність, активність кори головного мозку; **sensory-motor** ~ сенсорно-моторна активність; **vasomotor** ~ вазомоторна (судинорухова) активність; **voluntary** ~ довільна діяльність

actuality / ,æktɪ'u'æləti / *n.* 1) реальність; 2) реалізм (*у літературі*)

actualisation / ,æktɪ'ʊəlaɪ'zeɪʃən / *n.* реалізація; актуалізація

acuity / ə'kju:əti / *n.*, *uncount.* 1) гострий характер хвороби; 2) здатність чітко думати, чути, бачити або відчувати; **visual** ~ гострота зору

acute / ə'kju:t / 1) гострий; 2) кмітливий; ~ **person** прониклива людина; ~ **pain** гострий біль; ~ **stress disorder** гострий стресовий розлад з симптоматикою подібною до пост-травматичного розладу плюс симптоми дисоціації; ~ **stress reaction** гостра стресова реакція

adapt / ə'dæpt / *v.* 1) пристосовувати; 2) адаптувати, скорочувати й спрощувати; 3) полегшувати

adaptation / ,ædæp'teɪʃən / *n.* 1) адаптація, пристосування; 2) переробка; **developmental** ~ адаптація у процесі розвитку; **emotional** ~ емоційна адаптація; **social** ~ соціальна адаптація; ~ **level** рівень адаптації

adaptiveness / ə'dæp'tɪvnis / *n.* адаптивність, здатність до пристосування; **social** ~ здатність до соціальної адаптації

addiction / ə'dɪkʃən / *n.* 1) згубна звичка; 2) схильність; **alcohol** ~ алкоголізм, пияцтво; **drug** ~ наркоманія

addictive / ə'dɪktɪv / *adj.* такий, що викликає схильність, згубну звичку; ~ **drugs** ліки або наркотичні засоби, що викликають призвичаєння

adequacy /'ædɪkwəsi / *n.* адекватність, відповідність

adequate /'ædɪkwət / *adj.* адекватний, відповідний; ~ **response (reaction)** відповідна реакція

admire / əd'maɪə / *v.* захоплюватися, милуватися

admirer / əd'maɪərə / *n.* прихильник

admitted / əd'mɪtɪd / *adj.* визнаний; ~ **fact** загальновідомий факт

adolescence / ,ædə'lesəns / *n.* юність, юнацтво

adolescent / ,ædə'lesənt / *n.* 1) юнак, дівчина, підліток; 2) підлітковий; **shut-in** ~ підліток, який шукає усамітнення (закритий у собі)

adopt / ə'dɒpt / *v.* 1) усиновлювати, удочеряти; 2) приймати, ухвалювати; 3) обирати, брати на вибір

adopted / ə'dɒptɪd / *adj.* прийомний; ~ **child** прийомна дитина

adoration / ,ædə'reɪʃən / *n.* обожнювання, поклоніння

adrenal / æ'dri:nəl / *adj.* наднирковий; ~ **gland** надниркова залоза

adrenalin / ə'drenəlɪn / адреналін

adult / 'ædʌlt / *n.* доросла людина, повнолітня людина, зріла людина

adulterous /ə'dɪltərəs / *adj.* дорослий; який має місце у зрілим віці; ~ **betrayal** зрада дорослої людини

adulthood /'ædʌlθud / *n.* зрілість, зрілий вік; повноліття

advance /əd'vɑːns / *n.* 1) успіх, поліпшення; прогрес; 2) прогулювання уперед

advanced /əd'vɑːnst / *adj.* 1) передовий; 2) прогресивний; 3) устигаючий учень; ~ **course** поглиблений курс

advantage /əd'vɑːntɪdʒ / *n.* 1) перевага; 2) вигода, користь

advent /'ædvənt / *n.* прихід, прибуття; прищестя

adventurer /əd'ventʃərə / *n.* 1) авантюрист, пройдисвіт; 2) шукач пригод

adventurous /əd'ventʃərəs / *adj.* 1) відчайдушний; 2) ризикований; 3) підприємливий

adverse /əd'vɜːs / *adj.* ворожий; несприятливий, шкідливий, протилежний

advertisement /əd'vɜːtɪsmənt / *n.* оголошення, реклама, анонс; ~ **formula AIDA: attention, interest, desire, activation** формула реклами УЗБС: увага, зацікавленість, бажання, спонування до дій

advice /əd'vaɪs / *n., uncount.* 1) порада; 2) консультація; **professional** ~ порада (консультація) спеціаліста; 3) думка, судження

advisable /əd'vaɪzəbəl / *adj.* доцільний, розсудливий

advocate /'ædvəkət / *n.* 1) прихильник; 2) адвокат

advocate /'ædvəkeɪt / *v.* відстоювати, захищати; пропагувати (погляди)

adynamic /,ædɪ'næmɪk / *adj.* безсилий, слабкий; знесилений

aesthete /'iːsθiːt / *n.* естет

aesthetic /iːs'thetɪk / *adj.* естетичний

aesthetics /iːs'thetɪks / *n.* естетика

aetiology /,iːtɪ'ɒlədʒɪ / *n.* етіологія, наука про виникнення хвороб

affect /ə'fekt / *n.* афект, емоційна реакція; *v.* 1) уражати; 2) впливати; 3) завдавати шкоди; **to ~ the interest** зачіпати інтереси; 5) удавати; **to ~ ignorance** прикидатися нетямущим

affected /ə'fektɪd / *adj.* 1) уражений; 2) схвильований, зворушений; 3) показний, удаваний, неприродний, штучний

affection /ə'fekʃən / *n.* 1) прихильність; **masked** ~ показова прихильність; **reciprocal** ~ взаємна прихильність; 2) любов, ласка; 3) хвороба; **mental** ~ психоз

affective /ə'fektɪv / *adj.* 1) афективний; 2) показний, удаваний; 3) уражений; що перебуває під впливом; 4) емоційний

affinity /ə'fɪnɪtɪ / *n.* 1) близькість; спорідненість; 2) рідня, родичі; 3) взаємна прихильність, симпатія, потяг

affordable /ə'fɔːdəbəl / *adj.* можливий, допустимий, посильний

after-care /'ɑːftəkeə / *n.* догляд за одужуючим

after-life /'ɑːftəlaɪf / *n.* зрілі роки; пізніший період життя

after-thought /'ɑːftəθɔːt / *n.* запізнiла думка (відповідь); запізнiле пояснення; виверт

age /eɪdʒ / *n.* 1) вік, літа; **mental** ~ розумовий вік; **school** ~ шкільний вік; 2) тривалість життя; 3) старість; *attr.* віковий; **developmental** ~ віковий розвиток; **educational** ~ вікові шкільні успіхи; **emotional** ~ віковий розвиток емоцій; ~-**specific** вікоспецифічний (*притаманний певному віковому періоду*)

aged /'eɪdʒɪd / *adj.* старий, похилого віку

ageing /'eɪdʒɪŋ / *n.* 1) старіння; **abnormal** ~ патологічне старіння; 2) дозрівання

agents /'eɪdʒənts / *n., pl.* речовини; фактори; агенти; засоби

aggression /ə'ɡreʃən / *n.* агресія, агресивність, зухвала поведінка; **antisocial** ~ антисоціальна агресія; **physical** ~ фізична агресія; **self-oriented** ~ автоагресія; **verbal** ~ вербальна агресія

aggressive /ə'ɡresɪv / *adj.* 1) агресивний; 2) дійовий, активний; 3) зухвалий; ~ **tone of voice** задирилий тон

agile / 'ædʒaɪl/ *adj.* швидкий, рухливий, спритний, моторний, жвавий
agname / 'æɡneɪm / *n.* прізвисько, кличка
agnomen / 'æɡnəʊmən / *n.* додаткове ім'я; прозвання, прізвисько
agog / ə'ɡɒɡ / у збудженні; **to be ~ on smb.** бути до нестями захопленим кимсь
agonise / 'æɡənaɪz / *v.* 1) агонізувати, дуже мучитися; 2) відчайдушно боротися
agoraphobia / 'æɡərə'fəʊbiə / *n.* боязнь натовпу, агорафобія, боязнь простору
agrammatism / ə'ɡræmətɪzəm / *n.* аграматизм, акатофазія
agree / ə'ɡri: / *v.* 1) погоджуватися; 2) домовлятися; 3) давати згоду
agreeable / ə'ɡriəbəl / *adj.* 1) приємний, милий; 2) відповідний; 3) зручний
agreement / ə'ɡri:mənt / *n.* 1) домовленість, згода, **mutual** ~ взаємна згода; 2) договір, угода
aid / eɪd / *n.* 1) допомога, підтримка; **mutual** ~ взаємодопомога; 2) *pl.* допоміжні засоби, посібники; **social** ~ соціальна (суспільна) допомога; **training** ~s навчальні посібники; **visual** ~s наочні посібники; ~s **and appliances** матеріальні засоби, пристрої
aim / eɪm / *n.* 1) задум, мета, намір; 2) ціль, мішень
aimful / 'eɪmfəl / *adj.* цілеспрямований
air-built / 'eə, bɪlt / *adj.* уявний, примарний, фантастичний
air-castle / 'eə, kɑ:səl / *n.* необґрунтований (фантастичний) проєкт; фантазія; повітряні замки
air-drawn / 'eədɹɔ:n / *adj.* примарний, уявний
airily / 'eərɪli / *adv.* легко, безтурботно, весело
airiness / 'eərɪnɪs / *n.* легкість, безтурботність, веселість, легковажність
alacrity / ə'lækɹɪti / *n.* жвавість; старанність, готовність
albeit / ə:'bi:t / *conjunct.* хоча; незважаючи на те,що
alalia / ə'leɪliə / *n.* алалія, втрата здатності говорити; розлад мовленнєвої артикуляції
alert / ə'lɜ:t / *adj.* 1) пильний, насторожений, обережний; ~ **system** система попередження про небезпеку; 2) кмітливий, тямущий; 3) жвавий, спритний
alertness / ə'lɜ:tnɪs / *n.* пильність, обережність; проворність
alexia / ə'leksɪə / *n.* алексія, втрата здатності читати
alien / 'eɪlɪən / *n.* 1) іноземець; чужоземець; 2) ізгой
alienate / 'eɪlɪə'neɪt / *v.* віддаляти, робити чужим; відвертати, відхиляти від наміченого шляху, плану
alienation / 'eɪlɪə'neɪʃən / *n.* 1) відчужування; відділення; 2) *псих.* божевілля; психоз розгублення
alike / ə'laɪk / *adj.* схожий, подібний; однаковий
allege / ə'ledʒ / *v.* 1) голослівно стверджувати; 2) посилатися на щось для виправлення; 3) приписувати
alleged / ə'ledʒɪd / *adj.* уявний, мнимий; стверджуваний голослівно
alleviate / ə'li:vɪeɪt / *v.* 1) полегшувати біль, страждання; 2) зменшувати
alleviation / ə, li:vɪ'eɪʃən / *n.* полегшення, пом'якшення; **anxiety** ~ полегшення стану тривожності
allocate / 'æləkeɪt / *v.* призначати, відводити; розподіляти
allostatic / 'æləs'tætɪk / *adj.* алостатичний; ~ **system** алостатична система (керування фізіологічними реакціями під час стресової ситуації)
alluring / ə'ljuərɪŋ / *adj.* спокусливий, звабливий, чарівний
allusion / ə'lu:ʒən / *n.* 1) посилення, згадування; 2) непряма вказівка, натяк; 3) каламбур
allusively / ə'lu:sɪvli / *adv.* алегорично, інакомовно
aloofness / ə'lu:fnɪs / *n.* відчуженість; байдужість
alter / 'ɔ:lteɪ / *v.* 1) змінювати, переробляти; **to ~ one's mind** передумувати; 2) вносити зміни
altered / 'ɔ:lteɪd / *adj.* змінений, перероблений
alter ego / 'æltə'i:ɡəʊ / *n.* друге я, однодумець, найближчий друг

altitude / 'æltɪtju:d / *n.* висота; ~ **of intelligence** інтелектуальний рівень
altruism / 'æltruizəm / *n.* альтруїзм
altruist / 'æltruɪst / *n.* альтруїст
altruistically / , æltru'ɪstɪkəlɪ / *adv.* альтруїстично
amass / ə'mæs / *v.* збирати, накопичувати; **to ~ data (facts)** збирати данні (факти)
amateur / 'æmətə / *n.* 1) аматор, любитель; непрофесіонал; 2) дилетант
amazement / ə'meɪzmənt / *n.* 1) подив, здивування; 2) збентеження, розгублення
ambassador / əm'bæsədə / *n.* 1) посол; 2) вісник; **good will** ~ посланець доброї волі; 3) посередник, представник
ambiguity / , æmbɪ'gju:ətɪ / *n.* 1) неясність, двозначність, невизначеність; 2) двозначний вислів
ambiguous / , æm'bigjʊəs / *adj.* 1) двозначний, неясний; 2) сумнівний, незрозумілий
ambition / æm'biʃən / *n.* 1) честолюбність, владолюбство, амбіція; 2) мета, об'єкт бажання
ambitious / æm'biʃəs / *adj.* честолюбний, амбіційний
ambitiousness / æm'biʃəsni:s / *n.* честолюбність
amenable / ə'mi:nəbəl / *adj.* 1) відповідальний; 2) зговорливий, слухняний, піддатливий
amendment / ə'mendmənt / *n.* 1) виправлення; поліпшення; 2) полегшення, покращення
amiable / 'eɪmjəbəl / *adj.* 1) дружній, доброзичливий, люб'язний; 2) привітний, приємний,
милий
amicable / 'æmɪkəbəl / *adj.* 1) дружній, дружлюбний; 2) мирний
amnesia / æm'ni:ziə / *n.* амнезія; втрата або ослаблення пам'яті; **infantile** ~ дитяча амнезія
(термін відноситься до нормальної і універсальної втрати згадок про події або досвід, які мали місце в ранній період життя, у віці 2 і 3 років)
amorphous / ə'mɔ:fəs / *adj.* 1) аморфний, безформний; 2) хаотичний; 3) неясний, непевний
amphetamine / æm'fetəmi:n / *n.*, *мед.* амфетамін
amplify / 'æmplɪfaɪ / *v.* посилювати (вплив, силу, ефективність)
amplitude / 'æmplɪtju:d / *n.* 1) амплітуда; дальність (радіус) дії; 2) широта поглядів (думок);
3) діапазон, широчінь; великий обсяг
amusement / ə'mju:zmənt / *n.* 1) задоволення; приємне проведення часу; радість; 2) *pl.* розваги, веселощі
amygdala / ə'mɪgdələ / *n.*, *анат.* 1) мигдалик; 2) мигдалевидне тіло
analyse / 'ænaləɪz / *v.* 1) аналізувати; докладно розбирати; 2) досліджувати
analysis / ə'næləsɪs / *n.* (*pl.* **analyses**) 1) аналіз, дослідження, докладний розбір; 2) *псих.* психоаналіз; **means-end** ~ аналіз мети й засобів; **dream** ~ аналіз снів; **value** ~ аналіз цінностей; **multi-variative ~ of variance** мультіваріантний дисперсійний аналіз; **alcohol** ~ аналіз наявності алкоголю в крові; **check** ~ контрольний аналіз; **cluster** ~ груповий аналіз; **continuous-flow** ~ безперервний (постійний) аналіз; **household** ~ аналіз складу родини; **proximate (snap)** ~ експрес-аналіз; **variance** ~ дисперсійний аналіз; **cost-benefit** ~ аналіз затрат проти вигоди
ancestor / 'ænsəstə / *n.* предок, прабабука, прародитель
anecdotal / , ænɪk'dəʊtl / *adj.* 1) анекдотичний; неймовірний; 2) що пов'язаний з випадками з реального життя, побутовими історіями, епізодами
anger / 'æŋɡə / *n.* 1) гнів, лють; 2) роздратування; ~ **hangover** залишкові хворобливі, болісні почуття після нападу гніву або роздратування, т.зв. «гнівне похмілля»
angle / 'æŋɡl / *n.* 1) кут; 2) точка зору, погляд, підхід; **from all ~s** з усіх точок зору
angry / 'æŋɡrɪ / *adj.* 1) сердитий, розгніваний, роздратований; 2) лютий, розлючений; **to be ~ with smb. about (at) smth.** сердитись на когось за щось; **to get** ~ розсердитись
anima / 'ænəmə / *n.*, *псих.* 1) душа; 2) аніма – фемінінні якості чоловіка, жіноче начало (за К. Юнгом)
animated / 'ænɪmeɪtɪd / *adj.* 1) жвавий; 2) натхненний

animation / , æni'meɪʃən / *n.* захоплення, жвавість; **with** ~ з натхненням

animus / 'æpəməs / *n.* 1) дух; 2) упередженість, ворожість; 3) *псих.* анімус – маскулітні якості жінки, чоловіче начало (за К. Юнгом)

annihilate / ə'naɪəleɪt / *v.* відміняти, скасовувати; знищувати

anomaly / ə' nɒməli / *n.* 1) аномалія; відхилення від норми; 2) непослідовність у діях, вчинках; **developmental** ~ відхилення у розвитку

anorexia / , ænə'reksɪə / *n.*, *псих.* (**nervosa/ nervous**) нервова анорексія; відсутність апетиту

answer / 'a:nsə / *n.* 1) відповідь; 2) вирішення (питання)

answerableness / 'a:nsə'reɪəblɪnɪs / *n.* 1) відповідальність; 2) можливість відповісти

antagonism / æn'tæɡə'nɪzəm / *n.* антагонізм, ворожнеча; опір, протидія

anterior / æn'tɪəriə / *adj.* попередній, передуючий; *анат.* передній; ~ **insula** передня доля головного мозку

anti / 'æntɪ / *n.* опозиціонер, опозиційно налаштована людина

anti-aging / , æntɪ'eɪdʒɪŋ / *adj.* протівіковий; той, що запобігає старінню

anti-cancer / , æntɪ'kænsə / *adj.* протираковий

anticipation / æn , tɪsɪ'peɪʃən / *n.* 1) передчуття; сподівання; ~ **of pleasure** передчуття задоволення; 2) передчасність

antidepressant / 'æntɪdɪp'resənt / *n.* антидепресант, тімолептичний засіб

anti-inflammatory / , æntɪɪn'flæmətəri / *adj.* протизапальний

antioxidant / , æntɪ'ɒksɪdənt / *n.* антиокислювач, антиоксидант

antipathy / , æn'tɪpəθɪ / *n.* антипатія, відроза

antisocial / , æntɪ'səʊʃəl / *adj.* 1) антисоціальный, антигромадський; ~ **behaviour** антигромадська поведінка; 2) замкнутий

anxiety / æŋ'zaiəti / *n.* тривога, страх, неспокій, занепокоєння; турбота; **death** ~ страх смерті; **trait** ~ довгострокова, актуальна, особистісна тривожність, як риса характеру, що пов'язана з нейротизмом, і зумовлює появу тривоги з будь-якого приводу (за К. Спілбергером); **state** ~ короткострокова, ситуаційна або реактивна тривожність (за К. Спілбергером); **ego** ~ егозанепокоєння; **free-floating** ~ не детермінована (безпредметна, безпричинна) тривога; **neurotic** ~ невротична тривога; **primal** ~ первинна тривога; **real** ~ об'єктивна тривога; ~ **reduction** зменшення занепокоєння; **sustained** ~ тривалий стан тривоги (занепокоєння); **tense** ~ нервова напруга; **test** ~ тривожність під час тестової ситуації; ~ **producing job** робота, що продукує тривогу; ~ **producing relationships** відносини, що призводять до занепокоєння; **an ~reducing effect** вплив, що зменшує тривогу

anxious / 'æŋkʃəs / *adj.* 1) стривожений, стурбований, занепокоєний; 2) неспокійний, тривожний

apart / ə 'pa:t / 1) на віддалі; остеронь; 2) окремо, роздільно, нарізно

apathy / 'æpəθɪ / *n.* байдужість, апатія, млявість

aphasia / æ'feɪzɪə / *мед.* афазія, втрата мови; **expressive-receptive** ~ повна (тотальна) афазія; **motor** ~ моторна афазія; **impressive (sensory, receptive)** ~ сенсорна афазія; **visual** ~ алексія; **Broca's** ~ афазія Брока; **Wernicke's** ~ афазія Верніке

aphorism / 'æfə'rɪzəm / *n.* 1) афоризм; 2) дефініція, визначення наукового принципу

apology / ə'pɒlədʒɪ / *n.* 1) вибачення; перепрошення, пробачення; 2) виправдання

appeal / ə'pi:l / *v.* 1) апелювати; звертатися із закликом; 2) посилатися; 3) прохати, благати; 4) подобатися

appeal / ə'pi:l / *n.* 1) звернення; заклик; 2) привабливість; **to have much** ~ мати велику привабливість; 3) потяг; **sex** ~ статевий потяг, фізична привабливість

appearance / ə'pɪərəns / *n.* 1) поява; 2) зовнішній вигляд, зовнішність; **to judge by** ~ судити за зовнішністю; 3) ймовірність, видимість

appliance / ə'plaiəns / *n.* пристрій, прилад

applicant / 'æplɪkənt / *n.* кандидат, претендент

application / ,æpl'keiʃən / *n.* 1) заява, прохання; 2) застосування, використання; 3) вживання, уживання (*ліків*)

apply / ə'plai / *v.* 1) звертатися, робити (формальний, офіційний, письмовий) запит; 2) впливати, стосуватися, мати відношення; 3) використовувати, уживати, застосовувати

appoint / ə'pɔɪnt / *v.* 1) призначати, затверджувати (*на посаду*); 2) домовлятися (*про зустріч*), призначати (*зустріч*)

appointment / ə'pɔɪntmənt / *n.* 1) призначення на посаду; 2) посада, місце; **to hold an** ~ займати посаду; 3) зустріч, побачення; ~ **book** записник

appreciable / ə'pri:ʃəbəl/ *adj.* 1) помітний, значний, істотний; 2) оцінюваний, цінний

appreciate / ə'pri:ʃieɪt / *v.* 1) цінити, високо ставити; бути вдячним; 2) усвідомлювати, розуміти; 3) враховувати, брати до уваги

appreciation / ə, pri:ʃi'eɪʃən / *n.* 1) вдячність; висока оцінка; 2) правильне розуміння; оцінювання; **to show** ~ **of smth.** визнавати цінність (значення) чогось

apprehend / ,æpri'hend / *v.* зрозуміти, усвідомити

apprehension / ,æpri'hənʃən / *n.* 1) розуміння, сприйнятливість, кмітливість; **direct** ~ безпосереднє сприйняття; **dull of** ~ важкодум; 2) недобре передчуття; 3) ідея, думка, уявлення; **clear** ~ чітке уявлення; 4) сприйняття як чуттєве сприймання

approach / ə'prəʊtʃ / *n.* 1) підхід; **scientific** ~ науковий підхід; **child-centred** ~ дитино-орієнтований (-центриський) підхід; **developmental** ~ еволюційний підхід; **rational** ~ раціональний підхід; **socio-logical** ~ соціологічний підхід; 2) наближення, настання; 3) *псих.* “чуття потягу”

appropriate / ə'prəʊtʃriət / *adj.* 1) відповідний, доречний; 2) властивий; притаманний; 3) корисливий, егоїстичний

aptitude / 'æptətju:d / *n.* 1) придатність; доречність; 2) схильність; 3) здібність, тямущість; 4) обдарованість

aptness / 'æptnis / *n.* схильність, природна властивість

arbitrary / 'a:bətrəri / *adj.* 1) свавільний, випадковий; 2) примхливий; 3) деспотичний, владний

archaeologist / a:kɪ'blədʒɪst / *n.* археолог

archaistic / ,a:keɪ'ɪstɪk / *adj.* архаїчний

archetype / 'a:kɪtaɪp/ *n.* 1) зразок, прототип; 2) *псих.* архетип (*згідно з характеристикою психіки за К. Юнгом, це успадковані, несвідомі ідеї та образи, які є складовими колективного несвідомого*)

argument / 'a:gjʊmənt / *n.* 1) аргумент, доказ; **a strong (weak)** ~ переконливий (слабкий) довід; 2) дискусія, спір, спірка; **a matter of** ~ спірне питання; 3) аргументація

armamentarium / 'a:məməntəriəm / *n.* озброєння

arousal / ə'raʊzəl / *n.* збудження, пробудження; активність (тонус, збудження ЦНС); **behavioural** ~ поведінкова активація; **cortical** ~ коркова активність; **emotional** ~ емоційне збудження; **sexual** ~ статеве збудження

arrangement / ə'reɪndʒmənt / *n.* 1) упорядкування; 2) систематизація, класифікація; 3) домовленість; 4) урегулювання; 5) пристосування

ashamed / ə'ʃeɪmd / *adj.* присоромлений; **to be** ~ **of smth.** соромитись чогось

ashtray / 'æʃtreɪ / *n.* попільничка

asininity / ,æsi'nɪnɪti / *n.* безглуздий вчинок, дурість

aspect / 'æspekt / *n.* 1) аспект, бік, сторона; 2) погляд, точка зору; 3) ракурс; **social** ~ суспільна точка зору

assert / ə'sɜ:t / *v.* заявляти; відстоювати, доводити; захищати

assess / ə'ses / *v.* оцінювати; визначити розмір

assessment / ə'sesmənt / *n.* оцінка, думка, судження

assiduousness / ə'sɪdʒuəsniːs / *n.* старанність, ретельність

assigned / ə'saɪnd / *adj.* призначений, наданий; визначений, встановлений; ~ **topics** теми для опрацювання, визначені теми

assignment / ə'saɪnmənt / *n.* завдання; **home** ~ домашнє завдання

assimilate / ə'sɪmɪleɪt / *v.* уподібнюватися, асимілюватися, робитися подібним

assistance / ə'sɪstəns / *n.* допомога, сприяння; **mutual** ~ взаємодопомога

assumption / ə'sʌmpʃən / *n.* 1) привласнення; 2) пихатість, зарозумілість; 3) припущення;

key ~s of the approach ключові припущення у напрямі (науки); 4) удавання, ~ **of friendliness** удавана приязнь

asthma / 'æsmə / *n., мед.* астма

asymmetry / eɪ'sɪmətri / *n., uncount.* асиметрія, асиметричність

atmosphere / 'ætməsfɪə / *n.* 1) навколишнє середовище, обстановка; 2) атмосфера; **tense** ~ напружена обстановка

attached / ə'tætʃt / *adj.* прив'язаний, прикріплений; відданий, прихильний

attachment / ə'tætʃtmənt / *n.* 1) вірність, відданість; 2) прихильність; 3) прикріплення; 4) *псих.* прив'язаність; 5) наближення

attainment / ə'teɪnmənt / *n.* 1) досягнення; 2) *pl.* навички, знання; 3) достоїнства; **a person of varied** ~ всебічно розвинена особистість

attendance / ə'tendəns / *n.* 1) присутність; 2) відвідуваність, аудиторія; **poor** ~ погана відвідуваність; **a large** ~ багато чисельна аудиторія; 3) догляд; обслуговування когось

attention / ə'tenʃən / *n.* 1) увага, уважність; **to draw one's ~ to smth.** звертати увагу на щось; 2) піклування, дбання, уважність; **continuative** ~ постійна зосередженість; **selective** ~ вибіркова увага; **split** ~ розщеплена увага; **focussed** ~ сфокусована увага

attitude / 'ætɪtjuːd / *n.* 1) позиція, ставлення; 2) відношення; **personal** ~ особистісне ставлення; **poll** ~ суспільна думка; **public** ~ загальноприйнята позиція; **social** ~ *псих.* постава, установка; ~ **formation** формування відношення, позиції

attraction / ə'trækʃən / *n.* 1) притягання; 2) привабливість; 3) *псих.* атракція; **interpersonal** ~ міжособистісна атракція

attribute / 'ætrɪbjʊːt / *n.* 1) характерна риса; ознака; 2) символ, атрибут; 3) невід'ємна якість;

temperamental ~ риса характеру

attribution / 'ætrɪ'bjuːʃən / *n.* 1) *псих.* атрибуція; 2) приписування, віднесення; 3) влада, спроможність

atypical / ə'tɪpɪkəl / *adj.* атиповий, нетиповий, з відхиленнями від норми

auditory / 'ɔːdətəri / *adj.* слуховий; ~ **cortex** слухова ділянка кори головного мозку; ~ **nerve** слуховий нерв

aurora / ə'rɔːrə / (*pl.* **aurorae**) *n.* 1) ранкова зоря, світанок; 2) *перен.* зоря життя; ~ **borealis** північне полярне сяйво

austere / ɔː'stɪə / *adj.* 1) суворий, аскетичний; 2) точний, простий

authentic / ɔː'tentɪk / *adj.* 1) аутентичний; справжній; що базується на першоджерелі, дійсний; 2) достовірний

author / 'ɔːθə / *n.* автор, творець

authoritarian / ɔː, θɔːrə'teəriən / *adj.* авторитарний, владний

authoritative / ɔː'thɔːrətətɪv / *adj.* авторитетний, впливовий

authority / ɔː'thɔːrəti / *n.* 1) влада; 2) повноваження; коло обов'язків; сфера компетенції; 3) авторитет, вага, вплив

authorship / 'ɔːθəʃɪp / *n.* авторство

autism / 'ɔːtɪzəm / *n.* аутизм

autistic / ɔ:'tɪstɪk / *adj.* аутичний

automatic / ɔ:tə'mætɪk / *adj.* автоматизований; мимовільний, несвідомий

automatically / ɔ:tə'mætɪklɪ / *adv.* мимовільно, автоматично

autonomic / ɔ:tə'nɒmɪk / *adj.* зв'язаний з вегетативною нервовою системою

average / 'ævərɪdʒ / *adj.* звичайний, пересічний; середній

aversion / ə'vɜ:ʃən / *n.* 1) огида, антипатія, відраза; 2) предмет відрази (антипатії); **loss** ~ антипатія (огида) до втрати

aversive (conditioning) / ə'vɜ:sɪv / вироблення умовно-рефлекторної відрази

avoidance / ə'vɔɪdəns / *n.* аверсія (неприйняття, ухиляння); **conditioned** ~ умовно-рефлекторне ухиляння

awakening / ə'weɪkɪŋ / *n.* пробудження; втрата ілюзій

aware / ə'weə / *adj.* знаючий; поінформований; обізнаний; який усвідомлює; **to be ~ of** усвідомлювати, бути обізнаним

awareness / ə'weənɪs / *n.* усвідомлення, обізнаність; поінформованість

awe / ɔ: / *n.* благоговіння, трепет

awkwardness / 'ɔ:kwədnis / *n.* 1) незграбність, неловкість; 2) ніяковість, незручність

axiomatic / ˌæksɪə'mætɪkəl / *adj.* аксіоматичний; що не потребує доказів; самоочевидний

axis / 'æksəs / *n.* (*pl.* **axes** /'æksɪ:z /) 1) вісь; 2) зв'язуюча лінія; **a gut-brain-skin** ~ елемент, що пов'язує шлунок, мозок і шкіру

axon / 'æksən / *n.* аксон, відросток нейрона (нервової клітини), що проводить нервовий імпульс від тіла клітини до органів, які іннервуються

Bb

babehood / 'beɪbhʊd / *n.* дитинство

babyhood / 'beɪbɪhʊd / *n.* дитинство; дитячість

babysitter / 'beɪbɪ, sɪtə / *n.* нахожа нянька; няня-надомниця

Bachelor / 'bætʃələ / *n.* бакалавр

back / bæk / *v.* 1) підтримувати, субсидувати; 2) рухатися у зворотному напрямку; 3) бути тлом

backfire / ,bæk'faɪə / *n.* 1) зворотній спалах; 2) зустрічний вогонь; *v.* 1) запалювати зустрічний вогонь; 2) призводити до несподіваних наслідків (неприємних для ініціатора)

background / 'bækgraʊnd / *n.* 1) задній план, тло, фон; 2) походження; 3) підготовка, освіта; кваліфікація; **cultural** ~ культурний фон; **educational** ~ освіта; **social** ~ соціальне походження

backward / 'bækwəd / *adj.* 1) зворотній; 2) відсталий; ~ **children** розумово або фізично відсталі діти; 3) пізній, запізнений; 4) неохочий; 5) несміливий

badness / 'bædnɪs / *n.* 1) негідність; зіпсованість; 2) розбещеність, аморальність

baffling / 'bæflɪŋ / *adj.* 1) важкий, тяжкий, скрутний; 2) дивний, бентежний; 3) несприятливий

balance / 'bæləns / *n.* 1) рівновага; 2) гармонія поєднання; 3) баланс; **emotional** ~ емоційна рівновага; **body** ~ пропорційна будова тіла

balanced / 'bælənst / *adj.* 1) спокійний, врівноважений; 2) обміркований, виважений; 3) збалансований

ballet / 'bæleɪ / *n.* балет

banality / bə'næləti / *n.* 1) банальність, тривіальність; 2) вульгарність

banding / 'bændɪŋ / *n.* згуртування, об'єднання

banish / 'bænɪʃ / *v.* 1) проганяти, виганяти, позбавлятися; 2) позбуватися, звільнятися

bark / ba:k / *n.* кора, луб

barrier / 'bæriə / *n.* бар'єр, огорожа; перешкода

basal / 'beisəl / *adj.* 1) базовий, фундаментальний; головний; 2) *мед.* базальний; ~ **ganglia** базальні ганглії

base / beis / *n.* 1) основа, підстава, базис; 2) основний момент

baseless / 'beislis / *adj.* необґрунтований, безпідставний

basic / 'beisik / *adj.* 1) основний, головний; ~ **principles** основні принципи; 2) елементарний, початковий

basis / 'beisəs / *n.* (*pl.* **bases** / 'beisi:z /) основа, базис, підстава; фундамент; база

bear / beə / *v.* 1) витримувати, зносити, терпіти; 2) носити, нести; 3) народжувати, продукувати, приносити плоди; 3) **to ~ up** мужньо справлятися або триматися у скрутну годину

beat / bi:t / *v.* 1) бити, ударяти; 2) перемагати, переважати

befall / bi'fɔ:l / *v.* траплятися, випадати на долю

behave / be'heiv / *v.* поводитися, чинити

behaviour / bi'heivjə / *n., uncount.* 1) поведінка, манери, вчинки; 2) поводження, ставлення; **conscious** ~ свідома поведінка; **deviant** ~ девіантна (що відхиляється від норми) поведінка; **fixated** ~ стереотипна поведінка; **parental** ~ батьківська поведінка; **reproductive** ~ репродуктивна поведінка; **team** ~ групова поведінка; **well-bred** ~ тактовна поведінка; **avoidance** ~ реакція уникнення; **chain** ~ ланцюгова поведінкова реакція; **defensive** ~ захисна поведінка; **language** ~ мовленнєва діяльність, поведінка; **violent** ~ шалена поведінка; **abnormal** ~ патологічна поведінка; **adaptive** ~ адаптаційна поведінка; **compromise** ~ компромісна поведінка; **compulsive** ~ компульсивна поведінка; **congruent** ~ адекватна (відповідна) поведінка; **goal (goal-seeking)** ~ цілеспрямована поведінка; **implicit** ~ прихована поведінка; **impulsive** ~ імпульсивна поведінка; **learned** ~ поведінка як результат навчання; **maternal** ~ материнська поведінка; **overt** ~ прихована поведінка; **personal-social** ~ соціально обумовлена поведінка особистості; **success-seeking** ~ поведінка, що спрямована на досягнення успіху

behavioural / bi'heivərəl / *adj.* поведінковий; ~ **economics** біхевіориська (поведінкова) економіка (*міждисциплінарний підхід в економіці, що перейняв багато у психології та соціології, і базується на припущенні, що люди залишаються людьми під час прийняття економічних і фінансових рішень і використовують більше когнітивну евристику, ніж ідеалізовані моделі раціональних дій*)

behaviourism / bi'heivjərizəm / *псих.* біхевіоризм; **classical (physiological)** ~ класичний (фізіологічний) біхевіоризм; **methodological** ~ методологічний біхевіоризм; **radical** ~ радикальний біхевіоризм

being / 'bi:ɪŋ / *n.* 1) буття, існування, життя; **well-being** ~ добробут, благополуччя; 2) жива істота; **human** ~ людина; **social** ~ соціальна істота; 3) сутність, суть (людини)

benefaction / ,beni'fækʃən / *n.* 1) благодіяння, милість, добродійність; 2) пожертвування;

benefit / 'benifit / *n.* 1) перевага, привілей; 2) вигода, користь; 3) добродійність, милість

beneficial / ,beni'fiʃəl / *adj.* корисний, благодійний, цілющий; вигідний

benevolence / bi'nevələns / *n.* добросердечність, людинолюбство, доброта

benign / bi'nain / *adj.* 1) милосердний; 2) добрий, лагідний, ласкавий; 3) *мед.* легка форма (хвороби), незагрозливе (захворювання); доброякісна (про пухлину)

betrayal / bi'treɪəl / *n.* зрада, зрадництво, запродаństwo

betrust / bi'trʌst / *n.* довір'я

between / bi'twi:n / проміжний; **in- ~ years** проміжні роки

bias / 'baɪəs / *n.* 1) пристрасть, упередженість; 2) викривлення; 3) нахил; **confirmation** ~ упередженість підкріплення (*підтвердження власних інтересів*) собі на користь; **control** ~ упередженість контролю (*удавання великих контролюючих можливостей, які не збігаються з реальністю*); **cultural** ~ культурна упередженість; **optimism** ~ оптимістична упередженість ("я

краще за всіх знаю життя, і тому зі мною нічого поганого не трапиться ”); **overconfidence** ~ упередженість надмірної упевненості, самовпевненості; **religious** ~ релігійна упередженість; **self-serving** ~ своєкорислива упередженість, схильність на користь власного ”я” (або тенденція сприймати себе прихильно); **just-world** ~ феномен справедливого світу; **in-group** ~ схильність на користь власної групи; **affective** ~ емоційний нахил; **cognitive** ~ когнітивне викривлення; **contextual** ~ ситуативна упередженість

bias / 'baɪəs / *v.* схилити, настроювати

bile / baɪl / *n.* жовч; роздратованість, жовчність

bilingual / baɪ'lɪŋɡwəl / *n.* двомовець, *attr.* двомовний

binge / bɪndʒ / *n.* ненажерство; зловживання; ~ **eating** надмірне поїдання

binge-purge cycle / 'bɪndʒ 'pɜːdʒ / циклічне надмірне поїдання та очищення шлунку

bio- / baɪəʊ, baɪə / *prefix* біо-; ~**chemical** біохімічний; ~**ethics** біоетика (сфера досліджень, що займається вивченням зв'язків етичних і духовних проблем з медициною, біологією, фізіологією і психологією); ~**feedback** біореакція у відповідь; ~**metrics** біометричні данні (включають відбитки пальців та зразки райдужної оболонки ока людини); ~**psychology** біопсихологія; ~**rhythms** біоритм (загальний термін, що включає всі форми періодичності біологічних систем); ~**social** біосоціальний (для описання особливостей поведінки, що є результатом взаємодії соціальних і біологічних факторів, прикладом може бути сексуальна поведінка); ~**sphere** 1) біосфера (екосистема); 2) За А. Анджієлом, термін для описання цілісності реальності, яка включає особу (як поєднання біологічних, психологічних і соціологічних аспектів) і все його оточення (навколишнє середовище); ~**type** біотип 1) генетичний склад організму; 2) група організмів, що мають однаковий комплекс генетичних факторів

biography / baɪ'ɒɡrəfi / *n.* біографія, життєпис

biological / baɪə'lɒdʒɪkəl / *adj.* біологічний; ~ **clock** біологічний годинник (гіпотетичний біохімічний механізм, що регулює періодичність поведінкових систем. Також називається ендогенним або внутрішнім годинником.); ~ **predisposition** біологічна схильність; ~ **psychiatry** біологічна психіатрія (напрям у психіатрії, що надає особливого значення біологічним, фізичним і нейрологічним аспектам розладів поведінки і фокусується на психофармакологічному лікуванні)

biologist / baɪ'blɒdʒɪst / *n.* біолог

biology / baɪ'blɒdʒɪ / *n.* біологія

bipolar / baɪ'pəʊlə / *adj.* двофазний (біполярний); ~ **disorder** двофазний (біполярний) розлад

birth / bɜːθ / *n.* 1) народження; 2) пологи; 3) початок, походження, ~ **order** джерело; послідовність народження (хронологічний порядок народження дітей у окремій родині. Згідно з цією теорією існує маленьке, але реальне співвідношення між порядком народження і кількома факторами, як то рівень розумових здібностей, становище і соціально-економічна успішність, де первонароджені мають помірну перевагу); ~ **injury** пологова травма (будь-яке ушкодження, що отримане новонародженим під час пологів); ~ **trauma** пологовий шок (емоційна травма новонародженого); ~ **rate** процент народжуваності; ~ **control** контроль (регулювання) народжуваності; контрацептивні засоби

bitter / 'bɪtə / *adj.* гіркий, злий, лютий

bizarre / bɪ'zɑː / *adj.* 1) чудернацький, химерний; дивний; 2) ексцентричний, дивакуватий

blackout / 'blækəʊt / *n.* 1) затемнення; 2) тимчасова непритомність, провал у пам'яті; 3) мед. проактивна амнезія; 4) викреслювання; 5) припинення

blame / bleɪm / *n.* 1) догана; 2) провина, відповідальність; **to bear the** ~ нести відповідальність

blind / blaɪnd / *n.* 1) сліпий; 2) безглуздий, необачий

blindness / 'blaɪndnɪs / *n.* 1) сліпота; 2) засліплення; **mind** ~ душевна сліпота; **taste** ~ втрата смаку

blissful / 'blɪsfəl / *adj.* щасливий, блаженний

blood / blʌd/ *n.* кров, *attr.* кров'яний; **~glucose level** рівень глюкози у крові; **~group** група крові; **~heat** нормальна температура тіла; **~line** родовід, рід; **~pressure** кров'яний тиск; **~test** аналіз крові, визначення групи крові; **~transfusion** переливання крові

blue / blu:/ *adj.* 1) блакитний, синій; 2) зляканий, засмучений, пригнічений; 3) посинілий, із синцями; *n.* 1) синя фарба; 2) синій колір; 3) **the ~s (plural)** почуття суму

blueberry / blu:bəri/ *n.* чорниці, лохина

blunt / blʌnt / *adj.* нетямущий, тупуватий; різкий, грубий

board / bɔ:d / *n.* 1) дошка; 2) полиця; 3) правління, рада, колегія, департамент, управління;

B. of Education міністерство освіти

boarding-school / 'bɔ:diŋ 'sku:l / *n.* закритий навчальний заклад; школа-інтернат

bodily rhythms / 'bɒdli 'rɪðəmz / фізіологічні ритми

body / 'bɒdi / *n.* 1) тіло, плоть; **~ asymmetry** асиметричність тіла; **~build index** індекс будови тіла (*визначення типу тіла за Айзенком, що базується на співвідношенні росту і обхвату грудної клітини*); **~ dysmorphic disorder** страх найменших тілесних дефектів; **~ image (or concept)** бачення тіла (*суб'єктивний тілесний образ на основі власних оцінок і суджень*); **~ language** мова тіла, невербальне спілкування; 2) предмет; **the ~ of research** предмет дослідження; 3) основна (головна) частина чогось; **the ~ of knowledge** основні знання; 4) велика кількість, сукупність; **a ~ of facts** безліч фактів

bogus / 'bəʊgəs / *adj.* фальшивий, удаваний, підробний; **~ impression** фальшиве враження

bookkeeper / 'buk , ki:pə / *n.* бухгалтер, рахівник

bolster / 'bɒlstə / *v.* підтримувати, зміцнювати, підсилувати, сприяти

bond / bɒnd / *n.* узи, зв'язок; **associative ~** асоціативний зв'язок; **emotional ~** душевна близькість; **neural ~s** нервові ланцюжки

bonding / 'bɒndɪŋ / *n.* 1) зв'язок, сполучення; 2) формування зв'язків (*між батьками і немовлям*); 3) *зоопсих.*, *терм.* поведінка прив'язаності; **pair-bonding** утворення і підтримка сталих, довготривалих міжстатевих зв'язків

bonus / 'bəʊnəs / *n.* премія, додаткова винагорода; бонус

boost / bu:st / *v.* активно підтримувати, підвищувати, сприяти зростанню (покращенню); піднімати

bored / bɔ:d / *adj.* 1) остогидлий, набридлий; 2) знуджений, скучний, нудний

bosom / 'buzəm / 1) *n.* душа, серце; 2) *adj.* близький; **~ friend** щирий друг

bound / baʊnd / *n.* 1) межа, границя, обмеження; 2) *pl.* рамки; **within ~s** у межах

boundary / 'baʊndəri / *n.* кордон, межа; **moral ~s** моральні обмеження

bout / baʊt / *n.* 1) припадок, приступ; 2) раз; тур; зустріч; заїзд

box / bɒks / *n.* ящик, коробка; скриня; **Skinner's ~** ящик Скінера (*експериментальна камера для вивчення принципів оперантного навчання*)

brain / breɪn / *n.* 1) мозок; **~ scans** сканери для дослідження головного мозку; 2) розум, розумові здібності; **dull ~** довгодум; **damaged ~** уражений мозок; **disease of the ~** захворювання мозку; **human ~** мозок людини; **animal ~** мозок тварини; **~ size** розмір мозку; **structure and function of the ~** структура і функціонування мозку; **~ organisation** структура (організація) мозку; **~ evolution** еволюція мозку; **~stem** стовбур мозку; **the suicidal ~** мозок самогубця; **the neurological changes in a ~** нейрологічні зміни мозку; **a model of the ~** модель мозку; **~ science** наука про мозок (мозкознавство); **~ scan** сканування мозку; **~ imaging** зображення (відтворення картини) мозку; **adult ~** мозок дорослого; **~'s ability** можливості мозку; **to improve the ~'s executive skills (functions)** покращувати виконавчі можливості (функції) мозку; **to work on the ~** впливати на мозок; **the ~'s reward circuit** кільце (ланцюг) підкріплення мозку; **to activate one's ~'s reward centres** активувати центри підкріплення (винагорода) мозку; **the ~ stem** стовбур мозку; *attr.* мозковий; **brainstorming** мозкова атака; **~ work** мозкова робота; **~washing** "мозкова промивка"; **~ cells** мозкові клітини; **~ centre** мозковий центр; **~ (area) region** мозкова ділянка;

foetal (fetal) ~ growth мозковий розвиток плоду (ембріону); ~ **stress response** мозкова відповідь (реакція) на стрес; ~ **activity** мозкова діяльність; ~ **injuries** мозкові ураження; ~ **(cerebral) setup** мозкова установка; ~**waves** мозкові хвилі (*спонтанні електричні розряди у головному мозку, що можуть бути записаними за допомогою ЕЕГ*); ~**wave pattern** зразки мозкових хвиль; ~**derived neurotrophic factor (BDNF)** нейротропний фактор мозкового походження (*хімічна речовина, що впливає на покращення пам'яті, навчання та інших функцій головного мозку*)

branch / bra:ntʃ / *n.* 1) гілка; 2) галузь; 3) філія, відділення

branching / 'bra:ntʃɪŋ / *n.* вичленування

brave / breɪv / *adj.* хоробрий, сміливий

breadth / bredθ / *n.* 1) ширина; 2) широта кругозору

break / breɪk / *v.* 1) розбивати, руйнувати; 2) порушувати; 3) розривати (*стосунки*); 4) повідомляти; 5) позбавляти, відчувати

break / breɪk / *n.* 1) перерва, пауза; 2) розкол, розрив; 3) отвір, пролом; ~**through** прорив, відкриття, крок уперед; ~-**up** розпад, припинення занять

breaking / 'breɪkɪŋ / *n.* розрив; ~ **point** момент переривання

breath / breθ / *n.* дихання, подих; передишка; ~**taking** захоплюючий, разючий, приголомшливий; ~**less** задиханий, що затамував подих

breathe / bri:ð / *v.* дихати, вдихати, видихати, зітхати

breathing / 'bri:ðɪŋ / *n.* дихання, подих

breed / bri:d / *v.* 1) розмножуватися; 2) виховувати, навчати, вигодовувати

breeding / 'bri:ðɪŋ / *n.* 1) розмноження; 2) виховання, освіта; 3) гарні манери, вихованість, уміння поводитись

bridge / brɪdʒ / *v.* 1) з'єднувати мостом; 2) переборювати, долати перешкоди; **to ~ a generation gap** ліквідувати розрив між поколіннями

briefing / 'bri:fiŋ / *n.* 1) брифінг; 2) інструктаж; 3) вказівка; ~ **meeting** інструктивне засідання

bright / braɪt / *adj.* 1) яскравий; 2) сприятливий; 3) веселий, жвавий, оптимістичний

broaden / 'brɔ:dn / *v.* розширювати(ся)

broach / brəʊtʃ / *v.* 1) почати, відкрити; 2) оголосити, почати обговорення питання; **to ~ a subject** відкрити дискусію

broccoli / brɒkəli / *n., uncount.* броколі

browse / braʊz / *v.* переглядати, бути постійним відвідувачем

brunch / brʌntʃ / *n.* бранч (*похідне від breakfast i lunch*), пізній або другий сніданок; сніданок-обід

brutal / 'bru:tl / *adj.* жорстокий; брутальний; грубий

brutish / 'bru:tiʃ / *adj.* жорстокий

build / bɪld / *v.* 1) будувати; 2) ґрунтуватися; **to ~ on one's knowledge** зміцнювати, закріплювати знання

builder / bɪldə / *n.* будівельник

bulimia / bju:'lɪmɪə / *n.* булемія, ненормально підвищений апетит

business / 'bɪznɪs / *n.* 1) бізнес, справа, постійне заняття, фах; 2) обов'язок, призначення, коло обов'язків

business-like / 'bɪznɪsləɪk / *adj.* 1) діловий, діловитий; 2) ретельний, дбайливий

busy / 'bɪzi / *adj.* 1) діяльний, зайнятий; 2) метушливий, клопіткий

buzz / bʌz / *v.* дзижчати, гомоніти, нашіптувати; поширювати плітки; бурчати; *n.* гомін, підйом, емоційне збудження

by-end / 'baɪend / *n.* таємна, побічна мета

bygone / 'baɪɡɒn / *n.* минуле, пережите

by-matter / 'baɪ, mætə / *n.* деталь, другорядне питання

bystander / 'baɪ, stændə / *n.* свідок; байдужий спостерігач; очевидець

byword / 'baɪwɜ:d / *n.* 1) крилате слово; 2) негативний приклад; 3) прізвисько

Cc

cachexy / kə'keksɪ / *n.* 1) кахексія; загальне виснаження, знесилення; 2) деградація; моральний занепад

Caesarean / si:'zeəriən / *мед., терм.* кесарів розтин

caffeine / 'kæfi:n / *n.* кофеїн

calamity / kə'læmɪtɪ / *n.* 1) лихо, нещастя; 2) відчай, горе; ~ **issue** гостре питання

calmness / 'kalmnis / *n.* 1) тиша, спокій; 2) незворушність

cancel / 'kænsəl / *n.* 1) скасування; 2) анулювання

cancer / 'kænsə / *мед., терм.* рак; **colon** ~ рак товстої кишки; **breast** ~ рак молочної залози;

brain ~ рак головного мозку

canny / 'kæni / *adj.* 1) навчений досвідом; 2) розсудливий, обачливий; 3) практичний; 4) ощадливий, економний

canon / 'kænən / *n.* 1) канон; основний принцип; критерій; правило; 2) метод; ~ **of agreement and difference** об'єднаний метод подібності та розбіжностей

capability / ,keɪpə'bɪlɪtɪ / *n.* 1) здібність, здатність; обдарований; 2) потенційна можливість; **performance** ~ працездатність

capacity / kə'pæsɪtɪ / *n.* 1) об'єм, місткість, обсяг; **spare** ~ місткість для запам'ятовування; 2) здібність, здатність; розумові здібності; **innate** ~ **for language** природжена здібність до вивчення мов; **mental** ~ розумові здібності; **physical** ~ фізичні здібності

cardiovascular / 'ka:diə'væskjulə / *adj.* серцево-судинний

care / keə / *n.* 1) турбота, піклування, догляд; 2) уважність, обережність; **infant** ~ догляд за дітьми раннього віку

carefree / 'keəfri: / *adj.* безтурботний

caregiver / 'keəgɪvə / *n.* опікун, доглядальник

carelessness / 'keəlɪsnɪs / *n.* 1) недбалість, неухажливість; 2) легковажність

carry / 'kæri / *v.* 1) нести, носити; 2) передавати; **to** ~ **electrical impulses** передавати електричні імпульси

carve / ka:v / *v.* 1) пробивати, дробити; 2) вирізувати, випилювати

carving / ka:vɪŋ / *n.* різьблення, вирізання, випилювання

casual / 'kæʒuəl / *adj.* 1) випадковий; 2) повсякденний (про одяг)

category / 'kætɪgəri / *n.* категорія, розряд, клас; **catch-all** ~ всеосяжна категорія

causal / 'kɔ:zəl / *adj.* причинний, каузальний; ~ **analysis** каузальний аналіз

cause / kɔ:z / *n.* 1) причина, підстава, привід; **accident** ~ причина нещасного випадку;

constitutional ~ природжений фактор; **efficient** ~ діюча причина; **first (ultimate)** ~ першопричина;

internal ~ ендогенний (внутрішній) фактор; ~ **and-effect** причинно-наслідковий зв'язок;

unspecified ~ невстановлена причина; ~ **of human error** в наслідок помилки людини; ~ **of illusion** в наслідок ілюзії; 2) справа, діло; **final** ~ кінцева мета

cause / kɔ:z / *v.* спричиняти, викликати

cautious / 'kɔ:ʃəs / *adj.* обережний, передбачливий; обачний

cavort / kə'vɔ:t / *v.* стрибати, скакати

cavorting / kə'vɔ:tɪŋ / який підстрибує й пританцьовує, або підлігає у піднесеному настрої

ceiling / 'si:lɪŋ / *n.* стеля

celebrate / 'selɪbreɪt / *v.* 1) святкувати, відзначати; 2) звеличувати, прославляти

cell / sel / *n.* клітина; **retinal** ~s клітини сітківки ока

cellular / 'seljʊlə / *adj.* 1) клітинний; ~ **level** клітинний рівень; 2) стільнико-подібний
centre / 'sentə / *n.* центр; **activation** ~ центр активації; **afferent** ~ чуттєвий центр (кори головного мозку); **brain** ~ нервовий центр у головному мозку; **Broca's** ~ моторна мовленнєва зона (кори головного мозку), центр Брока; **cortical** ~ корковий центр; **facial** ~ центр, що координує міміку (у ЦНС); **motor cortical** ~ руховий центр кори головного мозку; **perceptual** ~ центр сприйняття (перцепції); **reflex** ~ рефлекторний центр; нервовий центр у мозку, де чуттєві імпульси трансформуються у рухові; **respiratory** ~ дихальний центр, нервовий центр дихання; **sleep** ~ центр сну; **Wernicke's** ~ сенсорна зона мовлення, мовленнєвий центр Верніке; **word** ~ центр мовлення (у ЦНС)

cerebellum / , serɪ'beləm / *n.* (*pl.* **cerebella**) мозочок

cerebral / 'serəbrəl / *adj.* мозковий; церебральний; ~ **hemispheres** півкулі головного мозку; ~ **cortex** мозкова кора; ~ **disease** захворювання мозку; ~ **blood flow** мозковий кровоток

cerebrate / 'serɪbreɪt / *v.* мислити, розмірковувати, думати

cerebric / 'serɪbrɪk / *adj.* мозковий

cerebrology / , serɪ'brɒlədʒɪ / *n.* наука про головний мозок

cerebroathy / , serɪ'brɒrəθɪ / *n.* захворювання головного мозку

cerebro-spinal / 'serɪbrə'spaɪnəl / *adj.* спинномозковий; ~ **fluid** спинномозкова рідина

cerebrum / 'serɪbrəm / *n.* (*pl.* **cerebra**) головний мозок

certain / 'sɜ:tn / *adj.* 1) певний, незмінний, постійний; 2) відомий, певний; **under ~ conditions** за певних умов; 3) упевнений, спокійний

certificate / sə'tɪfɪkət / *n.* 1) посвідчення, свідоцтво, сертифікат; 2) свідоцтво про закінчення школи; атестат

chain / tʃeɪn / *n.* 1) ланцюг; **food** ~ харчовий ланцюг; 2) послідовність, зв'язок; 3) система, мережа

chair / tʃeə / *n.* 1) кафедра; 2) професура

challenge / 'tʃælɪndʒ / *n.* виклик; сумнів; *v.* 1) кидати виклик; оспорювати, піддавати сумніву; 2) вимагати (*уваги, зосередження тощо*); 3) претендувати

challenging / 'tʃælɪndʒɪŋ / який кидає виклик; ~ **job** вимоглива робота

chaotic / keɪ'ɒtɪk / *adj.* хаотичний

change / 'tʃeɪndʒ / *n.* 1) зміна; перетворення; 2) операція; цикл; **age ~s** вікові зміни; **cyclic ~s** циклічні зміни; **heat** ~ теплообмін; **socially induced ~s** соціально-обумовлені зміни

changeability / , tʃeɪndʒə'bɪlɪtɪ / *adj.* 1) мінливість; непостійність; 2) здатність змінитися

character / 'kærəktə / *n.* 1) ознака, особливість; якість; **distinguishing** ~ відмінна ознака; **diagnostic** ~ діагностична ознака; **dominant** ~ домінантна ознака; **hereditary** ~ спадкова ознака; **recessive** ~ рецесивна ознака; **acquired** ~ здобута якість; **minor** ~ другорядна ознака; **qualitative** ~ якісна ознака; **quantitative** ~ кількісна ознака; **receptive** ~ рецептивна ознака (*за Е. Фроммом*); **threshold** ~ порогова особливість; **unit** ~ елементарна (неподільна) ознака; 2) характер; **authoritarian** ~ авторитарний характер; **exploitative** ~ експлуататорський тип характеру; **hysterical** ~ істеричний характер; **inconsequent** ~ непослідовна людина; **national** ~ національний тип характеру; **neurotic** ~ невротик; **paranoid** ~ людина з параноїчними реакціями; **social** ~ соціально активна людина; **undecided** ~ нерішуча людина; **virile** ~ сильний характер; **weak** ~ слабкий характер; 3) природа

characteristic / 'kærəktə, rɪstɪk / *n.* 1) характеристика; особливості; якість; ознака; **innate** (**inborn**) ~ природжена якість; **personal** ~ особистісна характеристика; **physiological** ~ фізіологічна ознака; **psychosocial** ~ психосоціальна ознака; **specific** ~ характерна особливість; **performance** ~ характеристика працездатності; **the "Big Five" ~s** велика п'ятірка особистісних якостей: **Openness, Conscientiousness, Extraversion, Agreeableness and Neuroticism** (відкритість, добросовісність, екстравертизм, компромісність, нейротизм); *adj.* 2) характерний; типовий

charisma / 'kærɪzmə / *n.* 1) божий дар; 2) чарівність, іскра божа; 3) харизма

chatter / 'tʃætə / *v.* 1) теревенити; 2) щебетати

check / tʃek / *v.* перевіряти, контролювати, розслідувати
cheerful / 'tʃiəfəl / *adj.* бадьорий, веселий, безжурний
cheerfulness / 'tʃiəfəlnis / *n.* бадьорість, веселість
child / tʃaɪld / *n.* (*pl.* **children**) дитина; **backward (dull, retarded)** ~ розумово (або фізично) відстала дитина; **exceptional** ~ дитина з відхиленнями від норми (в ту чи іншу сторону); **gifted** ~ обдарована (талановита) дитина; **inadequate** ~ неповноцінна дитина; **problem (protest)** ~ проблемна (важка) дитина; **pseudo social** ~ асоціальна дитина; **quick** ~ кмітлива дитина; **willful** ~ своєвольна дитина; **multiply handicapped** ~ дитина з багатьма дефектами розвитку

choice / tʃɔɪs / *n.* вибір, відбір, добір; **to make one's** ~ робити вибір; **forced** ~ нав'язаний вибір

cholesterol / kə'lestərɒl / *n., uncount.* холестерин
chronic / 'krɒnɪk / *adj.* хронічний
chunk / tʃʌŋk / *n.* пучок, зв'язка
circa / 'sɜ:kə / *adv.* приблизно, близько
circadian / sɜ:'keɪdɪən / *adj.* циркадійний, зорієнтований на 24 годинний ритм, добовий; ~ **rhythm** добовий ритм
circannual / sɜ:'kænjʊəl / *adj.* річний; ~ **rhythm** річний ритм
circle / sɜ:kl / *n.* 1) коло, круг; 2) група, гурток; 3) сфера; **vicious** ~ порочне коло
circuit / 'sɜ:kɪt / *n.* 1) кругообіг, обертання; 2) межі діяльності; 3) схема; контур; ланцюг
circuitry / 'sɜ:kɪtrɪ / *n.* схема; контур; ланцюг
circulation / sɜ:kju'leɪʃən / *n.* 1) циркуляція; 2) кругообіг; обіг, круговий рух
circumstance / 'sɜ:kəmstæns / *n.* 1) обставина, випадок, факт; 2) *pl.* обставини, умови, стан справ; **concomitant** ~s супутні обставини
class / kla:s / *n.* 1) клас, розряд, група, категорія; 2) заняття, **to take ~es in** навчатися чогось; 3) клас (у школі); **major work** ~ спеціалізований клас для обдарованих учнів, що вчаться за ускладненою програмою
classical (conditioning) / 'klæsɪkəl / *adj.* класичне формування умовних рефлексів; класичне обумовлювання
classification / klæsɪfɪ'keɪʃən / *n.* 1) класифікація, визначення категорій; 2) розподіл; **intelligence** ~ розподіл за рівнем розумового розвитку
cleanness / 'kli:nɪs / *n.* чистота
clearness / 'klɪənis / *n.* 1) ясність, чіткість; 2) прозорість; 3) логічність; безсумнівність
client consultant / 'klaɪənt kən'sʌltənt / *n.* консультант
clinical / 'klɪnɪkəl / *adj.* *мед., терм.* клінічний; ~ **psychology** клінічна психологія; ~ **neuroscience** клінічна нейронаука
closing / 'kləʊzɪŋ / *n.* 1) закриття; 2) закінчення; *adj.* 1) останній; 2) заключний; ~ **day** останній термін; ~ **speech** заключне слово
cloud / klaʊd / *v.* 1) затьмарювати; 2) заплямовувати
cluster / 'klʌstə / *n.* 1) скупчення; 2) група, що зв'язана одною ознакою; **attitude** ~ сукупність постав; **symptom** ~ симптомокомплекс, синдром; 3) кластер
cocaine / kəʊ'keɪn / *n., uncount.* кокаїн
code / kəʊd / *n.* 1) кодекс; 2) принципи, закони; ~ **of behaviour** правила поведінки; **ethical** ~ кодекс етичних норм; **moral** ~ моральний кодекс; **social** ~ соціальні норми; 3) коди, системи знаків (сигналів)
co-education / kəʊedjə'keɪʃən / *n.* спільне навчання дівчаток та хлопчиків
co-educational / 'kəʊedjə'keɪʃənəl / *adj.* із спільним навчанням; ~ **system** система спільного навчання
co-evolve / 'kəʊɪ'vɒlv / *v.* співвідносно еволюціонувати
cognition / kɒg'nɪʃən / *n.* 1) пізнання, знання; 2) пізнавальна здатність

cognitive / kɒɡ'nɪtɪv / *adj.* пізнавальний; ~ **dissonance** когнітивний дисонанс (розлад); ~ **therapy (for depression)** когнітивна терапія (для лікування депресії); ~ **behavioural therapy (CBT)** когнітивно-поведінкова терапія; ~ **differences** когнітивні розбіжності (у гендерних питаннях); ~ **stages** когнітивні стадії (розвитку); ~ **biases** когнітивні упередження; ~ **neuroscience** когнітивна нейронаука

cohabit / kəʊ'hæbɪt / *v.* співжити, жити разом; співіснувати

coherence / kəʊ'hɪərəns / *n.* зв'язок, послідовність

coherent / kəʊ'hɪərənt / *adj.* 1) зв'язний, логічно послідовний; 2) зрозумілий, ясний

cohesion / kəʊ'hi:zən / *n.* 1) зв'язок, згода; 2) зчеплення молекул; 3) зростання; спайка

cohort / 'kəʊhɔ:t / *n.* 1) когорта; 2) група людей

collaboration / kə, læbə'reɪʃən / *n.* співробітництво, сумісна праця

collective / kɒ'lektɪv / 1) *n.* колектив; 2) *adj.* колективний, спільний

college / 'kɒlɪdʒ / *n.* 1) коледж, приватна середня школа; 2) спеціальний вищий навчальний заклад

colour / 'kʌlə / *n.* колір; **primary ~s** основні кольори (червоний; жовтий; синій); **secondary ~s** змішані кольори; ~-**blind** людина, яка не розрізняє кольори, дальтонік

combat / 'kɒmbæt / *v.* боротися

commemoration / kə, memə'reɪʃən / *n.* 1) святкування, ознаменування; 2) відзначення; **in ~ of smth.** на відзначення чогось

commission / kə'mɪʃən / *v.* призначати на посаду; давати замовлення, доручати

commit / kə'mɪt / *v.* вчиняти (злочин)

commitment / kə'mɪtmənt / *n., псих.* посилене почуття обов'язку

common / 'kɒmən / *n.* 1) міська громада; *adj.* 2) загальний, спільний; 3) громадський; 4) загальновідомий; 5) звичайний, елементарний

commonality /, kɒmən'neɪlɪti / *n.* спільність

common weal / 'kɒmən 'wi:l / громадське благо, добро, добробут

communication / kə, mju:nɪ'keɪʃən / *n.* 1) комунікація; 2) спілкування; 3) зв'язок; **face-to face** ~ безпосереднє спілкування; **group** ~ спілкування у групі; **nonverbal** ~ невербальна комунікація

community / kə'mju:nɪti / *n.* 1) громада, община; 2) суспільство; 3) співтовариство, об'єднання; **closed** ~ закрите співтовариство; **open** ~ відкрите співтовариство; ~ **of ideas** спільність ідей

compassion / kəm'pæʃən / *n., uncount.* 1) співчуття; 2) почуття жалю

compassionate / kəm'pæʃənɪt / *adj.* 1) співчутливий; жалісливий; 2) добродійний; *v.* 1) співчувати; ставитись зі співчуттям; 2) жаліти

compeer / kɒm'pɪə / *n.* рівня, рівний за станом; товариш

compelling / kəm'pelɪŋ / *adj.* 1) непереборний, нездоланний; 2) привабливий, чарівний

competence / 'kɒmpɪtəns / *n.* 1) компетентність; 2) вміння, спроможність; вправність; 3) *псих.* адекватність поведінки; **linguistic** ~ мовна спроможність (компетенція) (за Н.Чомскі); **a model of** ~ зразок для наслідування; **time** ~ часова компетентність (здатність людини жити в сьогодні, а не зосереджуватися на минулому або майбутньому)

competitive / kəm'petɪtɪv / *adj.* конкурентоспроможний

complaint / kəm'pleɪnt / *n.* 1) скарга, невдоволення; 2) хвороба

complete / kəm'pli:t / *adj.* 1) повний; 2) завершений; 3) абсолютний

complete / kəm'pli:t / *v.* справлятися, повністю завершувати

complex / 'kɒmpleks / *n.* 1) комплекс; 2) сукупність; **culture** ~ система культури; **custom** ~ комплекс звичаїв; **inferiority** ~ комплекс неповноцінності; **superiority** ~ манія величі; ~ **(package) of measures** комплекс заходів; **culture** ~ культурний комплекс; **custom** ~ комплекс (система) звичаїв; **habit** ~ система звичок; **persecution** ~ манія переслідування; **stimulus** ~ комплекс стимулів; **vivacity** ~ комплекс пожвавлення; **Diana** ~ комплекс Діани (бажання жінки бути

чоловіком); **Electra (father)** ~ комплекс Електри (*статево кохання доньки до батька*); **Oedipus (mother)** ~ Едипів комплекс; **fear** ~ комплекс страху; **Orestes** ~ комплекс Ореста (*бажання сина вбити матір*); **universal** ~ універсальний комплекс, що базується на загально-притаманних інстинктах; **Phaedra** ~ комплекс Федри (*статево кохання матері до свого сина*)

complexity / kəm'pleksɪtɪ / *n.* складність, заплутаність; **cognitive** ~ складність пізнання

complicated / 'kɒmplɪkeɪtɪd / *adj.* 1) важкий (для розуміння), складний; 2) ускладнений, заплутаний

component / kəm'pəʊnənt / *n.* складова частина, компонент

composition / , kɒmpə'zɪʃən / *n.* 1) складання; побудова; 2) твір; 3) склад (розуму); 4) побудова; **age** ~ віковий склад

comprehensive / , kɒmpri'hensɪv / *adj.* 1) всеосяжний, всеохоплюючий; **a ~ area** всеохоплююча сфера; 2) всебічний, вичерпний

compromise / 'kɒmprəmaɪz / *v.* піддавати ризикові, небезпеці; ставити під загрозу

compulsive / kəm'pʌlsɪv / *adj.* 1) примусовий; 2) компульсивний

compulsory / kəm'pʌlsəri / *adj.* 1) обов'язковий для всіх; ~ **education** обов'язкова освіта; 2) примусовий; ~ **measures** примусові заходи

computation / , kɒmpju:'teɪʃən / *n.* 1) обчислення; 2) підрахунок, викладка; 3) кошторис

concentrating / 'kɒnsən'treɪtɪŋ / *adj.* зосереджений; який концентрується (*на чомусь*)

concept / 'kɒnsept / *n.* концепція, поняття, загальне уявлення, ідея; **self-~** псих . самосприйняття; я-концепція

conception / kən'sepʃən / *n.*, *фізіол.* зачаття, запліднення

conceptual / kən'septʃuəl / *adj.* умоглядний, схематичний

concern / kən'sɜ:n / *n.* 1) відношення, причетність; 2) турбота, тривога, занепокоєння; 3) зацікавленість, інтерес; 4) важливість, значення; **a matter of great** ~ дуже важлива справа

concernment / kən'sɜ:nmənt / *n.* 1) важливість; 2) інтерес, зацікавленість; 3) стурбованість

conclusion / kən'klu:ʒən / *n.* 1) завершення; 2) висновок; 3) наслідок, результат; **probable** ~ вірогідний висновок

concoction / kən'kɒkʃən / *n.* незвична (нетипова) суміш

concomitant / kən'kɒmɪtənt / *n.* супровідна обставина; *adj.* супутній, супровідний

condemnation / , kɒndem'neɪʃən / *n.* 1) засудження; 2) примусове відчуження

condensation / , kɒnden'seɪʃən / *n.* згущення, ущільнення; конденсація; зрідження; стислість

condition / kən'dɪʃən / *n.* 1) стан; 2) умови, обставини; **under such ~s** за таких обставин; 3) суспільне становище; **environmental ~s** умови оточуючого середовища; **favourable ~s** благоприємні обставини; **initial ~s** початкові умови; **living ~s** умови існування; **mental** ~ розумовий стан; **social ~s** соціальні умови; **working ~s** умови праці

conditional / kən'dɪʃənəl / *adj.* умовний

conditioned / kən'dɪʃənd / *adj.* умовний; обумовлений; зумовлений

conditioning / kən'dɪʃənɪŋ / 1) кондиціювання; 2) псих. формування умовних рефлексів; обумовлювання; **classical** ~ класичне формування умовних рефлексів (*за І.Павловим*); **operant** ~ формування інструментальних умовних рефлексів (*за Б.Ф. Скіннером*); 3) навчання; **aversive** ~ вироблення умовно-рефлекторної відрази; **configural** ~ вироблення стереотипу; **decorticate** ~ підкоркове формування умовних рефлексів; **escape** ~ вироблення умовних рефлексів уникнення; **instrumental** ~ вироблення інструментальних умовних рефлексів; **negative** ~ заперечне обумовлювання; **Pavlovian** ~ *див. classical* ~ ; **semantic** ~ словесне обумовлювання; **sensory** ~ сенсорне формування умовних рефлексів; **Skinner's operant** ~ система оперантного навчання за Скіннером

conduct / 'kɒndʌkt / *n.* поведінка; **ethical** ~ етична поведінка; **rational** ~ благорозумна поведінка; **safe** ~ безпечна поведінка; **moral** ~ моральний спосіб життя

confidante / , kɒnfɪ'dænt / *n.* повірниця; довірена особа (жінка)

confidence / 'kɒnfɪdəns / *n.* 1) довір'я; 2) упевненість

configural (conditioning) / kən'figjʊrəl / вироблення стереотипу
confirmation / kən'fə'meɪʃən / *n.* 1) підтвердження, доказ; 2) підкріплення
conflict / 'kɒnflɪkt / *n.* 1) конфлікт, сутичка; 2) боротьба; 3) протиріччя, суперечливість;
behaviour ~ поведінковий конфлікт; **culture** ~ культурні протиріччя; **inner** ~ внутрішній конфлікт; ~ **of interests** сутичка (конфліктна) інтересів
conformity / kən'fɔ:mɪti / *n.* 1) відповідність; 2) підпорядкування; 3) конформність; 4) конформізм; ~ **to norms** конформність по відношенню до існуючих норм
congruence / 'kɒŋɡruəns / *n.* конгруентність; підхожість; припасованість
congruent / 'kɒŋɡruənt / *adj.* конгруентний; що добре пасує одне до одного
conjoined / kən'dʒɔɪnt / *adj.* об'єднаний, з'єднаний; ~ **actions** спільні дії
connection / kə'nekʃən / *n.* 1) зв'язок, сполучення; **conditioned** ~ умовний зв'язок; 2) родич, рідня
conscience / 'kɒnʃəns / *n.* 1) совість, сумління; 2) свідомість; **public** ~ громадська свідомість; 3) *псих.* притомність
conscienceless / 'kɒnʃənsləs / *adj.* безсовісний
conscientious / kənʃi'ənʃəs / *adj.* добросовісний, чесний, сумлінний
conscious / 'kɒnʃəs / *adj.* 1) свідомий, усвідомлений; 2) притомний; 3) розсудливий
consciousness / 'kɒnʃəsnɪs / *n.* 1) свідомість; **collective** ~ колективна свідомість; 2) усвідомлення розуміння; 3) самосвідомість
consensus / kən'sensəs / *n.* 1) погодженість; 2) консенсус; 3) згода; 4) однотайність; **false** ~ помилкова однотайність
consequence / 'kɒnsɪkwəns / *n.* 1) наслідок, результат; 2) висновок; **behaviour** ~s наслідки поведінки; **negative** ~s негативні наслідки
consequently / 'kɒnsɪkwəntli / *adv.* отже, тому, в результаті
consider / kən'sɪdə / *v.* 1) вирішувати, брати до уваги; враховувати; 2) вважати; гадати; 3) обговорювати, розглядати
considerable / kən'sɪdərəbl / *adj.* важливий, значний; великий, визначний
considerate / kən'sɪdərət / *adj.* уважний, тактовний, дбайливий
consideration / kən, sɪdə'reɪʃən / *n.* міркування; обговорення; розгляд; увага; важливість, значність
consistency / kən'sɪstənsɪ / *n.* 1) послідовність; 2) постійність; 3) узгодженість, сумлінність; 4) непротирічливість
consistent / kən'sɪstənt / *adj.* послідовний, стійкий
conspicuous / kɒnsprɪ'sɪfɪk / *adj.* що належать до одного й того ж виду
constrain / kən'streɪn / *v.* 1) примушувати; 2) стримувати
constrained / kən'streɪnd / *adj.* 1) вимушений; 2) стриманий, неприродний
construction / kən'strʌkʃən / *n.* споруджування; будування
consumption / kən'sʌmpʃən / *n.* споживання
contagion / kən'teɪdʒən / *n.* 1) інфекція; зараза; 2) поширення, передача інфекції; 3) шкідливий вплив; 4) моральний занепад
containment / kən'teɪnmənt / *n.* стримування, політика стримування; ~ **of conflict** стримування конфліктів
contemplation / kɒntəm'pleɪʃən / *n.* споглядання, роздуми, міркування, медитація
contemporary / kən'tempərəreɪ / *adj.* сучасний, одночасний
content / 'kɒntənt / *n.* вміст, зміст; суть, основний зміст; осяг, місткість
content / kən'tent / *n.* задоволення, вдоволення; почуття вдоволення
contentment / kən'tentmənt / *n.* задоволеність, вдоволеність; задоволення
context / 'kɒntəkst / *n.* 1) контекст; 2) ситуація, оточення, середовище
continual / kən'tɪnjuəl / *adj.* безперервний, постійний

continuity / ˌkɒntɪˈnjuːɪti / *n.* 1) безперервність, нерозривність; цілісність; континуальність; 2) послідовність, наступність; **personality** ~ неперервність розвитку особистості

contract / ˈkɒntrækt / *n.* домовленість, контракт, угода

contract / kənˈtrækt / *v.* зобов'язуватися; стикатися

contradiction / ˌkɒntrəˈdɪkʃən / *n.* 1) протиріччя; ~ **in terms** очевидне протиріччя; 2) розходження; 3) спростування

contrariwise / ˈkɒntrəriwaɪz / *adv.* навпаки, з другого боку

contribution / ˌkɒntrɪˈbjuːʃən / *n.* 1) внесок, пожертва; 2) сприяння; 3) співробітництво

contrive / kənˈtraɪv / *v.* 1) вигадувати; затівати, замишляти; 2) примудрятися, ухитритися

control / kənˈtrɒl / *v.* 1) управління, керування; **behaviour** ~ контроль поведінки; **emotional** ~ емоційний контроль; **statistical** ~ статистичний контроль; 2) нагляд, перерва; 3) регулювання

controversy / kənˈtrɒvɜːsi / *n.* полеміка, дискусія; спірка, сперечання

conversion / kənˈvɜːʃən / *adj.* конверсійний; трансформаційний; *n.* зміна переконань

convey / kənˈveɪ / *adj.* повідомляти, передавати; виражати

co-operation / kəʊ ˌɒpəˈreɪʃən / *n.* співробітництво; взаємодія

co-ordination / kəʊ ˌɔːdɪˈneɪʃən / *n.* координація, узгодження; **hand-eye** ~ координація руки ока

coronary / ˈkɒrənəri / *adj.* вінцевий, коронарний; ~ **heart disease** коронарно-серцеве захворювання

corpus / ˈkɔːpəs / *n.* (*pl.* **corpora**) тіло; ~ **callosum** мозолисте тіло

correct / kəˈrekt / *adj.* правильний, вірний, точний, належний; ~ **answer** вірна відповідь; ~ **thing** саме те, що потрібно

correlation / ˌkɒrɪˈleɪʃən / *n.* кореляція, співвідношення, взаємозв'язок

correspondence / ˌkɒrɪsˈpɒndəns / *n.* 1) співвідношення; 2) відповідність; 3) кореспонденція; ~ **school** школа заочного навчання; ~ **course** заочні курси

corresponding / ˌkɒrɪsˈpɒndɪŋ / *adj.* подібний, аналогічний; ~ **member of an Academy of Sciences** член-кореспондент Академії наук

cortex / ˈkɔːtɪks / *n.* (*pl.* **cortices**) 1) кора головного мозку; **motor** ~ рухова (моторна) ділянка кори головного мозку; **acoustic (auditory)** ~ слухова ділянка кори головного мозку; **association** ~ асоціативна зона кори головного мозку; **sensory** ~ сенсорна зона кори головного мозку; **visual** ~ зорова ділянка кори головного мозку; **prefrontal** ~ передфронтальна (передлобова) ділянка кори головного мозку

corticosterone / ˈkɔːtɪkə ˌstɪrəʊn / *n.* кортикостерон (*гормон, який виробляється корою надниркової залози у відповідь на серйозне ураження або стрес і регулює кров'яний тиск, інколи подавляючи реакції імунної системи*)

cortisol / ˈkɔːtɪzəl / *n.* кортизол (*гормон, який виробляється корою надниркової залози у відповідь на серйозне ураження або стрес, перемикає організм з вуглеводного на жировий метаболізм і регулює кров'яний тиск. Кількість кортизолу у крові або сечі використовується для вимірювання рівню стресу.*)

cougar / ˈkuːgə / *n.* 1) гірський лев; 2) *перен.* жінка-вамп

council / ˈkaʊnsəl / *n.* 1) рада; 2) нарада, консиліум

council-board / ˈkaʊnsəlboːd / *n.* засідання ради

counselling / ˈkaʊnsəlɪŋ / *n.* психологічне консультування; консультація психолога; **client-centred** ~ клієнто-центрована консультація; **couple** ~ консультація подружжя (сімейних пар); **individual** ~ індивідуальна консультація; **semantic** ~ змісто-корегуюча консультація; **therapeutic** ~ психотерапія; **vocational** ~ консультація з питань вибору професії; **disaster** ~ консультація постраждалих від авіакатастроф, терористичних актів, землетрусів тощо; **offender** ~ психологічне консультування людей, що відбувають покарання за злочини; **online (e-)** ~

консультація (терапія, лікування) у режимі реального часу, у режимі он-лайн через Інтернет, відеофон, електронну пошту

counteract /, kaʊntə'rækt / *v.* протидіяти, перешкоджати; нейтралізувати

counterbalance /, kaʊntə'bæləns / *v.* урівноважувати

counterforce /'kaʊntəfɔ:s / *n.* протидіюча сила

country /'kʌntri / *n.* 1) країна; 2) вітчизна; 3) *attr.* сільський, провінційний; ~ **town** провінційне місто

courage /'kʌrɪdʒ / *n.* мужність, відвага, хоробрість

course /kɔ:s / *n.* 1) курс, напрям; 2) перебіг, плин; 3) курс лекцій, *pl.* курси, **preliminary ~s** підготовчі курси; **short-time ~s** короткотермінові курси; **extension ~s** курси підвищення кваліфікації; 4) страва; 5) курс лікування

cover /'kʌvə / *v.* охоплювати; **cover up** приховувати

cowardice /'kaʊədɪs / *n.* боягузтво, малодушність

craft /kra:ft / *n.* уміння, вправність, майстерність

cram /kræm / *n.* зубріння; поверхневі знання

cramped /kræmpt / *adj.* 1) стиснутий, здавлений; 2) обмежений (*про людину*)

craving /'kreɪvɪŋ / *n.* жагуче бажання, прагнення

creative /kri:'eɪtɪv / *adj.* творчий, креативний; ~ **abilities** творчі здібності

credence /'kri:dəns / *n.* довіра, віра

credit /'kredit / *n.* 1) довір'я; 2) репутація; 3) честь; 4) залік; 5) кредит

criminal /'krɪmɪnəl / *adj.* карний, кримінальний, злочинний

crisis /'kraɪsɪs / *n.* (*pl.* **crises**) криза; **midlife**~ криза середнього віку; **identity** ~ криза особистості (*у підлітковому віці*); **life-or-death** ~ криза на межі життя і смерті

criterion /kraɪ'tɪəriən / *n.* (*pl.* **criteria**) критерій, мірило; еталон; **validity** ~ критерій валідності

critique /kri'ti:k / *n.* 1) критичний відзив; 2) критична аналітична стаття

criticise /'krɪtɪsaɪz / *v.* критикувати, осуджувати

crude /kru:d / *adj.* 1) непродуманий, не розроблений; 2) грубий, неввічливий; 3) голий, неприкритий; ~ **facts** голі факти

cruel /kruəl / *adj.* жорстокий, безсердечний, безжалісний

crystallised /'krɪstəlaɪzd / *adj.* кристалізований; кристалічний; що має певну форму

cue /kju: / *n.* 1) натяк, сигнал, підказка; 2) *псих.* стимул; **environmental** ~ зовнішній стимул, орієнтир середовища

cuisine /kwi:'zi:n / *n.* кухня

cult /kʌlt / *n.* 1) культ, покоління; 2) преклоніння; **personality** ~ культ особи

culture /'kʌltʃə / *n.* культура; ~**bound syndromes** синдроми, що притаманні певним культурним (етно-) групам; ~ **shock** культурний шок як результат різкої зміни культурного середовища (*переїзд до іншої країни або нав'язування стандартів, характерних іншим культурам*); ~**specific disorders** культуроспецифічні розлади

current /'kʌrənt / *adj.* 1) поточний; 2) сучасний; ~ **affairs** сучасна політика

curriculum /kə'ɪkjʊləm / *n.* (*pl.* **curricula**)1) курс навчання; навчальний план, програма; 2) розклад

curriculum vitae (CV) /kə'ɪkjʊləm 'vi:taɪ / *n.* резюме, автобіографія

cut /kʌt / *adj.* знижений; зменшений

custom /'kʌstəm / *n.* 1) звичай; 2) звичка

cycle /'saɪkl / *n.* 1) цикл, період, коло; 2) циклічність; 3) оберт, послідовність; **life** ~ життєвий цикл; **circadian (the sleep-wake, diurnal)** ~ добовий цикл; **basic rest-activity** ~ основний цикл відпочинку-бадьорості під час сну; **physical** ~ фізичний цикл; **emotional** ~ емоційний цикл;

intellectual ~ розумовий цикл; ~ **of reproduction** цикл відтворення; **annual (circannual)** річний цикл; **developmental** ~ цикл розвитку
cynic / sɪnɪk / *n.* цинік; *attr.* цинічний
cynism / 'sɪnɪzəm / *n.* цинізм

Dd

daily / 'deɪli / *adj.* щоденний, повсякденний; ~ **duty** щоденне чергування; ~ **paper** щоденна газета; ~ **bread** хліб насущний

damage / 'dæmɪdʒ / *n.* 1) пошкодження, дефект; 2) втрата, збитки; **biological** ~ біологічне ураження; **brain** ~ ураження головного мозку; **pons** ~ ураження Варолієвого моста; **central nervous system (CNS)** ~ пошкодження центральної нервової системи; **neurological** ~ неврологічний дефект; **genetic** ~ пошкодження на генетичному рівні; **drug-induced** ~ пошкодження, що були викликані медичним препаратом

dampen / 'dæmpən / *v.* 1) відволожувати; ставати вогким; 2) зменшувати, полегшувати; **to ~ down the pain** зменшувати біль

danger / 'deɪndʒə / *n.* 1) небезпека; загроза; **imminent** ~ загрожуюча небезпека; **probable** ~ ймовірна небезпека; 2) ризик

daring / 'deərɪŋ / сміливий, відважний, безстрашний

darkness / 'da:kni:s / *n.* 1) темрява; 2) неуттво; 3) неясність, туманність, загадковість

data / 'deɪtə / *n., pl.* 1) дані, відомості; 2) показники; 3) інформація; 4) характеристики; **archival** ~ архівні дані; **primary** ~ первинні відомості; **record** ~ паспортні дані; **reference** ~ довідкові відомості; **life** ~ (**L--**) опис особистості (L- дані); **questionnaire** ~ (**Q--**) самооцінка (Q- дані); **test** ~ (**T --**) результати тестування (T- дані); **basic** ~ похідні (початкові) дані; **experimental** ~ експериментальні дані; **observational** ~ дані спостереження; **perceptual** ~ сенсорні відомості

date / deɪt / *n.* 1) дата, число, день; 2) період, строк

datum / 'deɪtəm / *n. (pl. data)* вихідний факт, дана величина; показник; **sensory** ~ *псих.* відчуття

daughter / 'dɔ:tə / *n.* донька; ~ **languages** споріднені мови

daunting / 'dɔ:ntɪŋ / *adj.* лячний, страхітливий

death / deθ / *n.* 1) смерть; **natural** ~ природна смерть; **violent** ~ насильницька смерть; **suicidal** ~ самогубство; 2) відмирання, кінець, зникнення

dawdle / 'dɔ:dl / *n.* ледар, нероба

dawning / 'dɔ:niŋ / *n.* початок, проблиски

day / deɪ / *n.* 1) день; 2) робочий день; 3) пора; **cap and feather ~s** дні дитинства; ~**to--** (every--) **life (situations)** щоденні (повсякденні) ситуації

day-and-night / 'deɪ ənd 'naɪt / *attr.* цілодобовий

daydream / 'deɪdri:m / *n.* 1) мрії, фантазії; 2) химери, галюцинації

daydreamer / 'deɪ, dri:mə / *n.* мрійник, фантазер

daymare / 'deɪmeə / *n.* кошмар, що переслідує несплячу людину

day-nursery / 'deɪ, nɜ:səri / *n.* денні ясла для дітей

day-school / 'deɪsku:l / *n.* 1) школа з денними годинами занять; 2) школа без пансіону

dead-alive / 'dedə'laɪv / *adj.* 1) пригнічений; 2) нудний, гнітючий; монотонний

dead-end / 'ded'end / *n.* тупик, безвихідне становище

deaf / def / *adj.* глухий; ~ **and dumb** глухонімиий

deaf-mute / 'def'mju:t / *adj.* глухонімиий

deafness / 'defnis / *n.* глухота; **congenital** ~ природжена глухота; **mind** ~ духовна глухота; **progressive** ~ прогресуюча глухота
dean / di:n / *n.* декан
debate / di'beit / *v.* 1) обговорювати, дискутувати; 2) обмірковувати, зважувати
debile / di'baɪl / *adj.* слабкий, немічний
debilitating / di'biliteɪtɪŋ / *adj.* послаблюючий; що підточує сили; що викликає розлад здоров'я
debility / di'bɪlɪti / *n.* 1) слабкість, безсилля; 2) кволість, хворобливість, неміч; **mental** ~ дебільність, не(слабо)умство; **nervous** ~ неврастенія; **sexual** ~ статеве безсилля
debt / det / *n.* борг, зобов'язання
decadence / 'dekədəns / *n.* занепад, погіршення, занепадництво, декаданс
decay / de'keɪ / *n.* гниття, розкладання, занепад, розпад; **moral** ~ моральне розкладання; **temporal** ~ тимчасовий занепад
decency / 'di:sənsɪ / *n.* 1) пристойність, добропристойність; 2) ввічливість, порядність, чемність; 3) *pl.* додержання правил пристойності
decentralise / di:'sentrəlaɪz / *v.* децентралізувати
decision / di'sɪʒən / *n.* рішення; **group** ~ групове рішення; **sensible** ~ розумне рішення; **wrong** ~ помилкове рішення; ~ **making** прийняття рішення
decision-making / di'sɪʒən'meɪkɪŋ / *n.* прийняття рішення; **individual** ~ індивідуальне прийняття рішення; **multi-attribute (multiple-criteria)** ~ багато атрибутивне (шляхом порівняння та зважування *за і проти*) прийняття рішення; **rational** ~ раціональне прийняття рішення
declination / deklɪ'neɪʃən / *n.* 1) відхилення, нахил; 2) ввічлива відмова
decline / di'klaɪn / *n.* 1) занепад; 2) погіршення (*стану здоров'я*); ~ **in brain function** погіршення функцій головного мозку; 3) виснажлива хвороба; 4) кінець; *v.* 1) погіршуватися; 2) зменшуватися, слабнути; 3) занепадати; 4) відхилити, відмовляти
declining / di'klaɪnɪŋ / *adj.* чахлий, похилий; ~ **years** похилий вік
decorticate (conditioning) / di'kɔ:tɪkɪt / підкоркове формування умовних рефлексів
decrease / di:'kri:s / *v.* зменшувати
dedicate / 'dedɪkeɪt / *v.* присвячувати, надписувати
deed / di:d / *n.* 1) вчинок, дія; 2) справа, діло; 3) факт, дійсність
deedful / 'di:dfəl / *adj.* діяльний, енергійний
deedless / 'di:dlɪs / *adj.* бездіяльний, пасивний
deep-seated / 'di:p'si:td / *adj.* 1) глибоко посаджений, глибокий; ~ **eyes** глибоко посажені очі; 2) закоренілий, затаєний, глибоко прихований; ~ **fear** закоренілий страх; ~ **need** глибоко прихована потреба
deeply / 'di:pli / *adv.* глибоко; серйозно; **to consider subject** ~ всебічно обмірковувати питання
de facto / di: 'fæktəʊ / фактично, де-факто
defect / di'fekt / *n.* 1) вада, недолік, дефект; 2) несправність; **development** ~ порок розвитку; **retention** ~ дефект зберігання пам'яті; **speech** ~ дефект мовлення; **borderline** ~ межовий дефект; **development** ~ дефект розвитку; **hereditary** ~ успадкована вада; **motor** ~ руховий дефект; **physical** ~ фізичний недолік
defective / di'fektɪv / *adj.* 1) пошкоджений, дефектний; 2) дефективний, розумово відсталий, недорозвинений; **high-grade** ~ дебіль; **low-grade** ~ імбецил; **mental** ~ розумово відсталий
defector / di'fektə / *n.* відступник, перебіжчик
defence / di'fens / *n.* захист, виправдання; **ego** ~ **mechanisms** захисні механізми "его", відносяться до процесу, з допомогою якого "я" захищає себе від вимог "воно": **acting out** відреагування ззовні (відігравання); **repression** репресія (придушення), **compensation** компенсація, **conversion** конверсія (трансформація), **denial / negation** заперечення, **displacement** /

replacement заміщення (витиснення), **dissociation** дисоціація (розкладання), **externalisation** екстерналізація (уособлення), **foreclosure** виключення, **idealisation** ідеалізація, **identification** ідентифікація, **introjection** інтроекція, **projection** проекція, **rationalisation** раціоналізація, **reaction formation** утворення реакції, **regression** регресія, **reversal** реверсування (переставляння), **sublimation** сублимація, **substitution** субституція (підстановка), **suppression** супресія (ігнорування), **symbolisation** символізація, **undoing** анулювання

deference / 'defəgəns / *n.* повага, пошана, шанобливе ставлення

deficiency / di'fiʃənsi / *n.* 1) брак, дефіцит; 2) недолік, вада; неповноцінність; недосконалість;

intellect ~ розумова відсталість; ~ **needs** дефіцитарні потреби; **primary mental** ~ природжена розумова відсталість; **vitamin** ~ гіповітаміноз; **brain** ~ функціональні порушення головного мозку; **dietary (nutritional)** ~ неповноцінність харчування; **mental** ~ розумова неповноцінність

deficit / 'defisit / *n.* нестача; дефіцит; недолік; **attention** ~ / **hyperactivity disorder** розлад нестачі уваги і надмірної активності

definiteness / 'definitnis / *n.* певність, ясність, точність

definition / ,defi'nɪʃən / *n.* 1) визначення, тлумачення; 2) дефініція; **conceptual** ~ визначення поняття; **problem** ~ визначення проблеми

deformation / ,di:ɔ:'meɪʃən / *n.* 1) викривлення, спотворення; 2) потворність; **hereditary** ~ природжена потворність

defray / di'freɪ / *v.* 1) оплачувати; 2) користуватися чимось безплатно

degeneration / di ,dʒenə'reiʃən / *n.* занепад, виродження, дегенерація; переродження

degradation / ,degrə'deiʃən / *n.* 1) деградація, виродження, погіршення; 2) ослаблення, зменшення; 3) занепад

degree / di'gri: / *n.* 1) міра, ступінь; **to a certain** ~ до певної міри; **to a** ~ значною мірою; 2)

Bachelor of Arts ~ ступінь бакалавра гуманітарних наук; **Master of Sciences** ~ ступінь магістра технічних наук; **Doctor of Psychology** ~ ступінь доктора психологічних наук; 3) рівень

deify / 'di:faɪ / *v.* обожнювати, боготворити

dejection / di'dʒekʃən / *n.* пригнічений настрій; смуток; пригнічення

delay / di'lei / *n.* затримка, зволікання; **without** ~ негайно, без зволікань; ~ **of reward** відстрочення нагороди; **developmental** ~ затримка (відставання) розвитку

deliberate / di'libərit / *adj.* 1) навмисний, нарочитий; 2) обережний, зважений; 3) повільний, поступовий

delicate / 'delikət / *adj.* 1) витончений, вишуканий; 2) тактовний, гречний, чемний; 3) тендітний

delight / di'laɪt / *n.* 1) захоплення, насолода; 2) джерело насолоди

delight / di'laɪt / *v.* тішити

delinquency / di'liŋkwənsi / *n.* злочинність (неповнолітніх); **juvenile** ~ дитяча злочинність

deliriousness / di'lɪrəsnis / *n.* непритомність, маячний стан

deluded / di'lu:dɪd / *adj.* примарний, який вводить в оману, оманливий, несправжній

delusion / di'lu:zən / *n.* 1) обман, помилка, ілюзія, примарна мрія; 2) марення, манія; **expansive** ~ марення величі; ~ **of grandeur** манія величі; **religious** ~s релігійні марення; **non-bizarre** ~s нон (не)-ексцентричні марення; **erotomaniac** ~s марення еротоманії; **jealous** ~s марення ревності; **somatic** ~s соматичні (фізичні) марення; **persecutory** ~s марення переслідування

delusional / di'lu:zənəl / *adj.* ілюзорний, нереальний; ~ **disorders** ілюзорні розлади

demand / di'ma:nd / *n.* 1) вимога; **to meet (to satisfy, to grant, to supply) smb's** ~s задовольняти чиїсь вимоги; 2) потреба; **environmental** ~s потреби оточуючого середовища

dementia / di'menʃə / *n.* 1) недоумство; божевілья; 2) набуте слабоумство; ~-**related** що спричинені слабоумством; **senile** ~ старече слабоумство; **paranoid** ~ параноїчна шизофренія

demoralise / di'mɔ:rəlaɪz / *v.* 1) розбещувати; 2) підривати дисципліну, дезорганізувати

denial / di'naɪəl / *n.* заперечення, відмова, зречення

denigration / ,denɪ'greɪʃən / *n.* очорнення, обмовлення, наклеп
densely / 'densli / *adv.* щільно, густо; надмірно; надзвичай
depend / dɪ'pend / *v.* 1) залежати; зумовлюватися; 2) покладатися, розраховувати, надіятися
dependence / dɪ'pendəns / *n.* залежність, зумовленість, підлеглисть
dependent / dɪ'pendənt / *adj.* залежний, зумовлений; несамостійний
depravation / ,deɪrə'veɪʃən / *n.* 1) погіршення, псування; 2) розбещеність; 3) патологічна зміна; 4) спотворення, перекручення
depressed / dɪ'prest / *adj.* 1) сумний; пригнічений; 2) ослаблений
depression / dɪ'preʃən / *n.* 1) депресія; 2) занепад, смуток, ослаблення, пригнічений настрій;
mental ~ психічна депресія; **nervous** ~ нервовий розлад; ~ **of strength** знесилля; **mild** ~ легка ступінь депресії; **retarded** ~ депресивний фаза маніакально-депресивного психозу; **agitated** ~ азитірована депресія; **psychotic** ~ психотична депресія; **reactive** ~ реактивна (психогенна) депресія; **unipolar** ~ уніполярна депресія; **postpartum** ~ післяпологова депресія
deprivation / ,dɪprɪ'veɪʃən / *n.* позбавлення, відібрання; депривація; **cultural** ~ культурна депривація; **educational** ~ депривація у сфері освіти; **sleep** ~ позбавлення сну
depth / depθ / *n.* 1) глибочінь; 2) інтенсивність, сила; ~ **of feeling** сила почуттів; ~ **perception** інтенсивність сприйняття
derivation / ,derɪ'veɪʃən / *n.* 1) джерело, походження; 2) деривант; 3) еволюційне вчення; 4) лікування відволікаючими засобами
derive / dɪ'raɪv / *v.* визначати походження; простежувати виникнення; одержувати; відводити
designation / ,desɪg'neɪʃən / *n.* 1) вказівка, позначення; 2) ім'я, назва; 3) призначення, мета
despair / dɪs'peə / *n.* 1) відчай, розпач; безутішність, безнадійність; 2) джерело смутку, страждань
desperateness / 'despəɪtnɪs / *n.* 1) безнадійність, безвихідність; 2) відчайдушність, нерозважливість
destiny / 'destɪni / *n.* доля; неминучість; фатум
destruction / dɪs'trʌkʃən / *n.* 1) знищення, розорення; 2) загибель
detached / dɪ'tætʃt / *adj.* 1) окремих, відокремлений; 2) незалежний; 3) неупереджений; безсторонній
deter / dɪ'tɜ:/ *v.* стримувати; утримувати; віднаджувати
deteriorate / dɪ'tɪəpəreɪt / *v.* погіршувати, псувати
determinant / dɪ'tɜ:mɪnənt / *n.* вирішальний фактор
determination / dɪ ,tɜ:mɪ'neɪʃən / *n.* 1) визначення; 2) прагнення; тенденція; 3) *мед.* прилив
determine / dɪ'tɜ:mɪn / *v.* 1) визначати; 2) обумовлювати; детермінувати; 3) примушувати; стимулювати; приймати рішення; зважуватися
determined / dɪ'tɜ:mɪnd / *adj.* 1) визначений; 2) сповнений рішучості; непохитний; 3) рішучий
determinism / dɪ'tɜ:mɪnɪzəm / *n.* детермінізм; **cultural** ~ культурний детермінізм (обумовленість) – визнання керівної ролі культури у формуванні особистості; **environmental** ~ теорія щодо вирішальної ролі оточуючого середовища у формуванні особистості; **nature versus nurture** ~ протиставляння природи і виховання; **reciprocal** ~ зворотній детермінізм; взаємовизначення; **psychic** ~ психічна обумовленість (*положення про підкорення свідомості “ несвідомому ” за З.Фрейдом*)
detractor / dɪ'træktə / *n.* противник, критик, наклепник
detrimental / ,detrɪ'mentəl / *adj.* шкідливий; згубний
development / dɪ'veləpmənt / *n.* 1) розвиток, зростання, еволюція; **abnormal** ~ патологічний розвиток; **advanced sexual** ~ передчасний статевий розвиток; **child** ~ розвиток дитини; дитячий розвиток; **moral** ~ моральний розвиток; **life-span** ~ процес розвитку протягом життя; **motor** ~ розвиток моторних здібностей; **determinate** ~ детермінований розвиток; **undetermined** ~ не

детермінований розвиток; **mental** ~ розумовий (психічний) розвиток; **prenatal** ~ пренатальний (до пологовий) розвиток; **postnatal** ~ постнатальний (післяпологовий) розвиток; 2) розробка

developmental / diˌveləp'mentəl / *adj.* еволюційний, що стосується розвитку; ~ **crises** кризи розвитку (за Е. Еріксоном); ~ **psychology** еволюційна (вікова) психологія або психологія розвитку

device / di'vaɪs / *n.* 1) прийом; 2) засіб; **language acquisition** ~ механізм оволодіння мовою; **training** ~ навчально-тренувальний стенд

deviation / diˌvi'eɪʃən / *n., нед., псих.* 1) девіація; 2) відхилення; **behaviour** ~ відхилення у поведінці (від загальних норм); **social status** ~ відхилення від норми у соціальному статусі; **standard** ~ середнє відхилення

dexterity / dek'sterɪtɪ / *n.* 1) кмітливість, тямущість, гарні здібності; 2) вправність, моторність, спритність

diabetes / daɪə'bi:tɪz / *n.* діабет, цукрова хвороба

diagnosis / daɪəg'nəʊsɪs / *n.* діагноз, оцінка; діагностика; **to make the** ~ ставити діагноз; **accurate** ~ правильний діагноз; **computer-assisted** ~ комп'ютерна діагностика; **error (missed)** ~ помилковий діагноз; **final** ~ остаточний діагноз; **indeterminate** ~ невизначений діагноз; **presumptive (tentative)** ~ гіпотетичний діагноз; **provisional** ~ попередній діагноз; **ultrasonic** ~ ультразвукова діагностика

diagnostic / daɪəg'nɒstɪk / *adj.* діагностичний; ~ **labels** діагностичні ярлики

diet / 'daɪət / *n.* 1) харчування; 2) дієта; 3) запропонований режим харчування

didactic / di'dæktɪk / *adj.* дидактичний, повчальний, моралістичний

difference / 'dɪfərəns / *n.* 1) різниця, відмінність, несхожість; **age ~s** вікові розбіжності; **individual** ~s індивідуальні відмінності; **significant** ~ значуща різниця; 2) спірне питання; 3) розбіжність у думках

difficult / 'dɪfɪkəlt / *adj.* 1) важкий; 2) трудний, скрутний; 3) упертий, вибагливий

direction / di'rekʃən, daɪ'rekʃən / *n.* 1) напрям, направлення; 2) наказ, вказівка

director / di'rektə / *n.* 1) начальник; керівник; директор; 2) режисер; продюсер; диригент

disabled / dɪs'eɪbld / *adj.* скалічений; ~ **people** інваліди, люди з обмеженими фізичними можливостями

disability / dɪsə'bɪlɪtɪ / *n.* 1) неспроможність, нездатність; 2) безсилля; 3) перешкода, завада; 4) недієздатність

disadvantage / dɪsəd'vɑ:ntɪdʒ / *n.* несприятливі умови, недолік, перешкода, завада

disaffection / dɪsə'fekʃən / *n.* невдоволення; незадоволення; неприязнь

disagreement / dɪsə'grɪ:mənt / *n.* суперечність, протиріччя; розходження в думках, непорозуміння

disappointed / dɪsə'pɔɪntɪd / *adj.* розчарований, засмучений

disappointment / dɪsə'pɔɪntmənt / *n.* розчарування, досада, розчарованість

disapproving / dɪsə'pru:vɪŋ / *adj.* осудливий

discipline / 'dɪsɪplən / *n.* 1) дисципліна, порядок; 2) навчання; 3) дисципліна, галузь знань, справа

disconcertment / ˌdɪskən'sɜ:tmənt / *n.* збентеження; поганий настрій

discontinuity / dɪs'kɒntɪ'nju:ɪtɪ / *n.* переривчастість; розрив; дискретність

discontinuous theories / 'dɪskən'tɪnjuəs / теорії переривчастості

discourse / 'dɪskɔ:s / *n.* лекція, промова, доповідь, бесіда, призначення, мета

discreet / dɪs'kri:t / *adj.* скромний, стриманий, ввічливий, шанобливий, чемний, розсудливий

discrepancy / dɪs'krepənsɪ / *n.* 1) відхилення; 2) відмінність; різниця; несхожість; 3) розбіжність; невідповідність

discrimination / dɪs'krɪmɪ'neɪʃən / *n.* 1) розрізнення; з'ясування відмінностей; 2) здатність розрізняти; 3) упередженість; 4) дискримінація, обмеження в правах; неадекватне ставлення; **race**

~ расова дискримінація; **gender** ~ дискримінація за статевою належністю; гендерна дискримінація

discursive / dɪs'kɜːsɪv / *adj.* непослідовний, дискурсивний

discussion / dɪs'kʌʃən / *n.* обговорення, дебати, дискусія

disease / di'ziːz / *n.* хвороба, захворювання; **Alzheimer's** ~ хвороба Альцгеймера; старечий склероз мозку; **Beard's** ~ неврастенія; **bodily** ~ соматичне захворювання; **fatigue** ~ захворювання як результат перевтомлення; **genetically determined (inherited)** ~ спадкова хвороба; **latent** ~ прихована хвороба; **manager** ~ захворювання (синдром) керівника; **Pick's** ~ передстареча обмежена атрофія мозку; хвороба Піка; **Parkinson's** ~ хвороба Паркінсона; тремтучий параліч; **associated (coexistent)** ~ супутнє захворювання; **cardiovascular** ~ **affected by high blood pressure** серцево-судинне захворювання з високим артеріальним тиском; **childhood** ~s захворювання дитячого віку; **debilitating** ~ виснажливе захворювання; **English** ~ 1) рахіт; 2) депресія; **fatal** ~ смертельна хвороба; **Tourette's** ~ синдром Туретта; **hypertensive** ~ гіпертонічна хвороба; **hypertensive vascular** ~ гіпертензія судинного походження; **Korsakoff's** ~ корсаковський психоз, алкогольний параліч; **mental** ~ психічне захворювання; **metabolic** ~ хвороба обміну речовин; **occupational (work-related)** ~ професійне захворювання; **pandemic** ~ пандемія; **sacred** ~ епілепсія; **St. Dymphna's** ~ психоз; **time-zone (jet-lag)** ~ хворобливий стан, пов'язаний зі порушенням біологічного ритму, дисхроноз (*під час далеких перельотів*); ~-**fighting** що гамує прояви хвороби; **gastrointestinal** ~ кишково-шлункове захворювання; **neurodegenerative** ~ нейродегенеративна хвороба

disfavour / 'dɪs'feɪvə / *n.* 1) немилість; опала; 2) несхвалення; осудження; неприязнь

disguise / dɪs'gaɪz / *n.* 1) облудна зовнішність; маска; личина; 2) маскування, зміна зовнішнього вигляду

disgrace / dɪs'greɪs / *n.* безчестя, ганьба, ганебний учинок

disgust / dɪs'gʌst / *n.* 1) відраза, огида; 2) невдоволення, роздратування

disgusted / dɪs'gʌstɪd / *adj.* який відчуває відразу

dishonest / dɪs'ɒnɪst / *adj.* несумлінний, нечесний, непорядний, ганебний

dishonourable / dɪs'ɒnrəbəl / *adj.* підлий, низький, огидний, мерзенний

disimprovement / dɪs, ɪmp'ruːvmənt / *n.* погіршення; псування

disillusion / dɪsɪ'luːzən / *n.* розчарування, втрата ілюзій

dislike / dɪs'laɪk / *n.* антипатія, нелюбов, неприязнь

dislocation / dɪslə'keɪʃən / *n.* 1) зміщення, порушення; 2) безладдя, плутанина, розлад

disloyal / dɪs'lɔɪəl / *adj.* віроломний, зрадливий, невірний

disobedience / dɪsə'biːdiəns / *n.* неслухняність; непокоря; непослух

disobedient / dɪsə'biːdiənt / *adj.* неслухняний; той, що не піддається впливові

disorder / dɪs'ɔːdə / *n.* 1) безладдя; 2) розлад, хвороба; **acute brain** ~s гострі мозкові порушення; **affective** ~ афективний розлад; **body dysmorphic** ~ (*раніше* **dysmorphophobia**) дісморфофобія; страх найменших тілесних дефектів; **delusional** ~s примарні (ілюзорні) розлади; **character** ~ характеропатія, асоціальна поведінка; **cognitive** ~ розлад пізнавальної здатності; **behaviour** ~s розлади у поведінці; **emotional** ~s емоційні розлади; **growth** ~ розлад у рості; **mental** ~ психічний розлад; **nervous system** ~s розлад (порушення) нервової системи; **obsessive-compulsive** ~ обсесивно-компульсивний розлад, або розлад нав'язливих станів; **histrionic personality** ~ істеричний (сценічний) розлад особистості; **antisocial personality** ~ соціопатія (антисоціальний розлад особистості); **eating** ~s харчові розлади; **impulsive-control** ~s розлади контролю імпульсів; **panic** ~s панічні розлади; **somatoform** ~s соматоформні розлади; **anxiety** ~s тривожні розлади; **dissociative** ~s дисоціативні розлади; **developmental** ~s розлади розвитку; **psychoactive substance use** ~s розлади, спричинені вживанням психотропних речовин; **psychosexual** ~s психосексуальні розлади; **neurotic** ~s неврастенічні розлади; **bipolar** ~s біполярні розлади; **manic-depressive** ~ маніакально-депресивний розлад; **organic mental** ~s

органічно зумовлені психічні розлади; **conversion** ~ конверсійний розлад; **attention deficit / hyperactivity** ~ розлад нестачі уваги та надмірної активності; **schizophrenic** ~ (**schizophrenia**) шизофренічні розлади (шизофренія); **paranoid personality** ~ параноїчний розлад особистості; **personality** ~s особистісні розлади; **psycho physiologic (psychosomatic)** ~ психосоматичний розлад; **sleep** ~s розлади сну; **speech** ~s мовні розлади; **thought** ~ розлади мислення; ментальні розлади; **pulmonary** ~ легеневий розлад; **autonomic** ~s вегетативні розлади; **convulsive** ~ конвульсивний синдром; **perceptual** ~ розлади сприйняття; **sleep** ~ розлади сну; **vision** ~ розлади зору; **generalised anxiety** ~ загальний тривожний розлад

disordered / dis'ɔ:dəd / сплутаний; розладнаний; порушений

disorientation / dis, ɔ:riən'teɪʃən / *n.* дезорієнтація, порушення орієнтування у часі та просторі

disparate / 'dispərit / *adj.* незрівняний; відмінний

dispassion / dis'pæʃən / *n.* безстрасність; байдужість

displacement / dis'pleɪsmənt / *n.* переміщення; перестановка; зміщення; зняття, усунення;

perceptual ~ перцептивне зміщення; ~ **of affect** перенесення афекту; ~ **of aggression** переміщення агресії; ~ **of hostility** усунення ворожості

displeasure / dis'pleʒə / *n.* незадоволення; неприємність

disposition / ,dispə'ziʃən / *n.* 1) характер, натура, вдача; **emotional** ~ емоційність; 2) настроїв, схильність

disregard / dis'riɡɑ:d / *v.* не звертати уваги; ігнорувати; нехтувати; зневажати

disrupt / dis'rʌpt / *v.* руйнувати, розривати, переривати

disruption / dis'rʌptʃən / *n.* крах; руйнування; відокремлення; розкол

disruptive / dis'rʌptiv / *adj.* руйнівний; відокремлений

dissatisfaction / di, sætis'fækʃən / *n.* невдоволення, незадоволення

dissertation / ,disə'teɪʃən / *n.* дисертація; ~ **for the degree of Doctor of Psychology** дисертація на здобуття вченого ступеня доктора психології

dissocial / di'səʊʃəl / *adj.* недружний

dissociative / di'səʊʃi'eitiv / *adj.* дисоціативний, дисоціуючий; що роз'єднує, розщеплюючий; ~ **personality disorder** дисоціативний розлад особистості

distance / 'distəns / *n.* 1) відстань, віддаленість; 2) дистанція; ~ **learning** дистанційне навчання

distancing / 'distənsɪŋ / віддалення, утримування на відстані

distasteful / dis'teɪstfəl / *adj.* неприємний; огидний; образливий

distinction / dis'tɪŋkʃən / *adj.* 1) розпізнавання, розмежування; 2) різниця, відмінності, розбіжності; **absolute** ~ повна різниця; **real** ~ справжня різниця

distorted / dis'tɔ:tɪd / *adj.* викривлений; спотворений; деформований

distraction / dis'trækʃən / *n.* 1) неухважність; відволікання уваги; 2) затьмарення розуму, божевілля

distress / dis'tres / *n.* страждання, виснаження, втома

distribution / ,dɪstrɪ'bju:ʃən / *n.* розподіл, розташування, розміщення; **age** ~ розподілення за віком; **age-grade** ~ розподілення дітей по класам згідно з їхнім віком; **standardised** ~ нормоване розподілення; ~ **of attention** розподіл уваги; ~ **of scores** розподіл балів (оцінок)

disturbance / dis'tz:bəns / *n.* порушення рівноваги, спокою; розлад, патологічне відхилення; **functional** ~ функціональний розлад; ~ **of development** розлад розвитку; ~ **of speech** розлад мовлення; ~ **of vision** зоровий розлад

disunion / 'dis'ju:njən / *n.* роз'єднання; відокремлення; розділення; розлад; розбіжність

disuse / dis'ju:s / *n.* невживання; вихід з ужитку

disuse / ,dis'ju:z / *v.* перестати вживати; припинити використання

divergence / daɪ'vɜːdʒəns / *n.*, *терм.* дивергенція, відхилення (від норми); **genetic** ~ генетична дивергенція; ~ **of characters** відмінності ознак

divided / dɪ'vaɪdɪd / розподілений; розділений; відокремлений

division / dɪ'vɪʒən / *n.* 1) поділ; 2) розподіл; ~ **of labour** поділ праці; ~ **of responsibility** розподіл відповідальності

divulgence / daɪvʌl'geɪʃən / *n.* розголошення, обнародування

doctor / 'dɒktə / *n.* 1) лікар; 2) учений ступінь - доктор; 3) учений муж; 4) наставник, учитель

doctrine / 'dɒktrɪn / *n.* теорія, вчення, доктрина, наукова дисципліна, наука; ~ **of interest** принцип зацікавленості (у навчанні); теорія інтересу (у педагогіці); ~ **of tabula rasa** доктрина “чистої дошки” (за Дж.Локком)

dogma / 'dɒgmə / *n.* догма, переконання, безапеляційна думка

dominance / 'dɒmɪnəns / *n.* панування, переваження, вплив, домінування

dominate / 'dɒmɪneɪt / *v.* 1) панувати; 2) переважати; домінувати; 3) цілком поглинати

domination / dɒmɪ'neɪʃən / *n.* 1) панування; 2) влада; 3) перевага

dopamine / 'dɒpəmaɪn / *n.* допамін

downcast / 'daʊnkaːst / *v.* пригнічувати; засмучувати; гнітити

downright / 'daʊnraɪt / *adj.* 1) прямиий; відвертий; чесний; щирий; 2) явний, очевидний

drain / dreɪn / *n.* відтік, відплив; **brain** ~ “відплив мозків”, тобто, виїзд учених з країни

drama / 'dra:mə / *n.* 1) драма (*n'essa*); 2) драматична подія, драма; **Freudian** ~ драма за Фрейдом

dramatically / drə'mætɪklɪ / *adv.* 1) драматично, театралью; 2) вражаючи, яскраво, ефектно; 3) різко, впадаючи у вічі

drawback / 'drɔːbæk / *n.* недолік, вада, дефект

dream / dri:m / *n.* 1) сон, сновидіння; 2) мрія; 3) марево

dreaming / 'dri:mɪŋ / *n.* сновидіння, марення, мріяння; фантазування

drive / draɪv / *n.*, *псих.* стимул, спонукання; внутрішній імпульс; **innate** ~s внутрішні стимули; **acquired (learned, secondary)** ~ вторинна потреба (“драйв”); **aggressive** ~ агресивний “драйв”, внутрішній імпульс до агресії; **cognitive** ~ когнітивний імпульс; внутрішня потреба у пізнанні; **generalised** ~ генералізований стимул; **irrelevant** ~ імпульс, що не відповідає даній ситуації; **learnable** ~ потреба, спонукання, що формуються у процесі навчання; **maternal** ~ материнський інстинкт; **primary** ~ первинна потреба (“драйв”); **self-understanding** ~ намагання (потреба) саморозуміння; **sexual** ~ статевий потяг; ~ **strength** сила потягу (первинного стимулу під час формування звички)

drug / drʌɡ / *n.* 1) лікарський засіб; ліки; медикамент; 2) наркотик; **antipsychotic** ~s нейролептичний засоби; нейролептики; **ataractic** ~ транквілізатор; **autonomic** ~ лікарський засіб, що впливає на вегетативну нервову систему; **dangerous** ~ сильнодіючий лікарський засіб; **dependence-producing** ~ лікарський засіб, що викликає фізичну і психічну залежність; **habit-forming** ~ наркотичний засіб; **“hard”** ~ сильнодіючий наркотик; **household** ~ медикамент, що продається без рецепта; **narcotic** ~ наркотичний лікарський засіб; **prolonged-release** ~ лікарський засіб пролонгованої дії; **psychoactive** ~ психотропний засіб; **“soft”** ~ слабкий наркотик; **vegetable** ~ лікарський засіб рослинного походження

dualistic / djuːə'lɪstɪk / *adj.* дуалістичний

dull / dʌl / *adj.* 1) нетямущий; пригнічений, сумний; 2) слабкий, поганий

dumb / dʌm / *adj.* 1) німий; 2) мовчазний; 3) нечутний

duration / djuː'reɪʃən / *n.* тривалість, строк, відрізок часу; ~ **of life** тривалість життя

dutiful / 'djuːtɪfəl / *adj.* 1) ретельний, старанний; 2) слухняний; 3) сповнений усвідомлення обов'язку

duty / 'djuːtɪ / *n.* 1) обов'язок, повинність; 2) чергування вартування

dynamic / dai'næmɪk / *adj.* 1) динамічний, активний, рушійний, енергійний; 2) функціональний

dysaesthesia / , dɪsɪ:s'θi:siə / *n., мед. терм.* дизестезія, розлад чутливості

dyschronous / 'dɪskrəʊnəs / *adj.* несинхронний

dysfunction / , dɪs'fʌŋkʃən / *n.* дисфункція, розлад нормальної діяльності (функції)

dyslalia / , dɪs'leɪliə / *n., мед. терм.* дислалія, кривомовність; розлад мовлення, що виявляється у порушенні вимови звуків

dyslexia / , dɪs'leksiə / *n., мед. терм.* дизлексія, порушення здатності читати

dyslogia / , dɪs'lɒdʒiə / *n., мед. терм.* дизлогізм, розлад мовлення на психологічному підґрунті

dyslogistic / , dɪslə'dʒɪstɪk / *adj.* несхвальний; осудливий

dysmetria / dɪs'metriə / *мед.* дисметрія, розлад координації рухів

dyspathy / 'dɪspəθi / *n.* антипатія

dyspepsia / dɪs'pepsiə / *мед.* диспепсія, розлад травлення в кишечнику, що супроводжується посиленнями процесами бродіння і гниття

dysphoria / dɪs'fəʊriə / *n.* дисфорія, настрої людини, що характеризується дратівливістю, озлобленістю, похмурістю та схильністю до агресії

dysplasia / dɪs'pleɪziə / *мед.* дисплазія, порушення (розлад) росту та формування тканини або органу

dysregulation / , dɪs , reɡju'leɪʃən / *мед.* розлад регуляторних фізіологічних процесів

dystonia / dɪs'təʊniə / *мед.* дистонія, розлад тонусу; **vegetative** ~ вегетативна дистонія

dysthymia / dɪs'tɪmiə / *мед.* депресивний настрої; дистимія

dystrophia / 'dɪstrəfiə / *мед.* дистрофія, дегенерація, переродження, розлад (порушення) живлення тканин і органів

Ee

early-riser / 'z:lɪ'raɪzə / *n.* рання пташка

earn / z:n / *v.* 1) заслуговувати; ~ **a rest** заслуговувати відпочинок; ~ **respect** заслуговувати повагу; ~ **a reputation** заслуговувати репутацію; 2) заробляти; ~ **money** заробляти гроші; ~ **good money** заробляти добрі гроші; ~ **a (one's) living** заробляти на проживання; ~ **a fortune** заробляти шалені гроші

earnest / 'z:nɪst / *adj.* 1) серйозний, важливий; 2) щирий; ~ **conviction** глибоке переконання; 3) гарячий; ~ **desire** палке бажання

ease / i:z / *v.* 1) полегшувати, заспокоювати; 2) послаблювати

easy-going / 'i:zɪ , ɡəʊɪŋ / *adj.* добродушно-веселий; безтурботний, легкий

eat / i:t / *v.* 1) їсти, поїдати; 2) роз'їдати, руйнувати; 3) терзати, мучити, гризти; **to ~ away at somebody (something)** 1) примушувати когось сильно нервувати; 2) поступово зменшувати кількість чогось

eccentric / ɪk'sentɪk / *adj.* 1) дивний, чудакуватий; 2) ексцентричний

economise / i:'kɒnəmaɪz / *v.* економити; заощаджувати; ощадливо витратити

educate / 'edju:keɪt / *v.* 1) виховувати; 2) давати освіту; 3) тренувати; 4) привчати

educated / 'edju:keɪtɪd / *adj.* освічений, вихований

education / , edju:'keɪʃən / *n.* 1) освіта, навчання; 2) виховання; 3) освіченість, культура; **adult** ~ освіта дорослих; **all-round** ~ всебічна освіта; **compulsory** ~ обов'язкове навчання; **cultural** ~ формування культурно-моральних норм; **nursery/pre-school** ~ дошкільна освіта; **primary (school) ~ (BE)/elementary ~(AE)** початкова освіта; **free** ~ безкоштовна освіта; **further/higher** ~ вища освіта; **individual-centred** ~ особистісно-центроване навчання; **secondary ~(BE)/high school**

~(AE) середня освіта; **special** ~ спеціальна освіта; **technical** ~ технічна освіта; **vocational** ~ професійна освіта; **state (BE)/public (AE)** ~ державна освіта

educational / , edju:'keɪʃənəl / *adj.* 1) освітній, виховний; ~ **development** ~ освітній розвиток; (**school**) **psychology** психологія освіти (шкільна психологія); 2) навчальний; ~ **games** навчальні ігри; 3) педагогічний; 4) просвітний; ~ **film** навчальний фільм

educationally / , edju:'keɪʃənəli / *adv.* з точки зору освіти; в галузі освіти

effect / ɪ'fekt / *n.* 1) дія, вплив; 2) наслідок, результат; 3) мета, намір; 4) ефект враження; **for** ~ напоказ; **general** ~ загальне враження; **of no** ~ даремно; **cumulative** ~ сукупний вплив; **desired** ~ бажаний ефект; **educational ~s of mass media** виховний (освітній) вплив засобів масової інформації; **favourable** ~ благоприємний результат; **final** ~ кінцевий ефект; **harmful** ~ несприятливий ефект, шкідливий вплив; **immediate** ~ негайний вплив; **systemic** ~ загальний вплив; **sleeper**~ ефект навчання під час сну; **primacy-recency** ~ ефект новизни - нещодавності; **crowding** ~ ефект уникання тисняви; **framing** ~ фреймінг-ефект (*попереднє створення або обмеження ситуації*); **arousal** ~ ефект активності ЦНС; ефект пробудження; **adverse** ~ негативний ефект; **beneficial** ~ благоприємний ефект; **clouding** ~ емоційний бар'єр (за К.Юнгом); **converse** ~ зворотній ефект; **Halo** ~ гало-ефект, ефект ореола, загальне благоприємне враження; **hypnotic** ~ гіпнотичний ефект; **immediate** ~ безпосередній вплив; **levelling** ~ ефект вирівнювання; **long-term** ~ довгостроковий (довготривалий) ефект; **maternal** ~ материнський вплив; **mental** ~ психічний вплив; **partial** ~ частковий ефект; **perceptual** ~ ефект сприйняття; **recency** ~ ефект новизни; **sampling** ~ ефект вибірки; **serial** ~ серійний ефект; **short-term** ~ короткостроковий ефект; **soothing** ~ заспокійливий ефект (вплив); **threshold** ~ критичний ефект (*на порозі свідомості*); ~ **of illusion** ефект (вплив) ілюзії; ~ **of set** вплив (ефект) установки; **Black Sheep** ~ ефект поганої (шолудивої) вівці у стаді; **Mere Exposure** ~ ефект "краєм ока", ефект постійного знаходження в полі зору, виникнення позитивних емоцій в наслідок легкості упізнання; **Big-Fish-Little-Pond** ~ ефект великої риби у малому ставку; **placebo** ~ плацебо ефект; **nocebo** ~ ноцебо ефект; **primacy** ~ ефект первинності, ефект новизни, ефект краю; **the beautiful-is-good** ~ загальне приязне (*проте не завжди істинне*) враження від людей з красивою зовнішністю

effective / ɪ'fektɪv / *adj.* 1) ефективний, успішний; 2) ефектний, який справляє враження; 3) завершальний, результативний

efficacy / ɪ'fɪkəsi / *n.* ефективність; дієвість, сила

efficiency / ɪ'fɪʃənsi / *n.* 1) ефективність; 2) продуктивність; 3) уміння, вправність; 4) здатність, спроможність; ~ **of performance** ефективність виконаної роботи

efficient / ɪ'fɪʃənt / *n.* першопричина; причина; *adj.* 1) ефективний, дієвий; дійовий; 2) кваліфікований; умілий; знаючий свою справу; 3) діяльний; спритний

effort / ɪ'fɔ:t / *n.* 1) зусилля, спроба; **conscious** ~ свідоме зусилля; **constant** ~ постійне зусилля; **least** ~ найменше зусилля

effortless / ɪ'fɔ:tɪs / *adj.* бездіяльний, пасивний, байдужий, недбалий

ego / ɪ:'gəʊ / *психоан. терм.* "его", "я"

egocentric / ɪ:'gəʊ'sentɪk / *n.* 1) егоцентрист, крайній індивідуаліст; 2) егоїст

egoism / ɪ'gəʊɪzəm / *n.* егоїзм, себелюбність

egotism / ɪ'gəʊtɪzəm / *n.* самозакоханість, зарозумілість

elaboration / ɪ, læbə'reɪʃən / *n.* 1) старанна розробка, вироблення; 2) опрацювання; 3) удосконалення

elevate / ɪ'ləveɪt / *v.* 1) підвищувати, піднімати; 2) підносити, розвивати; 3) ушляхетнювати, поліпшувати; 4) збуджувати, піднімати настрої

elevated / ɪ'ləveɪtəd / *adj.* 1) високий, піднятий; ~ **blood sugar level** високий рівень цукру у крові; 2) збуджений, у піднесеному настрої; 3) піднесений; 4) шляхетний, величний; **to use ~ language** бути пишномовним

elective / ɪ'lektɪv / *adj.* 1) факультативний; 2) виборний; 3) виборчий
elementary / ɪlɪ'mentəri / *adj.* 1) простий; 2) первинний, початковий; ~ **school** початкова школа

elicit / ɪ'lɪsɪt / *v.* 1) установлювати істину; виявляти; виводити; 2) робити висновок

eliminate / ɪ'lɪmɪneɪt / *v.* 1) усувати; знищувати; 2) ігнорувати, не брати до уваги; 3) *фізіол.* очищувати; видаляти з організму

emancipation / ɪ, mænsɪ'peɪʃən / *n.* 1) визволення; 2) емансипація

embodiment / ɪm'bɒdɪmənt / *n.* 1) втілення; 2) злиття; об'єднання; 3) уособлення

embroidery / ɪm'brɔɪdəri / *n.* вишивання, прикрашання

emergency / ɪ'mɜːdʒənsɪ / *n.* крайність, критичне становище, непередбачений випадок

eminence / ɪ'mɪnəns / *n.* високе становище, підвищення; ~ **in science** видатні наукові заслуги

eminent / ɪ'mɪnənt / *adj.* видатний, знаменитий, визначний

emotion / ɪ'məʊʃən / *n.* душевне хвилювання, збудження, почуття, емоція; **aversive** ~ негативна емоція; **aggressive** ~ агресивна емоція; **innate** ~ природжена емоція; **fundamental** ~s (**happiness, sadness, surprise, anger, disgust, fear**) основні емоції (щастя, смуток, здивування, злість, огида, страх) (за П.Екманом, У.В. Фрізенном)

emotional / ɪ'məʊʃənəl / *adj.* емоційний, хвилюючий; ~ **intelligence** емоційний інтелект

empathetic / ɪ, empə'tetɪk / *adj.* небайдужий, співчутливий

empathic / ɪm'pæθɪk / *adj.* співчутливий

empathiser / ɪ, empə'taɪzə / *n.* співчутлива людина; емпат; той, хто може поставити себе на місце іншого

empathy / ɪmpəθi / *n.* 1) співчуття, співпереживання; 2) *псих.* емпатія; уміння поставити себе на місце іншого; проникнення-вчування в переживання іншої людини

emphasis / ɪ'mfəsɪs / *n.* наголос, підкреслення, виділення, виразність

empirical / ɪm'pɪrɪkəl / *n.* емпіричний, що базується на досвіді; ~ **methods** емпіричні методи дослідження

empirically / ɪm'pɪrɪklɪ / *adv.* емпірично, базуючись на досвіді

enable / ɪn'eɪbəl / *v.* 1) надавати можливість; 2) робити можливим, створювати можливість

encompass / ɪn'kʌmpəs / *v.* містити (в собі), торкатися (проблеми)

encourage / ɪn'kʌrɪdʒ / *v.* підбадьорювати; надихати; підтримувати, заохочувати

encouragement / ɪn'kʌrɪdʒmənt / *n.* підбадьорювання, натхнення, заохочування, підтримка

enculturation / ɪn'kʌltʃəreɪʃən / *n.* адаптування до культурних норм

endeavour / ɪn'devə / *n.* старання, зусилля, спроба, прагнення, намагання (у виконанні чогось нового або складного); натуги

endocrine / ɪndəʊkrɪn / *attr.* ендокринний

endogenous / ɪn'dʒɪnəs / *adj.* ендогенний, внутрішнього походження; спрямований з

endorphin / ɪn'dɔːfɪn / ендорфін

endurance / ɪn'dʒʊərəns / *n.* довготерпіння, стійкість, міцність, витривалість

enforce / ɪn'fɔːs / *v.* 1) примушувати; вимушувати; 2) підсилювати; 3) проводити в життя; виконувати

enforcer / ɪn'fɔːsə / *n.* особа, яка забезпечує додержання виконання певних норм і правил

enforced / ɪn'fɔːst / *adj.* змушений, нав'язаний; під тиском

engaged / ɪn'geɪdʒd / *adj.* захоплений, зацікавлений

engagement / ɪn'geɪdʒmənt / *n.* процвітання, досягнення успіхів; перебування у розквіті; певна позиція у житті

enhance / ɪn'hɑːns / *v.* посилювати, покращувати; підвищувати

enjoyment / ɪn'dʒɔɪmənt / *n.* радість, втіха, насолода, приємність, задоволення

enlightener / ɪn'laɪtnə / *n.* просвітник, просвітитель

enlightenment / n'laɪtmənt / *n.* 1) освіта, просвіта, освіченість; 2) поінформованість, обізнаність

enmesh / n'meʃ / *v.* заплутувати; обплутувати

enrol / n'rəʊl / *v.* 1) заносити до списку; 2) реєструватися; 3) вступати у члени

enthusiasm / n'θju:ziæzəm / *n.* ентузіазм; натхнення; стан захоплення; нестями

entire / n'taɪə / *adj.* цілий; суцільний

entity / 'entəti / *n.* 1) об'єктивна реальність; 2) істота, організм; 3) *філ.* буття; 4) сутність, суть

entrée / 'ɒntreɪ / *n.* вступ, доступ; право входу; право ставати членом (*соціальної групи, вищого кола тощо*)

environment / n'vaɪəgənmənt / *n.* 1) навколишнє середовище (оточення); 2) навколишня обстановка; **academic** ~ навчальна обстановка; **classroom** ~ обстановка у класі; **educational** ~ умови, в яких проходить навчання; **external** ~ зовнішнє середовище; **internal** ~ внутрішнє середовище; **preschool** ~ дошкільнє середовище (оточення), емофаза; **school** ~ шкільнє оточення; **social** ~ соціалнє оточення; **stressful** ~ середовище, що викликає стрес; **verbal** ~ мовнє середовище

environmental / n'vaɪəgən'məntəl / *adj.* навколишній, що стосується навколишнього середовища; ~ **factors** зовнішні фактори

envy / 'envɪ / *n., uncount.* заздрість, ревнощі

enzyme / 'enzaim / *n., мед., терм.* фермент, ензим

ephemeral / i'femərəl / *adj.* ефемерний, недовговічний, скороминущий

epilepsy / 'epilepsɪ / *n., мед., терм.* епілепсія, падуча (чорна) хвороба

episode / 'epɪsəʊd / *n.* епізод, випадок; пригода

epoch / 'i:pɒk / *n.* епоха, ера

equip / i'kwɪp / *v.* 1) устатковувати, обладнувати, споряджати, оснащувати; 2) забезпечувати, опоряджати

equipment / i'kwɪpmənt / *n.* устаткування, обладнання, оснащення

equivalent / i'kwɪvələnt / *n.* еквівалент; рівноцінний замітник

ergonomics / ˌz:ɡə'nɒmɪks / *n.* ергономіка

error / 'erə / *n.* помилка, огріх, похибка; **accidental** ~ випадкова помилка; **human (factor)** ~ помилка, що пов'язана з індивідуальними особливостями; **systematic** ~ систематична помилка; **verbal** ~ лексична помилка; **spelling** ~ помилка у правописі

escape / ɪs'keɪp / *n.* втеча, порятунок; ~ **from reality** втеча від реальності

escape (conditioning) / ɪs'keɪp / вироблення умовних рефлексів уникнення

essential / ɪ'senʃəl / *adj.* необхідний, обов'язковий, основний, суттєвий, істотний

esteem / ɪs'ti:m / *n.* повага, поважання, оцінка, слава, репутація; **social** ~ повага у суспільстві

estimate / 'estimeɪt / *v.* оцінювати; складати судження, судити (*про щось*)

estimation / ɪ'stɪ'meɪʃən / *n.* оцінка, судження, міркування, думка; **proximate** ~ приблизна оцінка; ~ **of efficiency** оцінка ефективності

estrogen / 'i:stɹədʒən / *n., АЕ* естроген

ethanol / 'eθənɒl / *n., техн.* етанол

ethic(al) / 'eθɪk(əl) / *n.* 1) етичний; ~ **principles** основи моралі; ~ **code** моральний кодекс, норми моралі; 2) моральний, етичний

ethics / 'eθɪks / *n.* 1) етика, учіння про мораль, теорія моральності; 2) мораль, етичність; 3) норми поведінки

ethos / 'i:θɒs / *n.* етос, характер, дух, звичаї

euphoria / ju:'fɔ:riə / *n.* ейфорія; підвищено радісний настрій

evaluate / ɪ'vælju:et / *v.* обчислювати; визначати кількість, оцінювати, давати оцінку

even / 'i:vən / *adj.* урівноважений; рівний; спокійний; на одному рівні; ~-tempered урівноважений; спокійний

everlasting / , evə'la:stɪŋ / *adj.* вічний, довговічний, нескінченний, витривалий, постійний
evidence / 'evidəns / *n.* свідчення, дані, факти, доказ
evolution / , i:və'lu:ʃən / *n.* еволюція, поступовий розвиток, процес зміни; **cultural** ~ розвиток культури; **social** ~ суспільний розвиток
examination / ɪg, zæm'neɪʃən / *n.* 1) обстеження; 2) іспит, екзамен; 3) перевірка, випробування
examination-paper / ɪg, zæm'neɪʃən'peɪpə / *n.* опитний листок
excel / ɪk'sel / *v.* 1) виділятися, відзначатися; 2) перевершувати; 3) перевищувати
excellence / 'eksələns / *n.* досконалість
excess / ɪk'ses / *n.* крайність; нестриманість; перевищення; *v.* перевищувати
excessive / ɪk'sesɪv / *adj.* надмірний
excessively / ɪk'sesɪvli / *adv.* надмірно
excitement / ɪk'saɪtmənt / *n.* збудження, хвилювання; **emotional** ~ емоційне збудження; **venereal** ~ статеве збудження
excusal / ɪks'kju:zəl / *n.* вибачення, пробачення
executive / ɪg'zekjʊtɪv / *adj.* виконавчий; ~ **functions** виконавчі функції; ~ **control** контроль виконання (функцій)
exercise / 'eksəsaɪz / *n.* тренування, вправа, приклад, задача, застосування; **bodily** ~с гімнастика
exhaust / ɪg'zɔ:st / *v.* виснажувати, спустошувати
exhausting / ɪg'zɔ:stɪŋ / *adj.* стомливий, виснажливий
exhilarating / ɪg'zɪləreɪtɪŋ / *adj.* збуджуючий, підбадьорючий
exogenous / eg'zɔ:dʒɪnəs / *adj.* екзогенний, що йде з поверхні (ззовні) всередину
expectancy / ɪk'spektənsɪ / *n.* очікування, сподівання (*чогось приємного і хвилюючого*)
expensive / ɪks'pensɪv / *adj.* 1) дорогий; коштовний; 2) що потребує багато часу або великих витрат
experience / ɪks'prɪəns / *n.* досвід, досвідченість, враження, переживання; **academic** ~ навчальний досвід; **educational** ~ педагогічний (*навчально-виховний*) досвід; **emphatic** ~ досвід співчуття; **human** ~ людський досвід (*переживання та випробування*); **preschool** ~ дошкільна підготовка; **life-time** ~ життєвий досвід
experienced / ɪks'prɪənst / *adj.* досвідчений, обізнаний, кваліфікований, зі стажем
experimental / eks, perɪ'mentəl / *n.* 1) чуттєвий досвід; 2) дані досвіду; *attr.* експериментальний
explanatory / ɪks'plænətərɪ / *adj.* пояснювальний
explication / , eksplɪ'keɪʃən / *n.* тлумачення, пояснення, інтерпретація
explorer / ɪk'splɔ:rə / *n.* дослідник, мандрівник
exploring / ɪk'splɔ:rɪŋ / *n.* дослідження, огляд
exquisite / 'ekskwɪzɪt / *adj.* вишуканий, витончений, відмінний
extend / ɪks'tend / *v.* тягтися, протягуватися
extensive / ɪks'tensɪv / *adj.* обширний, просторий; ~ **knowledge** обширні знання
external / eks'tɜ:nəl / *adj.* 1) зовнішній; 2) поверховий; показний; 3) що стосується зовнішніх обставин
extraordinary / ɪks'trɔ:dənəri / *adj.* надзвичайний, чудовий, видатний, дивовижний, екстраординарний
extrapolating / 'ekstrəpə'leɪtɪŋ / *adj.* екстраполярний
extravert *див. extrovert*; подібне написання зустрічається у літературі, пов'язаної з К. Юнгом та показником (індикатором) типу особистості Майєрс-Брігґс

extrovert / 'ekstrəvɜ:t / *n.* 1) екстраверт; 2) людина, яка цікавиться тільки зовнішнім; яка не схильна до інтроспекції; 3) людина без духовних інтересів

extroversion / ,ekstrə'vɜ:ʃən / *n.* екстравертність, надмірна зацікавленість у зовнішньому успіху (в матеріальних благах); відсутність духовних інтересів

Ff

fabric / 'fæbrɪk / *n.* 1) тканина, матерія; 2) структура, будова, устрій; 3) текстура

fabrication / ,fæbrɪ'keɪʃən / *n.* вигадка, брехня, вигадкування

facilitation / fə, sɪlɪ'teɪʃən / *n.* 1) *псих.* фасилітація; фацилітація; **social** ~ соціальна фасилітація, підвищення швидкості або продуктивності діяльності людини внаслідок присутності інших людей; 2) полегшення, сприяння, допомога

fact / fækt / *n.* 1) факт, подія, явище; 2) реальність, дійсність; **in** ~ , **as a matter of** ~ дійсно, насправді

factor / 'fæktə / *n.* фактор, рушійна сила; **motivational** ~ мотиваційний фактор; **situational** ~ ситуаційний фактор; **nerve growth** ~ фактор росту нервів; **brain derived neurotrophic** ~ (BDNF) нейротропний фактор мозкового походження

facultative / 'fækəltətɪv / *adj.* 1) факультативний, необов'язковий; ~ **studies** факультативні заняття; 2) випадковий, несистематичний

faculty / 'fækəltɪ / *n.* 1) здібність; **moral** ~ наявність моральних відчуттів, здатність морального судження; **mental** ~s розумові здібності; 2) факультет, відділ; 3) професорсько-викладацький склад; ~ **member** викладач певного навчального закладу

fading / 'feɪdɪŋ / *n.* затухання, згасання

faeces / 'fi:si:z / *n., pl.* випорожнення, фекалії

failure / 'feɪljə / *n.* 1) неуспіх, провал; 2) відсутність, недостача, брак; 3) невдала спроба; 4) недогляд, помилка

faint / feɪnt / *n.* непритомність, слабкість

fairly / 'feəli / *adv.* 1) чесно, неупереджено, сприятливо; 2) певною мірою, досить

faith / 'feɪθ / *n.* 1) віра, довіра; 2) переконання, погляди; 3) вірність, відданість, лояльність

faithful / 'feɪθfəl / *adj.* вірний, відданий, добросовісний

fallacy / 'fæləsi / *n.* 1) помилка; неправильний висновок; 2) обманливість; 3) хибний аргумент; хибне пояснення; софізм; **pathological** ~ помилкове сприйняття психологічних процесів у поняттях патології; **psychologist's** ~ суб'єктивізм психолога; ~ **of inference** помилка в наслідок обмірковування; ~ **of interrogation** помилка питання; ~ **of observation** помилка спостереження

false / 'fɔ:ls / *n.* хибний, помилковий, невірний; ~ **consensus effect** ефект помилкової однастайності; ~ **friends** хибні друзі (перекладача): *complexion, magazine*; ~ **memory** помилкова (псевдо) пам'ять

fame / 'feɪm / *n.* слава, славнозвісність, репутація

family / 'fæmɪli / *n.* родина, сім'я, рід, сімейство; **broken** ~ неповна сім'я; **democratic** ~ демократична сім'я; **permissive** ~ сім'я з ліберальними відносинами; **authoritarian** ~ авторитарна сім'я; ~ **circle** родинне коло; ~ **trait** сімейна риса; ~ **tree** родовід, генеалогічне дерево

famine / 'fæmɪn / *n.* голод, голодування

fanciful / 'fænsɪfəl / *adj.* примхливий, вередливий, капризний; ~ **child** вередлива дитина

fantasy / 'fæntəsi / *n.* фантазія, уява, ілюзія, марення; **creative** ~ творча уява

fatal / 'feɪtl / *adj.* фатальний, неминучий

fatalistic / ,feɪtə'lɪstɪk / *adj.* фаталістичний

fate / feɪt / *n.* доля, фатум

father / 'fɑ:ðə / *n.* батько; **founding** ~ засновник
fatherhood / 'fɑ:ðəhʊd / *n.* батьківство
fatigue / fə'ti:g / *n.* стомлення, втома, змореність
fault / fɔ:lt / *n.* 1) недолік, вада, дефект; 2) помилка; 3) провина, порушення
faultless / 'fɔ:ltlɪs / *adj.* бездоганний; безпомилковий; невинний
fear / fiə / *n.* страх, побоювання
fearful / 'fiəfəl / *adj.* жахливий, страшний, полохливий
feature / 'fi:tʃə / *n.* особливості, характерна риса, ознака, деталь; **hereditary** ~ успадкована риса (особливість)
feed-back / 'fi:dbæk / *n.* зворотній зв'язок; реакція у відповідь
feed-back / 'fi:dbæk / *v.* реагувати у відповідь, даючи оцінку або критикуючи діяльність інших
feeling / 'fi:lɪŋ / *n.* почуття; **ambivalent** ~ амбівалентні (*протилежні емоції по відношенню до однієї особи*) почуття; **anxiety** ~ почуття тривоги; **depressive** ~ почуття депресії; **dominance** ~ почуття домінування; **inferiority** ~ почуття неповноцінності; **safe** ~ почуття безпеки; **superiority** ~ почуття переваги над оточуючими; ~ **of guilt** почуття провини; ~ **of tiredness** почуття втоми; ~ **of wellbeing** добре самопочуття; ~ **of uneasiness** почуття незручності; ~ **of pity** почуття жалю; ~ **of pain** почуття болю; ~ **of satisfaction** почуття задоволення; ~ **of proper dignity; self-respect** почуття власної гідності; ~ **for the beautiful** почуття прекрасного; ~ **of irritation** почуття роздратування; **gut** ~ внутрішній голос (відчування "нутрощами"); ~ **of satiety** почуття пересиченості, задоволеності
fellow-feeling / 'feləʊ'fi:lɪŋ / *n.* 1) співчуття, симпатія; 2) спільність поглядів, взаєморозуміння
ferocity / fə'rɒsɪti / *n.* жорстокість, лють; дикість
festive / 'festɪv / *adj.* святковий, веселий, радісний; ~ **mood** піднесений настрій
fetal / 'fi:təl / *adj.* утробний, зародковий; ~ **development** ембріональний розвиток
fetus / 'fi:təs / *n.* плід, ембріон, зародок
fibre / 'faɪbə / *n.* 1) волокнина, нитка; 2) фібра; 3) характер, склад характеру
fiction / 'fɪkʃən / *n.* белетристика, художня література; **light** ~ легке читання; **pulp** ~ бульварне читання
fidget / 'fɪdʒɪt / *n.* 1) нервова, метушлива людина; непосида; 2) неспокій, тривога
fight / 'faɪt / *v.* 1) боротися, битися; 2) захищати; 3) перемагати; 4) стримувати, придушувати
fight / 'faɪt / *n.* 1) боротьба; 2) бійка, сутичка; 3) суперечка
fighting / 'faɪtɪŋ / *n.* 1) бій, сутичка; **play** ~ удавана бійка; 2) боротьба; *adj.* 1) войовничий; 2) який бореться з чимось, який придушує щось
figurative / 'fɪgʃərətɪv / *adj.* фігуральний, переносний, образний, метафоричний
figure / 'fɪgə / *n.* 1) персона, постать, особистість; **father** ~ людина, що має авторитет батька; **power** ~ суспільний авторитет; **public** ~ громадський діяч; 2) фігура; **bistable** ~ амбівалентна (*двоїста, подвійна*) фігура
final / faɪnəl / *adj.* заключний, кінцевий, остаточний, вирішальний, цільовий; ~ **results** кінцеві результати; ~ **cause** кінцева мета
findings / 'faɪndɪŋz / *n., pl.* одержані дані, відомості; результати дослідження; висновки; **experimental** ~ експериментальні результати
fine / faɪn / *adj.* 1) витончений; тонкий; високого ґатунку; 2) чудовий; рафінований; 3) точний; ~ **resolution** високоякісна резолюція (*результати дослідження на зображенні/знімку*)
fine-tune / 'faɪntju:n / *v.* налаштовувати; покращувати, удосконалювати
fittest / 'fɪtəst / *adj.* найпридатніший; найбільш пристосований
fitness / 'fɪtnɪs / *n.* 1) придатність, відповідність; 2) здатність, пристосованість, підготовленість; **mental** ~ придатність за розумовими здібностями; **physical** ~ фізична підготовленість; придатність за станом здоров'я

fixation / fik'seiʃən / *n.* 1) фіксація, закріплення; 2) комплекс, манія; **anxiety** ~ фіксація стану тривожності; **parental** ~ фіксація на батьках

fixed / fikst / *adj.* постійний, непорушний, незмінний

flashback / 'flæʃbæk / *n.* 1) повернення до минулого; 2) перерва послідовності дії; 3) зворотний спалах; 4) ретроспекція

flashy / 'flæʃi / *adj.* показний, крикливий, короткочасний, миттєвий

flattering / 'flætəriŋ / *adj.* підлесливий; пестливий, ласкавий, приємний

flaw / flɔː / *n.* 1) вада, порок; 2) шквал

flee /fli:/ *v.* тікати, бігти, рятуватися

flight / flait / *n.* 1) політ, переліт; 2) піднесення, збудження, порив; 3) утеча, тікання; **fight-or-response** реакція боротьби-втечі (*реакція на стрес*)

flexibility / ,fleksɪ'bɪlɪti / *n.* гнучкість

flow / fləʊ / *v.* текти; протікати; проходити; минати; ~ **away** спливати

fluency / 'fluːənsɪ / *n.* 1) плавність, невимушеність (*мови*), вільність; 2) вільне володіння мовою

fluent / 'fluːənt / *adj.* 1) плавний, гладкий; 2) швидкий; 3) вільний, невимушений (*про мову*)

fluid / 'fluːɪd / *n.* рідина

fluid / 'fluːɪd / *attr.* плинний; рідкий; мінливий; нестійкий; нетривкий; ~ **intelligence** плинний (*що має здатність змінюватися*) інтелект

flourishing / 'flaʊrɪʃɪŋ / *adj.* квітучий, процвітаючий, що досягає великих успіхів

fluorescent / 'flʊə'resənt / *adj.* флуоресцентний; ~ **lamp** лампа денного світла

focal / 'fəʊkəl / *adj.* центральний, фокусний; ~ **point** центральне місце

focus / 'fəʊkəs / *v.* фокусувати; зосереджувати(ся)

focussed / 'fəʊkəst / *adj.* зосереджений; ~ **attention** прикована, зосереджена увага

foetus / 'fi:təs / *n.* зародок; ембріон; плід

foible / 'fɔɪbəl / *n.* 1) особливість, слабкість, уразливе місце; 2) пунктик; 3) вада, слабка частина; **self-induced** ~ штучно створена вада

follower / 'fɒləʊə / *n.* послідовник, учень, наступник

food / fu:d / *n.* 1) їжа, харчі, 2) продукти харчування; 3) поживні речовини; 4) *attr.* продовольчий, харчовий; ~ **chain** харчовий ланцюг; ~ **for thought** 1) їжа для мозку (*певні продукти харчування, що стимулюють роботу мозку*); 2) *перен.* тема для роздумів

footless / 'fʊtlɪs / *adj.* безпідставний; безглуздий

forced / fɔːst / *adj.* 1) примусовий, вимушений; 2) неприродний, натягнутий

forge / fɔːdʒ / *v.* формувати

forgetfulness / fə'getfəlɪs / *n.* 1) забудькуватість, безпам'ятність; 2) зневаження обов'язків

forgetting / fə'getɪŋ / *n.* забування

forging / 'fɔːdʒɪŋ / *n.* формування

forgive / fə'gɪv / *v.* прощати

forgiveness / fə'gɪvnɪs / *n.* прощення; поблажливість

formal / 'fɔːməl / 1) *adj.* формальний; 2) зовнішній, неглибокий; 3) чітко розпланований

formation / ,fɔː'meɪʃən / *n.* 1) формування, утворення, заснування; 2) структура, будова, конструкція; **character** ~ формування характеру особистості; **concept** ~ утворення понять; **habits** ~ формування навичок, наuczання; **personality** ~ формування особистості

forthcoming / fɔːθ'kʌmɪŋ / *adj.* наступний, прийдешній, майбутній

fortune / 'fɔːtʃən / *n.* удача, талант, щастя

foster / 'fɒstə / *v.* 1) виховувати; **to ~ a child** виховувати дитину; 2) доглядати, пестити; 3) сприяти розвитку, заохочувати

found / faʊnd / *v.* 1) засновувати; створювати; організовувати; бути засновником; 2) обґрунтовувати; підводити основу; переконувати

foundation / faʊn'deɪʃən / *n.* 1) основа; 2) обґрунтування, підстава; 3) фонд, пожертви на культурний захід

fragile / 'frædʒaɪl / *adj.* тендітний; крихкий; ніжний; неміцний; недовговічний; минуший

fragmentation / ,frægmen'teɪʃən / *n.* 1) дроблення, подрібнення; 2) розпад, розпадання

frail / freɪl / *adj.* 1) слабкий; кволий; хворобливий; тендітний; 2) морально нестійкий; вабкий до спокуси

frank / fræŋk / *adj.* відвертий; відкритий; щирий; щедрий

frantic / 'fræntɪk / *adj.* божевільний; обурливий; несамовитий

freedom / 'fri:dəm / *n.* свобода, незалежність, воля; **to enjoy** ~ бути вільним

free-loader / 'fri: ,ləʊdə / *n.* нахлібник; дармоїд

free-minded / 'fri:'maɪndɪd / *adj.* безтурботний

freewill / 'fri:wɪl / *adj.* добровільний

fret / fret / *n.* роздратування; терзання; мучення; *v.* нервувати; дратуватися

fretful / 'fretfəl / *adj.* дратівливий; **a ~ child** вередлива дитина

Freudian / 'frɔɪdiən / *adj.* фрейдиський, що має відношення до теорій З. Фрейда; ~ **slip** обмовка за Фрейдом; ~ **drama** драма за Фрейдом

friendship / 'frendʃɪp / *n.* дружба, приятелювання; дружелюбність

frontal / 'frʌntəl / *adj.* 1) лобовий; фронтальний; ~ **lobe** лобова частка (*головного мозку*); ~ **temporal space** лобово-скронева зона; 2) торцевий

frugal / 'fru:gəl / *adj.* 1) ощадливий, економний, бережливий; 2) помірний, скромний

frustrated / frʌs'treɪtɪd / *adj.* зруйнований; той, що не справдився, не збувся, зірвався

frustration / frʌs'treɪʃən / *n.* розлад, крах (надій), розчарування; фрустрація

fuel / 'fju:əl / *n.* паливо

fugue / fju:g / *n.* реакція втечі; несвідоме блукання психічнохворого; амнезія на події, що пов'язані з минулим

fulfil / fʊl'fɪl / *v.* 1) виконувати; **to ~ one's duties** виконувати свої обов'язки; 2) завершувати

fume / fju:m / *n.* збудження; хвилювання; приступ гніву

function / 'fʌŋkʃən / *n.* 1) функція, мета, призначення; 2) діяльність (*організму*); 3) службові обов'язки (*функції*)

functional / 'fʌŋkʃənəl / *adj.* функціональний, діючий, активний

fundamental / ,fʌndə'mentəl / *adj.* основний, корінний, істотний; ~ **issue** основне питання; ~ **research** основні теоретичні дослідження

further / 'fɜ:ðə / *adj.* подальший; дальший; додатковий; ~ **reading** додаткове читання; ~

research подальше дослідження; ~ **studies** додаткові (подальші) дослідження

fusion / 'fju:zən / *n.* ф'юзж, злиття, синтез

fussy / 'fʌsɪ / *adj.* 1) метушливий; нервовий; 2) переобтяжений деталями

future / 'fju:tʃə / *n.* майбутнє, майбуття, прийдешність

Gg

gain / 'geɪn / *v.* 1) одержувати, отримувати, здобувати, діставати; **to ~ acclaim** діставати схвальні відгуки, отримати визнання; **to ~ acceptance** здобувати прихильність; 2) збільшувати, набирати; **to ~ popularity** набирати популярність; 3) вигравати, домагатися; 4) завойовувати; 5) одержувати користь

ganglion / 'gæŋglɪən / *n.* (*pl.* **ganglia**) 1) *анат.* нервовий вузол, ганглії; 2) *перен.* центр, осереддя (*інтересів, діяльності*)

game / 'geɪm / *n.* гра; **language** ~ мовна гра; **imitation** ~ гра-імітація
gap / ɡæp / *n.* 1) провал; інтервал; 2) розбіжність у поглядах; **generation** ~ конфлікт поколінь

gathering / 'ɡæðərɪŋ / *n.* зібрання, збори, зустріч; **social** ~ зустріч друзів; збори товариства;
political ~ політичний мітинг

gaze / 'geɪz / *v.* дивитися; пильно вглядатися; ~ **out** витріщатися

gelotology / ˌdʒelə'tɒlədʒi / *n.* наука про сміх та його вплив на функції організму

gender / 'dʒendə / *n.* рід, стать; *attr.* гендерний; ~ **dysphoria** (~ **identity disorder**) гендерна дисфорія (розлад гендерної тотожності); ~ **identity** гендерна ідентичність; ~ **role** гендерна роль, що обумовлюється набором зразків поведінки, постав та особистісних характеристик, які за окремими культурними стереотипами притаманні жінкам та чоловікам; ~ **issue** гендерне питання

gene / dʒiːn / *n.* ген

general / 'dʒenərəl / *attr.* 1) загальний; ~ **educational** загальна освіта; ~ **meeting** загальні збори; 2) поширений, загальноприйнятий

generalised / 'dʒenərəlaɪzd / *adj.* узагальнений; ~ **reinforcer** узагальнений позитивний стимул

generation / ˌdʒenə'reɪʃən / *n.* покоління, генерація; ~ **parental** батьківське покоління; **rising** ~ потомство, підростаюче покоління; **succeeding** ~ наступне покоління

generic / dʒə'nerɪk / *adj.* 1) загальний; ~ **term** загальний термін; 2) родовий; характерний для певного роду

generous / 'dʒenərəs / *adj.* великодушний, благородний, шляхетність, щедрий, значний; **a** ~ **amount** велика кількість

genesis / 'dʒenɪsɪs / *n.* походження, виникнення, генезис

genetic(al) / dʒɪ'netɪk(əl) / *adj.* генетичний; **genetic counselling** консультація з питань генного розвитку ембріону, особливо необхідної при наявності у родині випадків генних хвороб або порушень розвитку; ~ **engineering** генна інженерія

geneticist / dʒɪ'netɪsɪst / *n.* генетик

genetics / dʒɪ'netɪks / *n.* генетика; **behavioural** ~ генетика поведінки

genius / 'dʒiːniəs / *n.* геній, обдарованість

genital / 'dʒenɪtl / *adj.* дітородний, статевий

genotype / 'dʒenətaɪp / *n.* генотип

genre / ʒɑːŋ / *n.* манера, стиль, жанр (у літературі, живописі)

gentle / 'dʒentl / *adj.* лагідний, ніжний, добрий, легкий

gentlehood / 'dʒentlhud / *n.* 1) благородство, знатність; 2) вихованість, чемність, люб'язність

gerontology / ˌdʒerɒn'tɒlədʒi / *n.* геронтологія, учення про старість і її вплив на тіло

ghrelin / 'ɡreɪlɪn / *n.* грелін (*гормон голоду*)

gland / ɡlænd / *n.* залоза; **pineal** ~s шишковидні залози; **adrenal** ~ надниркова залоза; **blood (endocrine)** ~ ендокринна залоза; **ductless** ~s залози внутрішньої секреції; **pituitary** ~ гіпофіз; **salivary** ~ слинна залоза; **mammary (lactiferous)** ~ молочна залоза; **lachrymal** ~ слезозна залоза; **gastric** ~s шлункові залози

glean / 'ɡliːn / *v.* збирати (*факти, знання*)

glucose / 'ɡluːkəʊs / *n.* глюкоза; ~ **level** рівень глюкози

glutamate / 'ɡluːtəmeɪt / *n.* глютамат

goal / ɡəʊl / *n.* ціль; **worthwhile** ~ гідна (*раціональна, результативна*) ціль

gold / ɡəʊld / *n.* багатство, скарби; високі моральні (фізичні) якості; **fool's** ~ багатство дурнів, тобто будь-яка річ, що спочатку здається цікавою та привабливою, але насправді такою не виявляється

gourmet / 'ɡuːəmeɪ / *n.* гурман

grab / ɡræb / *v.* хапати, привласнювати; *n.* швидкий хапальний рух

grade / ɡreɪd / *n.* 1) оцінка; 2) ступінь, звання; 3) якість, рівень

graduation / ,grædju'eɪʃən / *n.* закінчення вищого навчального закладу; присвоєння учених ступенів

graduate / 'grædjoɪt / *n.* випускник

graduate / 'grædjoʊɪt / *v.* 1) градувати; розташовувати у певному порядку; 2) закінчувати вищий навчальний заклад і отримувати ступінь бакалавра; 3) поступово переходити з одного стану в інший

grammar / 'græmə / *n.* граматики, граматична система мови; ~ **rule** граматичне правило; **base structure** ~ граматики базових структур; **generative** ~ генеративна (породжувальна) граматики (за Н. Чомскі); **context-dependent (-free)** ~ контекстуально залежна (незалежна) граматики; **universal** ~ універсальна граматики; ~ **book** підручник граматики

grant / gra:nt / *n.* субсидія, дотація, стипендія, грант, дар

grasp / gra:sp / *n.* 1) хватка; стиск; міцне стиснення; 2) швидке сприймання; розуміння, схоплювання; ~ **ability** хапальний рефлекс (у новонароджених)

grateful / 'greɪtfəl / *adj.* вдячний, приємний

gratification / ,grætɪfɪ'keɪʃən / *n.* задоволення, утіха, насолода; **need** ~ задоволення потреб; **to seek** ~ шукати шляхи отримання задоволення

gratitude / 'grætɪtju:d / *n.* вдячність, подяка; **to express one's** ~ висловити свою вдячність

greedy / 'gri:di / *adj.* 1) жадібний, ненажерливий; 2) прагнучий, жадаючий; ~ **to know** що прагне (до) знань

green / gri:n / *adj.* 1) зелений, 2) свіжий, 3) екологічно чистий

greeting / 'gri:tɪŋ / вітання, уклін, привітання

gregarious / grɪ'geəriəs / *adj.* 1) товариський, компанійський; 2) стадний

gregariousness / grɪ'geəriəsənəs / *n.* товариське ставлення, почуття

grey / greɪ / *adj.* 1) сірий; 2) сивий; 3) похмурий; безрадісний; ~ **matter** сіра речовина

grievance / 'gri:vəns / *n.* 1) скарга, невдоволення; 2) образа; 3) смуток

groggy / 'grɒɡɪ / *adj.* 1) слабкий, хиткий, нестійкий; 2) п'яний, захмелілий

ground / graʊnd / *n.* 1) підстава, мотив, причина; 2) основний принцип, основоположна частина

group / gru:p / *n.* група, верстви, кола; ~ **mind** думка певної групи (верстви) населення; **age** ~ вікова група; **blood** ~ група крові; **ethnic** ~ етнічна група; **in-group** “ми”, люди, що об'єднані однією групою; **out-group** “вони”, чужі групи; **peer** ~ група однолітків; група рівних; **face-to-face** ~s індивідуальні (контактні) об'єднання; **training (T-)** ~ групи соціально-контрольного тренінгу; тренувальні групи (T-групи); **sensory awareness** ~s групи сенсорного усвідомлення; **body awareness** ~s групи тілесного усвідомлення; **team-building** ~s групи тим-білдінгу; **stranger** ~ група чужаків; ~ **think** групова думка (колективний дух); **synanon** ~s синанон-групи; **staff** ~s робочі групи; **social** ~ соціальна група; **social-religious** ~ соціально-релігійна група

growing / 'grəʊɪŋ / *n.* зростання, ріст

growth / 'grəʊθ / *n.* розвиток, зростання; **abnormal** ~ патологічний розвиток; **early** ~ початковий розвиток; **educational** ~ освітній ріст, розвиток як наслідок отримання освіти; **mental** ~ психічний розвиток; **social** ~ соціалізація

guidance / 'ɡaɪdəns / *n.* керівництво, провід, посібник; **educational** ~ педагогічний посібник; консультація шкільного психолога; **vocational** ~ профорієнтація; консультування з питань вибору професії

guilt / ɡɪlt / *n.* 1) провина, вина; **a** ~ **complex** комплекс вини; **collective** ~ колективна провина; ~ **reduction** зменшення провини; 2) гріх

guru / 'ɡu:ru: / *n.* 1) духовний наставник; опікун; вчитель; 2) авторитет; фахівець

gut / ɡʌt / *n.* 1) *анат.* кишка, травний канал; ~ **microbes** мікроби травного каналу; **a** ~ **brain link** зв'язок (відношення) між травним каналом і функціонуванням головного мозку; 2) нутроці; ~ **feelings** «внутрішній голос», «внутрішні почуття»; 3) *розм.* сила волі, витримка; 4) зміст, суть, істотна частина чогось

gymnasium / dʒɪm'neɪzɪəm / *n.* (*pl.* **gymnasia**) 1) гімназія; 2) гімнастична зала

gyrus / 'dʒaɪrəs / *n.* *анат.* звивина; **Posterior Inferior** ~ задня внутрішня звивина; **Fusiform** ~ латеральна (бічна) потилично-скронева звивина; **Posterior Medial Temporal** ~ задня медіально-скронева звивина; **Angular** ~ кутова звивина; **Inferior Frontal** ~ нижня лобова звивина; **Inferior Occipital** ~ нижня потилична звивина; **Inferior Temporal** ~ нижня скронева звивина; **Lingual** ~ язичкова звивина; **Medial Frontal** ~ медіальна частка верхньої лобової звивини; **Middle Frontal** ~ середня лобова звивина; **Middle Occipital** ~ середня потилична звивина; **Middle Temporal** ~ середня скронева звивина; **Orbital** ~ зорова звивина; **Parahippocampal** ~ парагіпокампальна звивина; **Postcentral** ~ постцентрально звивина; **Precentral** ~ передцентрально звивина; **Rectal** ~ пряма звивина; **Subcallosal** ~ підмозолиста звивина; **Superior frontal** ~ верхня лобова звивина; **Superior Occipital** ~ верхня потилична звивина; **Superior Temporal** ~ верхня скронева звивина; **Supramarginal** ~ супрамаргінальна (надкрайова) звивина; **Transverse Temporal** ~ поперечна скронева звивина

Hh

habit / 'hæbɪt / *n.* 1) звичка, звичай; **dreadful** ~ погана (згубна) звичка; 2) особливість, характер, склад (*розуму*); навички; **complaint** ~ пригнічений стан; **oral reading** ~ звичка при читанні про себе рухати губами; ~ **disorders (Internet addiction syndrome, kleptomania, pathological gambling, pyromania and trichotillomania)** розлади звичок (синдром залежності від Інтернету, клептоманія, патологічне захоплення азартними іграми, піроманія та трихотіломанія (*виривання волос на голові*)); ~ **strength** сила звички (*псих. терм. за К. Л. Галлом - означає силу зв'язку між стимулом та реакцією, що визначений кількістю підкріплень*)

habitual / hə'bitʃuəl / *adj.* 1) звичайний; 2) закоренілий, затятий; 3) успадкований, природжений

habitually / hə'bitʃuəli / *adv.* звичайно; звично

half-grown / 'ha:f'grəʊn / *adj.* недорозвинений

half-sighted / 'ha:f, saɪtɪd / *adj.* короткозорий

half-witted / 'ha:f'wɪtɪd / *adj.* недоумкуватий, слабоумний

hallmark / 'hɔ:lma:k / *n.* 1) ознака; критерій; 2) клеймо

halo / 'heɪləʊ / *n.* ореол, німб, сяйво; **the ~ effect** *соц. псих.* ефект ореола або гало-ефект

hallucination / hə, lu:sɪ'neɪʃən / *n.* галюцинація; ілюзія

handful / 'hændfʊl / *n.* 1) невелика кількість; жменя; небагато; 2) що завдає багато клопоту

handsome / 'hænsəm / *adj.* статний, вродливий

hangover / 'hæŋəʊvə / *n.* 1) пережиток; 2) похмілля

happening / 'hæpənɪŋ / *n.* випадок, подія

happiness / 'hæpɪnɪs / *n.* щастя, удача, щаслива подія

happy / 'hæpɪ / *adj.* щасливий, веселий, вдалий, сприятливий; ~ **circumstances** сприятливі умови (обставини); **to be ~ with doing smth** здійснити щось успішно

hardship / 'hɑ:dʃɪp / *n., pl.* труднощі, неприємності, тяготи

harmful / 'hɑ:mfəl / *adj.* шкідливий, згубний, небезпечний

harmonise / 'hɑ:mənaɪz / *v.* гармонізувати, поєднуватися, жити в дружбі й злагоді, жити в мирі

harmony / 'hɑ:məni / *n.* гармонія, злагода, мир

harried / 'hæɪɪd / *adj.* 1) зруйнований; спустошений; 2) стривожений; надокучливий; роздратований

hatred / 'heɪtrɪd / *n.* ненависть; огида; відраза

hazardous / 'hæzədəs / *adj.* ризикований; ~ **experiment** небезпечний дослід; ~ **environment** небезпечне середовище

headline / 'hædlain / *n.* заголовок

head-teacher / , hed'ti:tʃə / *n.* директор державної школи

health / helθ / *n.* здоров'я; **mental** ~ психічне здоров'я; **tender** ~ слабе здоров'я; ~ **service** охорона здоров'я; (**occupational**) ~ **psychology** психологія (професійного) здоров'я

healthcare / 'helθkeə / *n.* здоров'я, охорона здоров'я

healthy / 'helθi / *adj.* здоровий, життєздатний, корисний

heartiness / 'ha:tinis / *n.* сердечність, щирість, задушевність

heart rate / 'ha:t'reit / *n.* серцеві ритми, серцебиття

heart-to-heart / 'ha:t tə 'ha:t / *adj.* відвертий; ~ **talk** щиросердна розмова

heavy-hearted / 'hevi'ha:tɪd / *adj.* сумний, похмурий

heighten / 'haitn / *v.* 1) підвищувати; посилювати; 2) перебільшувати; роздувати

helper / 'helpə / *n.* помічник, помічниця

helpful / 'helpfəl / *adj.* корисний

helpless / 'helplis / *adj.* безпорадний, невмілий

hemisphere / 'heməsfɪə / *n.* 1) півкуля; 2) *анат.* півкуля головного мозку й мозочка; **right** ~ права півкуля; **left** ~ ліва півкуля

hemispherical / , hemə'sferəkəl / *adj.* що має відношення до півкуль

hence / hens / 1) отже; в результаті; 2) з тих (цих) пір; віднині

herald / 'herəld / *n.* провісник; *v.* 1) повідомляти; оповіщати; 2) провіщати

hereditarianism / hɪ'redɪtəriənɪzəm / *n.* віра у спадковість як домінуючий фактор, що визначає поведінку або особистісні якості людини

hereditary / hɪ'redɪtəri / *adj.* успадкований, спадковий; що переходить з покоління у покоління

heredity / hɪ'redɪtɪ / *n.* 1) *біол.* спадковість; здатність передаватися спадково; 2) успадковані особливості

hesitation / , hezi'teɪʃən / *n.* вагання, сумнів, невпевненість

heuristic / hju'rɪstɪk / 1) *adj.* евристичний; 2) *n.* (також **heuristics**) евристика (за А. Тверські та Д. Канеманом) - процедура спонтанного прийняття рішення, формування судження або вирішення проблеми без застосування певної схеми, що не гарантує отримання правильного або оптимального результату; **cognitive** ~ когнітивна евристика

hibernate / 'haɪbəneɪt / *v.* 1) перебувати у зимовій сплячці; 2) бути бездіяльним

hibernating / 'haɪbəneɪtɪŋ / *adj.* бездіяльний

hibernation / , haɪbə'neɪʃən / *n.* зимова сплячка

hidden / 'hɪdn / *adj.* прихований, таємний, потайний; ~ **behaviour** прихована поведінка; ~ **thoughts** потаємні думки

hierarchy / 'haɪəgɑ:kɪ / *n.* ієрархія; **occupation** ~ класифікація професій; ~ **of habits** ієрархія навичок (за К. Л. Галлом); ~ **of needs** ієрархія потреб (за А. Маслоу)

higher / 'haɪə / *adj.*, *comparat. d.* вищий; ~ **educational** вища освіта; **the** ~ **forms** старші класи у школі; ~ **school** вищий навчальний заклад; ~ **degree** вищий учений ступінь після бакалавра; ~ **order conditioning** *терм.* формування класичних умовних рефлексів вищого порядку

highlight / 'haɪlaɪt / *v.* висувати на передній план, надавати великого значення

hinder / 'hɪndə / *v.* заважати, перешкоджати; утримувати

hippocampus / , hɪpəʊ'kæmpəs / *n.*, *анат.* гіпокамп (*структура, що розташована в глибині скроневої ділянки мозку, належить до лімбічної системи і відіграє важливу роль у запам'ятовуванні та відтворенні інформації*)

historic / hɪs'tɒrɪk / *adj.* історичний, що має історичне значення; на історичну тему

historical / his'tɒrɪkəl / *adj.* історично достовірний, зв'язаний з історією; **a ~ event** історична подія

history / 'hɪstəri / *n.* історія, минуле; **life** ~ життєпис

histrionic / , hɪstri'ɒnɪk / *adj.* 1) награний, удаваний; театральний; 2) *псих.* істеричний; сценічний

hole / həʊl / *n.* отвір, дірка

holesome / 'həʊlsəm / *adj.* корисний, благодатний, моральний

holiday / 'hɒlədeɪ / *n.* свято, неробочий день, відпустка, канікули; **summer ~s** літні канікули; **on ~** у відпустці

holism / 'həʊlɪzəm / *n.* холізм, філософія цілісності

holistic / , həʊ'lɪstɪk / *adj.* холістичний, що характеризується цілісністю сприйняття, сприйняття загальної картини

home / 'həʊm / *n.* 1) дім, житло, оселя; 2) рідний дім; 3) родина, сім'я, сімейне життя; **broken** ~ неповна родина

homecraft / 'həʊmkra:ft / *n.* хатне господарювання, домоведення

homeless / 'həʊmlɪs / *adj.* бездомний, безпритульний

homely / 'həʊmli / *adj.* домашній, затишний, звичайний, невибагливий

home-work / 'həʊmwɜ:k / *n.* домашнє завдання, підготовка

homicide / 'hɒmɪsaɪd / *n.* убивство

honest / 'ɔ:nɪst / *adj.* чесний; правдивий; прямий; відвертий; справжній

honorary / 'ɒnərərɪ / *adj.* 1) почесний; ~ **reward** почесна нагорода; 2) громадський

hope / həʊp / *n.* надія, сподівання; ~**s of success** надія на успіх

hormone / 'hɔ:məʊn / *n., фізіол.* гормон; **adrenocortical** ~ гормон кори наднирковика; **adrenocorticotropic** ~ адренкортикотропний гормон; **growth (somatropic, chondrotropic)** ~ гормон росту, соматотропний гормон, соматотропін; **antidiuretic (vasopressin)** ~ антидіуретичний гормон, антидіуретин, вазопресин; **chromaffin (adrenalin)** ~ адреналін; **chromatophorotropic (melatonin)** ~ меланоцитостимулюючий (меланоформний, хромотоформний) гормон, мелатонін; **gut ~s** гормони шлунково-кишкового тракту; **orchidic (testosterone)** ~ тестостерон; **pancreatic ~s** гормони підшлункової залози; **oestrogen** естроген

horrible / 'hɒrəbəl / *adj.* страшний, жахливий, огидний, дуже поганий

hospitality / , hɒspɪ'tælɪti / *n.* гостинність, привітність

hostile / 'hɒstail / *adj.* ворожий, недружелюбний

hostility / hɒs'tɪlɪti / *n.* ворожість, ворожнеча, антагонізм

hour / 'aʊə / *n.* 1) година, час, період; **labour ~s** робочий час; **leisure ~s** час відпочинку; **working ~s** робочий час; ~**s of attendance** службові години; **school ~s** час занять у школі; 2) урок, заняття, навчальний час

household / 'haʊshəʊld / *n.* 1) сім'я, родина, домогосподарство; ~ **analysis** аналіз складу родини; 2) хатнє господарство

housekeeper / 'haʊs'ki:pə / *n.* 1) домогосподарка; 2) домовласник; 3) хатня робітниця

hugs / hʌgz / *n.* обійми

human / 'hju:mən / *adj.* 1) людський; ~ **being** людина; 2) соціальний, суспільний

humanism / 'hju:mənɪzəm / *n.* гуманність, гуманізм, людяність

humanity / hju:'mænɪti / *n.* 1) рід людський, людство; 2) людяність; **act of** ~ гуманний вчинок; **the Humanities** гуманітарні науки, класичні мова та література

humble / 'hʌmbl / *adj.* 1) соромливий; боязкий; 2) покірний; сумірний; позбавлений власної гідності; 3) простий; непомітний

humiliation / hju:, mɪl'eɪʃən / *n.* 1) приниження, сором, образа; 2) принизливе становище

humility / hju:'mɪlɪti / *псих. терм.* гумільність, криза самоідентичності, соціальна депривація

humour / 'hju:mə / *n.* 1) гумор, почуття гумору; 2) темперамент

hunch / ˈhʌntʃ / *n.*, розм. поштовх; передчуття; інтуїція
hunger / ˈhʌŋɡə / *n.* 1) голод, недоїдання, голодування; 2) потреба, прагнення
hungry / ˈhʌŋɡri / *adj.* голодний, зголоднілий; ~ **children** голодні діти
hurtful / ˈhɜːtʃəl / *adj.* шкідливий, згубний, болісний
hygeian / haɪˈdʒiːən / *adj.* здоровий, гігієнічний
hygiene / ˈhaɪdʒiːn / *n.* гігієна; **food** ~ гігієна харчування; **personal** ~ особиста гігієна; ~ **of work** гігієна праці
hyperactivity / , haɪpəˈrækˈtɪvɪti / *n.* надмірна (гіпер) активність
hyperaesthesia / , haɪpəˈriːsθiːziə / *n.* гіперестезія (надмірна або підвищена шкірна чутливість до дотиків); **acoustic** ~ слухова гіперестезія
hypercritical / , haɪpəˈkrɪtɪkəl / *adj.* 1) надто суворий; 2) уїдливій
hypergraphia / , haɪpəˈɡræfɪə / *n.* гіперграфія
hyperlexia / , haɪpəˈleksiə / *n.* гіперлексія: 1) заг. терм. передчасне оволодіння читанням; 2) стан, що характеризується ранніми і невдалими спробами оволодіння читанням у голос, і є ознакою форми мінімальних порушень мозкових функцій
hypernesia / , haɪpəˈniːziə / *n.* гіпермнезія (незвичайно надмірна пам'ять, як явище надто деталізованого запам'ятовування і мимовільного згадування або екстраординарного об'єму малоїстотного матеріалу, що був запам'ятований і мимовільно згаданий)
hyperorexia / , haɪpəˈreksiə / *n.* гіперорексія (надмірний апетит)
hyperphrasia / , haɪpəˈfreɪziə / *n.* (також **hyperphasia**) гіперфразія (патологічна надмірна балакливність)
hyperphrenia / , haɪpəˈfriːniə / *n.* гіперфренія: 1) надмірна розумова діяльність (термін використовується для характеристики маніакальної фази біполярного розладу); 2) незвично високі розумові здібності
hyperplasia / , haɪpəˈpleɪziə / *n.* гіперплазія (збільшення розміру окремого органу, спричинене патологічно надмірним ростом клітин)
hypersensitive / , haɪpəˈsensətɪv / *adj.* надчутливий; надмірно чутливий; з підвищеною чутливістю
hypersensitivity / , haɪpəsensəˈtɪvətɪ / *n.* надмірна чутливість
hypersomnia / ˈhaɪpəˈsɒmniə / *n.* надмірний сон; пересипання
hypersonic / ˈhaɪpəˈsɒnɪk / *adj.* надзвуковий, ультразвуковий
hypersthenia / , haɪpəˈsθiːniə / *n.*, мед. гіперстенія, підвищений тонус
hypertension / , haɪpəˈtenʃən / *n.*, мед. 1) гіпертонія; 2) підвищений кров'яний тиск, гіпертензія; 3) підвищений тонус у м'язах або органах
hyperthymia / , haɪpəˈθiːmiə / *n.*, мед. гіпертипія (надмірна емоційність, збуджуваність)
hypertrophy / , haɪpəˈtrɒfi / *n.*, мед. гіпертрофія (підвищений ріст або збільшення органу або його частини, який не пов'язаний з ростом пухлини і надмірним зростанням клітин)
hypnosis / hɪpˈnəʊsɪs / *n.* гіпноз
hypocrisy / hɪˈpɒkrəsi / *n.* лицемірство, удавання
hypochondriasis / , haɪpəkɒnˈdraɪəsɪs / *n.* іпохондрія
hypophysis / haɪˈpɒfɪsɪs / *n.*, анат. гіпофіз
hypothalamus / ˈhaɪpə, θæləməs / *n.*, анат. гіпоталамус (ділянка головного мозку, що розташована під зоровими буграми (таламусом), є сукупністю вищих центрів, які забезпечують пристосування різних функцій (гормональної, обміну речовин тощо) до діяльності організму як цілого)
hypothesis / haɪˈpɒθɪsɪs / *n.* гіпотеза, припущення; **blank-state (tabula rasa)** ~ гіпотеза "чистої дошки"
hysteria / hɪsˈtɪəriə / *n.* істерія; **anxiety** ~ істерія занепокоєння; **defence** ~ захисна істерія; **conversion** ~ конверсійна істерія

Ii

iconic / aɪ'kɒnɪk / *adj.* традиційний, канонічний, портретний; ~ **memory (store)** іконічна (образна) пам'ять

idea / aɪ'diə / *n.* думка, ідея, задум; **fixed** ~ нав'язлива ідея

ideal / aɪ'diəl / *adj.* досконалий, ідеальний; ~ **self** ідеальне "я"

identification / aɪ, dɛntɪfə'keɪʃən / *n.* 1) визначення, з'ясування; 2) ідентифікація, розпізнавання; **self** ~ самовизначення

identify / aɪ'dentɪfaɪ / *v.* ототожнювати, визначати, пізнавати

identity / aɪ'dentɪtɪ / *n.* тотожність, ідентичність, справжність; ~ **card** посвідчення особи; ~ **of interests** спільність інтересів; ~ **crisis** криза ідентичності; **ego** ~ тотожність власного "я"; **personal** ~ ідентичність особистості

idle / 'aɪdl / *n.* ледачий, бездіяльний

idol / 'aɪdl / *n.* ідол, кумир, предмет поклоніння

ignorance / 'ɪgnərəns / *n.* неучтво, неосвіченість, необізнаність, непоінформованість

ignorant / 'ɪgnərənt / *adj.* неосвічений, нетямущий

ill / ɪl / *adj.* 1) хворий; 2) поганий; ~ **bred** невихований; ~ **effects** згубні наслідки; ~ **choice** невдалий вибір

illegal / ɪ'li:ɡəl / *adj.* незаконний, нелегальний

ill-mannered / 'ɪl'mænəd / *adj.* нечемний, неввічливий, з поганими манерами

illness / 'ɪlnɪs / *n.* хвороба, недуга; **affective (emotional)** ~ афективний розлад; **chronic (long-term)** ~ хронічне захворювання; **fatal** ~ невиліковна хвороба; **incapacitating** ~ хвороба, що призводить до втрати працездатності; **manic** ~ манакальний психоз; **manic-depressive** ~ манакально-депресивний психоз; **mental** ~ психічне захворювання; **sham** ~ симуляція хвороби

illogical / ɪ'lɒdʒɪkəl / *adj.* нелогічний

ill-treatment / 'ɪl'tri:tmənt / *n.* погане поводження, жорстокість

illusion / ɪ'lu:zən / *n.* ілюзія, мана, міраж; **perceptual (sensory)** ~ ілюзія сприйняття або сприймання (сенсорна ілюзія); **auditory** ~ слухова ілюзія; **tactile** ~ тактильна (дотикова) ілюзія; **visual** ~ зорова (візуальна) ілюзія; **cognitive (conceptual)** ~ когнітивна (концептуальна) ілюзія; ~ **of movement** ілюзія руху

illustration / ɪləs'treɪʃən / *n.* малюнок, картина, приклад

ill-will / ɪl'wɪl / *n.* злобливість

image / 'ɪmɪdʒ / *n.* 1) зображення, уявлення; 2) образ, подоба, імідж; 3) (також **mental** ~) мислене уявлення; 3) втілення, символ, зразок; **blurred** ~ викривлене зображення; **hard** ~ контрастне зображення; **social** ~ загально прийняте уявлення; **distorted** ~ деформоване уявлення

imaginary / ɪ'mædʒɪnəri / *adj.* уявний, нереальний

imagination / ɪ'mædʒɪneɪʃən / *n.* уява, фантазія; творча уява

imaginative / ɪ'mædʒɪ'neɪtɪv / *adj.* 1) наділений багатого уявою; 2) образний; художній

imbed / ɪm'bed / *v.* впроваджувати

imitation / ɪmɪ'teɪʃən / *n.* імітування, наслідування, копіювання,

immature / ɪmə'tʃuə / *adj.* незрілий, недорозвинений

immediate / ɪ'mi:diət / *adj.* 1) безпосередній, прямий; 2) негайний, екстрений; ~ **memory** короткочасна пам'ять

immoral / ɪ'mɒrəl / *adj.* аморальний, розпутний, розпусний

immortal / ɪ'mɔ:təl / *adj.* вічний, немирущий, безсмертний

immune / ɪ'mju:n / *adj.* імунний; несприйнятливий; ~ **system** імунна система

impair / ɪm'peə / *v.* 1) послабляти, зменшувати; 2) погіршувати, псувати; 3) порушувати, завдавати шкоди

impairment / ɪm'peəmənt / *n.* 1) ослаблення; погіршення; 2) порушення; пошкодження;

impassive / ɪm'pæsɪv / *adj.* апатичний, спокійний, байдужий
impatience / ɪm'peɪʃəns / *n.* 1) нетерпіння; 2) нетерпимість; дратівливість
impatient / ɪm'peɪʃənt / *adj.* дратівливий, роздратований, нетерплячий; ~ **temper** нестерпний характер

impede / ɪm'pi:d / *v.* затримувати; перешкоджати; заважати

impediment / ɪm'pedəmənt / *n.* 1) затримка, перешкода, завада; 2) заїкання, дефект мови

impend / ɪm'pend / *n.* загрожувати, нависати

impersonal / ɪm'pɜːsənəl / *adj.* неупереджений, об'єктивний

impetus / ɪm'pɪtəs / *n.* 1) імпульс; поштовх; 2) стимул; рушійна сила; спонукка

implausible / ɪm'plɔːzəbəl / *adj.* неймовірний, неправдоподібний

implement / ɪm'plɪmənt / *v.* виконувати, здійснювати; втілювати в життя; забезпечувати виконання

implication / ɪm'plɪ'keɪʃən / *n.* 1) залучання, причетність; 2) підтекст, прихований зміст

implicit / ɪm'plɪsɪt / *adj.* прихований, повний, імпліцитний, не висловлений прямо; ~ **association (attitude) test** тест на виявлення прихованих асоціацій (*постав*); ~ **attitude** імпліцитне відношення; ~ **learning** імпліцитне навчання; ~ **memory** прихована пам'ять; ~ **(lay) personality theory** імпліцитна (*непрофесійна, світська*) теорія особистості (*як сукупність припущень, що невідомо робляться людиною, стосовно співвідношень між особистісними якостями або рисами*)

importance / ɪm'pɔːtəns / *n.* важливість, значення, важність

improvement / ɪm'pruːvmənt / *n.* удосконалення, поліпшення

impulsivity / ɪm'pʌl'sɪvɪti / *n.* імпульсивність

inadequate / ɪn'ædɪkwɪt / *adj.* 1) невідповідний; що не відповідає вимогам; 2) непідхожий; недосконалий; неповноцінний

inaccuracy / ɪn'ækjʊrəsi / *n.* неточність, помилка, похибка, огріх

in-between / ɪn'bi'twiːn / проміжний; перехідний

inborn / ɪn'bɔːn / *adj.* природжені, природні; ~ **drives** природжені стимули

incapable / ɪn'keɪpəbəl / *adj.* неповноцінна людина, нездібна людина

incarnation / ɪn'kɑːneɪʃən / *n.* втілення, уособлення

incidental / ɪn'sɪdɪntəl / 1) *n.* випадок, пригода; 2) *adj.* другорядний, побічний; ~ **(passive) learning** ненавмисне навчання

incitement / ɪn'saɪtmənt / *n.* стимулювання, спонукання, поштовх

income / ɪn'kʌm / *n.* прибуток, заробіток

incoming / ɪn'kʌmɪŋ / *adj.* наступний, дальший

incompetent / ɪn'kɒmpɪtənt / *adj.* необізнаний, нездатний, невмілий

incomplete / ɪn'kɒm'pli:t / *adj.* недосконалий, дефектний, незавершений

incongruence / ɪn'kɒŋgrʊəns / *n.* невідповідність, несумісність

incongruent / ɪn'kɒŋgrʊənt / *adj.* невідповідний, незгідний

incongruity / ɪn'kɒŋgrʊ:əti / *n.* 1) несумісність, несполучність, невідповідність, незгідність; 2) абсурдність; 3) недоречність

inconsistent / ɪn'kɒn'sɪstənt / *adj.* 1) несталий, мінливий; 2) непослідовний, суперечливий; 3) несумісний, невідповідний

increase / ɪn'kriːs / *n.* зростання, збільшення, ріст

increase / ɪn'kriːs / *v.* збільшувати, зростати

indelible / ɪn'deləbəl / *adj.* незгладимий, незабутній

in-depth / ɪn'deɪpθ / *adj.* глибинне; ~ **reading** глибинне (серйозне) читання

indictment / ɪn'daɪtmənt / *n.* 1) обвинувачувальний акт; пред'явлення обвинувачення

indifferent / ɪn'dɪfərənt / *adj.* байдужий, індіферентний

individual / ˌɪndɪˈvɪdʒuəl / 1) *n.* особа, особистість; **risk-averse** ~s неохильні до ризику особистості; **risk-avoiding** ~s особистості, що уникають ризику; **risk-taking** ~s схильні до ризику особистості; **risk-seeking** ~s шукачі ризику; 2) *adj.* особистий, індивідуальний

induce / ɪnˈdjuːs / *v.* спонукати, схилити, примушувати

indulgence / ɪnˈdʌldʒəns / *n.* поблажливість, потурання, терпимість

indulgent / ɪnˈdʌldʒənt / *adj.* поблажливий; що потурає своїм бажанням, уподобанням

ineffective / ɪnɪˈfektɪv / *adj.* марний, безрезультатний, неефективний

inert / ɪˈnɜːt / *adj.* 1) інертний; нейтральний; 2) неактивний; бездіяльний; повільний; ~ **pills** нейтральні (плацебо) пігулки

inevitably / ɪnˈevɪtəbli / *adv.* неминуче, невідворотно

infant / ɪnˈfænt / *n.* дитина; немовля; *adj.* 1) дитячий; 2) початковий; зародковий

inferiority / ɪnˌfɪəriˈɒrɪti / *adj.* нижчий; ~ **of mind** розумова неповноцінність; ~ **complex** комплекс неповноцінності

inflammatory / ɪnˈflæmətəri / *n.* збудник; подразник; *adj.* 1) збудливий; 2) *мед.* запальний; запалений; 3) роздратований; обурений; ~ **disorders** запальні розлади, що характеризуються приступами роздратування

influence / ɪnˈfluəns / *n.* вплив, важливий фактор; **direct** ~ безпосередній вплив; **family** ~ вплив сім'ї; **mass media** ~ вплив засобів масової інформації; **negative** ~ негативний вплив; **peer** ~ вплив однолітків; **positive** ~ благоприємний вплив

information / ɪnfəˈmeɪʃən / *n.* дані, інформація, відомості; **conflicting** ~ суперечлива інформація; **false** ~ неправдива інформація; **selective** ~ вибіркова інформація; **useful** ~ корисна інформація; ~ **overload** інформаційний вибух; ~ **processing** обробка інформації; ~ **technology** інформаційна технологія; ~ **theory** теорія інформації (за Р. Е. Фішером, Н. Вінером, К. Е. Шеноном)

informative / ɪnˈfɔːmətɪv / *adj.* повчальний; інформаційний

ingenuity / ɪnˈdʒəːnjuːɪti / *n.* винахідливість, майстерність, оригінальність, дотепність

ingest / ɪnˈdʒest / *v.* ковтати; проковтнути

in-group / ɪnˈɡruːp / *n.* консолідована група “ми”

inherent / ɪnˈhɪərənt / *adj.* властивий, притаманний, природжений, природний

inherit / ɪnˈherɪt / *v.* успадковувати; переймати, запозичувати

inherited / ɪnˈherɪtɪd / *adj.* запозичений, успадкований

inhibitory / ɪnˈhɪbɪtəri / *adj.* 1) стримуючий; перешкоджаючий; 2) *фізіол.* гальмуючий, затримуючий

initial / ɪˈnɪʃl / *adj.* початковий, первісний, попередній; ~ **stage** початкова фаза

injury / ɪnˈdʒəri / *n.* тілесне пошкодження, рана; образа; **birth** ~ пошкодження під час пологів; **fatal** ~ смертельне ураження; **severe** ~ тяжке ушкодження

innate / ɪˈneɪt / *adj.* природжений, уроджений; природний, властивий, притаманний; ~ **abilities** природжені здібності; ~ **idea** природна (природжена) ідея (наприклад, віра в Бога за Р. Декартом, колективне несвідоме за К. Юнгом, універсальна граматика та засоби оволодіння мовою за Н. Чомскі)

innocent / ɪˈnɒsənt / *adj.* 1) непорочний, безневинний; 2) наївний, простодушний

innovation / ɪnəˈveɪʃən / *n.* нововведення, новаторство

input / ɪnˈpʊt / *v.* вводити (інформацію); запам'ятовувати; *n.* 1) вхідна інформація, вхідні дані; 2) ввід, вхід, подача (інформації); 3) завантаження, введення

inquiry / ɪnˈkwaɪəri / *n.* розпитування, довідка, питання

inquisitive / ɪnˈkwɪzɪtɪv / *adj.* допитливий; цікавий

insane / ɪnˈseɪn / *adj.* божевільний, хворий, безглуздий

insecure / ɪnˌsɪˈkjʊə / *adj.* 1) небезпечний; 2) ненадійний; невпевнений; неміцний

insight / ɪnˈsaɪt / *n.* 1) *псих.* інсайт; 2) усвідомлення, інтуїція, осяяння

insightful / 'insaitfəl / *adj.* прозорливий; проникливий

insistent / in'sistənt / *adj.* наполегливий, настійливий

insociable / in'səʊʃəbl / *adj.* нетовариський, некомпанійський

insolence / 'insələns / *n.* пихатість, зарозумілість

insomnia / in'sɒmniə / *n.* безсоння

insomniac / in'sɒmniæk / *n.* людина, що страждає на безсоння; людина, яка важко засинає

inspection / in'spekʃən / *n.* огляд, пильне вивчення, перегляд

inspired / in'spaɪəd / *adj.* натхнений, інспірований

instil / in'stil / *v.* 1) прищеплювати, поступово навіювати; 2) вливати по краплині, вводити малими дозами

instinct / 'instɪŋkt / *n.* 1) інстинкт, природне почуття; 2) природжений потяг, нахил, здібність; **herd** ~ стадний інстинкт; **maternal** ~ материнський інстинкт; **reproductive** ~ інстинкт розмноження (продовження роду); **social** ~ стадний (суспільний) інстинкт

instinctive / in'stɪŋktɪv / *adj.* істинктивний, несвідомий

institute / 'ɪnstɪtju:t / *n.* інститут, науково-дослідна установа, науково-дослідний заклад

instruction / in'strʌkʃən / *n.* 1) навчання, освіта; 2) інструктування; **authoritarian** ~ авторитетне навчання; **democratic** ~ демократичне навчання; **directive** ~ цілеспрямоване навчання; **formal** ~ формальне навчання; **socialised** ~ організація колективної роботи в класі; **child-centred** ~ дитино-центроване навчання; **teacher-centred** ~ навчання, що центроване на вчителів

insurance / in'ʃʊərəns / *n.* страхування; гарантія

intake / 'ɪnteɪk / *n.* поглинання, споживання, використання; **food** ~ споживання їжі; **drug** ~ вживання наркотиків; **calorie** ~ загальна кількість спожитих калорій; **a high ~ of alcohol** підвищене споживання алкоголю; **a low ~ of fat** невелике споживання жирів; **to reduce one's ~ of caffeine** зменшувати споживання кофеїну; ~ **of carbohydrates** споживання вуглеводів

integral / 'ɪntəgrəl / *adj.* 1) невід'ємний, істотний; 2) цілий, повний, суцільний

integrity / in'tegri'ti / *n.* 1) цілісність; незайманість; 2) чесність

intellect / 'ɪntələkt / *n.* розум, здоровий глузд, розумові здібності

intellectual / ,ɪntə'lektʃuəl / *adj.* розумовий; ~ **process** процес мислення

intelligence / in'telɪdʒəns / *n.* розум, інтелект, розумові здібності; ~ **quotient (IQ)** коефіцієнт розумового розвитку; **IQ test** вимірювання розумових здібностей; **abstract** ~ абстрактний розум; **academic** ~ здібності до навчання; **innate** ~ природжені розумові здібності; природний розум; **emotional** ~ емоційний інтелект (*здатність помічати власні емоції та емоції інших людей, а також спроможність розрізняти емоційні стани, правильно їх називати і використовувати отриману інформацію про різні емоції для спрямування мислення і поведінки у відповідне русло*); **crystallised** ~ кристалізований інтелект (*знання і досвід, отриманий і акумульований впродовж життя*); **fluid** ~ плинний (*поточний, гнучкий*) інтелект (*здатність швидко зрозуміти, сприйняти нову інформацію, зв'язки тощо*); **spacious** ~ високий інтелект; **social** ~ суспільний інтелект (*як різновид емоційного інтелекту, здатність сприймати, правильно оцінювати і виражати емоції відповідно до ситуації; здатність зрозуміти емоційні натяки, послання оточуючих, а також правильно використовувати емоційну інформацію у соціальному контексті*); **sexual** ~ сексуальний інтелект; **multiple** ~ інтелект зі складеною структурою (за Говардом Гарднером); **linguistic** ~ лінгвістичний (*мовний*) інтелект; **logical-mathematical** ~ логічно-математичний інтелект; **spatial** ~ просторовий інтелект; **musical** ~ музичний інтелект (*що використовується під час слухання, сприйняття, орієнтування у музиці, написання і виконання музичних творів*); **interpersonal** ~ інтерперсональний (*міжособистісний*) інтелект (*важливий у створенні відношень або зв'язків з іншими людьми; правильне розуміння соціальних знаків і передбачення соціально-вагомих наслідків*); **intrapersonal** ~ інтраперсональний (*внутрішньо-особистісний*) інтелект (*розуміння і передбачення власної поведінки*); **spiritual** ~ духовний інтелект; **existential** ~ екзистенціальний інтелект (*що стосується реальності існування*); **bodily**

kinaesthetic ~ фізіологічно-кінестетичний інтелект (*що посідає важливе місце у спорті, танцях, а також повсякденних учинків, які вимагають моторність і вправність*); **naturalistic existential** ~ природничо-екзистенційний інтелект (*потрібний для усвідомлення коректності існування у тісних відносинах з оточуючою природою, розпізнаючи рослини, тварини, необхідні для їх існування умови, а також класифікуючи природні об'єкти і явища взагалі*); **triarchic theory of** ~ трикомпонентна теорія інтелекту (*за Р.Дж. Штернбергом*), фундаментальними аспектами якої є аналітичний (**analytic**), творчий (**creative**) та практичний (**practical**) інтелект

intense / in'tens / *adj.* 1) напружений, інтенсивний; 2) сильний; 3) зичний; неймовірний

intensive / in'tensiv / *adj.* напружений, посилений; ~ **development** інтенсивний розвиток; ~ **study** глибоке, ґрунтовне вивчення

intention / in'tenʃən / *n.* 1) мета, намір, прагнення; 2) *псих. терм.* інтенція

intently / in'tentli / *adv.* старанно; дбайливо; пильно, уважно

interaction / ,intə'ækʃən / *n.* взаємодія, вплив один на одного; *псих.* інтеракція; ~ **effect** ефект інтеракції (*зразок даних, що були отримані в результаті багатofакторного варіативного аналізу*); ~ **process analysis** аналіз процесу взаємодії (у малих групах)

intercourse / 'intəko:s / *n.* спілкування; **personal** ~ особисте спілкування; **illicit** ~ таємне співжиття

interest / 'intrəst / *n.* інтерес; **common (mutual)** ~s спільні інтереси; **conflicting** ~s суперечливі інтереси; **personal** ~ особиста зацікавленість

interior / in'tiəriə / *adj.* внутрішній

intern / 'intz:n / *n.*, *AE.* інтерн, студент медичного коледжу

internship / 'intz:nʃip/ *n.*, *AE.* інтернатура

intervention / ,intə'venʃən / *n.* втручання; участь

interpretation / in ,tʃ:prɪ'teɪʃən / *n.* 1) тлумачення, пояснення, інтерпретація; **allegoric** ~ алегоричне тлумачення; **dream** ~ тлумачення сновидінь; 2) усний переклад тексту

intimacy / 'intiməsi / *n.* близькість; тісний зв'язок; інтимність

intimately / 'intimətli / *adv.* близько, тісно

intrigue / in'tri:g / *v.* зацікавлювати, захоплювати

intrinsic / in'trɪnsɪk / *adj.* 1) внутрішній; ~ **wiring** внутрішня проводка (мережа переплетінь); внутрішній зв'язок; 2) дійсний; справжній; 3) притаманний

intervention / ,intə'venʃən / *n.* втручання, залучання; **bystander** ~ втручання свідка, спостерігача

introduction / ,intrə'dʌkʃən / *n.* 1) вступ, передмова; 2) вступний курс; введення

introspection / ,intrə'spekʃən / *n.* інтроспекція, самоаналіз, самоспостереження

introvert / 'intrəvɜ:t / *n.* людина, зосереджена на самій собі, на своїх переживаннях; людина, схильна до інтроспекції, інтроверт

intuitive / in'tju:ɪtv / *adj.* інтуїтивний; що наділений інтуїцією

invalid / in'vælɪd / *adj.* недійсний, що не має законної сили

invasive / in'veɪsɪv / *adj.* 1) агресивний; насильницький; 2) *мед.* інвазійний

invention / in'venʃən / *n.* винахід, відкриття

inversely / in'vɜ:slɪ / у зворотному напрямку; навпаки; шляхом інверсії

inviting / in'vaɪtɪŋ / *adj.* привабливий, спокусливий

involve / in'vɒlv / *v.* мати на увазі, містити у собі; припускати

inward / 'ɪnwəd / *adj.* внутрішній; спрямований у середину

irrational / ɪ'ræʃənəl / 1) *n.* нерозумна істота; людина, позбавлена здорового глузду; 2) *adj.* нерациональний, нелогічний

irregular / ɪ'regjulə / *adj.* неправильний, неприйнятний; ~ **behaviour** дивна поведінка; ~ **child** позашлюбна дитина

irresponsible / , ɪrɪs'prɒnsəbl / *adj.* безвідповідальний, несерйозний; ~ **behaviour** безвідповідальна поведінка

irreverent / ɪ'revərənt / *adj.* нешанобливий, зневажливий, непоштивий; ~ **children** нешанобливі діти

irritant / 'ɪrɪtənt / що спричиняє подразнення; збудливий; подразнюючий

irritable / 'ɪrətəbəl / *adj.* роздратований, гнівливий, розгніваний

isolation / , aɪsə'leɪʃən / *n.* ізоляція, ізолюваність, самотність; **complete** ~ повна ізоляція; **social** ~ соціальна ізолюваність

issue / 'ɪʃjuː , 'ɪʃuː / *n.* 1) спірне питання, проблема, предмет обговорення; 2) примірник

Jj

jack / dʒæk / *n.* 1) проста людина; 2) працівник; *v.* 1) підвищувати ціни; 2) занапастити

jactation / , dʒæk'teɪʃən / *n.* 1) хвастощі, хвалькуватість, чванство; 2) *мед.* кидання, метання у маренні; судорожне сіпання, конвульсивні рухи в наслідок лихоманки, нервового збудження або розумових розладів та неврологічних уражень

jargon / 'dʒɑːgən / *n.* 1) жаргон, професійна мова; 2) говір; говірка

jaunty / 'dʒɔːntɪ / *adj.* 1) жвавий; 2) самовдоволений, розв'язаний

jealous / 'dʒeləs / *adj.* ревновий, заздрісний

jestful / 'dʒestfəl / *adj.* веселий, дотепний; ~ **remark** глузливе зауваження

jet-lag / 'dʒetlæɡ / *n.* десинхроноз, несинхронність; труднощі адаптації, адаптаційний період (з визначеною часовою залежністю) після повітряних подорожей через декілька часових поясів за короткий проміжок часу, особливо, у східному напрямку. В результаті спостерігається неспівпадання зовнішніх часових реалій та внутрішнього добового ритму

job / dʒɒb / *n.* праця, робота, служба

journal / 'dʒɜːnəl / *n.* газета, журнал, щоденник

joyful / 'dʒɔɪfəl / *adj.* щасливий, задоволений, веселий

judgement / 'dʒʌdʒmənt / *n.* 1) рішення, 2) судження, думка, 3) оцінка; **doubtful** ~ невпевнена відповідь, **group** ~ групове судження; **private** ~ приватна (особиста) думка; **value** ~ оціночне судження

juggle / 'dʒʌɡl / *v.* обдурювати, морочити

junction / 'dʒʌŋkʃən / *n.* перехрестя, вузол, зв'язка, з'єднання, сполучення; **temporo-parietal-occipital** ~ місце з'єднання скроневої, тім'яної і потиличної часток головного мозку

junior / 'dʒuːniə / *adj.* молодший, підлеглий, юнацький; ~ **school** початкова школа

just / dʒʌst / *adj.* справедливий; **a ~ -world belief (hypothesis)** *псих.* віра у справедливий світ як наслідок ілюзії контролю

justification / , dʒʌstɪfə'keɪʃən / *n.* виправдання

juvenile / 'dʒuːvɪnaɪl / *adj.* юний, молодий; ~ **year** юні роки; ~ **delinquency** дитяча злочинність

juvenilism / 'dʒuːvɪnɪlɪzəm / *n.* інфантилізм, недостатність у розвитку

Kk

kaleidoscope / kə'laɪdəskəʊp / *n.* калейдоскоп; видовище, яке швидко і різноманітно змінюється

keenness / 'kiːnɪs / *n.* кмітливість, допитливість, проникливість

key / ki: / *adj.* головний, ключовий, основний; ~ **assumption** ключове (головне) припущення; ~ **word** ключове слово; ~ **position** ключова позиція; ~ **word mnemonic** мнемоніка ключових слів для запам'ятовування довгих речень

killer / 'kɪlə / *n.* убивця; ~ **cells** клітини-убивці

kin / kɪn / *n.* рідня, родичі, сім'я, родина; ~ **selection** родинна селекція

kindness / 'kaɪndnis / *n.* доброта, сердечність, люб'язність, доброзичливість

kinship / 'kɪnʃɪp / *n.* близькість, спорідненість, схожість, подібність; ~ **(family) study** вивчення генетичних поведінкових рис родини з точки зору генетичної спадковості

kitchen / 'kɪtʃən / *adj.* кухонний; ~ **table wisdom** кухонна (нобутова) мудрість

knot / nɒt / *n.* 1) вузол; 2) ключовий момент; 3) наріст; сучок; стовщення; затвердіння; 4) точка перетину; пучок; ~ **holes** дупло; дірка від сучка

knowledge / 'nɒlɪdʒ / *n.* знання, пізнання, ерудиція; **lack of** ~ брак знань; **empirical** ~ емпіричні знання; ~ **representation** представлення (репрезентація) знань людини (кодування і зберігання знань у комп'ютеризованих моделях пізнання, як то штучний інтелект); **three major classes of ~: declarative ~ (knowing that), procedural ~ (knowing how) and acquaintanceship ~ (knowing people, places and things)** три головні класи знань: декларативні знання (знаю що), процедурні знання (знаю як) та знання-знайомства (знаю людей, місця та речі); **functional** ~ функціональні знання; ~ **of results** знання результатів як ефект підкріплення

known / nəʊn / *adj.* відомий; **well-**~ добре відомий; **best-**~ найвизначніший

kurtosis / 'kɜ:təsis / *n.* ексцес

Ll

label / 'leɪbəl / *v.* 1) чіпляти ярлик; приклеювати ярлик; 2) мітити; *n.* 1) ярлик, бирка; 2) позначка, ремарка

labelling / 'leɪbəlɪŋ / *n.* чіплення ярликів; ~ **approach** підхід мічення

labour / 'leɪbə / *n.* праця; **forced** ~ примусова праця; **manual** ~ ручна праця, фізична праця; **skilled (unskilled)** ~ кваліфікована (некваліфікована) праця; **juvenile** ~ праця підлітків

lack / læk / 1) *v.* відчувати нестачу; бракувати; не мати (чогось); 2) *n.* нестача, брак, відсутність; ~ **of attention** брак уваги; ~ **of balance** неврівноваженість; ~ **of capacity** відсутність (потрібних) здібностей; ~ **of confidence** невпевненість; ~ **of experience** брак досвіду; ~ **of intelligence** відсутність розуму; ~ **of parental affection** дефіцит (брак) батьківської любові; ~ **of practice** нестача практики; ~ **of professional skills** відсутність професійних навичок; ~ **of training** недостатня навченість

lament / læ'ment / *v.* оплакувати; журитися, нарікати; ремствувати

language / 'læŋgwɪdʒ / *n.* мова, мовлення; **artificial** ~ штучна мова; **finger** ~ мова жестів; **passive** ~ пасивний словник; **literary** ~ літературна мова; **foul** ~ лихослів'я; **spoken** ~ розмовна мова, усне мовлення; **sigh** ~ мова жестів; **violent** ~ нестриманість у виразах; ~ **of knowledge** широчінь знань; ~ **disorders** мовні розлади; ~ **acquisition device** механізм оволодіння мовою

lapse / læps / *n.* помилка, ляпсус, погрішність, описка; **a ~ of the memory** провал пам'яті; **moral** ~ моральний занепад

latency / 'leɪtənsɪ / *n.* латентність, прихований стан, інкубаційний період; ~ **period** період латентності (за З.Фрейдом)

latitude / 'lætɪtju:d / *n.* широта поглядів, суджень; свобода; широчінь; ~ **of thought** широта мислення

laughing / 'lɑ:fiŋ / 1) *n.* сміх; 2) *attr.* смішний, веселий, потішний

laughter / 'lɑ:ftə / *n.* сміх, регіт

laypeople / 'leɪ pi:pəl / *n.* звичайні люди; нефахівці

leader / 'li:də / *n.* керівник, лідер, глава; **status** ~ загально визначений (*неформальний*) лідер; **social-emotional** ~ керівник, що враховує інтереси працівників; **task-oriented** ~ керівник, що враховує інтереси виробництва

leadership / 'li:dəʃɪp / *n.* управління, керівництво; **arbitrary** ~ деспотичне керівництво; **autocratic** ~ диктаторське керівництво; **informal** ~ неформальне керівництво

leakage / 'li:kɪdʒ / *n.* витік, просочування інформації

learned / 'lɜ:nɪd / *adj.* учений, науковий; ~ **theory** високо наукова теорія; ~ (**learnt**) **helplessness** засвоєна безпорадність, що зменшує мотивацію у вирішенні проблем та породжує депресію

learning / 'lɜ:nɪŋ / *n.* 1) вивчання, учіння; 2) знання; 3) навчання; **trial-and-error** ~ навчання методом спроб і помилок; **observational** ~ спостережене навчання; **implicit** ~ імпліцитне (*не виражене чітко*) навчання; **language** ~ навчання мови; **latent** ~ латентне (*приховане*) навчання; **insight** ~ інсайтне навчання (*раптове осяяння*); **operant** ~ оперантне навчання; **phase-stage** ~ фазово-періодичне навчання; ~ **by concept** навчання шляхом класифікації ознак; **unspaced** ~ безперервне навчання; **classical** ~ класична освіта; ~ **difficulties** (*a term used to refer to mental retardation*) перешкоди (труднощі) у навчанні (*термін відноситься до затримки розумового розвитку*); ~ **disability** нездатність до навчання (*узагальнююча назва розладів, що характеризуються відсутністю або браком шкільних або академічних здібностей*); ~ **disorders** розлади у навчанні, що включають **reading disorder** порушення читання, **disorder of written expression** письмового висловлювання, **mathematics disorder** розлад математичних здібностей (*за С.А.Кірком*); **distance**~ заочне (*дистанційне*) навчання; **project-based active** ~ активне, основане на виконанні практичних проектів, навчання; **task-oriented** ~ навчання, орієнтоване на виконання завдань

leave / li:v / *n.* відпустка; **maternity** ~ декретна відпустка; **sick** ~ лікарняний

lecture / 'lektʃə / *n.* лекція, нотація, повчання

lecturer / 'lektʃərə / *n.* лектор, викладач (університету, коледжу)

legal / 'li:ɡəl / *adj.* юридичний, правовий; законний; судовий; легальний

leptin / 'leptɪn / *n.* лептін (*гормон, що регулює кількість споживаємої їжі та жиркових відкладень у тілі. У людей та інших ссавців, що страждають на ожиріння, лептин не синтезується у потрібній кількості. Після введення у організм лептина у формі ін'єкції, спостерігається зменшення споживання їжі та нормалізація ваги.*)

lesson / 'lesən / *n.* урок, заняття, застереження; **to teach smb. a** ~ провчити когось; **favourite** ~s улюблені заняття

lethargy / 'leθərdʒi / *n.* 1) летаргія; тривалий сон; 2) бездіяльність; апатія

leukaemia / lu:'ki:mɪə / *n.*, *мед.терм.* лейкемія, рак крові

level / 'levəl / *n.* рівень, ступінь; **attention** ~ рівень уваги; **boredom** ~ рівень нудьги; **developmental** ~ ступінь розвитку; **educational** ~ освітній рівень; **intelligence** ~ інтелектуальний рівень; **memory** ~s рівні пам'яті; **occupational** ~ професійний рівень (статус); ~ **of consciousness** рівень свідомості; ~**headed people** врівноважені люди

library / 'laɪbrəri / *n.* бібліотека; ~ **edition** бібліотечне видання; ~ **education** бібліотечна освіта; ~ **science** бібліотекознавство; **free** ~ безплатна бібліотека

life / laɪf / *n.* життя, існування; **average** ~ середня тривалість життя; **family** ~ сімейне життя; **social** ~ суспільне життя; ~**assurance** страхування життя; ~**cycle** життєвий цикл; ~**insurance** страхування життя; ~ **time** ціле життя; ~ **-work** справа усього життя

libido / lɪ'bi:dəʊ / *n.* статевий потяг; *психоан.* лібідо

lifespan / 'laɪfspæn / *n.* тривалість життя; довжина життя, життєвий проміжок часу

light / laɪt / *n.* світло; ~ **therapy** лікування світлом; **artificial** ~ штучне світло; **continuous** ~ неперервне світло; **day** ~ денне світло; **diffused** ~ розсіяне світло; **flash** ~ переривчасте світло, спалахи; **reflected** ~ відбите світло; **scattered** ~ розсіяне світло, тьмяне світло; **short-wave** ~ короткохвильове світло; **visible** ~ видиме світло

lighten / 'laɪn / v. 1) полегшувати, зменшувати, пом'якшувати; 2) підносити настрої
lightness / 'laɪtnəs / n. легкість
liking / 'laɪkɪŋ / n. симпатія, прихильність
limbic / 'lɪmbɪk / adj. лімбічний, серпоподібний; ~ **system** лімбічна система головного мозку (двостороннє кільце з кортикальних і субкортикальних структур, розташоване на внутрішній поверхні скроневої частки, межує з мозолистим тілом і складається з мигдалика, гіпокампа, парагіпокампальної звивини та інш.; відповідає за базові емоції, голод, секс і пам'ять); ~ **brain areas** лімбічні зони головного мозку
limit / 'lɪmɪt / n. кордон, обмеження
limitation / , lɪmɪ'teɪʃən / n. 1) обмеження, застереження; 2) обмеженість, недолік; **human** ~ обмеження можливостей людини
lingual / 'lɪŋgwəl / adj. язиковий, мовний; ~ **studies** лінгвістичні дослідження
linguistic / lɪŋ'gwɪstɪk / adj. лінгвістичний; мовознавчий; **linguistic competence** лінгвістична компетенція; **linguistic determinism** лінгвістичний детермінізм (теорія, за якою мова визначає спосіб мислення та сприйняття світу людиною); **linguistic relativity** лінгвістичний релятивізм
linguistics / lɪŋ'gwɪstɪks / n. лінгвістика, мовознавство
link / lɪŋk / n. зв'язок; **a gut-brain** ~ зв'язок між роботою шлунково-кишкового шляху та виконавчими функціями головного мозку
listening / 'lɪsnɪŋ / n. слухання
literal / 'lɪtərəl / adj. 1) друкарський, 2) буквальный, дослівний
literally / 'lɪtərəli / adv. буквально, дослівно; без перебільшення
literary / 'lɪtərəri / adj. літературний; літературно освічений
literature / 'lɪtərɪtʃə / n. література, художня література; література як предмет вивчення; **to study** ~ вивчати літературу
loafing / 'ləʊfɪŋ / n. ледарство, байдикування; **social** ~ псих. соціальне ледарство
lobe / 'ləʊb / n. частка; доля; **end** ~ потилична доля головного мозку; **Frontal** ~ лобна доля головного мозку; **Limbic** ~ доля Брока, крайова (лімбічна, серпоподібна) доля головного мозку; ; **Occipital** ~ потилична доля головного мозку; **Olfactory** ~ нюхова доля головного мозку; **Parietal** ~ тім'яна доля головного мозку; **Temporal** ~ скронева доля головного мозку; **Posterior** ~ задня частка мозочка
loss / lɒs / n. втрата, шкода, збиток; **sleep** ~ втрата сну; ~ **of memory** втрата пам'яті; **weight** ~ втрата ваги; ~ **of flesh** схуднути; ~ **of inhibitory neurons** втрата (депресорних, затримуючих) нейронів - інгібіторів; ~ **of energy** втрата енергії (сил)
love / lʌv / n. любов, кохання, прихильність, приязнь; ~ **at first sight** кохання з першого погляду; **B-love** Б-любов, буттєва любов (цінування іншої людини тільки за те, що вона існує, без бажання змінювати або використовувати її); **D-love** Д-любов, дефіцитарна любов, егоїстична любов, коли людина прагне більше отримувати, ніж віддавати іншому; **erotic (passionate)** ~ чуттєве (тілесне) кохання; **puppy** ~ дитяче кохання; **ludic (playful)** ~ кохання-залицяння (фліртування); **storgic (friendly/ affectionate)** ~ кохання-дружба/ніжність; **pragmatic** ~ прагматичне кохання; **manic (obsessive/ possessive)** ~ маніакальне (всепоглинаюче/одержиме) кохання; **agapic (brotherly)** ~ альтруїстичне братерське кохання; **Platonic** ~ платонічне кохання; ~ **token** символ кохання; **triangular theory of ~ with three basic components of ~, namely passion (sexual desire), intimacy (confiding and sharing feelings), commitment (intention to maintain the relationship)** трикутна теорія любові (за Р.Дж. Штернбергом), згідно з якою основними компонентами любові є пристрасть (сексуальне бажання), близькість (довіра та спільність почуттів), зобов'язання (наміри підтримувати стосунки); типи любові, згідно з комбінаторними варіантами попередньої теорії: **non-~ (none of the three components present)** нелюбов (неприсутній жоден з трьох компонентів), **infatuated ~ (passion only)** любов-засліплення (присутня лише пристрасть), **liking / friendship (intimacy only)** симпатія / дружба (лише близькість), **empty ~ (commitment only)** порожня любов (лише зобов'язання), **romantic** ~

(**passion and intimacy**) романтична любов (*пристрассть і близькість*), **companionate** ~ (**intimacy and commitment**) партнерська любов (*близькість і зобов'язання*), **fatuous** ~ (**passion and commitment**) безглузда любов (*пристрассть і зобов'язання*), **consummate** ~ (**passion, intimacy, and commitment**) досконала любов (*пристрассть, близькість і зобов'язання*)

lounge / laʊndʒ / *n.* кімната відпочинку

lovely / 'lʌvli / *adj.* привабливий, принадний; гарний

lower / 'ləʊə / *v.* 1) зменшувати; 2) заспокоювати; 3) понурити, опустити

low-minded / 'ləʊ'maɪndɪd / *adj.* обмежений, з вузьким кругозором

low-skilled / 'ləʊ'skiɪld / *adj.* недостатньо кваліфікований (*підготовлений*)

loyalty / 'lɔɪəlti / *n.* вірність, відданість

luminous / 'lu:mɪnəs / *adj.* 1) світловий; 2) блискучий; 3) освічений; 4) ясний; зрозумілий; що проливає світло на щось, пояснює щось

lungs / lʌŋz / *n.* легені

lustful / 'lʌstfʊl / *adj.* похитливий

luxury / 'lʌkʃəri / *n.* розкіш, насолода

lying / 'laɪŋ / *n.* брехня, неправда; **pathological** ~ патологічна брехня

Mm

Machiavellian / ,mækiə'veliən / *adj.* хитрий, нещирий, виверткий, в'юнкий; який використовує не зовсім моральні способи для досягнення своєї мети

Machiavellianism / ,mækiə'veliənɪzəm / *n.* макіавеллізм (*тип соціальної поведінки людини, яка для досягнення власної мети не зупиняється перед жодними засобами, як то обман, маніпулювання іншими, зрадництво, вбивство. Від імені Флорентійського політичного філософа, письменника, суспільного діяча Ніколо Макіавеллі (1469-1527), який відстоював подібну маніпулюючу політичну поведінку*). Входить до складу "Темної Тріади" (**the "Dark Triad"**) – трьох негативних особистісних характеристик, які впливають на стиль життя та світосприйняття людини. Крім макіавеллізму до її складу відносять нарцисизм і психопатію.

madness / 'mædnəs / *n.* божевілля; безумство, помішаність, психічна хвороба

magazine / ,mæɡə'zi:n / *n.* періодичне видання, журнал

magister / mæ'dʒɪstə / *n.* магістр

magistral / mæ'dʒɪstrəl / *adj.* викладацький, учительський; **the ~ staff** шкільний учительський склад

maintain / meɪn'teɪn / *v.* 1) підтримувати; ~ **the arousal** підтримувати активність ЦНС; 2) вирівнювати, тримати на одному рівні; 3) наполягати; 4) утримувати (*родину тощо*); 5) підтримувати у належному стані

maintenance / 'meɪntənəns / *n.* підтримання, підтримка

major / 'meɪdʒə / *v.* спеціалізуватися з предмета

majority / mæ'dʒɔrɪti / *n.* більшість

makeup / 'meɪkʌp / *n.* склад, будова; характер, натура

making / 'meɪkɪŋ / *n.* 1) створення, становлення; **to be in the ~** бути у процесі розвитку; 2) творення; **decision** ~ прийняття рішень

maladaptation / ,mælədæp'teɪʃən / *n.* погана пристосованість; недостатня адаптація

maladaptive / ,mælədæptɪv / *adj.* що погано адаптується

maladjusted / ,mælədʒʌstəd / *adj.* соціально - дизадаптований; **a ~ child** соціально - дизадаптована дитина, яка погано поводить себе і не в змозі формувати соціальні стосунки з людьми через свої емоційні проблеми

maladjustment / ,mælədʒʌstmənt / *n.* соціальна дизадаптація

malady / 'mælədi / *n.* 1) хвороба, недуга, розлад; 2) *перен.* зло

malaise / mə'leɪz / *n.* 1) хвороба, нездоров'я; **general** ~ загальне знедування; 2) хворість, недуга; 3) слабкість

mammal / 'mæməl / (*pl.* **mammalia, mammals**) *n.* ссавець

mammalian / mæ'meɪliən / *n.* що відносяться до ссавців; ~ **species** ссавці

manage / 'mænidʒ / *v.* мати змогу; керувати; вправлятися; ~ **stress** керувати (успішно вправлятися) зі стресом; ~ **mood** керувати настроєм

management / 'mænidʒmənt / *n.* 1) управління, керування, керівництво; 2) адміністрація, дирекція; **personnel** ~ робота з кадрами; **scientific** ~ наукове керівництво

manhood / 'mænhud / *n.* змужнілість, зрілість, мужність; чоловіча частина населення

mania / 'meɪniə / *n.* манія, маніакальний синдром; **acute hallucinatory** ~ синдром Ганзера, істеричне сутінкове затьмарення свідомості; **akinetic** ~ загальмована (*акінестична*) манія; **alcoholic** ~ біла гарячка; **Bell's** ~ гостра психотична азотемічна енцефалопатія, манія Бела; **puerperal** ~ післяпологовий (*пурперальний*) психоз; **anxious** ~ тривожність, яка проявляється у маніакально-депресивному психозі; **dancing** ~ танцювальний сказ, тарантизм, танцювальна манія; **persecution** ~ манія переслідування; **suicidal** ~ манія самогубства; **hypermania** гіперманія (*перебільшена форма розладу настрою*); **dipsomania** алкоголізм, патологічне пияцтво; **drapetomania** патологічна пристрасть до втечі, мандрів; **egomania** нарцистичний особистісний розлад (*патологічна любов та піклування про самого себе*); **erotomania** еротоманія; **graphomania** графоманія; **kleptomania** kleptomанія; **monomania** мономанія (*патологічна захопленість однією ідеєю або фанатичне присвячення себе одній діяльності*); **necromania** некротоманія (некрофілія); **nymphomania** німфоманія (*психічний стан жінок, що характеризується неконтрольованим сексуальним бажанням і неможливістю мати довготривалі стосунки*); **pyromania** піроманія (*імпульсивний розлад, що характеризується інтересом та присвяченням себе вогню і речам, які асоціюються з ним через цілеспрямовані підпали та пожежі*)

manifest / 'mænɪfɛst / *v.* робити очевидним, виявляти; доводити

manifesto / , mæni'fɛstəʊ / *n.* маніфест

manipulate / mæ'nɪpjuleɪt / *v.* управляти; маніпулювати; впливати; обробляти

manipulative / mæ'nɪpjuleɪtɪv / *adj.* який пов'язаний з управлінням; який підтасовує та підробляє щось

manual / 'mænjuəl / *n.* підручник, посібник, довідник, покажчик; ~ **training** уроки праці в школі

marginalisation / , ma:dʒənəlaɪ'zeɪʃən / *n.* обмежування, утиснення, ущемлення, зачіпання, кривдження

marginalise / 'ma:dʒənəlaɪz / *v.* 1) обмежувати, утискати; 2) ущемляти, зачіпати (права)

markworthy / 'ma:kwɜ:ðɪ / *adj.* вартий уваги, визначний, примітний, славний

marriage / 'mæriɪdʒ / *n.* шлюб, одруження

master / 'ma:stə / *n.* 1) вчитель; 2) магістр, 3) майстер, спеціаліст, кваліфікований робітник; *v.* 1) вивчати, оволодівати, опановувати; **to** ~ **foreign languages** вивчати іноземні мови; 2) вдосконалювати

mate / meɪt / *n.* товариш, подруга; ~ **student** однокурсник; **soul** ~ споріднена душа

mateless / 'meɪtlɪs / *adj.* самотній

maternal / mə'tɜ:nəl / *adj.* материнський

maternity / mə'tɜ:nɪti / *n.* материнство; ~ **hospital** пологовий будинок; ~ **leave** декретна відпустка

matter / 'mætə / *n.* 1) речовина; матерія; **white** ~ біла речовина (головного або спинного мозку); **grey** ~ сіра речовина (головного або спинного мозку); 2) суть; предмет; питання; справа; причина; ~ **of experience** питання досвіду

maturation / , mætʃə'reɪʃən / *n.* досягнення повного розвитку

maturity / mə'tʃʊərɪti / *n.* повний розвиток, зрілість; **emotional** ~ емоційна зрілість; **intellectual** ~ інтелектуальна зрілість; **mental** ~ психічна зрілість; **physiological** ~ фізіологічна зрілість; **social** ~ соціально зріла поведінка

maximiser / , mæksɪ'maɪzə / *n.* максималіст; людина, яка дотримується крайніх поглядів у тлумаченні життєвих подій

meal / mi:l / *n.* їжа

mean / mi:n / *adj.* 1) середній; посередній; 2) скупий; скнарий; дріб'язковий; 3) жалюгідний; убогий; 4) низький; підлий; огидний

meaning / 'mi:nɪŋ / *n.* 1) значення; 2) значущий, виразний; **pragmatic** ~ прагматичне значення; **unconscious** ~ несвідомі значення

meaningful / 'mi:nɪŋfəl / *adj.* виразний; багатозначний

meaningfulness / 'mi:nɪŋfəlnəs / *n.* змістовність

means / mi:nz / *n.* засіб, спосіб; **by all** ~ за будь-яку ціну; **by ~ of** за допомогою; **by no** ~ ні в якому разі

meanwhile / 'mi:nwaɪl / тим часом

measure / 'meʒə / *v.* міряти, оцінювати; **to ~ one's progress** *ped.* визначати успіх (у навчанні)

measurement / 'meʒəmənt / *n.* вимірювання; система мір; вимір

mediate / 'mi:diət / *v.* 1) бути посередником; 2) займати проміжне становище; 3) бути сполучною ланкою

medication / , meɪdɪ'keɪʃən / *n.* 1) лікувальний засіб; ліки; 2) лікування

medicine / 'medsən / *n.* 1) медицина; терапія; 2) ліки, медикамент

meditation / , meɪdɪ'teɪʃən / *n.* роздуми; споглядання; міркування; медитація

meeting / 'mi:tiŋ / *n.* мітинг, збори, нарада, зустріч; **annual** ~ щорічна зустріч

melancholy / 'melənkəli / *n.* меланхолія; пригніченість; журба; туга

melatonin / , melə'təʊnɪn / *n.* мелатонін (*гормон, що стимулює засинання*)

memorial / mɪ'mɔ:riəl / *n.* 1) пам'ятник, меморіал; 2) меморандум; 3) *adj.* меморіальний, пам'ятний

memory / 'meməri / *n.* 1) пам'ять, здатність запам'ятовувати; **to keep in** ~ пам'ятати; **short-term** ~ короткочасна (оперативна) пам'ять; **long-term** ~ довгострокова пам'ять; **affect** ~ емоційна пам'ять; ~ **of generation** спадкова пам'ять; **cellular** ~ клітинна пам'ять; **disturbed** ~ порушена пам'ять; **eye** ~ зорова пам'ять; **recent** ~ короткочасна (оперативна) пам'ять; **remote** ~ пам'ять на віддалені події; **visual** ~ зорова пам'ять; **associative** ~ асоціативна пам'ять; **biological** ~ біологічна пам'ять; архетип (*за К. Юнгом*); **iconic (image)** ~ іконічна, образна пам'ять; **immediate** ~ безпосередня пам'ять; **inherited** ~ інстинкт; **sensory** ~ сенсорна пам'ять; **unconscious** ~ автоматична пам'ять; пам'ять несвідомого (*у психоаналізі*); 2) спогад, спомин; **clouded** ~ затьмарені спогади; **flashbulb ~s** спогади-спалахи; ~ **loss** втрата пам'яті

mental / 'mentl / *n.* розумові здібності; *adj.* 1) розумовий; ~ **work** розумова діяльність; ~ **age** розумовий вік; 2) мислений; 3) психічний; ~ **disorder** психічний розлад; ~ **retardation** затримка розумового розвитку; психічна дебільність

mentality / men'tælɪti / *n.* 1) розум, інтелект; 2) склад розуму, менталітет; **task-oriented** ~ практичний розум (*спрямований на вирішення поставлених завдань*); 3) спрямованість думок, умонастрій; 4) психічна активність, психіка, психічна діяльність

metabolic / metə'bɒlɪk / *adj.* що стосується обміну речовин; метаболічний

metabolism / mə'tæbəlɪzəm / *n.* метаболізм; обмін речовин; **mineral** ~ мінеральний обмін речовин; ~ **fats** жировий обмін; **acid-base** ~ кислотно-основний обмін; **basal** ~ основний обмін; **energy** ~ енергетичний метаболізм, обмін енергії; **constructive (substance, synthetic)** ~ анаболізм, асиміляція; **destructive (retrograde)** ~ катаболізм, дисиміляція; **respiratory** ~ газообмін; **sugar** ~ цукровий обмін

metaphor / 'metəfə / *n.* метафора

method / 'meθəd / *n.* 1) спосіб, метод; 2) система; 3) *pl.* методика; 4) послідовність; **cross-cultural** ~ крос-культурний метод; **cross-section** ~ метод попередніх зрізів; **empirical** ~ емпіричний метод дослідження; **problem** ~ проблемний метод; **project** ~ метод проектів; **logical** ~ логічний метод; **valid** ~ валідний (надійний) метод; **scientific** ~ науковий метод

methodical / mə'θɒdɪkəl / *adj.* методичний, систематичний; ~ **studying** систематичне вивчення

methodology / ,meθə'dɒlədʒɪ / *n.* методологія

midyears / 'mɪdʒɪəz / *n.* зимова екзаменаційна сесія

military / 'mɪlɪtəri / *adj.* військовий

minacious / mɪ'neɪʃəs / *adj.* який загрожує, загрозовий

mind / maɪnd / *n.* 1) розумові здібності, розум; 2) думка, погляд, намір; 3) психічна діяльність; **folk** ~ національний дух; **group** ~ групова свідомість; **strong** ~ глибокий розум; ~ **blindness** душевна сліпота; ~ **-reading** телепатія; **social** ~ суспільна думка; групова (суспільна) свідомість; **theoretical** ~ аналітичний розум; ~ **maps** карти думок; **subconscious** ~ підсвідома психічна діяльність; підсвідомість; **collective** ~ колективний розум; загальна думка; **quick** ~ живий (кмітливий) розум; **receptive** ~ сприйнятливий розум; ~ **-cure** психотерапія; ~ **-deafness** душевна глухота; **mindset** світогляд, світосприйняття, переконання, принципи; **strait-and-narrow mindset** обмежене світосприйняття

minded / 'maɪndɪd / *adj.* схильний; **narrow~ person** обмежена, вузькозора, дрібноголова людина

mirth / mɜːθ / *n.* радість; веселощі

miserable / 'mɪzərəbəl / *adj.* 1) жалюгідний; нещасний; 2) поганий; нікчемний; 3) убогий; нужденний

misfortune / mɪs'fɜːtʃən / *n.* нещастя, невдача, напасть

mistake / mɪs'teɪk / *n.* помилка, хибна думка

misconduct / mɪs'kɒndəkt / *n.* погана поведінка; порушення дисципліни

misguide / mɪs'gaɪd / *v.* вводити в оману

misperception / mɪspə'seɪʃən / *n.* неправильне усвідомлення, розуміння

mistaken / mɪ'steɪkən / *adj.* помилковий, недоречний, неправильно сприйнятий

mnemonic(s) / ni:'mɒnɪk(s) / *n.* мнемоніка (*техніка для допомоги у запам'ятовуванні*); система прийомів, що полегшують запам'ятовування і збільшують обсяг пам'яті шляхом створення додаткових асоціацій; *adj.* мнемонічний; ~ **devices** мнемонічні засоби

mobily / 'məʊbɪlaɪ / *v.* мобілізувати; запустити; збудити

model / 'mɒdl / *n.* 1) зразок; модель; **a ~ of competence** модель для наслідування; взірць; 2) шаблон; макет; точна копія

moderate / 'mɒdərɪt / *adj.* 1) стриманий; поміркований; 2) помірний; невеликий; ~ **distress** несильне виснаження

molecular / mə'lekjələ / *adj.* молекулярний; ~ **approach** молекулярний підхід

monetary / 'mɒnɪtəri / *adj.* грошовий; ~ **rewards** грошові винагородження

monitoring / 'mɒnɪtərɪŋ / *n.* спостереження; **selective symptoms** ~ спостереження за вибірковими симптомами

monogamous / mə'nɒgəməs / *adj.* моногамний

mood / muːd / *n.* настрій; **a bad** ~ поганий настрій; **dysphoric** ~ дисфорійний настрій, характерний станом занепокоєння та смутку; **elevated** ~ піднесений настрій, характерний відчуттям ейфорії, ентузіазму та захватом; **euthymic** ~ евтимічний настрій, характерний стриманістю та поміркованістю, без будь-яких афективних проявів; **expansive** ~ експансивний (нестриманий) настрій, що супроводжується переоцінкою його важливості для інших; **irritable** ~ хворобливо дратівливий настрій, що легко переростає в агресію; ~ **disorders** розлади настрою (**bipolar disorder** двофазний/біполярний розлад, **cyclothymic disorder** циклотимічний розлад,

mania маніакальний розлад, **unipolar disorder** однофазний/монополярний розлад; **schizoaffective disorder** шизоїдно-афективний розлад; **seasonal affective disorder** сезонний афективний розлад, зимова депресія; **depressive disorder** депресивний розлад)

moody / 'mu:di / *adj.* 1) що легко піддається змінам настрою; 2) похмурий; 3) з поганим характером

moral / 'mɔrəl / *n.* 1) мораль, повчання; 2) *pl.* моральність; звичаї; норми моральної поведінки; *adj.* 1) моральний, етичний; ~ **development** моральний розвиток; ~ **conduct** моральний спосіб життя; 2) ввічливий; 3) духовний; ~ **dilemma** морально-духовна дилема; необхідність правильного морального вибору; 4) повчальний

morale / mə're:l / *n.* 1) моральний стан; 2) бойовий дух

morality / mə'relɪti / *n.* 1) мораль, моральність; принципи поведінки; **fun** ~ споживацька мораль (*настановлення*); **conventional** ~ (за Л. Кольбертом) загальноприйнята (*умовна та формальна*) моральність: зовнішня та гетерономна; **post conventional** ~ автономна (*контрольована*) моральність: та, що обумовлена соціальними контрактами і та, що базується на істинних етичних принципах, які визначають особистісний моральний кодекс; **preconventional** ~ примітивна моральність, що розуміється лише в межах особистої користі або втрати; 2) *pl.* основи моралі; 3) моральна поведінка

mother / 'mʌðə / *n.* мати; ~**to-be** майбутня мати; ~ **love** материнська любов; ~ **tongue** рідна мова; ~ **wit** здоровий глузд, природний розум; ~ **complex** (у психоаналізі) амбівалентність, тобто схильність до абсолютно протилежних емоцій (*кохання та ненависть*) по відношенню до своєї матері

motherhood / 'mʌðəhʊd / *n.* материнство

mothering / 'mʌðərɪŋ / *n.* материнське піклування, материнська ласка; ~ **styles** типи (стилі) материнства (*материнської виховної поведінки*): **perfectionist mother** мати – перфекціоністка, схильна до педантизму; **unpredictable mother** непередбачувана мати; **me-first mother** егоїстична мати; **best friend mother** мати – краща подруга; **the complete mother** досконала мати (*за С. Полтером*)

motion / 'məʊʃən / *n.* рух

motivated / 'məʊtəveɪtəd / *adj.* умотивований, зацікавлений, цілеспрямований

motivation / məʊti'veɪʃən / *n.* 1) спонука, спонукання; 2) мотивування; **goal-directed** ~ цілеспрямоване мотивування; **instrumental** ~ інструментально-спрямована мотивація (для досягнення інструментальних або корисних, вартих для особи цілей); **integrative** ~/**assimilative orientation of** ~ інтегративно-спрямована мотивація (для успішної інтеграції у певну соціальну групу, спільноту або громаду); **intrinsic/internal** ~ внутрішня мотивація; **unconscious** ~ несвідома мотивація; ~ **for success** мотивація успіху; **social** ~ соціальне мотивування; **achievement** ~ мотивація досягнення; **extrinsic** ~ зовнішня мотивація; **avoidance of anxiety** ~ намагання уникнути тривоги; **approval** ~ мотивація отримати схвалення; **individual's** ~ індивідуальна мотивація; **intensity of** ~ мотиваційна інтенсивність; ~ **to avoid failure** мотивація уникнути невдачі (провалу)

motor (skills) / 'məʊtə 'skɪlz / моторні навички

mournful / 'mɔ:nfəl / *adj.* сумний; смутний; похмурий

movement / 'mu:vmənt / *n.* рух, пересування, переміщення; **body** ~ рух тіла; **random** ~ випадкова активність; **associated** ~s взаємопов'язані рухи; **compulsory** ~ мимовільний рух; **control** ~ контрольний рух; **convulsive** ~ конвульсивний рух; **directed** ~ спрямований рух; **expressive** ~ експресивний рух; **eye** ~s рухи очей; **intention** ~ початковий рух; **involuntary** ~ мимовільний рух; **mass** ~ масовий рух (у суспільстві); **phi**~ фі-феномен, феномен удаваного руху; **purposive** ~ цілеспрямований рух; **reflex** ~ рефлексорний рух; **skilled** ~ точний рух; **spontaneous** ~ порив, стихійний рух; мимовільний (спонтанний) рух; **voluntary** ~ мимовільний рух

multiple / 'mʌltɪpəl / *adj.* багатократний, складений, зі складною структурою; ~**factor** багатофакторний; ~**choice questionnaire (test)** питальник (тест) з можливістю вибору однієї з поданих відповідей; ~**response test** тест, що пропонує декілька правильних відповідей; ~ **intelligence** інтелект зі складеною структурою (за Г.Е. Гарднером)

multitasking / 'mʌltɪ ta:skɪŋ / *n.* здатність виконувати багато завдань за один проміжок часу; багатозадачність; *attr.* багатозавданєвий; багатозадачний

mundane / 'mʌndeɪn / *adj.* 1) земний; світський; 2) космічний, який стосується всесвіту

muscle / mʌsl / *n.* м'язи

musings / 'mju:zɪŋ / *n.* роздуми, міркування

mussitation / 'mʌsɪteɪʃən / *n.* бурмотіння, невиразне вимовляння (говоріння)

mutual / 'mju:tʃuəl / *adj.* взаємний; ~ **relations** взаємовідносини; ~ **help** взаємодопомога; ~ **aid** взаємодопомога; ~ **gaze (eye contact)** взаємний зоровий контакт

mutuality / 'mju:tju:'æli'ti / *n.* взаємність, взаємозалежність

myalgia / maɪ'ældʒɪə / *n.*, *мед. терм.* міальгія, біль у м'язах

myelin / 'maɪlɪn / *n.* мієлін (суміш ліпоїдних і білкових речовин, що входять до складу оболонки нервового волокна)

myelitis / maɪə'laitɪs / *n.*, *мед. терм. (pl. myelitides)* мієліт, запалення спинного мозку

myopia / maɪ'əʊpɪə / *n.*, *мед. терм.* міопія, короткозорість

myriad / 'mɪrɪəd / *n.* велика кількість, міриади, незліченна кількість; *adj.* численний, незчислений

myth / mɪθ / *n.* 1) міф; 2) нереальна особа (річ); **urban** ~ **(legend)** міський міф

mythic(al) / 'mɪθɪk(əl) / міфічний, вигаданий, фантастичний

Nn

naïve, naive / na:'i:v / *adj.* наївний; простакуватий, недалекий

name / neɪm / *n.* 1) ім'я; **first (family, given, sur~)** прізвище; 2) назва, найменування; 3) репутація, добре ім'я; 4) рід, родина; **proper** ~ власне ім'я, власна назва; **common** ~ загальне ім'я; ~**day** іменини, христини; ~**less** невідомий, ~**sake** тезко

narcissism / 'na:səsɪzəm / *n.* самозакоханість, самомилування, нарцисизм; *мед.* автономосексуалізм; **negative** ~ недооцінювання самого себе; **primary** ~ первинний нарцисизм (у *психоаналізі*, катексіс або відхилення лібідо від первинної сексуальної цілі на початковій стадії розвитку); **secondary** ~ вторинний нарцисизм (у *психоаналізі*, форма нарцисизму з ізолюванням лібідо від зовнішніх об'єктів та поверненням і замкненням його на "его")

narcissistic / , na:sə'sɪstɪk / *adj.* нарцистичний; ~ **neurosis** нарцистичний невроз; ~ **object-choice** нарцистичний вибір об'єкта, під час якого особа обирає об'єкт кохання відповідно до власних якостей, що подобаються самій особі; ~ **personality disorder** нарцистичний розлад особистості

narcotic / na:'kɒtɪk / *n.* наркотик, наркотичний засіб; ~ **addiction** наркоманія; ~ **abuse** зловживання наркотичними засобами; ~ **drug** наркотичний засіб, снотворний засіб

narration / nə'reɪʃən / *n.* оповідання, розповідь, авторський коментар, текст

narrow-minded / 'nærəʊ'maɪndɪd / *adj.* обмежений, вузьколюбий

narrow-souled / 'nærəʊ'səʊld / *adj.* дріб'язковий, нікчемний, пустий (про людину)

narrow-spirited / 'nærəʊ'spɪrɪtəd / *adj.* обмежений, з вузькими поглядами; боязкий

nasty / 'na:stɪ / *adj.* огидний; бридкий; зловбий; загрозливий

nation / 'neɪʃən / *n.* народ, нація, країна

national / 'næʃənəl / *adj.* національний, державний; ~ **anthem** державний гімн; ~ **minority** національна меншість

nationality / ˌnæʃəˈnælɪti / *n.* 1) національність, громадянство; 2) національні почуття, патріотизм, 3) національна незалежність

nationhood / ˈneɪʃənɦud / *n.* державний статус, національне існування

native / ˈneɪtɪv / *adj.* 1) природний, корінний, 2) місцевий, рідний; ~ **language** рідна мова; ~ **land** батьківщина; ~ **customs** місцеві звичаї; ~ **talent** природжений талант

natural / ˈnætʃərəl / *adj.* 1) природний, натуральний; 2) природничий; 3) звичайний, зрозумілий; 4) природжений; ~ **life** земне існування; ~ **orator** природжений оратор (*промовець*); ~ **category** базова категорія; ~ **language** природна (натуральна) мова (*на протипагу до штучної мови* **artificial language**); ~ **selection** натуральний (природний) відбір (за Ч.Р. Дарвіном); ~ **survival instinct** природний інстинкт виживання

naturalistic / ˌnætʃərəˈlɪstɪk / *adj.* натуралістичний, природничо-історичний

nature / ˈneɪtʃə / *adj.* 1) природа, світ; 2) первісний (природний) стан; 3) характер, природжені якості, норов; **false** ~ несправжній характер; **human** ~ людська натура; **ill** ~ поганий характер, злостивість; **second** ~ друга натура; друге “я”; ~-**study** вивчення природи, спостереження за природними явищами; ~ - **nurture controversy** полеміка щодо важливості впливу успадкованих якостей та оточення на процес розвитку особистості

nearby / ˈniəbaɪ / *adj.* сусідній; по сусідству

neat / ni:t / *adj.* охайний, чепурний, вправний; ~ **-handed** умілий, майстерний, що має золоті руки

necessity / nɪˈsesɪti / *n.* потреба, необхідність; **bear** ~s первинні потреби; **prime** ~ товари (предмети) першої необхідності; **historical** ~ історична необхідність; **moral** ~ моральна необхідність; **natural** ~ природна потреба; **physical** ~ фізична потреба

need / ni:d / *n.* 1) потреба, прагнення; 2) *pl.* запити, потреби; **to meet the** ~s задовольняти потреби; 3) спонукаючий стимул; **basic** ~s базові (основні) потреби; **cognitive** ~ допитливість, цікавість; **conscious** ~ свідомо потреба; **exhibition** ~ прагнення (потреба) бути у центрі уваги; **external** ~ зовнішня потреба; **internal** ~ внутрішня потреба; **primary** ~ природжена потреба; **pupil** ~s умови, необхідні для оптимального розумового, соціального та фізичного розвитку учня; **social** ~ соціальна потреба; **social-approval** ~ потреба соціального (суспільного) схвалення; **status** ~ потреба суспільного визнання; ~ **for independence** прагнення до незалежності; ~ **for power** прагнення влади; ~ **for self-respect** потреба у самоповазі; **complementarity** ~ **hypothesis** гіпотеза доповнення за потребами (за якою, *наприклад, людина з прагненням домінування буде притягуватися до людини з потребою у покорі*); ~ **for achievement** прагнення до успіху; ~ **for affiliation** потреба у близьких (дружніх) зв'язках; ~ **hierarchy theory** теорія ієрархії потреб; ~ **press** обставинна потреба, яка виникає під тиском скрутних обставин (*незможна людина прагне грошей, одинока – дружніх стосунків*); **safety-security** ~ потреба в безпеці і захисті; ~ **for identity** потреба в ідентичності; ~ **for transcendence** потреба в подоланні; ~ **for positive regard** потреба в позитивній увазі (оцінці); ~ **for positive self-regard** потреба в позитивній увазі до себе; **belongingness** ~ потреба в приналежності; ~ **for relatedness** потреба у встановленні зв'язків; **latent** ~ прихована потреба; ~ **for rootedness** потреба в коренях, потреба відчувати свою приналежність до соціального світу; **deep-seated** ~ глибоко прихована потреба

negation / nɪˈɡeɪʃən / *n.* заперечення, відкидання

negative / ˈnegətɪv / *n.* 1) незгода, негативна відповідь; 2) відмова, відхилення; *adj.* 1) заперечний, негативний; 2) песимістичний; 3) безрезультатний

neglected / nɪˈɡlektɪd / *adj.* занедбаний, занехаяний, забутий

negligible / ˈneglɪdʒəbəl / *adj.* незначний, дрібний, що не береться до уваги

negotiator / nɪˈɡəʊʃɪeɪtə / *n.* особа, яка веде переговори; посередник

neighbourhood / ˈneɪbəɦud / *n.* 1) сусідство; 2) сусіди; 3) район, квартал, округа; ~ **opinion** місцева громадська думка

neocortex / ni:'kɔ:təks / *n.* неокортекс, ізокортекс, нова (гомогенетична) кора головного мозку

nerve / nɜ:v / *n.* нерв; **acoustic (auditory)** ~ слуховий нерв; **autonomic** ~ вегетативний нерв, пучок вегетативних нервових волокон; **cerebral (cranial)** ~ черепно-мозковий, черепний нерв; **cervical** ~ шийний нерв; **depressor** ~ депресорний нерв, нерв - депресор (серця); **facial** ~ лицевий нерв; **frontal** ~ лобний нерв; **inhibitory** ~ нерв, що гальмує функцію органа; **mixed** ~ нерв, що містить у собі чуттєві та рухові волокна; **motor** ~ руховий нерв; **oculomotor** ~ окоруховий нерв; **optic** ~ зоровий нерв; **peripheral** ~ периферичний нерв; **second (cranial)** ~ другий черепний (зоровий) нерв; **somatic** ~ соматичний нерв; руховий нерв; **spinal** ~s спинномозкові нерви; **sympathetic** ~ симпатичний нерв; **trigeminal (trifacial)** ~ трійчастий нерв; **vagus** ~ блукаючий нерв; **vasomotor** ~ вазомоторний, судиноруховий нерв; **vertebral** ~ хребетний нерв; **visual** ~ зоровий нерв; ~**branch** нервова гілка; ~**knot** нервовий вузол; ганглії

nervous / 'nɜ:vəs / *adj.* 1) нервовий, нервозний; ~ **excitement** нервове збудження; ~ **breakdown** нервовий зрив; ~ **system** нервова система: **the central ~ system** центральна нервова система і **the peripheral ~ system** периферійна нервова система за анатомічним поділом, та **the autonomic ~ system** автономна (**the sympathetic ~ system** симпатична і **the parasympathetic ~ system** парасимпатична) і **the somatic ~ system** соматична нервові системи за функціональним розподілом; 2) неспокійний, боязкий; 3) невірноважений

nescience / 'nesiəns / *n.* 1) незнання, невідання; 2) агностицизм

nescient / 'nesiənt / *n.* агностик, агностичний; що не знає, не відає

network / 'netwɜ:k / *n.* мережа; **social** ~ система соціальних відносин між людьми

neural / 'njʊərəl / *adj.*, *анат.* нервовий, що стосується нервів (нервової системи)

neuralgia / njʊ'rældʒiə / *n.*, *мед.* невралгія

neurasthenia / njʊərə'sθi:nɪə / *n.*, *мед.* неврастенія

neuraxis / njʊərə'ræksɪs / *n.*, *анат.* спинний мозок

neurine / 'njʊəraɪn / *n.* 1) білкова речовина нервової тканини; 2) нейрін

neuritis / njʊərə'raɪtɪs / *n.*, *мед.* (*pl.* **neuritides**) неврит, запалення нерва

neuro / njʊərəʊ / *pref.* нейро-, невро-; ~**anthropology** нейроантропологія; ~**economics** нейроеконіміка (*економічна наука, яка протиставляє раціональним, неупередженим теоріям об'єктивних математичних моделей загальноприйнятої економіки вивчення і оприлюднення концепцій прийняття економічних рішень з урахуванням людського фактору з його емоційністю, необ'єктивністю і поспішністю*); ~**ergonomics** нейроергономіка (*наука про функціонування мозку і поведінку на робочому місці. Міждисциплінарна сфера, що вивчає нейрологічні основи сприйняття, пізнання і працездатності людини, урахуовуючи взаємозв'язок з системами і технологіями на робочому місці, включаючи комп'ютери та транспортні засоби*); ~**imaging** томографія головного мозку; ~**linguistics** нейролінгвістика (*наука, що вивчає мову через аналіз порушень мови як результат нейрологічних уражень*); ~**marketing** нейромаркетинг (*практичне застосування нейронауки, що пов'язане з вивчення механізмів у головному мозку, що лежать в основі поведінки і формуванні постав споживача, включаючи їх переваги і вибір*); ~**politics** нейрополітика (*нова, дуже молода галузь нейронауки, яка робить і вивчає припущення у розбіжностях функціонування головного мозку представників різних політичних напрямів*); ~**psychiatry** нейропсихіатрія; ~**peptides** нейропептиди

neurochemical / njʊərə'kemɪkəl / *adj.* нейрохімічний; ~ **mechanisms** нейрохімічні засоби; механізми

neurogenesis / njʊərə'dʒenəsɪs / *n.* нейрогенезіс; народження нових нейронів

neurological / njʊərə'lɒdʒɪkəl / *adj.* неврологічний

neurology / njʊ'rɒlədʒɪ / *n.* неврологія

neuromodulator / njʊərəʊ'mɒdjuleɪtə / *n.*, *анат.* нейромодулятор (*діє повільніше за нейротрансмітери і поширює свій вплив на більш далекі відстані*)

neuromuscular / ˈnjuːərəˈmʌskjʊlə / *adj.* нервово-м'язовий

neuron / ˈnjuːrən / *n.* нейрон; нервова клітина; **afferent** ~ аферентний (рецепторний, сенсорний, чуттєвий) нейрон; **association (internuncial, intercalary)** ~ асоціативний (вставний; проміжний) нейрон; **bipolar** ~ біполярний (аферентно-еферентний) нейрон; **efferent** ~ еферентний нейрон; **effector** ~ мотонейрон; руховий нейрон; **long** ~ аксон, нейрит, осьовий циліндр; **motor** ~ мотонейрон; руховий нейрон; **multipolar** ~ мультиполярний нейрон; **receptor (sensory)** ~ аферентний (рецепторний, сенсорний, чуттєвий) нейрон; **unipolar** ~ уніполярний нейрон

neuronal / ˈnjuːrənəl / *adj.* нейронний, що відноситься до нейронів, пов'язаний з нейронами; ~ **paths** нейронні шляхи; ~ **atrophy** атрофія нейронів

neuronic / ˈnjuːrɒnɪk / *adj.*, *анат.* що стосується нервової клітини

neuropathology / ˈnjuːrəpəθɒlədʒi / *n.* невропатологія

neuropathy / ˈnjuːrəθəti / *n.*, *мед.* невропатія, нервове захворювання

neurophysiology / ˈnjuːrəʊ ˌfɪzɪˈɒlədʒi / *n.* нейрофізіологія, фізіологія нервової системи

neuroplasticity / ˈnjuːrə ˌplæˈstɪsəti / *n.* нейропластичність головного мозку (*здатність мозку людини змінюватися та адаптуватися під впливом досвіду і діяльності*)

neuroscience / ˈnjuːrəˈsaɪəns / *n.* нейронаука; неврологія; **social** ~ соціальна нейронаука (*вивчає нейрологічне підґрунтя соціальних відносин і взаємодій у суспільстві, серед яких виокремлюють мораль, альтруїзм, співпрацю у групі, конкурентність тощо*); **cognitive** ~ когнітивна нейронаука (*дисципліна, що займається вивченням нейромеханізмів розумових процесів вищого порядку, таких як прийняття рішень, пам'ять, увага, мова і таке інше, використовуючи для цього різні види томографів*); **clinical** ~ клінічна нейронаука (*галузь психіатрії, що досліджує біологічні підвалини таких психічних розладів, як шизофренія, депресія, розлади нав'язливих станів, розлад нестачі уваги або гіперактивності, а також стани, що асоціюються зі старінням, хвороби Альцгеймера, Паркінсона, тощо*)

neurosis / ˈnjuːrəʊsɪs / *n.* (*pl.* **neuroses**) невроз, стан психоемоційного напруження; **accident (posttraumatic, shell-shock, traumatic)** ~ комоційний, травматичний, посттравматичний невроз; **actual** ~ органоневроз, реальний, актуальний невроз; **anxiety** ~ невроз страху, тривожності; **battle (war)** ~ невроз повоєнного часу; **cardiac** ~ кардіоневроз; **compensation (pension)** ~ пенсійний (*рентний*) невроз; **compulsion** ~ невроз нав'язливих станів; **craft** ~ професійний невроз; **depressive** ~ депресивний невроз, реактивна (*психогенна*) депресія; **ego** ~ невроз, що пов'язаний з порушеннями у функціях "єго"; **expectation** ~ невроз очікування; **fright** ~ шоківий невроз, невроз страху, переляку; **narcissistic** ~ нарцистичний невроз; **obsessional** ~ нав'язливий невроз; **obsessive-compulsive** ~ невроз нав'язливих станів, обсесивно-компульсивний невроз; **occupational (professional)** ~ професійний невроз; **sexual** ~ сексуальний невроз; **vegetative** ~ вегетативний

neurotic / ˈnjuːrɒtɪk / *adj.* нервовий, невротичний; невропатичний; неврастенічний, неврастенік важке

neuroticism / ˈnjuːrɒtɪsɪzəm / *n.* нейротизм (*психологічний стан, що характеризується невробами. Крім цього, один з п'яти факторів для охарактеризування особистості, прояви якого варіюються від одного граничного прояву нейротизму, включаючи нервозність, напруженість, зміну настрою і імпульсивність, до абсолютно протилежного стану емоційної рівноваженості, стабільності*)

neurotransmitter / ˈnjuːrə ˌtrænzˈmɪtə / *n.* нейротрансмітер. Серед 50 хімічних речовин, з допомогою яких нейрони передають інформацію, зв'язуються з іншими нейронами, м'язами або залозами, розрізняють найважливіші: **glutamate** глутамат, **acetylcholine** ацетилхолін, **dopamine** допамін, **noradrenalin (norepinephrine)** норадреналін, **serotonin** серотонін, **adrenalin (epinephrine)** адреналін, **histamine** гістамін, **oxytocin** окситоцин, **vasopressin** вазопресин

new / njuː / *adj.* новий, свіжий, молодий, оновлений; ~-born новонароджений; ~-comer новоприбулий, новачок; ~ly інакше, по-новому

nightmare / 'naitmɛə / *n.* страхіття, страшний сон, кошмар; ~ **disorder** розлад сну, характерний періодичними пробудженнями з чіткими спогадами про довгі та доволі страшні кошмари

night-walker / 'nait, wɔ:kə / *n.* сновиди, сомнамбула, лунатик

nihilistic / , naɪ'ɪlɪstɪk / *adj.* нігілістичний; ~ **delusion** ілюзія заперечення існування

nihility / naɪ'ɪlɪti / *n.* небуття; ніщо, що не існує

no-being / 'nəʊbɪŋ / *n.* небуття; не існування

noble / 'nəʊbəl / *adj.* шляхетний; величний; вельможний, титулований, знатний

noble-minded / 'nəʊbəl'maɪndɪd / *adj.* благородний, великодушний

nocebo / nəʊ'si:bə / *n.* ноцебо; нульовий або негативний ефект у лікуванні в наслідок песимістичних настроїв або негативних очікувань хворого

noesis / nəʊ'i:sɪs / *n.* чисто розумове сприйняття; пізнання

noetic / nəʊ'etɪk / *adj.* абстрактний

noise / nɔɪz / *n.* шум, гамір, галас, перешкоди, викривлення; **back-ground** ~ фоновий шум; **continuous** ~ безперервний (постійний) шум; **intense** ~ сильний гамір; **white** ~ білий шум

non-aggressive / 'nɒnə'grɛsɪv / *adj.* неагресивний

nonconformity / 'nɒnkən'fɔ:mɪti / *n.* 1) непокора, непокірність; 2) невідповідальність

non-ego / nɒn'i:gəʊ / *n.* зовнішній світ, об'єктивна дійсність

non-graduate / 'nɒn'grædjʊət / *n.* студент останнього курсу

non-invasive / 'nɒnɪn'veɪsɪv / *adj.* не інвазійний; ненасильницький

norm / 'nɔ:m / *n.* норма, стандарт, правило, критерій, взірець; **behavioural** ~ норма поведінки; **cultural** ~ культурна норма; **ethnic** ~s етнічні норми; **family** ~s родинні (сімейні) правила; **general** ~s загальні норми

normal / 'nɔ:məl / *adj.* 1) нормальний, стандартний, звичайний; 2) *мед.* психічно нормальний; ~ **school** педагогічне училище

notion / 'nəʊʃən / *n.* 1) поняття; 2) уявлення, точка зору; 3) принцип, переконання

notoriously / nəʊ'tɔ:riəsli / *adv.* сумнозвісно; загальновідомо

novator / nə'veɪtə / *n.* новатор

nucleus / 'nju:kliəs / *n.* (*pl.* **nuclei**) 1) ядро; центр; 2) *фізіол.* ядро центральної нервової системи; ~ **accumbens** прилегле ядро (акумбенс) – так званий центр задоволення в області полосатого тіла; ~ **caudate** хвостате ядро

nudge / nʌdʒ / *v.* 1) злегка підштовхувати; 2) наводити на думку, натякати

nugget / 'nʌgət / *n.* 1) кусок, частка, 2) самородок

nuisance / 'nju:səns / *n.* 1) перешкода; незручність; 2) прикрість; неприємність; 3) надокучлива, нудна людина

numeral / 'nju:mərəl / *n.* 1) цифра; 2) числівник; **ordinal** ~ порядковий числівник; **cardinal** ~ кількісний числівник

nurse / nɜ:s / *n.* няня, годувальниця, доглядальниця

nursery / 'nɜ:səri / *n.* дитяча кімната; ~ **school** ясла, дитячий садок; ~ **rhymes** дитячі віршики, байки; ~ **language** мова дітей молодшого віку

nurture / 'nɜ:tʃə / *n.* виховання, навчання; вплив зовнішніх чинників; **nature versus** ~ співвідношення природи та середовища у процесі розвитку

nutriant / 'nju:triənt / *n.* лікарський засіб, що впливає на процеси живлення

nutrient / 'nju:triənt / *n.* поживна речовина; *adj.* поживний

nympholepsy / 'nɪmfələpsi / *n.* 1) мана; 2) хворобливе прагнення недосяжного

obedience / ə'bi:diəns / *n.* 1) послухність, слухняність; 2) покірність, покора; **involuntary**~ вимушена покірність

obedient / ə'bi:diənt / *adj.* 1) слухняний, послухний; 2) покірний

obese / əu'bi:s / *adj.* товстий, дебелий, огрядний; гладкий, ожирілий

obesity / ɒ'bi:siti / *n.* гладкість, огрядність, надмірна повнота, ожиріння

obey / əu'bei / *v.* 1) підкорятися, коритися, слухатися, виконувати; 2) керуватися чимось, додержувати чогось

object / ɒb'dʒɪkt / *n.* предмет, мета, об'єкт; **social** ~ соціальний об'єкт; **goal** ~ мета

objective / ɒb'dʒektɪv / *n.* мета, завдання; *adj.* 1) дійсний, об'єктивний, неупереджений; 2) предметний; ~ **opinion** неупереджена думка; ~ **evidence** об'єктивні дані; ~ **psyche** другий термін для позначення поняття колективного несвідомого (за К. Юнгом)

object-lesson / ɒb'dʒɪkt, lesən / *n.* наочний урок, наочний приклад

object-teaching / ɒb'dʒɪkt'ti:tʃɪŋ / наочне навчання

obligation / ɒblɪ'geɪʃən / *n.* зобов'язання, обов'язок, повинність; **of** ~ обов'язковий; ~ **of conscience** обов'язок сумління

obligatory / ɒblɪ'gətəri / *adj.* обов'язковий; ~ **attendance** обов'язкове відвідування

obliviscence / ɒbli'vɪsəns / *n.* 1) забутливість, безпам'ятність; 2) *мед. терм.* атрофія пам'яті

obscenity / ɒb'si:nɪti / *adj.* 1) непристойність, безсоромність; 2) цинізм, лайка

observable / əb'zɜ:vəbəl / *adj.* 1) помітний, видимий; 2) визначний; ~ **behaviour** *псих.* видима поведінка

observation / ɒbsə'veɪʃən / *n.* спостереження, спостерігання; **naturalistic** ~ природне спостереження, спостереження в природних умовах

observational / ɒbsə'veɪʃənəl / *adj.* 1) спостережний; спостережливий; 2) що є результатом спостережень

observe / əb'zɜ:v / *v.* спостерігати, стежити; вивчати, вести спостереження, в тому числі й наукові

obsession / əb'seɪʃən / *n.* невідчепна, настирлива ідея; одержимість, мана; **impulsive** ~ *псих.* невроз нав'язливих станів

obsessive / əb'sesɪv / *adj.* нав'язливий, невідчепний; всепоглинаючий; ~ **compulsive disorder** обсесивно-компульсивний розлад (як різновид розладів нав'язливих станів)

obstacle / ɒbstəkəl / *n.* перешкода, перепона; **to overcome** ~ **s** долати перешкоди

obstinate / ɒbstɪnət / *adj.* упертий, настирливий

obtain / əb'teɪn / *v.* 1) одержувати, діставати, здобувати; 2) домагатися, добиватися, досягати; 3) бути визнаним, існувати

obtrusion / əb'tru:ʒən / *n.* нав'язування; ~ **of opinions on others** нав'язування своїх думок іншим

occasional / ə'keɪʒənəl / *adj.* випадковий, рідкісний, несподіваний, запасний; ~ **cause** другорядна причина; ~ **remarks** несподівані зауваження

occipital / ɒk'sɪpɪtəl / *adj.*, *анат.* потиличний

occupation / ɒkjə'peɪʃən / *n.* 1) рід занять, професія; 2) володіння, користування; 3) зайнятість

occupational / ɒkjə'peɪʃənəl / професійний; ~ **disease** професійне захворювання; ~ **health psychology** психологія професійного здоров'я; ~ **psychology** професійна психологія; ~ **therapy** праце терапія; терапія (лікування) корисною і продуктивною працею

oestrogen (estrogen) / 'i:stɹədʒən / *n.* естроген, жіночий гормон, що стимулює розвиток жіночих статевих ознак

offence / ə'fens / *n.* образа, кривда, порушення, проступок

offensive / ə'fensɪv / *adj.* образливий, кривдний, огидний

official / ə'fɪʃəl / *adj.* 1) службовий, посадовий; 2) формальний, офіційний; ~ **duties** службові обов'язки; ~ **position** службове становище; ~ **reply** формальна (офіційна) відповідь; ~ **statement** офіційна заява

offshoot / 'ɒfʃu:t / *n.* відгалуження, нащадок

offspring / 'ɒf, sprɪŋ / *n.* нащадок; паросток; наслідок; дітище; продукт

omni- / 'ɒmni / префікс, що має значення всеосяжності, простору; охоплення кількох предметів, об'єктів тощо

omnipresent / 'ɒmni'prezənt / *adj.* всюдисущий

omnipressed / 'ɒmni'prest / *adj.* 1) стиснутий з усіх боків; 2) абсолютно вичавлений; 3) ущільнений з усіх сторін

online / 'ɒnlaɪn / режим реального часу

ontogeny / ɒn'tɒdʒəni / *n.* онтогенез

open-armed / 'əʊrən 'a:md / *adj.* теплий, щирий; **an** ~ **welcome** гостинний прийом

open-hearted / 'əʊrən, ha:tɪd / *adj.* щиросердний, відкритий, великодушний

open-minded / 'əʊrən'maɪndɪd / *adj.* неупереджений, сприйнятливий

opera / 'ɒpərə / *n.* опера

operant / 'ɒpərənt / *adj.* оперантний; інструментальний

operating / 'ɒpəreɪtɪŋ / *adj.* операційний, експлуатаційний, поточний, обслуговуючий; ~ **load** робоче навантаження; ~ **costs** експлуатаційні витрати; ~ **personnel** обслуговуючий персонал

opinion / ə'pɪnjən / *n.* думка; погляд, переконання; оцінка; **political** ~s політичне переконання; **public** ~ громадська думка; **a matter of** ~ спірне питання

opportunity / ɒpə'tju:nɪti / *n.* сприятлива можливість, слухна нагода

optimism / 'ɒptɪmɪzəm / *n.* оптимізм

option / 'ɒpʃən / *n.* вибір, можливість, опція

optional / 'ɒpʃənəl / *adj.* необов'язковий, факультативний; ~ **subjects** факультативні предмети

oralism / 'ɔ:rəlɪzəm / *n.* навчання глухонімих за допомогою "губної мови"

orally / 'ɔ:rəlɪ / *adv.* усно

ordering / 'ɔ:dərɪŋ / *n.* 1) упорядкування, розміщення, розташування; 2) управління, завідування

ordinary / 'ɔ:dənəri / *adj.* звичайний, ординарний, простий, пересічний, посередній; ~ **life** просте (звичайне) життя; ~ **abilities** посередні здібності

orientation / ɔ:rɪən'teɪʃən / *n.* орієнтування; здатність розібратися у навколишньому світі

oriented / ɔ:rɪ'entɪd / *adj.* орієнтований; **other**~ **perfectionist** орієнтований на інших перфекціоніст

origin / 'ɒrɪdʒɪn / *n.* початок, джерело; походження

orphaned / 'ɔ:fənd / *adj.* осиротілий; ~ **phenomenon** феномен сироти

orthodox / 'ɔ:θədɒks / *n.* 1) ортодокс; людина, яка завжди дотримується загальноприйнятих поглядів; 2) православний; 3) правомірний; 4) ортодоксальний

orthology / ɔ:'θɒlədʒɪ / *n.* правильна літературна мова

outback / 'aʊtbæk / *n.* малонаселенна місцевість, необжиті райони

outburst / 'aʊtbz:st / *n.* спалах; вибух (*емоційного характеру*)

outcome / 'aʊtkʌm / *n.* наслідок, результат, кінець

out-group / 'aʊtgru:p / *n.* "вони"-група, інші

outgrow / aʊt'grəʊ / *v.* випереджати у рості, розвитку; переростати когось

outlet / 'aʊtlet / *n.* торгівельна точка

outlook / 'aʊtlʊk / *n.* 1) види на майбутнє; перспектива; 2) точка зору; **world** ~ світогляд; 3) кругозір

outrageous / ʌʊt'reɪdʒəs / *adj.* 1) шалений, несамовитий; ~ **treatment** жорстоке (нелюдське) поводження; 2) образливий; ~ **behaviour** обурлива поведінка

outworn / ʌʊt'wɔ:n / *adj.* 1) зношений, застарілий; 2) виснажений; 3) непридатний для подальшого використання

overcome / ˌəʊvə'kʌm / *v.* подолати; перебороти; пересилити

overdose / 'əʊvədəʊs / *n.* надто велика шкідлива доза; передозування

over-estimate / 'əʊvə'restɪmət / *n.* переоцінка, надто висока оцінка;

over-estimate / 'əʊvə'restɪmeɪt / *v.* переоцінювати

overgrowth / 'əʊvəgrəʊθ / *n.* надто швидкий ріст, гіпертрофія

overlearning / 'əʊvələɪzɪŋ / *n.* 1) доведення до автоматизму; 2) через мірне навчання

override / ˌəʊvə'reɪd / *v.* 1) нехтувати; не брати до уваги; 2) зневажати

overstimulate / ˌəʊvə'stɪmjəleɪt / *v.* 1) надмірно стимулювати; 2) перезбуджувати; 3) *мед.* надмірно посилювати діяльність

overstimulation / ˌəʊvə'stɪmjə'leɪʃən / *n.* перезбудження; надмірна стимуляція; надмірне спонукання

overtime / 'əʊvətəɪm / *adv.* понадурочно; понаднормово

overvalue / 'əʊvə'vælju: / *v.* переоцінювати; надавати надто великого значення

overwhelm / ˌəʊvə'welɪm / *v.* поглинати, приголомшувати

overwhelming / ˌəʊvə'welɪmɪŋ / *adj.* приголомшливий, вражаючий, розорюючий

overview / 'əʊvəvju: / *n.* загальна уява; огляд

oxygen / 'ɒksɪdʒən / *n.* кисень; ~ **consumption** споживання кисню

oxygenate / 'ɒksɪdʒəneɪt / *v.* насичувати киснем

oxytalia / 'ɒksɪleɪljə / *n.* швидка мова, скоромовка, тахіламія

Pp

pacifist / 'pæsɪfɪst / *n.* пацифіст

pacings / 'reɪsɪŋ / *n.*, *псих. терм.* афіліація, конценція

paginal / 'pædʒɪnəl / *adj.* посторінковий; ~ **reference** посилання на сторінку; ~ **reprint** перевидання зі стереотипу

pain / peɪn / *n.* 1) біль; ~ **threshold** больовий поріг; 2) страждання, горе, гіркота; *v.* 1) мучити, завдавати болю; 2) засмучувати; 3) боліти

painful / 'peɪnfəl / *adj.* болючий, болісний; тяжкий, нестерпний

palpal / 'rælpəl / *adj.* дотиковий

pamper / 'ræmpə / *v.* ніжити, балувати, пестити

panegyric / ˌpæni'dʒɪrɪk / *n.* вихвалення, панегірик; хвалебний, панегіричний

pang / pæŋ / *n.* 1) приступ болю; стріляючий біль; 2) *pl.* муки, мучення;

panic / 'pænɪk / *n.* паніка; ~ **attack** напад паніки; *adj.* панічний; ~ **fear** панічний страх; ~

disorder панічний розлад

paradoxical / 'pærə'dɒksɪkəl / *adj.* парадоксальний

parameter / pə'ræmɪtə / *n.* параметр, характеристика

parasympathetic / 'pærəsɪmpə'θetɪk / *анат.* парасимпатична нервова система

parent / 'peərənt / *n.* родитель; *pl.* батьки

parental / pə'rentəl / *adj.* батьківський, материнський; ~ **rights** батьківські права

parenthood / 'peərənthud / *n.* батьківство; материнство

parenting / pə'rentɪŋ / *adj.* батьківський; ~ **style** стиль виховання, напрям батьківської виховної поведінки

parochial / ˈpəˌrɒkiəl / *adj.* 1) парафіяльний; ~ **school** парафіяльна школа; 2) місцевий; обмежений; вузький

parse / pɑːz / *v.* робити граматичний аналіз

partial / ˈpɑːʃəl / *adj.* 1) неповний, вибірковий, частковий; 2) упереджений; ~ **opinion** упереджена думка

participant / pɑːˈtɪsɪpənt / *n.* учасник (експерименту)

participation / pɑː ˈtɪsɪˈpeɪʃən / *n.* участь, співучасть; **differential** ~ диференційна участь

particularity / pə ˈtɪkjʊˈlærɪti / *n.* 1) специфіка, характерна особливість; 2) фамільярність

partnership / ˈpɑːtnəʃɪp / *n.* 1) участь; 2) товариство

part-time / pɑːtˈtaɪm / неповний робочий день; ~ **teacher** викладач на пів ставки

passion / ˈpæʃən / *n.* 1) пристрасть, захоплення; 2) ентузіазм

passionate / ˈpæʃənɪt / *adj.* пристрасний, палкий; негнатовний, запальний, гарячий

passive / ˈpæsɪv / *adj.* пасивний, бездіяльний, інертний

pathology / pəˈθɒlədʒi / *n.* патологія

pathway / ˈpɑːθweɪ / *n.* 1) стежка, доріжка, шлях; 2) сполучення; 3) *pl., мед.* провідні шляхи

patience / ˈpeɪʃəns / *n.* терпіння, терплячість

patient / ˈpeɪʃənt / *n.* 1) пацієнт; хворий; 2) об'єкт впливу

patronage / ˈpætrənɪdʒ / *n.* шефство, опікування

pattern / ˈpætən / *n.* зразок, взірць, приклад, форма, шаблон, патерн; ~ **behaviour** модель поведінки; **culture** ~s культурні стандарти; **growth** ~ структура росту; **life-organisation** ~ спосіб життя; **occupational ability** ~ зразок професійних здібностей; ~ **of mental abilities** характер розумових здібностей

patterned / ˈpætənd / *adj.* 1) виготовлений за зразком; копійований; 2) наслідуваний (за прикладом)

patterning / ˈpætənɪŋ / *n.* моделювання; формування патернів

paucity / pɔːsəti / *n.* 1) нестача, брак, дефіцит; 2) мала кількість, нечисленність

pause / pɔːz / *n.* перерва, відпочинок, зупинка, передишка

Pavlovian conditioning *див. Classical conditioning*

payable / ˈpeɪəbəl / *adj.* оплачуваний; вигідний

peaceful / ˈpiːsfəl / *adj.* мирний, спокійний, тихий

peacemaker / ˈpiːsmekə / *n.* примиритель, миротворець

pectin / ˈpektɪn / *n., хім.* пектин

peculiarity / pɪ ˌkjʊːlɪˈærɪti / *n.* 1) індивідуальна особливість; 2) характерна риса, властивість, відмінна риса

pedagogic(al) / ˌpedəˈɡɒdʒɪk(əl) / *adj.* педагогічний; ~ **psychology** педагогічна психологія

pedagogism / ˌpedəˈɡɒdʒɪzəm / *n.* педагогічна діяльність

pedagogue / ˌpedəˈɡɒɡ / *n.* педагог, вчитель

pedagogy / ˌpedəˈɡɒdʒi / *n.* педагогіка; **therapeutic** ~ дефектологія

pedantic / pɪˈdæntɪk / *adj.* педантичний

peer / pɪə / *n.* рівня, *attr.* рівний, що належить до одного кола (за віком, соціальним статусом тощо); ~ **groups** рівностатусні групи, групи однолітків

penalty / ˈpenltɪ / *n.* кара, покарання, штраф

pension / ˈpenʃən / *n.* пенсія

pent-up / ˈpentʌp / *adj.* замкнений; ув'язнений; ~ **emotions** приховані емоції

people / ˈpiːpəl / *n.* 1) народ, нація; 2) люди, населення; 3) родичи; народний

perceive / pəˈsiːv / *v.* усвідомлювати, розуміти; відчувати, сприймати

perception / pəˈsepʃən / *n.* 1) відчуття; 2) усвідомлення, розуміння; 3) здатність сприймати;

social ~ соціальна перцепція; **speech** ~ сприйняття мови; **tactile** ~ відчуття дотику; **visual** ~ зорові відчуття

perceptive / pə'septɪv / *adj.* що сприймає; що відчуває; ~ **organs** органи сприймання

perceptual (processes) / pə'septʃʊəl / процеси сприйняття

perennial / pə'reniəl / *adj.* щось вічне, постійне, тривале; ~ **problem** вічна проблема

perfect / 'pɜːfɪkt / *adj.* 1) досконалий, бездоганний; 2) закінчений, цілісний; 3) чудесний, приємний

perfect / pə 'fekt / *v.* удосконалювати; закінчувати

perfection / pə'fekʃən / *n.* удосконалення; досконалість; закінченість; найвищий ступінь

perfectionist / pə'fekʃənɪst / *n.* вимоглива людина; що схильна до педантизму людина; що домагається в усьому досконалості; ~ **mother** вимоглива мати, мати-перфекціоністка (*педант*);

self-oriented ~ само спрямований перфекціоніст, вимоглива до себе людина; **others-oriented** ~ вимоглива до інших людина, орієнтований на інших перфекціоніст

performance / pə'fɔːməns / *n.* 1) здійснення, 2) дія, вчинок, виступ; 3) інтенсивність праці;

duty ~ виконання службових обов'язків; **task** ~ виконання завдання; **team** ~ групова (*бригада*) дія (робота); ~ **anxiety** страх виступу перед аудиторією; ~ **enhancer** стимулятор активності дій

perilous / 'perələs / *adj.* небезпечний, ризикований

period / 'pɪəriəd / *n.* період, стадія, фаза, епоха; **critical** ~ критичний період; **storm-and-stress** ~ складний підлітковий вік; **training** ~ період навчання (тренування)

peripheral / pə'rɪfərəl / *adj.* периферійний, окружний

permanent / 'pɜːmənənt / *adj.* постійний, незмінний

permissive / pə'mɪsɪv / *adj.* 1) приблизний; 2) поблажливий; 3) необов'язковий, факультативний

perpetrator / 'pɜːpətreɪtə / *n.* злочинець, порушник, винуватець

persecutory / 'pɜːsɪkjʊ:təri / *adj.* що переслідує; ~ **complex** *мед.* манія переслідування; ~ **delusion** *мед.* марення переслідування

perseverance / , pɜːsɪ'vɪərəns / *n.* наполегливість, стійкість, завзятість, заповзятість

persistence / pə'sɪstəns / *n.* наполегливість, упертість, постійність, тривалість

persnickety / pə'snɪkɪti / *adj.* 1) вибагливий; розбірливий; 2) педантичний; скрупульозний; 3) метушливий

person / 'pɜːsən / *n.* особа, людина, постать, персона, особистість; **self-disciplined** ~ людина з вираженою самодисципліною

personal / 'pɜːsənəl / *adj.* особистий, власний; ~ **opinion** особиста думка; ~ **rights** особисті права

personality / , pɜːsə'nælɪti / *n.* особистість, індивідуальність; особливості характеру; **antisocial** ~ антисоціальна особистість; **attention-seeking** ~ людина, що намагається зосередити увагу на собі; **authoritarian** ~ авторитарна особистість; **cyclothymic** ~ циклотимік, який страждає на манакально-депресивний психоз; **deficient** ~ неповноцінна людина; **dissociated** ~ дисоціативний розлад особистості; **double (dual)** ~ роздвоєння особистості; **emotionally unstable** ~ емоційно невірноважена особистість; **epileptoid** ~ епілептична особистість; **immature** ~ інфантильна особистість; **inadequate** ~ психопат, соціально неадекватна особистість; **inappropriate** ~ людина, яка не відповідає вимогам; **mature** ~ зріла особистість; **over-aggressive** ~ надмірно агресивна людина; **paranoid** ~ параноїчна особистість, параноїк; людина з параноїчними реакціями; **primary** ~ основна структура особистості (*у роздвоєної особистості*); **problem** ~ конфліктна особистість; **psychopathic** ~ психопат, психопатична особистість; **reckless** ~ нерозсудлива, нерозумна, безрозсудна людина; **schizoid** ~ шизоїдна особистість, патологічна (*дисоційована*) особистість; **secondary** ~ дисоційована (*друга*) структура особистості (*у роздвоєної особистості*); **shut-in** ~ аутична особистість, замкнена у собі людина; **split (multiple)** ~ розщеплена особистість; **syntonic** ~ синтонна, збалансована особистість; **vital** ~ людина сповнена життя; **vulnerable** ~ уразлива людина; ~ **disorders** розлади особистості; ~ **inventory** опитувальний лист для вимірювання особистих якостей

personalise / 'pɜːsənəlaɪz / *v.* 1) втілювати; уособлювати; 2) сприймати на свій рахунок
personification / pə, sɒnɪfɪ'keɪʃən / *n.* уособлення, персоніфікація, втілення
personnel / , pɜːsə'nel / *n.* штат, персонал, кадри
perspective / pə'spektɪv / *n.* 1) перспектива; 2) *терм.* науковий підхід
persuasion / pə'sweɪzən / *n.* 1) переконання. переконування; 2) переконливість; 3) думка, переконаність; 4) віросповідання
persuasive / pə'sweɪsɪv / 1) *n.* мотив; спонука; стимул; 2) *adj.* переконливий
pertinent / 'pɜːtɪnənt / *adj.* доречний, слухний, відповідний; ~ **remark** слушне зауваження; ~ **to the question** що стосується даного питання
pervasive / pə'veɪsɪv / *adj.* поширюваний; проникаючий
perversion / pə'veɪzɪʃən / *n.* 1) перекручення, викривлення, хибне тлумачення; ~ **of history** фальсифікація історії; ~ **of spelling** орфографічні помилки; 2) відхилення від норми, збочення;
sexual ~ сексуальна ненормальність, перверсія
pessimist / 'pesɪmɪst / *n.* песиміст
phallic / 'fælɪk / *adj.* фалічний
phantasy / 'fæntəsi / *n.* фантазія, уява
pharmaceutical / , fa:mə'sju:tɪkəl / *adj.* фармацевтичний
pharmaceuticals / , fa:mə'sju:tɪkəlz / *n.* ліки
phase / feɪz / *n.* 1) стадія, період, етап, фаза, ступінь розвитку; 2) бік, сторона, аспект; **anal** ~ анальна стадія розвитку (за З. Фрейдом); **circadian** ~ фаза добового ритму; **critical** ~ критична фаза; **genital** ~ генитальна фаза розвитку (за З. Фрейдом); **oral** ~ оральна фаза розвитку (за З. Фрейдом); **the youthful** ~ період молодості
phasing-in / 'feɪzɪŋ'ɪn / *n.* поетапне введення
phenomenon / fɪ'nɒmɪnən / *n.* (*pl.* **phenomena**) явище, феномен; **tip-of-the-tongue** ~ явище, коли щось знаєш, але не можеш негайно пригадати; **déjà vu** ~ *фр.* феномен “вже баченого”; **déjà entendu** ~ *фр.* феномен “вже чутого”; **déjà éprouvé** ~ *фр.* ілюзія повторної дії, феномен “вже перевіреного, пережитого”; **déjà fait** ~ *фр.* феномен “вже зробленого”; **déjà pensé** ~ *фр.* феномен “вже обміркованого”; **déjà raconté** ~ *фр.* феномен “вже казаного”; **déjà voulu** ~ *фр.* феномен “вже бажаного”; **phi**~ “фі”-феномен, феномен видимого руху; **fixation block-confusion** ~ явище сплутаності та неможливості фіксації уваги
phenotype / 'fi:nətaɪp / *n.* фенотип
philosophy / fɪ'lɒsəfi / *n.* 1) філософія; філософська основа; 2) філософський підхід до життя; 3) урівноваженість, спокій
phlegm / flem / *n.* флегма; флегматичність; холоднокрівність
phlegmatic / fleg'mætɪk / *adj.* флегматичний, в'ялий
phobia / 'fəʊbiə / *n.* боязнь, страх, фобія; **arachnophobia** боязнь павуків; **agoraphobia** боязнь натовпу, відкритих місць, подорожування та перебування вдома на самоті; **social** ~ страх знаходження у центрі уваги оточуючих; **aeronausophobia** боязнь користування літаками; **carcinophobia** боязнь захворіти раком; **brontophobia** страх грози та грому; **thanatophobia** боязнь смерті; **cardiophobia** страх серцевого нападу або захворювання серця; **nyctophobia** боязнь темряви або ночі; **pantophobia** боязнь усього; **panphobia** (**polyphobia**) раптова, безпричинна боязнь; **photophobia** боязнь світла; **schoolphobia** боязнь школи або відвідування школи; **acousticophobia** боязнь галасу або шуму; **algophobia** боязнь болю; **androphobia** боязнь чоловіків; **arachnophobia** боязнь павуків; **atelophobia** боязнь недовершеності або незавершеності; **atychiphobia** боязнь невдачі або провалу; **cancerophobia** боязнь захворіти на рак; **claustrophobia** боязнь закритих просторів; **decidophobia** боязнь прийняття рішень; **didaskaleiphobia** боязнь вчителювання; **feminophobia** боязнь жінок; **xenoglossophobia** боязнь іноземних мов; **gamophobia** боязнь весіль; **ergophobia** боязнь праці; **ommatophobia** боязнь лихого ока; **scckerophobia** боязнь лихих людей; **gerascophobia** боязнь старіння; **gerontophobia** боязнь похилого віку або людей похилого віку; **glossophobia** боязнь говоріння; **graphophobia** боязнь письма; **haem(at)ophobia**

боязнь крові або виду крові; **haptephobia** боязнь дотику іншої людини; **heliophobia** боязнь сонця або сонячного світла; **hydrophobia** боязнь води; **hypsozophobia** боязнь висоти; **katagelophobia** боязнь стати об'єктом для глузування; **laliophobia** боязнь зробити помилку під час розмови; **megalophobia** боязнь великих об'єктів; **necrophobia** боязнь смерті або небіжчиків

phrase / freiz / *n.* вислів, зворот мови; ідіоматичний вислів; **provincial** ~s діалектизми; ~ **book** двомовний фразеологічний словник

phylogeny / fa'lɒdʒəni / *n.* філогенія; філогенетика; філогенез

physical / 'fizikəl / *adj.* 1) фізичний; 2) матеріальний; 3) тілесний; ~ **development** фізичний розвиток; ~ **education (P.E.)** фізичне виховання; ~ **force** фізична сила; ~ **training** фізична підготовка

phyto- / faitəʊ / *pref.* фіто - ; **phytochemical** хімічна речовина рослинного походження; **phytogenesis** фітогенез; **phytogenic** фітогенічний, рослинного походження

physician / fi'ziʃən / *n.* лікар

pictorial / pik'tɔ:riəl / *adj.* образотворчий; яскравий, живописний, ілюстрований; ~ **art** образотворче мистецтво

picture / 'piktʃə / *n.* картина, зображення, відтворення; ~ **the whole** повна картина того, що відбувається

picturesque / ,piktʃə'resk / *adj.* мальовничий; колоритний

pineal (gland) / 'pi:niəl / *n.*, *anat.* шишковидна залоза

pinpoint / 'pinpɔɪnt / *v.* 1) конкретизувати, 2) обмежувати

pituitary / pi'tju:ətəri / *adj.* 1) *anat.* гіпофізний; ~ **body** гіпофіз, придаток мозку; ~ **gland** гіпофізна залоза; 2) слизистий

placebo / plə'si:bəʊ / *n.* (*pl.* **placebos, ~es**) нешкідливі ліки або процедури, що призначаються для заспокоєння хворого, плацебо; ~ **surgery** плацебо хірургія; ~ **effect** ефект плацебо

placenta / plə'sentə / *n.*, *anat.* плацента

plain / pleɪn / *adj.* явний, очевидний, зрозумілий, простий, невігядливий; відвертий; ~ **duty** прямий обов'язок; ~ **food** проста їжа; ~ **water** чиста вода

platitude / 'plætɪtju:d / *n.* 1) банальність, тривіальність; 2) непристойність

play / pleɪ / *n.* 1) гра, розвага; 2) п'єса, вистава; 3) свобода, воля; 4) діяльність; **aggressive** ~ агресивна гра, **fair** ~ чесна гра; гра за правилами; **foul** ~ нечесна гра, шахрайство; **free** ~ вільна гра, яка не має задалегідь визначених правил; **organised** ~ організована гра; ~ **on words** гра слів; ~ **of words** фразерство; ~ **centre** ігровий клуб; ~ **group** дитяча група у дошкільному навчальному закладі; ~ **ground** спортивний майданчик; ~ **time** час відпочинку; ~ **therapy** ігрова терапія; ~ **fighting** ігрова(несправжня) бійка

play / pleɪ / *v.* грати, поводитись певним чином; ~ **hard** поводитись жорстко, нечесно

playfulness / 'pleɪfʌlnɪs / *n.* грайливість; пустотливість; веселість; жартівливість

plea / pli: / *n.* 1) доказ, аргумент, посилення; 2) благання, прохання; заклик

pleased / pli:zd / *adj.* вдоволений, задоволений

pleasurable / 'plezə'rebəl / *adj.* приємний

pleasure / 'plezə / *n.* 1) задоволення, насолода; **with great** ~ з великим задоволенням; ~ **centre** центр задоволення; ~ **principle** принцип задоволення (*за З.Фрейдом*); 2) втіха; розвага; **esthetic** ~ естетична насолода; **organ** ~ еротична насолода

plural / 'plʊərəl / *adj.* численний, неоднорідний

plurality / plʊ'rælti / *n.* сумісність; множинність, численність; сила-силена; більшість голосів

plutocracy / plu:'tɒkrəsi / *n.* плутократія

poem / 'pəʊɪm / *n.* 1) вірш, поема; 2) щось чудове, поетичне

poet / 'pəʊɪt / *n.* 1) поет, віршописець; 2) майстер слова

poetic / рəʊ'etɪk / *adj.* поетичний, піднесений, віршований; ~ **language** мова поезії; ~ **talent** поетичний талант; ~ **love** величне кохання; ~ **justice** ідеальна справедливість

point / pɔɪnt / *n.* крапка, пункт, місце, питання, справа, мета; суть, смисл, характерна риса; **anchoring** ~ точка відліку; **base** ~ основний орієнтир; **choice** ~ точка вибору; **critical** ~ критична точка, кризис; **fixation** ~ точка фіксації; **focal** ~ фокус; **reference** ~ вихідна точка; **starting** ~ відправна точка (пункт); **visual** ~ зоровий центр; **zero** ~ нульова точка; ~ **of death** момент смерті; ~ **of tenderness** чуттєва точка (місце); ~ **of view** точка зору, погляд; ~ **of destination** місце призначення; ~ **of order** процедури питання; **a ~ of honour** справа честі; ~ **device** старанний, акуратний, точний

pointful / 'pɔɪntfəl / *adj.* доречний, вдалий; ~ **remark** доречні зауваження

pointless / 'pɔɪntlɪs / *adj.* безглуздий, безцільний, банальний; ~ **remark** безглузде зауваження

poise / pɔɪz / *n.* 1) рівновага; **to lose** ~ втратити рівновагу; 2) урівноваженість, стабільність; витримка, самовладання; **a person of** ~ урівноважена людина

poison / 'pɔɪzən / *n.* отрута, згубний вплив

poisoning / 'pɔɪzənɪŋ / *n.* 1) отруєння, інтоксикація; 2) псування, розбещення

polite / рə'laɪt / *adj.* 1) ввічливий; чемний; 2) добре вихований; пристойний; 3) витончений; вишуканий

polling / 'pɔʊlɪŋ / *n.* голосування; (**public-**) **opinion** ~ опитування громадської думки

pollution / рə'lu:ʃən / *n.* 1) забруднення, опоганення; 2) розбещення

poor / рə: / *adj.* 1) неможливий, нещасний; ~ **people** бідні люди; 2) скромний; незначний; мізерний, недостатній; ~ **income** мізерний прибуток; 3) неякісний, поганий, слабкий, низької якості; ~ **answer** погана відповідь; ~ **speaker** слабкий промовець

populace / 'pɒpjələs / *n.* простий народ, маси населення

popular / 'pɒpjələ / *adj.* народний, популярний, дохідливий; загальнодоступний, загальнопоширений; **at ~ prices** за загальнодоступними цінами; ~ **edition** масове видання; ~ **error** поширена помилка

population / , pɒpjə'leɪʃən / *n.* 1) населення, мешканці; 2) сукупність

posh / pɒʃ / *adj.* шикарний, витончений

position / рə'zɪʃən / *n.* розташування, посада, місце, становище; точка зору; **parental** ~ позиція батьків; **superior** ~ висока позиція (посада); ~ **in the family** місце в родині

positive / 'pɒzətɪv / *adj.* 1) точний, вірний, достовірний; 2) позитивний; ~ **psychology** позитивна психологія; 3) конструктивний; ~ **information** достовірні відомості; **a ~ sort of man** самовпевнена людина; ~ **vetting** перевірка благонадійності; ~ **criticism** конструктивний критицизм

positron / 'pɒzətɪrɒn / *n.*, *phys.* позитрон

possession / рə'zeɪʃən / *n.* 1) володіння, **to be in ~ of something** володіти чимось; 2) залежна територія, володіння; 3) самовладання; **spirit** ~ одержимість

possessive / рə'zɛsɪv / *n.* 1) присвійний відмінок; 2) присвійний займенник; *adj.* 1) власницький, що належить до власності; 2) присвійний; ~ **case** присвійний відмінок; ~ **pronoun** присвійний займенник

possibility / , pɒsə'bɪlətɪ / *n.* можливість; перспективи; **infinite ~ies** безмежні можливості; ~ **of error** можливість помилки

posterity / pɒs'terɪtɪ / *n.* потомство; нащадки; наступні покоління

post-graduate / , рəʊst'grædʒjuət / *n.* аспірант; *adj.* 1) аспірантський; 2) що стосується удосконалення; ~ **courses** курси удосконалення

post-mortem / , рəʊst'mɔ:təm / *adj.* що стосується періоду після смерті; посмертний; пост-мортальний; ~ **brain study** посмертне дослідження мозку людини; ~ **examination** автопсія, розтин трупу

post-natal / , pəʊst'neɪtl / *adj.* 1) постнатальний; 2) післяпологовий; ~ **depression** післяпологова депресія

post-partum / , pəʊst'pa:təm / *adj.* післяпологовий; ~ **depression** післяпологова депресія

post-synaptic / , pəʊstsɪ'næptɪk / *adj.* постсинапсний; ~ **receptors** постсинапсні рецептори

potential / pə'tenʃəl / *adj.* потенціальний, можливий, прихований; потужний; ~ **danger** прихована небезпека; **survival** ~ потенціал виживання

power / 'paʊə / *n.* 1) сила, міць; енергія; 2) продуктивність; 3) розумова здібність; **adaptation** ~ пристосованість; **cognitive** ~ пізнавальна здатність; **decision-taking** ~ здатність приймати рішення; **inventing** ~ винахідливість; **mental** ~ інтелект; **personal** ~ особиста влада; **social** ~ соціальний авторитет

powerful / 'paʊəfəl / *adj.* сильний, потужний; сильнодіючий; переконливий

practical / 'præktɪkəl / *adj.* 1) практичний; ~ **acquaintance with a language** практичне володіння мовою; **the ~ application of a theory** застосування теорії на практиці; **of no ~ value** що не має практичної цінності; 2) справжній, реальний; 3) корисний, доцільний; 4) спритний

practice / 'præktɪs / *n.* 1) дія, практика, здійснення, практичне застосування; 2) сталий порядок, звичай; 3) тренування, вправа; 4) діяльність, практика; **child-rearing ~s** виховання дітей; **negative** ~ навчання на помилках

practicum / 'præktɪkəm / *n.* практика; відпрацьовування теоретичних знань на практиці

practise / 'præktɪs / *v.* 1) тренуватися, практикуватися; 2) тренувати, навчати; 3) практикувати, займатися діяльністю професійно; 4) здійснювати, застосовувати на практиці; 5) мати звичку, робити за звичкою

practised / 'præktɪst / *adj.* досвідчений, умілий, вправний

pragmatic / 'præɡ'mætɪk / *adj.* 1) прагматичний; 2) надмірно самовпевнений

prairie / 'preəri / *n.* прерія; степ; ~ **vole** польова миша

praise / preɪz / *n.* похвала, хвала, прославляння; **to earn** ~ заслужити похвалу

precede / 'pri:si:d / *v.* 1) передувати; 2) бути, іти попереду; 3) переважати, мати вище становище (звання тощо); 4) бути важливим

precedence / 'presədəns / *n.* 1) першочерговість, перевага, пріоритет; 2) старшинство, першість

precedent / 'pri:si:dənt / *adj.* попередній

preceding / 'pri:si:dɪŋ / *adj.* попередній; що йде попереду; що передує

perceptive / 'pri:septɪv / *adj.* повчальний, напутливий

preceptor / 'pri:septə / *n.* наставник

precession / 'pri:seʃən / *n.* 1) першочерговість; пріоритет; 2) передування; 3) старшинство; першість

precious / 'preʃəs / *adj.* 1) дорогий; 2) коштовний; дорогоцінний; 3) вишуканий; 4) досконалий, абсолютний

precise / 'pri:sais / *adj.* точний, певний; **the ~ definition** точне визначення; **the ~ meaning** точне значення; ~ **measurements** точні розміри

precision / 'preʃɪsɪzən / *n.* 1) точність; чіткість; 2) акуратність

preconception / 'pri:kən'sepʃən / *n.* 1) упереджена думка; упередження; заздалегідь складена думка; 2) забобон; пересуд

predetermined / 'pri:dɪ'tɜ:mɪnd / *adj.* 1) вирішений наперед; обумовлений наперед; 2) упереджений

predict / 'preɪdɪkt / *v.* 1) передрікати, передбачати; 2) передувати; випереджати

predisposition / 'pri:dispə'zɪʃən / *n.* схильність; нахил, вподобання

pre-eminent / 'pri:'emɪnənt / *adj.* видатний; винятковий; що перевершує інших

preface / 'prefəs / *n.* передмова; вступна частина; вступ; пролог; передслово

preference / 'prefərəns / *n.* перевага, вибір; преференція; **hand** ~ перевага у використанні лівої чи правої руки; **musical** ~ музичні уподобання; **subjective** ~ суб'єктивна перевага

pregnancy / 'pregnənsɪ / *n.* вагітність
prejudice / 'predʒədis / *n.* 1) упереджена думка; **without** ~ неупереджено; 2) забобон; **ethnic** ~ етнічні забобони; **race** ~ расові упередження
preliminary / pri'limənəri / *adj.* попередній, підготовчий
premature / 'premətʃʊə / *adj.* 1) передчасний, 2) поспішний; ~ **birth** передчасне народження; ~ **death** передчасна смерть; ~ **decision** квапливе рішення; ~ **baby** недоношена дитина
premium / 'pri:miəm / *n.* премія, винагорода, надбавка
prenatal / 'pri:'neɪtl / *adj.* передродовий; внутріутробний
preoccupation / 'pri:, ɒkjʊ'reɪʃən / *n.* 1) захопленість; 2) турбота; 3) упередженість, необ'єктивність
preparation / ,prepə'reɪʃən / *n.* приготування, готування уроків; час, витрачений на приготування уроків
preparatory / pri'pærətəri / *adj.* підготовчий, попередній; ~ **stage** підготовча стадія
preschool / 'pri:sku:l / *adj.* дошкільний навчальний заклад; **play-oriented** ~ дошкільний навчальний заклад, що навчає ігровими засобами; **play-free** ~ неігровий дошкільний навчальний заклад
pressure / 'preʃə / *n.* тиск; **blood** ~ кров'яний тиск
presumption / pri'sʌmpʃən / *n.* 1) припущення, ймовірність; 2) самовпевненість, зарозумілість, нахабство
presuppose / ,pri:sə'pəʊz / *v.* 1) припускати заздалегідь; 2) припускати як попередню умову; 3) включати в себе
presynaptic / ,prisə'næptɪk / *adj.*, *анат.* передсинапсний; ~ **vesicles** *анат.* передсинапсні пухирці
pretermisison / ,pri:tə'mɪʃən / *n.* упущення, недбалість; ~ **of duty** недбале ставлення до своїх обов'язків
prevalent / 'prevələnt / *adj.* 1) поширений; 2) переважний; домінуючий; переважаючий
prevent / pri'vent / *v.* (**from smth.**) заважати, перешкоджати; запобігати, попереджати
prevention / pri'venʃən / *n.* запобігання, застереження; запобіжний захід; профілактика;
sickness ~ попередження захворювання
primacy / 'praɪməsɪ / *n.* 1) першість; 2) зверхність
primary / 'praɪməri / *adj.* первинний; простий; початковий; ~ **school** початкова школа; ~ **necessities** предмети першої потреби; **a matter of ~ importance** питання першорядної важливості; ~ **accent** головний наголос; ~ **meaning** основне значення; ~ **colours** основні кольори (*червоний, жовтий, зелений, синій*); ~ **mental abilities** первинні розумові здібності (**verbal comprehension** розуміння усного мовлення, **word fluency** невимушеність мови, **number** вміння рахувати, **spatial ability** вміння орієнтуватися у просторі, **associative memory** асоціативна пам'ять, **perceptual speed** швидкість сприймання, **reasoning / induction** логічна аргументація); ~ **anxiety** первинне занепокоєння, що виникає в результаті неспроможності контролювати власне "воно"; ~ **drive** первинний (*природжений*) інстинкт, стимул, потреба, потяг; ~ **emotions** первинні емоції (**happiness** щастя, **sadness** смуток, **disgust** відраза, **fear** страх, **anger** гнів, **surprise** здивування); ~ **identification** первинна ідентифікація (*під час оральної фази*); ~ **sexual characteristics** первинні статеві ознаки; ~ **taste (sweet, sour, salty, bitter)** прості смакові відчуття (солоність, гіркота); ~ **zone** ерогенна зона
primitive / 'prɪmɪtɪv / *adj.* 1) первісний; ~ **man** первісна людина; 2) примітивний, нескладний
principal / 'prɪnsəpəl / *n.* ректор університету, директор школи, коледжу; **school** ~ директор школи; *adj.* головний, основний, провідний; ~ **cause** головна причина
principle / 'prɪnsəpəl / *n.* принцип, основа, норма, основне правило; джерело; **a man of ~** принципова людина; **ethical** ~s основи моральності; **growth** ~ принцип росту; **pleasure** ~ *псих.* принцип задоволення; **reality** ~ *псих.* принцип реальності; ~ **of economy** принцип економії; ~ **of**

maturation принцип дозрівання; ~ **of least effort** принцип найменшого зусилля (за Г.В. Олпортом)

prior / 'praɪə / *adj.* 1) попередній, колишній; 2) першочерговий; 3) заздалегідний; ~ **to** раніше

privacy / 'prɪvəsi / *n.* 1) самота, самотність, відлюдність; 2) інтимність

private / 'praɪvət / *adj.* 1) особистий, приватний; ~ **property** приватна власність; 2) окремий, закритий, недоступний для усіх; ~ **person** приватна особа (не публічна людина); 3) секретний, конфіденційний; ~ **information** таємна інформація

pro and con / 'prəʊənd'kɒn / за і проти

probable / 'prɒbəbəl / *adj.* імовірний; ~ **results** можливі результати

problem / 'prɒbləm / *n.* 1) проблема, питання, завдання; **to solve a** ~ вирішити проблему; 2) складна справа; **domestic** ~ сімейна (домашня) проблема; **feeding** ~ відсутність апетиту у дитини; **nature-nurture** ~ проблема відносного впливу спадковості та оточуючого середовища на розвиток організму (на становлення особистості); **personality** ~ складності адаптації, що обумовлені особистісними характеристиками людини; ~-**solving** рішення проблем; **rational** ~ **solving** раціональне вирішення проблем; **a well-defined** ~ чітко визначена проблема; **an ill-defined** ~ невірно визначена проблема; ~-**solving stages** етапи вирішення проблеми

problematically / , prɒbləm'mætɪklɪ / *adv.* проблематично, сумнівно

procedure / prə'si:dʒə / *n.* 1) процедура; 2) методика (*прийм*) проведення досліду; **training** ~ метод (*методика*) навчання, підготовки

proceeding / prə'si:diŋ / *n.* поведінка, вчинок; **daily** ~s поточні справи

process / 'prəʊsəs / *n.* 1) процес, хід розвитку; **acquaintance** ~ процес знайомства (ознайомлювання); 2) хід, перебіг, рух; **the evolutionary** ~ еволюційний процес; **the** ~ **of development** процес розвитку; **the** ~ **of decay** процес розпаду; **adaptive** ~ адаптаційний процес; **cognitive** ~ когнітивний (*пізнавальний*) процес; **discriminal** ~ процес розрізнення; **higher mental** ~s вищі розумові процеси; **metabolic** ~ процес обміну речовин; **perceptual** ~ процес сприйняття; **regenerative** ~ загоєння; **working** ~ трудовий процес, процес праці; ~ **of ageing** процес старіння

processing / 'prəʊsəsɪŋ / *n.* обробка інформації; ~ **speed** швидкість обробки інформації

production / prə'dʌkʃən / *n.* 1) виробництво; виготовлення; 2) продуктивність; 3) постановка, вистава

profession / prə'feʃən / *n.* фах, ремесло, професія, заняття; **a teacher by** ~ учитель за фахом

professional / prə'feʃənəl / *adj.* 1) професійний, професіональний; ~ **advice** консультація (порада) фахівця; ~ **etiquette** професійна етика; ~ **skill** професійна майстерність; 2) висококваліфікований

proficient / prə'fɪʃənt / *adj.* вправний, умілий, майстерний, досвідчений

profound / prə'faʊnd / *adj.* 1) глибокий, ґрунтовний; ~ **changes** кардинальні зміни; ~ **learning** ґрунтовні знання; 2) складний, заплутаний; 3) повний, абсолютний; ~ **sleep** глибокий сон; ~ **indifference** повна байдужість

progesterone / prəʊ'dʒestərəʊn / *n.*, *анат.* прогестерон (*жіночий статевий гормон, що підготовляє тіло для виношування дитини*)

prognosis / prɒɡ'nəʊsɪs / *n.* (*pl.* **prognoses**) 1) прогноз; передбачення подальшого розвитку (перебігу) подій; 2) прогностика; 3) прогнозування

programme / 'prəʊɡræm / *n.* 1) програма; **study** ~ програма занять; 2) план

progress / 'prəʊɡres / *n.* 1) прогрес, розвиток, рух уперед; 2) успіхи, досягнення; **to measure one's** ~ оцінювати досягнення; 3) хід, перебіг; **the** ~ **of events** хід подій; ~ **report** доповідь (*звіт*) про досягнуті результати або про хід роботи

progressive / prə'ɡresɪv / *adj.* 1) прогресивний; передовий; 2) прогресуючий; 3) поступовий; 4) *грам.* продовжений, тривалий

prohibited / prə'hɪbɪtɪd / *adj.* заборонений
projection / prə'dʒekʃən / *n.* 1) планування, проектування; 2) *псих.* проекція як захисний механізм

prolific / prə'lɪfɪk / *adj.* плідний, багатий

prolificacy / prə'lɪfɪkəsi / *n.* 1) плодючість, плідність; 2) родючість

prolong / prə'lɒŋ / *v.* 1) продовжувати; подовжувати; 2) відстрочувати; відкладати; пролонгувати

prolongation / , prəʊlɒŋ'geɪʃən / *n.* продовження, затягування, пролонгація

prominent / 'prɒmɪnənt / *adj.* видатний, визнаний

promising / 'prɒmɪsɪŋ / *adj.* багатообіцяючий, перспективний

promotion / prə'məʊʃən / *n.* 1) сприяння, підтримка, заохочення; 2) просування по службі; підвищення на посаді

prone / prəʊn / *adj.* схильний; що має тенденцію

pronounced / prə'nəʊnst / *adj.* очевидний, різко виражений

properly / 'prɒpəli / *adv.* належним чином, як слід

prophecy / 'prɒfəsi / *n.* пророкування; пророцтво; передбачення; передрікання

prophet / 'prɒfət / *n.* 1) віщун; провісник; 2) ознака; прикмета

proposition / , prɒpə'zɪʃən / *n.* пропозиція, твердження, заява; судження

propriety / prə'praɪəti / *n.* 1) правильність; 2) **(the proprieties)** правила пристойності поведінки; **to offend the ~s** порушувати правила пристойної поведінки; **to observe the ~s** додержуватися правил пристойної поведінки; 3) доречність

prosocial / prə'səʊʃəl / *adj.* просоціальний, спрямований на виконання суспільних норм; ~ **behaviour** просоціальна поведінка

prosperity / prɒs'perɪti / *n.* процвітання, успіх, добробут

protected / prə'tektɪd / *adj.* захищений, оборонений

protection / prə'tekʃən / *n.* 1) охорона, захист; **personal** ~ особиста охорона; 2) заступництво

protein / prəʊ'ti:n / *n.* протеїн, білок

protrusion / prə'tru:ʒən / *n.* 1) виступ; 2) висунання; випинання

proud-spirited / 'praʊdspɪrɪtɪd / *adj.* гордий, гордовитий

provide / prə'vaɪd / *v.* постачати, забезпечувати

provocative / prə'vɒkətɪv / *adj.* зухвалий, провокаційний, дратівливий; ~ **behaviour** зухвала поведінка

prudence / 'pru:dəns / *n.* 1) розсудливість, розважливість; 2) обережність; 3) бережливість

psyche / 'saɪki / *n.* 1) псюхе; 2) душа, дух

psychiatrist / saɪ'kaɪətrɪst / *n.* психіатр

psychiatry / saɪ'kaɪətɪ / *n.* психіатрія

psychodynamic / 'saɪkəʊdaɪ'næmɪk / *adj.* психодинамічний

psychogenic / , saɪkəʊ'dʒɪnɪk / *adj.* психогенний

psychologist / saɪ'kɒlədʒɪst / *n.* психолог; **school** ~ шкільний психолог

psychology / saɪ'kɒlədʒɪ / *n.* 1) психологія; **abnormal** ~ психопатологія; **behavioural** ~ біхевіоризм; **bio**~ біопсихологія; **clinical** ~ клінічна психологія; **cognitive** ~ когнітивна психологія; **comparative** ~ порівняльна психологія; **criminal** ~ кримінальна психологія; **developmental** ~ психологія розвитку (вікова психологія); **educational** ~ психологія освіти; **forensic** ~ судова психологія; **functional** ~ функціональна психологія; **Gestalt** ~ Гештальтпсихологія; **health** ~ психологія здоров'я; **humanistic** ~ гуманістична психологія; **industrial-organisational** ~ індустріально-організаційна психологія; **occupational** ~ професійна психологія; **personality** ~ психологія особистості; **physiological** ~ фізіологічна психологія;

positive ~ позитивна психологія; **school** ~ шкільна психологія; **social** ~ соціальна психологія; 2) психіка

psychopath / 'saɪkəʊpæθ / *n.* психопат, психопатка

psychopathology / 'saɪkəʊpə'θɒlədʒi / *n.* психопатологія

psychosis / saɪ'kəʊsɪs / *n.* психоз, душевний розлад; **epochal** ~ психоз перехідного віку;

depressive ~ депресивний психоз

psychosomatic / saɪkəʊsə'mætɪk / *adj.* психосоматичний

psychoticism / 'saɪkəʊtɪzəm / *n.* психотизм (*психологічний стан, що характеризується психозом. Крім цього, один з трьох основних параметрів особистості в пізніх працях Ганса Юргена Айзенка, для якого притаманними є наступні риси: агресивність, холодність, імпульсивність, антисоціальна поведінка, жорсткість, яка межує з жорстокістю, й креативність*)

puberty / 'pju:bəti / *n.* статева зрілість

public / 'pʌblɪk / *adj.* 1) громадський; ~ **opinion** громадська думка; ~ **spirit** громадська свідомість; **in a** ~ **place** у місці громадського користування; ~ **goods dilemma** соціальна дилема внеску кожного члена спільноти у речі для громадського користування; 2) комунальний; 3) публічний; ~ **library** публічна бібліотека; 4) відкритий; народний, національний; ~ **health** охорона здоров'я; ~ **health education** санітарна освіта; ~ **holidays** святкові дні (*за законом*); ~ **relations** зв'язок із громадськістю; ~ **school** закритий приватний середній навчальний заклад у Великій Британії; безоплатна державна середня школа у США та Шотландії

pulmonary / 'pʊlmənəri / *adj.* легеневий

pulmonology / 'pʊlmə'nɒlədʒi / *n.* пульмонологія

punctual / 'pʌŋktʃuəl / *adj.* точний; пунктуальний

punishment / 'pʌnɪʃmənt / *n.* покарання; **corporal** ~ тілесне покарання

pupil / 'pju:pəl / *n.* учень, вихованець; ~ **age** неповноліття; ~ **teacher** студент-практикант;

supernormal ~ обдарований учень

purge / pɜ:dʒ / *v.* очищати; прочищати кишечник; очищатися проносним засобом; виводити з організму

purpose / 'pɜ:pəs / *n.* мета, ціль, задум; результат

purposive / 'pɜ:pəsɪv / *adj.* навмисний; ~ **action** вчинок з певною метою

pursue / pɜ:'sju: / *v.* 1) переслідувати; 2) дотримуватися (*плану*); 3) шукати; 4) ставити за мету

purveyor / pɜ:'veɪə / *n.* постачальник

puzzle / 'pʌzəl / *n.* проблема, важка задача; головоломка

puzzling / 'pʌzllɪŋ / *adj.* бентежний, що викликає замішання; **a** ~ **matter** заплутана справа

pyknic / 'pɪknɪk / *adj.* (**body type**) пікнічний (товстий і присадкуватий) тип будови тіла людини, яка (*за Е.Кречмером*) схильна до маніакально-депресивного психозу. Інші три основні типи будови тіла за конституціональною типологією Е. Кречмера складають: **asthenic body type** астеничний тип стрункої та блідої людини, схильної до шизофренії; **athletic body type** атлетичний (барикінетичний), мускулистий і дужий тип людини, яка має схильність до шизофренії; **dysplastic body type** диспластичний тип незграбної та потворної за будовою тіла людини

pyramid / 'pɪrəmɪd / *n.* піраміда

Qq

qualification / ,kwɒlɪfɪ'keɪʃən / *n.* кваліфікація; придатність, підготовленість; **instruction** ~ навчальна кваліфікація

qualified / 'kwɒlɪfaɪd / *adj.* придатний, кваліфікований; ~ **teacher** дипломований вчитель

qualitatively / 'kwɒ:lɪtətɪvli / *adv.* якісно

quality / 'kwɒlɪti / *n.* якість, гатунок, сорт, властивість, ознака; **inherited** ~ природжена ознака; **managerial ~ies** організаторські здібності

question / 'kwɛstʃən / *n.* 1) питання, запитання; 2) справа, проблема; 3) пропозиція; **indirect** ~ непряме питання; **single** ~ окреме питання; **yes- no** ~ питання, яке потребує відповіді “так” чи “ні”, загальне питання

questionary / 'kwɛstʃənəri / *n.* анкета

questioning / 'kwɛstʃənɪŋ / *n.* 1) опитування; 2) вивідування; допит; **cross-check** ~ перехресне опитування

questionnaire / 'kwɛstʃə'neə / *n.* анкета, питальник; **personality** ~ особистісний питальник

quirk / kwɜ:k / *n.* каламбур, гра слів, виверт

quiz / kwɪz / *n.* 1) контрольне опитування, 2) співбесіда; 3) письмова перевірка без підготовки

quotation / kwəʊ'teɪʃən / *n.* цитата, цитування

quote / kwəʊt / *n.* цитата, посилання на автора; *v.* цитувати, посилатися на автора

Rr

race / reɪs / *n.* раса; потомство; нащадки; народ; **human** ~ людство, людський рід; ~ **hatred** расова (національна) ворожнеча; ~ **suicide** вирождення народу

racial / 'reɪʃəl / *adj.* 1) расовий, національний; ~ **minorities** національні меншини; 2) расистський; ~ **discrimination** расова дискримінація; ~ **prejudice** расистські упередження

radiating / 'reɪdɪeɪtɪŋ / *adj.* 1) що випромінює; 2) променистий

radius / 'reɪdɪəs / *n.* (*pl.* **radii**) межа; **within the ~ of knowledge** у межах знань; **outside the ~ of one's capacity** за межами чийхось можливостей

rage / reɪdʒ / *n.* лють, несамовитість, пристрасть

rambunctious / ræm'blŋkʃəs / *adj.*, *AE.* невгамовний; буйний; шумний; галасливий

ramification / ræməfə'keɪʃən / *n.* 1) розгалуження; 2) відгалуження; гілка; паросток

ramp / ræmp / *n.* несамовитість; шаленство; *v.* 1) повзти, витися; 2) ставати у загрозову позу; 3) рвати й метати; 4) вимагати, виманювати гроші

random / 'rændəm / *adj.* випадковий, зроблений навмання, не придуманий; **at ~** наздогад; ~ **choice** випадковий вибір; ~ **reading** безладне читання; ~ **remark** випадкове зауваження

range / reɪndʒ / *n.* розмах, амплітуда, діапазон, спектр, сфера, коло; **a wide ~ of questions** широкий спектр питань; **age ~** віковий діапазон; ~ **of attention** об'єм уваги; ~ **of activity** межі діяльності

rate / reɪt / *n.* 1) норма, розмір; **birth** ~ народжуваність; 2) тариф, розцінка, курс, швидкість (темп); спосіб дії; ~ **of living** спосіб життя; **death** ~ показник смертності; **learning** ~ швидкість навчання; **memory** ~ швидкість запам'ятовування; **pulse** ~ частота пульсу; ~ **of change** швидкість змін; ~ **of forgetting** швидкість забування

rational / 'ræʃənəl / *adj.* 1) розумний, мислячий, наділений розумом; ~ **beings** розумні істоти; 2) доцільний, раціональний; ~ **behaviour** розсудлива поведінка; ~ **method** раціональний метод; ~ **mind** здоровий глузд; 3) розумовий, мислений; ~ **powers** розумові здібності

reaction / ri:'ækʃən / *n.* 1) реакція, відповідь; 2) вплив; **alarm** ~ реакція тривоги; **chain** ~ ланцюгова реакція; **confirming** ~ стверджувальна реакція; **defence** ~ захисна реакція; **stress** ~ стрес-реакція; ~ **time** тривалість реакції

reader / 'ri:də / *n.* 1) читач, любитель читання; 2) збірка текстів для читання; **first** ~ буквар

reading / 'ri:dɪŋ / *n.* 1) читання; 2) ерудиція, начитаність; 3) тлумачення, розуміння; 4) зчитування; **lip** ~ розуміння мовлення за рухом губ; **mirror** ~ читання зправа наліво

realistic / ri:ə'listik / *adj.* реалістичний, практичний, натуралістичний; ~ **attitude** реалістичний підхід; ~ **description** натуралістичний опис

realise / 'ri:əlaɪz / *v.* уявляти; усвідомлювати; ясно розуміти; реалізовувати; втілювати у життя

realm / relm / *n.* королівство, сфера, галузь; **the ~ of science** сфера науки

reasonable / 'ri:zənəbəl / *adj.* 1) розважливий, розсудливий; ~ **solution** розумне рішення; 2) обґрунтований; ~ **excuse** поважна причина; 3) прийнятні, допустимі; ~ **price** помірна ціна; 4) розумний

reasoning / 'ri:zəniŋ / *n.* 1) міркування, логічний хід думок; 2) аргументація, пояснення;
human ~ міркування людини

reassurance / ri:ə'ʃuərəns / *n.* заспокоєння, підбадьорювання, повернена упевненість

rebel / 'rebəl / *n.* повстанець, бунтар; бунтівник; *adj.* непокірний; бунтарський; бунтівний

rebel / ri'bel / *v.* повставати; протестувати; чинити опір; протидіяти

rebellious / ri'beljəs / *adj.* 1) повстанський; заколотний; бунтівний; упертий; 2) недисциплінований; неслухняний; 3) що не піддається (впливу, лікуванню, обробці)

recall / ri'kɔ:l / *n., ncux.* спогад, пам'ять, згадування, пригадування

receiving / ri'si:viŋ / *adj.* що приймає; приймальний, прийомний; ~ **neurons** приймальні нейрони

recent / ri:sənt / *adj.* сучасний, свіжий; останній; ~ **research** останні дослідження; ~ **events** нещодавні події; ~ **news** останні новини

reception / ri'sepʃən / *n.* 1) приймання; прийом; набір; ~ **test** випробування під час приймання на роботу; 2) сприймання; сприйняття; **speech** ~ сприймання мовлення

receptor / ri'septə / *n.* 1) *анат.* рецептор, орган чуття; кінець чутливого нерва; 2) одержувач, приймач

recession / ri'seʃən / *n.* спад; рецесія; занепад; зниження

reciprocal / ri'sɪprəkəl / *adj.* взаємний; рівний; відповідний; ~ **relationships** рівні відносини; ~ **affection** взаємна симпатія; ~ **understanding** взаєморозуміння

recognition / ,rekəg'nɪʃən / *n.* упізнавання, розпізнавання; усвідомлення; ~ **of danger** усвідомлення небезпеки; **pattern** ~ розпізнавання образів, шаблонів, патернів

recognised / 'rekəgnaɪzd / *adj.* визнаний, загальноновизнаний; законний

recollection / ,rekə'lekʃən / *n.* 1) спогад, 2) зосередженість, зібраність, 3) самовладання, холоднокровність

recommendatory / rekə'mendətəri / *adj.* похвальний, рекомендаційний; ~ **letter** рекомендаційний лист

recording / re'kɔ:diŋ / *n.* реєстрація, запис, звукозапис

recovery / ri'kʌvəri / *n.* 1) видужання, зцілення, 2) опритомлення; 3) оздоровлення

recreation / ,rekri'eɪʃən / *n.* відпочинок, розвага, перерва

recurrence / ri'kʌrəns / *n.* рецидив; повернення; повторюваність

redout / 'redaʊt / *n.* затьмарення

reducing / ri'dju:siŋ / *n.* штучне схуднення

reduction / ri'dʌkʃən / *n.* зниження, зменшення, скорочення; **need** ~ часткове або повне задоволення потреб; **tension** ~ послаблення тиску

reductionism / ri'dʌkʃɪnɪzəm / *n.* редуціонізм

referee / ,refə'ri: / *n.* 1) арбітр; рефері; 2) людина, яка може надати рекомендації, поручитель, гарант

reference / 'refərəns / *n.* 1) посилання, згадка, довідка; **book of** ~ довідник; ~ **section** список (розділ) використаної літератури; 2) референція; 3) еталон, стандарт; ~ **book** довідник для користування лише в приміщенні бібліотеки; ~ **letter** рекомендаційний лист; ~ **library** довідкова

бібліотека; **frame of** ~ *псих.* структура відношень; ~ **reading list** список рекомендованої літератури; **objective** ~ віднесеність до зовнішнього світу; **visual** ~ зоровий орієнтир

refined / rɪ'faɪnd / *adj.* удосконалений, витончений, благородний; ~ **manners** вихованість

reflection / rɪ'fleksʃən / *n.* 1) відбиття, відображення; **mirror** ~ віддзеркалення; 2) міркування, роздуми, рефлексія

reflex / 'ri:flɛks / *n.* рефлекс; наслідок, зовнішній прояв; **behaviour** ~ поведінковий рефлекс; **conditioned** ~ умовний рефлекс; **grasp(ing)** ~ хапальний рефлекс; **inborn (innate)** ~ природжений рефлекс; **trained** ~ умовний рефлекс; **unconditioned** ~ безумовний рефлекс

reflexive / rɪ'fleksɪv / *adj.* зворотний; відігнутий; загнутий

reframing / rɪ'freɪmɪŋ / *псих. терм.* рефреймінг

refresh / rɪ'freʃ / *v.* повторити, відновити, освіжити в пам'яті; **to ~ one's knowledge** повторити

refreshment / rɪ'freʃmənt / *n.* 1) відпочинок, відновлення сил; 2) підновлення, підкріплення

refusal / re'fju:zəl / *n.* відмова, **flat** ~ категорична відмова

regain / rɪ'geɪn / *v.* набувати знову

regardful / rɪ'gɑ:dfəl / *adj.* уважний, дбайливий

regarding / rɪ'gɑ:dɪŋ / *стосовно, з приводу*

regardless / rɪ'gɑ:dɪs / 1) не вартий уваги; 2) незважаючи на; ~ **consequences** незважаючи на наслідки; ~ **of** незалежно від

regeneration / rɪ, dʒenə'reɪʃən / *n.* 1) переродження; повне оновлення; відродження; 2) відновлення; регенерація

region / 'ri:dʒən / *n.* 1) район, область, зона; **audio-visual ~s** аудіовізуальні зони; 2) сфера, галузь; 3) *анат.* порожнина; **the abdominal~** черевна порожнина

regression / rɪ'greʃən / *n.* мислене звернення до минулого; повернення до вихідної точки; повернення до попереднього стану; повернення до більш ранньої стадії розвитку; **partial** ~ часткова регресія

regressive / rɪ'gresɪv / *adj.* регресивний, зворотний

regret / rɪ'gret / *n.* розкаяння, жаль; **post-decision** ~ жаль після прийняття рішення; розкаяння з приводу прийнятого рішення

regular / 'regjʊlə / *adj.* 1) правильний; нормальний; регулярний; ~ **attendance** регулярне відвідання; ~ **life** правильний спосіб життя; 2) постійний, систематичний; ~ **work** постійна робота; ~ **lecturer** штатний викладач; ~ **studying** систематичне навчання; 3) професійний, кваліфікований; 4) дійсний, справжній

regulating / ,regjʊ'leɪtɪŋ / *adj.* регулюючий, що регулює; **down~** регулюючий у бік зменшення; **up~** регулюючий у бік збільшення

regulation / ,regjʊ'leɪʃən / *n.* 1) упорядкування, узгодження; 2) *pl.* правила, інструкції, настанови; **safety ~s** правила безпеки; 3) регулювання; **growth** ~ регулювання росту; **emotional** ~ регулювання емоцій

reinforcement / ,ri:ɪn'fɔ:smənt / *n.* посилення, зміцнення; *псих.* підкріплення (*навичку, умовного рефлексу*); **external** ~ зовнішнє підкріплення; **internal** ~ внутрішнє підкріплення; **social** ~ соціальне підкріплення; **verbal** ~ вербальне підкріплення; ~ **schedule** схема підкріплення; **negative** ~ негативне підкріплення; **partial** ~ часткове підкріплення; проміжне підкріплення; **positive** ~ позитивне підкріплення; **primary** ~ первинне підкріплення; **secondary** ~ вторинне підкріплення; **serial** ~ серійне підкріплення; **terminal** ~ кінцеве підкріплення

reinforcer / 'ri:ɪn'fɔ:sə / *n.* стимул; **primary** ~ первинний (природний) стимул; **secondary** ~ вторинний стимул; **generalised** ~ загальний стимул

reject / rɪ'dʒekt / *v.* відкидати, відхилити, не визнавати

rejection / rɪ'dʒekʃən / *n.* відхилення, відмова; відторгнення; **environmental** ~ неприйняття оточуючого середовища

related / rɪ'leɪtɪd / *adj.* пов'язаний, споріднений; ~ **phenomena** пов'язані між собою явища
relation / rɪ'leɪʃən / *n.* 1) відношення, зв'язок, залежність; 2) *pl.* стосунки, відносини; 3) спорідненість; **strained** ~s напружені стосунки; **functional** ~ функціональна залежність; **marital** ~s подружні стосунки; **public** ~s суспільні відносини
relativism / 'relətɪvɪzəm / *n.* відносність, релятивізм
relaxing / rɪ'læksɪŋ / *n.* послаблення, розслаблення, спад, зменшення
release / rɪ'liːz / *n.* звільнення, випуск; дозвіл на публікацію; **emotional** ~ емоційна розрядка
relevance / 'relɪvəns / *n.* доречність, релевантність; тісний взаємозв'язок
relevant / 'reləvənt / *adj.* доречний
reliability / rɪ laɪə'bɪləti / *n.* 1) надійність; певність; міцність; 2) вірогідність; достовірність
reliable / rɪ'laɪəbl / *adj.* 1) надійний; впевнений; міцний; 2) достовірний; що заслуговує довіру
relief / rɪ'liːf / *n.* полегшення, зменшення; підкріплення; допомога; звільнення; розрада
relieve / rɪ'liːv / *v.* 1) полегшувати; розраджувати; 2) послабляти; зменшувати; 3) заспокоювати; розраджувати; 4) виручати; 5) звільняти
religion / rɪ'lɪdʒən / *n.* релігія, релігійне учення; культ, святиня
reluctant / rɪ'lʌktənt / *adj.* вимушений, неохочий; упертий, ~ **Messiah** вимушений месія
remains / rɪ'meɪns / *n.* 1) рештки; руїни; 2) посмертні твори
remark / rɪ'mɑːk / *n.* зауваження, примітки, спостереження; **clarification** ~ роз'яснення, пояснення; **integrating** ~ резюмуюче зауваження
remarkable / rɪ'mɑːkəbəl / *adj.* дивовижний, видатний, незвичайний
remedial / rɪ'miːdjəl / *adj.* лікувальний, виправний; корективний; ~ **class** корективний клас для дітей з розумовими фізичними вадами
remedy / 'remɪdi / *n.* ліки; засіб проти чогось
remembrance / rɪ'membrəns / *n.* пам'ять, спогад, згадка; **obscure** ~s невиразні спогади
reminiscence / rɪmɪ'nɪsəns / *n.* спогад, *pl.* мемуари
remission / rɪ'mɪʃən / *n.* 1) прощення, ослаблення; 2) ремісія, затихання хворобливих явищ; тимчасове ослаблення хвороби
rental / 'rentəl / *adj.* на прокат, прокатний
repertoire / 'repətwaː / *n.* репертуар
repetition / rɪpɪ'tɪʃən / *n.* 1) повторення, наслідування; 2) повторення напам'ять, заучування напам'ять; повтор
replacement / rɪ'pleɪsmənt / *n.* заміщення, заміна
reply / rɪ'plaɪ / *n.* відповідь; **in** ~ у відповідь
repose / rɪ'pəʊz / *n.* відпочинок, передишка, спокій, тиша; **to work without** ~ працювати без відпочинку
representative / rɪprɪ'zentətɪv / *adj.* 1) типовий представник; зразок, приклад; 2) представник
repression / rɪ'preʃən / *n.* репресія, придушення, стримування; **conscious** ~ свідоме придушення; **unconscious** ~ несвідоме придушення
reprimand / 'reprɪmɑːnd / *n.* догана; зауваження
reprint / rɪ:'prɪnt / *n.* перевидання, нове незмінне видання
reproduction / rɪ:prə'dʌkʃən / *n.* 1) відтворення, розмноження; 2) копіювання; 3) відновлення; **mental** ~ мислене відтворення; **sexual** ~ генеративне (*статево*) розмноження
reproductive / rɪ:prə'dʌktɪv / *adj.* репродуктивний, статевий, відтворювальний; ~ **organs** органи розмноження; ~ **behaviour** репродуктивна поведінка
reputation / rɪpju:'teɪʃən / *n.* репутація, добре ім'я; **a scientist of word** ~ учений зі світовим ім'ям; **to lose one's** ~ втратити своє добре ім'я; **a person of no** ~ сумнівна особа

requirement / rɪ'kwaɪəmənt / *n.* вимога, потреба; **to meet one's ~s** задовольняти вимоги; **the daily ~s** повсякденні потреби; **physiological ~s** фізіологічні потреби; **training ~s** необхідні умови для навчання

research / rɪ'sɜːtʃ / *n.* дослідження, науково-дослідна робота; ретельні пошуки; ~ **work** науково-дослідна праця; **survey** ~ дослідження громадської думки; **action** ~ вивчення діяльності; **split-brain** ~ дослідження розщепленого мозку; **basic** ~ фундаментальне дослідження;

researcher / rɪ'sɜːtʃə / *n.* дослідник

resent / rɪ'zent / *v.* обурюватися; ображатися

residence / 'rezɪdəns / *n.* 1) проживання, перебування; 2) квартира

resident / 'rezɪdənt / *n.* постійний мешканець; резидент

resilience / rɪ'zɪliəns / *n.* здатність швидко відновлювати фізичні та духовні сили; стійкість, пружність; життєрадісність

resistance / rɪ'zɪstəns / *n.* 1) опір, протидія; 2) почуття роздратування, неприязнь

resolve / rɪ'zɒlv / *v.* 1) вирішувати; 2) змушувати; 3) розв'язувати

respect / rɪs'pekt / *n.* повага; **worthy of** ~ гідний поваги; шанування

respectable / rɪs'pektəbəl / *adj.* шановний, пристойний, належний, значний; ~ **behaviour** пристойна поведінка

respective / rɪs'pektɪv / *adj.* відповідний, дбайливий, уважний

respiration / 'respi'reɪʃən / *n.* потовиділення

respondence / rɪs'pɒndəns / *n.* реакція, відповідність

respondent / rɪs'pɒndənt / *n.* 1) відповідач; 2) дисертант, диспутант; *adj.* 1) взаємний, одержаний у відповідь; 2) чуйний

response / rɪs'pɒns / *n.* 1) відповідач; 2) *псих.* реакція, реагування; **fight-or-flight** ~ реакція боротьби - або - бігства (у відповідь на стрес); 3) відгук; 4) взаємне почуття

responsible / rɪs'pɒnsɪbəl / *adj.* відповідальний; надійний; гідний довір'я

responsibility / rɪs, pnsə'bɪlɪtɪ / *n.* 1) відповідальність; **criminal** ~ карна відповідальність; **social** ~ соціальна відповідальність; 2) обов'язок, зобов'язання

responsion / rɪs'pɒnʃən / *adj.* відкритий університетський диспут

rest / rest / *n.* спокій, відпочинок; ~ **period** перерва під час робочого дня; **mental** ~ розумовий (душевний) спокій (відпочинок); **at** ~ на спочинку

restorative / rɪs'tɔːrətɪv / *adj.* 1) тонізуючий засіб; засіб, що зміцнює; 2) що приводить до пам'яті; 3) відновлений

restricted / rɪs'trɪktɪd / *adj.* вузький, обмежений

restrictive / rɪs'trɪktɪv / *adj.* обмежувальний, стримуючий; ~ **condition** обмежувальна умова

result / rɪ'zʌlt / *n.* результат, наслідок; **without** ~ безрезультатно; **as a ~ of** в результаті; **in the ~** зрештою; **indirect** ~ побічний результат; **reasonable** ~ правдоподібний результат

retain / rɪ'teɪn / *v.* 1) утримувати; стримувати; 2) підтримувати; 3) зберігати; пам'ятати; зберігати у пам'яті

retardation / rɪ'tɑːdeɪʃən / *n.* 1) затримка, відставання; 2) затримка розумового розвитку, сповільнена розумова діяльність; 3) уповільнена реакція; **educational** ~ відставання у навчанні; **intellectual** ~ розумове відставання; **mental** ~ затримка розумового розвитку; *мед.* психічна дебільність; олігофренія

retina / 'retənə / *n.* (*pl.* **retinae**) *анат.* сітчаста оболонка; сітківка (*ока*)

retinal / 'retənəl / *adj.* *анат.* що стосується сітківки ока; ~ **cells** клітини сітківки ока

retirement / rɪ'taɪəmənt / *n.* відставка, вихід на пенсію; ~ **age** похилий (пенсійний) вік;

physical disability ~ вихід на пенсію за станом здоров'я, за інвалідністю

retrieve / rɪ'triːv / *v.* відновлювати в пам'яті, згадувати; відтворювати

retrieval / rɪ'triːvəl / *n.* відновлення, виправлення; **information** ~ відновлення інформації

reusable / rɪ:'juːzəbəl / *adj.* придатний для повторного використання

rev / rev/ *v.* заводити (*двигун*); ~ **up** прискорювати; збільшувати оберти, швидкість; давати газу

revere / rɪ'vɪə / *v.* глибоко поважати; шанувати

reverence / 'rɛvərəns / *n.* глибока повага, шанобливість; **to regard smb. with** ~ поважати (шанувати) когось

revert / rɪ'vɜ:t / *v.* повертатися, звертатися знову; **to ~ to a custom** відродити звичай

review / rɪ'vju: / *n.* 1) огляд; 2) перевірка, повторення вивченого матеріалу; ~ **sessions (lessons)** підсумкові уроки; 3) рецензія, критичний огляд; 4) періодичне видання; **scientific** ~ науковий журнал

reviewer / rɪ'vju:ə / *n.* оглядач, критик, рецензент

revision / rɪ'vɪzən / 1) перегляд, перевірка, виправлення; 2) переробка; 3) переглянуте і виправлене видання; 4) ревізія

revival / rɪ'vaɪvəl / *n.* 1) відродження; **a ~ of traditions** відродження традицій; 2) повернення до життя; 3) відновлення сил; 4) пробудження, пожвавлення

reviviscence / ,revɪ'vɪsəns / *n.* оживлення, повернення до життя; відродження; розквіт; пробудження

revocation / ,revə'keɪʃən / *n.* анулювання, скасування

revolutionary / ,revə'lʊ:ʃənəri / *adj.* революційний; що спричиняє докорінну перебудову

reward / rɪ'wɔ:d / *n.* 1) нагорода, винагорода; 2) підкріплення; компенсація; **economic** ~ матеріальна винагорода; **learnable** ~ стимул, що стає нагородою у процесі навчання (навчання); **negative** ~ покарання; **stimulating** ~ стимулююча нагорода

rewarding / rɪ'wɔ:diŋ / що винагороджує; вартий; корисний

review / rɪ'vju: / *v.* перевіряти, переглядати; повторювати вивчений матеріал

rhetorical / rɪ'tɒrɪkəl / *adj.* риторичний, пишномовний, високомовний; ~ **effort** промова, побудована за правилами ораторського мистецтва; **a man of great ~ power** чудовий промовець; ~ **question** риторичне питання

rhythm / 'rɪðəm / *n.* 1) ритм; гармонія; 2) ритмічність, періодичність, циклічність; ~ **of the seasons** зміна пір року; **vital** ~ життєвий цикл; **circadian** ~ середньодобовий, добовий ритм; **daily** ~ щоденний ритм; **sleep** ~ ритм сну; **biological** ~ біологічний ритм (*як цикл , що централізовано контролюється біологічним годинником*): **infradian** ~ інфрадінний ритм (*з періодичністю коротшою за день*); **ultradain** ~ ультрадінний ритм (*з періодичністю довшою за день*); **circannual** ~ середньорічний ритм; **sensorimotor** ~ чутливо-моторний ритм; **biorhythm** біоритм (*за доктриною В.Флісса, кожен з періодичних циклів: 23 дні – фізичний цикл **physical cycle** , 28 днів – емоційний цикл **emotional cycle** , 33 дні – розумовий цикл **intellectual cycle**, що пов'язані із днем народження людини, і своєю взаємодією протягом життя визначають критичні дні появи проблем*); **periodic** ~ періодичний ритм

right / raɪt / *n.* 1) правильність, справедливість; **to do smb.** ~ поводитися з кимось справедливо; 2) право, привілеї; **civil** ~s громадянські права; **human** ~s права людини; ~ **to rest** право на відпочинок; ~ **to work** право на працю; ~s **and duties** права та обов'язки; 3) права рука; ~-**handed** зроблений правою рукою; який робить все правою рукою; що рухається зліва направо (*за годинниковою стрілкою*)

rigidity / rɪ'dʒɪdɪti / *n.* 1) жорстокість, суворість; 2) стійкість, міцність; 3) задубіння, заціпеніння; **group** ~ груповий консерватизм

rigorous / 'rɪgərəs / *adj.* суворий, неблаганний; ~ **measures** суворі заходи

ripe / raɪp / *adj.* 1) зрілий, змужнілий; **persons of ~ years** дорослі люди; 2) готовий, дозрілий; ~ **for action** готовий до дії; **an opportunity ~ to be seized** реальна можливість

risk / rɪsk / *n.* ризик; **at one's own** ~ на свій страх і ризик; **injury** ~ ризик ураження; **occupational** ~ професійний ризик (небезпека); ~-**taking (seeking)** тенденція постійно ризикувати; ~ **aversion** не схильність до ризику

ritual / 'ritʃuəl / *n.* ритуал; *adj.* обрядовий; ритуальний

robust / rə'blʌst / *adj.* 1) здоровий, міцний; ~ **health** міцне здоров'я; 2) ясний, здоровий; ~ **intellect** ясний розум; 3) важкий; ~ **work** важка праця

rock / rɒk / *attr.* непохитний, міцний, твердий як скеля; **rock-solid science** незбибліма наука

rodent / 'rəʊdənt / *n.* гризун

role / rəʊl / *n.* роль; **occupational** ~ професійна роль; **social** ~ соціальна роль; **executive** ~ виконавча роль; ~ **playing** рольове виконання

roommate / 'ru:m, meɪt / *n.* співмешканець; сусід по кімнаті

rotation / rəʊ'teɪʃən / *n.* 1) оберт; 2) періодичне повторення, чергування; **by (in)** ~ по черзі, поперемінно; **the perpetual ~ of fortune** мінливість долі; 3) ротація

rotten-hearted / 'rɒtn'hɑ:tɪd / *adj.* зіпсований, розбещений; продажний

rough / rʌf / *adj.* 1) грубий; 2) чорновий; ~ **copy** чернетка; 3) галасливий; **a ~ child** забіякувата дитина; 4) тяжкий, важкий; суворий

roughly / 'rʌfli / *adv.* 1) грубо, неввічливо, нечемно; 2) приблизно, орієнтовно; ~ **speaking** наприклад

round-up / 'raʊndʌp / *n.* 1) підведення підсумків; 2) огляд, випуск (новин); **press** ~ огляд преси

rousing / 'raʊzɪŋ / *adj.* 1) надихаючий, збуджуючий; ~ **cheers** схвальні відгуки; 2) палкий, гарячий, разючий; ~ **concerts** вражаючі (палкі) концерти; 3) обурлива, зухвала (брехня)

routine / ru:'ti:n / *n.* 1) порядок, режим; 2) узвичаєна практика; **the day's** ~ розпорядок дня

rubric / 'ru:brɪk / *n.* 1) заголовок, рубрика; 2) абзац

rude / ru:d / *adj.* грубий, брутальний, неввічливий, невихований; ~ **reply** груба відповідь; ~ **awakening** глибоке розчарування

rudeness / 'ru:dnɪs / *n.* жорстокість, брутальність, невихованість; лють; **unpardonable** ~ непростима грубість

rudimentary / ru:di'mentəri / *adj.* 1) елементарний; **a ~ knowledge of smth.** елементарні знання з чогось; 2) зачатковий, зародковий; недорозвинений; ~ **organ** рудиментальний орган

ruined / 'ru:ɪnd / *adj.* 1) зруйнований, занепадаючий, погублений; ~ **health** підірване здоров'я; 2) спустошений; ~ **country** сплюндрована (спустошена) країна

rule / ru:l / *n.* 1) правило, норма, принцип; 2) звичай, звичка; **as a ~** як правило; **by** ~ за правилами; **out of** ~ не за правилами; **incest ~s** правила закону про інцест; **universal ~s** правила без виключень

ruling / 'ru:lɪŋ / *adj.* правлячий, керуючий; дійсний

runaway / 'rʌnəweɪ / *adj.* 1) утеклий; 2) легкий, що дістався без зусиль; ~ **victory** легка (швидка) перемога; 3) нестримний, некерований; ~ **prices** швидко зростаючі ціни; ~ **inflation** нестримна інфляція

rupture / 'rʌptʃə / *n.* 1) розрив, незгода; 2) пролом; ~ **stress** руйнівна напруга

rush / rʌʃ / *v.* поспішати; ~ **hours** години пік

rustic / 'rʌstɪk / *adj.* 1) селянський, сільський; 2) простий; незіпсований; 3) грубий, невихований

Ss

sacred / 'seɪkrɪd / *adj.* 1) священний, дорогий; ~ **memory** священна пам'ять; 2) духовний, священний; 3) непорушний; ~ **oath** непорушна клятва; ~ **malady** епілесія

sacrifice / 'sækrɪfaɪs / *n.* 1) жертва; ~ **noble** благородна жертва; **self-**~ самопожертва

sad / sæd / *adj.* 1) сумний, журливий, смутний; ~ **event** прикра подія; ~ **look** сумний погляд; ~ **day** похмурий день; 2) низькопробний

sadism / 'seɪdɪzəm / *n.* садизм
safety / 'seɪfti / *n.* безпека, безпечність; **public** ~ громадська безпека; **with** ~ без ризику; ~ **education** короткий курс з техніки безпеки; **perfect** ~ повна безпека; **personal** ~ особиста безпека; **personnel** ~ безпека персонала (робітників); **work** ~ безпека (охорона) праці
salary / 'sæləri / *n.* платня, оклад; **monthly** ~ щомісячна платня; **yearly** ~ річний оклад
saliva / sə'laɪvə / *n.* слина
salmon / 'sæmən / *n.* (*pl.* **salmon**) 1) *count.* лосось, сьомга; 2) *uncount.* лососина
sample / 'sɑ:mpl / *v.* 1) вибирати зразки; 2) пробувати; 3) підбирати; порівнювати; добирати; *n.* 1) вибірка; 2) зразок, взірєць, проба; 3) приклад; 4) шаблон, модель
sanguine / 'sæŋɡwɪn / *adj.* 1) сангвіністичний; життєрадісний; ~ **person** сангвінік; 2) оптимістичний; ~ **reports** оптимістичні повідомлення
sanitation / ,sæni'teɪʃən / *n.* 1) оздоровлення, санація; 2) поліпшення санітарних умов; 3) санітарна профілактика
sanity / 'sænɪti / *n.* 1) нормальна психіка, здоровий розум; 2) розумність, здоровий глузд
sapiential / ,seɪpɪ'enʃəl / *adj.* мудрий, повчальний
sarcasm / 'sɑ:kæzəm / *n.* сарказм, дошкульне глузування; **cutting** ~, **crushing** ~ зла іронія; **bitter** ~ гірка іронія; **deadly** ~ убивчий сарказм
satiric / sə'tɪrɪk / *adj.* 1) сатиричний; ~ **poem** сатирична поема; 2) цинічний, насмішкуватий, глузливий
satirical / sə'tɪrɪkəl / *adj.* 1) сатиричний; 2) глузливий, ущипливий; ~ **laughter** глузливий сміх; ~ **person** насмішник, глузівник
satisfaction / ,sætɪs'fækʃən / *n.* 1) задоволення; **with** ~ із задоволенням; **to seek** ~ шукати задоволення; **complete** ~ повне (внутрішнє) задоволення; **intrinsic** ~ справжнє задоволення; **job** ~ задоволення від роботи; задоволеність працею; **sex** ~ статеве задоволення; 2) сатисфакція; зобов'язання
satisfactory / ,sætɪs'fæktəri / *adj.* 1) задовільний, достатній; ~ **argument** переконливий аргумент; ~ **experiment** вдалий дослід; ~ **result** задовільний результат; ~ **highly** цілком задовільний; 2) приємний, хороший
satisfiser / ,sætɪs'faɪzə / *n.* любитель отримувати задоволення
savouring / 'seɪvərɪŋ / що має смак чогось; що має ознаки, риси чогось
saying / 'seɪɪŋ / *n.* приказка, прислів'я, висловлювання
scan / skæn / *n.* 1) уважне (докладне) вивчення; 2) ретельний огляд (розгляд); 3) перегляд; 4) розгортка зображення; сканування; 5) пильний погляд; *v.* 1) поверхнево (швидко) переглядати; 2) уважно дивитися (розглядати); 3) вивчати; пильно розглядати; 4) сканувати; розкласти зображення
scene / si:n / *n.* 1) сцена, картина, епізод; **a typical ~ of family life** типова картина сімейного життя; 2) вид, краєвид, пейзаж, видовище
schedule / 'ʃedju:l / *n.* 1) список; 2) розклад, план, графік, таблиця; **on** ~ точно за розкладом, вчасно; **according to** ~ за графіком; **to be behind** ~ відставати від графіка; **observation** ~ план (графік) спостереження; **time** ~ розклад, графік, час за розкладом; ~ **work** робота за планом
schema / 'ski:mə / *n.* схема
scheme / ski:m / *n.* 1) план, проект; **a ~ of work** план роботи; **a ~ of life** уклад життя; 2) структура, будова; **the ~ of society** структура суспільства; 3) конспект, короткий запис; резюме
schizophrenia / ,skɪtsəu'fri:nɪə / *n.*, *мед.* шизофренія; **ambulatory** ~ амбулаторна шизофренія; **catatonic** ~ кататонічна шизофренія; **continuous sluggish** ~ повільна (*мляво плинна*) шизофренія; **disorganised** ~ деструктивна шизофренія; **hebephrenic** ~ гебефренія (*форма шизофренії, що виникає у юнацькому віці*); **paranoid** ~ параноїчна шизофренія; **process** ~ безперервно плинна шизофренія; **pseudoneurotic** ~ неврозоподібна (*псевдоневротична*) шизофренія; **reactive** ~ гостра шизофренія; **residual** ~ залишкова шизофренія; **shift-like** ~ переміжно-поступальна шизофренія; **simple** ~ проста шизофренія; **undifferentiated** ~ недиференційована шизофренія

scholar / 'skɒlə / *n.* 1) учений; **well-known (prominent)** ~ відомий (видатний) учений; 2) учений, фахівець у галузі гуманітарних наук; філолог-класик; 3) стипендіат; 4) учень, школяр; 5) студент університету

scholarship / 'skɒləʃɪp / *n.* 1) ученість, ерудиція, освіченість; **a man of great** ~ високоосвічена людина; 2) гуманітарна, філологічна освіта; 3) заохочувальна стипендія

scholastic / skə'læstɪk / *adj.* 1) схоластичний; 2) учительський, викладацький, шкільний; ~ **institution** навчальний заклад; **the ~ profession** викладання; професія викладача; 3) учений, що має освіту; ~ **education** університетська освіта; ~ **degree** учений ступінь

school / sku:l / *n.* 1) школа, навчальний заклад; **day** ~ денна школа; **primary (elementary)** ~ початкова школа; **junior** ~ молодші класи, початкова школа; **activity** ~ школа активного навчання; **free** ~ безкоштовне навчання; **secondary** ~ середня школа; **senior** ~ старші класи, середня школа; **technical** ~ технікум; **trade** ~ виробнича школа; **higher** ~ вища школа; 2) факультет університету; **the Arts School** гуманітарний (філологічний) факультет; ~ **age** шкільний вік; ~ **children** школярі; ~ **leaver** випускник; абітурієнт; ~ **year** шкільний рік; **approved** ~ виховний заклад для правопорушників, що не досягли 17 років; ~ **book** підручник; ~ **based** що базується на шкільній освіті; ~ **of thought** наукова школа, напрям; ~ **psychology** шкільна психологія

schooling / 'sku:lɪŋ / *n.* освіта, шкільне навчання

schoolmaster / 'sku:l, mɑ:stə / *n.* 1) педагог, шкільний вчитель; 2) вихователь, наставник; 3) директор школи, помічник директора школи

school-teacher / 'sku:l, ti:tʃə / *n.* шкільний учитель, шкільна учителька; педагог

school-time / 'sku:ltaɪm / *n.* 1) години класних занять; 2) шкільні роки

science / 'saɪəns / *n.* 1) наука; **applied** ~ прикладна наука; **theoretical** ~ теоретична наука; **exact** ~ точна наука; **social ~s** суспільні науки; **natural ~s** природничі науки; **a man of** ~ вчений; 2) *pl.* природничі науки

science-degree / 'saɪəns di'grɪ: / *n.* вчений ступінь

scientific /, saɪən'tɪfɪk / *adj.* науковий; ~ **classification** наукова класифікація; ~ **literature** природничо-наукова література; ~ **methods** наукові методики (методи); ~ **research** наукове дослідження

scientist / 'saɪəntɪst / *n.* вчений; вчений-природознавець

sclerosis / sklə'rəʊsɪs / *n.* (*pl.* **scleroses**) склероз

score / skɔ: / *n.* рахунок; результат; кількість балів; **age ~s** тестові оцінки відповідні до повного віку; **passing** ~ прохідний бал; **test** ~ тестова оцінка, результат тестів; **IQ ~s** результати розумового тестування; **musical** ~ партитура; нотний стан

scoring / 'skɔ:ɪŋ / підрахунок балів, оцінка, оцінювання; **judgement** ~ оцінка суджень; **subjective** ~ суб'єктивне оцінювання

scorn / 'skɔ:n / *n.* 1) презирство; зневага; 2) об'єкт зневаги; 3) образливе зауваження; глузування

scrupulosity /, skru:pjə'lɒsɪti / *n.* чесність, точність, педантичність

scrupulous / 'skru:pjələs / *adj.* добросовісний, сумлінний; старанний, скрупульозний

scrutinise / 'skru:tɪnaɪz / *v.* 1) сумлінно, уважно досліджувати; критично вивчати; 2) уважно розглядати; ретельно перевіряти

search / 'sɜ:tʃ / *n.* пошук, дослід, розшук, огляд, розслідування; **the ~ for (after) truth** пошуки істини

secondary / 'sekəndəri / *adj.* 1) другий; 2) середній; ~ **education** середня освіта; ~ **school** середня школа, школа другого ступеня; ~ **text-book** підручник для середньої школи; ~ **reinforcer** другорядний (*вторинний*) стимул (*у оперантному обумовлюванні*)

secretary / 'sekɪtəri / *n.* секретар

secretion / sɪ'kri:ʃən / *n.* секреція; виділення
section / 'sekʃən / *n.* частина, секція, розділ, параграф; ~ **title** заголовок розділу (частини);
reference ~ розділ, що містить бібліографічні (лексикографічні) джерела, список використаної літератури
seed / is:d / *n.* 1) сім'я, насінина; 2) *фізіол.* сперма; 3) зерно; 4) джерело, початок, зародок
seek / si:k / *v.* намагатися, прагнути; **to ~ to study smth** прагнути вивчити
seeming / 'si:mɪŋ / *n.* 1) видимість; **the ~ and real** уявне і справжнє; 2) лицемірність, фальшивість; ~ **sincerity** лицемірність
seer / 'siə / *n.* пророк, провидець
segregation / ,segrɪ'geɪʃən / *n.* сегрегація, відокремлення, ізоляція; **racial** ~ расова сегрегація
seizure / 'si:zə / *n.* 1) захоплення, оволодіння; 2) описування майна; 3) накладання арешту, конфіскація; 4) *мед.* апоплексичний удар, приступ, припадок
selection / sɪ'lekʃən / *n.* 1) вибір; 2) вибірка, збірка; 3) набір, добірка; **applicants** ~ відбір кандидатів; **natural** ~ природний відбір (селекція); **occupational** ~ професійний відбір; **random** ~ випадковий відбір; **vocational** ~ профвідбір
selective / sɪ'lektɪv / *adj.* вибірковий; селективний; ~ **attention** вибіркова пам'ять
self / self / 1) сукупність властивостей людини, суть; **divided** ~ роздвоєна особистість; 2) власна персона, моє "я"; **mirror** ~ відображене "я" (*уявлення про себе, що сформульовано під впливом думки інших людей*); **material** ~ матеріальне "я"; **spiritual** ~ духовне "я"; **social** ~ суспільне "я"; **to be conscious of** ~ усвідомлювати самого себе; **the study of the** ~ самоаналіз
self-abandoned / ,selfə'bændənd / *adj.* нестриманий; імпульсивний
self-abasement / ,selfə'beɪsmənt / *n.* самоприниження
self-absorbed / ,selfəb'sɔ:bd / *adj.* 1) захоплений собою; поринулий у роздуми про себе; 2) егоцентричний
self-absorption / ,selfəb'sɔ:pʃən / *n.* егоцентризм
self-abuse / ,selfə'bju:s / *n.* 1) самообман; 2) зловживання своїми здібностями (силами)
self-accusation / self ,ækju:'zeɪʃən / *n.* самозвинувачення
self-actualisation / self ,æktʃu:əlaɪ'zeɪʃən / *n.* самоактуалізація. Термін, який означає мотив до реалізації внутрішнього потенціалу, розуміння себе та ствердження себе як цілісної особистості (*за К. Гольдштайном*); концепт, що репрезентує найвищий рівень психологічного розвитку (*за А. Маслоу*); поняття, яке використовується для визначення концепції індивідуалізації (*за К. Г.Юнгом*)
self-admiration / self ,ædmə'reɪʃən / *n.* самозамилювання
self-advertisement / ,selfəd'vɜ:tɪsmənt / *n.* самореклама
self-affirmation / ,selfæfə'meɪʃən / *n.* самоствердження
self-appointed / ,selfə'pɔɪntɪd / *adj.* самозваний
self-assertion / ,selfə'sz:ʃən / *n.* наполягання на своїй перевазі; самовпевненість; напористість; наполегливість
self-assertive / ,selfə'sz:tɪv / *adj.* самовпевнений; наполегливий
self-assumption / ,selfə'sʌmpʃən / *n.* пихатість, зарозумілість
self-assurance / ,selfə'ʃʊərəns / *n.* самовпевненість
self-aware / ,selfə'weə / *adj.* знаючий себе; обізнаний у собі; який усвідомлює себе
self-awareness / ,selfə'weənɪs / *n.* самоусвідомлення
self-care / ,self'keə / *n.* піклування про себе
self-centred / ,selfsentəd / *adj.* егоїстичний
self-command / 'selfkə'mɑ:nd / *n.* самовладання; уміння володіти собою
self-concentration / 'self ,kɒnsən'treɪʃən / *n.* самоспоглядання
self-concept / self'kɒnsept / *n.* самосприйняття; "я"- концепція
self-conceited / ,selfkən'si:tɪd / *adj.* самовдоволенний; зарозумілий; пихатий

self-condemnation / , selfkɒndem'neɪʃən / *n.* самообвинувачення

self-confidence / , self 'kɒnfɪdəns / *n.* самовпевненість

self-confident / , self 'kɒnfɪdənt / *adj.* самовпевнений

self-consistency / , self kən'sɪstənsɪ / *n.* послідовність, логічність

self-contained / , selfkən'teɪnd / *adj.* нетовариський, замкнутий

self-contented / , selfkən'tentɪd / *adj.* самовдоволений

self-contradiction / , selfkɒntrə'dɪkʃən / *n.* внутрішнє протиріччя

self-control / , selfkən'trəʊl / *n.* самовладання, стриманість

self-deception / , selfdɪ'seɪʃən / *n.* самообман

self-defeat / , selfdɪ'fi:t / *n.* самообман; **~ing personality disorder** розлад особистості, що характеризується звичною для людини поведінкою, яка призводить до відторгнення

self-defence / , selfdɪ'fens / *n.* самозахист; самооборона

self-delusion / , selfdɪ'lu:ʒən / *n.* самообман, самоомана

self-denial / , selfdɪ'naɪəl / *n.* самозречення, самопожертва; **to practise** ~ обмежувати себе

self-deprecation / , selfdeprɪ'keɪʃən / *n.* самозаперечення, самоосудження, самознищення

self-determination / , selfdɪtə'mɪneɪʃən / *n.* самовизначення; вільне волевиявлення

self-development / , selfdɪ'veləpmənt / *n.* саморозвиток

self-diagnosis / , selfdaɪəg'nəʊsɪs / *n.* самодіагноз, власний діагноз

self-discipline / , self'dɪsɪplɪn / *n.* самодисципліна; внутрішня дисципліна

self-display / , selfdɪ'spleɪ / *n.* самореклама

self-doubt / , self'daʊt / *n.* непевненість у собі; невіра у власні сили

self-education / , selfedju'keɪʃən / *n.* самоосвіта, самонавчання

self-efficacy / , self'efɪkəsi / *n.* самоефективність (за А.Бандурою)

self-esteem / , selfɪ'sti:m / *n.* самоповага, почуття власної гідності, самооцінка

self-focus / , self'fəʊkəs / *n.* концентрація на самому собі; самофокусування

self-fulfilling / , selffʊl'fɪlɪŋ / (**prophecy**) самосправдне пророцтво

self-handicapping / , self'hændɪkæpɪŋ / *n.* перешкоджання самому собі для того, щоб було на що списати поразку (у людей з низькою самооцінкою), або збільшити значення перемоги (у людей з високою самооцінкою)

self-healing / , self'hi:lɪŋ / *n.* самолікування

self-help / , self'hɛlp / *n.* самодопомога; моральне самовдосконалення

selfhood / 'selfhʊd / *n.* особистість, індивідуальність; егоїзм

self-identity / , selfaɪ'dentɪtɪ / *n.* самовизначеність; тотожність самому собі

self-induced / , selfɪn'dju:st / *adj.* самоспричинений

selfish / 'selfɪʃ / *adj.* егоїстичний, самозакоханий

self-loathing / , self'ləʊθɪŋ / *n.* лінощі по відношенню до себе

self-made / , self'meɪd / *adj.* який домігся успіху власними силами

self-mastery / , self'ma:stəri / *n.* уміння володіти собою

self-monitor / , self'mɒnɪtə / *n.* самоконтроль

self-offence / , selfə'fens / *n.* самоприниження; недооцінювання самого себе

self-realisation / , selfrɪələɪ'zeɪʃən / *n.* розвиток своїх здібностей

self-regulation / , selfregju:'leɪʃən / *n.* саморегуляція, самоконтроль

self-reliant / , selfrɪ'laɪənt / *adj.* упевнений у собі

self-repression / , selfrɪ'preʃən / *n.* придушення своїх бажань, почуттів тощо

self-sacrifice / , self'sækrɪfaɪs / *n.* самопожертвування

self-satisfaction / , selfsætɪs'fækʃən / *n.* самовдоволення, самозаспокоєння

self-seeker / , self'si:kə / *n.* кар'єрист, корислива людина

self-service / , self'sɜ:vɪs / *n.* самообслуговування

self-teacher / , self'ti:tʃə / *n.* самовчитель

self-will / self'wɪl / *n.* норовливість, упертість; свавільність
self-worth / self'wɜ:θ / *n.* самодостатність, самооцінка
semantic (conditioning) / si'mæntɪk / словесне обумовлювання
semantics / si'mæntɪks / *n.* семантика
senile / 'si:nəl / *adj.* старечий; старезний; ~ **imbecility** старечий маразм
senility / si'nɪlɪti / *n.* 1) глибока старість; старезність; **premature** ~ передчасне старіння; 2) згасання
senior / 'si:njə / 1) *n.* літня людина; 2) *adj.* старший, вищий; 3) *n.* студент старшого курсу, студент останнього курсу
sensation / sen'seɪʃən / *n.* 1) відчуття, почуття; **a ~ of pain** відчуття болю; **a ~ of distress** передчуття лиха; **a ~ of touch** чуття дотику; 2) сприйняття; **visible** ~ зорове сприйняття; **contact ~s** контактні (тактильні) відчуття (сприйняття); ~ **seeking** який шукає гострих почуттів
sensational / sen'seɪʃənəl / *adj.* 1) чуттєвий, почуттєвий; 2) сенсуальний
sense / sens / *n.* 1) чуття; 2) почуття, відчуття; 3) здоровий глузд; 4) сенс, значення, смисл; 5) загальний настрій; дух; **taste** ~ смак, смакове відчуття; **organs** ~ органи чуттів; **hearing** ~ слух; **pain** ~ почуття болю; **sixth** ~ шосте чуття, інтуїція; **time** ~ чуття часу; ~ **of discomfort** відчуття дискомфорту; ~ **of reality** відчуття дійсності; ~ **of vision** зір; ~ **feeling** емоційна забарвленість почуття
sensory (conditioning) / 'sensəri / сенсорне формування умовних рефлексів
sensual / 'sensʃuəl / *adj.* 1) чуттєвий; плотський; 2) сенсуалістичний
sentiment / 'sentɪmənt / *n.* почуття, думка, настрій; **patriotic ~s** патріотичні почуття; **public ~s** громадська думка
serial / 'sɪəriəl / *adj.* 1) серійний; 2) періодичний; ~ **publication** серійне видання; ~ **right** авторське право на публікацію в періодичному виданні
series / 'sɪəri:z / *n.* 1) ряд, низка; 2) серія, випуск
serious / 'sɪəriəs / *adj.* 1) серйозний; ~ **mind** глибокий розум; ~ **promise** урочиста обіцянка; ~ **reading** серйозна література; 2) важливий; 3) небезпечний, що викликає побоювання
serotonin / serə'təʊnɪn / *n.* серотонін
session / 'seʃən / *n.* 1) засідання, збори; 2) навчальний семестр, рік; 3) заняття, навчальний час
set / set / *n.* 1) комплект, набір; 2) система, сукупність; **a ~ of lectures** цикл лекцій; **a ~ of circumstances** збіг обставин; 3) установка
setting / 'setɪŋ / *n.* оточення, навколишнє середовище, обстановка; **educational** ~ атмосфера, в якій здійснюється навчання; **school** ~ шкільне середовище; **social** ~ соціальне (суспільне) середовище
sexual / 'sekʃuəl / *adj.* 1) статевий; сексуальний; ~ **organs** статеві органи; ~ **reproduction** статеве розмноження; ~ **selection** статевий відбір; 2) чуттєвий; ~ **creature** чуттєве створіння
shadow / 'ʃædəʊ / *n.* 1) тінь; 2) напівтемрява; 3) несвідомість; 4) примара; невизначений обрис; 5) натяк; 6) ознака; прикмета; 7) постійний супутник, тінь
sham / ʃæm / *adj.* підроблений; фальшивий; удаваний; фіктивний; шарлатанський; ~ **treatment** симуляція лікування
shame / ʃeɪm / *n.* 1) сором; **a sense of ~** почуття сорому; 2) ганьба; **howling** ~ стид і сором, ганьба
shaping / 'ʃeɪpɪŋ / *n.* формування; ~ **of behaviour** формування поведінки
shield / 'ʃi:ld / *n.* 1) щит; 2) захисник; захист; 3) *біол.* щиток; *v.* 1) захищати, заслоняти, прикривати, затуляти; 2) рятувати, вигороджувати; 3) покривати, вкривати
shift / ʃɪft / *n.* 1) переміщення; **population** ~ міграція, переселення; 2) зміна; ~ **of meaning** зміна значення; ~ **of stress** перенесення наголосу; **night** ~ нічна зміна; **rhythm** ~ зміна (зрушення) ритму
shortcoming / 'ʃɔ:t, klɪmɪŋ / *n.* 1) недолік, недосконалість; вада; 2) недбалість, несумлінність

shortening / 'ʃɔːtnɪŋ / *n.* зменшення, скорочення

shortness / 'ʃɔːtnɪs / *n.* незадовільність, слабкість; ~ **of memory** слабкість пам'яті; ~ **of breath** задишка

showcase / 'ʃəʊkeɪs / *v.* показувати, демонструвати

Sibling / 'sɪblɪŋ / *n.* 1) рідний брат, рідна сестра; 2) *pl.* діти одних батьків; однокровні брат і сестра

sick / sɪk / *adj.* 1) хворий; 2) хворобливий; ~ **condition** хворобливий стан; 3) що відчуває нудоту; 4) стомлений, знесилений; 5) психічно неповноцінний; ~ **fancies** хворобливі фантазії; ~ **leave** відпустка у зв'язку з хворобою, лікарняний

side / saɪd / *adj.* боковий, побічний; ~ **effect** побічний (небажаний) ефект

sight / saɪt / *n.* 1) зір; **dull** ~ поганий (слабкий) зір; **keen** ~ гострий зір; **long (far)** ~ далекозорість, далекоглядність; **short** ~ короткозорість, недалекоглядність; **weak** ~ слабкий зір; 2) вид; краєвид, гарне видовище; ~ **distance** видимість; **at first** ~ з першого погляду; ~ **testing** перевірка (дослідження) гостроти зору

sign / saɪn / *n.* 1) знак, позначка, символ; 2) ознака, свідчення; 3) жест, знак; **deaf-and-dumb** ~s абетка глухонімих; ~ **language** кінетичне мовлення; **conventional** ~ умовний знак; **physical** ~ фізична ознака

signalling / 'sɪgnəlɪŋ / *n.* 1) сигналізування; 2) сигналізація, зв'язок

signature / 'sɪgnɪtʃə / *n.* відмітна, характерна риса; ключовий знак; ~ **strengths** особисті сильні сторони, нахили

significance / sɪɡ'nɪfɪkəns / *n.* значення, зміст; важливість, значність

silence / 'saɪləns / *n.* 1) тиша, мовчання; 2) забуття

similarity / ,sɪmɪ'lærɪti / *n.* подібність, схожість; **assumed** ~ допустима подібність; ~ **of interests** схожість інтересів; ~ **of needs** подібність потреб

simple-minded / ,sɪmpl'maɪndɪd / *adj.* нехитрий; обмежений, невеликого розуму

simplistic / sɪm'plɪstɪk / *adj.* спрощений

simulation / ,sɪmjʊ'eɪʃən / *n.* 1) удавання, прикидання, симуляція; ~ **of sympathy** удаване співчуття; 2) імітація, відтворення

simultaneous / ,sɪmʌl'teɪnɪəs / *adj.* одночасний, спільний

sin / sɪn / *n.* 1) гріх; **deadly (mortal)** ~ смертний гріх; **original** ~ первородний гріх; 2) дефект, вада; 3) провина, проступок; помилка, похибка

sincerity / sɪn'serɪti / *n.* щирість; щиросердність; прямота, чесність

single / sɪŋɡəl / *adj.* 1) один, єдиний; 2) окремих, відособлений; 3) самотній, одинокий; 4) самотній, неодружений(а); 5) простий, безкорисливий; ~ **mind** чесний, прямий, щирий; ~ **hearted** прямодушний; відданий своїй справі

sinister / 'sɪnɪstə / *adj.* 1) зловісний, похмурий; 2) нечесний; 3) підлий; ~ **interests** низькі інтереси; ~ **designs** підлі заміри; ~ **fate** лиха доля; ~ **character** темна особа

sister / 'sɪstə / *n.* сестра; **full** ~ рідна сестра; **half** ~ зведена сестра; ~ **languages** споріднені мови; ~ **hood** сестринські (дружні) стосунки; ~ **in-law** невістка, зовиця, своячка

situation / ,sɪtʃu'eɪʃən / *n.* 1) стан справ, ситуація, обстановка; 2) посада; 3) соціальний стан; **emergency** ~ аварійна ситуація

sketchy / 'sketʃɪ / *adj.* 1) схематичний, 2) поверхневий; 3) несистематичний; **a ~ knowledge of a subject** поверхове знайомство з предметом

skill / skɪl / *n.* 1) майстерність; умілість, вправність, досвід; 2) здатність; уміння; 3) талант, хист, здібності; 4) розуміння, знання, обізнаність; **occupational** ~ професійне уміння; **social** ~ талант спілкування; **motor** ~s моторні навички

skilful / 'skɪlfəl / *adj.* майстерний, вправний, досвідчений, добре зроблений; ~ **answer** влучна відповідь

skim / skɪm / *v.* 1) знімати верхній шар; 2) легко ковзати, ледве торкаючись поверхні; 3) поверхнево ознайомлюватися; ~ **through** побіжно переглядати

skimming / 'skɪmɪŋ / *n.* поверхове ознайомлення, побіжний перегляд; проглядове читання

skin-deep / 'skɪndi:p / *adj.* поверховий, неглибокий, скороминуший; ~ **impression** побіжне враження

skull / skʌl / *n.* череп

slack / slæk / *adj.* 1) повільний, сповільнений; ~ **comprehension** сповільнене сприймання; 2) недбалий, ледачий; ~ **workman** недбалий працівник; 3) невимогливий, не суворий; ~ **parents** невимогливі батьки

sleep / sli:p / *n.* 1) сон; **deep (profound)** ~ глибокий сон; **sound** ~ міцний сон; **affected** ~ порушений сон; **delta (slow-wave)** ~ фаза повільного сну; **paradoxical** ~ парадоксальний сон; **REM (rapid eye movement)** ~ фаза швидкого сну; ~ **disorder** розлади сну; ~ **wake cycle** добовий цикл; ~ **walking** сновиди, лунатик, сомнамбула; ~ **onset** початок сну; 2) заміщення, оніміння

sleepiness / 'sli:pɪnis / *n.* сонливість; бажання поспати

slew / slu: / *adj.* сила-силенна, дуже багато

slip / slɪp / *n.* обмовка; **Freudian** ~ обмовка за Фрейдом; ~ **of the tongue** обмовка; ~ **of the pen** описка, помилка письма; ~ **of action** ненавмисна помилкова дія; ~ **of memory** парамнезія, псевдоремінісценція; ~ **of the ear** помилка у сприйнятті на слух

slothful / 'sləʊθfəl / *adj.* 1) ледачий, лінивий; 2) пасивний, повільний

slow / sləʊ / *adj.* 1) повільний; 2) нетямущий, тупий; ~ **learner** нездібний учень; 3) розумово відсталий; із сповільненим розвитком; ~ **child** відстала дитина; 4) поступовий, що діє повільно; ~ **development** поступовий розвиток

slowdown / 'sləʊdaʊn / *v.* гальмувати; знизати темп роботи

sluttery / 'slʌtəri / *n.* неохайність, нечепурність

small / smɔ:l / *adj.* маленький; ~ **world phenomenon** феномен маленького світу

smart / sma:t / *adj.* 1) швидкий, енергійний, спритний, моторний; 2) тямущий, кмітливий, розумний; 3) дотепний, винахідливий; ~ **answer** дотепна відповідь

smell / smel / *n.* нюх; **a fine sense of** ~ тонкий нюх

smelling / 'smelɪŋ / *n.* нюхання

smile / smaɪl / *n.* 1) усмішка, посмішка; **fake** ~ нещира посмішка; 2) *pl.* підтримка, прихильність

smooth / smu:ð / *adj.* 1) гладкий, рівний; 2) однорідний; 3) плавний, спокійний; **to make things** ~ усувати труднощі

smoothing / 'smu:ðɪŋ / *n.* згладжування, вирівнювання

snack / snæk / *n.* легка закуска; **to have a** ~ перекусити на ходу; ~ **bar** закусочна, буфет

snapshot / 'snæpʃɒt / *n.* 1) миттєвий знімок; моментальна фотографія; 2) постріл навскидку

sober-minded / 'səʊbə'maɪndɪd / *adj.* урівноважений, спокійний; розсудливий; із здоровим глуздом; поміркований

sobriety / sə'braɪəti / *n.* тверезість, поміркованість; холоднокровність; розсудливість, серйозність

sociable / 'səʊʃəbəl / *adj.* 1) товариський, компанійський; 2) дружлюбний, дружній

social / 'səʊʃəl / *adj.* 1) суспільний, громадський; ~ **order (system)** суспільний лад; 2) соціальний; ~ **science** соціологія; 3) товариський; ~ **visit** дружній візит; ~ **character** товариська людина; **the** ~ **evil** суспільне зло; ~ **worker** працівник патронажу (*сфери соціальних проблем*); ~ **age** соціальний вік дитини (*її здатність поводитись відповідно до ситуації за певними стандартами*); ~ **anxiety disorder** різновид соціофобії; ~ **influence** соціальний вплив, або вплив соціуму, який здатен змінювати та контролювати погляди, думки, віру, поведінку людини; ~ **insect** соціальна комаха, яка живе в організованих колоніях з розподілом праці; ~ **intelligence** соціально-емоційний інтелект (*для аспектів пов'язаних із здатністю сприймати і виражати*

свої емоції відповідно до ситуації); ~ **loafing** соціальні лінощі (тенденція докладати менше зусиль у виконанні завдання, роботи, працюючи в складі групи, ніж виконуючи ту саму роботу на самоті); ~ **perception** соціальне (суспільне) сприймання; ~ **phobia** соціофобія, яка характеризується страхом бути в центрі уваги оточуючих, особливо, незнайомих людей; ~ **skills training** навчання спілкуванню; ~ **facilitation** соціальна фасилітація; ~ **neuroscience** соціальна нейронаука

socialise / 'səʊʃəlaɪz / v. усупільнювати; підготовляти до життя в суспільстві

societal / sə'saiətəl / adj. суспільний; громадський; ~ **rules** суспільні правила; правила існування у тому чи іншому суспільстві; ~ **roles** суспільні ролі

society / sə'saiəti / n. 1) суспільство, суспільний лад; 2) товариство, об'єднання; 3) спілкування, контакт

sociology / ,səsi'blɒdʒi / n. соціологія

solitary / 'sɒlɪtəri / adj. одиночний; відособлений

solitude / 'sɒlɪtju:d / n. самотність; самота; безлюдність; повна відсутність чогось

solution / sə'lju:ʃən / вирішення, розв'язання (проблеми); пояснення; **the ~ of a question** розв'язання проблеми

solve / sɒlv / вирішувати; розв'язувати, пояснювати; **to ~ a problem** вирішувати задачу (проблему)

soma / 'səʊmə / (pl. **somata**) сома, тіло

somatic / sə'mætɪk / adj. тілесний; фізичний; соматичний

somatoform / ,səʊmətə'fɔ:m / adj. соматоформний

soothe / su:ð / v. заспокоювати; зменшувати; полегшувати; потурати; заохочувати

sophisticated / sə'fɪstɪkeɪtɪd / adj. позбавлений простоти (природності); витончений, вишуканий; досвідчений

sophistication / sə ,fɪstɪ'keɪʃən / adj. витончений; досвідченість, мудрість; **scientific** ~ широкі наукові пізнання

sorrow / 'sɒrəʊ / n. смуток, скорбота; **keen** ~ глибока скорбота

sorry / 'sɒpi / adj. 1) засмучений; **to be ~ for oneself** глибоко переживати; 2) жалюгідний, нещасний; ~ **fellow** жалюгідна людина; ~ **excuse** невдале виправдання; 3) сумний

soul / səʊl / n. 1) душа, серце, ~-**mate** споріднена душа; 2) суть

soulful / 'səʊlfəl / adj. емоційний, сентиментальний

soul-searching / 'səʊl ,sɜ:tʃɪŋ / n. 1) самокритичний аналіз своїх дій; 2) переоцінка цінностей

source / sɔ:s / n. джерело

spacing / 'speɪsɪŋ / *псих. терм.* дитенція

span / spæn / n. інтервал, період часу; **life** ~ людське життя, тривалість життя

spark / spa:k / v. іскритися

spatial / 'speɪʃəl / adj. просторовий; ~ **ability** здатність орієнтуватися у просторі

spawn / spɔ:n / v. розмножуватися, плодитися

speaking / 'spi:kɪŋ / n. 1) промова, висловлювання; **plain** ~ відверта (щира) розмова; **public** ~ ораторське мистецтво; 2) наділений даром слова

special / 'speʃəl / adj. 1) особливий; 2) спеціалізований; 3) екстрений; 4) приватний; ~ **feature** характерна особливість; 5) певний, визначений; *n., pl.* розпродаж за спеціальною низькою ціною

specialty / 'speʃəlti / n. особливість; спеціальність, фах

species / 'spi:ʃi:z / n. (*pl.* **species**) вид, рід

specific / spɪ'sɪfɪk / adj. специфічний; ~ **developmental disorder of language** специфічний розлад мовлення, що пов'язаний з розвитком, і відноситься до ранніх його етапів; ~ **language disability** специфічний мовний дефект, до якого відносять: **expressive language disorder** експресивний мовний розлад, **receptive language disorder** рецептивний мовний розлад, ~ **reading**

and spelling disorders порушення читання та письма; ~ **learning disability** специфічна неспроможність у навчанні

spectrum / 'spektrəm / *n.* (*pl.* **spectra**) спектр; діапазон; зображення; образ

speech / spi:tʃ / *n.* 1) мова, мовлення, мовна діяльність; 2) дар слова; 3) вимова, манера говорити; 4) промова, спіч, виступ; 5) розмова; 6) мова, діалект; **one's native** ~ рідна мова; ~ **habits** мовні навички; ~ **community** мовний колектив; ~ **craft** ораторське мистецтво; **parts of** частини мови; ~ **act** акт мовлення; **inner** ~ промовляння про себе під час читання

speechful / 'spi:tʃfəl / *adj.* балакучий, говіркий; виразний (про погляд)

speechless / 'spi:tʃlɪs / *adj.* безумовний, мовчазний

spelling / 'spelɪŋ / *n.* правопис, орфографія; ~ **rules** орфографічні правила; ~ **book** орфографічний довідник, збірник прав з правопису

spent / spent / *adj.* виснажений, вичерпаний; зморений; ~ **life** прожите життя

spin / 'spɪn / *n.* надуманий образ для покращеної презентації подій або явищ

spinach / 'spɪnɪdʒ / *n.* шпинат

spinal / 'spainl / *adj.* спинний, що стосується спини; ~ **injury** ушкодження спини

spinal cord / 'spainl 'kɔ:d / спинний мозок

spindly / 'spɪndli / *adj.* 1) недолугий; кволий; хирлявий; 2) довгий і тонкий; веретеноподібний

spirit / 'spɪrɪt / *n.* 1) дух, душа; 2) натура, особистість; індивідуальність, розум; **group** ~ груповий розум (дух); 3) моральна сила, енергія; 4) тенденція, загальний напрям; **the ~ of times** дух часу

split / splɪt / *adj.* 1) розколотий, розбитий; ~ **decision** не одноголосне рішення; **a child from a ~ home** дитина розлучених батьків; 2) поділений, роздрібнений; ~ **personality** роздвоєння особистості; ~ **brain research** дослідження розщепленого мозку; ~ **second decision** миттєве рішення; ~ **attention** розщеплена увага

spoken / 'spəʊkən / *adj.* усний, розмовний; ~ **language** усне мовлення

sponsorial / spɒn'sɔ:piəl / *n.* добродій, добродієць, благодійник, піклувальник, опікун

spot / spɒt / *v.* побачити, довідатися

spouse / 'spəʊz / *n.* дружина, чоловік; подружжя; ~ **abuse** жорстоке поводження з одним із членів подружжя другою половиною

spreading / 'spredɪŋ / *n.* поширення; розповсюдження; **disease** ~ розповсюдження хвороби

spree / 'spri: / *n.* гучні веселощі; пиятика

stability / stə'bɪlɪti / *n.* 1) стійкість, сталість, стабільність; 2) постійність; непохитність; твердість (характеру)

stabilise / 'steɪbalaɪz / *v.* стабілізувати; зміцнювати; надавати стійкості

stack / stæk / *v.* 1) викладати щось рівними рядами; 2) ~ **in one's favour** налаштувати, настроювати, налагоджувати щось собі на користь

staff / sta:f / *n.* штат, штати службовців; **teaching** ~ учительський (викладацький) штат

stage / steɪdʒ / *n.* фаза, період, стадія; ~ **of development** стадія розвитку; **life-cycle** ~ періоди життя; **resting** ~ стадія спокою; **pubertal growth** ~ пубертатний період; період статевого дозрівання; **cognitive ~s of development (J. Piaget)** когнітивні стадії розвитку (за Ж. П'яже); **psychophysical (sexual) stages of development (S. Freud)** психофізіологічні стадії розвитку (за З. Фрейдом)

stagecraft / 'steɪdʒkra:fts / *n.* драматичне мистецтво, постанови

stam / stæm / *v.* грюкати; гуркати; ~ **a door** зачиняти двері з шумом і грюкотом

stammer / 'stæmə / *n.* заїкання; бурмотання; невиразна мова

standard / 'stændəd / *n.* норма, стандарт, зразок; ~ **of culture** культурний рівень; ~ **of living** життєвий рівень; **performance** ~ норма виконання; ~ **English** літературна англійська мова; ~ **reference work** авторитетний довідник

standing / 'stændɪŋ / *n.* 1) становище, ранг, репутація; **a person of high** ~ високопоставлена особа; 2) тривалість; 3) стояння, стояче положення

starvation / sta:'veɪʃən / *n.* голод, голодування, голодна смерть

state / steɪt / *n.* 1) стан, становище; положення; ~ **of health** стан здоров'я; ~ **of mind** душевний стан; **anxiety** ~ стан тривоги; **emotional** ~ емоційний стан

statement / 'steɪtmənt / *n.* 1) твердження, констатація; 2) формулювання; висловлення

stationery / 'steɪʃənəri / *n.* канцелярське приладдя; ~ **expenses** канцелярські витрати

status / 'steɪtəs / *n.* статус, суспільне становище; ~ **seeking** снобізм; ~ **symbol** ознака багатства, символ становища в суспільстві

stave / steɪv / *v.* кидатися, бігти; ~ **off** відвертати, відстрочити небезпеку; відкинути; відтіснити

steady / 'stedɪ / *adj.* 1) стійкий, міцний; 2) постійний, сталий, стабільний; 3) рівний; 4) вірний, поважний, спокійний; ~ **fellow** урівноважена людина; ~ **friend** відданий друг; **Ready!** ~ **Go!** На старт! Увага! Руш!

step / step / *n.* 1) крок; ~ **by** ~ крок за кроком; **out of** ~ не в ногу; 2) хода; **light** ~ легка хода; **heavy** ~ важка хода; 3) вчинок, захід, дія; **to take** ~s вжити заходів; 4) інтервал

stereotype / 'sterɪətaɪp / *n.* стереотип; шаблон, стандарт; заявленість

stifled / 'staɪfəld / *adj.* придушений; душний

stigma / 'stɪgmə / *n.* тавро ганьби, пляма, стигма

stimulant / 'stɪmjələnt / *n.* 1) збудливий засіб; 2) алкогольний напій; *adj.* стимулюючий; збудливий

stimulation / ,stɪmjuleɪʃən / *n.* 1) стимуляція, стимулювання, 2) спонування; заохочування; **emotional** ~ емоційна стимуляція, емоційне збудження; ~-**seeking nervous system** тип нервової системи, що постійно потребує (шукає) стимуляцію

stimulus / 'stɪmjuləs / *n.* (*pl.* **stimuli**) 1) стимул, спонука; 2) стимулюючий, збуджуючий вплив

store / stɔː / *v.* зберігати

strain / 'streɪn / *n.* 1) напруження; навантаження; перевантаження; перевтома; 2) *мед.* розтягнення сухожилля; 3) деформація

straitjacket / 'streɪt, dʒækət / *n.* гамівна сорочка

strenuous / 'strenjuəs / *adj.* напружений, енергійний, старанний; ~ **work** важка праця; ~ **life** діяльне життя; ~ **supporter** завзятий прихильник

stress / stres / *n.* 1) напруження; тиск; зусилля; 2) наголос, акцент; 3) напруга; **failure** ~ стрес від невдачі, помилки; **fear** ~ стрес, спричинений страхом; **general** ~ загальний стрес

stressful / 'stresfəl / *adj.* що викликає стрес, напругу, тиск; стресовий; напружений

stria / 'straɪə / *n.* (*pl.* **striae**) борозна, смужка; борозенка; **striatum** = **striated** смугастий; борозенчастий; з прожилками; **ventral striatum** вентральна борозна; **mesial striatum** медіальна (серединна) борозна

strict / strɪkt / *adj.* суворий, вимогливий; ~ **discipline** сувора дисципліна; ~ **investigation** ретельне розслідування; ~ **training** суворе привчання (навчання)

strike / straɪk / *n.* 1) удар; 2) колективна відмова; бойкот; страйк

strive / straɪv / *v.* намагатися; докладати зусиль

stroke / strəʊk / *n.* удар, напад, параліч

strong-headed / 'strɒŋ'hedɪd / *adj.* упертий, розумний

structural / 'strʌktʃərəl / *adj.* структурний; конструктивний, конструкційний

structuralism / 'strʌktʃərəlɪzəm / *n.* структуралізм

structure / 'strʌktʃə / *n.* структура, будова; **social** ~ суспільний лад; **bodily** ~ будова тіла; **character** ~ структура характеру; **personality** ~ структура особистості; ~ **of life space** структура життєвого простору

stubborn / 'stʌbən / *adj.* упертий; наполегливий; важкий, негіддатливий

student / 'stju:dənt / *n.* 1) студент, студентка; учень; 2) учений; 3) любитель наукових занять; 4) стипендіат

student-teacher / 'stju:dənt, ti:tʃə / *n.* студент, який проходить педагогічну практику у школі

study / 'stʌdi / *n.* 1) вивчення, дослідження; наукові заняття; 2) наука, галузь науки; ~ **group** семінар; **child** ~ дослідження дитячого розвитку; **cross-national** ~s міжнаціональні дослідження; **pilot** ~ пробне (попереднє) дослідження; **retrospective** ~ ретроспективне дослідження (історичного аспекту); **Allport-Vernon-Lindzey** ~ **of values** дослідження цінностей за Олпортом, Верноном, Ліндзі, яке має вигляд тесту множинного вибору для вимірювання відносного впливу шести базових цінностей (за *E. Шрангером*): **theoretical** наукових, **economic** економічних, **aesthetic** естетичних, **social** суспільних, **political** політичних та **religious** релігійних

stunning / 'stʌniŋ / *adj.* приголомшливий; надзвичайний

style / stɑɪl / *n.* стиль, манера, спосіб життя; **art** ~ художній стиль; **democratic** ~ демократичний стиль керівництва; ~ **of life** спосіб життя; **parenting** ~ стиль виховання

subconscious / sʌb'kɒnʃəs / *adj.* підсвідомий

subdue / səb'dju: / *v.* підкоряти; придушувати; долати; угамовувати; зменшувати; збивати

subject / 'sʌbdʒɪkt / *n.* 1) предмет, питання, тема; **a** ~ **of research** предмет дослідження; 2) навчальний предмет, дисципліна; **compulsory** ~ обов'язковий предмет; 3) об'єкт, предмет

subjective / sʌb'dʒektɪv / *adj.* суб'єктивний, особистий; ~ **probability** суб'єктивна імовірність; ~ **utility** суб'єктивна корисність

subject-matter / 'sʌbdʒɪkt, mətə / *n.* предмет обговорення; тема, зміст книги, статті

subliminal / sʌb'liːmɪnəl / *adj.* підсвідомий; ~ **mind** підсвідомість; ~ **perception** підсвідоме сприйняття

submission / səb'mɪʃən / *n.* підкорення, покора, покірність; **mute** ~ мовчазна покірність; **unconditional** ~ беззастережне підкорення; **involuntary** ~ вимушена покірність

subsistence / səb'sɪstəns / *n.* 1) існування; 2) засоби для існування; прожиток; утримання; **comfortable** ~ добре забезпечення; **means of** ~ засоби для існування; **minimum of** ~ прожитковий мінімум

substance / 'sʌbstəns / *n.* матеріал; суть, зміст; речовина; ~ **abuse** зловживання речовинами; ~ **dependence** залежність від речовин; ~ **intoxication** отруєння (інтоксикація) речовинами; ~ **-related disorders** розлади в наслідок зловживання речовинами

substantial / səb'stænʃəl / *adj.* 1) солідний, міцний; 2) поживний; 3) важливий, значний; ~ **argument** важливий аргумент; ~ **contribution** істотний вклад; 4) реальний, матеріальний

subsume / səb'sju:m / *v.* відносити до певної категорії або групи

subsumption / səb'sʌmpʃən / *n., псих. терм.* власний розумовий склад

subtle / 'sʌtl / *adj.* 1) тонкий; 2) гострий, проникливий; ~ **mind** гострий розум; 3) вправний, умілий

suburbs / 'sʌbɜ:bz / *n.* околиці міста

succeed / sək'si:d / *v.* досягати мети; досягати успіхів; мати успіх; процвітати; приходити на зміну

success / sək'ses / *n.* 1) успіх, удача; 2) процвітання, добробут

successful / sək'sesfəl / *adj.* успішний, вдалий

suffer / 'sʌfə / *v.* страждати; терпіти, зносити

sufficiency / sə'fɪʃiənsɪ / *n.* 1) достаток, достатня кількість; 2) уміння, здатність

suggestion / sə'dʒestʃən / *n.* 1) порада, пропозиція; 2) натяк; 3) навіювання, гіпноз

suicide / 'su:saɪd / *n.* 1) самогубство; 2) самогубець; 3) провал (крах) планів, надій

suitable / 'sju:təbəl / *adj.* підхожий, придатний, відповідний

summary / 'sʌməri / *n.* резюме, конспект, зведення; короткий виклад

superficial / su:pə'fɪʃəl / *adj.* поверховий; неглибокий; легковажний; несерйозний

superiority / su: pɪəri'ɒrɪti / *n.* перевага, більшість; ~ **complex** манія величності

supervisor / 'su:pəvaɪzə / *n.* 1) наглядач, контролер; 2) інспектор школи; 3) методист
supplement / 'sʌplɪmənt / *n.* додаток, доповнення; **illustrated** ~ ілюстрований додаток;
literary ~ літературний додаток

support / sə'pɔ:t / *n.* 1) підтримка, допомога; 2) опора; 3) засоби існування; **life** ~ життєзабезпечення; **medical** ~ медичне обслуговування; **peer** ~ підтримка однолітків; **social** ~ соціальна (громадська) підтримка

supportive / sə'pɔ:tɪv / *adj.* підтримуючий; що підтримує

suprachiasmatic / 'su:prə, kaɪəz'mætɪk / *adj.* (**nucleus**) надперехресне (супрахіазматичне) ядро

suppression / sə'preʃən / *n.* придушення; стримування; приховування; замовчування

sureness / 'ʃʊ:nɪs / *n.* 1) упевненість; 2) безперечність; надійність; 3) безпомилковість; 4) твердість

surprising / sə'praɪzɪŋ / *adj.* дивовижний, дивний, разючий; несподіваний

surrealism / sə'rɪəlɪzəm / *n.* сюрреалізм

surrealist / sə'rɪəlɪst / *n.* сюрреаліст

survey / 'sɜ:veɪ / *n.* 1) огляд; 2) спостереження; дослідження; **cross-culture** ~s крос-культурні дослідження; **attitude** ~ визначення постав; 3) обстеження; 4) розвідка

susceptible / sə'septɪbəl / *adj.* вразливий; сприйнятливий; чутливий; образливий; що піддається чомусь

swap / swɒp / *v.* мінятися; укладати угоду; ~ **for** обмінюватися

swarm / swɔ:m / *n.* натовп; купа; сила-силенна; *v.* товпитися; кишіти; юрмитися

sway / sweɪ / *n.* 1) влада; вплив; правління; 2) хитання; коливання; *v.* 1) впливати; схилити; керувати; 2) гойдати; коливати; хитати

symbol / 'sɪmbəl / *n.* символ; знак; емблема

symbolic / sɪm'bɒlɪk / *adj.* символічний; знаменний

symbolisation / ,sɪmbəlaɪ'zeɪʃən / *n.* символізація; зображення у вигляді символів; сукупність символів (знаків)

sympathetic / sɪmpə'tetɪk / симпатична нервова система; симпатичний нерв

sympathise / 'sɪmpəθaɪz / *v.* 1) співчувати, висловлювати співчуття; 2) доброзичливо (схвально) ставитись до чогось; симпатизувати; відчувати симпатію

sympathiser / 'sɪmpəθaɪzə / *n.* співчуваючий, прихильник

sympathy / 'sɪmpəθɪ / *n.* 1) симпатія, прихильність; взаєморозуміння; 2) співчуття, жалість; 3) відповідність, гармонія

symptom / 'sɪmptəm / *n.* симптом, ознака; **age-dependent** ~ віковий симптом; ~ **formation** поява (формування) симптому

synapse / 'sainæps / *n.*, *анат.* синапс

synaptic / sɪ'næptɪk / *adj.*, *анат.* синапсний

sync / **synch** / sɪŋk / *n.* синхронізація; *v.* синхронізувати

synchronicity / ,sɪŋkrə'nɪsɪtɪ / *n.* синхронність; одночасність (за К.Г. Юнгом)

synchronism / 'sɪŋkrənɪzəm / *n.* синхронізм, синхронність; одночасність

syndrome / 'sɪndrəʊm / *n.* синдром; сукупність симптомів; **Tourette's** ~ синдром Туретта (тиковий розлад генетичного походження, що характеризується рецидивними множинними руховими тиками та як найменше одним голосовим тиком і раптовими виверженнями лайки, і спричиняє серйозні труднощі у соціальній сфері та професійній діяльності); **irritable bowel** ~ (IBS) синдром хворобливо вразливого (чутливого/роздратованого) кишечника

synergistic / 'sɪnədʒɪstɪk / *adj.* синергічний (що відноситься до м'язів, які працюють разом, або до речовин, що посилюють дію одне одного); ~ **tandem** синергічний тандем

syn(a)esthesia / ,sɪnəs'θi:ziə / *n.(pl. syn(a)esthesiae)* псих. синестезія; форми синестезії: **grapheme or colour** ~ графемна або кольорова синестезія (букви або цифри сприймаються як

кольорові за своєю суттю); **sound-colour** ~ звуко-кольорова синестезія (голос, музика і різні звуки з оточуючого середовища примушують особу бачити сполохи кольорів і прості форми або фігури); **spatial-sequence, or number-form** ~ просторова або цифрово-фігурна синестезія (цифри, місяці року або дні тижня викликають чітке розміщення їх у просторі: так, жовтень може розміщатися подалі праворуч, біля підлоги, тощо); **ordinal linguistic personification** порядково-лінгвістична персоніфікація (цифри, дні тижня і місяці року пробуджують асоціації з особистостями); **sound** ~ звукова синестезія (люди чують звуки як реакцію на рух очей і блимання); **gustatory** ~ смакова синестезія (окремі слова викликають смакові відчуття)

synesthete /, sinəs'thi:t / *n.* синестет, особа, яка має синестезію

synthesis / 'sinθəsis / *n.* (*pl.* **syntheses**) синтез

synthetic / sin'thetik / *adj.* синтетичний; штучний; ~ **language** синтетична (флективна) мова; ~ **statement** синтетичне ствердження, яке можна перевірити лише за наявністю досвіду або за спостереженнями

system / 'sistəm / *n.* 1) система, спосіб, метод; 2) устрій, класифікація; 3) учення; 4) світ, всесвіт; **action** ~ система дій; **belief**~ система переконань; **circadian** ~ система добового ритму; **coordinate** ~ система координат; **data processing** ~ система обробки даних; **decision-taking** ~ система прийняття рішень; **digestive** ~ система травлення; **ecological** ~ екосистема; **ethical** ~ система етики; **metric** ~ метрична система; **nervous** ~ нервова система; **central nervous** ~ центральна нервова система; **peripheral nervous** ~ периферійна нервова система; **autonomic nervous** ~ вегетативна нервова система; **somatic nervous** ~ соматична нервова система; **sympathetic nervous** ~ симпатична нервова система; **parasympathetic nervous** ~ парасимпатична нервова система; **speech** ~ мовленнєва система; **value** ~ система цінностей

systematic(al) /, sisti'mætik(əl) / *adj.* систематичний

systemiser / 'sistəmaizə / *n.* систематик; упорядник системи; класифікатор

systemless / 'sistəmlis / *adj.* безсистемний

Tt

table / 'teibəl / *n.* 1) стіл; 2) таблиця, розклад; табель; **classification** ~ класифікаційна таблиця; **manning** ~ штатний розклад; **multiplication** ~ таблиця множення

taboo / tə'bu: / *n.* табу; заборона

tactful / 'tæktfəl / *adj.* тактовний

tactic / 'tæktik / *n.* тактика; дія

tactile / 'tæktail / *adj.* тактильний, дотиковий; ~ **acuity** гострота тактильного відчуття; ~ **hallucination** тактильна галюцинація; ~ **illusion** тактильна ілюзія; ~ **organs** органи дотику; ~ **receptor** тактильний рецептор; ~ **sensibility** здатність сприймати дотиком

tactless / 'tæktlis / *adj.* нетактовний

taking / 'teikɪŋ / *n.* 1) взяття; 2) сприймання; 3) збудження, неспокій, турбота; 4) прийняття; **decision**~ прийняття рішень; **role** ~ прийняття ролі

talent / 'tælənt / *n.* 1) талант, хист, обдарованість; **a man of great** ~ дуже обдарована людина; **a person of no** ~ бездарна особа; 2) здібність; **a** ~ **for languages** здібність до мов

talented / 'tæləntɪd / *adj.* талановитий, обдарований

talkative / 'tɔ:lkətɪv / *adj.* балакучий, просторікуватий

talking / 'tɔ:kiŋ / *n.* говоріння; обговорення, розмова; ~ **point** тема для обговорення (розмови)

tantalising / 'tæntələɪzɪŋ / *adj.* болісний, що завдає болю, мук; дратуючий

target / 'tɑ:ɡɪt / *n.* ціль, завдання; предмет, об'єкт

task / task / *n.* завдання, задача, справа, урок; **intelligence** ~ задача на розумову діяльність; **memory** ~ завдання на запам'ятовування; **reaction** ~ завдання на реакцію; ~**demand** вимоги до завдань

tax / tæks / *v.* надмірно напружувати, випробовувати

tear / 'tiə / *n.* сльоза; ~**jerking ability** здатність до сльозовиділення

technical / 'teknikəl / *adj.* 1) промисловий; ~ **education** технічна освіта; 2) спеціалізований; ~**terms** спеціальні терміни; **in a ~ sense** у спеціальному значенні; 3) технічний, майстерний; **great ~ skill** чудова майстерність

technics / 'tekniks / *n.* 1) технічні науки, прийоми; 2) спеціальна термінологія; 3) технічні подробиці

technology / tek'nɒlədʒi / *n.* 1) техніка; технічні і прикладні науки; 2) технологія; 3) спеціальна термінологія

teen-ager / 'ti:neɪdʒə / *n.* підліток

teens / ti:ns / *n.* вік від 13 до 19

teensy / 'ti:nsi / *adj.* підлітковий

telomerase / 'teləmərəɪz / *n.*, *анат.* теломераза (*фермент групи трансфераз, що контролює розмір, кількість та нуклеотидний склад теломерів хромосом*)

telomere / 'teləmeə / *n.*, *анат.* теломер (*кінцева ділянка хромосоми*)

temperament / 'tempərəmənt / *n.* 1) темперамент; пристрасть; **choleric** ~ холеричний темперамент; **melancholic** ~ меланхолійний темперамент; **phlegmatic** ~ флегматичний темперамент; **sanguine** ~ сангвінічний темперамент; **nervous** ~ темперамент, що легко збуджується; 2) характер, вдача, натура; ~ **theory** популярна теорія типології особистості, що базується на покажчику типу за Бріггс–Майєрс і фокусується на чотирьох видах: **sensing judges or guardians** чуттєві куратори – охоронці; **sensing perceivers or performers** чуттєві виконавці; **intuitive thinkers or rationals** раціональні особи; **intuitive feelers or idealists** ідеалісти

temperance / 'tempərəns / *n.* стриманість; поміркованість

temporal / 'tempərəl / *adj.* 1) тимчасовий, швидкий; тлінний, скороминучий; 2) *анат.* скроневий; ~ **lobe** скронева частка головного мозку

temporary / 'tempərəri / *adj.* тимчасовий; ~ **job** тимчасова праця; ~ **success** тимчасовий; ~ **teeth** молочні зуби

temptation / temp'teɪʃən / *n.* спокуса, зваблювання

tendency / 'tendənsi / *n.* тенденція, схильність, напрям; ~ **to (towards) drinking (alcohol abuse)** схильність до зловживання алкоголем

tense / tens / *adj.* 1) напружений, натягнутий; 2) збуджений, зворушений; ~ **anxiety** нервові збудження

tension / 'tenʃən / *n.* напруження; **easing (reduction) of** ~ ослаблення напруженості; **removal of** ~ ліквідація напруженості; **to create ~s** створювати напруженість; **family ~s** незгоди в сім'ї; **emotional** ~ емоційна напруга; **arterial** ~ артеріальний тиск

tentative / 'tentətɪv / *adj.* 1) пробний, дослідний, експериментальний; 2) гіпотетичний, передбачуваний; 3) попередній, тимчасовий

teratogens / 'terə'tɒdʒɪnz / *n.* тератогенні фактори (*які призводять до виникнення аномалій розвитку*)

terminology / tɜ:mɪ'nɒlədʒi / *n.* термінологія; **traditional** ~ традиційна термінологія

test / test / *n.* 1) випробування; проба, перевірка; 2) тест, тестування; 3) дослідження; ~ **centre** дослідний центр; ~ **certificate** свідоцтво про випробування (тестування); **academic aptitude** ~ перевірка здібностей до навчання; **certification** ~ кваліфікаційний тест; **classroom** ~ перевірка під час уроку; поточне опитування; **creativity** ~ тест творчих здібностей; **educational** ~ тест на ефективність засвоєння матеріалу; **fitness** ~ тест на придатність; **intelligence** ~ тест розумових здібностей; **literacy** ~ тест на перевірку писемності; **proverbs** ~ тест на пояснення змісту прислів'я; **reading** ~ тест на читання; **reading ability** ~ тестування здібностей до читання;

scholastic ~ шкільний тест здібностей; **scholastic achievement** ~ тестування успішності у навчанні; **self-concept** ~ тест уявлень про себе; **survey** ~ класний тест шкільних досягнень; **vocabulary** ~ перевірка словникового запасу; **vocational aptitude** ~ тест на професійну придатність; **Lürscher colour** ~ тест колірних переваг Люшера

testing / testɪŋ / *n.* дослідження, тестування; **cross-cultural** ~ тестування міжкультурних розбіжностей; **hypothesis** ~ перевірка гіпотези

testosterone / tes'tɒstərəʊn / *n.* тестостерон (чоловічий статевий гормон)

theme / θi:m / *n.* 1) тема, предмет; 2) основна думка, характерна риса

theoretical / θiə'retɪkəl / *adj.* 1) теоретичний; ~ **learning** теоретичні знання; ~ **sciences** теоретичні науки; 2) схильний до теоретизування; ~ **mind** аналітичний розум

theoretics / θiə'retɪks / *n.* теорія (на протизвагу практиці)

theory / 'θiəri / *n.* 1) теорія; 2) розділ; 3) здогадка, погляд; 4) теоретичні правила, знання; **in** ~ теоретично; **the ~ of evolution** теорія еволюції; **culture epoch** ~ теорія культурних епох; **learning** ~ *псих.* теорія навчання; **nativistic** ~ учіння про те, що розум природжений і незалежний від досвіду; **self-efficacy** ~ теорія самоефективності; **psychological well-being** ~ теорія психологічного благополуччя; **opponent-process** ~ теорія протидії; **equity** ~ теорія сімейної подібності; **commonsensical** ~ теорія здорового глузду; **counterintuitive** ~ теорія алогічності

therapeutic techniques / θerə'pjʊ:tɪk tek'nɪks / лікувальні (терапевтичні) методики

therapy / 'θerəpi / *n.* лікування, терапія; **a ~ group** лікувальна група; **chemotherapy** хіміотерапія; **occupational** ~ працетерапія; **physiotherapy (physical ~)** фізіотерапія; **speech** ~ лікування мовних проблем; **hormone replacement** ~ гормонозамісна терапія; **electric shock (electro-convulsive ~, shock treatment)** ~ електрошокова терапія; **gene** ~ лікування хвороб, використовуючи доробки генної інженерії; **group** ~ групова терапія; **nicotine replacement** ~нікотинозамісна терапія; **retail** ~ терапія шопінгом; **radiation** ~ лікування радіоактивним випромінюванням; **psychotherapy**; **drug** ~ медикаментозна лікування; **fixed-role** ~ терапія фіксованих ролей

thesis / 'θi:sɪs / *n.* (*pl.* **theses**) 1) теза, положення; 2) дисертація; 3) шкільний твір

thinking / 'θɪŋkɪŋ / *n.* міркування, розмірковування, думка; **abstract** ~ абстрактне мислення;

children's ~ мислення дітей; **creative** ~ творча думка; **narrow** ~ обмежене мислення; **wishful** ~ фантазії, мрії

thorough / 'θɒrə / *adj.* ретельний; ґрунтовний; повний; докладний; детальний

though / ðəʊ / *conjunct.* все ж; таки; проте; однак; втім; незважаючи

thought / θɔ:t / *n.* 1) думка, ідея; 2) мислення; 3) уява; **representational** ~ образне мислення дитини

thoughtful / 'θɔ:tfəl / *adj.* замислений, вдумливий, глибокодумний; розумовий

thoughtless / 'θɔ:tlɪs / *adj.* бездумний, нерозсудливий, безглуздий; ~ **brains** пуста голова

threat / θret / *n.* загроза

thrill / θrɪl / *n.* 1) схвилюваність, нервове напруження, глибоке хвилювання, нервове збудження; 2) вібрація, тремтіння; 3) сенсаційність

thrive / θraɪv / *v.* 1) процвітати, мати успіх; 2) цвісти, розростатися

through / θru: / *adj.* прямий; наскрізний; безперешкодний; *prep.* від початку до кінця; весь, цілий; наскрізь, цілком

throughout / θru:'aʊt / *adv.* навкруги

thwarted / 'θwɔ:tɪd / *adj.* 1) зруйнований; 2) суперечливий; 3) розладнаний; 4) зірваний; розстроений

tick / tɪk / *v.* 1) цокати; 2) відстукувати, відбивати; 3) жити, діяти, працювати

time / taɪm / *n.* 1) час; **from ~ to** час від часу; 2) період часу; **some** ~ деякий час; **at no** ~ ніколи; **spring** ~ весна; 4) година, точний час; 5) строк, термін; **in** ~ вчасно; **behind** ~ пізно; 6) доба, епоха, ера; **from ~ immemorial** споконвіку; 7) робочий час; **full** ~ **job** працювати повний

робочий день; **part ~ job** працювати неповний робочий день; **~spirit** дух часу; **adaptation** ~ час адаптації; **decision (taking)** ~ час прийняття рішень; **survival** ~ час виживання; **task-performance** ~ час (термін) виконання завдання; **~leg** труднощі адаптації

timing / 'taɪmɪŋ / *n.* 1) розрахунок часу; 2) вибір певного часу; **perfect** ~ доречний час; **wrong** ~ недоречний час

tinker / 'tɪŋkə / *n.* лудильник, мідник, ремісник

tired / 'taɪəd / *adj.* стомлений, зморений; який втратив інтерес

titan / 'taɪtən / *n.* титан, велетень

title / 'taɪtl / *n.* 1) заголовок, назва; 2) титул, звання

titling / 'taɪtlɪŋ / *n.* присвоєння звання

token / 'təʊkən / *n.* 1) знак, символ; 2) сувенір; 3) прикмета, ознака; 4) розпізнавальний знак; ~ **gesture** умовний (символічний) жест; ~ **smile** подоба посмішки

tolerance / 'tɒlərəns / *n.* терпимість, толерантність, витривалість; **ethnic** ~ етнічна толерантність

tolerant / 'tɒlərənt / *adj.* терпимий, толерантний

tone / təʊn / *n.* 1) тон; 2) емоційний відтінок, тон; **angry** ~ гнівний тон; **a ~ of contempt** зневажливий тон; 3) інтонація; **a ~ of entreaty** благальна інтонація (тон)

tongue / tʌŋ / *n.* 1) язик; 2) мова; **the mother** ~ рідна мова; 3) манера говорити; **rough** ~ брутальність; **smooth** ~ красномовність; **~twister** скоромовка

topic / 'tɒpɪk / *n.* тема; предмет обговорення; **the ~ of the day** злободенна тема

total / 'təʊtəl / *adj.* цілий, загальний, сукупний; ~ **population** загальна чисельність населення

totalitarian / ,təʊtəli'teəriən / *adj.* тоталітарний, тотальний

touchable / 'tʌtʃəbəl / *adj.* відчутний; що відчувається на дотик

touchily / 'tʌtʃɪli / *adv.* роздратовано, образливо; сварливо

touchstone / 'tʌtʃstəʊn / *n.* критерій; пробний камінь

touchy / 'tʌtʃi / *adj.* образливий; надто чутливий; ризикований, небезпечний

toughness / 'tʌfnɪs / *n.* міцність, жорсткість; упертість, незговірливість; непохитність, витривалість

tournure / 'tuənjʊə / *n.* 1) елегантна зовнішність; вишукана манера поведінки; 2) контур, обрис (фігури)

towpaths / təʊ'pɑ:θs / *n.* доріжки, треки, що прокладені вздовж каналів, ставків тощо

toxic / 'tɒksɪk / *adj.* отрутний, токсичний

traceable / 'treɪsəbəl / *adj.* який можна прослідити

traceless / 'treɪslɪs / *adj.* що не залишає слідів; безслідний

tracing / 'treɪsɪŋ / *n.* 1) простежування, просліджування; 2) калькування; 3) нанесення, окреслення

tradition / trə'dɪʃən / *n.* традиція, звичай; **family** ~ сімейна (родинна) традиція

tragedy / 'trædʒɪdi / *n.* трагедія; трагічна ситуація, подія

trail / 'treɪl / *n.* стежка, стежина

trained / treɪnd / *adj.* навчений, вивчений, тренований, вишколений

training / 'treɪnɪŋ / *n.* 1) виховання; 2) навчання; 3) тренування; 4) дресирування; 5) формування; ~ **aids** навчальні посібники; **character** ~ виховання характеру; **child** ~ навчання дітей; **habit** ~ формування навичок; **manual** ~ уроки трудового навчання; **physical** ~ фізична підготовка; **vocational** ~ професійне навчання; **strict** ~ жорстке привчання (навчання); **~school** спеціальне училище; **~college** педагогічний інститут; **sensitivity** ~ тренінг сенситивності; **inoculation** ~ “вакцинація проти стресу”

trait / treɪt / *n.* характерна риса, особливість; властивість; **the chief ~s of a person's character** головні риси характеру людини; **character** ~ черта (особливість) характеру; **common** ~ спільна риса; **constitutional** ~ особливість будови тіла; **culture** ~ характеристика культури; **dominant** ~

основна риса, домінуюча особливість; **native** ~ успадкована особливість; **organic** ~ біологічна риса; **personal** ~ особистісна риса; **face** ~ поверхнева особливість; **unique** ~ неповторна риса; **universal** ~ загальна (спільна) ознака людей спільної культурної належності

transcend / træn'send / *v.* 1) переходити, переступати; 2) виходити за межі звичного

transcendence / træn'sendəns / *n.* 1) перевага; перехід від; 2) трансцендентальність

transference / 'trænsfərəns / *n.* 1) *псих.* переміщення афекту з одного об'єкта на інший; передача; **negative** ~ негативне перенесення, посилення ворожого ставлення до психоаналітика; ~ **of dominant characters** передавання домінантних рис; 2) перенесення, переміщення; ~ **from one school to another** переведення з однієї школи в іншу

transition / træn'ziʃən / *adj.* перехідний; ~ **period** перехідний період; ~ **stage** перехідна стадія

translation / træns'leɪʃən / *n.* 1) переклад; процес перекладу; 2) пояснення тлумачення; 3) здійснення; втілення в життя; **verbal** ~ дослівний переклад

transliteration /trænz, lɪtə'reɪʃən / *n.* транслітерація, передавання літерами іншого алфавіту; транслітероване слово (текст)

trauma / 'trɔ:mə / *n.* травма; **birth primal** ~ пологова травма; **psychic** ~ психічна травма

treatment / 'tri:tmənt / *n.* 1) ставлення, поводження; **rough** ~ грубе поводження; **kind** ~ добре (м'яке) поводження; 2) лікування, догляд; **early** ~ своєчасне лікування; **to be under** ~ проходити курс лікування; **active** ~ активне лікування

treaty / 'tri:tɪ / *n.* договір, угода; ~ **of friendship** договір про дружбу; ~ **of marriage** шлюбний договір; ~ **of mutual assistance** договір про взаємну допомогу; ~ **obligations** зобов'язання, взяті за договором

tree / tri: / *n.* дерево; ~ **trunk** стовбур дерева; ~ **bark** кора, луб; ~ **knot** сучок або наріст на дереві; ~ **gnarls** вузлуватість або сучкуватість стовбура дерева; ~ **twists** вузли, завитки, петлі, викривлення на дереві

tremendous / trɪ'mendəs / *adj.* жажливий; величезний, приголомшливий; ~ **success** приголомшливий успіх

trephination / trefi'neɪʃən / *n.* трепанація

trial / 'traɪəl / *n.* проба; випробування, дослід

trigger / 'trɪɡə / *v.* викликати, спричиняти; *n.* пусковий стимул

trivial / 'trɪvɪəl / *adj.* незначний, дрібний, банальний, тривіальний, ненауковий; ~ **remark** банальне зауваження; **the ~ round** буденщина, рутина

trouble / 'trʌbl / *n.* 1) неспокій, хвилювання, тривога; 2) ускладнення; клопіт, морока; 3) хвороба, недуга; **heart** ~ хвороба серця; **mental** ~ психічний розлад

troublesome / 'trʌbəl səm / *adj.* 1) клопітний, турботний; ~ **matter** клопітна справа; ~ **problem** важке завдання; 2) недисциплінований; ~ **child** неспокійна дитина

truism / 'tru:ɪzəm / *n.* трюїзм; **cultural** ~ культурний трюїзм

truth / tru:θ / *n.* 1) правда, істина; **the great ~s of morals** великі моральні істини; **the ~s of science** наукові істини; 2) правдивість, щирість; реалізм

turnabout / 'tɜ:nəbaʊt / *n.* поворот, зміна поглядів, позиції

tumour / 'tju:mə / *n.* пухлина, новоутворення

tumultuous / tju:'mʌltʃuəs / *adj.* шумний, неспокійний; збуджений; тривожний; схвилюваний

tutor / 'tju:tə / *n.* 1) домашній вчитель, репетитор, гувернер; 2) куратор; 3) молодший викладач вищого навчального закладу США

tutorial / tju:'tɔ:riəl / *n.* 1) консультація з викладачем, керівником; 2) період навчання, урок у коледжі; ~ **system** університетська система навчання, коли студентів прикріплюють до певних консультантів

tycoon / taɪ'ku:n / *n.* магнат, олігарх, верховода

type / taɪp / *n.* 1) тип, типовий зразок, представник; **true to** ~ характерний, типовий; 2) різновид; рід, клас, група; 3) символ; 4) характерний знак; **analytical** ~ тип особистості схильної до аналізу; **asthenic** ~ астеничний тип будови тіла; **athletic** ~ атлетичний тип будови тіла; **blood** ~ група крові; **character** ~ тип характеру; **introvert** ~ інтроверт; **personality** ~ тип особистості; **rational** ~ раціональна особистість; **feeling** ~ чуттєва особистість; **social** ~ соціальна (суспільна) особистість; **unbalanced** ~ невірноважений тип

typical / 'tɪpɪkəl / *adj.* типовий, символічний; **to be ~ of smb.** бути типовим

typing / 'taɪpɪŋ / *n.* типізація; визначення належності індивіда до конкретного типу

tyranny / 'tɪrənɪ / *n.* тиранія, деспотизм, жорстокість

Uu

ubiquitous / ju:'bɪkwətəs / *adj.* всюдисущий; повсюдний

ultimate / 'ʌltɪmɪt / *adj.* остаточний, кінцевий, основний; ~ **result** остаточний результат; ~ **purpose** кінцева мета; ~ **analysis** елементарний аналіз

ultimately / 'ʌltɪmɪtli / *adv.* зрештою, кінець кінцем; у кінцевому підсумку

unbearably / ʌn'beərəbli / *adv.* нестерпно

uncertain / ʌn'sɜːtn / *adj.* неясний; невизначений, непевний

unconditioned / , ʌnkən'dɪʃənd / *adj.* безумовний, абсолютний; ~ **reflex** безумовний рефлекс

unconformity / , ʌnkən'fɔːmɪti / *n.* 1) непокоря, непокірність, непідкорення; 2) інакомислення

unconscious / ʌn'kɒnʃəs / *adj.* 1) мимовільний, несвідомий; 2) непритомний; ~ **mind** несвідоме; ~ **action** несвідомий (неумисний) вчинок

underappreciated / , ʌndə , ə'priːʃɪeɪtɪd / *adj.* недооцінений

underestimate / , ʌndə'restəmeɪt / *v.* недооцінювати

undergo / , ʌndə'gəʊ / *v.* зазнавати, зносити, переносити; переживати

undergraduate / , ʌndə'grædʒuɪt / *n.* студент коледжу або університету, який вчиться для отримання свого першого ступеня (як правило, бакалавра)

underlying / , ʌndə'laɪɪŋ / *adj.* що лежить в основі; основний; ~ **principles** основні принципи; ~ **fears** основні страхи; ~ **idea** основна; та, що лежить в основі; переважна ідея

understanding / , ʌndə'stændɪŋ / *n.* розуміння, взаємне порозуміння; домовленість, угода

undertake / , ʌndə'teɪk / *v.* 1) брати зобов'язання, братися за щось, розпочинати; 2) ручатися, гарантувати

undisciplined / ʌn'dɪsɪplɪnd / *adj.* 1) ненавчений, нетренований; ~ **mind** нерозвинений розум; 2) неслухняний, недисциплінований

undue / , ʌn'djuː / *adj.* надмірний, непідхожий; ~ **behaviour** непристойна поведінка

unfailingly / ʌn'feɪlɪŋli / *adv.* незмінно

unfaithful / ʌn'feɪθfəl / *adj.* невірний, зрадницький, віроломний

unfamiliar / , ʌnfə'mɪljə / *adj.* невідомий, незнайомий; необізнаний

unfavourable / ʌn'fəɪvərəbəl / *adj.* 1) несприятливий, 2) неприхильний, недобррозичливий; 3) неприємний

unforeseen / , ʌnfɔː'siːn / *adj.* непередбачений; ~ **events** непередбачені події

unforgettable / , ʌnfə'getəbəl / *adj.* незабутній

unforgivable / , ʌnfə'gɪvəbəl / *adj.* непростий, непростимий

unforgiving / , ʌnfə'gɪvɪŋ / *adj.* невлаганний, невмолимий

unified / 'juːnɪfaɪd / *adj.* уніфікований, об'єктивний

uniform / 'juːnɪfɔːm / 1) *n.* формений одяг, форма, уніформа; **school** ~ шкільна форма; 2) *adj.* однаковий; ~ **life** одноманітне життя

unintended / ˌʌnɪn'tendɪd / *adj.* ненавмисний

unity / 'ju:nɪti / *n.* 1) єдність, єднання; **national** ~ національна єдність; 2) спільність, об'єднаність; 3) злагода, дружба

university / ,ju:nɪ'vɜ:stɪ / *n.* університет; ~ **chair** університетська кафедра

unlearned / ʌn'lɜ:nd / *adj.* ненавчений; невивчений; неосвічений

unleashed / ʌn'li:ʃt / *adj.* розв'язаний; вивільнений; випущений на волю

unlimited / ʌn'limitɪd / *adj.* необмежений; надмірний; безмежний

unobedient / ʌnə'bi:diənt / *adj.* неслухняний; непокірний

unperceptive / ʌnpə'septɪv / *adj.* несприятливий

unpractical / ʌn'præktɪkəl / *adj.* непрактичний; ~ **project** недоцільний проект

unprepared / ʌnpri'preəd / *adj.* непідготовлений, неготовий; без підготовки

unprincipled / ʌn'prɪnsəpəld / *adj.* безчесний; ~ **conduct (behaviour)** безпринципна поведінка

unprofessional / ʌnpɹə'feʃənəl / *adj.* непрофесійний; безфаховий; що не відповідає етиці (правилам) професії

unsophisticated / ʌnsə'fɪstɪkətɪd / *adj.* 1) природний, простий; чистий; 2) простодушний, наївний

unspeakable / ʌn'spi:kəbəl / *adj.* невимовний

unsuitable / ʌn'sju:təbəl / *adj.* непридатний; неподходячий

unverifiable / ʌn'verɪfaɪəbəl / *adj.* що неможливо перевірити

unwilling / ʌn'wɪlɪŋ / *adj.* 1) неохочий; 2) зроблений неохоче, всупереч бажанню

unworthy / ʌn'wɜ:ði / *adj.* нікчемний; недостойний; нічого не вартий

urban / 'z:ɒn / *adj.* міський; ~ **district** міський район; ~ **life** життя міста; ~ **population** міське населення

urge / z:ɜ:dʒ / *n.* 1) спонука; 2) поштовх; спонукальний мотив; 3) терміновість

urgent / 'z:ɜ:dʒənt / *adj.* терміновий; ~ **question** нагальне питання

usability / ju:zə'bɪlɪti / *n.* вживання, використання; поводження

usable / 'ju:zəbəl / *adj.* придатний до вживання; зручний, практичний

usage / 'ju:zɪdʒ / *n.* 1) уживання, ужиток; 2) звичай

useful / 'ju:sfəl / *adj.* 1) корисний, 2) придатний; 3) успішний

useless / 'ju:sləs / *adj.* 1) даремний, марний; ~ **attempts** марні спроби; 2) непридатний

utility / ju:'tɪlɪti / *n.* 1) корисність, практичність; **of no** ~ некорисний; 2) користь; **marginal** ~ маргінальна користь; **subjective** ~ суб'єктна користь; **public** ~ies заклади громадського користування

utilise / 'ju:tɪlaɪz / *v.* використовувати, утилізувати

utter / 'ʌtə / *v.* промовляти; висловлюватися; викладати думки; *adj.* 1) повний; цілковитий; абсолютний; ~ **darkness** цілковита темрява; 2) категоричний; 3) явний; очевидний

utterance / 'ʌtərəns / *n.* 1) вимовляння; 2) манера говорити; вимова; **clear** ~ чітка вимова, дикція; **defective** ~ недосконала (дефектна) вимова; 3) висловлювання; **public** ~ публічний виступ

Vv

vacancy / 'veɪkənsɪ / *n.* 1) прогалина; 2) вільне місце; 3) вакансія; 4) неухажливість, відсутність живої думки; 5) незайнятість, бездіяльність

vacation / və'keɪʃən / *n.* відпочинок, канікули; звільнення

vagal / 'veɪgəl / *adj.* що стосується блукаючого нерва; ~ **tone** тон, тонус, який стосується блукаючого нерва

vague / veɪg / *adj.* неясний; невиразний; невпевнений; неуважний; відсутній (*про погляд*)

vagus / 'veɪgəs / *n.* (*pl.* **vagi**) *анат.* блукаючий нерв

vain / veɪn / *adj.* 1) даремний; ~ **efforts** марні зусилля; ~ **discussion** безплідна суперечка; 2) пустий, поверховий; показний; ~ **promise** пуста обіцянка

valid / 'vælɪd / *adj.* 1) дійсний, чинний, справжній; 2) вагомий, ґрунтовний, надійний, ефективний; ~ **proof** переконливий доказ; ~ **method of research** надійний спосіб дослідження

validity / və'lıdıtı / *n.* 1) законність, дійсність; 2) вагомість, обґрунтованість; ~ **of a conclusion** обґрунтованість висновку; 3) вірність, правильність; 4) валідність; **concurrent** ~ поточна валідність; **construct** ~ валідність конструкта; **content** ~ змістовна валідність; **predictive** ~ прогностична валідність; **sampling** ~ валідність вибірки; **test** ~ валідність тесту

valuable / 'væljʊəbəl / *n.* цінність; *adj.* 1) корисний, важливий; ~ **information** важливі відомості; 2) необхідний; ~ **to the community** суспільно корисний

value / 'væljʊ: / *n.* 1) цінність, важливість; **of** ~ цінний; **of no** ~ що не має цінності; 2) *pl.* цінності; **cultural** ~s культурні цінності; 3) оцінка, вартість; 4) значення, величина; **absolute** ~ абсолютна величина (значення); **adult** ~s цінності дорослих; **aesthetic** ~s естетичні цінності; **collective** ~s спільні (колективні) цінності; **ethical** ~s моральні цінності; **family** ~s сімейні цінності; **human** ~s людські цінності; **parental** ~s батьківські цінності; **religious** ~s релігійні цінності; **social** ~s соціальні (суспільні) цінності; **traditional** ~s традиційні цінності; **universal** ~s загальні цінності

valued / 'væljʊ:d / *adj.* цінний; високо оцінений

vanity / 'vænıtı / *n.* 1) марносластво, пиша; 2) суєта, суєтність, марність

variable / 'veəriəbəl / *n.* 1) змінна величина; 2) перемінна; 3) початкові дані (дослідження, експерименту); **dependent** ~ змінна залежна; **independent** ~ змінна незалежна

variant / 'veəriənt / *n.* 1) варіант; 2) різночитання

variation / ,veəri'eıʃən / *n.* 1) зміна, переміна, відхилення; ~s **in public opinion** коливання громадської думки; 2) різновид, варіант

variety / və'raıətı / *n.* 1) різноманітність; 2) розбіжність; відмінність, розходження; ~ **of opinions** розбіжність у думках; 3) низка, ряд, численність; **for a ~ of reasons** з цілого ряду причин

various / 'veəriəs / *adj.* різний, різноманітний; різнобічний, багатосторонній

vary / 'veəri / *v.* відрізнятись

vast / va:st / *adj.* широкий, безмежний, численний

vegetarian / ,vedʒı'teəriən / *n.* 1) вегетаріанець; 2) овочева, рослинна дієта

vegetative / 'vedʒətətıv / *adj.* 1) вегетаційний; вегетативний; рослинний; 2) рослинний, жалюгідний (*про життя*)

vent / vent / *v.* 1) випускати дим тощо; 2) ~ **on/upon smb** давати вихід, виявляти, виливати злобу тощо на когось; 3) ~ **oneself** виливати душу; 4) ~ **an opinion** виражати, висловлювати публічно

ventral / 'ventrəl / *adj.* вентральний, черевний; утробний

verbal / 'vz:bəl / *adj.* 1) словесний, лексичний; ~ **error** помилка у вживанні слова; 2) мовний; усний; 3) буквальний, дослівний; ~ **translation** дослівний переклад; ~ **copy** точна копія; 4) показний; 5) вербальний; ~ **intelligence (ability)** вербальний інтелект; ~ **abuse** вербальна образа, образа словом

verification / ,verıfı'keıʃən / *n.* 1) перевірка, контроль, дослідження; 2) звіряння; 3) підтвердження, визначення правильності; 4) доведення правильності, обґрунтованості

versatile / ,vz:sətəl / *adj.* 1) різнобічний; **to be** ~ бути різносторонньою людиною; ~ **talent** різносторонній талант; 2) гнучкий; ~ **mind** гнучкий розум; 3) багатоцільовий, універсальний

versatility / ,vz:sətılıtı / *n.* непостійність, мінливість

versus / 'vz:səs / *prep.* проти; на противну

vertebra / 'vz:tıbrə / *n.* (*pl. vertebrae*) *анат.* хребець

vertebrae / 'vz:tıbrı: / *n.*, *анат.* хребет, хребетний стовп

via / vaıə / *prep.* 1) за допомогою, 2) через

viable / 'vaıəbl / *adj.* життєздатний, життєвий

vicious / 'viʃəs / *adj.* 1) порочний; розпутний; ~ **companions** погана компанія; ~ **life** порочне життя; ~ **person** розпусник; ~ **practices** розпуста; 2) злий, поганий; ~ **taste** зіпсований смак; 3) помилковий, дефектний, неправильний; ~ **argument** неспроможний аргумент; 4) жахливий; ~ **headache** страшний головний біль; ~ **circle** порочне коло

victim / 'vɪktɪm / *n.* жертва

vie / vaɪ / *v.* суперничати, змагатися

view / vjuː / *n.* 1) вид, вигляд; 2) поле зору, кругозір; 3) погляд, думка, точка зору, судження; 4) намір, мета; 5) огляд, перегляд; 6) зовнішність; **extreme** ~s крайності поглядів; **the scientific** ~ **of the world** науковий світогляд; **point of** ~ точка зору; **moral** ~s моральні погляди; **world** ~ світогляд; ~ **point** точка зору

violation / ,vaɪə'leɪʃən / *n.* 1) опоганення, осквернення; 2) порушення; зневажання; 3) насильство; 4) погане поводження; ~ **of rule** порушення правил; ~ **of order** порушення дисципліни

violence / 'vaɪələns / *n.* насильство, фізичне насильство, ображення, скривдження, згвалтування

virtue / 'vɜːtjuː / *n.* 1) добродієність, моральність, чеснота; ~ **and vice** добродієність і порок; 2) невинність; 3) ефективність, дія; 4) якість, позитивна риса

viscera / 'vɪsərə / *n., pl., anat.* внутрішні органи; нутрощі

visceral / 'vɪsərəl / *adj., anat.* що стосується нутрощів, внутрішніх органів; ~ **cavity** порожнина тіла; ~ **pain threshold** больовий поріг внутрішніх органів; ~ **hypersensitivity** надчутливість внутрішніх органів

visible / 'vɪzəbəl / *adj.* 1) видимий, зримий, явний, очевидний; 2) наявний, реальний; ~ **behaviour** явна поведінка

vision / 'vɪʒən / *n.* 1) зір, бачення; 2) передбачливість; 3) уява; 4) марево; видіння; 5) уявлення; **near** ~ короткозорість

visionary / 'vɪʒənəri / *adj.* 1) уявний, примарний, нереальний, фантазійний; 2) мрійний, схильний до фантазування; 3) непрактичний, нездійснений

visiting / 'vɪzɪtɪŋ / *n.* відвідування, здійснення візитів

visual / 'vɪʒuəl / *adj.* 1) зоровий; ~ **cortex** зорова ділянка кори головного мозку; 2) візуальний; що сприймається зором; 3) наочний; 4) оптичний

vital / 'vaɪtl / *adj.* 1) життєвий, життєво важливий; ~ **force** життєва сила; ~ **functions** життєві функції; ~ **principle** життєва основа; 2) істотний, суттєвий; ~ **problem** насущна проблема; ~ **interests** найважливіші інтереси; ~ **question** насущне питання; 3) енергійний, сповнений життя; жвавий; ~ **personality** енергійна особистість; 4) згубний, фатальний, непоправний; ~ **error** фатальна помилка

vocabulary / və'kæbjʊləri / *n.* 1) словник; 2) словниковий запас; лексика; 3) термінологія, номенклатура; **scientific** ~ наукова термінологія; ~ **entry** словникова стаття; ~ **test** перевірка словникового запасу (учнів тощо); **limited** ~ обмежений словниковий запас

vocational / vəʊ'keɪʃənəl / *adj.* професійний; ~ **education**, ~ **training** професійне навчання; ~ **school** ремісниче училище

voice / vɔɪs / *n.* 1) голос; 2) звук; 3) думка; 4) чутка; 5) репутація; **loud** ~ гучний голос; **spoken** ~ гучність голосу під час розмови

volume / 'vɒljʊm / *n.* 1) об'єм, кількість; 2) сила, інтенсивність; 3) том; **acquaintance** ~ об'єм знайомств; ~ **of sound** гучність звуку

voluntary / 'vɒləntəri / *adj.* 1) добровільний; 2) свідомий, навмисний; ~ **waste** умисне псування майна; 3) довільний, спонтанний; ~ **behaviour** довільні поведінка, свідомі поведінка

vulgar / 'vʌlgə / *adj.* 1) грубий, брутальний, вульгарний; 2) простонародний; загальнонародний, національний; 3) поширений; ~ **errors** звичайні (поширені) помилки

vulnerable / 'vʌlnərəbəl / *adj.* уразливий, ранимий

Ww

wage / weɪdʒ / *n.* заробітна плата; ~ **rate** тарифна ставка; **nominal (real) ~s** реальна заробітна плата; ~**cut** зниження заробітної плати; ~**freeze** заморожування заробітної плати; ~**fund** фонд заробітної плати; ~**work** наймана праця

walnut / 'wɔːlnʌt / *n.* волоський горіх

wantage / 'wɒntɪdʒ / *n.* недостача, нестача, брак

ward / wɔːd / *n.* опіка, опікування; **a child in ~** підопічна дитина

wary / 'weəri / *adj.* 1) обережний, обачливий; 2) підозрілий, насторожений, недовірливий

wasteful / 'weɪstfəl / *adj.* 1) марнотратний; 2) спустошливий, руйнівний

wave / weɪv / *n.* хвиля, направлення

weak-hearted / 'wiːkhaːtɪd / *adj.* 1) м'якосердий; 2) малодушний

weakness / 'wiːknəs / *n.* 1) слабкість; ~ **of memory** ослаблення пам'яті; **the ~ of old age** стареча неміч; ~ **of brain-power** обмеженість; ~ **of mind** слабоумство; 2) недостатність; ~ **in scholarship** слабка ерудиція

wealth / welθ / *n.* 1) багатство; 2) процвітання, достаток, благополуччя; 3) особистісні властивості; **personal ~** особистісні якості

weigh / weɪ / *v.* (**smth. against smth.**) порівнювати, зіставляти

well-being / 'welbiːɪŋ / *n.* 1) здоров'я; 2) добробут, (матеріальне) благополуччя; процвітання, розквіт; **infant's ~** здоров'я немовляти

well-doing / ,wel'duɪŋ / *adj.* порядний, добропорядний; благочесний

well-educated / ,wel'edjuːkeɪtɪd / *adj.* високоосвічений; дуже грамотний; освічений

well-natured / ,wel'neɪtʃəd / *adj.* добродушний

white / waɪt / *adj.* білий; ~ **matter (substance)** біла речовина

whole / həʊl / *adj.* ціле; **unified** ~ об'єднане (уніфіковане) ціле

whole-hearted / 'həʊl'hɑːtɪd / *adj.* щирий, беззавітний; від усієї душі; ~ **repentance** щиросерде каяття

wicked / 'wɪkɪd / *adj.* злий, зловбий; ~ **designs** підступні задуми

wide-spread / 'waɪdspred / *adj.* дуже поширений

wield / wiːld / *v.* володіти, тримати; користуватися; ~ **power over smb** панувати; мати владу над кимось

will / wɪl / *n.* воля, сила волі; **strong** ~ сильна воля; **weak** ~ слабка воля; **lack of ~** відсутність; **free** ~ свобода волі; ~ **to power** жадоба влади

willing / 'wɪlɪŋ / *adj.* добровільний, невимушений; ~ **help** добровільна допомога; ~ **sacrifice** добровільна жертва

willingness / 'wɪlɪŋnɪs / *n.* готовність

willpower / 'wɪl ,paʊə / *n.* сила волі

wire / waɪə / *n.* 1) дріт, провід, струна; 2) таємний зв'язок, сигнал; *v.* 1) зв'язувати, скріпляти (дротом); 2) прокладати проводку; 3) прокладати, встановлювати зв'язок

wisdom / 'wɪzdəm / *n.* мудрість; **folk** ~ народна мудрість; **kitchen-table** ~ побутова мудрість

wishful / 'wɪʃfəl / *adj.* 1) бажаний, жаданий; 2) бажаний, жадаючий

withdrawal / wɪð'drɔːəl / *n.* 1) відміна; скасування; зняття; 2) усунення; відкликання; 3) відмовляння; відмова; 4) *мед.* абстиненція; ~ **symptoms** симптоми абстиненції; ~ **relief** полегшення абстиненції

witness / 'wɪtnəs / *n.* 1) свідок, очевидець; 2) свідчення, показання; 3) доказ; *v.* 1) свідчити, бути свідком; 2) бути доказом; 3) засвідчувати, завіряти (*підпис*)

witnessed / 'wɪtnəst / *adj.* засвідчений

woman / 'wʊmən / *n.* жінка; **single** ~ незаміжня жінка; ~'s **wit** жіноча інтуїція; ~**grown** сформована жінка; ~ **hood** жіночність

wordiness / 'wɜːdɪnɪs / *n.* багатослівність, багатослів'я

word-monger / 'wɜːd, mɒŋgə / *n.* фразер; любитель високопарних слів

work / wɜːk / *v.* працювати; трудитися; робити; відпрацьовувати; ~ **on** продовжувати наполегливо працювати

working / 'wɜːkɪŋ / *adj.* працюючий, трудовий, працездатний; ~ **capacity** працездатність; ~ **conditions** умови праці; ~ **efficiency** продуктивність праці; ~ **hours** робочий час; ~ **place** робочий простір; ~ **day** робочий день; ~**out** розробка, підрахунок

work-mate / 'wɜːkmeɪt / *n.* співробітник

workshop / 'wɜːkʃɒp / *n.* 1) майстерня; 2) гурток, семінар, тренінг, група, студія; **creativity** ~ тренінг креативності

world-famous / , wɜːld 'feɪməs / *adj.* всесвітньовідомий; знаний в усьому світі

worldly-minded / , wɜːldli 'maɪndɪd / *adj.* 1) захоплений практичними справами (інтересами); 2) що любить життєві блага

worrier / 'wɒrɪə / *n.* 1) неспокійна, стурбована людина; 2) людина, яку мучать сумніви, побоювання *тощо*; **chronic** ~ хронічно стурбована людина

worry / 'wɒrɪ / *v.* 1) турбуватися, хвилюватися; 2) тривожитися, терзатися; *n.* 1) неспокій, занепокоєння, тривога, турбота; 2) *pl.* неприємності, клопоти

worship / 'wɜːʃɪp / *n.* 1) поважання, шанування, глибока пошана; обожнювання; ~ **of intellect** схиляння перед розумом; 2) шана; **a person of great** ~ дуже шанована людина

worthful / 'wɜːθfʊl / *adj.* 1) гідний, достойний, шановний; 2) цінний

worth-while / 'wɜːθwaɪl / *adj.* вартий, гідний; ~ **experiment** корисне дослідження

writing / 'raɪtɪŋ / *n.* 1) писання, письмо; **in** ~ письмово; 2) писемність, система письма; 3) стиль, мова (твору)

wrong-doer / 'rɒŋduə / *n.* порушник; кривдник; образник

wrong-doing / 'rɒŋduɪŋ / *n.* 1) провина, гріх; 2) погана поведінка

wrong-headed / 'rɒŋ'hedɪd / *n.* помилковий, невірний, плутаний

Xx

xenial / 'ziːniəl / *adj.* гостинний; ~ **customs** закони гостинності

xenophobe / 'zenəfəʊb / *n.* ксенофоб; людина, що ненавидить іноземців

xenophobia / , zenə'fəʊbiə / *n.* ксенофобія; ненависть до іноземців

X-ray / eks'reɪ / *n.* рентгенівське проміння

Yy

year / jɪə , jɜː / *n.* 1) рік; **academic** ~ навчальний рік; 2) вік; *mn.* роки; **basal (base)** ~ базальний вік; **a person in ~s** літня людина

yearning / 'jɜːnɪŋ / *n.* 1) пристрасне бажання; 2) нудьга, туга

youth / juːθ / *n.* 1) молодість, юність; 2) молодь, юнацтво

yield / jiːld / *n.* 1) урожай; видобуток; 2) дохідність; *v.* 1) виробляти; 2) здавати позиції, відходити; поступатися; погоджуватися; піддаватися; дати згоду або дозвіл

yielding / 'jiːldɪŋ / *n.* 1) видача; 2) виробництво; 3) нестійкість; 4) піддатливість, деформація

young / jʌŋ / *adj.* 1) молодий; ~ **people** молодь; 2) новий, недавній; 3) недосвідчений

youngster / 'jʌŋstə / *n.* підростаюче покоління; *pl.* підлітки

Yule / ju:l / *n.* святки, Різдво; **~tide** Різдво

Zz

Z-day / 'zed, deɪ / *n.* вирішальний день

zeal / zi:l / *n.* 1) старанність, запопадливість; 2) ентузіазм, запал

Zeitgeber / 'tsait'gebə / *n.* нім. давач часу

Zen / zen / *n.* “дзен”, буддійська секта, що проповідує споглядання й інтуїцію як основу прозріння; споглядачі, які шукають істину у мізкуванні; **~like state** спокійний, відчужений, незворушний стан

zero / 'ziərəʊ / 1) *num.* нуль; 2) *n.* ніщо; нікчема, нуль; **below** ~ нижче нуля; **above** ~ вище нуля; **absolute** ~ абсолютний нуль; **time** ~ початок відліку часу

zest / zest / *n.* 1) запал, завзяття; ~ **for life** інтерес до життя; смак (*до життя*); життєлюбність; 2) енергія, жвавість; **full of** ~ сповнений енергії, життєлюбний

zoned / zəʊnd / *adj.* районований; розділений на зони; зональний

zoophile / 'zəʊəfaɪl / *n.* друг тварин

Орлова Н.В.

English in the Context of Psychology

Correspondence Course in English for Students of Psychology

навчально-методичний посібник з англійської мови
для студентів психологічних спеціальностей
заочного відділення вищих навчальних закладів

E 56 English in the Context of Psychology (Correspondence Course in English for Students of Psychology): навчально-методичний посібник з англійської мови для студентів психологічних спеціальностей заочного відділення вищих навчальних закладів – Черкаси, 2011. – 323 с.

Посібник представляє собою комплекс навчальних матеріалів для вивчення англійської мови за професійним спрямуванням. У посібнику врахована специфіка заочного відділення вищих навчальних закладів, де здебільшого передбачена самостійна робота студентів. Методичні рекомендації призначені для допомоги студентам у самостійній роботі над розвитком практичних навичок оволодіння іноземною мовою. Комплекс вправ для самостійного опрацювання цілком реалізує мету курсу вивчення англійської мови студентів психологічних спеціальностей заочного відділення вищих навчальних закладів. Матеріали завдань для контрольних робіт підібрані за принципом професійної спрямованості, що відповідає основним цілям вивчення іноземної мови у немовних спеціальностей.

УДК 811.111 (075.8): 159.9

ББК 81.2Ан – 923 + 88